URFA BASIN TARİHİ VE YEREL GAZETECİLİK

(1867-2013)

فرات
١٢٨٤
(اشبو غزته داخلي وخارجي هر نوع تجاوزاتدن ودعيات)
(وظيفه متعلق مواددن بحث اولمق اوزره هفته‌ده بر كره)
(جمعه ايرتسي كونلري يايلور . اعلانات اوچيوز فرنك)
(ايله طبع اولنور)
(رسائلك ايديله جكي مح ايجون پوسته باره الي اونيق . چوللك)
(تحقيق ايچون مراجعتدن (٤) پاره حسابيله (٤) قد)
(بدل اولنور . غزته‌يه اعلان واجود حوادث ويرلك)
(اسيلدقلرنك مطبعه اداره‌سنه مراجعتلري قازمدر)
(جلد الاول) (سنة غزته) (نومرو) يوم (سنة تجبيه) (مارت)
٦ ١٢٩٢ ٦٧٩ جمعه ايرتسي ١٢٩٨ ١٣
(حلب)

— محررات —

بكي هفته غزتمزك يوم معينده چيقارلمسي سبيله بر چوق كيمسه‌لرك كلوب مأمولدن وداً هيئت رئيسه‌لك كلوب بر رفيقه مخصوص بولنمدن ايلرو گلن اولمه مشورلرمزه عرض محرريت ايدلز .

—

حلب خسته‌خانهٔ عسكريسي طبيب ثانيسي يكباشيدن رفعتلو محمد شوقي بكك گونديرديگي وروقه‌در

اعلاء دولتمزه ملكك متحده‌ك آل باك انگليزيه وافكار صالحه‌لرى انتشار اوزره‌دير . دور ايدبان والهٔ وقتيله فلاكتلو دار انسا حضرتلرينك وجدان شفوت وشعورلرى سايه‌سنده غرائس ايرلان محبت عسكريه بابك امنه‌لرنه ايديكي بي‌نهايت جمله سنان اولديغي بركره افراد شاهانه‌يي احيا ايده‌جك مرتبه‌ده مرضاى عسكريه نامنه حلب خسته‌خانه‌سي اعضالرنه ادناسنه مباشرت بيوردقلرى جهات ايچون بن طرفدن شوحضرتلرينه انسانيتلرى شو گونلرده گوستاى رسيده حد ختام اولديغي ابتدائده بك اوزره بولنديغز بناء عليه شو اثر خيريك شكلنه درجهٔ وجودي دوشونديگي حالده دوله تلگيمه فدرياپيلمه‌ده تحقق موقعيت اولان منارالبه حضرتلرينك همان عالمدارلغه مو زمانده ميدانه گلمي چاپاً مقارنت ايدن عد اولنه‌جق موفقيتلر جمله‌دن اولمه عموم صرف سنده حسب الواجب حصهٔ ما گرانه‌مز تلاحق ايدن مظهريت وشكرانى معلن اشبو ور قياره عاجزانه‌مك معتبر غزته‌ده درجيني تمنى ايلرم .

— فرات —

والهٔ منارالبه حضرتلرينك همن ولايتمه اخصاليمز ملكيه وعسكريه بابك هر قسمنه شامل وموقع موفقيته ايچون بيهوده ارزو وجودنه گلمزدن بيله عليه منارالبه حضرتلرينه بويله‌ده تفكر اولنور .

—

ولايتك اشبو حقسمان سكز سنه‌سي اختتام

رسومات عائده اعاريسي قرارلشدرلمق لازم كلان مأمورلرك كشيه مجلس اداره‌لرنه تعيين واعزام اولنمدر .

رسوم مذكورلك امري تعداد عقيبنده سيلان مقرر اولمقدن بوسنه رسومك وقت وزمانيله كاملاً له گچمسي مأمولدر .

—

بر مقدار چوق باقيورلرك باقاميي حسنيه حيوانلرنه واكسيرلرنه باقورجه رايه‌سيله صحتلرى اولديغي حالده حد اولسون بكن كون بك كوزل باقيور زوالله احتياجاتى دفع ايتمدر . حلده هوالرك كيف اعتدالي ايتديكندن اورادكي بتقلقين وبيمارلرز آتيه‌سنه .

—

﴿ توجيهات ﴾

حلب متصرفلق اعتبارنه بركله مصطفى رمزى افندى زوراعتبارنه بركله محمود افندى تعيين بيورلمشدر .

—

— حوادث شتى —

— كوله‌سك قريهٔ مادده‌سندن طوقلى ، مدتدر تحت محاكمه‌ده بولنان وارميرزاده قاسم باشماقك بوكره رائحى تحقيق اشكله سيئل تثبيه قلنمشدر .

— اوراق حوادثده اوفه‌ديه‌نك كوره انكلترا ايمپراتور چه‌سنه رقصيني طرفندن خوشنود اتخاذ ايتديگندن بحث يوقدر . كلبارلرده تذكرى جاوى دعاز اوفه‌لمشدر .

— صرب بكى براس ميلانه [فرالق] عنوانى ويرلمشدر .

— جزاير دن بازلديغنه كوره كوزه قاسى طورمقده ، بلجيق بوكره‌ده فرانسه عسكريله قاسى عسكرى بينده بر مصادمه وقوع بولمشدر .

— اسكندريه غزته‌سى ديور كه اقليم سودانك تسفيهات ادارى سائك اجراسيله باريز اسبابى ترقياتك اخصاسى حصه‌ده نقص ظاهر ده‌ده [دعوان قاچمي سودانيه] نامنه قوميسيون تشكل اولمش وشيوه قوميسيون رياسنه پاريز سودان حكمدارلغى معاونلغنه عقد اتفاد رياسنه توجيه قلمشدر .

— توسه بكدن بر قرقه فرانسز عسكرى سوقيه تونسه ، يولان فرانسز صفرلرى استبدال ايله جكمش .

— وقت غرتمسى لسان آلموانى قولا لمسدن طولايى بكركى گون مدتله تعطيل اولنمشدر .

— دره بش ايلجا حضرتلرى آرناودلغه ، اتفاع سويس ايله مهم طرق قدر اراضيدى پوكره درسعادته اعزام ايتش ، پوتار شديدك جه‌خانهٔ عربه‌سي ايله وصل اولمشدر .

— تخصاص مرقومه ايلرده ، عمالك تخليه‌ده وقع بطاءة قمعدرده حس اولمه جقدر .

—

شهر مارتدن اعتبارا بابك اوزره ، هر دائره بلديه‌ده بر دده‌رعايت يولدن يله جقي مرقومدر زوالت اولنور .

—

قدمسه انكلتر وفرانسز والكيه [عزت دولوزوالفم] نامنه ، غزته موقع اشتهاره جغرلشدر .

—

[تيرمين] دن تاقعلات تلمونيه غزته‌سنه جمع اولنمكده كوره اوراده ثمره‌لرمز باسمق صوك پوسته وايورديله بكركى درت آى ظرفنده كلمدر .

پوتارك طاشى اردوسنه صاقلمش ، واحود كنديني كوستريمه‌ديگ عسكر ، هيچ‌بر اغلاشمش اولمن اربابك اخلاقى پولوس خير ويرمك اوزره بر طاقم قول اردوبوزمينده استخدام اولمق جكرى مطومدر ايمش .

—

اوروپاده الى چوق ادبا بولنن شهر پاريس اولديغي كبي الى چوق ادبالرى بولنن ممالك دن فرانسه اولديغي معلومدر .

فرانسه‌ده ايكي بك پوزيكرى بدى هدد ادبالك مشهور اولنلرندن بولنوب پوتارك پت ايكيوزى روومان تأليف وايكيوزى معارف اينشاسنه اوزره رسائل تحريره واويجوز فرنى موسيقه واديبك مسأله اله مشغولدر .

—

اسبوعجه‌ده پرسلغنى سنه‌لك اله فيرالمتزين ايتسلنه‌جك بر ساعت اخراج الجوب پيلدز قاچ دفعه لاجل انفجره جمهوريت ١٩ كانون ثانى ١٨٧٩ سنه سنده حكومتك تحجيبه تودايع بالمشدر .

پوكره مذكور قومسى اجيرلدقده ، دولته بولنان صاحبلرك اشكلكه اولمه‌لرى مشاهده اولنمشدر .

—

فرانسه‌ده وانكلتره دوشكرى بتنده مصر اليونن چيرلن ايچون تجويز ايتمدن ، هيچ بر حركت فعليه ظهور اولمديغي بارسيدن (فورسيه‌نك بيانيله) بازلشدر .

—

فرمطاغ بكى كنديسنك عائله‌سنه مخصوص اولوب ، قاچ سنه‌دنبرو فرانسز موجودى اولان خريطه‌سنى [پارا] كوندرمش اولديغي حالده خريطه‌سنى كوندرمش صانع اوليديغي وبابه غزته‌ارسله بازلشدر .

—

موسيوودندن ديلى تلغرافه يا تلغرافى خبر ويرلمكده كوره اوراده هرسكده ، وبطار نمسى اولان فرقه‌لرسلر حدنده ، نظر دقتى جلب ايتمك اوزره بر طاقم تدابير وقوعنه اولمقده اولمش بولنديغى حالده سبى دلالتيله ارباب اخلاقه كوندرلمدر . بك سكر يوزلك اشبه صرف محاربه‌مى جائزدن اول دعى بوسنه ثبيت واقع اولنمشدى .

—

تعدادى اثنان اخبار نظراً اوسترياى اله پرسطرفلق محافظه‌سى ارزوسنده بولنان رئيس بلانن عليهنه رجعيت حقيه فساديه كشف اولنمشدر .

— حصل تعويض نظاميه‌سندن مابعد —

ويوقه‌سنرلق رسب وعدم مشروعه ملتجئى اولمه‌يي محكمه‌جه تيچ ايلرليسه تشخيص

Dr. Kemal KAPAKLI

ŞANLIURFA İLİ KÜLTÜR EĞİTİM SANAT VE ARAŞTIRMA VAKFI YAYINLARI
ŞURKAV

URFA BASIN TARİHİ
ve YEREL GAZETECİLİK
(1867-2013)

Dr. Kemal KAPAKLI

ŞANLIURFA / 2014

ŞURKAV

ŞANLIURFA İLİ KÜLTÜR EĞİTİM SANAT VE ARAŞTIRMA VAKFI YAYINLARI

Yayın No: 38

Birinci Basım: Şubat 2014

ISBN : 978 – 975 – 7394 – 38 - 9

Baskı
YORUM MATBAACILIK
İvedik Matbaacılar Sanayi Bölgesi
Matbaacılar Sitesi 35. Cad. No: 36 – 38
Yeni Mahalle / ANKARA
Tel: 0312 395 21 12

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER 3
TAKDİM 7
ÖNSÖZ 9
OSMANLI GAZETECİLİĞİ VE YEREL BASIN 13
Anadolu Basınını Başlatan Faktörler 15
Takvim-i Vekayi'den Vilayet Gazetelerine 19
Vilayet Gazeteleri 21
Osmanlı Vilayet Gazeteleri 28
Vilayet Gazetelerinin Ortak Özellikleri 31
Milli Mücadele Basını (1919-1922) 32
Hukuk-u Beşer Gazetesi 33
Öğüt Gazetesi 33
İleri Gazetesi 34
Yenigün Gazetesi 34
Atatürk'ün Yayınladığı Gazeteler 35
İrade-i Milliye Gazetesi 35
Hakimiyet-i Milliye Gazetesi 37
Milli Mücadeleyi Destekleyen Gazeteler 39
Milli Mücadeleyi Destekleyen Gazetelerin Ortak Özellikleri ... 43
YEREL BASIN VE YEREL BASIN KAVRAMI 49
Yerel Basın Kavramı 51
Yerel Basında Yerel Haberin Önemi 56
Yerel Basının Önemi 60
Yerellik ve Önemi 62
Yerel Basının Nitelikleri 64
Yerel Basının Sorunları 64
Yerel Basını Etkileyen İç Faktörler: 65
Kadro: 65
Teknoloji: 65

Yönetim ve Organizasyon: 66
İçerik: 66
Ekonomik Güç: 66
Dış Faktörler 66
Okur: 67
Yerel Yönetim: 67
Bulunduğu Coğrafi Bölge: 67
Kentin Yapısal ve Kültürel Özellikleri: 67
Yerel Basının İşlevleri 69
Haber Verme İşlevi; 69
Denetim ve Eleştiri İşlevi: 69
Eğitme ve Eğlendirme İşlevi: 70
Basının Sorumlulukları ve Görevi 71
Basının Görevi: 71
Basının Politik Rolü: 71
Eğitimsel Rolü: 71
Yansıtıcı Rolü: 71
Naylon ve Besleme Basın 72
Naylon Gazete: 74
Siyasal Yapı - Medya Döngüsü 75
YEREL KÜRT BASINI 81
Kürtçe Gazeteler 83
Kürdistan (1908) 83
Kürt Teavün ve Terakki Gazetesi (1908) 85
Şark ve Kürdistan Gazetesi (1908) 87
Peyman (1909) 87
Jin (Yaşam- 1919) 89
Amid-i Sevda (1909) 90
Gazi (Çağrı) 90
Bangi Kürdistan (Kürdistan'a Sesleniş- 1922) 90
Kürtçe Dergiler 92
Roji Kurd Dergisi (Kürt Güneşi) 92
Yekbûn (Birlik) Dergisi 93

Hetawi Kurd Dergisi (Kürt Işığı) 94
Bangî Kürd (Kürt Seslenişi) Dergisi 95
Jin Dergisi (Ekim 1918) 95
Hawar Dergisi 96
Ronahî Dergisi 96
URFA BASINI 99
Vilayet Gazetelerinin Ortaya Çıkışı 101
Vilayetlerin Ortaya Çıkışı 104
1864 Vilayet Nizamnamesi ve Halep Vilayeti 105
Vilayet Matbaası 109
Yıllara Göre Vilayet Matbaasında Çalışanlar Listesi 109
Urfa Sancağı ve İlk Gazeteler 114
Vilayetin İlk Gazetesi; Fırat 115
Fırat'ın İlk Sayısı, Çıkış Nedeni ve İçeriği 118
1308-1317-1329 ve 1333 Tarihli Fırat Gazetelerinde Yer Alan Haberler 178
Fırat Gazetesi ile İlgili Teknik ve Genel Değerlendirme 206
Teknik Bilgiler 207
Fırat Gazetesinin İlavesi Gadirü'l-Fırat 208
(5 Numaralı Gadirü'l-Fırat) 217
(6 Numaralı Gadirü'l-Fırat) 220
Gadirü'l-Fırat Gazetesi ile İlgili Teknik ve Genel Değerlendirme 250
Teknik Bilgiler 252
CUMHURİYET DÖNEMİ URFA GAZETELERİ 253
Urfa'da İlk Özel Gazeteler 254
Cumhuriyet Döneminin İlk Gazetesi;"Urfa" 256
İrfan Gazetesi 276
Salnamelerde İrfan Gazetesi ve Siverek 276
Münteşir Gazete ve Mecmualar 277
İrfan Gazetesi: 277
Altın Işık Mecmuası: 277
Siverek Vilayeti 277
Viranşehir Kazası 278

Halk Sesi Gazetesi 293
İlk Dönem Gazeteler..... 306
Yenilik 306
Urfa'da Milli Gazete 309
Feryad 311
Fırat 314
Urfa'nın İlk Günlük Gazeteleri 318
Günümüz Gazeteleri 337
İlçe Gazeteleri 340
Dergiler 340
EKLER 345
KAYNAKÇA 365

TAKDİM

Dünyanın en eski yerleşim yerlerinden biri olan Şanlıurfa, bu yönüyle bir tarih ve kültür şehridir. Topraklarında barındırdığı Göbeklitepe, dünyanın ilk yerleşim alanı olup günümüzden12.000 yıl öncesine dayanıyor. Dolayısıyla Şanlıurfa'nın kent tarihi de 12 bin yıllık bir geçmişe sahip. Bu süreç içersinde bu topraklara çeşitli kavimler gelmiş, yerleşmiş, arkalarında onlarca eser ve iz bırakarak bu topraklardan ayrılmış. Asırlar boyu bu topraklarda yaşayan çeşitli kavimlerin izlerini bu şehrin her noktasında günümüzde görmek mümkündür.

Hz. İbrahim'den Hz. Eyyub'a onlarca peygamber bu topraklarda doğmuş, yaşamış ve ebediyete intikal etmiş. Şanlıurfa, tarihi süreç içersinde birçok peygambere ev sahipliği yaptığından dolayı, "Peygamberler Şehri" olarak anılmaktadır. Ayrıca ilk yerleşim alanını topraklarında barındırdığı için; "Tarihin başlangıç noktası" olarak nitelendirilmektedir.

ŞURKAV, kurulduğu 1990 yılından günümüze, bu kentin tarih ve kültür zenginliklerini gün yüzüne çıkarmayı, onları günümüz insanlarına sunmayı ve gelecek nesillere intikal ettirmeyi vazgeçilmez bir görev olarak kabul etmiştir. Ve bu nedenledir ki, ŞURKAV, ülkemizde tüm vakıflar içersinde müstesna bir yere sahiptir.

Bilindiği gibi kitaplar, nesiller arasında duyguları, düşünceleri ve en önemlisi bilgileri aktaran bir köprü konumundadır. Bilimin, sanatın ve kültürün gelişmesini sağlayan en önemli araç kitaptır. Uygarlıkların yaşamasında ve o uygarlıkların farklı zaman dilimine taşınmasında kitap önemli rol oynamaktadır.

Gerek kitabın bu ifade edilen önemi nedeniyle ve gerekse kuruluş gayesi olarak, Şanlıurfa'nın tarihi, kültürel ve sosyal değerlerini araştırıp gün yüzüne çıkarma amacını sağlamak için ŞURKAV, bugüne kadar birçok yazarın önemli araştırmalarını kitap haline getirdi. "Urfa Basın Tarihi ve Yerel Gazetecilik" kitabını yayınlamakla ŞURKAV, amacı doğrultusunda bir hizmeti daha yerine getirmiş oldu.

Sayın Dr. Kemal Kapaklı'nın kaleme aldığı "Urfa Basın Tarihi ve Yerel Gazetecilik" içerik olarak bugüne kadar hiç ele alınmamış konuları kapsamaktadır. Bu kitapta Urfa Basın Tarihi'nin neredeyse Türk Basın Tarihi'yle yaşıt olduğu görülmektedir. 1867'den günümüze kadar Urfa Basını ile ilgili araştırmaya dayanan bilgileri içeren bu kitapta aynı za-

manda yerel gazetecilik de ele alınmış; yerel gazeteciliğin sorunları, nitelikleri ve özellikleri bilimsel bir şekilde ortaya konulmuştur.

Urfa Basın Tarihi ve Yerel Gazetecilik kitabı, yaklaşık 150 yıllık bir sürece ışık tutmaktadır. Farklı bir ifadeyle Urfa Basınının 150 yıllık geçmişi araştırılmıştır. Araştırma, zaman isteyen, sorumluluk, sabır isteyen ve zahmetli bir çalışmayı gerektirir. Sayın Dr. Kemal Kapaklı'yı araştırmaya dayanan bu çalışmasından dolayı kutluyor, Şanlıurfa kültürüne yapacağı katkı nedeniyle bu kitabın yayımlanmasında emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Ramazan SEÇİLMİŞ
Şanlıurfa Vali Vekili
ŞURKAV II. Başkanı

ÖNSÖZ

En ilkel toplumlardan en ileri toplumlara kadar, her zaman ve her yerde insanların ilişkileri daima bir biçimde düzenlene gelmiştir. Bu nedenle, toplumun bireyi olan insan daima çevresinde olup bitenleri öğrenmek, kendi başına gelenleri başkalarına duyurmak, bunlar üzerinde düşünmek ve düşündüklerini de başkalarına iletmek ihtiyacını duymuştur. İşte bu ihtiyaç yani yaşanan anda olup bitenleri öğrenmek merakı haberleşme eylemini yaratmıştır.

Haberleşme eylemenin en eski, en etkin ve en yaygın aracı, özellikle yazının icadından günümüze kadar çeşitli aşamalar geçiren ve yirminci yüzyıl dünyasında "dördüncü kuvvet" olarak nitelendirilen BASIN'dır.

Çağdaş, demokratik rejimlerde, yasama, yürütme ve yargıdan sonra dördüncü kuvvet haline gelen basın, her dönemde vatandaşla devlet arasındaki ilişkileri düzenleyerek bir kamu görevi yapmakta, demokrasi ve diğer özgürlüklerin korunmasında, bunları sağlamakla yükümlü olan devlet organlarının en büyük destekçisi olmaktadır.

İnsan haklarının evrensel bir ideoloji haline geldiği günümüzde kabul edilen bir gerçek de, kitle iletişim araçları alanındaki ileri teknolojinin bir ürünü olarak "Bilgi Çağı"nın da yaşanmakta olduğudur. Günümüzde bilgiyi etkin olarak ve geniş kitlelere ileten en önemli araçta hiç şüphe yok ki, basındır.

Hür ve çok sesli basın, demokrasinin vazgeçilmez unsurudur. Aksi taktirde sağlıklı işleyen bir demokrasiden söz etmek mümkün değildir. Demokrasilerde ; halkın düşüncesi, halkın beklentisi esastır. Çünkü; yönetim halk adına karar vermekte, halk için hizmet üretmektedir. O nedenle halkın istekleri, kamuoyunun düşüncesi, yönetenler için önemlidir. Basın, yönetenlerle yönetilenler arasında köprü işlevi görmektedir. Bu özellikleri niteliğiyle basın, 17. yüzyıldan günümüze iletişim alanındaki teknikleri de en iyi biçimde kullanarak etkinliğini arttırarak sürdürmüştür.

Bilindiği gibi Osmanlı Devleti'nde iletişim faaliyetleri modernleşmenin bir vasıtası olarak başlar. Devletin sınırlarının genişlemesinden sonra Osmanlı merkez yönetimi, bu yetersiz iletişim ağı nedeniyle büyük bir sıkıntı içine girer. Bu nedenle batılılaşma hareketleri içinde yönetim ağırlıklı olarak modern iletişim sistemiyle ilgilenir. Ve bu dönemde basın ile

tanışır. 1831 yılında ilk resmi gazete İstanbul'da yayınlanır. 1840 yılında yeni bir posta teşkilatı kurulur ve 1854'te telgraf servisi hizmete girer.

Ülkemizin basın-yayın tarihi incelenirken, Türkçe olarak 1 Kasım 1831'de yayınlanan Takvim-i Vekayi, basın tarihimizin başlangıcı olarak ele alınmaktadır. Takvim-i Vekayi ile başlayan gazetecilik kısa sürede gelişerek, imparatorluğun her alanına yayılmış, 1860 sonrası İstanbul dışında "Vilayet Gazeteleri" görülmeye başlanmıştır.

Vilayet gazeteleri, bugünkü anlamda yerel gazeteciliğin temellerini atmıştır. Bu gazetelerin ortaya çıkışı da, 19. yüzyılda Osmanlı'da gerçekleştirilmeye çalışılan ve Tanzimat dönemi adı altında nitelendirilen, pek çok alandaki reform hareketleriyle doğrudan ilgilidir. Osmanlı mahalli idarelerinde ilk büyük düzenleme, eyalet sisteminin kaldırılarak, vilayet sistemine geçişiyle ilgili 7 Kasım 1864'te çıkarılan nizamnameyle yapılmıştır. Bu nizamnameyle vilayetler oluşturulmuş ve aynı dönemlerde neredeyse her vilayet, bir "Vilayet Gazetesi"ne sahip olmuştur.

Urfa, Osmanlıların eline geçtikten sonra Diyarbakır Eyaletine bağlanmıştı. XVI. yy'da nüfus yoğunluğu bakımından eyaletin dördüncü büyük kenti haline gelen Urfa, Halep Vilayetine bağlandı. 1867 Vilayet Nizamnamesi, Urfa Sancağı'nın Halep Vilayeti'ne bağlı olduğunu kaydetmektedir. 1892 Devlet salnamesi, Halep Vilayeti'nin 1877'deki yönetsel bölümünü koruduğunu göstermektedir. Urfa, H. 1284 tarihinden Cumhuriyet'e kadar Halep Vilayetine bağlıdır. Urfa Sancağı'nın bağlı olduğu Halep Vilayeti'nde ilk Vilayet gazetesi 1867 yılında Türkçe-Arapça dille yayımlanan"Fırat" gazetesidir.

Bu çalışmada Urfa Basın tarihini işlemeye çalıştım. Bu tarihi gerçekler ışığında da, Urfa Basın tarihini Cumhuriyet döneminden değil, 1867 yılından başlatmak mecburiyetini hissettim. Çünkü; özellikle Fırat Gazetesi ve onun ilavesi olarak yayımlanan "Gadirü'l-Fırat" gazetesi Halep Vilayetine bağlı olan Urfa ve Maraş Sancaklarına kadar gönderilmiş ve bu Sancaklar bu tarihlerde gazete ile buluşmuşlardır. Fırat gazetesinin pek çok sayısında Urfa Sancağı ve Sancağa bağlı kazalarla ilgili haberler yer almıştır. Bu itibarla Urfa Basın tarihinin başlangıcı "Fırat"tır diyebiliyoruz.

Cumhuriyetin ilk dönemlerinde resmi ve özel gazetelerin ortaya çıktığı Urfa'da özellikle çok partili dönemde etkin bir basın olgusunu görebilmekteyiz. Dönemsel olarak iniş ve çıkışlar sergileyen Urfa Basını, günümüzde "Basın" niteliğinden bir hayli uzaklaşmış, yerel gazetecilik niteliğini kaybetmiş bir görüntü sergilemektedir. Bu çalışmada, Urfa Basın Tarihi ile birlikte; "Yerel Gazete" ve "Yerel Gazetecilik" kavramını

da ele almak gereğini duydum. Yerel gazeteciliğin kavramı, özellikleri ve sorunlarını da gözler önüne serıneye çalıştım.

Bugüne kadar yaklaşık 150 yıllık geçmişe sahip olan Urfa Basını ile ilgili bir-iki makale dışında yazılı bir belgenin olmayışı bu kitabın hazırlanmasının çıkış noktasıdır. Mutlaka eksikleri vardır. Çünkü; yeterli yazılı kaynağın olmadığı bir alanda yapılan çalışmanın zorluğu bu kitabın hazırlanmasında da yaşanmıştır. Buna rağmen, bu noktadan sonra araştırma yapacaklara ve Urfa Basını'nı merak edenlere bir nebze de olsa ışık tutacağı inancını taşıyorum.

Bu kitabı hazırlarken, transkripsiyon çalışmasında yardımlarını esirgemeyen Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden Uzman sayın Kadri Önemli'ye, özellikle Cumhuriyet dönemi ilk gazetelerin arşivi ile çalışmaya destek olan ve görsel estetik katan Avukat Müslüm Akalın'a içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Ve bir yılı aşkın süren çalışma döneminde ihmal ettiğim, kendilerine ait olan zamanı çalışmaya ayırmama sabır gösteren aileme, özellikle eşim Sercivan Zilan ve Berzan'a sevgi borçluyum. Bu nedenle de bu çalışmayı aileme ithaf ediyorum.

Tüm okurlara şükran duygularımla. 15. 01. 2014

Dr. Kemal KAPAKLI

BİRİNCİ BÖLÜM

OSMANLI GAZETECİLİĞİ VE YEREL BASIN

Anadolu Basınını Başlatan Faktörler

Bilindiği gibi Osmanlı Devleti'nde iletişim faaliyetleri modernleşmenin bir vasıtası olarak başlar. 1839 yılında ilan edilen Tanzimat'tan önce merkezi yönetim tarafından verilen resmi bir bildiri, yerel yönetimlere "**ulak**" veya "**tatar**" adı verilen görevliler tarafından iletilirdi. Bunlar at sırtında bir yerden başka bir yere posta malzemesi taşırdı. Yerel yönetim gelen haberleri halka duyurmak için geleneksel iki aracı kullanırdı ki bunlar; tellallar ve imamlardı.

"**Okuyucu**" veya "**haberci**" diye bilinen tellallar çoğu zaman at sırtında kalabalık yerlere, kavşak noktalarına veya pazar mahallerine gelerek yüksek sesle dinleyicilerin dikkatini çeker ve haberleri duyururlardı. Yine camilerde din görevlisi olarak çalışan imamlarda, müslüman halka haberleri iletirdi. Bunun dışında halk, köy odaları, kahveler, hanlardaki sohbetler sırasında veya gezgin aşık ve çerçi adı verilen esnaflar kanalıyla haberleri resmi olmayan yollardan da öğrenirlerdi.

Devletin sınırlarının genişlemesinden sonra Osmanlı merkez yönetimi, bu yetersiz iletişim ağı nedeniyle büyük bir sıkıntı içine girer. Bu nedenle batılılaşma hareketleri içinde yönetim ağırlıklı olarak modern iletişim sistemiyle ilgilenir. 1831 yılında ilk resmi gazete İstanbul'da yayınlanır. 1840 yılında yeni bir posta teşkilatı kurulur ve 1854'te telgraf servisi hizmete girer. [1]

Basım sanatının 1729 yılında Osmanlı ülkesine girmiş olmasına ve İbrahim Müteferrika tarafından kitaplar basılıp satılmasına rağmen, ülkede egemen olan aşırı taassup nedeniyle Türkçe gazetelerin ortaya çıkması yüz yıl daha gecikmiş, ilk gazeteler tıpkı kitaplarda olduğu gibi yabancı dilde ve genellikle Fransızca olarak yayınlanmıştır. Türkiye'de ilk gazeteyi Fransız devrimini izleyen yıllarda Fransızlar çıkarmışlardır. [2]

Osmanlı döneminde ilk gazete, Fransız Büyükelçiliği tarafından yayınlanmıştır. "Bulletin des Nouvelles" ismiyle 1795'te haber bülteni şeklinde yayınlanmıştır. Yine Büyükelçilik tarafından 1796'da Gazette Française de Constantinopole ismiyle yayınlanan gazete, İmparatorluk topraklarında yayınlanan ilk gazeteler olarak, basın tarihimizde yerini

---

[1] Haluk Harun Duman, Anadolu'da Türkçe Basın 1867-1922, (Basılmamış Ders Notları) M. Ü. İletişim Fakültesi, İSTANBUL, 1997

[2] M. Nuri İNUĞUR, Basın-Yayın Tarihi, Der Yayınları, İST, 1993 S. 165.

almıştır. Bu gazeteler, Fransız Devrimi'nin düşüncelerini yaymayı amaçlamışlardır.

İstanbul dışında, Osmanlı topraklarında ilk gazete İzmir'de yayınlanmıştır. 24 Mart 1821 tarihinde Alexsandre Balcque tarafından "Gazette Spectatur Oriental" ismiyle bir gazete yayınlanmaya başlamıştır. Haftalık olan bu gazetenin başlığının altında; "Edebiyat-Eleştiri ve Ticaret Yaprağı" ibaresi yer alıyordu.

Osmanlı İmparatorluğunun çıkarlarını her şeyin üstünde tutan bu gazetenin özellikle siyasal alanda yaptığı yayınlar, basın tarihimizde önemli olaylara neden olmuştur. O tarihlerde Osmanlı Hükümeti lehinde, Rusya ve İngiltere aleyhine yazılar yayınlamıştır. Gazetenin bu yayınlarından sonra, her iki devletin baskısı ve isteği üzerine Hükümet, gazeteyi bir ay süreyle kapatmak zorunda kalmıştır. Bu; basın tarihimizde ilk gazete kapatma olayıdır. Gazete, yeniden yayına başladığında; Fransa'nın doğu siyasetini eleştiren yazılardan dolayı Fransız Konsolosu yetkilileri, gazete idarehanesine giderek, matbaa makinalarına el koymuştur. Bu gerçekleşen eylem de, basın tarihimizde "ilk gazete baskını" olayı olarak yer almıştır.

Padişah II. Mahmut, Babıali'nin görüşlerini ve politikasını Avrupa'ya yansıtacak nitelikte Fransızca bir gazete çıkartmayı düşünmüş, İzmir'de uzun süreden beri devletin görüşlerini ve yararlarını savunan Blacque'ı bu amaçla İstanbul'a davet etmiş ve gazete çıkartmakla görevlendirmiştir. Blacque, Hükümet'ten aldığı destekle 1831 yılında "Le Moniteur Ottoman" (Osmanlı Gazetesi) isimli gazeteyi Fransızca olarak yayınlamaya başlamıştır. Bu gazete 1 Kasım 1831 de yayınlanan Takvim-i Vekayi'nin hazırlayıcısı olmuştur.

Ülkemizin basın-yayın tarihi incelenirken Türkçe olarak 1 Kasım 1831'de yayınlanan Takvim-i Vekayi, basın tarihimizin başlangıcı olarak ele alınmaktadır. İmparatorluğun en karışık bir döneminde padişah olan ve batıdaki atılımları, her alandaki ilerleyişi yakından izleyen II. Mahmut, 1808'de ilk defa karşılıklı bir anlaşma niteliğinde olan sened-i ittifak'ı imzaladı. Bu suretle padişah ve teb'anın karşılıklı hak ve vecibeleri ilk defa dile getirilmiş oldu.

İdari alanda yapılan önemli reform hareketlerini yürütmek, gereken tüzük ve yönetmelikleri hazırlamak, devlete yeni bir düzen vermek amacıyla Islahat Meclisi'nin toplanmasına karar verilmiştir. Hükümetçe bir gazete çıkarılması fikri ilk defa bu Meclis toplantılarında ortaya atılmış ve II. Mahmut tarafından bu fikir olumlu karşılanmıştır. Komisyon üyeleri tarafından çıkarılacak gazete için birçok isim yazılarak Padişah'a

verilmiş, ancak bunların hiçbirini beğenmeyerek, gazeteye Takvim-i Vekayi ismini bizzat Padişah II. Mahmut vermiştir. [3]

Fransa'da ilk gazete olan "La Gazette" 1631 yılında çıkarılmıştır. Ülkemizde ilk Türkçe gazete, bundan 200 yıl sonra yayına başlayabilmiştir.

1 Kasım 1831 tarihinde yayınlanan Takvim-i Vekayi 40x27 boyutunda, başlangıçta haftalık olarak çıkarılmış, ilk sayısı beş bin adet olarak basılmıştır. İlk sayısı; devlet büyüklerine, ulemaya, elçiliklere ve taşradaki eşrafa gönderilmiştir. Gazete, resmi ilan ve tebliğlerin yanı sıra çok çeşitlilik gösteren bir içeriğe sahipti. Yapılan yol ve binalardan, Avrupa'daki siyasi olaylara, kültür ve sanata ait pek çok türde haber gazete sayfalarında yer almıştır. [4] Gazetenin ilk sayısı 8 sayfa metin, ayrıca iki sayfa da önsöz olarak çıkmış, yazılar genellikle altı ayrı bölümde toplanmıştır. Bunlar; iç haberler, dış haberler, askeri işler, bilim, din adamlarının atamaları, ticaret ve fiyatlardır. Yıllık abone ücreti 120 kuruş olan Takvim-i Vekayi, Süleymaniye Camii ile şimdiki Üniversite bahçesi arasında bulunan ve adına ; "Takvimhane-i Amire" denilen Kapucubaşı Musa Ağa'nın konağında çıkarılmıştır. Gazeteyi yönetmek ve yayınlamak üzere "Takvimhane Nezareti" kurulmuş, nazırlığa ise eski vak'anüvislerden Mekke kadılığı da yapmış olan Seyyit Mehmet Esat Efendi getirilmiştir. [5]

Takvim-i Vekayi, ilk dönemlerde verdiği haberler ve içeriğiyle gerçek bir gazete hüviyetindeydi. Zamanla bu özelliğinden uzaklaşmış, özellikle 1860'dan sonra tümüyle tarihi ve Hükümet kararlarını yayınlayan resmi gazete niteliğine bürünmüştür. Gazete, 24 Kasım 1922'de yayın hayatını noktalamıştır.

Özel girişimle yayınlanan ilk Türkçe gazete ise, 21 Ekim 1860 tarihli Tecüman-ı Ahval'dir. Kurucuları; Şinasi ve Agah Efendi'dir. Dilinin sade olması, dolgun içeriği, resmi görüş dışında fikirler ileri sürmesi ve toplumun sorunlarını dile getirmesi nedeniyle gazete büyük ilgi görmüştür. İstanbul Bahçekapı'da bulunan matbaasında el tezgahında körüklü makineyle basılan gazete, gerek imzalı başyazı usulünü ilk olarak kullanması, gerek mizanpajı ve gerekse yazı zenginliği bakımından ayrı bir değere sahiptir. Sayfalarında siyasi makalelere yer vererek, fikir gazeteciliğini başlatan ilk gazetedir. 740 sayıya kadar haftanın üç günü yayımla-

---

[3] İNUĞUR, a. g. e. s. 180

[4] İNUĞUR, a. g. e. s. 182

[5] Atilla GİRGİN, Türk Basın Tarihinde Yerel Gazetecilik, İnkilap yayınları, İSTANBUL, 2001, s. 63

nan gazete, bu sayıdan itibaren Cuma günleri dışında hergün yayınlanmıştır. Tecüman-ı Ahval 1866 yılına kadar yayın hayatını sürdürdü. [6]

Takvim-i Vekayi

[6]Suat GEZGİN, Yerel Basın ve Değerlendirme Ölçütleri, İ. Ü. İletişim Fakültesi Dergisi, Sayı. 7 İSTANBUL, 1998, s. 15

Bunların dışında Mehmet Ali Paşa'nın Mısır'da 1828 yılında yayımladığı Vakayi Mısriyye ile birlikte aynı dönemde Rumca, Ermenice, Arapça, Bulgarca, Farsça, İngilizce, Sırpça, Arnavutça, Kürtçe, Romence, İtalyanca ve Almanca dillerinin de içinde yer aldığı 20'yi aşkın dilde, belli bölgelerde yayın yapan bir Osmanlı Gazeteciliği olgusu söz konusudur. [7] Bu nedenle Osmanlı'da ilk gazeteciliğin "yerel gazete" olarak başladığını söyleyebiliriz.

Tanzimat döneminde, Tercüman-ı Ahval ve Tasvir-i Efkâr'dan sonra, basında bir canlanma olmuş hepsi uzun ömürlü olmasalar da çok sayıda gazete yayınlanmıştır. Özellikleri bakımından o dönemin öne çıkan gazeteleri şunlardır:

*1861 yılında, Münif Paşa tarafından çıkartılan "Mecmua-i Münif" Türkçe olarak çıkan ilk dergidir.

*1863 yılında, Ahmet Midhat Efendi'nin yardımıyla çıkan ilk askeri gazete "Ceride-i Askeriye"dir.

*1865 yılında, Hasan Fehmi Paşa tarafından ilk ticaret gazetesi, "Takvim-i Ticaret" neşr olunmuştur.

*1866 yılında, Ali Suavi'nin çıkardığı "Muhbir" gazetesi farklı bir özellik taşır. Bu gazete yayınlarında "inkilap" fikirlerine geniş yer vermekle şöhret kazanmıştır.

*İstanbul'da yayınlanan "Âyine-i Vatan" (1866). Bu gazete dergiye benzeyen ilk resimli gazete olmuştur.

*1868 yılında, Terakkî gazetesi yayınlanmıştır. Bu gazetenin özelligi, ilk defa kadınlara mahsus haftalık bir gazete ile Letâif-i Âsâr isimli mizah gazetesini neşr etmesidir.

*1869 yılında, neşr olunan "Mümeyyiz" gazetesi; ilk çocuk gazetesidir.

*1869 yılında, yayınlanan "Diyojen" ilk mizah dergisi olmustur

*1869 yılında, yayınlanan önemli gazetelerden biri de "Basiret" gazetesidir. Bu gazetelerin önemi ileri fikirlere yer vermesi ve tenkitlerde bulunmuş olmasıdır. [8]

Takvim-i Vekayi'den Vilayet Gazetelerine

Osmanlı resmi gazetesi niteliğindeki Takvim-i Vekayi ve yerel basının kökenlerini atan Vilayet gazeteleri, ihtiyaç duyulan yeni toplumsal

---

[7] GİRGİN,a. g. e, s. 19

[8] Vedat GÜNYOL, "Matbuat", TDVİA, C. VIII. İSTANBUL,1988

örgütlenme biçimine uygun bir iletişim sisteminin parçası olarak tasarlanmıştır. Bu dönemde Avrupa'ya bakıldığında, gazetecilik oldukça gelişmiş durumdadır. Kitle gazeteciliği yerleşmiş, bunun dışında ideolojik yayınlar yapan ve içeriğinde uzman yazılarına yer veren gazeteler yer almaktadır. [9]

Oysa ki, Osmanlı yönetimine göre gazete özellikle Avrupa kamuoyuna ve diğer ülke yönetimlerine karşı kullanılabilecek bir silah anlamını taşımaktadır. Bu güçlü silahtan faydalanmayı amaçlayan yönetim, Alexandre Blacque'den başlamak üzere gazetelere doğrudan veya dolaylı yardımlarda bulunarak kendi politikalarına taraftar bulmaya çalışmıştır. [10]

Osmanlı'da ilk gazeteler 19. yy'da kurulmasına rağmen, içerik ve sosyal fonksiyonları açısından Avrupa ve Amerika'daki gazetelerle karşılaştırdığımız zaman, arada büyük farkların olduğu görülür. İstanbul ve İmparatorluğun çeşitli bölgelerinde yabancı dillerde yayınlar ile Türkçe gazetelerin çıkarıldığı dönemde, Avrupa ve Amerika'da bağımsız, sosyal hayatın günlük parçası haline gelen gazeteler, içerik ve şekil olarak büyük gelişme kaydetmişlerdir. Osmanlı'da gerçek anlamda gazetecilik ancak 1860'dan sonra kurulabilecek ve yönetimin izin verdiği oranda yayın hayatına devam edebilecektir. [11]

Türk gazeteciliğinin doğuş safhasının ilk dönemi, resmi bir gazete olan Takvim-i Vekayi ve yarı resmi nitelikdeki Ceride-i Havadis ile başlamıştır. İkinci dönemi ise, Tercüman-ı Ahval ve Tasvir-i Efkar'ın yayınlanması ile tescil edilen ve hakiki anlamda Türk gazeteciliği olarak nitelendirilen dönemdir.

Takvim-i Vekayi yalnız olayları tespit eden, Ceride-i Havadis ise, bunlara ek olarak batıdan bazı bilgiler ve olaylarla ilgili haberler aktaran gazetelerdir. Bu doğuş ve gelişme döneminde ilk siyasi makaleleri sütunlarına koyan, kendinden öncekilere göre bir gazete niteliğine bürünen ve fikir gazeteciliği çığrını açan Tercüman-ı Ahval'dir. Açılan bu çığırda daha çok emek ve titizlikle yayın hayatına giren ikinci gazete ise; Şinasi'nin çıkardığı Tasvir-i Efkar'dır. Yazılarında "milliyet", "meşrutiyet" ve "reisicumhur"dan sık sık söz eden Şinasi; "*Halk ancak gazete aracılığı ile*

---

[9] Orhan KOLOĞLU, Osmanlıdan Günümüze Türkiye'de Basın, İletişim Yayınları, İSTANBUL, 1994, s. 9

[10] Nurettin GÜZ, Osmanlı Basını, Selçuk İletişim, No:3, KONYA, 2000, s. 44

[11] GÜZ,a. g. e. s. 42

kendini ilgilendiren konularda düşüncelerini belirtebilir. Bunun içinde gazete, her kültürlü ulus için gereklidir" diyerek, basının önemine işaret etmiştir.

Tüm bunlara rağmen, Tanzimat basınının tipik özelliği, siyasal ve sosyal konularda yazı yazabilecek bir yazar kadrosundan yoksun oluşudur. Gazetelerin içeriğinde dil ve edebiyat sorunlarına ağırlık verilmiştir. Bu nedenle Tanzimat döneminin edipleri, ilk gazeteciler olmuşlardır.

Fransız devriminin etkisiyle özgür düşünceye ve demokrasi fikrine büyük ölçüde değer veren ve batı ile ilişkiler kuran edebiyatçılarımız, batılı yazar ve düşünürleri taklitle işe başlamışlar, yazılarında parlamenter sistemi savunmuşlardır. Bu dönemde gazeteler daha çok halka haber ve ansiklopedik bilgi veren birer organ halinde çıkmışlar, dil ve edebiyat sorunlarına geniş yer vermişlerdir. Bu dönem basınının karekteristiğini, yabancı gazetelerden dış olaylarla ilgili haberleri çevirmek, olanaklar ölçüsünde yurt haberleri vermek, "Tevcihat" başlığı altında padişah tarafından onaylanan tayin ve terfi işlemlerini sütunlarına geçirmek ve sık sık okuyucu mektupları yayınlamak şeklinde özetlemek mümkündür. [12]

Vilayet Gazeteleri

Vilayet gazeteleri, bugünkü anlamda yerel gazeteciliğin temellerini atmıştır. Bu gazetelerin ortaya çıkışı da, 19. yüzyılda Osmanlı'da gerçekleştirilmeye çalışılan ve Tanzimat dönemi adı altında nitelendirilen, pek çok alandaki reform hareketleriyle doğrudan ilgilidir. Osmanlı mahalli idarelerinde ilk büyük düzenleme, eyalet sisteminin kaldırılarak, vilayet sistemine geçişiyle ilgili 7 Kasım 1864'te çıkarılan nizamnameyle yapılmıştır. 1864 Nizamnamesi örnek uygulamasından kısa bir süre sonra, 1871'de "İdare-i Umumiye-i Vilayet Nizamnamesi" adı altında daha da geliştirilmiş ve yürürlüğe girmiştir. Bu nizamname ile, yerel yönetim birimleri; vilayet, liva, kaza, nahiye ve köy düzeyinde yeniden yapılandırılmıştır.

Yine merkezi hükümetin çıkarlarına hizmet edebilmesi için, yerel gazeteciliğe önem verilmiştir. Reformlar sonucu eyalet sisteminden vilayet sistemine geçilmesi ile, her ilde bir basımevi açma kararı alınmıştır. Bu basımevlerinde Türkçe'nin yanında diğer yerel dillerde gazeteler de çıkarılmıştır. Vilayet gazetelerini, bir yandan ayrılıkçı eğilimleri dengelemek, diğer taraftan Avrupa'da özellikle, Araplara yönelik sayıları artan Arapça süreli yayınların etkisini bastırmak isteği ortaya çıkarmıştır. [13]

---

[12] İNUĞUR, a. g. e. s. 175

[13] GİRGİN,a. g. e. s. 84

Vilayetlerde, temelde valiliklerin kırtasiye işlerinin yürümesi için kurulan basım evlerinde, resmi yayınların yanı sıra, özel kişilerinde yayın yapmasına izin verilmiştir. Bunun sonucu olarak, bir yandan Vilayet Salnameleri (yıllıklar), takvimler, dini, edebi ve bilimsel eserler basılırken, diğer taraftan da resmi vilayet gazetelerinin yayını gerçekleştirilmiştir. Bu gazeteler, resmi dil olan Türkçe'nin yanı sıra, bölgenin yaygın olan ikinci diliyle birlikte yayınlanmıştır. Resmi bildirileri, hükümetçe yapılan yol, köprü v. b. yazıları yayınlayan bu gazeteler, özellikle başka milletlerle karşılaştırmalı olarak "Türklerin" özeleştirisini yapan yazılar da yayınlamaktaydı. Merkezi yönetimi güçlendirmek için seçilen bu yol, dönemin yaygın olan hareketlerinden "ulusçuluk" akımlarını da beslemiştir.

Vilayet gazetesi uygulamasının ilk örneği, Suriye'deki iç kargaşayı bastırmakla olağanüstü yetkilerle görevlendirilen Fuat Paşa'nın Beyrut'ta yayınlanan Hakikat al Ahbar Gazetesi'ni kullanmasıyla görülür. Fuat Paşa, 1860'da Beyrut'ta çıkmakta olan Hakikat al Ahbar isimli Arapça gazeteyi, yerel yönetimin resmi sözcüsü haline getirmiş, böylece Türkçe- Arapça olarak ilk vilayet gazetesi yayınlanmıştır. [14]

Vilayet gazeteleri arasında ikinci sırada Mithat Paşa'nın Tuna Valisiyken 1865'te Rusçuk'ta yayınladığı "TUNA" gazetesi gelmektedir. Önemli vilayet gazetelerinden biri de, 1866'da Trablusgarp'ta çıkartılan "Trablusgarp" gazetesidir. Türkçe-Arapça olarak yayınlanan bu gazete, kendi işlevini şöyle tanımlamaktadır;

"Bilindiği gibi gazete denilen şey, yararlanılacak haberleri gerek çıktığı yere, gerekse taşraya duyurmak ve herkesi iyi bilgiye sahip kılarak, eğitim hizmetini üstlenmektir. "[15]

---

[14] KOLOĞLU,a. g. e. s. 20

[15] Hıfzı TOPUZ, II. Mahmut'tan Holdinglere Türk Basın Tarihi, Remzi Kitapevi, 3. Basım, İSTANBUL, 2011, s. 31

طونة

مواد خصوصیه

Tuna Gazetesi (1824)

Trablusgarp Gazetesi, 25 Haziran 1874'deki sayısında da; "Anadolu'da Açlık" başlığı ile Anadolu'da yaşanan sıkıntıyı şöyle işlemiştir.

"İstanbul ve ecnebi gazetelerinin tümü Anadolu'da açlığın arttığından söz ediyorlar. Adeta feryat ediyorlar. Nasıl feryat etmesinler ki, Anadolu'nun birçok yerlerinde ahali açlıktan can veriyor. Ciğerparelerini (evlatlarını) kesip yemek derecesine varıyorlar. Böyle müthiş acıları işitip de hüngür hüngür ağlamayan, gönlü bin parça olmayan kimdir? Meğer ki, insan gibi görünen bir canavar olursa. Anadolu'da birkaç milyon din ve vatan kardeşlerinin açlıktan can vermekte olduğunu bildiği halde sofrasını kurup da keyifle karnını doyuran insana insan diyebilir miyiz?"[16]

خداوندگار

Hüdavendigar

[16]TOPUZ,a. g. e. s. 32

Bursa'da yayınlanan Hüdavendigar'ın ilk sayısında gazetenin kamuoyunu bilinçlendirmede önemi açıkça ifade edilmektedir.

"... vaktiyle basımcılık ilmi ortaya çıktı ve bir kalemden çıkan bir kelimenin az vakitte yüzbin ele geçmesi mümkün oldu. Artık lisanla halka verilecek malumat pek küçük kalarak herkes gözünün önündeki adamın sözüne kanaat etmeyip, kendisinden bin saat uzaktaki adamların söyledikleri, bildikleri ve yaptıkları ve yapacakları ve yapmak istedikleri şeyleri işitmeye ve okumaya başladı ki, onları hep haber veren bu misullu havadisi ilan ve işaa eden kağıtcağıza gazete denildi. " [17]

Görüldüğü gibi, vilayet gazeteleri resmi bülten türü bir gazetecilik değil, gerçekten halkın bilgi almasını ve bilinçlenmesini hedef alan bir anlayışla yayınlanmıştır.

1872 yılında Kastamonu'da yayınlanan "Kastamonu" gazetesinin "Hak söz acıdır" başlıklı yazısı bunun ispatı gibidir.

"Vilayet gazeteleri mahallin hakiki olaylarını okuyucularına bildirmeyip de yalnız memurlardan gerekli, gereksiz bahsederek onları övmeleri veya İstanbul'da çıkan gazetelerin makale veya haberlerini aynen alıp yayınlamaları ile şüphe yok ki, kutsal görevlerini ihmal etmiş olurlar. Hoşa gitsin gitmesin mahallin gerçek olaylarını gizlemek veyahut da uzakta olanları kandırmak için başka şekilde göstermeye çalışmak vilayet gazeteleri için korudukları ülke çıkarlarına karşı affedilmez bir kabahat, tabir caizse büyük bir ihanet değil midir? Öyle ise, gazetemiz eğriye eğri, doğruya doğru demekle niçin ayıplansın?" [18]

Bunun yanında Vilayet gazetelerinde öz eleştirilere de rastlamak mümkündür. Anadolu'nun ilk gazetesi olarak nitelenen ve 1867 yılında Erzurum'da yayınlanan Envar-ı Şarkiye'nin 1870 yılına ait bir nüshasında;

"Frenkler çalışıyorlar, geceyi gündüze katıyorlar, biz gündüzü geceye katmak istiyoruz. Vatanseverlik bizde öylesine yerleşmiş ki, Türkçe söylediğimiz 'armut piş ağzıma düş' atasözünü hemen hemen gerçek yerine koymuş gibi gülüyoruz. Ayıp ayıp. Ülkemiz dünyanın Pazar yeri ve ürünlerimize her tarafın gereksinmesi tartışılmaz iken biz niçin ihtiyaçlarımızın büyük kısmını hatta tamamını Avrupa'dan getirtmeğe muhtaç olalım. Ve ülkemize gelen Frenkleri ürünlerimizi aldıkları ve

---

[17]Orhan KOLOĞLU, "Osmanlı Dönemi Basınının İçeriği", TGC Yayınları, İST,2010, s. 34

[18] KOLOĞLU,a. g. e. s. 35

taşıdıkları için kendimizi üstün ve yüksek görelim. Bu bizim için alçalma değil midir?"

قسطمونی

١٢٥١

١٢١٩

Kastamonu Gazetesi

Envar-ı Şarkiye (Doğu'nun Nurları), Anadolu'nun ilk gazetesi sayılmaktadır. 1866'da Erzurum'da yayınlanmaya başlamıştır. Gazeteci Muammer Yaşar, "Anadolu'da ilk Türk Gazetesi" adlı monografisinde Envar-ı Şarkiye'nin çıkışını şöyle anlatmaktadır.

"Sultan Abdülaziz, Nisan 1863'te yaptığı Mısır gezisinden çok olumlu izlenimlerle dönmüştü. Sultan, Mısır'ın çeşitli vilayetlerinde gazeteler çıkarıldığını öğrenmiş ve Anadolu'yu aydınlatacak başka önlemler düşünmeye başlamıştı. Envar-ı Şarkiyye bu düşüncenin ürünü oldu. Gazetenin kurulmasını Anadolu'nun kalkınması fikrinin bir başlangıcı da saymak gerekir. Çünkü, Padişah sadece Erzurum'da değil, çeşitli vilayetlerde birer matbaa kurulmasını, gazete çıkartılmasını ve birer de "salname" yayınlanmasını öngörüyordu. Bu karar İstanbul'un yüzyıllarca unuttuğu Anadolu'ya nihayet katılmasının bir işaretiydi. " [19]

O dönemde yayınlanan bazı vilayet gazeteleri, günlük olaylara yer verirken bazıları da sadece yasalar, yönetmelikler, kamu görevlilerinin ödüllendirilmeleri, tayinler, kolluk kuvvetlerinin başarıları, valilerin konuşmaları ve yazılarını haber olarak vermişlerdir. Gerek içerik yetersizliğinden gerekse Dahiliye Nezareti'nin 1889 yılında yayınladığı genelge ile gazetelere bazı yasaklar getirmesi sonucu okur oranında düşüş görülmüştür. 1903 yılında toplanan Şuray-ı Devlet yayınladığı kararnamede, vilayetlerde çıkan gazetelerin çoğunlukla o yörenin tarımı ve doğal kaynakları ile ilgili sorunları aydınlatmadığı, halkın kültürel ve mesleki gelişimine katkıda bulunmadığını belirtmiş ve bu durumun düzeltilmesi için alanlarında söz sahibi kişilerin, bu gazetelerde herkesin anlayabileceği bir Türkçe ile yazması ve daha geniş kitlelere ulaşması için yöre muhtarlarının bu gazetelere abone edilmeye çalışılması istenmiştir. [20]

1908 yılında Meşrutiyet'in ilan edilmesiyle, gerek yerel gerekse İstanbul gazetelerinin sayılarında önemli bir artış olmuştur. Bu gazeteler, gerçek anlamda toplumun haber ve bilgi ihtiyacını karşılayan yayın organları niteliğini kazanmıştır.

---

[19] Muammer Yaşar BOSTANCI, Anadolu'da İlk Türk Gazetesi Envar-i Şarkiye, Ankara Gazeteciler Cemiyeti Yayınları, ANKARA, 1971, s. 37

[20] Feyyaz BODUR, Yerel Basında Yönetim ve Örgüt Yapısı, A. Ü. Yayını, ESKİŞEHİR, 1997, s. 43

Osmanlı Vilayet Gazeteleri [21]

1828 "Vaka'yi Mısırriye" gazetesi - **Kahire** - Arapça
1860 "Hadika al-Ahbar" gaztesi – **Beyrut** - Türkçe-Arapça
1865 "Tuna" gazetesi -**Tuna**- Türkçe-Bulgarca
1866 "Bosna" gazetesi - **Bosna** - Türkçe-Sırpça
1866 "Gadir el-Fırat" gazetesi - **Halep** - Türkçe-Arapça[22]
1866 "Suriye" gazetesi – **Şam** - Türkçe-Arapça
1866 "Trablusgarb" gazetesi – **Trablusgarp**- Türkçe-Arapça
1867 "Beyrut" gazetesi - **Beyrut** - Türkçe-Arapça
1867 "Envar-ı Sarkiye" gazetesi – **Erzurum** -Türkçe-Ermenice
1867 "Girid" gazetesi – **Girid** - Türkçe-Rumca
1868 "Edirne" gazetesi – **Edirne** - Türkçe-Rumca
1868 "İskodra" gazetesi – **İskodra** - Türkçe
1868 "Yanya" gazetesi – **Yanya** - Türkçe-Rumca
1869 "Diyarbekir" gazetesi – **Diyarbakır** - Türkçe-Ermenice

---

[21] Bülent VARLIK, "Yerel Basının Öncüsü Vilâyet Gazeteleri", Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi, c. I, s. 100–101.

[22] Osmanlı dönemi Vilayet Gazetelerinin listesi, Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisinin 1. Cildinin 100 ve 101. Sayfalarında yeralan sayın Bülent Varlık'ın yazısından alınmıştır. Listede 1866 yılında Haleb'de Fırat-el Gadir gazetesinin, 1868 yılında ise yine Haleb'de Fırat gazetesinin yayınlandığı belirtilmektedir. Yine Türkiye Gazeteciler Cemiyeti tarafından 2010 yılında yayınlanmış olan sayın Orhan Koloğlu'nun "Osmanlı Dönemi Basınının İçeriği" başlıklı kitabının 34. Sayfasında Gadirü'l-Fırat ve Fırat gazeteleri farklı iki gazete olarak ifade edilmiş, Gadirü'l-Fırat'ı n İstanbul gazetelerine verdiği cevaplar yer almıştır. Kaynak taramasında pek çok kaynakta, aynı şekilde Fırat-el Gadir ve Fırat gazeteleri ayrı gazeteler olarak ifade edilmektedir.

Oysa Haleb'de Vilayet gazetesi olarak sadece Fırat gazetesi yayınlanmıştır. Gadirü'l-Fırat daha sonra 20x28 ebadında periyodik olmayan Fırat gazetesinin ilavesi olarak yayınlanmıştır. Ve her ikisinin yayın tarihi Hicri 1284 (1867) dir.

Gadirü'l-Fırat'ın 1-30 sayılarının orijinalleri halen Millet Kütüphanesinde yer almaktadır. Gadirü'l-Fırat her sayısı dört sayfa ve tamamen arapça harflerle Türkçe olarak ve gazete geleneğinin dışında devam eden nüshalarda sayfa numaraları bir birini takip edecek şekilde yayımlanmıştır.

Gadirü'l-Fırat'ın ilk sayısında çıkış amacı belirtilirken, her nüshasında başlık altında yer alan ibarede, Gadirü'l-Fırat'ın Fırat Gazetesi abonelerine ücretsiz olarak verildiği belirtilmektedir. Yine, Fırat Gazetesinin 20. Nüshasında, gazetenin ilavesi olarak çıkartılan Gadirü'l-Fırat'ın niçin çıkarıldığı, ilavenin ne zaman çıkarılacağı ifade edilmektedir. Bu konudaki orijinal içerikler, Fırat ve Gadirü'l-Fırat başlıkları altında tümüyle yer almaktadır. Dr. Kemal Kapaklı

1869 "Hüdavendigâr" gazetesi – **Bursa** - Türkçe-Ermenice

1869 "Konya" gazetesi – **Konya** - Türkçe-Rumca

1869 "Fırat" gazetesi – **Halep** - Türkçe-Arapça, Türkçe- Ermenice[23]

1869 "Selanik" gazetesi – **Selanik** - Türkçe- Rumca- Bulgarca, Yahudice- Türkçe- Rumca

1869 "Trabzon" gazetesi – **Trabzon** - Türkçe-Rumca

1869 "Zevra" gazetesi, - **Bağdat** - Türkçe-Arapça

1871 "Prizren" gazetesi, Türkçe-Sırpça

1872 "Kastamonu" gazetesi – **Kastamonu** - Türkçe

1872 "Seyhan" gazetesi – **Adana** - Türkçe-Rumca

1872 "Yemen" gazetesi – **Yemen** - Türkçe-Arapça

1873 "Rumeli" gazetesi – **Manastır** - Türkçe

1874 "Ankara" gazetesi – **Ankara** - Türkçe

1874 "Aydın" gazetesi – **İzmir** - Türkçe

1876 "Neretva" gazetesi, Türkçe-Sırpça

1877 "Kosova" gazetesi, - **Üsküp** -Türkçe-Sırpça

1877 "San'a" gazetesi, Türkçe-Arapça

1878 "Sivas" gazetesi – **Sivas** - Türkçe

1882 "Cezair-i Bahr-i Sefid" gazetesi, Türkçe-Rumca

1882 "Musul" gazetesi – **Musul** -Türkçe-Arapça

1884 "Manastır" gazetesi – **Kosova** –Türkçe

1903 "Kudüs" gazetesi - **Kudüs** -Türkçe-Arapça

1908 "Hicaz " gazetesi - **Hicaz** -Türkçe-Arapça

1910 "Erciyes" gazetesi – **Kayseri** -Türkçe

1913 "Bolu" gazetesi – **Bolu** - Türkçe

1914 "Kayseri" gazetesi- **Kayseri** -Türkçe

---

[23] Fırat ve Fırat-el Gadir gazetelerinin çıkış tarihleri kaynaklarda 1866 ve 1868 olarak belirtilmektedir. Oysa Haleb Vilayeti'nin ilk gazetesi olan Fırat Gazetesi H. 1284 tarihinde yayınlanmaya başlamıştır. Aynı yıl ilk Haleb Vilayet Salnamesi de yayınlanmış ve bu tarih Haleb Vilayet Salnamesinde de ifade edilmiştir. Fırat Gazetesinin ilavesi olarak yayınlanan Gadirü'l-Fırat ise Fırat"dan 4-5 ay sonra yine Hicri 1284 yılında yayınlanmaya başlamıştır. Bazı kütüphanelerde Sene-i Şemsiye baz alınarak Gadirü'l-Fırat 1283 tarihine kaydedilmiştir. Fırat gazetesinde de aynı yanılgının yaşandığını sanıyorum. O dönemde gazetelerin büyük bir bölümü logolarının altında hem kameri hem de şemsi yılı tarih olarak kullanmaktaydılar. Dr. Kemal KAPAKLI

1916 "Karacahisar" gazetesi, Türkçe
1919 "Kocaeli" gazetesi, Türkçe
1919 "Malatya" gazetesi, Türkçe
1921 "Çorum" gazetesi, Türkçe
1922 "Amasya' gazetesi, Türkçe
1922 "İstanbul" gazetesi, Türkçe
1922 "Tasili" gazetesi, Türkçe
1923 "Isparta" gazetesi, Türkçe

Temelde Vilayet gazeteleri, günümüz anlamında bir yerel gazetecilikten öte, devletin yeni yapılanmasının bir parçasıdır. Söz konusu yayınlar, yüksek yönetici kadrolar için çıkarılmıştır. Amaç, üst düzey yöneticilerin yeni düzenlemeleri öğrenmelerini sağlamaktı. Bu nedenle, Osmanlı'da yayınlanan ilk gazeteler, bireyi devlet karşısında desteklemek ve isteklerini dillendirmek yerine, devleti güçlendirmeye yönelik ve dördüncü güç olmak niteliğinden uzak bir yapıya sahiptiler. [24]

Modern batı toplumunun yapılanmasında gazetenin elde ettiği konum ve üstlendiği görev ile Osmanlı'daki konum arasında önemli fark vardır. Batı'da; tarihsel, toplumsal bir sürecin gelişiminin ürünü ve siyasal sisteme halkın katılımını sağlayarak kendi meşruiyetini sağlarken, diğerinde devletin yapılanması içinde bürokratik mekanizma ile iletişim kurulması, onların eğitilmesi ve benzeri işlevler görmenin yanında "halk"'ın, daha sonraki süreçte de "ulusun" yaratılmasında kullanılmıştır. [25]

Vilayet gazetelerinde genellikle, padişah ile ilgili haberler öncelikle yer almaktadır. Bunun yanı sıra kamu görevlilerinin atama, yükselme ve ödüllendirilmeleri, yeni yasa, yönetmelik düzenlemeleri, hükümet, vilayet ve kamu kuruluşlarının çalışmaları, demiryolu, yol, telgraf hattı yapımı, sağlık konuları, yerel okul sınavları ve ödül dağıtma törenleri, hacıların gidişi, et, ekmek fiyatları, şiddetli yağmur ve kar yağışları, doğal afetler, savaşlar, yeni silahlar, buluşlar, yabancı konsolosların gezileri ile ilgili haberler yer almıştır.

Osmanlı'da 22 ayrı dilde çıkarılmış 1746 gazete ve derginin varlığından söz edilmektedir. Bu gazeteler, dil dışında kullanılan alfabe olarak da çeşitlilik göstermektedir.

---

[24] GİRGİN, a. g. e. s. 19
[25] GİRGİN, a. g. e. s. 86

Vilayet Gazetelerinin Ortak Özellikleri

Osmanlı'da yayınlanan çeşitli dil ve alfabeye sahip Vilayet gazetelerinin ortak özelliklerini ve işlevlerini şöyle sıralayabiliriz:

- Vilayet gazeteleri, Anadolu Basını'nın öncüleri olmuşlardır.
- Vilayet gazeteleri yoluyla birçok yörede ilk kez süreli yayın çıkarılmıştır.
- Gazetelerin basıldıkları matbaalar, kamu işlerinin yanı sıra, özel kesimin işlerine de açık tutulmuş, böylece yerel basının başlaması ve saygınlık kazanması yolunda önemli bir adım atılmıştır.
- Bazı vilayetlerde "sanat okulları" ve "sanayi okulları" açılmış, matbaalar birer uygulama yeri haline getirilerek, matbaacılık eğitimi verilmiştir.
- Birçok vilayette, yayınlanan gazete yörenin ilk süreli yayını olduğu için, gazeteciliğin alfabesinden başlanarak, kitlenin basın aracılığıyla eğitilmesi sağlanmıştır.
- Gazetede yer alan yazıların büyük bir bölümü Vilayet Mektupçuları tarafından yazılmıştır.
- Birçok yörede, "kalemi kuvvetli kişiler"den bir yayın kurulu oluşturularak, yörede yazarlığın yaygınlaşmasına imkan tanınmıştır.
- Yazı yazabilen halktan kişiler, vilayette resmi olarak görev alabilmişlerdir.
- Vilayet gazetelerinde bilinçli bir gazetecilik yaklaşımı görülmezken, gazetelerde zaman zaman şiirlere, inceleme ve araştırmalara, tarih çalışmalarına yer verilerek yöre kültürüne olumlu bir katkı sağlamıştır.
- İki dilde yayınlanan gazetelerde, metinler aynı şekilde yer almıştır.
- Anadolu'da yayınlanan bazı gazetelerde Türkçe metinler Ermeni ve Rum alfabesiyle ancak yine Türkçe olarak yazılmıştır.
- Türkçe dışında yayınlanan gazetelerin önemli bir bölümü sürekli olamamıştır.
- Vilayet gazeteleri, belirli merkezlerde halk tarafından okunabilmeleri için duvarlara yapıştırılmıştır.
- Vilayet gazeteleri zaman zaman ekler de yayımlamışlardır.
- Genellikle haftalık olan bu yayınlar, çoğu kez düzensiz çıkmıştır.
- Gazetelerin sayfa sayısı 2 ile 4 arasında değişmiştir.
- Gazetelerde yer alan yazılar genellikle imzasızdır.

- Yazıların konuları, tarihsel süreç içinde büyük farklılıklar göstermektedir.
- Resim ve karikatürün, yok denecek kadar az olduğu vilayet gazetelerinin önemli bir bölümünün baskı adedi 500 dolayındadır.
- Vilayet gazetelerinin önemli bir bölümü, Cumhuriyet'ten sonra, özel gazeteciliğin gelişmesi ve desteklenmesi için kapatılmıştır.
- Ve; basının İstanbul'un tekelinden çıkmasını sağlamış, Anadolu'da gazeteciliğin yaygınlaşmasında önemli rol oynamıştır.

Milli Mücadele Basını (1919-1922)

Birinci Dünya Savaşı'nın yenilgiyle sonuçlanması üzerine, Osmanlı'nın Başkenti ve Anadolu'nun büyük bir kısmı işgal edilir. İşgal kuvvetlerinin yaptığı ilk iş, muhalif gördükleri basını susturmak olur. Muhalif gazetecilerin önemli bir bölümü Malta'ya sürgüne gönderilir. Bununla yetinmeyen işgal kuvvetleri, basına sansür uygular.

1918-1923 yıllarını kapsayan dönemde, merkezi İstanbul'da bir Osmanlı Hükümet'i, bir de merkezi Ankara'da olan Hükümet vardır. Basın da bu duruma paralel olarak, İstanbul Basını ve Anadolu Basını olmak üzere iki merkezde guruplaşmıştır. İstanbul'da yayınlanan gazetelerin bir kısmı, Mustafa Kemal Paşa'nın Anadolu'da başlattığı Kurtuluş Savaşı'nı destekliyordu. Ancak Osmanlı Hükümeti'nin 5 Şubat 1919 tarihli kararnamesi ile kurulan ve işgal kuvvetlerinin buna eklenen sansürü nedeniyle özgür yayın yapamıyor, gerektiği şekilde seslerini duyuramıyorlardı.

Mütareke döneminde gazeteler, hem Hükümet'in hem de işgal kuvvetlerinin sansürü altına girmiştir. [26]

Mütareke ve özellikle Milli Mücadele yıllarında Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde "Milli Mücadele Basını" doğmuş ve gelişmiştir. Kağıdın, mürekkebin bulunmadığı, meslekten yetişmiş matbaacının olmadığı Anadolu illerinde, her çeşit yokluğa rağmen bir iki sayfalık gazeteler çıkarılmış, Anadolu halkının birlik ve beraberliğini sağlama çabaları sürdürülmüştür.

Anadolu basını da, Milli Mücadeleye öncülük eden, Milli Mücadeleyi destekleyen ve yıpratmaya çalışan gazeteler olmak üzere 3 gruba ayrılmıştır.

---

[26] İNUĞUR, a. g. e. s. 347

Milli Mücadeleye Öncülük Edenler

İzmir'in Yunanlılar tarafından işgalinden, kurtuluşuna kadar geçen üç yıldan fazla zaman sürecinde Anadolu'nun çeşitli illerinde gazeteler çıkarılmıştır. Bu arada bizzat Atatürk'ün emir ve talimatı ile önce Sivas sonra Ankara'da gazeteler yayınlanmıştır. Ve bu gazeteler halkı milli mücadeleye hazırlayıp, öncülük etmişlerdir. Milli Mücadeleye öncülük eden gazeteler şunlardır;

Hukuk-u Beşer Gazetesi

Osmanlı Sulh ve Selamet Cemiyeti'nin sözcülüğünü yapan Hukuk-u Beşer gazetesinin başyazarı olan Osman Nevres'in (Hasan Tahsin) 1919 Mayıs'ında İzmir Kordonboyu'nda karaya çıkan Yunan askerlerine ilk kurşunu atmasıyla, Anadolu basınının düşmana karşı ilk direnişi başlamıştır.

Hukuk-u Beşer gazetesinin başyazarı olarak yazdığı makalelerde düşmana karşı topyekün direnişi savunan Osman Nevres, attığı kurşunlarla iki Yunan askerini yere sermiş, kendisi de hemen oracıkta süngülenmiştir. Bu olayın basın tarihi bakımından en önemli yanı, işgal kuvvetlerine ilk kurşunun bir gazeteci tarafından atılmış olmasıdır.

Hasan Tahsin, düşmana ilk kurşunu atmadan önce Hukuk-u Beşer gazetesinde kaleme aldığı "Namus Uğrunda!" başlıklı makalesinde, düşmana karşı direnişi savunur:

"... Hayır, hayır... . . Meyus olmayalım. Biz ölmedik yaşıyoruz. Bu memlekete göz diken kuvvetleri yakacak, [illegible]cek hararetimiz pek, hem de pek mebzul... Yalnız bunu da unutmasınlar ki, Çanakkale kahramanlarının, mavi beyaz kucağında salibi taşıyan Yunanlılığın canavar hakimiyeti altında yaşayacak tek hemşiresi, tek bir validesi, ufak bir Türk benliği yoktur... . Çünkü tarihimiz var. Çünkü bizi tel'in edecek ecdadın ruhu ahfadın feryadı var. Çünkü her şeyden üstün namusumuz var. "

Öğüt Gazetesi

Öğüt gazetesi, 2 Ocak 1918'de Abdülgani Ahmet Bey tarafından Afyon'da kurulmuş, Yunanlı'ların İzmir'i işgal etmeleri üzerine Konya'ya taşınmıştır. Ancak, Konya'da İtalyan'ların baskılarıyla yayın yapamaz hale gelen Öğüt Gazetesi, Temmuz 1921'de Ankara'da Akşam Gazetesi olarak yayınını devam ettirmiştir.

Gazetenin Yazıişleri Müdürlüğünü Sadi Ertem yaparken, yazar kadrosu Münir Müeyyet Bekman, Lütfü Arif Keramettin, Raif Nezihi, Celal

Davut ve Enver Behnan'dan oluşmuştur. Milli Mücadelenin öncü gazetelerinden Öğüt yayınını 1923 yılına kadar sürdürmüştür. [27]

İleri Gazetesi

1919 Yılında Celal Nuri İleri ve Kardeşi Suphi İleri tarafından kurulan İleri Gazetesi yayınlarında ittihatçıları ve İstanbul Hükümetini sert bir dille eleştiriyor ve Milli Mücadeleyi destekliyordu. Anadolu'daki Kurtuluş Cephesi ile ilgili haberler önce ileri gazetesinde yayınlanıyor, başkumandan Mustafa Kemal'in halka duyurulmasını istediği haberler bu amaçla ileri gazetesine ulaştırılıyordu.

İleri gazetesi, Milli mücadelenin İstanbul sözcüsü haline gelmişti. Atatürk tarafından yazılan ve bu gazeteye yollanan birçok yazılar başka isimlerle yayınlanıyordu. Bu nedenle Celal Nuri 1920 Mart'ında İngilizler tarafından yakalanarak Malta'ya sürgün edilmiştir. [28] İleri gazetesi 1924 yılına kadar yayınını sürdürmüştür.

Yenigün Gazetesi

1918 yılının 2 Eylül'ünde İstanbul'da Yunus Nadi tarafından Yenigün gazetesi yayınlanmaya başlamıştır.

Yenigün Gazetesi

---

[27] İNUĞUR, a. g. e. s,353
[28] İNUĞUR, a. g. e. s,354

Bu gazetedeki yazılarda açıkça Milli Mücadele hareketini desteklediğinden ve 16 Mart işgal günü askerlerimizin Şehzadebaşı Karakolunda şehit edilişini yazdığından, 17 Mart'ta İngilizler tarafından matbaa basılmış ve Yenigün kapatılmıştır. Bu durumda Yunus Nadi Anadolu'ya kaçmak zorunda kalmış ve matbaasını da gizlice Ankara'ya nakletmiştir. Yunanlıların Ankara'ya yaklaştığı günlerde Yenigün gazetesi Kayseri'ye nakledilmiş 1 Eylül 1922'da gazete Kayseri'de yayınlanmıştır. Sakarya zaferinden sonra tekrar Ankara'ya getirilmiş ve yayınını burada sürdürmüştür.

14 Kasım 1918 günü galiplerin donanmaları İstanbul'a girerken, Suriye cephesinden dönen Mustafa Kemal Paşa da, Haydarpaşa'da trenden inmiş ve kimsenin önemsemediği, "Geldikleri gibi giderler" sözünü söylemişti. .[29] Bunu yayınlayan Yeni Gün, daha sonra matbaasını Ankara'ya nakledip Kuvayı Milliye'nin sözcüsü oldu.

Atatürk'ün Yayınladığı Gazeteler

Karışık toplumsal ve siyasal ortamda, Anadolu halkının ulusal bağımsızlık mücadelesine çekilebilmesi için, kamuoyunu bir fikir etrafında oluşturmak gerekiyordu. Bu kamuoyunun oluşturulması, Kurtuluş Savaşı'nın başarıya ulaşması, bunun gerçekleşebilmesi için halk desteğinin sağlanması çok önemliydi. İşte bu yüzden Mustafa Kemal Paşa, Erzurum ve Sivas Kongreleri'nin yapıldığı tarihlerde ülke içinde cereyan eden olayları, ulusal bağımsızlık hareketini başlatanlara halkın duyduğu destek ve güveni, yurt içi ve yurt dışındaki kamuoyuna iletmek amacıyla İrade-i Milliye ve ardından da, Hakimiyet-i Milliye gazetelerini yayınlamıştır.

İrade-i Milliye Gazetesi

Anadolu'da Milli Mücadele'nin ilk gazetesi, Erzurum Kongresi'nden sonra Sivas'a gelen Mustafa Kemal'in 4 Eylül 1919'da Sivas Kongresi'ni topladığı sırada Kuvayi Milliye sözcülüğünü yapmak ve kurtuluş hareketiyle ilgili düşüncelerini yaymak amacıyla 14 Eylül 1919'da yayınlanan İrade-i Milliye'dir.

4 Eylül 1919 günü Mustafa Kemal'in başkanlığında Sivas Kongresi toplanmış ve çalışmalara başlamıştır. 11 Eylül günü, kongre sona ererken

---

[29] Kemal KAPAKLI, Medya Kültürü, Basılmamış Ders Notları, Harran Üniversitesi, ŞANLIURFA, 2005, s. 43

Mustafa Kemal, kongre üyesi olan Sivas'ın emektar öğretmenlerinden Rasim Bey'e,"bir gazete çıkaracağım, sorumlu müdürlüğünü üzerine alacak güvene layık biri lazım" der. Rasim Bey, kendi öğrencilerinden 22 yaşındaki genç öğretmen Selahattin'i önerir. Milli hareketin içinde yer alan Sivas Valisi Reşit Paşa, gazete çıkartma iznini hemen verir.

İrade-i Milliye

Gazetenin adını ve başlık altını bizzat Mustafa Kemal tespit eder. Gazete; "İrade-i Milliye" başlığı ve başlığın altında; "Metalip ve Amali Milliye'nin Müdafiidir" ibaresiyle çıkar. [30] Gazete, Hey'eti Temsiliye adına Mustafa Kemal tarafından kurulmuş, ancak gazetenin imtiyaz sahibi olarak Selahattin (Ulusarek) ismiyle çıkmıştır. Gazetenin Yazıişleri Müdürlüğünü Mazhar Müfit (Kansu) üstlenmiştir.

İki sütun üzerine dizilen ve haftada iki gün yayınlanan gazete, Vilayet basımevinde basılmıştır. Sivas Kongresi zabıtları ve Mustara Kemal'in bildirilerinin yayınlandığı gazete yüz para'ya satılıyordu. Daha sonraları günlük olarak yayınlanan ve 1922 yılı sonunda yayın hayatına son veren İrade-i Milliye'deki tüm yazıların bizzat Mustafa Kemal tarafından dikte edildiği ifade edilmektedir. Bütün yazıların imzasız olarak yayınlandığı İrade-i Milliye, başta İstanbul olmak üzere Anadolu'nun çeşitli illerine gönderilmekteydi.

Hakimiyet-i Milliye Gazetesi

25 Aralık 1919 günü Heyet-i Temiliye Reisi sıfatıyla Ankara'ya gelen Mustafa Kemal Paşa, Anadolu'da kurulan Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin kararlarını millete duyuracak bir gazeteye ihtiyaç olduğunu görmüştür.

Ankara'da doğru-dürüst bir matbaa bulunmadığından, Konya'dan getirilen baskı makinasıyla Meclis bahçesindeki binada bir basımevi kurulmuş ve gazete yayına başlamıştır.

"İrade-i Milliye'yi çıkartmaktaki amacımız, Hakimiyet-i Milliye'yi tesis etmekti. O halde, çıkaracağımız gazetenin adı; Hakimiyet-i Milliye olacaktır" diyen Mustafa Kemal, gazetenin ismini bizzat kendisi koymuştur. Hakimiyet-i Milliye, Anadolu ve Rumeli Müdafa-i Hukuk Cemiyeti'nin yayın organı niteliğinde yayın yapmıştır. Gazetenin Yazıişleri Müdürlüğü'ne Nizamettin Nazif (Tepedelenlioğlu) getirilmiş, ilk sayısı Mustafa Kemal'in başyazısı ile 10 Ocak 1920 günü yayınlanmıştır. İlk sayısında Hakimiyet-i Milliye başlığının altında "mesleği milletin iradesini hakim kılmaktır" ibaresi yer almıştır.

Haftada iki gün yayınlanan gazetenin Sorumlu Müdürü Recep Zühtü'dür. Gazete, 1920'de haftada üç gün, 6 Şubat 1921'den itibaren günlük olarak yayınlanmıştır. Gazetenin Yazıişleri Müdürlüğüne daha sonraları

---

[30] İNUĞUR, a. g. e. s. 352

sırasıyla; Hüseyin Ragıp (Bayındır), Nafi Atıf (Kansu) ve Ziya Gevher (Etili) getirilmiştir. [31]

Hakimiyet-i Milliye Gazetesi

[31] İNUĞUR,a. g. e. s. 26

Hakimiyet-i Milliye'nin yazı kadrosu oldukça zengindir. O günlerde Ankara'da olan aydınlar ve gazeteciler gazeteye yazı vermişlerdir. Ağaoğlu Ahmet, Hüseyin Tevfik, Ruşen Eşref (Ünaydın), Dr. Adnan (Adıvar), Mehmet Esat, İzzet Ulvi (Aykut), Dr. Tevfik Rüştü (Aras), Yusuf Akçura, Osman Hamdi gazetenin yazar kadrosu arasında yer almıştır.

Hakimiyet-i Milliye'nin çıktığı ilk gün, gazetede bütün ilk sayfayı kaplayan ve başlığı da, "Hakimiyet-i Milliye" olan bir başyazı yayınlanmıştır.

Gazete, ulusal mücadele döneminde Anadolu'da ortaya çıkan olaylarla ilgili her tür haberi kapsayan zengin bir içeriğe sahiptir. Cumhuriyet'in ilanının ardından bu defa da, yeni kurulan rejimin yerleşmesi sürecine katkıda bulunmak için yayınlanmıştır.

Gazete, kapandığı 1934 yılına kadar sekiz sayfa olarak çıkmış, siyasi haberler, "telgraf haberleri" başlığı altında yurt içinden ve yurt dışından haberler, kültür sanat haberleri ve çoğu zaman üç sayfayı dolduran ilanlardan oluşan bir içerikle yayınlanmıştır.

Daha sonraları Hakimiyet-i Milliye, giderek Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyet Halk Fırkası'nın yayın organı haline dönüşmüş, özellikle Falih Rıfkı Atay'ın başyazarlığında gazete, "parti sözcüsü" görünümünü almıştır. Hakimiyet-i Milliye, 1934-1971 yılları arasında "Ulus" adıyla yayınlanmış, daha sonra "Yeni Ulus", "Halkçı Ulus", ve "Barış" adlarıyla yayınını sürdürmüştür. [32]

Milli Mücadeleyi Destekleyen Gazeteler

Mustafa Kemal, İrade-i Milliye ve Hakimiyet-i Milliye'nin yayınlanmasını sağlamakla kalmadı, Anadolu'da Kurtuluş Savaşı'nı destekleyen basının yaratılıp, güçlenmesi içinde çalıştı. Meclis'teki bir konuşmasında; " *Bütün gazetelere ne yolda idare-i kelam edeceklerine (yazacaklarına) dair tarafımdan talimat verilmiştir ve bütün matbuatımız bu dairede ifay-ı vazife etmektedir*" diyordu. [33]

Mustafa Kemal'in gazetecilik faaliyetlerine önem vermesini şu nedenlere dayandırabiliriz;

- Anadolu'da oluşan bağımsızlık fikirlerinin arttığı bu dönemde bağımsızlık yolunda bir fikir birliği oluşturmak,

---

[32] Ali GEVGİLİLİ, Türkiye Basını, s. 228

[33] Alpay KABACALI, Başlangıçtan Günümüze Türkiye'de Matbaa Basın ve Yayın, Literatür Yayınları, İSTANBUL, 2000, s. 152

- Gerekli siyasi, sosyal ve kültürel zemini hazırlamak ve davalarının propağandasını yapmak, faaliyetlerin geniş halk kitlelerine yayılmasını sağlamak,
- Dış dünyayı, Milli Mücadele'den haberdar etmek ve dış destek sağlamak.

Milli Mücadele'nin başlamasıyla Anadolunun dört bir tarafında, Milli Mücadele'ye destek vermek ve halkı Milli Mücadele için bilinçlendirmek için gazeteler yayımlanmıştır. Milli Mücadele'ye destek veren belli başlı gazeteler şunlardır:

Ses Gazetesi

Mondoros Mütarekesi'nin imzalanmasından iki hafta önce 17 Ekim 1918'de Balıkesir'de haftalık olarak yayınlanan Ses Gazetesi'nin sahibi ve başyazarı Çantayzade Hasan Basri'dir. Nüshası bir kuruşa satılan gazete, 1919 yılı ortalarına kadar yayınını sürdürmüş, İzmir ve havalisinin kimseye verilmeyeceği fikrini savunmuştur. [34]

Doğrusöz Gazetesi

İzmir'in işgalinden bir hafta sonra 22 Mayıs 1919'da Balıkesir'de yayımlanmıştır. Vilayet matbaasında basılan gazetenin imtiyaz sahibi Sındırgılızade A. Bekir, Varnalızade İsmail Hakkı'dır. Başlığının altında "Haftada bir defa, Perşembe günü çıkar, müstakil gazetedir" ibaresi yer almaktadır.

Doğrusöz'ün 5 Haziran 1919 tarihini taşıyan üçüncü saysısında, "manda teklifi" şiddetle eleştirilmiş, "Ya İstaklal, Ya ölüm" şeklinde iki yol olduğu dile getirilmiştir. [35]

İzmire Doğru Gazetesi

16 Kasım 1919'da Balıkesir'de yayınlanan bu gazete, Kuvayı Milliyenin Ege'deki sözcüsü durumunda olan dönemin en önemli yayın organlarındandır. Gazeteyi Vasıf Çınar, Asaf Çınar ve Mustafa Necati yayımlamıştır.

16 Kasım 1919'da yayımlanan gazetenin ilk sayısı dört bin adet basılmış, bir kısmı savaş hatlarına gönderilirken önemli bir bölümü de köy ve kasabalara dağıtılmıştır. Haftada iki gün yayınlanan gazetenin fiyatı iki kuruş olarak belirtilmiştir. Başlığının hemen altında," Harekat-ı Milliyenin Hadim ve Müverricidir" ibaresi yer almıştır.

---

[34] İNUĞUR, a. g. e. s,354
[35] İNUĞUR, a. g. e. s,355

Haber yönünden zengin içeriğe sahip olan gazete, 11 Aralık 1919 tarihli saysını dört bin adet basmış ve bu sayıda ilk defa "Mustafa Necati" imzalı başmakale yer almıştır. Mustafa Kemal'in Sivas ve Erzurum Kongreleri esaslarını millete duyurulması hakkındaki ilk genelgesi bu gazetede yayınlanmıştır. [36]

27 Haziran 1920'de Yunanlı'ların Balıkesir'i işgal ettiğinde 74. sayısını yayınladıktan sonra kapanmıştır.

آطبه

موميوموزه‌لك يل باشى ضيافتى

هندليلرك انكليزلر عليهنه مهم قرارلرى

Yeni Adana Gazetesi

Yeni Adana Gazetesi

Milli Mücadeleye destek veren gazetelerden biri de, Franszılar tarafından işgal edilen Adana'da 25 Aralık 1918'de yayımlanmaya başlayan, "Adana" ve onun devamı olan "Yeni Adana" gazetesidir.

Adana Gazetesi, İstanbul Hükümetini ve işgali savunarak, Kuvayı Milliye aleyhtarlığı yapan "Ferda" adlı gazeteye tepki olarak Yedeksubay Yozgatlı Avni ile öğretmen Ahmet Remzi tarafından yayınlanmıştır. Adana Gazetesi, üç sayı çıktıktan sonra işgal kuvvetlerinin baskısı sonucu, valilikten gelen bir emirle kapatılmıştır. Ancak Yozgatlı

[36] Ömer Sami COŞAR, Milli Mücadele Basını, İSTANBUL, 1964, Aktaran İNUĞUR, s. 355

Avni ve Ahmet Remzi, "Yeni Adana" adında bir gazete çıkarmak için başvurur ve alınan izinle Hayat Basımevi'nde "Yeni Adana" gazetesi basılır. Gazetenin 8. sayısında Avni Doğan imzasıyla yayınlanan "Kanuna Saygı" başlıklı yazıda, gazetenin kapatılma kararı eleştirilerek, verilen kararın kanunsuz olduğu belirtilir. İşgal kuvvetlerinin artan baskısı nedeniyle, gazete Torosların eteğinde Gebelek İstasyonu'nda kör bir hat üzerine çekilmiş vagonda, eski bir pedal makinasında basılarak yayınını sürdürür. [37]

Açıksöz Gazetesi

15 Haziran 1919'da Kastamonu ilinde yayımlanmaya başlayan Açıksöz Gazetesi'nin kurucuları aynı yıl Kastamonu Lisesi'ni bitiren Hüsnü Açıksöz, Ahmet Hamdi ve Tahir Karaoğuz ismindeki gençlerdir.

İlk nüshasındaki "Mesleğimiz" başlıklı yazıyla izleyecekleri yolun, particilikten ve kişisel çıkarlardan uzak olduğunu, hakkın ve hakikatın sesini duyurmak amacıyla haftada iki gün yayınlanacağı belirtilmiştir. Nüshası iki kuruş olan gazete ilk sayısını 300 adet basmış, bütün vatandaşları yurdun çıkarları uğruna birlik ve beraberliğe davet etmiştir.

1920 yılında kağıt sıkıntısı nedeniyle sayfa sayısını dörtten ikiye düşürmüştür. 9 Mart 1921 tarihinden itibaren, Cumartesi günü dışında haftanın her günü iki sayfa olarak yayınını devam ettiren gazete, 1932 yılında kapanmıştır.

Babalık Gazetesi

Babalık Gazetesi, 23 Aralık 1910'da Konya'da yayımlanmaya başlamıştır. Milli Mücadele döneminde Kuvayı Milliyenin en büyük destekçilerinden olmuştur.

Yayına başladığı günden itibaren düzenli olarak haftada iki gün yayınlanan gazete, 5 Nisan 1921 tarihinden itibaren günlük olarak yayınını sürdürmüştür.

Gazetenin kurucusu Yusuf Mazhar, Başyazar ve Yazıişleri Müdürü Samizade Süreyya'dır. Namdar Rahmi, Reşat Ekrem Koçu, Yahya Saim, Saadettin Nüzhet, Enver Behnan Şapolyo ve Servet İskit gibi isimler yazar kadrosunda yer almıştır.

---

[37] COŞAR, Aktaran, İNUĞUR, a. g. e., s. 357

BABALIK
Fiatlar düşüyor
Geçen yeni kışı
ATATURK
KONYA
Muhtelif mem
C. H. P.
Vilâyet kongresi
AHİLER
TOLGU
Yeni seçim

Babalık Gazetesi

27 Nisan 1922 tarihli nüshasında gazetecilik mesleği konu olarak ele alınmış, "Bu memlekette her aklına gelenin gazete çıkarması", "üç kelimeyi doğru ve yanlış yan yana getiren ve birazda kesesine güvenen her şahsın kendisinde gazete çıkarmak" yetkisini bulmasını ağır bir şekilde eleştirmiştir. [38]

Büyük taarruzun başladığı günlerde Babalık gazetesi, sabah akşam çıkardığı ilavelerle taarruzun her gelişmesini okurlarına duyurmuştur. Babalık Gazetesi 1930 yılına kadar Yusuf Mazhar yönetiminde yayınını devam ettirmiş, ölümünden sonra bir süre eşi tarafından gazetenin yayını sürdürülmüş, ancak uzun ömürlü olamamıştır.

Milli Mücadeleyi Destekleyen Gazetelerin Ortak Özellikleri

Kurtuluş Savaşı boyunca, Anadolu'da yüz civarında gazete çıkmış, bunların büyük bir kısmı Milli Mücadele'yi desteklemiştir.

---

[38] COŞAR, Aktaran, İNUĞUR, a. g. e. s, 361

Büyük zorluklar içinde yayın hayatlarını sürdürmek zorunda kalan çoğu pedal makinesinde basılan bu gazeteler, özellikle düşman işgali altındaki şehirlerde kağıt sıkıntısından etkilenmişlerdir. Kimi soba borularından toplanan "is"le hazırlanmış mürekkeple, kimi vagonlarda hazırlanıp basılmış, kimi sarı kağıda basılmıştır. Bu gazetelerin hazırlanmasında çalışanlar zamanı geldiğinde kalemi bırakıp, Kuvayı Milliye saflarında savaşmış, akşamları da gazetelerine dönmüş kişilerdir.

Bu gazetelerin Kurtuluş Savaşı'nda ne kadar etkili rol oynadıkları Fransız istihbarat subayının notlarında yer alan bir belgede şöyle anlatılmaktadır;

"Balıkesir'de Milli kuvvetlerin idarecilerinin elinde çok okunan bir gazete var; İzmir'e Doğru. Bu gazeteyi mükemmel bir propağanda silahı haline getirmeyi başarmışlar. İzmir'e Doğru'nun tirajı iki bindir. Bu, kati bir rakamdır. Yalnız bu tiraj gazetenin okuyucu adedi hakkında bir fikir vermez. Çünkü, İzmir'e Doğru birer-ikişer adet köylere gönderilmektedir. Herkes onu tanır, bilir. Akşam olunca, köylüler ocak başında toplanınca, köyün okur-yazar kişisi, İzmir'e Doğru'yu başından sonuna kadar yüksek sesle okur. Yunanlıların işgal bölgelerinde giriştikleri mezalimi, cephe yakınındaki masum, savunmasız Türk köylerinin Yunan uçakları tarafından bombardımanını, halkın bu işgal sebebiyle neler çektiğini, ızdırabını, felaketini okur. Böylece kafalarda intikam fikrinin ilk tohumları atılır, yeşerir, beslenir. İzmir'den Yunan ordusunu söküp, atacak bir kuvvetin kurulması lüzumuna da köylüler yavaş yavaş inandırılmış olur. Kemalist subaylar, asker toplamak için köylere vardıklarında, havanın önceden bu gazete tarafından hazırlanmış olduğunu görürler ve işleri böylece son derece kolaylaşır. [39]

Halkı bilinçlendirmek ve mücadele ruhunu oluşturmak için yazılan yazılara hemen hemen her gazetede rastlanır. Bursa'da "Gündüz" gazetesinde; *"Bursalılar, silah başına! Kabadayılar, delikanlılar, söz yüzünden katil olan, bir kahve yüzünden kardeş kanına giren, mertlik davasında gezen yiğitler! Ne duruyorsunuz? İzmir'e!. . "*

Konya'da "Öğüt" gazetesinde de şu satırlar yer alır;

"Düşman can evinize girerken, dükkanında çalışan, bir daireye yerleşen, evlerine gizlenen ey vefasız çocuklar! Size hitap ediyor ve diyoruz ki; girdiğiniz deliklerden çıkın. Azıklarınızı alın, erlik alanına, hak yolu-

[39]Ömer Sami COŞAR, Atatürk ve Basın, Türkiye Gazeteciler Sendikası, İSTANBUL, 1981, s. 23-24

na gidin. Yoksa, daha fazla sabredemeyip, gazetemizde sizleri teşhir edeceğiz. ” [40]

İZMİR'E DOĞRU

Numero 53 - 14 Nisan 1338

İdare-hanesi

Abone şerâiti

Yevmiye (100) paradır

Perşembe günleri çıkar

Mücahede-i milliye-mizin semereleri

Avrupa'dan mütalaat

İzmir'e Doğru Gazetesi

[40] COŞAR, a. g. e. s. 26

Anadolu'da Milli Mücadele'nin doğup gelişmesinin yanı sıra bir de Milli Mücadele Basını doğmuş ve gelişmiştir. Gazete basımı için o dönemlerde en basit baskı makinaları kullanılmıştır. Bazı yerlerde de gazeteler, gazete kağıdı olmadığı için küçük ebatlı yazı kağıtlarına basılmıştır. Baskı makinaları at ve öküz arabalarıyla ilden ile taşınmış ve gazeteler en ilkel koşullar altında yayınlanmıştır.

Tarihsel gelişim sürecinden de anlaşılmaktadır ki yerel basın, Kurtuluş Savaşı döneminde halka moral vermek, bilgilendirmek, milli mücadelenin teşkilatlanmasını sağlamak ve işgal güçlerine karşı direniş gösterilmesi için kamuoyu oluşturmak adına çok önemli görevler üstlenmiştir. Ve bu dönemin basını, yeni Türkiye Cumhuriyeti'nin temellerine atılan güçlü bir harç olmuştur.

1919 yılında Mustafa Kemal Paşa tarafından Erzurum Kongresi ile başlatılan Milli Mücadele'ye ilk ve en güçlü desteği Anadolu Basını vermiştir. Başta Erzurum olmak üzere, Balıkesir, Sivas, Kastamonu, Konya gibi Anadolu'nun dört bir yanında yayınlanan gazeteler, Milli Mücadele'yi destekleyen yayınlar yapmışlardır. Örneğin Erzurum'da yayınlanan "Albayrak" gazetesi logosunda; "Vilayet-i Şarkiyye Ermenistan olamaz" ibaresini kullanmıştır. Anadolu basını yayınlarıyla, vatanın kutsal olduğu ve düşmana verilemeyeceği konusunda halkı bilinçlendirmişlerdir.

Gazeteler, halkı sadece düşmanla mücadele konusunda değil, aynı zamanda siyaset, ekonomi, eğitim gibi konularda da aydınlatıp, ülkenin geleceğini tartışmıştır.

S. N. Gerçek
بازار

تاریخی ۲۹ مارت ۱۳۲۱ ۲۷ جمادی الاول

آل بایراق

۱۳۳۱

اداره یری :

ارضروم

نومرو تاریخ: مارت ۱۹۱۳

اعلن شرطاری:
ضمره ایچون ۱۰ غروشدر
رسمروه ایچون آیرجه درر.

ارضروم

سالی: ۹۳ [هفته‌ده ایکی دفعه چیقار نومرو فیاتی یوقدر.] پول : ۳

بیطرفلك وضعیتی

بوهفته‌ده سیاسی حادثه‌لری اراضده، آلوریاده اهمیتله تعقیب ایدیلن مسئله‌لردن بیطرفلك وضعیتی و جنك‌ده بولنمایان دولتلرك وضعیت آلوزلرنده حس اولونور درجه‌ده تشدد حصوله گتیرمش اولمسیدر. بیطرف حکومتلرك بالخاصه قوشدقلری اولغاری حیرت سیاستلرنه بك چوق دقت ملاحظه‌دار اولدقلری شبه یوقدر. [illegible] سنك حیثیت بین‌الملل‌لرینه توسعه جسارتی خواهش‌دن [illegible] بیطرفلك وظیفه‌سنی [illegible] مخالف‌لرینه قارشی مظاهره‌لرده بولنمقدن [illegible] سنك‌له‌ده اولان وضعیت‌لرینه [illegible] بخت ایتمه‌لرینه سبب اولمشدر.

ایدعا اولنیلدیگی مثلوه شمالی روسیه‌نك، شمالی دنیز محیطنده اولانه‌ده بیطرفلك مقتضاتنه رعایتسزلك وقوعنده بیطرفلك حقوقنه تجاوز ایدیلدیگی، وحتی بو آلوزده هر دولتك دونمه‌سنه کوره تعیین شکل ایدیلدیگی ایشته بو مقتضیاتك مقتضاسی بولغاریه بکارجه‌سنه‌اون بشنجی مقتضاده دونمه‌لرك دونمه‌سوزلرك کلیاً یوزده

بو حصوصده مصرك تاریخ فعیلی، مصرلیلرك میتینگلرینی، دیوان فاصله‌سی یاپمه جیقاردیغی، شیخ‌الاسلامك عزلنده دونمه‌سوزلك کوسترمش اولدیغی موهم برحاله طوران مصر تاریخی محاوره‌ده شیخ‌الاسلام قاپوسنه قارشی ظهر ایدیلمیوب و آلمه یاپیلمسی لازم و لغیر تحریرات مصدیق اعضاسنه ایشدیلمیوب ایشته بونلرینه ده هنوز کی چوق سوز وار.

بوخصوص‌ده‌کی اوزون آلمه‌لرك بعضی یورلمق، بعضی‌لرینك [illegible] سنك حیثیت بین‌الملل‌لرینه توسعه جسارتی خواهش‌دن [illegible] بیطرفلك وظیفه‌سنی [illegible] مخالف‌لرینه قارشی مظاهره‌لرده بولنمقدن [illegible] سنك‌له‌ده اولان وضعیت‌لرینه [illegible] بخت ایتمه‌لرینه سبب اولمشدر.

ایدعا اولنیلدیگی مثلوه شمالی روسیه‌نك، شمالی دنیز محیطنده اولانه‌ده بیطرفلك مقتضاتنه رعایتسزلك وقوعنده بیطرفلك حقوقنه تجاوز ایدیلدیگی، وحتی بو آلوزده هر دولتك دونمه‌سنه کوره تعیین شکل ایدیلدیگی ایشته بو مقتضیاتك مقتضاسی بولغاریه بکارجه‌سنه‌اون بشنجی مقتضاده دونمه‌لرك دونمه‌سوزلرك کلیاً یوزده

بو حصوصده مصرك تاریخ فعیلی، مصرلیلرك میتینگلرینی، دیوان فاصله‌سی یاپمه جیقاردیغی، شیخ‌الاسلامك عزلنده دونمه‌سوزلك کوسترمش اولدیغی موهم برحاله طوران مصر تاریخی

موقف اولاده‌لرینه قارشی الاقدم کوچیك چکه‌یورلمه‌سی، نکراوی‌لرك اولادیمیز بویوك‌لری ورلانی وجه‌سنه یازه‌لمه‌سی، [illegible] حقوقنی بیلمه‌دیگی وه‌مه‌لری حقوقنی حمایه‌ایدیلدیگی وه‌لرك اولادلرینه قارشی کوسترمش اولدقلری شفقت فرصتی کچن ایده چکن محو ایده ایتمکه‌دیر.

بوکافی‌دن چکه‌حکم‌جه‌لری وه‌ یاپیلورده‌لر.

شهیدلر آیده‌سی مناسبتیله

آیدات مصرمك اوزرنده‌ترجمات مقاصده بایلان نیلده‌ره مبداء جیقدی. تاریخ‌مذکور ایلك آیده یوم مصرلیلردر. بوکون‌یه قادرکی جریده‌لرك ایده‌یاهر ملت‌جه‌ قبوله‌ویکی شاذ مصرمدنیتك روح آیده‌سنه‌اردی. تاریخ صاحبه‌مصرمدنیتك بایراغی، ویا بایراغه‌ده‌یاخی اسکی مدنیتك آیده‌سی [illegible] اولدیغی کبی [illegible] وارسنه‌ده قدر گلدی.

بوکوکی وه‌کوکی مدنیت آیده‌لری ایکی قسمه آیرلمشدر. بونلردن بری مدنی وباخود اجتماعی دیکری‌ده دینی‌در.

تاریخ صاحبه‌ده ایلك اول دینی آیده‌لر ایتلار. ایلك پروگرامه بازه‌یهراهلر. روزنامه، مصرمیدانی ور یادکار، متون هیکلری ور میوه‌لری، زمانك ایجرسیه ویشو محتوی‌ده‌ویکیدی. معابدی‌ده‌ویدن اشه‌روه اجتماعی معبدی اوزه‌یه جیقدی. اسکی یونانلرك دورنه اوغرامه، ورسیه اولان پارتنون ترکك توپ یاپلرکی معبدی گی‌ده آثار بازکسی دینی آیده‌لره علاوه ایمیوردی. یونسنده ایلك خصوصیی آتن یونانلیلر اولیاط اویونلری تشکیل‌ده‌ایدی.

آهنی مشترك بوکونه‌قادار کوسته‌رمکدن بر آن‌خالی قالدیغی تصادفلری شیمه‌سی یوقدر سکره چکه‌چکسز مشکلاتی وه‌فجعه‌لری ایده‌جك و انشاءالله‌مظفر و نورلی‌ده‌لك شانلی آتیسی ایچون دها یوبوك خدمتلر ابرازیه موفق اولاجقدر.

یولداش

Albayrak Gazetesi

İKİNCİ BÖLÜM

YEREL BASIN VE YEREL BASIN KAVRAMI

Yerel Basın Kavramı

İnsanoğlunun ilk dönemlerden itibaren yaşananları anında öğrenme merakı ile doğan haberleşme eylemi, uygarlığın gelişimine paralel olarak teknolojik, hukuki, ekonomik ve kültürel olanakları kullanarak günümüzde çağdaş basını ortaya çıkarmıştır. Gerek yaygın gerekse yerel basının temel işlevi, toplumları oluşturan bireyleri bilgilendirmek ve olan bitenden haberdar etmektir. İşte bu noktada yerel basın, kısıtlı imkanlarıyla topluma bilgiyi aktarma görevini yerine getirmeye çalışmaktadır.

Yerel basın, ülkenin muhtelif yerlerinde özellikle büyük kentler dışındaki yerleşim birimlerinde il, ilçe ve beldelerde günlük, haftalık veya daha fazla aralıklarla yayınlanan, yayınlandıkları mahallin olay ve sorunlarını dile getiren, halkın istediklerini ilgililere aksettirmeyi hedefleyen yazılı basın organlarıdır. [41]

Yerel basının işlediği konular genellikle bulunduğu yerel çevreyle ilgilidir. Yerel gazetelerde genel olarak bölge haberleri, toplumsal yaşamı ilgilendiren konular, şehirde olan yenilikler, değişiklikler işlenmektedir.

Yerel basın, gerek kamuoyunda gerek gazetecilik çevrelerinde ve gerekse siyasi ya da basına ilişkin bilimsel eğitim, öğretim ve araştırmaların yapıldığı çevrelerde ;"Anadolu Basını" ya da "Taşra Basını" olarak nitelendirilmektedir. Genel yaklaşımıyla yerel basın, sınırları dar ve tanımlanmış bir bölgede, o bölge halkını bilgilendirmeye, eğlendirmeye ve o bölgede kamuoyunun serbest oluşumunu sağlamaya yönelik yayıncılık faaliyeti içinde bulunan kitle iletişim aracıdır.

Türkiye'de yerel basının öncüsü sayılabilecek ilk gazeteler, ilk bölümlerde geniş olarak ele aldığımız Osmanlı döneminde yayınlanan "Vilayet gazeteleri"dir. Daha sonraları yerel basın; "Anadolu Basını" ya da "Mahalli Basın" şeklinde adlandırılmıştır.

Yerel basın için çeşitli tanımlar yapılmıştır bugüne kadar. Feyyaz Bodur;"Günümüz koşulları çerçevesinde gazeteler, çok geniş alanlara dağıtım yapabildikleri ve bu amaçla yayınlandıkları gibi, belirli yöre halkına ulaşmak ve o yörenin yerel konularıyla ilgilenmek gayesiyle de yayınlanmaktadırlar. Bu bağlamda, belirli bir yörede yayınlanan basın, yerel basın olarak adlandırılmakta ve yerel kamuoyuna yönelik hareket

---

[41] Şinasi ÜNAL, Yerel Basın ve Sorunları, Yeni Türkiye Medya Özel sayısı II, ANKARA, 1996, s. 12

alanı içindeki iletişim araçları, topyekün olarak yerel basın adı ile nitelendirilmektedir"[42] diyor.

Ali Murat Vural; İstanbul dışındaki kent, kasaba ve köylerde, bulundukları yöre ile sınırlı etkinlik gösteren, hedef kitlesini yalnızca yörede yaşayan insanların oluşturduğu ve sınırlı sayıda okura sahip basın kuruluşlarını yerel basın olarak niteleyip," *Sınırları dar ve tanımlanmış bir yörede, o yöre halkını bilgilendirmeye, haberdar etmeye, eğitmeye, eğlendirmeye ve yöre kamuoyunun serbest oluşumunu sağlamaya yönelik yayıncılık faaliyeti içinde bulunan, aynı zamanda yöre halkının iletişim kurumu özelliğini taşıyan araç ya da araçlar bütünüdür*"[43] şeklinde tanımlamaktadır.

Halil İbrahim Gürcan ve Erkan Yüksel yerel basını," Ülke geneli yerine daha dar dağıtımla bir ya da birkaç il/ilçedeki okura ulaşan, belirli il ya da bölgeye ilişkin haberlerin yoğunlukta bulunduğu basılı periyodik yayınların bütünü"[44] olarak tanımlamakta.

İsa Kayacan yerel basını, demokrasiye mahalli düzeyde katkıda bulunmak, yerel sorunları araştırmak ve aktarmakla görevli kurumlar olarak nitelendirirken, yerel basını yerel yönetimler için vazgeçilmez bir teminat ve yerel gazeteleri de ülke demokrasisinin temel taşları olarak göstermektedir. Bu noktadan hareketle," *yerel basın, haber bakımından yayınlandığı yöredeki olaylara ağırlık veren, yerel sorunları objektif ve doğru bir şekilde dile getirerek, yöresinde kamuoyu açısından etkili olabilen, yörenin kalkınması ve gelişmesi için çaba sarf eden, kendi mahallindeki sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasal gelişmeleri sağlıklı bir şekilde okurlarına aktarabilen yayın organları*"[45] olarak tanımlamaktadır.

Tüm bu tanımlamalardan şu şekilde bir sonuca varmak doğru olur kanaatindeyim;

Yerel Basın, sınırları belirli bir yörede bulunan ve faaliyet gösteren, gazetecilik mesleğinin gerektirdiği görevleri ve işlevleri bu yörede ifa eden ve bu doğrultuda sorumluluklar taşıyan, yöre halkının gözü, kulağı, dili olurken aynı zamanda yerel kamuoyunun oluşmasına katkılarda bulunan, yerel yönetimleri denetleyen, yaptığı haberler ve faaliyetler

---

[42] Feyyaz BODUR, Yerel Basında Yönetim ve Örgüt Yapısı, Anadolu Üniversitesi A. Ö. F Yayınları, ESKİŞEHİR, 2001, s. 7

[43] Ali Murat VURAL, Yerel Basının Kamuoyu Oluşturma Gücü, Anadolu Üniversitesi Yayınları, ESKİŞEHİR, 1996, s. 44

[44] Halil İbrahim GÜRCAN-Erkan YÜKSEL, Habercinin El Rehberi, Anadolu Üniversitesi Yayınları, ESKİŞEHİR, 2001, s. 7

[45] İsa KAYACAN, Basınımızın Anadolu Cephesi, Ece Yayınları, ANKARA,1996, s. 57

neticesinde gerek yöredeki insanlar ve gruplar arasında, gerekse yöre halkı ile yerel yönetimler arasında iletişim ve koordinasyonun sağlanmasına, yöredeki sosyal hayatın düzenlenmesine yardımcı olan, özellikle yörede halkın politik bilinçlenmesinde ve siyasal hayata katılımında önemli roller üstlenerek, demokrasinin özümsenmesine ve sağlıklı bir şekilde işleyebilmesine önemli katkılarda bulunan kitle iletişim araçlarıdır.

5187 sayılı Basın Kanunu'nun 2. Maddesinde yerel basın; "yerel süreli yayın" ve "bölgesel süreli yayın" olarak ele alınmaktadır. Kanuna göre, tek bir yerleşim biriminde günlük, haftada bir ya da daha uzun aralıklarla yayımlanan yayınlar, "yerel süreli yayın", tek bir basın-yayın kuruluşu tarafından basılan ve en az üç komşu ilde veya en az bir coğrafi bölgede yayımlanan süreli yayınlar ise; "bölgesel süreli yayın" olarak tanımlanmıştır. Tek bir basın-yayın kuruluşu tarafından aynı isimle basılan ve her coğrafi bölgede en az bir ilde olmak üzere, ülkenin yüzde yetmişinde yayınlanan süreli yayınlar ise; "yaygın süreli yayın" şeklinde açıklanmıştır.

Genelde mesleki ve akademik dilde, Türkiye içi geneli dağıtımı yapılan basın, "ulusal basın" olarak adlandırılmaktadır. Bazı çevre ve kaynaklar ise, yaygın basının "ulusal" sıfatına yönelik olarak, "yerel basın milli değil mi?" şeklindeki eleştirileri göz önüne alarak, "yaygın basın" terimini tercih etmektedir.

Bugüne kadar yerel basına yönelik gerçekleştirilen toplantılarda yaşanan kavram kargaşasına son vermek için yerel, yaygın ve ulusal basın gibi bir sınıflandırma düşünülmüştür. Ulusal basın, yerel ve yaygın basının tümünü içeren bir yapı biçiminde tanımlanarak, görüş birliğine varılmıştır. [46]

Genel bir anlatımla yerel basın, sınırları dar ve tanımlanmış bir yörede, yöre halkını bilgilendirmeye, eğitmeye, eğlendirmeye böylece kamuoyunun serbestçe oluşmasına katkıda bulunmaya çaba gösteren kitle iletişim araçlarıdır. Yerel basın, "yalnızca belirli bir bölgede yayımlanan ve okunan, yaygın gazetelerden farklı olarak, yerel haberlerin ve konuların yer aldığı gazeteler" olarak da tanımlanmaktadır. [47]

Yerel basın, yayınladığı haberler, fotoğraflar, ele aldığı sorunlar, kentin ihtiyaçları, kentteki kültürel ve sosyal etkinliklere ait aktardığı bilgi-

---

[46]Suat GEZGİN, Gazeteciliğin ve Türk Yazılı Basınının Kısa Tarihsel Perspektifi, İ. Ü. İletişim Fakültesi Dergisi, Cilt:9, İSTANBUL ,s. 9

[47] GİRGİN,a. g. e. s. 160

lerle, kişiye "yaşanan yer" duygusunu, yaşadığı yerin bir parçası olduğu düşüncesini vermektedir. Bu nedenlerle hemen hemen tüm gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde kitle iletişim araçları iki yönlü bir ilerleme süreci içine girmişlerdir. Bir yönüyle sınırları aşan bir bütünleşme süreci yaşanmakta, diğer taraftan da hemen her şehir, kaza hatta kasaba bir gazeteye sahip olmaktadır.

Gelişmiş ülkelerde yerel basın, büyük bir önem taşımaktadır. Bu ülkelerde yerel gazeteler, yüksek tirajlara sahiptir. Gelişen olayları yörenin kültürel özellikleri içinde ele alarak, nedenleri ve nasılları ile inceleyen, olaylara çok yönlü yaklaşan ve yöresel özelliklerle bütünleşen bir yerel medya kuruluşu yerine getirmiş olmaktadır. Çünkü artık yerel medyadan, yörede yaşayan herkesi bir şekliyle olaylara ortak eden, bir anlamda içinde yaşadığı kültürün gazeteciliğini yapan, verdiği haber ve yorumlarla kanaatlerin oluşmasını ya da değişmesini ve böylelikle kamuoyunun biçimlenmesini sağlayan bir kurum anlaşılmaktadır. [48]

Genelde ulusal ya da uluslar arası kitle iletişim araçları, bireylere düşünemedikleri, ulaşamadıkları dünyayı sunarken, onların içinde yaşadıkları sorunları çözememekte ve toplum üyeleri kendi sorunlarıyla baş başa kalmaktadır. Yerel basın yayımlandığı yörede, bireylerin sorunlarını çözmelerine yardımcı olmak, bireyler arasındaki ilişkilerin olumlu yönde gelişmesini sağlamak, yerel düzeydeki kamuoyunun oluşmasına katkıda bulunmak ve bu arada yerel yönetimleri bir ölçüde denetleyerek, eleştirel kamu görevi yapmaktadır. [49]

Osmanlı döneminde özellikle II. Meşrutiyet'in ilanıyla beraber, yerel gazete sayısında belirgin bir artış olmuştur. 1908'in başında tüm ülkede gazete ve dergi sayısı 120'dir. Meşrutiyet'in ilk yedi ayında 730 imtiyaz başvurusu yapılmıştır. [50]

Yüzyılı aşkın yerel gazetecilik tarihimizin en parlak dönemi, Kurtuluş Savaşı yılarıdır. Bu dönemde yayınlanan yerel gazeteler, birkaç gazete dışında, milli mücadeleyi destekleyici bir politika izlemişlerdir. Bütün bu gazeteler dönemin zor şartları altında yayınladıkları bölgelerde, halkın sesi, kulağı olmuş, Cumhuriyet dönemi devrimlerinin hayata geçirilmesinde büyük bir rol oynamıştır. Öz bir ifadeyle; yerel gazete, gerçek niteliğini bu dönemde üzerinde taşımıştır.

---

[48] Ali Murat VAROL, Yerel Basın ve Kamuoyu, Andolu Üniversitesi Yayınları, No:1141, ESKİŞEHİR, 1999 ,s. 125

[49] GİRGİN, a. g. e. s, 161

[50] KOLOĞLU,a. g. e. s. 51

Kurtuluş Savaşı'ndan önce, İstanbul, İzmir ve Bursa'da yayınlanan gazeteler dışında Anadolu'da çıkan ve yerel basını oluşturan gazete sayısı çok azdır. Çıkış tarihlerine göre gazeteleri; Aksiseda (Samsun,1908), Babalık (Konya, 1910), Albayrak (Erzurum, 1913), Kayseri (Kayseri, 1914), Öğüt (Afyon, 1917), İstikbal (Trabzon, 1918), Işık (Edirne, 1918), Yeni Adana (Adana, 1918) olarak sıralayabiliriz. [51]

Kurtuluş Savaşı'nın başlamasının ardından Anadolu'nun çeşitli illerinde yeni gazeteler çıkmış ve gazetelerin sayısında gözle görülür bir artış olmuştur. Bu gazeteler çıkış tarihlerine göre şunlardır;

Doğru Söz (Balıkesir, 1919), İzmir'e Doğru (Balıkesir,1919), Açıksöz (Kastamonu, 1919), İrade-i Milliye (Sivas, 1919), Ahali (Edirne, 1919), Güneş (Samsun, 1919), Adana'ya Doğru (Kayseri, 1919), Trakya (Edirne, 1919), Mefkure (Ankara, 1919), Erciyes (Kayseri,1919), İbret (Konya, 1919), Dertli (Bolu, 1919), Emel (Amasya, 1920), Anadolu (Antalya, 1920), Amâl-ı Milliye (Maraş, 1920), Aydın İli (Nazilli, 1920), Yeni Gün (Ankara, 1920), Hakimiyet-i Milliye (Ankara, 1920), Söz Birliği (Afyon, 1920), Yeni Dünya (Eskişehir, 1920), Yeni Giresun (Giresun, 1920), Türkoğlu (Bolu, 1921), Hayat (Samsun, 1921), Emek (Ankara, 1921), Misak-ı Milli (Kayseri, 1921), Yeşilyurt (Artvin, 1922), Satvet-i Milliye (Elazığ, 1922) [52]

Kurtuluş Savaşı sonrası, yerel gazete sayısında her geçen yıl artış olmuş, özellikle çok partili döneme geçildiğinde yerelde muhalefet gazeteciliği de görülmeye başlanmıştır.

Yaygın basının Anadolu'ya dağıtım yapmaya başladığı 1960'lı yıllara kadar yerel gazeteler, yayınlandıkları bölgede kamuoyunun oluşmasında önemli bir rol oynamış, bölge halkının haber almada birinci kaynağı olarak işlev görmüştür.

1950-1960 yılları arasında Demokrat Parti tarafından uygulanan yeni ulaşım politikası, İstanbul basınının Anadolu'ya günü gününe dağıtım yapmasına olanak tanımış, bu durum yerel basın açısından bazı sıkıntıları beraberinde getirirken, İstanbul basınının "yaygın basın" niteliği kazanmasını sağlamıştır.

Yetersiz baskı teknikleri, fotoğraftan yoksun sayfalar ve çoğu kötü Türkçe ile yazılmış yazılar içeren yerel gazeteler, İstanbul basınının rengarenk gazeteleri karşısında yavaş yavaş güç kaybetmeye başlamıştır. 1980 öncesinde yaygın basının taşra baskıları artmış, kimi gazeteler böl-

---

[51] Hülya BAYKAL, Türk Basın Tarihi- 1831-1923, Afa Yayınları, İSTANBUL, 1990, s. 235

[52] BAYKAL, a. g. e. s. 236

ge sayfaları açarak, kentlerdeki en küçük olaylara dahi sayfalarında yer vermeye başlamışlardır.

Günümüzde yerel basın, profesyonel kadro yetersizliği, teknik yetersizlik, mali kaynak eksikliği gibi sıkıntılar yaşamakta, bu zor şartlar altında, her şeye rağmen ayakta kalmaya çalışmaktadır.

Günümüzde yerel basına ilişkin olarak, altı çizilmesi gereken birkaç önemli husus bulunmaktadır. Yerel basın, yanlış ve özensiz haber yazımı, fiilen gazetecilik yapmamalarına karşın gazete sahiplerinin yakınları oldukları için sarı basın kartı alan kadrolar, özellikle seçim dönemlerinde belirli bir siyasi görüşü benimsetmek ya da savunulan siyasi partinin propağandasını yapmak amacıyla kısa bir süreliğine çıkartılan veya sadece ilan alabilmek adına birkaç sayfa olarak yayınlanan gazeteler gibi nedenlerden dolayı, Kurtuluş Savaşı'nda göstermiş olduğu başarılara gölge düşürmektedir.

Yerel Basında Yerel Haberin Önemi

Yerel gazetelerin yaygın gazetelerden farkı, gazetenin dağıtım bölgesinden kaynaklanmaktadır. Yaygın gazeteler, olayları dünya ve ülke bazında ele alırken, yerel gazeteler il veya ilçelerinde gerçekleşen olaylarla ilgilenmekte, haber metinlerinde de bu "sınırlı" hedef kitleye seslenmektedir. Yerel basın, daha çok yayınlandıkları bölgeyle ilgili haberlere yer vermektedir. İnsanların, ülkelerinde ya da dünyada meydana gelen olaylar hakkında bilgi sahibi olma ihtiyacının yanı sıra, vurgulanması gereken bir husus daha vardır; insanlar her şeyden önce yakın çevrelerinde meydana gelen olaylar ya da sorunlarla ilgilenme, bunlar hakkında bilgi sahibi olma eğilimindedirler.

Yerel basın, yayınlandığı bölgedeki insanların, yakın çevrelerinde meydana gelen olaylar hakkında bilgi sahibi olma ihtiyacına, yaygın basına göre çok daha fazla cevap verebilmekte, o bölgenin sorunlarına dair bir kamuoyu oluşumuna da katkı sağlamaktadır. Yerel basın bir bakıma, yerel unsurları ve yerel sorunları ortaya çıkartmak ve bu sorunlara ilişkin halkı bilgilendirmek demektir.

Okuyucu, kendisini bulamadığı, kendisiyle özdeşleştiremediği gazeteyi almak istemez. Yerel basın, yayınlandığı bölgedeki insanları, yaygın basına oranla daha iyi tanımakta, okuyucusuyla yakın diyaloğ kurmakta ve onunla ortak bir dili; "Valimiz, kaymakamımız, belediye başkanımız, futbol takımımız v. s." gibi yöreyi temsil eden kişi ve kurumları "bizim" diye takdim eden bir yapıdadır.

Bu çerçevede değerlendirildiğinde, en az yaygın basın kadar önemli işlevlerle yüklü yerel basının en önemli özelliği, hedef kitleleri olan yöre insanları ile daha yakın bir iletişim ve yüz yüze bir etkileşim içinde olmalarıdır.

Yerel basın üzerine 1999'da yapılan bir araştırmaya göre, okuyucuların yüzde 83'ü yerel gazetelerden daha çok yerel haber beklemektedir. [53]

Okuyucuların bu beklentilerine karşın, yerel basın yaygın basınla rekabete girme eğilimindedir. Bu anlamda, yerel basında haber ajanslarından alınan, çoğunluğu ülke gündemine ilişkin ulusal haberler, yerel haberlere oranla daha fazla yer almaktadır. Ancak yerel basının gündemi, öncelikli olarak yerel sorunları irdelemek olmalıdır. Buna karşın, küçük şehirlerde yerel gazetecilik yapan kişilerin, kendilerini gerçek anlamda ifade etme şansı yok denecek kadar azdır. Çünkü gücü elinde bulunduranların sürekli tehdidi altındadırlar. İlişkilerinin düzeyli olmasına özen göstermek zorundadırlar. Vilayet, emniyet veya zabıta ile ilgili olarak, sadece eleştirel nitelikte olmayan yorumlar yapabilirler. Eğer gazeteciler böyle davranmazlarsa, haber alamazlar, kolluk kuvvetleri ile korkutulur ya da "sen görürsün" tehdidi ile karşılaşırlar. Haber yapan bir muhabir, bir daha belediyeye giremez veya belediye mensuplarınca horlanır, korkutulur, belediye ile ilgili her türlü ilişkisi kesilir.

Yerel gazetelerin, gücü elinde bulunduranların, halka sunmak veya göstermek istediklerinden başkasını haber haline getirme şansları yok denecek kadar azdır.

Okuyucuların, yerel basından yerel konulara ya da sorunlara ilişkin daha fazla haber beklemelerine karşın, yerel basının bu konuda yaşadığı sıkıntılar, aslında yeni bir durum değildir. Türk siyasi tarihinde, iktidar ile basın arasındaki ilişkiler incelendiğinde, bu durum gerek yaygın basın, gerekse yerel basın açısından karşımıza sıkça çıkmaktadır. İktidarı elinde bulunduranların yaygın basına uyguladığı baskıları, yerel basın yerel yöneticiler tarafından görmektedir. Bu baskılardan hiç şüphe yok ki, yerel basın daha fazla etkilenmekte. Çünkü, çevrenin darlığı ve etkileşimin anında oluşması nedeniyle baskının şiddeti daha yoğun hissedilmektedir.

Gazeteci Mehmet Faraç, Konrad Adenauer Vakfı'nın Türkiye Gazeteciler Cemiyeti ile birlikte 1999 sonbaharında gerçekleştirmiş olduğu 2.

---

[53]O. ALAV, Kitle İletişimi ve Yerel Medya, Fakülte Kitapevi, İSPARTA, 2001 ,s. 163

Yerel Gazetecilik Semineri'nde sunduğu tebliğde şu görüşlere yer vermiştir.

"Türkiye'de Anadolu basınını, yerel gazete ve yerel muhabir adı altında ikiye ayırmak doğru olur. Kimi kentlerde iç içe girmiş olan bu sınıflandırma özellikle ulusal basının dağıtım ağının Anadolu'da yaygınlaşmasıyla 1970'li yıllarda daha da belirginleşmiş, güç dengesi bozulmuştur.

Türkiye'de yerel basın, henüz ulusal gazetelerin doğru dürüst dağıtılmadığı 1970'li yıllara kadar yayınlandıkları bölgede kimi zaman etkin birer baskı unsuru olarak kamuoyu oluşturmuş, halkla bütünleşmiş ve yurttaşların haber almada birinci kaynağı durumuna gelmiştir. Renkli basının etkinliğini arttırması, Anadolu'nun en ucra köşesine kadar özellikle bol kadın fotoğraflı gazetelerin ulaşması, yerel basındaki sıkıntıları da beraberinde getirmiştir. Kötü baskı teknikleri, fotoğraftan yoksun sayfalar ve çoğu kötü Türkçe ile donatılmış yazılar içeren bu gazeteler, ulusal basının rengarenk gazeteleri karşısında yavaş yavaş güç kaybetmeye başlamıştır. Bu yapı içersinde yerel gazete olgusu etkinliğini giderek yitirmeye başlamış, halk arasında daha aktif, bürokraside daha etkin yerel muhabir olgusu güçlenmeye başlamıştır. İşte bu dönemlerde Anadolu Basını, yerel gazete ile ulusal basının yerel muhabirleri arasında kıskaca girmiştir.

Yerel basının erozyona uğraması, güç kaybetmesi ve dejenere olmasında önemli etken olan ulusal gazeteler, Anadolu'nun en ucra köşesine ulaşabilecek bir dağıtım ağını kurduktan sonra, yerel gazetelerin kentlerdeki etkinliklerine bir darbe de bölge sayfaları ya da ekleri çıkararak vurmuşlardır.

1980 öncesinde ulusal gazetelerin taşra baskıları artmış, kimi gazeteler bölge sayfaları açarak kentlerdeki en küçük kıpırtıya sayfalarında yer vermeye başlamışlardır.

Kurtuluş Savaşı yıllarından bu yana varlığını korumak için sürekli çaba harcayan yerel gazeteler, ulusal basının bölge gazeteleri, bölge ekleri ya da bölge sayfaları ile 1980'li yıllardan itibaren iyice çıkmaza girmiştir. Bu dönemde gerek teknolojilerinin yenilenmemiş olması ve gerekse finansman sıkıntıları nedeniyle çok sayıda gazete, matbaasına kilit vurmak zorunda kalmıştır. Büyük ekonomik sıkıntılar ve baskılara karşın yayınlandıkları bölgelerde halkın sesi, gözü ve kulağı olmaya çalışan yerel gazeteler, ulusal basının sıkıştırmalarının dışında kendi fiziki sorunları, eksiklikleri ve bozuk kadro yapılanmaları nedeniyle de gerileme dönemine girmişlerdir.

800'ü günlük olmak üzere 1700'e yakın gazete ve derginin yayınlandığının tahmin edildiği Anadolu'da yerel gazeteler bazen masa başı haberler ya da makaslama yöntemiyle ulusal gazetelerden haber çalan, sayfalarını gereksiz yazılarla dolduran, ama asıl amaçları da devletin ilan gelirlerinden yararlanmak olan baskı şeklinde tanımlanmaktadır. Kurtuluş savaşı gibi bir mücadelede unutulmaz çabalar sergileyen bu gazetelerden bazıları, 1980'li yılların yozlaşan siyaset ortamınında etkisiyle günümüzde ne yazık ki, ülke ve ulus çıkarlarından çok, kişisel çıkarlarını gözetmeye başlamış, bazı güç odaklarının sözcüleri ve koruyucuları konumuna getirilmiştir. İçlerinde ekonomik sorunlarını çözmek için arşivini bile satılığa çıkaracak kadar onurlu mücadele veren Yeni Adana gibi yayın organlarının de bulunduğu bir avuç gazete ise, gerçekten yerel gazete konumunu korumaya çalışsa da, günümüzde yerel basının tamamına büyük Atatürk'ün "Fazilet Adaları" tanımını uygun bulmak artık olanaksızdır.

Aslında yerel gazete, yöresindeki olaylara ağırlık veren, bölgenin kalkınması için çaba harcayan yayın organıdır. Bu organların ulusal bütünlüğün korunmasına katkı sağlamak gibi bir görevleri de vardır. Bu gazeteler devletle vatandaş arasında bir köprü görevi görürken, kamu görevlileri ve hizmetlerinin denetlenmesinde etkin birer unsurdurlar.

Ancak, günümüzde yerel gazetelerin görünümü şöyle özetlenebilir;

Yerel gazetelerin önemli bir bölümü can çekişmektedir. Bazıları yalnızca resmi ilan almak için çıkmaktadır. Yerel gazete çıkaranların büyük bir bölümünün asıl işi matbaacılıktır. Gazete, çoğu bölgede matbaa işi almakta bir şantaj ve baskı aracı olarak kullanılmaktadır. Yerel gazetecilerin çoğu gazetecilik yapmak gibi bir amaç taşımamaktadır. Çoğunun bir yayın dili yoktur. Türkçe çok kötü kullanılmakta, habercilik kurallarına uyulmamaktadır. Özellikle yerel radyo ve televizyonların artması, reklam gelirlerini düşürdüğü için gazetelerin çoğu meslekle ilgisi olmayan kişilerin eline geçmekte bu nedenle "altın makas" diye adlandırılan yöntemle ulusal gazetelerden haber kesmektedir.

Türkiye'de yerel basın anlatılırken Güneydoğu gazeteciliğine değinmek kaçınılmazdır.

Güneydoğu özellikle 1984'te PKK'nin terör eylemleriyle sarsıldı. Her gün çok sayıda insanın öldürüldüğü bu bölgede gazetecilik önemli bir hareket kazandı. Bir taraftan terör ortamı, bir taraftan da bundan kaynaklanan koruculuk ve özel tim yapılanmasıyla, yine aynı nedenden kaynaklanan bazı dinci terör örgütlerinin bölgede yuvalanması gazeteciliği çok zor şartlara sürüklemiştir. Bugün Türkiye'nin hem en şanslı hem

de en şanssız gazetecileri Güneydoğu'da çalışmaktadır. Haber potansiyelinin çok yoğun olduğu bölgede hem yerel muhabirler hem de yerel gazeteler haber sıkıntısı çekmemektedir. Kaldı ki bu potansiyel, bölgede gazete sayısını da önemli oranda artırmıştır. Bölge tarihinde ilk kez Diyarbakır'da Ortadoğu Haber Ajansı adı altında bir ajans bile kurulmuş, ancak fazla yaşayamamıştır.

Özellikle Hizbullah ve PKK örgütleri arasında 1990'dan sonra yoğunlaşan çatışmalar Güneydoğu'yu gazeteciler açısından kör bir kuyuya dönüştürmüştür. Kimine göre Hizbullah, kimine göre PKK, kimilerine göre kontrgerillanın işlediği cinayetlerde, namlular bir süre sonra gazetecilere yönelmiştir. Kutlu Aktaş tarafından hazırlanan bir raporda, gazetecilerin bir bölümünün bazı devlet güvenlik güçlerinin hedefi olduğu belirtilse de bölgede öldürülen 17 gazetecinin kimler tarafından hangi amaçla katledildiği konusu açıklık kazanamamıştır. Bir dönem sonra Güneydoğu, boynunda fotoğraf makinesi, sırtında tabancalarla dolaşan gazetecilerin çalıştığı bir bölge haline gelmiş, can güvenlikleri iyice azalan kimi meslektaşlarımız bölgeyi terk etmiş, kimi de mesleği bırakmak zorunda kalmıştır.

Güneydoğu başta olmak üzere Türkiye genelinde özellikle yerel gazeteciler ne yeterince özgür ne de yeterince güvenlik içindedir. Batı'da valilerin, siyasilerin hedefi olan gazeteciler, Güneydoğu'da ise başta terör örgütleri olmak üzere güvenlik güçlerinin, şeyhlerin, ağaların, korucuların tehdidi altındadır.

Her şeye karşın Türk basını içerisinde saygın ve etkili bir kimliğe sahip olan Anadolu basınının, gazeteciliğin gerçek okulu olarak eski günlerine dönmesi, tüm bu sorunların ortadan kaldırılmasıyla mümkün olacaktır"

Yerel Basının Önemi

Yerelleşmenin her yönden güçlü olduğu bölgelerdeki kişilerin, haklarını daha etkin savunabildiklerini söylemek mümkündür. Bu kişilerin, demokrasi, insan hakları ve özgürlükleri konusunda yerel basının güçlü olmadığı yerlerdeki kitlelerden bir adım daha önde oldukları görülür.

Yerel medyanın güçlü olduğu bölgelerde, bu yöre insanları demokrasiye, kişisel haklarına, toplum olarak ortak haklarına daha kuvvetli sahip çıktıkları gibi, istek ve ihtiyaçlarını daha rahat dile getirme imkanına da sahip bulunmakta ve bunların işleyişini takip edebilmektedir.

Yerel medya, özellikle mahalli yönetimlerde, kamu yönetimiyle halk arasında bir bağ konumundadır. Bilgilerin aktarılması yoluyla veya çe-

şitli haberlerle, yorumlarla yöneticilerin belirli konular hakkında dikkatleri çekilmektedir. [54]

Siyasiler, devamlılıklarını sağlamak için kamuoyunun desteğini arkalarına almak isterler ve kamuoyuna ters düşmemeye gayret ederler. Bu nedenle kamuoyunun görüşlerine, düşünce ve taleplerine, kendi menfaatleri gereği değer verirler. Kamuoyunu en iyi yansıtma aracı kitle iletişim araçları olduğundan, siyasiler kamuoyunun düşüncelerini öğrenmek için genellikle kitle iletişim araçlarından faydalanırlar. Aynı şekilde kamuoyu da, yöneticilerin faaliyetleri ve gelecekteki projeleriyle ilgili bilgi ve gelişmeleri genellikle medya aracılığıyla öğrenirler.

Çok sayıda insanın gelişen ekonomik, sosyal ve siyasal olaylar hakkında bilgi edinebilecekleri alternatif kaynaklar olmayışı, bu kimselerin bilgi edinmek için kitle iletişim araçlarına yönelmelerine sebep olmakta, bu durum ise, kitle iletişim araçlarının insanlar üzerinde etkili olmasına yol açmaktadır. [55]

Kitle iletişim araçları, toplumun sosyal problemlere ve siyasal olaylara bakış açısını etkilemekte ve bunun sonucu olarak, siyasal yaşamın şekillenmesine zemin hazırlamaktadır. Verdiği sosyal ve siyasi mesajlarla, toplumun bakış açısını kendi bakış açısına uygun bir şekilde yönlendirmektedir.

Toplumun siyasi tutumlarını, davranışlarını, tercihlerini ve dolaylı olarak partilerin ve siyasi grupların faaliyetlerini etkilemekte ve bu sayede siyasi hayatı yönlendirebilmektedir. Bu özelliklerinden dolayı, siyasi güçler tarafından iktidar mücadeleleri için bir araç olarak görülmektedir.

Bu itibarla, kitle iletişim araçları son derece önemli ve sorumluluk gerektiren bir görev üstlenmiş, etkili ve gerekli araçlar olup, yerel medya da bu bütünün ayrılmaz parçası olduğundan aynı derecede önem arz etmektedir. Hatta yerel medyanın sağlıklı faaliyet yürütmesi, ülkenin menfaati açısından ayrı bir önem taşımaktadır.

Çünkü; yerel medyanın gelişmesi sadece bölge halkı için değil, genel anlamda o ülkenin tüm vatandaşları için fayda sağlayacaktır. Basında çok sesliliğin korunması ve sorunların, fikirlerin tarafsız, özgürce ve çeşitlilik içinde dile getirilmesi, gerçeklerin tüm açıklığıyla göz önüne

---

[54]Ahmet KALENDER, Demokrasilerde Yerel Basının Önemi, TGC Yayınları, İSTANBUL, 2002, s. 60

[55] Emir TURAM, Medyanın Siyasi Hayata Etkileri, İrfan Yayıncılık, İSTANBUL,1994 ,s. 46

serilmesi ve yönetim kadrolarının gerçek anlamda denetlenmesi, eleştirilmesi, sorunların takibi herkesin faydasına olacaktır. Bu nedenle yerel medyanın korunması, güçlenmesi ve gelişmesi büyük önem taşımaktadır.

Hür ve çok sesli basın, demokrasinin vazgeçilmez unsurudur. Aksi taktirde sağlıklı işleyen bir demokrasiden söz etmek mümkün değildir. Demokrasilerde ; halkın düşüncesi, halkın beklentisi esastır. Çünkü; yönetim halk adına karar vermekte, halk için hizmet üretmektedir. O nedenle halkın istekleri, kamuoyunun düşüncesi, yönetenler için önemlidir. Halkın isteklerine, beklentilerine cevap verebilen bir yönetim başarılı olacağından, halkın düşüncelerini bilmek isteyecektir. Bunu da, halkın istek ve düşüncelerine tercüman olan basın aracılığıyla yapabilecektir. Her iki tarafın arasında etkili bir iletişim kurulmasında aracı olan basının tarafsızlığı burada önem kazanmaktadır. İlişkinin sağlıklı yürüyebilmesi için basının özgürlüğü, tarafsızlığı ve basında çok sesliliğin sağlanması gerekmektedir. .

Çünkü¸ demokratik hukuk devleti, gücünü halkın iradesinden alır ve ancak doğru olarak bilgilendirilen halk seçimini doğru yapıp, demokrasiye olumlu katkılarda bulunabilir. [56] Demokrasinin sağlıklı bir şekilde işleyebilmesi açısından, tekelleşmeden uzak, özgür, tarafsız yerel basının varlığına ihtiyaç vardır. Yerel basının tarafsızlığını koruyabilmesi için de gerekli şartların sağlanması gerekmektedir. Bu şartların temininde devlete olduğu kadar, belki daha da fazlası yerel medya kuruluşlarına ve ilgili meslek örgütlerine iş düşmektedir.

Yerellik ve Önemi

"Dünyanın tek bir mekan haline gelmesi süreci" olarak açıklanmaya çalışılan toplumlararası bütünleşme, kısaca ifadesiyle globalleşme; özellikle kitle iletişim araçlarından aktarılan haberlerde, görüntülerde yaşanmaktadır. Ancak her toplum, bu bütünleşme görüntülerine rağmen kendi kimliğini, varlığını, kültürünü ve yaşam biçimini de koruma iç güdüsüyle davranmaktadır. Kimi yöreler, görünürde küresel ilişkiler içinde yer alırken, yerel değerlere dönüş eğilimleri sonucu, gerçekte bu ilişkilerden koparak hızla kendi içine kapanmaktadır. [57]

---

[56]Kayahan İÇEL, Günümüzde Basının Kamusal Görevleri, Genç Gazeteciler Eğitim Semineri, TGC Yayınları, İSTANBUL, 1986, s. 18

[57] GİRGİN,Türkiye'de Yerel Basın ve Resmi İlan, İ:Ü. İletişim F. Yayınları, İST. 2007, s. 245

Bu çabanın göstergelerinden biri de, her toplumun kendi içinde daha yerel kurumlara, iletişime ve yaşama gereksinim duyarak, yerel iletişim araçlarına önem vermesidir. Birey, yerel ilişkilerle yaşadığı çevreye, kültüre ve topluluğa daha yakın bir bağlılık ve ortaklık duygusuyla yaklaşmaktadır. [58]

Yerel basın, yayınlandıkları yörenin haberlerini veren, sorunlarını dile getiren, halkın isteklerini ilgililere aktarmayı hedefleyen iletişim araçlarıdır. Bu çerçevede yerel basın, bireyin yöresel yaşamındaki en büyük yardımcısı ve başvuru kaynağı olmaktadır.

Günümüzde yerel basın, yöre halkının kültürel kimliğini korumak, haklarına sahip çıkmak, yöreye saygın bir konum kazandırmak görev ve yükümlülüğünü üstlenmektedir. [59]

Bu nedenle, yerel gazetelerin işlevleri, görevleri ve sorumlulukları, en az yaygın basın kadar önemlidir.

Yerel basın, bölgenin ve bölgede yaşayanların her türlü sorununu ve bu sorunların karşısında üretebilecek çözüm önerilerini gündeme getirmek, böylece yerel yönetim ile merkezi yönetim arasında köprü işlevi görmektedir. Aslında yerel basın, bir yönüyle ülke basınına malzeme sağlamakta, onları uyarıcı görev üstlenmektedir.

Yerel basın, doğrudan bölge halkıyla iç içe yaşadığından, bölgede gelişen olaylara çok daha yakındır. Bölgeyi ve bölge halkını iyi tanır. Yerel halk, kendi gazetesinde kendi sorunlarını, gelişmelerini, sesini, yüzünü görür. Kendisiyle ilgili her şeyi daha yakından izler, olaylara daha yakından sahip çıkar.

Yöre halkının moral kaynağı olan yerel basın, bireylerin çevreleriyle ve kendileriyle barışık, ilgili, bilgili ve yetkilileri yönlendirici yaşamalarını sağlamakla yükümlü, dolayısıyla da çok önemli bir görevi üstlenmiş bir kurumdur. Yerel iletişim; çevre koşulları içinde, yerel gazeteler kitle iletişim araçları açısından en önemli anahtar unsurlardır. Yerel gazeteler bir anlamda yerel halkın kulağı, gözü ve sesidir. Bu gazeteler, kimi zaman halkın günlük yaşamını düzenler. Bu nedenlerle modern yerel gazeteler, kitle iletişimi açısından toplumun en öncelikli araçlarıdır.

Yerel gazeteler, zaman zaman devlet temsilcileri ile kamu yetkililerinin kullanım ve propağanda aracı olarak görülseler de, aslında yörede, yönetenlerle yönetilenler arasında bir bağ konumundadır. Yerel kamuo-

---

[58] Ali Murat VURAL, Yerel Kamuoyunun Kitle İletişim Aracı Olarak Yerel Basın, Yeni Türkiye Medya Özel sayısı II, Yıl:2, sayı:12, ANKARA, 1996, s. 53)

[59] GİRGİN, a. g. e. s,157

yunun temel iletişim aracı olan yerel basın, yöredeki kamusal çalışmaların, yatırımların, uygulamaların da denetçisi konumundadır. Çünkü, küçük kentlerde yabancılaşma, büyük kentlerdeki gibi olmadığından, gazeteci yakın çevresindeki gelişmelerle daha bir ilgilidir. Bu yüzden de, yoğun bir küreselleşmenin yaşandığı günümüzde, yerel ve yöresel kalmayı sağlamaktadır.

Yerel Basının Nitelikleri

Yapılan tüm tanımlardan anlatılanlardan yerel basın için ortaya çıkan niteliksel sonuçları şu şekilde ifade edebiliriz;

- Yerel basın, gerek içerik gerekse dağıtım yönünden belirli bir bölgeyle sınırlıdır.
- Yerel basın, belli bir coğrafya ile sınırlanmış dar bir okuyucu kitlesine seslenmektedir.
- Yerel basının okuyucu kitlesi, yaygın basına göre daha homojen bir yapıya sahiptir.
- Yerel gazeteler, yayın alanları ve stratejileri açısından okuyucuya daha yakın gelmektedir. Çünkü ele alınan konular ve olaylar tanıdık, yakın bir çevre ile ilgilidir.
- İnsanın kendinden söz edilmesi ve kendi sorunlarıyla yüzleşebilmesi bakımından yerel basın daha ilgi çekicidir. Yerel basın, yayınlandığı bölgedeki insanları ilgilendiren bütün olayları okurlarına iletebilmektedir.
- Yayınlandığı bölgeyle ilgili konulara daha fazla öncelik verebilmektedir.
- Anadolu basını, ulusal bir karaktere sahiptir.
- Yerel basın, toplumun ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel özelliklerini yansıtan bir ayna gibidir.
- Yerel gazeteler, siyasal örgütlenmede çoğu zaman siyasi partilerin temel alt yapılarını oluşturmaktadırlar. [60]

Yerel Basının Sorunları

Yerel basının çok köklü ve aynı zamanda önemli sorunları bulunmaktadır. Bunların en belli başlıları; haberlerin toplanması sırasında ortaya çıkan sorunlar, teknik ve ihtiyaç duyulan malzemelere ilişkin sorunlar, ekonomik sorunlar, yerel yönetim mekanizmaları ile yaşanan

[60] Atilla GİRGİN, Yerel Gazetecilik, İnkilap yayınları, İSTANBUL, 2001 s. 39

sorunlar, biçimsel ve içeriksel nitelikli sorunlar, vasıflı eleman çalıştırma sorunu ve dağıtım sorunudur.

Bununla birlikte baskı sayısı unsuru, yıllardır ekonomik sıkıntılar içinde bulunan yerel basın için önemli bir sorun olarak kabul edilmektedir.

Sorunları genel olarak; kadro, teknoloji, yönetim ve organizasyon, çalışma koşulları, ilke ve politikaları, içerik, ekonomik güç, okur, yerel yönetim, reklâm verenler, coğrafi bölge, kentin yapısal ve kültürel özellikleri gibi başlıklar altında toplamak mümkündür.

Bu çerçeveden hareketle, yerel basının sorunlarını; iç ve dış faktörlerden etkilenen sorunlar olarak iki ana gurupta ele almak gerekir.

Yerel Basını Etkileyen İç Faktörler:

Yerel basını etkileyen iç faktörler ile; bir yerel basın kuruluşunun kendi iç yapısında taşıdığı ve bu nedenle ortaya çıkan sorunlardan söz edilmektedir. Bu faktörlerin bir basın kuruluşunu etkileme oranı aynı zamanda o basın kuruluşunun yerel kamuoyu önündeki başarısını, etki gücünü ve saygınlığını belirleyen faktörlerde olabilmektedir. Bu iç faktörleri; kadro, teknoloji, yönetim, içerik ve ekonomik güç olarak ifade edebiliriz.

Kadro:

Yerel basının en temel başat faktörlerinden biri gazetenin sahip olduğu kadrodur. Kadro, yerel basını yöre[illegible] etkin ya da etkisiz iletişim kurumu haline getirmede, başarıya taşımada ve yerel basına nitelik kazandırmada önemli bir etkendir. Kadronun niteliği bir anlamda yerel basın organının niteliği demektir. Yerel basının önemli bir bölümünün sahip ve yazıişleri müdürlerinin soyadları aynıdır. Kadrolarında yer alan fikir işçilerinin büyük bir bölümü ise, gazete sahiplerinin ya yakını ya da işyerlerinde çalıştırdıkları kalfalar, mürettipler, baskıcılardır.

Teknoloji:

Yerel basını etkileyen iç faktörlerden bir de teknolojidir. Sahip olduğu teknoloji kadar sahip olmadığı teknoloji de yerel basını olumlu ya da olumsuz biçimiyle etkileyen unsurlardan biridir. Yerel basın, sahip olduğu teknoloji kadar yayılabilme, okunabilme, kamuoyunun aracı olabilme olanağına sahiptir.

Günümüzde okur; temiz, nitelikli, okunabilen, güzel tasarlanmış, kaliteli fotoğrafın yer aldığı gazete arzulamakta ve bu gazeteleri tercih et-

mektedir. Bugün ne yazık ki, Anadolu'daki mevcut matbaaların büyük kısmı küçük işletmeler niteliğinde olup, bunların yarıdan fazlası teknolojik yönden yetersiz makine parkına sahiptir. Teknoloji yönünden kendini yenileyen işletmelerde ne yazık ki, kalifiye eleman yetersizliğinden bu teknolojiden yeteri oranda faydalanamamaktadır.

Yönetim ve Organizasyon:

Yerel basının önemli sayılabilecek sorunlarından biri olarak da ciddi bir yönetim ve organizasyon yapısına sahip olmamaları gösterilebilir. Bazı illerdeki birkaç oldukça gelişmiş ve istisna olarak kabul edilebilecek yerel gazeteler dışında, yerel basın organlarının tanımlanmış bir yetki ve görev ayırımına, yönetim kadrosuna ve işleyişine ilişkin organizasyona sahip olmamaları, bu organların başarı ve etkinliğini önemli ölçüde etkileyen faktörlerden biri olarak kabul edilebilir.

Yerel gazeteler, genel olarak bugünkü halleriyle sadece, yayınlarını sürdürebilme amacıyla hiçbir işlevsel yapıya sahip olmasa da, yasal prosedürün gereği olarak sözde sahip oldukları sorumlu kadroları, gazete künyelerinde göstermekten öteye geçememektedir.

İçerik:

Yeterli sayıda, belli bir eğitime ve uzmanlaşmış kadroya sahip olmayan, teknolojik açıdan yetersiz, bünyesinde belirli bir yönetim ve organizasyon yapısının varlığından söz edilemeyen bir basın organının doğal olarak içerik açısından da güçlü ve nitelikli bir yapıya sahip olması beklenemez.

Ekonomik Güç:

Yerel basın organı olarak gazetelerin bugünkü ekonomik koşullarda yalnızca gazetecilik yaparak varlıklarını sürdürmeleri olanaksız görülmektedir. Zaten bu nedenle de yerel gazete sahipleri, matbaayı kullanarak çeşitli basıma dönük ürünlerin basımından elde ettikleri gelirle varlıklarını korumaya çalışmaktadırlar.

Yerel basının gelişmesi ve çağdaş teknolojiyi yakalayabilmesi için finansal kaynaklara ihtiyaç vardır.

Dış Faktörler

Yerel basını olumlu ya da olumsuz ancak bir biçimde mutlaka etkileyen iç faktörlerin yanında; okur, yerel yönetim, bulunduğu coğrafi bölge, kentin yapısal ve kültürel özellikleri gibi dış faktörlerde söz konusudur.

Okur:

Basın organlarının varlık nedeni olan "okur" yerel bir gazeteyi, gazete etkinliği içinde tutan, güçlü kılan ve yaşatan bir faktördür. Yerel basının okuru ile ilişkileri, okuru ile bütünleşmesi, okurun beklentilerine cevap verebilmesi, yerel basını etkileyen, güçlü ve başarılı kılan en önemli dış faktörlerden biri olarak kabul edilebilir. Sahip olunan okur sayısı, bir gazetenin sahip olduğu saygınlık anlamına da gelmektedir.

Genel olarak yerel gazetelerin okurları ile ilişkilerinde sağlıklı bir yapıya sahip olmadıkları ve özellikle ofset olmayan gazetelerin ciddi bir okur kitlesinin bulunmadığı söylenebilir.

Yerel Yönetim:

Yerel basının temel hedef kitlelerinden ve haber kaynaklarından biri olan yerel yönetim, aynı zamanda yerel basını, çalışma koşulları, içeriğin niteliği ve kısmen de sahip olacağı ekonomik güç açılarından etkileyen önemli bir faktördür.

Yerel yönetimin aşırı merkezi yönetime ve bürokrasiye bağlı statüleri, katı yaklaşımları nedeniyle, yerel basının güç koşullar altında bir yayıncılık çabası içinde olmalarına sebep olmaktadır.

Bulunduğu Coğrafi Bölge:

Yerel basın organlarının başarısında bulunduğu coğrafi bölgenin de etkileyici bir faktör olduğu göz ardı edilmemelidir. Coğrafi bölgelere göre özellikler taşıyan eğitim alanında, sermayeleşmede, kalkınmada, sosyal yaşamın zenginleşmesinde, siyasal katılımdaki farklılıklar, gazetelerinde gelişmelerinde bir faktör olarak yer almaktadır.

Kentin Yapısal ve Kültürel Özellikleri:

Coğrafi bölge faktöründe olduğu gibi, bulunulan kentin yapısal ve kültürel özellikleri de, yerel basını etkileyen bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bir kentin muhafazakâr ya da yeniliğe açık yapısı, nüfusunu oluşturan gençlik ya da yaşlılık, işçi, memur, esnaf, öğrenci gibi oranları, sahip olduğu kurum ve kuruluşları, tarihsel özellikleri, gelenekleri, spor kulüplerinin başarısı, kentin gelir düzeyi yerel basını etkileyen önemli faktördür.

Sonuç olarak, yerel basını etkileyen iç ve dış faktörler, yerel basının bir anlamda sorunlarını da oluşturmaktadır.

Yıllardır bu sorunları aşma yerine, sorunların daha da büyümesi nedeniyle Anadolu Basını, önemli bir eksen kaymasına uğramış, başlangıçtaki görünüm ve niteliğinden oldukça uzaklaşmıştır.

Yerel Basının özelliklerini ortaya koymak üzere yapılan tüm araştırmaların sonuçları bu gerçeği ortaya koymaktadır.

Atilla Girgin, günümüz yerel gazetelerin görünümlerini şöyle maddelemiştir. [61]

- Yerel gazetelerin çok büyük bir bölümünün sahiplerinin asıl işi, matbaacılıktır.
- Yarıya yakın bölümü, aile şirketi biçiminde yönetilmektedir.
- Bazılarının gerçek gazetecilik yapmak gibi bir kaygıları da yoktur.
- Bazı gazeteler ise, yalnızca resmi ilan almak için kurulmuş görünümündedir.
- Siyasi baskı kurmak, ya da prestij sağlamak için gazete yayımlayan, ya da satın alanlar bulunmaktadır.
- Gazete sahipleri arasında, yerel politikacılar ile işadamlarının yanı sıra, kırtasiyeci, lokantacı, fırıncı da bulunmaktadır. Kendilerini gazeteci sayanlar arasında, turşucu ve ciğerci gibi meslek mensupları da vardır.
- Gazetelerin büyük bir bölümünde genel yayın yönetmeni, yazıileri müdürü gibi beyin takımının adları künyede yer almakta ancak kendileri uygulamada görülmemektedir.
- Eğitilmiş muhabir, hatta bazılarında muhabir olmadığı için haber ağı, dolayısıyla haber de sınırlı kalmaktadır.
- Bazı gazeteler, gönüllü ve alaylı birkaç kişinin özverisiyle yayınlanmaktadır.
- Yerel gazetelerin büyük bir bölümü, içerik açısından yetersiz, yörenin toplumsal, kültürel, ekonomik, sanatsal yapısını ve sorunlarını sergilemekten uzaktır.
- Bu gazetelerin büyük bir bölümünün mizanpajı, teknik eleman azlığından ve yetersizliğinden çok kötüdür.
- Yerel basın kuruluşlarının büyük bir bölümü babadan oğla geçen ve aile şirketleri şeklinde yönetilen işletmelerdir. Söz konusu işletme kadrolarının bir bölümü, eğitimini almadıkları bu mesleğin sorumluluğunu taşıyacak bilgiden yoksun ve "etik" değerlerden habersiz-

[61] GİRGİN, Türk Basın Tarihinde... s. 174

dir. Bu nedenle, "gazetecilik" mesleki ünvanını çıkar ve şantaj aracı olarak kullanan işletmeci ve gazetecilere rastlanmaktadır.

- Bu gazetelerin sahiplik yapısına benzer bir oluşum, kadrolaşmada da görülmektedir. Kadrolarında yer alan "gazeteci"lerin bir kısmı aile mensubu ya da yakınlarıdır. Bu kişiler gazetecilik mesleğini fiilen yapmadıkları halde, sarı basın kartı alabilmektedir.
- Gazetelerin önemli bir bölümü bir-iki çalışan ile yayınlanmaktadır.

Yerel Basının İşlevleri

Basın, toplumsal bir iletişim kurumudur ve içinde bulunduğu toplumun en önemli toplumsal dinamiklerinden biridir. Özellikle demokratik toplumlarda basının son derece önemli olarak kabul edilen ve en çok bilinen kamusal görevleri ya da bir başka deyişle toplumsal işlevleri bulunmaktadır. Bunlar; haber verme, denetim ve eleştiri, kamuoyunu aydınlatma ve oluşturma ile eğitim ve eğlendirme işlevleridir.

Haber Verme İşlevi;

Basının kamusal görevlerinin başında "haber verme" işlevi gelir. Bir anlamda haber verme gazetelerin temel işlevidir.

Basın haber verme hakkını kullanırken, olayı topluma açıklarken, hiçbir değerlendirme ve eleştiri yapmaz, olayı somut ve gerçek oluşuyla verir. Haberde; "somut gerçeklik- doğruluk ilkesi" geçerlidir ve bu tür basın açıklamalarında olay hakkında okuyucuya hiçbir değer yargısı ve tenkit sunulmaz. Daha genel deyimle habere "yorum" katılmaz, haberde taraf olunmaz. Okuyucu kendi yargıları ile baş başa bırakılır. Gazetelerin temel görevi; en iyi, en çarpıcı, en geniş, en yeni ve etkili haberleri doğru biçimiyle okuyucularına sunmaktır.

Denetim ve Eleştiri İşlevi:

Siyasi rejim olarak özgürlükçü-çoğulcu demokrasiyi benimseyen ülkelerde basın, kamuoyu adına siyasi iktidarın kullanılışını denetleme ve eleştirme gibi önemli bir fonksiyona sahiptir.

Basın, demokrasinin bir gereği olarak siyasi iktidarın icraatlarını araştırıp, inceleyip, eleştiriler getirerek, kamuoyunu bilgilendirmek ve aydınlatmak gibi toplumsal bir görev ile donatılmıştır.

Eğitme ve Eğlendirme İşlevi:

Basının diğer bir kamusal görevi de eğitme ve eğlendirmedir. Basın, bireyin kültürel yaşamını zenginleştirici ve kültürün yayılmasını sağlayıcı bir görev üstlenmiştir.

Bir kitle iletişim aracı olarak yazılı basın, sahip olduğu iletişim gücü ile farklı düşünce ve kültür yapılarını kaynaştırma, birbirlerinden haberdar etme ve kültürel alış-veriş ortamını sağlama, böylelikle kültürel açıdan toplumu zenginleştirme ve çeşitlendirme yönünde aracı olmaktadır.

Yerel basın, bunların dışında işlevlerde üstlenmektedir. Basının genel olarak yerine getirmesi gereken bu işlevlerin dışında, yerel basının kendine özgü işlevlerini üç ana başlık altında toplamak mümkündür.

1) Yöneten-yönetilen ilişkisi çerçevesinde kamu hizmetlerinin sağlıklı ve doğru biçimde halka duyurulması yerel basının işlevlerinden biridir. Başka bir anlatım biçimiyle devlet-vatandaş arasında bilgi akışını sağlamak.

Bu işlev, demokratik yaşamın gereklerinden biridir. Devlet etkinliklerinin duyurulması, buna karşılık vatandaşın bu etkinliklere ilişkin düşünceleri ve isteklerinin yansıması yerel basının üzerindeki sorumluluklardan biridir.

2) Beldelerde yerel yönetimlerin hizmetlerinin duyurulması ile birlikte yerel yönetim-vatandaş ilişkisinin sağlanması, yerel basının bir diğer önemli işlevidir. Yine yerel yönetim etkinliklerinin kamu adına denetlenmesi yerel basını vazgeçilmez kılan ögelerden biridir.

3) Genel anlamda basının işlevlerinden biri olan eğitim işlevi, yerel basında toplumsal kimliği ile önem kazanmaktadır. Ulusal iradenin doğru ve amaca uygun yansımasında gerekli demokrasi kültürünün yerleşmesi, yerel basının en önemli işlevlerindendir.

Kitle iletişim araçlarının temel işlevleri arasında yer alan bilgilendirme, eğitim, kültür, eğlence gibi ögeler yerel basın için de geçerli özelliklerdir. Ancak yerel basın, yaygın basına göre daha farklı bir nitelik kazanmaktadır. Yerel basının taşıdığı biçim ve içerik bu temel işlevlerin yanına yerel, bölgesel niteliği de eklemekte ve böylece yaygın basına göre daha farklı bir nitelik kazanmaktadır.

Genel haberlerin yanı sıra yaşanılan dar bölgeye ilişkin haberlerin yayınlanması o bölgenin gelişimine katkıda bulunacak niteliktedir. Yaşadığı yöredeki olaylar ve gelişmeler hakkında bilgi sahibi olan birey, bu sorunlara karşı duyarlılık kazanır. Dolayısıyla bu duyarlılık sorunların çözümünde birlik, ortak amaç ve dayanışmayı doğurur.

Kuşkusuz bu olgularda o bölgenin gelişimi konusunda önemli katkılar sağlar.

Basının Sorumlulukları ve Görevi

Küreselleşmeyle birlikte, bu küresel dünyayla olan iletişimi sağlayan basına da önemli roller, sorumluluklar düşmektedir. Basının sorumlulukları birkaç başlık altında incelenebilir.

Öncelikle haber verdiği toplumun resmi organlarına karşı kanunlarla çizilmiş sorumlulukları vardır. Basının bir de toplumun beklentilerine karşı sorumlulukları bulunmaktadır. Bunlar, basının toplumda edindiği misyonun, görev anlayışının ve seslenilen kitleye olan saygının gerekleri olarak uygulanır. Sorumluluk, gazeteciliğin temel esasıdır.

Bir haberciye " ne yaparsınız?" diye sorulduğunda;"gazete için çalışırım" yerine, "ben gazeteciyim" diyebiliyorsa, her şeyden öte kendi görev sorumluluğuna sahip demektir.

Basının Görevi:

Basının dört temel görevi vardır. Bu görevleri, politik, eğitimsel ve yansıtıcı rollerle yerine getirir.

Basının Politik Rolü:

Politik arenada, devlet kurumlarındaki halk denetimi basın yoluyla yapılmaktadır. Yönetenler, yönetimlerinin basın tarafından izleneceğini bilirler. Böylece basın, yönetenlerin gasp gücü olanağını güçsüzleştirmek için caydırıcı rol oynar.

Eğitimsel Rolü:

Özgür ve kendi kendini yöneten toplumlar, özel bir eğitime ihtiyaç duyarlar. Özgür toplumlarda açık müzakere esastır. Düşünceler özgürce anlatıldığı taktirde açık müzakere meydana gelir.

Fikirler doğru veya yanlış olabilir. Fikirler sunuldukça insanlar bunlar üzerinde düşünebilirler ve farklılıkları öğrenebilirler. Bu fikirlerin topluma ulaştırılması görevi yine basına düşmektedir.

Yansıtıcı Rolü:

Basın günlük yaşamın acı-tatlı yönlerini bize yansıtır. Olayların haber biçimiyle karşımıza çıkmasının elbette bizim için öğretici yönleri vardır.

Medyanın toplum içindeki fonksiyonu devlet kurumlarının ne yaptığını halka bildirmektir. İdeal gazeteci, halka devletin yaptıklarını bildirme sorumlulukları olduğunun farkındadırlar. Ve bu sorumluluğu, "insanları temsil etmek", "insanları biçimlendirmek" ve "insanlara doğruları göstermek amacıyla hizmet etmek" şeklinde isimlendirirler.

Naylon ve Besleme Basın

Yerel gazeteler yapıları itibariyle küçük ölçekli işletmelerdir. Amaçları her ne kadar habercilik yaparak kamu hizmetinde bulunmaksa da, ticari anlamda kar ederek hayatlarını devam ettirmek zorundadırlar. Ancak her yerel gazete sadece kar etmek ya da kamu hizmeti yapma amacına sahip değildir. Yerel gazeteler kuruluş, yayın politikası, içerik ve amaç gibi özellikleri bakımından birbirlerinden ayrılırlar.

Yerel gazeteleri yayınlanış amaçlarına göre üçe ayırmak mümkündür.

- Gerçekten gazetecilik kaygısı taşıyanlar
- Matbaa sahipleri tarafından çıkarılanlar
- Yerel kanaat önderlerinin teşvikleri veya doğrudan teşebbüsleri ile çıkarılanlar.

Birinci kategoridekilerin birçoğu uzun yıllar önce kurulmuş ve yönetimi dededen babaya, babadan oğla geçmiş gazetelerdir.

İkinci kategoridekiler; matbaa sahipleri, matbu işlerin haricinde sahip oldukları makinelerden daha fazla verim alabilmek amacıyla gazete çıkarırlar. Veya tersinden, gazete çıkarırken, matbaayı rantabl hale getirmek için matbaacılık da yaparlar.

Üçüncü kategoridekiler ise; siyasal amaçlı resmi ilan pastasından pay almak amacıyla çıkan gazeteler ve yerel seçim dönemi bir anda ortaya çıkarak, seçim ilanlarının gelirini topladıktan sonra kapanan gazeteler.

Üçüncü kategoride yer alan gazeteler için; "besleme basın" veya "naylon gazete" tanımlaması kullanılmaktadır. Genellikle iki tanımında aynı tür gazeteleri nitelediği kabul edilmektedir. Ancak, "besleme basın" ile "naylon gazete" yapıları itibariyle aynı özelliklere sahip değillerdir.

Besleme basın kavramı özellikle 1950'li yıllarda Demokrat Parti döneminde ortaya çıkmış bir kavramdır. Nezih Demirkent, o yılları bir yazısında şöyle aktarmaktadır;

"O yıllarda rahmetli Adnan Menderes basının bir kanadıyla yakın dostluklar kurmuş, hatta onlara menfaat sağlamıştır. Kamu ilanları belli

gazetelere veriliyor, muhalifler cezalandırılıyordu. Mali kaynaklar yine Demokrat Parti'den yana olan gazetelere aktarılıyordu. " [62]

Bedii Faik, besleme basın nitelemesinin ilk kez Falih Rıfkı Atay tarafından kullanıldığını söylemektedir. Bedii Faik, kendi dönemlerinde devletten yardım almanın çok ayıplandığını ve asla kabul edilir bir şey olmadığını vurgularken, bazen iktidar tarafından banka ilanlarıyla kollanan gazetelerin olduğunu, bununda hoş karşılanmadığını, Falih Rıfkı Atay'ın bu gazeteler için "besleme basın" dediğini ifade ediyor. [63]

1950-1960 yılları arasında, DP İktidarını destekleyen yayınlar yapan ve bu nedenle kendilerine hükümetçe sağlanan çeşitli destek ve indirim kolaylıklarının yanı sıra resmi ilanların hükümet yanlısı gazetelere dağıtımından da geniş ölçüde gelir elde eden ve yararlanan bu tür basın kuruluşları için o dönemde "besleme basın" deyimi kullanılmıştır. [64]

Basın İlan Kurumu'nun kurulmasından ve resmi ilan dağıtımında yetkili olmasından sonra, basının aldığı resmi ilanlar bir geçim kaynağından çok, maddi destek konumuna gelmiştir. Çünkü; resmi ilanla bir gazetenin hayatını idame ettirmesine imkan yoktur. Bu ilanlar, gazetelerin giderlerinin belli bir bölümünü karşılayabilmektedir.

Resmi ilanların dağıtımında düzenin sağlanmasından sonra, besleme basının tanımında da değişiklik olmuştur. Tabir yerinde ise, besleme basının beslenme biçimi değişmiştir.

Günümüz besleme basını için şu tanım yapılmaktadır;"varlığını herhangi bir kurum ve kuruluştan aldığı para yardımıyla sürdürebilen, bunun için de, kendine yardım edenleri körü körüne savunan gazetelere, 'besleme basın' denir. "[65]

Kısaca besleme basın için, çıkar guruplarına hizmet eden ve bunun karşılığında maddi çıkar sağlayan gazeteler denilebilir.

Besleme basın, geçmişten günümüze yerel gazeteler için büyük tehdit oluşturmaktadır. Amacı gerçekten kamu hizmeti yapmak olan yerel gazetelerin birçoğu ekonomik zorluklar yaşamaktadır. Rekabet ortamında ekonomik üstünlüğe sahip gazeteler, diğer gazetelere oranla büyük

---

[62] Yeni Şafak Gazetesi, 06. 12. 2000

[63] Nezih DEMİRKENT, Medya Medya, Dünya Yayınları, İSTANBUL, 1995, s. 239

[64] Murat ÖZGEN, Türkiye'de Basının Gelişimi ve Sorunları, İ. Ü. İletişim Fakültesi Yayınları,İSTANBUL, 2000, s. 49

[65] Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi, Cilt. 3 İSTANBUL, s. 1566

avantajlara da sahiptir. Bu tip besleme gazeteler, gerçek anlamda gazetecilik yapmaya çalışan gazetelerin gelişmesini engellemektedir.

Naylon Gazete:

"Besleme basın" ile "naylon gazete" genelde aynı niteleme ile kullanılmaktadır. Ancak, naylon gazete ile besleme basının yayınlanış amaçları ve içerikleri birbirinden farklıdır.

Naylon gazetecilik nitelemesinde kullanılan "naylon" kelimesi, sahte, yapma, suni, düzme anlamına gelmektedir. Naylon gazete için gerçek olmayan, deyim yerindeyse gazeteymiş gibi görünen sayfalar bütünü, tanımlaması yapılabilir. Bir başka deyişle naylon gazeteler, gazete görünümünde reklam ve ilan içeren broşürlerdir.

Naylon gazetelerin yayınlanış amacı, sadece yerel ya da genel seçimlerde ortaya çıkan, siyasi içerikli ilan ve reklâmlardan elde edilecek gelirden pay almaktır. Naylon gazeteler genellikle seçimlere birkaç ay kala ortaya çıkarlar. Söz konusu gazeteyi yayınlayanlar, çoğu zaman 5187 sayılı Basın Kanunu'na uymazlar. Söz konusu kişilerin amacı kişilerin, yayınladıkları gazetenin süreli yayın özelliğine sahip olmasından çok, seçimler bitmeden elde edilecek kazancı maksimum düzeye çıkarmaktır.

Naylon gazetelerin, kamu hizmeti ve halka haber vermek gibi endişeleri yoktur. İçeriklerinin büyük bir bölümünü siyasi reklâmlar oluştururken, yayınladıkları haberlerinde büyük bir bölümü, parti propağandası ve şantaj niteliği taşımaktadır. Söz konusu haberler de, reklam ve ilanlarda olduğu gibi maddi karşılıklar doğrultusunda hazırlanmaktadır.

Naylon gazeteyi çıkaran ya da çıkmasında rol oynayan kişilerin gazetecilik mesleğini icra etme kaygıları bulunmamaktadır.

Naylon gazetelerin elde ettikleri reklâm gelirleri, tıpkı besleme basında olduğu gibi, amacı haber vermek ve kamu hizmeti yapmak olan yerel gazetelere ekonomik anlamda büyük darbeler vurmaktadır. Öyle ki, seçim dönemi yaklaştığında bir ilde aniden daha önce hiç yayınlanmamış onlarca gazete ortaya çıkmaktadır. Seçim dönemi sona erdiğinde yayın hayatına devam eden gazeteler, seçim dönemini hakları olan geliri sağlayamadan geride bırakırlar.

Besleme basın şeklinde nitelendirilen gazetelerde süreklilik esastır. Zira var olma kaygısı da gazeteleri besleme basın kimliğine büründüren sebeplerin başında gelir. Neticede besleme basın, seçim dönemleri dışın-

da da yayın hayatını sürdürmektedir. İçeriklerinde; haberler, fikir yazıları ve okuyucunun da ilgisini çekmek amacıyla hazırlanmışdır. [66]

Naylon gazetelerde ise, bu özelliklerin hiç biri bulunmamaktadır. Naylon gazeteler neredeyse bir basın organının sahip olması gereken hiçbir özelliği taşımamaktadır.

Siyasal Yapı - Medya Döngüsü

Siyasal yapı ile gazetecilik arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Toplumda siyasal bilinçlenme artıkça gazete sahipliği ve okuyucu oranı o kadar artmıştır. Osmanlıdan günümüze kadar basın tarihimiz, siyasi tarihimizle bir paralellik sergilemiştir. Siyasi iniş ve çıkışlara eş, iniş ve çıkışları basınımızda gözlemlemek mümkündür. Gerek yaygın ve gerekse yerel basındaki gelişmeler, siyasi gelişmelere paralel bir seyir takip etmiştir.

Yerel basın gerçek gücünü, Mütareke döneminden başlayarak Milli Mücadele döneminde bulmuştur. Söyleyecek sözü olan herkesin gazete çıkardığı Mütareke Dönemi'ni takip eden Milli Mücadele Dönemi'nde yerel basın ulusal basının yapması gerekenleri yerel olarak yapmaya çalışmıştır. [67] Halkın örgütlenmesi olan kongrelerden çıkan kararlardan biri de bir gazete sahibi olmak veya mevcut gazetelerin milli mücadele lehine yayın yapmasını sağlamaktır.

Erzurum Kongresi'nde kongre kararları ve kongre kararlarının uygulanması için Albayrak gazetesine yapılan destek ve koyulan kurallar, Sivas Kongresi'nden sonra İrade-i Milliye gazetesinin çıkması bunlara örnek teşkil eden gelişmelerdir[68]

Milli Mücadele kazanıldıktan sonra ortada ağırlıklı olarak iki başlı bir basın kalmıştır. Bu güçlü teknolojik ve bilgi birikimiyle İstanbul basını ve yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin başkenti Ankara ve onun desteklediği basındır.

---

[66] İbrahim Sena ARVAS, Naylon Gazeteler ve Besleme Basının Yerel Basına Etkileri, Türkiye'de Yerel Basın, İ. Ü. İletişim Fakültesi Yayınları, İSTANBUL, 2007, s. 364

[67] İsmet BOZDAĞ, Dünyada ve Türkiye'de Basın İstibdadı, Emre Yayınları, İstanbul. 1992.

[68] Bünyamin AYHAN ,Olağanüstü Durumlarda Toplumsal Dayanışma ve Bütünleşmeye Basının Katkısı: Milli Mücadele Dönemi Türk Basını, S. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya, 2005.

Başlangıçta Ankara basını, İstanbul'da hâkimiyetini kuramamıştır. Milli Mücadele ile başlayan, işgal edilmeyen yerlerde gelişerek halkı bilinçlendirmeye çalışan yerel basın tahtını tekrar İstanbul'a bırakmıştır.

Türk gazeteciliğinin, tam hürriyet içerisinde geçirdiği zamanlardan biride Cumhuriyet'in ilanından Takrir-i Sükûn Kanunu'nun yürürlüğe konulduğu tarihe kadar olan süreçtir. Özellikle bu dönemde kurulan İstiklâl Mahkemesi, basın hürriyetini yok olma noktasına getirmiştir. Ankara Hükümeti'nin siyasal sisteminin adını koyarken karşılaştığı hilafet korkusu üzerine kurulan mahkeme aynı zamanda gazetecilere bir göz dağı olmuştur. Böylece Anadolu'da basının hiçbir zaman kuralsız ve kendi başına bırakılmayacağı hissettirilmiştir. [69]

İstiklal Mahkemesi'ni, Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası ve doğuda Şeyh Sait isyanları takip etmiştir. Hem fırka denemesinde hem de Şeyh Sait isyanında basın ciddi yaralar almıştır. Muhalif gözüken basının üzerine gidilmiş, iktidar tarafından sürekli olarak baskı altında tutulmuşlar, İstanbul basınının bazı yazarları doğu da İstiklal Mahkemeleri'ne çıkarılacak kadar ileri gidilmiştir. [70]

Anadolu'da basını etkileyen bir başka gelişme ise 1928 harf inkılâbıdır. Özellikle bu durum, yerel basını ulusal basına göre daha fazla etkilemiştir. Zaten okuyucu ve diğer desteklerle yaşam savaşı veren basın, teknik nedenler ve okuyucunun hazır olmaması nedeniyle yok olma sürecine girmiştir. Sadece devletin desteğinde çıkan ve yeterli sermaye birikimine sahip kişilerin gazeteleri ayakta kalabilmişlerdir.

1930'lu yılların başında Serbest Fırkanın kurulması etkin bir muhalefet aracı olarak Anadolu'da basının tekrar yaygınlık kazanmasına neden olmuş, ancak bu durum çok uzun sürmemiştir. Basın organları arasında ve iktidar ile muhalefet arasında büyük tartışmalar çıkması, özellikle Menemen Olayı, basının üzerine tekrar gidilmesine neden olmuştur. 1931'de çıkarılan matbuat kanunu ile bütün muhalefet susturulmuştur. [71]

Bu dönemden sonra gazetecilik, inkılâpların kökleşmesi için resmi ideolojinin araçlarından biri haline gelmiştir. Özellikle Türk Ocakları'nın kapatılarak yerine açılan halkevleri ile toplumsal dönüşüm yerel olarak yapılmak istenmiştir. Halkevlerinin çıkardığı dergiler ve CHP'nin desteğinde çıkan gazeteler, resmi söylemin toplumun alt katmanlarına inme-

---

[69] Nurettin GÜZ, *Türkiye'de Basın İktidar İlişkileri* (1920-1927), Gazi Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu Matbaası, Ankara, 1991. s. 98

[70] GÜZ, a. g. e. s,111

[71] GÜZ, a. g. e. s,5

sini sağlamıştır. Ankara'da çıkan Ülkü Gazetesi, diğer halkevleri dergilerinin öncülüğünü yapmıştır. [72]

Halkevleri ile gelişen durum 1950'de Demokrat Parti'nin iktidara gelmesi ile son bulmuştur. DP, iktidara gelir gelmez yaptığı ilk icraatlardan biri olarak halkevleri ve dergilerini kapatmıştır. DP ile birlikte Anadolu'da yeni bir yerel gazetecilik furyası başlamıştır. Çok partili siyasal hayata geçilmesi ve siyasal partilerin Anadolu'da örgütlenmesi basında da kamplaşmalar ve gelişmeleri beraberinde getirmiştir. Aynen II. Meşrutiyet'in başında olduğu gibi bir çok gazete yayınlanmıştır. DP'li gazetelerin yoğunlukta olduğu yerel basın iktidar tarafından da desteklenmiştir.

DP döneminde bir taraftan gazetelere destek verilirken, bir taraftan da gazetecilere çeşitli cezalar verilmiştir. DP döneminde 2324 basın mensubu hakkında tahkikat yapıldığı gibi 818 gazetecide çeşitli cezalar almıştır. [73]

DP iktidarının 27 Mayıs 1960 tarihinde askerler tarafından iktidardan uzaklaştırılmasıyla Türk toplumsal tarihinde yeni bir dönem başlamıştır. 1960 ihtilali; devlet hizmetlerinden basının indirimli şekilde yararlanmasını ve Basın İlan Kurumu'nun kurulmasıyla resmi ilanları, belirli ölçülerde ve eşit olarak dağıtacak kurumsallaşmayı da beraberinde getirmiştir. Aynı zamanda 1961 anayasası toplumda üniversite ve basına özerklik tanımış, bunların sayesinde toplumsal dönüşümün sağlayıcısı olarak bu iki kurum işlevde bulunmuşlardır. [74] Ulusal basının yanında resmi ilanlarla birlikte yerel basın ciddi olarak ekonomik bir desteğe kavuşmuş, böylece resmi ilan alacak kadar dayanabilen gazete batmaktan kurtulmuştur.

Bu yıllar Anadolu'da basının patlama yaptığı yıllar olmuştur. 1964 verilerine göre 66 il ve 138 ilçede, 322 günlük ve 205 haftalık gazete yayınlanmaktadır. [75] Yerel olanakların merkezi iktidarın yanında artmaya başlaması ve İstanbul'da eskiyen teknolojinin yerel basına transferi bu dönemde gerçekleşmiştir. Böylece yerel basına yeniden bir hareketlenme

---

[72] GÜZ, a. g. e. s,5

[73] Enver Behnan ŞAPOLYO, Türk Gazetecilik Tarihi ve Yönüyle Basın, Güven Matbaası, Ankara, 1969. s,271

[74] Korkmaz ALEMDAR, Türkiye'de Çağdaş Haberleşmenin Tarihsel Kökenleri, A. İ. T. İ. A. Ankara,1981. s,116

[75] Bilge R. KOYUKAN, "Anadolu Basını Hakkında İstatistiki Gözlemler", Kebikeç, Sayı 2, 1995. s. 169

gelmiş, yerel siyaset, tarih ve sanat sayfaları yerel basının ürün çeşitliliğine katkıda bulunmuştur .

1960'lı yıllar haberleşme araçlarının yeniden düzenlendiği ve yeni bir yaklaşımla ele alındığı haberleşme araçlarının sorunlarına değinildiği dönemlerdendir. Yeni düzenlemeyle birlikte basında kısıtlayıcı bir takım kanunlar ortadan kaldırıldığı gibi basınında kendi kendini denetlemesi için özdenetim mekanizması işletilmeye başlamıştır. [76]

Ancak basının geniş hürriyetleri çok geçmeden yeni askeri harekatla durdurulmuştur. 1971 muhtırası ile birlikte özerkleşen kurumların başında olan TRT, haberleşme sistemi ve bağımsız toplumsal gelişmeye katkıda bulunacak araçlar tekrar devletin siyasal egemenliği altına girmiştir. [77]

70'li yıllar Anadolu basınının çöktüğü yıllar olmuştur. İstanbul basınının Anadolu'da örgütlenmesini tamamlaması, renkli fotoğraflı yayınlarını artırarak okuyucuyu çekmesi, üstelik yerel baskılar yapacak durumda olması yerel basının işlevlerinin yön değişimine neden olmuştur. Yerel basın yerel aydınlar tarafından halkın dönüşümünü sağlayan, bilinçlenmesine katkı sağlayan araçlar değil, İstanbul'un güdümünde ve yerel siyaset ağalarının aracı olma yönünde yaşadığı süreçleri daha da çok yaşamaya başlamıştır. Sıkıyönetimin ilan edilişiyle birlikte bir çok gazete ve gazeteci yine sorun yaşamıştır. Ancak 80'e kadar geçen bu sürede pek çok dava açılmasına rağmen pek çok dava bu süreçte tamamlanmamıştır. Bu davalar 12 Eylül 1980'den sonra mahkumiyetle sonuçlanmıştır . [78]

80'den sonra Türk toplumu yeni bir sürece daha dahil olmuştur. Bu süreç liberal ekonominin tüm devlet ve bireyler tarafından benimsenmesi ve gündelik hayatta yer bulmasıdır. Bu dönüşüm her alanı etkilediği gibi yerel basını da etkilemiştir. Artık yeni seçkinler, yeni mekanlar, yeni yaşam tarzları ve yeni üretim ve tüketim kalıpları vardır. Doksanlı yıllarda basın sektöründe tekelleşme hakim olmaya başlamış, gazeteci patronun yerine işadamı patron kimliği geçmiştir. Ulusal basın Bab-ı Ali'den İkitelliye, medya plazalara taşınmıştır. [79]

---

[76] Vedat DEMİR, "Medyada Otokontrol", X. Yerel Medya Eğitim Seminerleri, Kayseri, BYEGM, Ankara, 2004. S,148

[77] Korkmaz ALEMDAR, a. g. e. s,118

[78] Alpay KABACALI, *Başlangıçtan Günümüze Basın Sansürü*, Gazeteciler Cemiyeti Yayını, İstanbul, 1990. s, 209

[79] Rıfat N BALİ. *Tarz-ı Hayattan Life Style'a*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2002. s,205

90'lı yıllar Türkiye'de yayınlanmakta olan gazetelerin % 46'sının 1980'den sonra kurulmuş olması dikkat çekicidir. [80] Bu olgu bize yerel basının 80 sonrası yeniden yapılanmaya gittiğini göstermektedir.

Doksanlı yılları hazırlayan elbetdeki 1980 askeri darbesidir. 12 Eylül askeri müdahalesinin basın ya da daha geniş anlatımıyla medya alanına ileride yapacağı etkinin yol açtığı önemli konu; "magazinleşme" olgusuydu. 12 Eylül askeri darbe sonrası basın üzerinde oluşturulan baskı ve yıldırma politikası tutmuş, böylece demokrasi geleneğinin geliştiği ülkelerde, halka gerçekleri anlatması kendisinden beklenen, yolsuzluklarla mücadelenin en önemli kalelerinin başında gelen basın, 12 Eylül'le birlikte bir "depolitizasyon" olgusu içine girmiştir. Sonuçta bu depolitizasyon mağazinleşmeyi doğurmuş, ceza almak istemeyen gazeteler, günlük politikalar dışında çoğu kez uydurma haber "asparagas"a varan bir habercilik anlayışını benimsemişledir. O dönemde ortaya çıkan bu gelişmenin yansımaları günümüzde halen mevcuttur.

Bu arada belirtilmesi gereken ve 1980'li yılların ikinci yarısında ortaya çıkan diğer önemli bir olgu da, basın alanına büyük sermayenin girmesi olayıdır.

Türk medya tarihi açısından değerlendirildiğinde, 1980'lerin sonu ile 1990'ların başı önemli bir kavşak noktasıdır. İlk kez TRT tekeli kırılarak 1990'da Magic Box Star 1 televizyonu Türkiye'de yayın hayatına başlamıştır. Diğer taraftan yukarıda da belirtildiği gibi, büyük sermayenin basın sektörüne girişi bu dönemde ivme kazanmış ve kısa sürede medya alanı bu sektörün dışından gelen para ve işadamlarının manevra sahası konumuna gelmiştir.

Aslında medya başlı başına kazanç sağlayan bir uğraş alanı olmamasına rağmen, başka faaliyet alanlarında güç kullanımını kolaylaştırması ve önemli bir toplumsal platform olması dolayısıyla bu dönemde çeşitli sermaye sahipleri ve grupları tarafından, sahip olunmasında yarar görülen bir sektör haline gelmiştir. [81]

1990'lı yılların ikinci yarısında artık medya kuruluşları demokratik sistemin vazgeçilmez unsurları olmanın, üstlerine yüklediği sorumluluğu sırtlarında taşıyamaz duruma gelmişlerdir.

---

[80] KOYUKAN,a. g. e. s,170

[81] Kemal KAPAKLI, Medya Kültürü,s. 36

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YEREL KÜRT BASINI

Kürtçe Gazeteler

İlk Türkçe gazetenin yayınlandığı 1831 yılından 67 yıl sonra ilk Kürtçe gazete yayınlanmıştır. Osmanlı tebasında gazete çıkaran ilk azınlık Ermeniler olmuştur. İlk Ermeni gazetesi 1831 yılında yayınlanan "LİROKİR" gazetesidir. Osmanlı döneminde İstanbul'da 414, Anadolu'da 187 Ermeni gazetesi yayınlanmıştır. [82]

İlk Kürt gazetesi olan "Kürdistan" 1898 yılında yayınlanmıştır. Kürt aydınlarının merkezi İstanbul olmasına rağmen ilk Kürtçe gazete, Mısır'da yayınlanmıştır. İlk Kürtçe gazeteyi çıkaran Mikdat Mithat Bedirhan, İstanbul'dan sürgünle Mısıra giden bir Osmanlı Kürt aydınıydı. Bedirhan Bey, 1845 yılında Osmanlıya başkaldırarak Cizre merkezli Botan bölgesinde hükümet kurup, kendi adına para bastırmıştır. 1847 yılında Sultan Abdulhamit, uzlaşma vaadiyle Bedirhan Bey'i İstanbul'a çağırıp, gözaltına almıştır. [83]

1898 yılında yayına başlayan ilk gazete Kürdistan dışındaki tüm Kürtçe gazeteler 1908 yılından sonra yayına başlamışlardır. II. Meşrutiyet'ten sonra başta İstanbul olmak üzere Osmanlı topraklarında bir anda gazete sayısı artmıştır. Bunun yansıması Kürt Basını'nda da görülmüştür. II. Meşrutiyet'in ilanından hemen sonra beş tane gazete yayına başlamıştır.

Kürdistan (1908)

İlk Kürt gazetesi olan Kürdistan, 22 Nisan 1898 de Kahire'de yayın hayatına başlamıştır. Mikdat Mithat Bedirhan tarafından çıkartılan gazetenin ilk beş sayısı Kahire'de yayınlanırken, daha sonraki sayıları Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde yayınlanmıştır.

Gazete küçük ebatta ve 2 bin adet basılmıştır. Gazetenin ayda iki defa yayınlanacağı belirtilmesine rağmen, düzenli olarak çıkarılamamıştır. Gazete dil olarak, Cizira Botan bölgesindeki Kürtler arasında yaygın olan Kürtçe'nin Kurmanci lehçesiyle yayın yapmıştır. [84] Gazetenin ilk beş sayısında sahibi ve yazıişleri sorumlusu olarak Mikdat Mithat Bedirhan görünmektedir.

---

[82] Pars TUĞLACI,Tarih Boyunca Batı Ermenileri (1891-1922) Pars Yayınları, İST, 2004, s. 1658)

[83] Fetullah KAYA, Osmanlı Döneminde Kürt Basını, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Ünv. Sos. Bil. Ens. İSTANBUL, 2008, s. 39

[84] Celile CELİL, Kürt Aydınlanması, Avesta Yayınları, İSTANBUL, 2000, s. 26

كردستان

KURDISTAN

1315 (1899) Tarihli Kürdistan Gazetesinin 1. Sayfası

Bedirhan, Kürdistan gazetesinin ilk sayısının Fransızca çıkarılan ekinde gazetenin çıkış amacı ve görevini şöyle açıklamaktadır; *"Günümüzde artık dünyada meydana gelen her türlü olayı gazeteler yazmakta. Birçok şeyi gazetelerden öğrenmekteyiz. Fakat ne yazık ki, o kadar cesur, yiğit ve mert olan Kürtler, böyle bir şeyden mahrumdurlar.*

Ben de siz Kürtleri dünyadaki gelişmelerden haberdar etmek, ilim ve marifetin yollarını göstermek, Kürtçe okuma-yazmaya teşvik etmek için bu gazeteyi çıkarıyorum. "[85]

[85] Müslüm YÜCEL, Kürt Basın Tarihi, Aram Yayınları, İSTANBUL, 1998 ,s. 41

Gazete 1902 yılında yayın hayatına son vermiştir. Bu gazetenin kuruluş tarihi olan 22 Nisan günümüzde tüm Kürtlerce "Gazetecilik Günü" olarak kutlanmaktadır.

Kürt Teavün ve Terakki Gazetesi (1908)

Kürt Teavün ve Terakki Cemiyeti'nin yayın organı olarak 1908 yılında İstanbul'da yayına başlamıştır. Cemiyet adına imtiyaz sahibi, müdürü ve yazarı Süleymaniyeli Tevfik, başyazarı ise Diyarbekirli Ahmet Cemil'dir.

Gazetenin ilk sayısının birinci sayfasında, gazete ile ilgili şu bilgilere yer verilmiştir;

"Cemiyetin vasıta-i neşr-i efkarıdır. Tarih-i tesisi 1324 (1908). Cemiyet tarafından müntahab sahib-i imtiyaz ve müdir ve muhariri; Süleymaniyeli Tevfik. Sermuhariri; Diyarbekirli Ahmed Cemil.

Taşra için seneliği posta ücretiyle beraber 80 ve altı aylığı 45 kuruşdur. Nüshası bir kuruşdur. Kürt erbab-ı fikir ve kalemine daima sahifelerimiz açıktır. Derc olunmayan evrak ve asar iade olunmaz. İdarehanesi; Vezneciler'de Kürt Teavün ve Terakki Merkezi Umumisi'dir. " Gazetenin logosunun altında Türkçe olarak; "Haftada bir çıkar, dini, ilmi, siyasi, edebi ve sosyal bir gazetedir" ibaresi yer almaktadır. Gazete Kurmancinin yanı sıra Sorani lehçesini de kullanmıştır. Gazetenin ilk sayısında şu yazılar yer almıştır.

Mukaddime; Süleymaniyeli Tevfik

Cemiyetin Beyannamesi

Kürtler ve Kürdistan; Babanzade İsmail Hakkı

Osmanlı Amerikası ve Saadet-i Müstakbele-i Asair; Diyarbekirli Ahmed Cemil

Askerlik; Süleymaniyeli Tevfik

Mühim Bir Ariza; Reis-i Cemiyet Seyid Abdulkadir

Kürtler ve Secaat-i Akvam; Malatyalı Bedri

Lisanımız Kürtçe; Bediüzzaman Molla Said-i Kurdi'nin Nasayihi

Ey Geli Kürdan!; Seyyah Ahmed Şevki

Kürtçe Şiirler; Süleymaniyeli Tevfik

Kürt Erbab-ı Fikir ve Kalemine Ricaname

Haberler

١١ غماتسه ١٣٣٦ — جمه ارتسی — ٢٤ تشرين ثاني ١٩٢٤

كرد تعاون وترقي غزته سي

١٣٢٤

جمعيت واسطه ايله انتشار ايدر

تاريخ تأسيس ١٣٣٦ — ١٣٤٤

نومرو ١ — شديقك هفته ده بر كره نشر اولنه جق دينى، علمى، سياسى، ادبى، اجتماعى غزته — جلد ١

كرد قومى آرزوسو — جمعيت مناسبيله — محبان طالعيه — جمعيت — مقصد — اساسنامه — اعضا — نظام — مركز — شعبه — مأمور — وظيفه — مكلفيت — مالى — ايدارى — مخابره — اعلان — نشريات — تاريخ — تأسيس — ١٣٢٤ — ١٣٣٦

جمعيت ياشامسى

سرمحرر: دكتور بركول احمد جيل

آكره ارمنستان وعضو سابق مجلس مبعوثان حيدر آيدلمر

مدير الجمعيه ورئيس ولايت احمد بولغار

دارالحكمه سى وزراء حيدر آكره لجنه ورق مركز عضو سى

ايكنجى عضو جمعيت اركان بكيوز

جمعيت هرقدن متعلق — صاحب — مدير — وكيل — سليمان توفيق

شرائط اشتراك — هفته ليكون مكتوب اجرتيله — يارم ٨٠ — وعلى آيلغى ٥٥ غروشدر

محصولى ر غروشدر

جمعيت ياشامسى

وكيل قسمدار ورئيس حسنك حضرتلرى جمعيتك مأموريت داخليه — وظائف — اجتماعيه — ورود — تشكيلات — مخابرات — مطالعات — وظيفه — سى

جمعيت ياشامسى

وكيل قسمدار ورئيس حسنك حضرتلرى جمعيتك مأموريت داخليه — وظائف — اجتماعيه — ورود — تشكيلات — مخابرات — مطالعات — وظيفه — سى

1335 Tarihli Kürd Teavün ve Terakki Gazetesi 1. Sayfası

Gazete genellikle 8 sayfa olarak çıkmıştır. Gazetede Kürt dili ve edebiyatı yoğun olarak işlenirken, Kürtlerin kendi dilleriyle eğitim yapma-

ları için okul isteği sıkça vurgulanmıştır. [86] Doğu'nun en ucra köşelerine kadar ulaşan gazetenin yayını 9 ay sürmüş, 31 Mart vakasında gazete çalışanlarının bazıları tutuklanmıştır. [87]

Şark ve Kürdistan Gazetesi (1908)

Şark ve Kürdistan, 1908 yılında İstanbul'da yayınlanmaya başlamıştır. Haftada iki kez çıkarılan 4 sayfalık gazetenin tüm yazıları Türkçe ve Kürtçe'dir. Gazetede ağırlıklı olarak Şark'ın durumu, Kürtler ve Bosna-Hersek ile ilgili yazılar yer almıştır. [88]

Gazetenin sahibi ve Sorumlu Yazıişleri Müdürü; Ehmed Şerife Herseki (Hersekli Ahmed Şerif), ve Başyazarı, Bedriye Melediye (Malatyalı Bedri)'dir.

İlk sayısında yer alan bazı yazılar şöyledir;

Kürtler ve Kürdistan; Malatyalı Bedri

Kürtler Yine Muhtaçtır; Said-i Nursi

İlletin Korunması; Topçu Yüzbaşı Ali Vasfi

Bedirhan Şark ve Kürdistan

Bosna Hersekteki Katoliklerin Müslümanlar Üzerindeki Baskıları

Bosna Hersek'te

Girit Meselesi

Kosova Mebusları[89]

Peyman (1909)

İkinci Meşrutiyet'ten sonra Diyarbakır'da İttihat ve terakki tarafından 15 Haziran 1909 yılında yayınlanmıştır. İmtiyaz sahibi ve sorumlu yazıişleri müdürlüğünü Mirikatibizade Şükrü'nün yaptığı gazete pazartesi günleri yayınlanıyordu.

Diyarbakır Vilayet matbaasında basılan gazete, Diyarbakır'ın ilk özel gazetesidir. Peyman'da Ermenice, Süryanice, Arapça ve Kürtçe haber ve yazılara yer veriliyordu. [90]

---

[86] CELİL, a. g. e. s. 63

[87] Derya DENİZ, Kürt Basını, Mizgin Dergisi, sayı:20, İSTANBUL, s. 21

[88] Mahmud LEVENDİ, K. Irak ve Türkiye'de Kürt Basını-1908-1992, ÖZGE Yayınları, ANKARA, 1992, s. 24

[89] LEVENDİ,a. g. e. s. 27

[90] Mehmet MERCAN, Anadoluda Gazetecilik ve Diyarbakır Basını, Güneydoğu Gazeteciler Cemiyeti Yayını, DİYARBAKIR, 1998, s. 45

پیمان

۳۲۵

Peyman

12. sayısında Ziya Gökalp'in "Suret-i Nutuk" başlıklı Kürtçe ve Türkçe yazısının yayınlandığı gazete, bu sayıyla 31 Agustos 1909'da yayınına son vermiştir. [91]

[91] YÜCEL, a. g. e. s. 52

Jin (Yaşam- 1919)

1918-1919 tarihleri arasında 25 sayı dergi olarak yayınlanan Jin, 2 Ekim 1909 tarihinden itibaren yayınına gazete olarak devam etmiştir.

Yönetmenliğini Memduh Selim'in üstlendiği gazete, abonelik sistemi ile dağıtılmaktaydı.

Amid Gazetesi

Gazetenin ilk sayfasında; "Haftalık Gazete- Din, Edebiyat, İçtimaiyat ve İktisadiyattan bahseder Türkçe-Kürtçe Mecmuadır. Yıllık abone bedeli 130 kuruşdur" ibaresi yer almaktadır. [92]

Amid-i Sevda (1909)

İmtiyaz sahibi ve sorumlı müdürlüğünü Şükrü Amidi'nin yaptığı ve 20x28 ebadında olan gazete, Diyarbakır'da kendi matbaasında basılmaktaydı. Amid-i Sevda'nın kapağında; "Her onbeş günde bir neşr olunur. İlmi, fenni, içtimai, edebi gazetedir" ibaresi yer alırken, dış kapak anabaşlık altında;"Diyarbekir-Elcezire: Mezopotamie" ibaresi vardır. [93]

Gazi (Çağrı)

Kürdistan Cemiyeti'nin yayın organı olarak Diyarbakır'da yayına başlayan gazete, bir-kaç sayı çıktıktan sonra, Cemiyet'in kapatılması ile küçük bir matbaada yayınına bir süre daha devam etmiştir. Gazetede Avukat Şehid Hacı Muhammed Efendi, Şehid Cemil Paşazade Cevdet, Pertev Bege Lici, Mirikatibizade Cemil Beg, Hanizade Reşat yazılar yazmıştır.

Bangi Kürdistan (Kürdistan'a Sesleniş- 1922)

2 Agustos 1922 tarihinde Süleymaniye'de haftalık olarak yayınlanan gazetenin imtiyaz sahibi ve başyazarı Mirliva Mustafa Paşa Yamolki'dir. Gazetede, Kürtçe dışında Türkçe ve Farsça sayfalarda yer almıştır. Gazete logosunun hemen altında; "Haftalık, ilmi, içtimayi, edebi gazetedir" ibaresi yer almaktadır. Bağdat Darül-İslam matbaasında basılan gazete Kerkük ve Erbil'de dağıtılmıştır.

Gazetenin ilk 13 sayısı 6 sayfa ve 34x21 cm ebadında yayınlanırken, bu sayıdan sonra 4 sayfa ve 50x38 cm ebadında yayınlanmıştır. Gazetenin imtiyaz sahibi Mirliva Mustafa, gazetenin çıkış amacını ilk sayısında şu cümlelerle ifade etmektedir;" *Bu gazete, tüm Kürtler içindir. Yiğit Kürtleri uynadırma ve ataları hakkında bilgilendirmek içindir. Kürtler her şeyden mahrum, dünyadan habersizler. Bunun sebebi cahilliktir. Zaman silah ve savaş zamanı değil. Zaman ilim ve eğitim zamanıdır. Ey Kürtler, gelin Bangi Kürdis-*

---

[92] Rohat ALAKOM, Eski İstanbul Kürtleri (1453-1925), Avesta Yayınları, İSTANBUL, 1998, s. 108

[93] LEVENDİ, a. g. e. s. 457

tan'ı dinleyin. Bangi Kürdistan vatan ve vatan evlatlarını aydınlatmak içindir. " [94]

Gazete 1926 tarihine kadar yayınını sürdürmüştür.

Öncü sayılabilecek bu Kürtçe gazeteler dışında da günümüze kadar dönemsel olarak çıkan Kürtçe gazeteler mevcuttur.

Hıfzı Topuz, "II. Mahmut'tan Holdinglere Türk Basın Tarihi" isimli kitabının "Kürtçe Basın" başlığı altında Kürt basını ile ilgili şu bilgilere yer vermektedir.

"İlk Kürtçe gazete Kürdistan'ı izleyen Kürtçe ya da Kürtçe-Türkçe öteki gazeteler şunlardır;

Şark ve Kürdistan (İstanbul,1908), Kürt Teavün ve Terakki gazetesi (Kürt Yardımlaşma ve İlerleme Gazetesi, İstanbul, 1908), Kürdistan (İstanbul, 1909), Roji Kürd (İstanbul, 1913), Yekbun (İstanbul), Amid-i Sevda (İstanbul, 1909), Peyman (Diyarbakır, 1909), Hetawi Kürd (İstanbul), Jin (İstanbul,1918), Kürdistan (İstanbul, 1918), İrfan (Siverek, 1919), Ağrı (Ağrı, 1929-1930)

Müslüm Yücel'in belirttiğine göre, 1958-1992 yıllarında da İstanbul, Ankara, Diyarbakır, Ağrı, Bismil, Van, Gaziantep, İzmir, Batman, Beşiri, Bitlis, Hakkari, Kızıltepe, Urfa, Dersim, Aydın ve Doğubeyazıt'ta 119 gazete ve dergi çıkarılmıştır.

Yine aynı kaynağa göre, 1950-1966 yıllarında Silvan, Kars, Tatvan, Elazığ, Erzincan, Viranşehir, Hınıs, Ardahan ve Bingöl'de birçok gazete ve dergi yayınlanmıştır.

Müslüm Yücel Kürt gazeteleri konusunda genel olarak şöyle diyor;

"İlk çıkan yayınlarda çoğunluk Kürtçe iken, 90'dan sonra çıkan yayınlarda Türkçe daha bir ön plana çıkıyor. Kürt Teavün Terakki, Peyman, Roji Kurd, Yekbun, Hatewi Kurd, Kürdistan, Şark Kürdistan gibi gazete ve dergiler, Türkçe-Kürtçe yayınlanıyor. Musa Anter'in yazı işleri müdürlüğünü yaptığı "İleri Yurt" ise Kürtçe çıkıyor. Üstelik Diyarbakır'da; üstelik "Kımıl" adlı Kürtçe şiirle. 90'lı yıllarda ise Kürt basını Türkçe ve Kürtçe olarak basın tarihinde yerini alıyor. Welat gazetesini Welate' Me, Azadiye Welad, Rewşan, Jiyana Rewşan izlerken, Yeni Ülke'yi Özgür Gündem, Özgür Ülke, Yeni Politika izliyor. Bu arada kimi gazeteler de Türkçe-Kürtçe yayınlanıyor. Azadi gazetesinin kimi sayfaları, özellikle kültür-sanat sayfaları Kürtçe veriliyor. Daha sonra yayınla-

---

[94]Cemal HAZNEDAR, Bangi Kürdistan, Bir Dergi, sayı:1, DİYARBAKIR, 2005, s. 79

nan Denge Azadi aynı geleneği sürdürüyor. Yine Roj, Jiyana Nu aynı gelenekten devam ediyor.

Özellikle 90'lı yıllardan itibaren çıkan Kürt gazetelerinin çoğunda Türk devrimciler yer alıyor. Bunlar arasında Türk aydınının yüzakı İsmail Beşikçi, Fikret Başkaya, Haluk Gerger, Ertuğrul Kürkçü, Yalçın Küçük, Bilgesu Erenus, A. Başer Kafaoğlu, Ragıp Duran gibi gazeteci ve yazarlar, Türk gazetecileri içinde saygın bir yere sahiptir. "[95]

Başbakanlık Basın-Yayın Genel Müdürlüğü'nün 22 Haziran 1999'da yayınladığı bir araştırma raporuna göre de o tarihlerde ülkemizde çıkan Kürtçe gazete ve dergiler şunlardır;

Azadiya Welat (İstanbul, haftalık), Deng (İstanbul, aylık), Hevi (İstanbul, aylık), Jiyana Rewşen (İstanbul, aylık), Nubihar (İstanbul, aylık), Tirejen Baweri (İstanbul, aylık), Roza (İstanbul, 3 aylık), Serbesti (İstanbul 3 aylık), War (İstanbul 3 aylık), Zend (İstanbul, 3 aylık) .

Kürtçe Dergiler

Roji Kurd Dergisi (Kürt Güneşi)

İmtiyaz sahipliğini Süleymaniyeli Abdülkerim'in yaptığı Roji Kurd Dergisi 6 Haziran 1913 yılında İstanbul'da yayın hayatına başladı. Haber ve yazılar Arap harflerle Türkçe ve Kürtçe idi. Dergide daha çok Kürt sorunu ve Kürt kültürü üzerine tartışmalara yer verdi. Ancak 4 sayısı çıkarılan Roji Kurd Dergisi, 32 sayfadan oluşuyordu.

Roji Kurd Dergisi'nin; Süleymaniyeli Abdülkerim, Dr. Abdullah Cevdet, Kerküklü Necmeddin, Harputlu Hasan Basri, Fehri, Süleymaniyeli Mesud, Diyarbakırlı Necdet, Fuat Temo, Fazıl Muhlisi Milli gibi yazarları vardı. Dergi, 30 Ağustos 1913'te hükümet tarafından yasaklandı ve yayınına son verildi. [96]

Derginin ilk sayısında Rojî Kürd dergisinin amacı söyle açıklanmıştır: "Kuşkusuz yine en basit tabir ile içinde bulunduğumuz zamana ve geleceğe layık bir ilerleme gayesi, siyasi ihtiraslardan bağımsız bilimsel ve sosyal bir yol.

Başka hiçbir şey. İste bugün Kürt gençliği Kürtlüğe ve âleme karşı, bu gayenin yüklediği bir görev altındadır. Bu gençlik, bu görevi iyi yeri-

---

[95] Hıfzı TOPUZ, II. Mahmut'tan Holdinglere Türk Basın Tarihi, Remzi Kitapevi, 3. Basım, İST., 2011, s. 409

[96] Malmisanij, Kürt Talebe Hevi Cemiyeti, İlk Legal Kürt Ögrenci Dernegi, Avesta Yayınları, İstanbul, 2002, s. 138

ne getirmek, Kürtlüğe her taraftan vurulan hakaret tokadını, ilerleme ve bilme ile reddetmek için ant içmiştir. Şimdi ancak "Âyinesi iştir kişinin, lafa bakılmaz" diyebiliriz. "[97]

Derginin içeriğine bakıldığında Kürt tarihi ve diline önem verilen yazıların ağırlıkta oluduğu göze çarpar. İlk sayısının kapağında Selahaddin Eyubi'nin resmi yer almıştır.

Bu dergide hem Türkçe hem de Kürtçe yazılar yayınlanmıştır. Ehmede Hanî, Nalî, Şeyh Rizay Talebanî gibi bazı şairlerin Kürtçe şiirlerinden bazı bölümler Rojî Kürd'de aktarılmıştır. [98]

Yekbûn (Birlik) Dergisi

Yekbûn dergisi, Hevî tarafından İstanbul'da Kürtçe- Türkçe olarak sadece birkaç sayı yayımlanmıştır.

Yekbûn dergisiyle ilgili olarak Musa Anter'ın verdiği bilgiye göre derginin üçüncü sayısındaki kapakta şu bilgiler yer almaktadır;

"Haftada iki defa intişar eder. Siyasete karışmaz. Mes'ûl müdürü: İbrahim Kürdi.

Gazetenin amacı " Osmanlı ve islâm camiasında Kürtleri tanıtmak, kadir ve kıymetlerini daha da yükseltmektir". [99]

Aynı sayıdaki "Başyazı", Münc-i Kürdi imzasıyla gençliğe hitap etmektedir, Yazar bu hitabında; "Okur-yazar oranı az olan Kürtler için, kolay bir alfabe yapılmalıdır, Gençler siyaset hırsına kapılmamalıdır, Gençler en büyük şerefi, milli hizmette bulmalıdırlar" şeklinde çeşitli öğütlerde bulunmaktadır. [100]

M. Salih Bedirhan ilk sayıda yazdığı yazıyla Yekbun Dergisi'nin misyonunu şöyle ifade etmiştir; "Yaşamaya ve yükselmeye azmetmiş olan Kürtler, daha önce Hêvi ve Roji Kürd'ü ustaca meydana getirmişlerdi, bugün de mutluluk ve onurlu bir yaşama ulaşma ışıklarından birini hayalinin dölyatağında yaşatmış olan Yekbun'u çıkarmaya cesaret ediyorlar. Hayata hasret olan bu hayal, bu hizmet ve fedakârlıkla, onurlu bir

---

[97] A. Meretowar,C. Amedi, S. Azad Aslan, Roji Kürd (Kovara Cemiyeta Hêvi "Hevi Cemiyeti Dergisi"), War Yayınları, İstanbul, 2002, s. 14

[98] Malmisanij, a. g. e. s. 142

[99] M. Anter, 'Yekbun 1914'te çıkan dergi', Dogu Dergisi, İstanbul, 1969, Sayı. 1, s. 30

[100] Malmisanij, a. g. e. s. 147

yaşam için hazır olan gönüllerde cesareti ve umudunu diriltiyor. Yakbun azınini Kürtlerden alıyor, sermayesi sadece kıvancı ve övünçtür. "[101]

Hetawi Kurd Dergisi (Kürt Işığı)

Hetawi Kürt Dergisi, 5 Ekim 1913 yılında Müküslü Hamza yönetiminde İstanbul'da çıkartıldı. Dergide sosyal ve kültürel konular ele alındı. Dr. Abdullah Cevdet ve Mevlana zade Rıfat yazılar yazmışlardır. Dergi 1914 yılında seferberlik ilanına kadar yayına devam eder. I. Dünya savaşının ilanıyla Hetawi mensubu aydınlar ve gençler askere alınır ve dergi yayın hayatına ara verir.

Her biri 32 sayfa olan ilk üç sayının üzerinde "şimdilik ayda bir neşrolunur" ibaresine yer verilmiştir. 16 sayfadan oluşan daha sonraki sayıların üzerinde ise "şimdilik 15 günde bir neşrolunur" ibaresi konulmuştur.

Onuncu sayıda, Siverek yöresi Kürt aşiretlerinden Terkan aşiretinin reisi Muhammed Ağa ve maiyetinin bir fotoğrafını yayımlayan dergi, aynı sayıda derginin amacının, Kürtlüğe hizmet olduğunu ifade etmiştir. [102]

Hetawî Kürd'de, "Kürdistan Mektupları" başlığı ile yayımlanan mektuplarda aydınlatıcı bilgiler bulunmaktadır. Bu başlık altında her sayıda bir şehir ya da yöre tanıtılmıştır. İlk üç sayıda Malatya, Fırat sahili, Harput-Mezre hakkında bilgi verilmektedir. Onuncu sayıda yayımlanan Terkan aşireti mensuplarından Cındo'nun mektubu ise Siverek yöresi hakkında önemli bilgiler içermektedir.

Doktor Abdullah Cevdet, Babanzade Ahmed Rıfat, Babanzade İsmail Hakkı, Ahmet Muhsin, Bitlisli Sehab Malver, D... zade Muhamemed Mihri, Diyarbekirli Fikri Necdet, Haputlu H. B, Süleymaniyeli İsmail Hakkı, Kerküklü Necmeddin Hüseyin, Kerküklü Rasih, Kerküklüzade Kerim, Sedat Berzenci, Tahir Fuad, Manisa'da Kürt Kızı Kevser, Cizreli Mola Ahmet, Siirtli Mola Halil Efendi, Musud, Mevlanazade Rıfat, Mardinli Mehmet Nuri, Modani Halil, Babe Naco, Mustafa Sevki, Süleyman Asaf, Süleymaniyeli Zafer, Seyh Hamza, İbrahim Heralus, Zehavizade E. M., Zeko gibi isimler derginin yazı kadrosunda yer almıştır.

---

101 Malmisanij, a. g. e., s. 149

102 Malmisanij, a. g. e. s. 150

Bangî Kürd (Kürt Seslenişi) Dergisi

Cemaleddîn Baban tarafından yayımlanan ve ilk sayısı 12 Rebî ü'l evvel 1332 (8 Subat 1914)'de çıkmış olan Kürtçe-Türkçe bir dergi olup, Bagdat'taki El-Edeb Matbaası'nda basılmıştır. Birinci Dünya Savaşı'nın başlaması üzerine yayım hayatı sona ermiştir. Dr. Kemal Mezher Ahmed, derginin ilk üç sayısının 24 sayfa olarak yayımlandığını belirtmektedir. [103]

Jin Dergisi (Ekim 1918)

Jin Dergisi, Ekim 1918 yılında İstanbul'da bir grup Kürt yazar tarafından yayın hayatına başlatıldı. Çıkış amacını, Siverekli Hilmi'nin "Kürt Gençliğine Hitap" başlıklı yazısında "*yüzyıllardan beri ihmal edilen Kürt halkının tarihsel yaşamına, ulusal haklarına, edebiyat ve sosyolojisine ilişkin yayında bulunmak*"[104] olarak belirtilen dergi, toplam 25 sayı çıkartıldı. 2 Ekim 1919'da çıkan son sayısından sonra hükümetin baskıları sonucu kapatılan derginin ilk 20 sayısını Kürt Teali Cemiyeti'nin kurucularından Müküslü Hamza, son 5 sayısını da Memduh Selim Bey yönetmiştir.

Kürtçe ve Türkçe olmak üzere iki dilde yayın yapan dergide Kürtçenin Soranî ve Kurmancî lehçeleri kullanılmıştır. Bu dergide ki yazarlar: Ahmed-ı Hani, Melay-ı Cizirı, Piremerd (Süleyman Tevfik) şiir ve şiir üzerine yazdıklarıyla katkı sunarken, Halil Hayali tarih, mitoloji, sosyoloji, dilbilim ve felsefe ile ilgili makaleler yayımlıyordu. Siverekli Hilmi, Kürt atasözleri ve deyimleri üzerine çalışmalar yapıyordu. Ayrıca; Abdurrahman Rahmi, Kemal Fevzi, Aziz Yamulki, Lawê Reşid, İhsan Nuri, Kamuran Ali Bedirhan, Kadızade Mustafa Şevki, Hızniy-ı Dersimi, Melay-ı Cizirı, Kadızade Latif Zahoyi ve Abdullah Cevdet'in içinde bulunduğu geniş bir yazar kadrosu vardı.

Kürt Divan Edebiyatı'nın önemli şairlerinden Ehmedê Hanî ve Melayê Cizîrî gibi ustaların yanında Fecr-i Atî'nin önemli şairlerinden Süleyman Tevfik, şiir ve şiir üzerine yazdıklarıyla katkı sunarken, Halil Heyali, tarih, mitoloji, sosyoloji, dilbilim ve felsefe ile ilgili makaleler yayınlamıştı.

Dergide dikkat çeken yazılardan biri de Kemal Fevzi'nin "Altın Kaküllü Çocuk" adlı hikayesidir. Şefik Arvasi, dil sorununu gündeme getirerek, dil ve bilimin birlikte gelişeceğine vurgu yapmıştır. "Bilgi herşeyden önce gelir" diyen Arvasi: "*Biz son derece yiğidiz fakat yiğitliği-*

---

[103] Malmisanij, a. g. e., s. 154

[104] Yücel, a. g. e. s. 57

mizi birbirimizi öldürmekle, birbirimize kötülük etmekle harcıyoruz. Ve biz son derece cömerdiz ancak bu cömertliğimiz genel bir yarar ya da dinsel bir emir için değil de düğünlerde çingeneler için, davalarda rüşvet için, tiyatrolarda oyuncular için ve bayramlarda ağalara ve şeyhlere alınan hediyeler içindir. Bütün bunların nedeni bilgisizliktir. Bunu bildikten sonra, bugünden itibaren bizim içinde her şeyden daha önemlisi bilimdir; onun yolu da okuma yazmadan geçer. O da ancak kendi dilimizle olur. Çünkü başka bir dili öğrenmek için bir ömür gereklidir. Ondan sonra ancak bilim dili öğrenilebilir."[105]

Hawar Dergisi

Hawar Dergisinin ilk sayısı 15 Mayıs 1932 yılında Şam'da, Celadet ve Kamuran Ali Bedirhan kardeşler tarafından yayınlandı. Dergi toplam 57 sayı çıkmıştır. Dergi Fransızca ve Kürtçe ağırlıklı olarak yayınlanıyordu. İlk sayısı tamamıyla Türkçe yayınlanan derginin daha sonraki sayıları Kürtçe ve Fransızca yayımlanmıştır. 20 sayfalık olan derginin 16 sayfası Kürtçe, 4 sayfası ise Fransızca'dır. İlk yirmiüç sayı Arap ve Latin harfleriyle sonraki sayıları sadece latin alfabesiyle yayımlandı. Dergide Kurmanci lehçesi ağırlıklı olmak üzere, Sorani ve Zazaki lehçeleride kullanılmıştır.

Derginin amacını ilk sayısında; "Hawar bilimin sesidir, bilim kendini tanımadır, kendini tanıma ise bize kurtuluşu ve güzelliği getirecektir. Kendini tanıyan herkes, kendini tanıtabilir. Hawar'ımız herşeyden önce dilimizi tanıtacak, çünkü dil varlığın ilk şartıdır. Hawar, şimdiden sonra Kürtlerle ilgili olan, Kürtlerin ilgilendiği şeylerle uğraşacak. Sadece siyasetten uzak duracak, siyasetin içine girmeyecek. Hawar siyaseti ülke toplumuna bırakmış, onlar ilgilensin, biz ise bilimle, sanat ve yaşamla ilgileneceğiz" diye belirtir. Dergi geniş bir yazar kadrosuna sahipti.

Ronahî Dergisi

Ronahî Dergisi 1942 yılında Mir Celadet Ali Bedirhan tarafından Şam'da yayınlanmıştır. Sade Kürtçenin Kurmanci lehçesinde ve Latin alfabesiyle okuyucusuna ulaşmıştır. Ronahi Kürt basınında bir ilki gerçekleştirmiştir. Degi, içeriğinde resim ve fotoğraf kullanmıştır. Toplam 28 sayı yayınlanan Ronahî Dergisi, 1945 yılında yayın hayatına son vermiştir.

Celadet Ali Bedirhan, Osman Sabri, Hesen Hişyar, Cigerhun vb, Hawar Dergisinde yazan birçok yazar Ronahî Dergisine de yazmıştır.

---

[105] Yücel, a. g. e. s. 63

صاحب امتیاز
ومدیر مسئول :
بابله عبدالعزیز

تاریخ تأسیس :
غرة ذی القعده
۱۳۳۱

هتاوکرد

آثار نه‌وسری نادرینوه
عدد : ۲

دوریاولنجیان آثار اعاده‌ماولنمز
نومرو : ۲

٤ محرم الحرام سنه ۱۳۳۲ شنبه‌یك آیده رنشر اولونور ۲۱ تشرین ثانی سنه ۱۳۲۹

شامده ملیتی محافظه اید کردلردن بر عائله

استانبول
[illegible]
۱۳۲۹

Hetawi Kürd Dergisi Sayı -2

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

URFA BASINI

Vilayet Gazetelerinin Ortaya Çıkışı

Ülkemizin basın ve yayın tarihini incelerken, Türkçe olarak 1 Kasım 1831'de yayınlanan Takvim-i Vekayi adlı gazeteyi basın tarihimizin başlangıç noktası olarak almak zorundayız. Zira, bundan önce Osmanlı topraklarında yayınlanan gazeteler azınlıkların ve yabancıların kendi dillerinde çıkardıkları gazetelerdir. İlk Türkçe gazete olan Takvim-i Vekayi'nin yayınlandığı, II. Mahmut, Abdülmecit ve Abdülaziz'in padişahlık yıllarını kapsayan "Tanzimat Dönemi" olarak nitelendirilen dönem bir anlamda da, Türk basınının doğuş dönemidir. Zira, ilk gazeteler bu dönemin ürünleridir. Bu dönemde, çok kısa bir zaman sürecinde irili ufaklı bir çok gazetenin yayın hayatına girdiğini görüyoruz. Hükümet tarafından çıkarılan ilk Türkçe gazete Takvim-i Vekayi'in çıkış nedenleri Mukaddeme-i Takvim-i Vekayi başlığı altında ve özel bir sayıda ifade edilmiştir. Önsözde; günün önemli olaylarını ve resmi haberlerini o güne kadar özel bir deftere yazan "Vak'anüvis"lerin bu olay ve haberleri çıkacak basılı mevkutede yazacakları belirtilmektedir. Görülüyor ki, ülkemizde basın, diğer ülkelerde olduğu gibi siyasal, sosyal ve ekonomik olaylar karşısında halk kitlesini aydınlatmak, kamuoyunu etkilemek yolunda topluma duyulan isteklerden doğmamıştır. Hükümet'in yaptığı işleri halka duyurmak amacıyla, özel buyrukla ortaya çıkmış, zamanla halkı aydınlatmak, kamuoyunu etkilemek niteliğini kazanmıştır. Türk gazeteciliğinin doğuş safhasının ilk dönemi, resmi bir gazete olan Takvim-i Vekayi ve yarı resmi nitelikdeki Ceride-i Havadis ile başlamıştır. İkinci dönemi ise, Tercüman-ı Ahval ve Tasvir-i Efkar'ın yayınlanması ile tescil edilen ve hakiki anlamda Türk gazeteciliği olarak nitelendirilen dönemdir. Takvim-i Vekayi yalnız olayları tespit eden, Ceride-i Havadis ise, bunlara ek olarak batıdan bazı bilgiler ve olaylarla ilgili haberler aktaran gazetelerdir. Bu doğuş ve gelişme döneminde ilk siyasi makaleleri sütunlarına koyan, kendinden öncekilere göre bir gazete niteliğine bürünen ve fikir gazeteciliği çığrını açan Tercüman-ı Ahval'dir. Açılan bu çığırda daha çok emek ve titizlikle yayın hayatına giren ikinci gazete ise; Şinasi'nin çıkardığı Tasvir-i Efkar'dır. Yazılarında "milliyet", "meşrutiyet" ve "reisicumhur"dan sık sık söz eden Şinasi;"Halk ancak gazete aracılığı ile kendini ilgilendiren konularda düşüncelerini belirtebilir. Bunun içinde gazete, her kültürlü ulus için gereklidir" diyerek, basının önemine işaret etmiştir. Tüm bunlara rağmen, Tanzimat basınının tipik özelliği, siyasal ve sosyal konularda yazı yazabilecek bir yazar kadrosundan yoksun oluşudur. Bu nedenle Tanzimat döneminin edipleri, ilk

gazeteciler olmuşlardır. Fransız devriminin etkisiyle özgür düşünceye ve demokrasi fikrine büyük ölçüde değer veren ve batı ile ilişkiler kuran edebiyatçılarımız, batılı yazar ve düşünürleri taklitle işe başlamışlar, yazılarında parlamenter sistemi savunmuşlardır. Bu dönemde gazeteler daha çok halka haber ve ansiklopedik bilgi veren birer organ halinde çıkmışlar, dil ve edebiyat sorunlarına geniş yer vermişlerdir. Bu dönem basınının karekteristiğini, yabancı gazetelerden dış olaylarla ilgili haberleri çevirmek, olanaklar ölçüsünde yurt haberleri vermek, "Tevcihat" başlığı altında padişah tarafından onaylanan tayin ve terfi işlemlerini sütunlarına geçirmek ve sık sık okuyucu mektupları yayınlamak şeklinde özetlemek mümkündür.

Osmanlı mahalli idarelerinde ilk büyük düzenleme, eyalet sisteminin kaldırılarak vilayet sistemine geçişle ilgili 7 Kasım 1864'te çıkarılan nizamnameyle yapılmıştır. Bu konudaki ilk uygulama da, söz konusu nizamnamenin çıkmasından önce, 8 Ekim 1864'te yayımlanan "Tuna Vilayet Nizamnamesi" ile başlatılmıştır. 1865'te Bosna Vilayetinin kurulması için ayrı bir nizamname çıkarılmış, bunu Suriye, Erzurum, Halep, Edirne vs. vilayetlerinin kurulması izlemiştir. Vilayetler oluşturulurken, her merkezde birer matbaa kurulmuştur. Bu matbaalarda öncelikle kırtasiye işlerine ağırlık verilmiş, yıllıklar, takvimler, dini, edebi ve bilimsel eserler de basılmıştır. Bu arada birçok ilde yine aynı matbaalarda "Resmi Vilayet Gazetesi" çıkarılmıştır. Bunun ilk örneği; Niş, Silistre ve Vidin'in birleştirilmesiyle oluşturulan Tuna Vilayetinde 14 Mart 1865'te Türkçe-Bulgarca yayımlanan "Tuna" gazetesidir. Bu gazete 1 Eylül 1877'de yayın hayatına son vermek zorunda kalmıştır. Vilayet gazetelerinde padişah ile ilgili haberler öncelikle yer almaktadır. Bunun yanı sıra, kamu görevlilerinin atama, yükselme ve ödüllendirilmeleri, yeni yasa, yönetmelik düzenlemeleri, Hükümet, vilayet ve kamu kuruluşlarının çalışmaları, demiryolu, yol, telgraf hattı yapımları, sağlık konuları, yerel okul sınavları ve ödül dağıtım törenleri, hocaların gidişi, et, ekmek fiyatları, şiddetli yağmur ve kar yağışları, doğal afetler, kolluk kuvvetlerinin başarıları, valilerin konuşmaları ve yazıları, savaşlar, yeni silahlar, buluşlar, yabancı konsolosların gezileri vilayet gazetelerinde yer alan haberler arasındadır. Vilayet gazeteleri yoluyla birçok yörede ilk kez süreli yayın çıkarılmıştır.

Gazetelerin basıldıkları matbaalar, kamu işlerinin yanı sıra özel kesimin işlerine de açık tutulmuş, böylece yerel basının başlaması ve saygınlık kazanması yolunda önemli bir adım atılmıştır. Matbaalarda çalişan personel önceleri çoğunlukla İstanbul'dan gelmiş, ancak zaman için-

de bölgeden de matbaacılar yetiştirilmiştir. Bazı vilayetlerde "sanat okulları", "sanayi okulları" açılmış, matbaalar birer uygulama yeri haline getirilerek matbaacılık eğitimi verilmiştir. Birçok vilayette, yayımlanan gazete yörenin ilk süreli yayını olduğu için, gazeteciliğin alfabesinden başlanılarak, kitlenin basın aracılığıyla eğitilmesinde önemli adımlar atılmıştır. Vilayetlere ilişkin nizamnameler, "gazetelerde yer alacak resmi ve gayri resmi tüm yazıların vilayet mektupçusunun sorumluluğu altında olduğunu" belirttiğinden yazıların büyük bölümü mektupçular tarafından kaleme alınmıştır. Vilayetlerde mektupçu olarak görev yapan kişilerin çoğu, gazetecilik ve yazarlık deneyimine sahip kişilerdir. Ancak birçok yörede "kalemi kuvvetli kişilerden" bir yayın kurulu da oluşturulmuştur. Bazen de yörenin aydınları, vilayette resmen görev alarak gazetelere yazı yazmışlardır. Gazetelerde zaman zaman şiirlere, inceleme ve araştırmalara, tarih çalışmalarına da yer verilmiş, böylece taşra kültürüne olumlu bir hareketlilik getirilmiştir. Basının, İstanbul'un tekelinden çıkmasına neden olan Vilayet gazeteleri, Osmanlı Devleti'nin egemenliği altında bulunan yörelerde, gazeteciliğin yaygınlık kazanmasında önemli rol oynamıştır. Anadolu'da birçok ilin basın tarihleri vilayet gazeteleriyle başlamaktadır.

1908 hareketinden sonra ülkenin birçok yerinde bir anda çok sayıda süreli yayının çıkması, vilayet gazetelerinin yüklendikleri işlevleri ne ölçüde yerine getirdiklerinin bir kanıtı olarak görülebilir.

Bu dönemde ülke çapında gazete çıkmayan tek vilayet kalmamıştır. Mütareke ve Kurtuluş Savaşı dönemlerinde yayımlanan gazete sayısında önemli bir düşüş olmuştur. Bir anlamda basın duraklama dönemine girmiştir. Aslında Anadolu Basını, "Milli Mücadele" yıllarından bu yana sesini duyurmak için mevcut imkanlarını zorlayarak yayınına devam eden, bir yandan milli hareketin öncülüğünü yaparken, Anadolu'da düşman işgali karşısında gösterilen tepkilerin sesi haline gelmiş yerel gazeteler topluluğudur. Yerel sorunları objektif ve doğru bir biçimde dile getirerek sağlıklı bir kamuoyu oluşturabilen, yörenin sesini yansıtabilen, toplumsal, ekonomik, kültürel ve siyasal gelişmeleri yöre halkına aktarabilen gazeteler, Anadolu Basını'nı oluşturmaktadır. Anadolu Basını, haber açısından yayımlandığı yöredeki olaylara ağırlık veren, yörenin kalkınması ve gelişmesi için çaba harcayan, ulusal konularda kamuoyu oluşturan yayın organlarıdır. Anadolu Basını, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunda önemli görevler üstlenmiş bir basındır. Bu görevleri yerine getirirken, ulusal birlik ve bütünlük ilkesinden asla taviz vermemiştir. Nitekim Atatürk, Anadolu Basını'nı, üstlendiği yüce görevi başarmasın-

dan ötürü ,"fazilet adaları" olarak adlandırmıştır. Bu yönüyle yerel basın, demokrasi anlayışının yerleşip kökleşmesinde, çok partili parlamenter rejimin ve katılımcı demokrasinin tabana yayılmasında kamu görevi yapmış ve yapmaktadır. Anadolu Basını ayrıca, devletle vatandaş arasındaki diyaloğun kurulmasında önemli katkılarda bulunmuştur. Anadolu Basını, Türk toplumunun ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel özelliklerini yansıtan bir ayna gibidir.

Vilayetlerin Ortaya Çıkışı

Yukarıda ifade ettiğimiz gibi, Osmanlı ülkesi bir yandan askerî-idarî birim olarak eyalet ve sancaklara ayrılırken, diğer yandan adlî-idarî birim olarak da kazalara ayrılmıştır.

Böylece taşrada uygulanan bu sancak-kaza teşkilatlanması ile merkez, eyalet ve sancakların başına ***bey*** [106] unvanını taşıyan kişileri görevlendirirken, kazaların başına da adlî-idarî yetkilerle donatılmış, ***efendi*** unvanını taşıyan kadıları görevlendirmiştir.

1864'te hazırlanan vilayet nizamnamesi, Mithat Paşa'nın 1864–1871 yılları arasında Tuna vilayetindeki uygulamalarından sonra, imparatorluğun genelinde geçerli hale getirildi. Buna göre Osmanlı toprakları vilayet, sancak, kaza ve köy'lerden oluşan yönetim birimlerine ayrılıyordu. Bu düzenleme ile yöneticilerin unvan ve atanmalarında da bir değişikliğe gidilmiştir. Eyalet adı vilayete dönüşürken, vali yönetici olarak durumunu ve unvanını koruyacaktı. Sancak terimi yerine ise zaman zaman liva teriminin kullanıldığı görülecek ve sancak yönetimi kaymakam yerine mutasarrıfa bırakılacaktı. Kaza birimi ise 1842'deki statüsünü korumakla birlikte seçimle göreve getirilen kaza müdürü yerine kaza yöneticisi olarak kaymakam iş başına getirilecekti. Böylece en önemli değişiklik kaza yönetiminde yapılmış oluyordu. [107]

1871'e gelindiğinde nahiyeler de yönetim birimi olarak bu teşkilatta yerini alacaktır. Vilayet yönetimi ise valinin başkanlığında birçok üyeden oluşan Vilayet İdare Meclisi tarafından yürütülmekteydi.

Halep kenti, hem 19. yüzyılda sınırları içerisinde yer aldığı sancağa, hem de o sancağın bağlı bulunduğu vilayete adını vermiştir. Salnamelerde kent, *"Asya kıtasında bulunan ve Osmanlı vilayetleri içinde büyüklüğü*

---

[106] Metin KUNT, Sancaktan Eyalete, 1550-1650 Arasında Osmanlı Ümerası ve İl İdaresi, İstanbul 1978. s. 125

[107] Musa ÇADIRCI, Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı, TTK Yayınları, 2. Baskı, ANKARA, 1997s. 252.

ve ticari öneminden dolayı en meşhur şehirlerdendir. Halep şehri İstanbul'dan 263 saat uzaklıktadır" şeklinde tanımlanmaktadır. (Salnamelerdeki 1 saatlik mesafe 5 kilometreye tekabül etmektedir.)

Toplam 33 adet vilayet salnamesine göre 19. yüzyılda Halep vilayetinin üç sancağı ve 24 kazası bulunmaktadır: Bunlar Halep, Urfa ve Maraş sancaklarıdır.

1293-1326 tarihli salnamelerdeki bilgiye göre vilayetin sınırları şöyledir; "güneyde Suriye vilayeti, batıda Akdeniz ve Adana vilayeti, kuzeyde Ankara ve Sivas vilayetleri, doğuda Zor sancağı ile Diyarbakır ve Elazığ vilayetleriyle sınırlıdır. Vilayetin batısından doğusuna kadar olan uzunluğu 85 ve genişliği de 90 saattir". Vilayetin paşa sancağı olan Halep sancağı ise, aralarında Antakya, Kilis, Antep, İskenderun gibi önemli ve büyük idarî birimlerin yer aldığı, adına "kaza" denen toplam 13 idarî bölgeye ayrılmaktaydı. Urfa ve Maraş sancaklarına bağlı 4'er kaza bulunmaktaydı.

1864 Vilayet Nizamnamesi ve Halep Vilayeti

1864 *Vilâyet Nizâmnâmesi*'nin1866'da Halep eyaletinde de uygulandığı ve eyaletin idarî teşkilatlanmasının yeniden düzenlendiği görülmektedir. Eyaletin yeniden teşkilatlandırılması görevi Cevdet Paşa'ya verilmiştir. Buna göre eyalete, 1866 yılında Halep, Urfa, Maraş, Kozan, Adana, Tarsus ve Zor sancaklarından oluşmak üzere yeni bir düzen verilmesi planlanmıştır. Cevdet Paşa, iki yıl süren valiliği boyunca Zor dışarıda kalmak üzere, bu teşkilatlanmayı gerçekleştirmiştir. [108] Ancak 1869 yılında yeni bir değişikliğe gidilmiş ve Adana, Kozan ve Tarsus sancakları çıkarılarak, eyalet sınırları daraltılmıştır. 1866-1883 yılları arasında Halep eyaletinin idarî taksimatının, Zor sancağının zaman zaman eyalet sınırları içine alınıp çıkarılması ile, genelde üç temel sancaktan oluşturulmak istendiği anlaşılmaktadır. Böylece vilayet, 26 yıl boyunca süreklilik gösterecek olan sınırlara kavuşturulmuştur.

Salnamelere göre, Halep'in İmparatorluğa katıldığı günden itibaren aldığı idari yapılanma şöyledir;

Osmanlı İmparatorluğuna geçtiği Kanuni Sultan Süleyman döneminde Halep, idari taksimat açısından üç ana eyaletten oluşmaktadır. [109] Bunlar;

---

[108] ÇADIRCI, a. g. e. s. 212-225.

[109] 1299 Tarihli Halep Vilayeti Salnamesi, s. 41

1. **Dulkadiroğulları Eyaleti**; Maraş, Malatya, Karsi Zülkadriye, Antep ve Samsat sancakları.

2. **Halep Eyaleti**; Halep, Adana, Kilis, Birecik, Üzeyir, Mare, Türkmen Halep, A'zâz, Münbiç ve Kale-i Mazik sancakları.

3. **Rakka Eyaleti**; Urfa, Cemase, Habur, Dirruhbe, Beni Rubeya, Suruç ve A'ne sancakları.

Halep salnamelerinin yayımlandığı dönemlerdeki idari taksimat yapısı da yıllara göre aşağıdaki gibidir.

İlk Halep vilayet salnamesi olan H. 1284 tarihli salnamede ve 1285 ile 1286 tarihli salnamelerde vilayetin idari taksimatı şöyledir:

1. **Halep Livası**: İdlip, Cisr-i Şuğûr, Harim, Antakya, İzziye, Kilis, Antep, Bâb, Cubul ve Reyhanîye kazaları.

2. **Zor Livası**: Rakka ve Aşşare kazaları.

3. **Urfa Livası**: Suruç, Birecik ve Rumkale kazaları.

4. **Maraş Livası**: Pazarcık, İslâhiye, Bulanık, Elbistan, Zeytun, Andırın ve Hassa kazaları.

5. **Kozan Livası**: Haçin, Bilanköy ve Karsi Zülkadriye kazaları.

6. **Adana Livası**: Karaisalı, Mersin, Tarsus, Payas, Osmaniye ve Bilan kazaları.

H. 1287 ve 1288 tarihli Halep Vilayet Salnamesinde idari taksimatı şöyledir:

1. Halep Livası: İdlip, Maretü'n-Numan, Cisr-i Şuğûr, Harim, Antakya, İzziye, Kilis, Antep, Bâb ve Cubul, Reyhanîye ve Bilan kazaları.

2. Urfa Livası: Suruç, Birecik ve Rumkale kazaları.

3. Maraş Livası: Pazarcık, İslâhiye, Bulanık, Elbistan, Zeytun, Andırın ve Hassa kazaları.

4. **Zor Livası**: Bu livada kaza adı zikredilmeden Rakka, Aşşare, Abukemal, Busayra ve Sence Müdürlükleri mevcuttur.

H. 1290 ve 1293 tarihli Halep Vilayet Salnamesinde idari taksimatı şöyledir:

1. Halep Livası: İdlip, Maretü'n-Numan, Cisr-i Şuğûr, Harim, Antakya, İzziye, Kilis, Antep, Bâb ve Cubul, Reyhanîye ve Bilan kazalarından oluşmaktadır.

2. Urfa Livası: Suruç, Birecik ve Rumkale kazalarından oluşmaktadır.

3. Maraş Livası: Pazarcık, İslâhiye, Bulanık, Elbistan, Zeytun, Andırın ve Hassa kazalarından oluşmaktadır.

H. 1295 tarihli Halep Vilayet Salnamesinde idari taksimatı şöyledir:

1. Halep Livası: İdlip, Maretü'n-Numan, Cisr-i Şuğûr, Harim, Antakya, İzziye, Kilis, Antep, Bâb, Reyhanîye ve Bilan kazalarından oluşmaktadır.

2. Urfa Livası: Suruç, Birecik ve Rumkale kazalarından oluşmaktadır.

3. Maraş Livası: Pazarcık, İslâhiye, Bulanık, Elbistan, Zeytun, Andırın ve Hassa kazalarından oluşmaktadır.

4. Zor Livası: Re'su'l-Ayin, Yenişehir, Meskene, Busayra, Abukemal, Aşşare ve Sence kazalarından oluşmaktadır.

H. 1299 tarihli Halep Vilayet Salnamesinde idari taksimatı şöyledir:

1. Halep Sancağı: İdlip, Maretü'n-Numan, Cisr-i Şuğûr, Harim, Antakya, Kilis, Antep, Bâb, İskenderun, Bilan ve Münbiç kazalarından oluşmaktadır.

2. Urfa Sancağı: Suruç, Birecik ve Rumkale kazalarından oluşmaktadır.

3. Maraş Livası: Pazarcık, Elbistan, Zeytun ve Andırın kazalarından oluşmaktadır.

4. Zor Sancağı: Re'su'l-Ayn, Yenişehir, Abukemal, Aşşare ve Rakka kazalarından oluşmaktadır.

H. 1300 tarihli Halep Vilayet Salnamesinde ise; idari taksimatı şöyledir:

1. Halep Sancağı: İdlip, Maretü'n-Numan, Cisr-i Şuğûr, Harim, Antakya, Kilis, Antep, Bâb, İskenderun, Bilan ve Münbiç kazalarından oluşmaktadır.

2. Urfa Sancağı: Suruç, Birecik ve Rumkale kazalarından oluşmaktadır.

3. Maraş Sancağı: Pazarcık, Elbistan, Zeytun ve Andırın kazalarından oluşmaktadır.

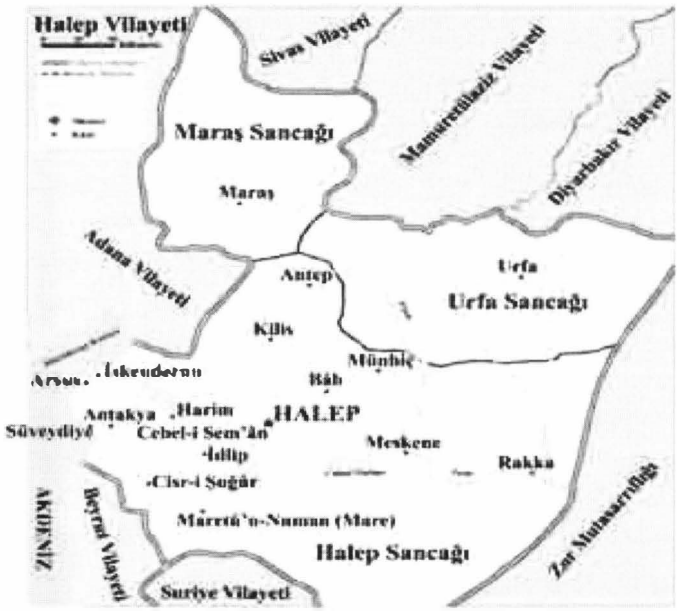
H. 1300 yılından itibaren Halep Vilayeti; Halep, Urfa ve Maraş sancaklarından oluşmaktadır. [110] Yine bu tarihte vilayetin 21 kazası vardır. H. 1326 tarihli Halep Vilayet Salnamesinde (en son salname) ise vilayet, 23 kazadan oluşmaktadır. (Rakka kazası önceleri Zor sancağına bağlı iken 1303 tarihinde Halep Sancağına bağlanmıştır. Yine Cebel-i Sem'ân kazası 1305 tarihinde Halep Sancağına bağlanmıştır.)

Görüldüğü gibi Urfa, H. 1284 tarihinden Cumhuriyet'e kadar Halep Vilayetine bağlıdır. Bu itibarla Halep Vilayeti'nin ilk gazetesi olan Fırat gazetesini Urfa'nın da ilk gazetesi olarak kabul etmek durumundayız.

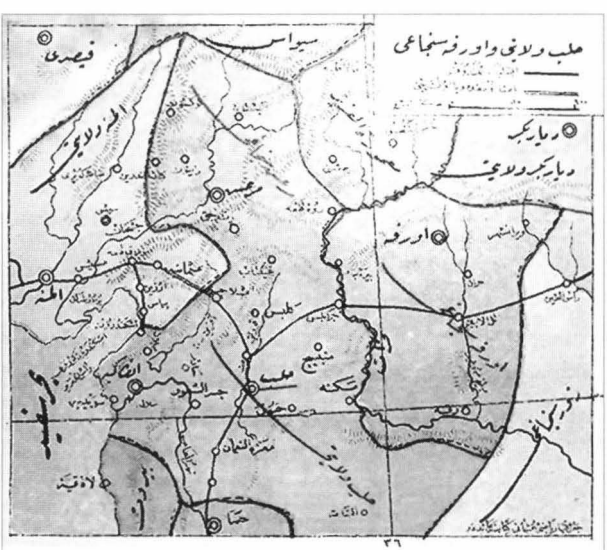
---

[110] 1300 Tarihli Haleb Vilayet Salnamesi, s, 128

Halep Vilayet Salnamesinde yayını ile ilgili bilgi verilen Fırat gazetesinin pek çok sayısında Urfa Sancağı ve Sancağa bağlı kazalarla ilgili haberler yer almıştır.

20. Yüzyıl Başı Halep Vilayeti

20. yüzyıl başında Halep Vilayeti Haritası

20. yüzyılın başı Halep Vilayet Haritası

Vilayet Matbaası

Vilayetler oluşturulduktan kısa bir süre sonra, önemli vilayetlerde matbaalar kurulmuş ve bu matbaalarda Salnameler ile Vilayet gazetelerinin yayınlanması sağlanmıştır. Hicri 1284 tarihli Halep'in ilk Vilayet Salnamesinde, "Halep'in önemli tarihi olayları" başlığı ile Halep'in kuruluşundan o güne kadar gerçekleşen önemli olaylar verilirken, 1284 tarihi karşısında ; "Fırat Adındaki Vilayet Gazetesinin Yayınlanması, Salname Hazırlanarak Basılması" ibaresi yer almaktadır. Bu ibareden, Fırat Gazetesi ile Salnamenin aynı tarihlerde yayınlandığı anlaşılıyor. Salnamelerde Fırat el Gadir gazetesi'nden söz edilmemesi de bu gazetenin Haleb'de yayımlanan ikinci bir gazete olmadığı iddiasını zaten güçlendirmektedir.

Salnamelerde "Halep Vilayetinin Mülki ve Askeri Teşkilatı" başlığı altında Vilayetteki tüm kurumlar ve bu kurumda çalışanlarla ilgili bilgi verilmektedir. Bu itibarla Hicri 1285-1326 tarihleri arasında tüm kurumlarla ilgili bilgiler, salnamelerde yer almıştır.

Salnamelerde Vilayet matbaasında görev alanlar unvan olarak belirtilmiştir. Vilayet Salnamelerine göre Vilayet matbaasında çalışan görevliler şöyledir;

Yıllara Göre Vilayet Matbaasında Çalışanlar Listesi

1285:

Vilayet Mektupçusu nezaretinde, Arapça Mütercimi, Türkçe Muharriri, Ermenice Muharriri, Müdür ve Litografya (taş basması) Memuru, Hattat, Baş Mürettib (matbaada yazı dizicisi), Mürettib (3 Kişi), Ermeni Mürettibi, Litografya Memuru Muavini, Litografya Merdane Ustası (Matbaada baskı yapan, baskı makinelerinde mürekkeb verme işini gerçekleştiren görevli) (2 Kişi), Sikkeci, Merdaneci, Mürettib Muavini, Ermeni Mürettib Muavini, Müvezzi (gazete satan) (2 Kişi).

1286:

Müdür, Hattat (çok güzel yazı yazan san'atkâr), Baş Mürettib, Muavini, Mürettib (5 Kişi), Litografyacı, Kâtip, Tercüman, Muavini, Merdaneci, Muavini, Sikkeci, Muavini, Müvezzi (2 Kişi).

1287:

Müdür, Hattat, Baş Mürettib, Mürettib (5 Kişi), Litografya Muavini (2 Kişi), Kâtip, Makineci, Muavin, Müvezzi.

1288:

Müdür, Hattat, Mürettib (2 Kişi), Litografya Muavini (3 Kişi), Kâtip, Mürettip (2 Kişi), Makineci, Muavin, Müvezzi.

1290:

Vilayet Matbaası ve Sanayi Mektebi Umum Müdürü.

Matbaa İdaresi:

Matbaa Müdürü, Baş Mürettib, Muavini, Makineci, Muavini, Mürettib (2 Kişi), Kâtip (2 Kişi), Litografya Ustası, Muavini (2 Kişi), Litografya Memurları: Baş Memur, Refiki (3 Kişi), Müvezzi, Odacı.

1293:

Baş Muharrir Vilayet Mektupçusu nezaretinde, Müdür, Mütercim, Kâtip ve Sandık Emini, Hurufat Memurları: Baş Mürettib, Refiki (2 Kişi), Destgahçı, Merdaneci, Müvezzi, Litoğrafya Memurları: Birinci Memur, Refiki (3 Kişi), Odacı.

1295:

Vilayet Mektupçusu nezaretinde, Gazete Baş Muharriri, Matbaa Müdürü, Mütercim, Kâtip ve Sandık Emini, Hurufat Memurları: Baş Mürettib, Muavini (3 Kişi), Makineci, Merdaneci, Litografya Memurları: Baş Memur, Refiki (3 Kişi), Müvezzi, Odacı.

1299:

Vilayet Mektupçusu nezaretinde, Müdür, Gazete Muharriri, Gazete Mütercimi, Litoğrafya Memuru, Baş Mürettib, Hattat ve Hesap Kâtibi, Mürettib Refiki, Litoğrafya Muavini, Hurufat Makinecisi, Müvezzi.

1300:

Müdür, Gazete Muharriri, Gazete Mütercimi.

Hurufat: Baş Mürettib, İkinci Mürettib, Üçüncü Mürettib, Makineci, Müvezzi

Litoğrafya: Memur, Hattat ve Hesap Kâtibi, Litoğrafya Muavini (2 Kişi), Merdaneci.

1302-1303:

Müdür, Gazete Muharriri, Gazete Mütercimi.

Hurufat: Baş Mürettib, Mürettib (3 Kişi), Makineci, Müvezzi.

Litoğrafya: Litoğrafya Memuru ve Sandık Emini, Hattat ve Hesap Kâtibi, Litoğrafya Muavini (3 Kişi), Merdaneci.

1305:

Yazı İşleri Vilayet Mektupçusu Nezaretinde, Müdür, Mütercim, Birinci Mürettib, Mürettib (2 Kişi), Litoğrafya Memuru ve Sandık Emini, Hattat ve Hesap Kâtibi, Makineci Ustası (3 Kişi), Müvezzi.

1306:

Yazı İşleri Vilayet Mektupçusu Nezaretinde, Müdür

Tahrir Heyeti: İkinci Muharrir, Arapça Mütercim, Hesap Kâtibi, Sandık Emini, Evrak Mukayyiti, Hattat.

Hurufathane: Türkçe Baş Mürettib, Refiki, Arapça Mürettibi, Refiki, Destgah Ustası, Merdaneci.

Litoğrafyahane: Memur, Destgah Ustası, Refiki, Müvezzi.

1307:

Yazı İşleri Vilayet Mektupçusu Nezaretinde, Müdür.

Kalem Heyeti: İkinci Muharrir, Mütercim, Hesap Kâtibi, Sandık Emini, Mukayyit, Hattat.

Mürettibhane: Baş Mürettib, Refiki, (3 Kişi), Makine Ustası, Merdaneci

Litoğrafyahane: Memur, Makine Ustası, Refiki, Müvezzi.

1308:

Yazı İşleri Vilayet Mektupçusu Nezaretinde, Müdür, İkinci Muharrir, Mütercim, Hesap Kâtibi ve Sandık Emini, Litografya Memuru, Hattat, Mukayyit.

Mürettibhane: Baş Mürettib, Mürettib (3 Kişi)

Destgahçılar: Hurufat Makine Ustası, Merdaneci, Litografya Makine Ustası, Refiki, Müvezzi.

1309:

Yazı İşleri Vilayet Mektupçusu Nezaretinde, Müdür, İkinci Muharrir, Müdür Muavini, Mütercim, Hesap Kâtibi ve Sandık Emini, Litografya Memuru, Hattat.

Mürettibhane: Baş Mürettib, Mürettib (3 Kişi)

Destgahçılar: Hurufat Makinecisi, Merdaneci, Litografya Makine Ustası, Refiki, Halep Müvezzi, Maraş Müvezzi, Urfa Müvezzii.

1310:

Yazı İşleri Vilayet Mektupçusu Nezaretinde, Müdür, Üçüncü Muharrir, Mütercim, Müdür Muavini ve Litografya Memuru, Memur.

Mürettibhane: Baş Mürettib, Muavini, Mürettib (2 Kişi)

Destgahçılar: Hurufat Makinecisi, Merdaneci, Litografya Makine Ustası, Refiki, Hattat, Halep Müvezzi, Maraş Müvezzi, Urfa Müvezzii.

1312:

Yazı İşleri Vilayet Mektupçusu Nezaretinde, Baş Muharrir, Müdür ve Litografya Memuru, İkinci Muharrir ve Hesap Memuru, Üçüncü Muharrir, Mütercim, Hattat, Sandık Emini.

Mürettibhane: Baş Mürettib, Muavini, Mürettib (3 Kişi).

Destgahçılar: Hurufat Makinecisi, Litografya Makine Ustası (2 Kişi).

Müvezziler: Halep Müvezzii, Müvezzi Muavini, Maraş Müvezzii.

1313:

Nazırı: Vilayet Mektupçusu, Baş Muharrir, Müdür ve Litografya Memuru, İkinci Muharrir ve Hesap Memuru, Üçüncü Muharrir, Mütercim, Hattat, Sandık Emini

Mürettibhane: Baş Mürettib, Muavini, Mürettib (3 Kişi), Fransızca Mürettibi, Mürettib Mülazımı.

Destgahçılar ve Müvezziler: Litografya Makine Ustası (2 Kişi), Hurufat Makinecisi, Müvezzi, Müvezzi Muavini.

1314:

Nazırı: Vilayet Mektupçusu, Müdür ve Litografya Memuru, Muharrir ve Hesap Memuru, Muharrir, Mütercim, Hattat, Sandık Emini.

Mürettibhane: Baş Mürettib, Muavini, Mürettib (3 Kişi), Fransızca Mürettibi.

Destgahçılar ve Müvezziler: Litografya Makine Ustası (2 Kişi), Hurufat Makinecisi, Müvezzi, Müvezzi Muavini.

1315-1316:

Nazırı: Vilayet Mektupçusu, Müdür ve Litografya Memuru, Baş Muharrir ve Hesap Memuru, Muharrir, Mütercim, Hattat, Sandık Emini.

Mürettibhane: Baş Mürettib, Muavini, Mürettib (3 Kişi), Fransızca Mürettibi.

Destgahçılar ve Müvezziler: Litografya Makine Ustası, Refiki, Hurufat Makinecisi, Dolapçı, Müvezzi, Müvezzi Muavini.

1317-1319:

Nazırı: Vilayet Mektupçusu, Müdür ve Litografya Memuru, Baş Muharrir ve Hesap Memuru, Muharrir, Mütercim, Hattat, Sandık Emini.

Mürettibhane: Baş Mürettib, Mürettib (4 Kişi), Fransızca Mürettibi, Mürettib Mülazımı (2 Kişi).

Destgahçılar ve Müvezziler: Litografya Makine Ustası, Refiki, Hurufat Makinecisi, Refiki, Müvezzi, Müvezzi Muavini.

1319:

Nazırı: Vilayet Mektupçusu, Müdür ve Litografya Memuru, Baş Muharrir ve Hesap Memuru, Muharrir, Mütercim, Hattat, Sandık Emini.

Mürettibhane: Baş Mürettib, Mürettib (4 Kişi), Fransızca Mürettibi, Mürettib Mülazımı (2 Kişi).

Destgahçılar ve Müvezziler: Litografya Makine Ustası, Refiki, Hurufat Makinecisi (2 Kişi), Müvezzi (2 Kişi).

1320-1321:

Nazırı: Vilayet Mektupçusu, Müdür ve Litografya Memuru, Baş Muharrir ve Hesap Memuru, Baş Muharrir, Muharrir, Mütercim, Hattat, Sandık Emini.

Mürettibhane: Baş Mürettib, Mürettib (6 Kişi), Fransızca Mürettibi.

Destgahçılar ve Müvezziler: Litografya Makine Ustası, Refiki, Hurufat Makinecisi (2 Kişi), Müvezzi (2 Kişi).

1322-1323 :

Nazırı: Vilayet Mektupçusu, Müdür ve Litografya Memuru, Baş Muharrir ve Hesap Memuru, Muharrir, Mütercim, Hattat, Sandık Emini.

Mürettibhane: Baş Mürettib, Mürettib (5 Kişi), Fransızca Mürettibi.

Destgahçılar ve Müvezziler: Litografya Makine Ustası, Refiki, Hurufat Makinecisi (2 Kişi), Müvezzi (2 Kişi).

1324:

Nazırı: Vilayet Mektupçusu, Müdür ve Litografya Memuru, Baş Muharrir ve Hesap Memuru, Muharrir (2 Kişi), Mütercim, Hattat, Sandık Emini.

Mürettebhane: Baş Mürettib, Mürettib (5 Kişi), Fransızca Mürettibi, Mürettib Mülazımı.

Destgahçılar ve Müvezziler: Litografya Makine Ustası, Refiki, Hurufat Makinecisi (2 Kişi), Müvezzi (2 Kişi).

1326 :

Nazırı: Vilayet Mektupçusu,Müdür ve Litografya Memuru, Baş Muharrir ve Hesap Memuru, Muharrir, Mütercim, Hesap Kâtibi ve Sandık Emini.

Mürettibhane: Baş Mürettib, Mürettib (5 Kişi), Fransızca Mütercimi, Mürettib Mülazımı (2 Kişi).

Destgahçılar ve Müvezziler: Litografya Ustası, Refiki, Hurufat Destgahçısı (2 Kişi), Müvezzi (2 Kişi), Odacı.

Urfa Sancağı ve İlk Gazeteler

Urfa, Osmanlıların eline geçtikten sonra Diyarbakır Eyaletine bağlanmıştı. XVI. yy'da nüfus yoğunluğu bakımından eyaletin dördüncü büyük kenti haline gelen Urfa, Halep Vilayetine bağlandı. 1867 Vilayet Nizamnamesi, Urfa Sancağı'nın Halep Vilayeti'ne bağlı olduğunu kaydetmektedir. 1892 Devlet salnamesi, Halep Vilayeti'nin 1877'deki yönetsel bölümünü koruduğunu göstermektedir. Urfa sancağı, II. Meşrutiyet'ten sonra Halep Vilayeti'nden ayrılarak bağımsız sancak oldu. Urfa Sancağı'nın bağlı olduğu Halep Vilayeti'nde ilk Vilayet gazetesi 1867 yılında Türkçe-Arapça dille "Fırat" adıyla çıkmış olmasına rağmen, sancak merkezi olarak Urfa ilk gazetesini 1925 yılında çıkarabilmiştir. 1925'te Vali Fuat Bey ilk basımevini kurmuş ve Urfa adıyla ilk gazete yayınlanmıştır. 1927 tarihli Urfa Salnamesi'nde "Matbua-i Vilayet" başlığı altında; "Vali Fuad Beyin Vilayete tayininden bir müddet sonra 1924 senesinde ilk defa Urfa'da idare-i mahsusiye tarafından ikibin küsur lire sarfıyla bir tab makinası celb ve peyder pey nevakısı ikmal edilerek matbua tesis edilmişdir. Elyevm URFA namıyla intişar eden vilayetin resmi ceridesi ve devair hükümetin evrak ve defteri ve halkın tab'a muhtac evrakı bu matbaada tab edilmektedir" denilmektedir. Vilayet gazetesi hüviyetinde olan bu gazete uzun süre haftalık olarak yayınlanmış, 1949 yılında günaşırı çıkmaya başlamıştır. Aynı yıl "Yeni Urfa" adını alan gazete 1960'a kadar CHP'nin yayın organı olarak yayınlanmış ve 1960 tarihinde kapanmıştır. 1925 yılında Vali Fuad Bey'in ilk basım evini kurup, aynı yıl "Urfa" adıyla haftalık bir gazete çıkarılmasından üç yıl sonra Urfa'da ilk özel gazete kazası olan Siverek'te yayımlanmıştır. 1928 yılında Siret Bey tarafından "İrfan" gazetesi haftalık olarak çıkarıldı. 1928 Ağustos'unda yayın hayatına başlayan "İrfan" gazetesi, 1928 yılı Kasım ayında kapandı. 1929 yılı başında Siret Bey bu kez "Halk Sesi" ismiyle yeni bir gazete çıkardı. Haftalık olarak yayınlanan Halk Sesi gazetesi 1930 yılında Siret Bey tarafından Mardin'e götürülerek yayınını

orada sürdürdü. Aynı yıl içersinde Siverek'te İrfan Gazetesi "İrfan üç yaşında" başlık haberiyle yeniden haftalık olarak yayın hayatına başladı. Zaman zaman yayınına ara vermesine rağmen İrfan gazetesi halen haftalık olarak yayınlanmaktadır. Urfa merkezde ilk özel gazete ise 1930 yılında yayımlanmıştır. 1930 yılında Eczacı Musa Kazım (YAZGAN) tarafından haftalık olarak "Milli Gazete" çıkarıldı. Cumartesi günleri 30X40 ebadında iki yaprak olarak çıkarılan bu gazete yayınını 1934 yılına kadar sürdürdü. Şubat 1934'te "Yenilik" adında bir gazeteyi Celal Özbek çıkarmaya başladı. İdare Müdürlüğünü de Celal Özbek'in yaptığı gazetenin Umumi Neşriyat Müdürü Namık Eralp'ti. Gazetenin adı altında "Günlük Cumhuriyet Halk Gazetesi" ibaresi yer almaktaydı.

Vilayetin İlk Gazetesi; FIRAT

Haleb'de ilk olarak yayınlanan gazete Fırat'tır. Gazete, Vilayet matbaasının kurulmasından hemen sonra yayınlanmaya başlamıştır.

Vilayet gazetelerinin öncüsü saydığımız Tuna Gazetesi 1865 yılında yayın hayatına başlarken Fırat ise H. 1284 (1867) yılında yayımlanmıştır. Fırat Gazetesi Ahmet Cevdet Paşa tarafından yayına başlatılmıştır.

Fırat Gazetesi 28x39 cm ebadında iki sayfa olarak ilk dönemler haftada bir gün, ilerleyen dönemlerde haftada iki gün Türkçe-Arapça dille yayımlanmıştır. Gazetenin birinci sayfası logolu ve Arap harfleriyle Türkçe, ikinci sayfası logosuz Arapça olarak yayınlanmış, birinci sayfasında logonun bir tarafında tarih ve fiyat bilgileri yer alırken, diğer tarafında ; "İş bu gazete dahili ve harici havadisat ve mebahis-i mütenevviayı şamil olarak Haleb Vilayeti celilesi dairesinde vâki Matbaa-i Vilayet'te haftada bir kere tab olunur" ibaresi, yer almaktadır.

Gazete haftada iki gün yayımlanmaya başladığında, Türkçe-Arapça dışında üçüncü dil olarak Ermenice'yi de kullanmaya başlamıştır. Ermenice'nin yer aldığı gazetelerde yazılan haberler; üç sütuna dizilmiştir. Birinci sütunda Türkçe, ikinci sütunda Arapça ve üçüncü sütunda Ermenice olarak yer almıştır. Gazete, Hicri 1 Haziran 1295'ten sonra tekrar ilk başta olduğu gibi iki dilde ve iki ayrı baskı ile yayınına devam etmiştir.

Fırat'ın üçüncü bir dille ve haftada iki gün yayınlanacağı Gadirü'l-Fırat'ın 33. Sayısında şu şekilde verilmiştir:

"Gadirü'l-Fırat

1284 Türki

Perşembe Güni Çıkarılmışdır

Sene-i Şemsiye 1284 Mayıs 16 Numero 33

İşbu seksanbeş senesi muharremü'l-Haram'ın yirmiikisinde Fırat gazetesinin senesi hitam bulacağı ve tarih-i mezkurdan i'tibaren Türkçe ve Arabça ve Ermenice olarak üç lisanı hâvi olmak ve Gadir'i yine cihet-i ihdasiyesine tabi bulunmak üzere haftada iki defa çıkarılacağı ve posta ücreti müşterilere aid olarak Fırat'ın iki defa çıkarılacağı cihetle seksan guruş bedel alınacağı 47 numeroli nüshamızda yazılmış idi.

Sâye-i teshilât-ı sermâye-i Hazret-i Padişahi'de Vilâyet-i Celile'nin sezavar buyrulan himem-i aliyesi semere-i meşkuresinden olarak matbaanın Ermenice huruf ile sâir noksanları bu kere tedarik ve tehyiz olunduğu gibi bir yandan dahi emr-i ikmâline sarf-ı mukadderât olunmakda olmasıyla bi mennihi Teâla önümüzdeki pazartesi gününden itibaren pazartesi ve Perşembe günleri neşr olunmak üzere haftada iki defa çıkarılacağı cihetle bugün Fırat çıkmayacakdır.

Vilayet gazetelerinin ihdasından başlıca maksud Vilâyetin ahval ve vukuatı ile icraat ve niyatına ve dahili ve harici havadise her tarafın kesb-i vukufu ve muamelât eylemesi olmasına binaen müşterilere bir kat daha tahsilat olmak üzere bir senelik posta ücreti olan yirmidört guruş beraber bulunduği ve ber vechi muharer Gadir'i cihet-i ihdasiyesine tabi olarak Fırat haftada iki defa çıkarıldığı halde bedel-i sabık üzerine altı guruş zam ile doksan guruşa iblağ edilmiş ve Haleb'de bulunan müşterilerden seksan guruş alınmasına karar verilmişdir.

Şu halde Fırat'ın bedeli emsali olan gazeteler bedelâtından ehven tahsis eylediği ve üç lisanda tab kılınacağı cihetle Ermeni milletinden dahi bir hayli zevatın müşteri olacakları emr-i tabiî ve müşterilerimiz canibinden şimdiye kadar meşhud dide-i mebahatımızdan muâvenetin hüsn-i ifâsında bundan böyle dahi deriğ himmet buyurulmayacağı celi olduğundan bu babda tafsile hacet görülememişdir. "

Hasan Duman, İstanbul Kütüphaneleri ve Arap Harfli Süreli Yayınlar Toplu Kataloğu çalışmasının,"Başlangıcından Karınca'ya Kadar Türk Basın Tarihine Kısa Bir Bakış" makalesinde Fırat ile ilgili şu bilgilere yer vermektedir. "Fırat Gazetesi ile ilgili Haleb Vilayet Salnamesinde şu şekilde verilmektedir; Fırat, Haleb Vilâyetinin resmi gazetesidir. İş bu gazete dahili ve haricî her nev'i havadisten ve edebiyat ve fünûna müteallik mevaddan bâhs olmak üzere haftada bir kere cumartesi günleri Vilâyet Matbaasında basılır. [Yayımlıyan]: Haleb Vilâyeti. Haleb, Vilâyet Matbaası. 28x39 (Haftalık-Haftada 2 defa-Haftalık) 14 Mayıs 1283/23 Muharrem 1284- 1317, I-XXXIV, 1-50, 1-629

Not: a) Görülebilen yıl/sayı, b) Gazetenin görülebilen 50 sayıdan sonra (bir yıl bir haftalık aradan sonra) yeniden birden başlamak üzere sayı

numarası alarak yayınlandığı anlaşılıyor. Yukarıdaki alt başlık bu ikinci seriden (1 Haziran 1295 ile başlıyan) alınmıştır. İlk 50 sayının başlığı ise. "İş-bu gazete dahili ve harici havadisât ve mebahis-i mütenevviayı şamil olarak Haleb Vilâyeti celilesi dairesinde vâki Matbaa-i Vilâyet'te haftada bir kere tab olunur" şeklindedir, b) Birinci serinin ilk sayılarından itibaren ayrı ayrı Türkçe alâmât-ı fârıkalı, Arapçası alâmât-ı fârıkasız olarak neşredilmişse de (1-7 sayı, 14 Mayıs-25 Haziran 1283/1284 görüldü) bilâhare Türkçe-Arapça tek sayı halinde çıktığı görülmüştür. Bu husus 49 (9 Mayıs 1284/29 Muharrem 1285). nci sayıya kadar devam etmiştir. Birinci serinin görülebilen son sayısı olan 50 (23 Mayıs 1284/13 Sefer 1285/1868) nci sayısında, birinci serinin alt başlığı muhafaza edilerek ancak ". . . haftada iki kere tab' olunur" olmuş ve gazete 3 dilde (ilâve dil Ermenice) yayımlandığı görülmüştür, c) 1 Haziran 1295'de yeniden sayı numarası alarak başlanılan ikinci seride ilk baştaki gibi Türkçe ve Arabça ayrı ayrı nüshalar halinde yayımlanmıştır, ç) Her iki nüshanın da ebadı aynıdır. "[111]

Halep merkezde yayınlanan Fırat Gazetesi'nin Hicri 1309 tarihinden itibaren Maraş ve Urfa sancaklarında da okurlara ulaştığı, Vilayet salnamelerindeki bilgilerden anlaşılmaktadır. Halep Vilayet salnamelerinde "Vilayet Matbaası" başlığı altında, matbaada görev alanların ünvanları belirtilmektedir. 1309 tarihli Salnamede matbaada görünen görev ünvanları arasında "Urfa müvezzii" ve "Maraş Müvezzii" ünvanları da yer almaktadır. 1310 ve 1312 tarihli salnamelerde bu ünvanlar yer alırken, daha sonraki salnamelerde bu ünvanlara rastlanmamaktadır. Bu bilgiler ışığında, Fırat gazetesinin 1309-1312 tarihleri arasında Halep sancak merkezi dışında Urfa ve Maraş sancak merkezlerinde de dağıtıldığı, daha sonra dağıtımın durdurulduğunu tahmin edebiliriz.

Önemli Vilayetlerde çıkartılan gazeteler ile ilgili olarak Musa Çadırcı, şu bilgileri vermektedir. "1876 yılına gelindiğinde İmparatorlukta İstanbul dışında 22 vilâyet gazetesi yayınlanmakta idi. Bunlardan 11'i günümüz sınırları içinde kalan yerlerde çıkmakta idi. [112]

Anadoluda ilk yayımlanan vilâyet gazetesi "Envâr-ı Şarkiyye" 1867 yılında yayımlanmıştır. Bunu 1869 yılında yayımlanan "Trabzon", Bursa'da "Hüdâvendigar", "Diyarbekir", İzmir'de "Aydın" ve "Konya" vilayet gazeteleri takip etmişdir. 1872'de "Kastamonu", Adana'da "Sey-

---

[111] Hasan Duman. İstanbul Kütüphaneleri ve Arap Harfli Süreli Yayınlar Toplu Katalogu, 1828-1928/ Istanbull, IRCICA, 1986.

[112] Musa ÇADIRCI, Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosoyal ve Ekonomik Yapısı, ANKARA,1997 s. 291

han" aynı yılda yayın hayatına girmiştir. "Ankara" vilâyet gazetesi 1874'te ve "Kayseri" vilâyet gazetesi de 1910'da yayımlanmışlardır.

Hicri 1294 (1877) yılı Trabzon Saalnâmesi'nde "Vilayet Matbaalarında Neşr Olunan Gazetelerin Yevm-i Huruclarını Mübeyyin Cedveldir" başlığı altında verilen listeye göre Osmanlı İmparatorluğu'nda İstanbul dışında, bu tarihte çıkan gaztelerin dökümü şöyle yer almıştır:

Esâmi-i Vilayet	Eyyâm-ı Mahsusa	Esâmi-i Gazete	Ücreti (Senevi)
Mısır	Salı	Ruznâme-i Vaka-i Mısırriye	85
Trabzon	Perşembe	Trabzon	48
Ankara	Çarşamba	Ankara	40
Kastamonu	Çarşamba	Kastamonu	50
Trablusgarb	Perşembe	Trablusgarb	50
Edirne	Salı	Edirne	60
Manastır	Çarşamba	Rumeli	60
Yanya	Çarşamba	Yanya	60
Girid	Perşembe	Girid	60
Selânik	Perşembe	Selânik	60
Bosna	Pazartesi	Bosna	60
Erzurum	Perşembe	Envâr-ı Şarkiyye	65
Diyarbekir	Perşembe	Diyarbekir	70
Şam	Çarşamba	Suriye	75
Haleb	Cumartesi	Fırat	80
Konya	Perşembe	Konya	60
İzmir	Çarşamba-Perşembe	Aydın	100
Bursa	Çarşamba-Cumartesi	Hüdâvendigar	100
Adana	Cumartesi	Seyhan	100
Cebel-i Lübnan	Perşembe	Hadikatü'l Alıbar	100
Bağdad	Cumartesi-Salı	Zevra'	100

"İşbu gazeteleri abone olmak için Dersaadet'ce merkez-i mahsûs olan Okcular başında vaki Kıraathâne-i Osmanî Müdüri Serafim Efendi'ye müracaat olunur. "[113]

Bu duyuru ile anlaşılıyor ki, Vilâyetlerde çıkan gazetelerin okunması ve abone olunması için İstanbul'da bir yapılanma gerçekleştirilmiş.

Fırat'ın İlk Sayısı, Çıkış Nedeni ve İçeriği

Fırat gazetesinin ilk sayısı 14 Mayıs H. 1284 (1867) tarihinde yayınlanmıştır. Birinci sayfanın üst orta kısmında "FIRAT" logosu yer alırken, logonun hemen altında günün farklı takvimlere göre tarihlerine yer verilmiştir. Birinci sayfa üç sütun üzerine tertib edilmiş, birinci sütunda "Mısra" başlığı altında Fırat Gazetesinin nasıl yayına hazırlandığı ve isminin niçin Fırat konulduğunu açıklayan imzasız yazıya yer verilmiş. Bu yazıdan hemen sonra atamalar ve terfiler ile ilgili bilgiler verilmiştir.

---

[113] H. 1294(M. 1977) Yılı Trabzon Vilâyet Salnâmesi, s. 89-90, TRABZON,1294

Son sütunda ise, haberlere yer verilmiş ve en altta "ilan" başlığı altında Fırat Gazetesi'nin Dersaadetten de temin edilebileceği belirtilmiştir. Birinci sayfa Türkçe olarak düzenlenirken, aynı yazılar arka sayfada bu kez Arapça olarak yer almaktadır. İkinci sayfada logo kullanılmamış sadece tarihlere yer verilmiştir.

Fırat Gazetesi'nin ilk sayısının birinci sayfası ve bu sayfada yer alan yazılar şöyledir.

"FIRAT GAZETESİ / 1284 Numero 1

Muharremü'l-Haram 23, Sene-i Hicriye 1284, Sene-i Şemsiye 1283, Mayıs 14

İşbu gazete dahili ve harici havadis ve mebahis-i mutenevviayı şamil olarak Haleb Vilayet-i celilesi dairesinde vaki matbaa-i vilâyetde haftada bir kere tabolunur. Bir seneliği 60 ve altı aylığı 40 guruş

Ve bir nüshası 60 paradır. Posta ücretinin bir seneliği 12 ve altı aylığı 6 guruşa olup, taşralar içün fiata bu miktar zam olunur. Müşteri olacakların matbaa-i vilâyete müracaat etmeleri lazım gelür.

-*-*

Mısra

(Evrak-ı havadis ki münada-i vatandır)

Emâne münâdi ki mübeşşir pür iş ümrân ve musavver erayiş büldandır. Ne hoş delâl ki lisân-ı hâli medeniyet tercümanı ve netice-i mekâli mamuriyet bürhanıdır. Alem-i ekmende ma'mure-i meşhurenin elinde menşur-i medeniyet var ise evrâk-ı havadisdir. Tab-ı selime göre evrak-ı havadise destur hareket denilse layıkdır ki, tebcil şâni vareste-i mebahısdır. San'at-ı tabatin icâdı gide gide böyle bir eser-i bediü'l-beraatın zuhuri yine bâdi olmuşdur.

Bu san'at-ı bedia hakkında (Cevdet) tarihinin ikinci cildinin yüzseksen üçünci sahife-i sayhasında (San'at-ı tıbaat ümm-ü medeniyet itlak olunmağa şayan ve muhteraat-ı beşeriyenin en enfa' ve a'lası nazar ile bakılmağa cesban bir fenn-i cah adimü'l-adildir) cümle-i mübeccelesi maharerdir.

Sahihan şu ihtiraa-i hasene ümm-ü medeniyet itlâk-ı mutlak-ı cemiü'l-kelim-mantukuna mahuve'l-Hak ve cevdetü'l-kelâm fi'l-ihtisarmesadda kına masaddaktır.

فرات
١٢٨٤
TASNİF No.
YENİ KAYIT No.
ESKİ KAYIT No.
GENEL KÜTÜ
AE mecmua
ESKİ KAYİT No. 328
YENİ KAYIT No.
TASNİF No.
سنه ٢٣ | سنه تجريه ١٢٨٤ | سنه خمسيه ١٢٨٣ | ١٤ مايس
نسخه اخرامز
نسخه سي ٣ پارا
نشر اولنور
نمره ١
مصر
(اوراق حوادث كه ناديء وطندر)
امامه نداي كه مبشر يمن ايش عمران و مصور ايلين بلادر
نمخوش دلال كه لسان حال مدنيت ترجماني و نجيعه مقال
معبوديت برهمانيدر . عالم اسلامده معروف و مشهور تلك الشده
منشور مدنيت وار ايسه اوراق حوادثدر . طمع صايمه كورر ،
اوراق حوادثه دستور حريت ويرلمه لازمدر كه تحرير مزاق
وارسنه صاحدر . صنعت طعنك ايجادي كيمه كيمه بويله
براوريدن الهامك طهوريني بادي ايلمشدر
يوصناعت بديعه حقنده (حودت) نام بختك آيكلي جلديني
يوزسكسان اوتوز صحيفه صيحه سنده (صنعت طباعت)
ام مدنيت اطلاق ايتمكه شايان و تتبعات بشريه نك
الد انفع و اعلاسي نظر يله باقمقه جهان برقي جمله
عدم العذر لدر) جمله يجمه مي شرر در
صحيفه اخراع حقنده ام مدنيت اطلاقي مطلق ـ جاي انكار ـ
منطوقه ماهو الحق و ـ جودت الكلام في الاختصار ـ
مصداقنه ماعد فدر
يوقول جليل حقيقة يرمهر متبدر ايدركه خط الماعي كتب
واوراق حوادث مطوعه نك مركب ارليدي مسطور اولور
عالم ثمرة نه نور طلي نور معرفت و مدنيت الماسه ايلرويه الك
ساكني اولان اهل دقت و معلعه اولورون فضيلت
ومزيت استفاضه قيلر
ارباب مطالعه نك معلومي اولسه بني و جهله انصافك
حسنه دندركه بنيامظم مدنيت اولان صنعت طباعت
شرق جهتي ابتداي اشراقي جنت مكان سلطان
احمد خان حضرتلرينك زمان مسلاح اقترانلي ايله
آدن عسكره رمدت حال اخرايده فائض ايدي
وقتاكه جنسان سلطان سليم نالث سليم نالث سليم اجلار
تخت عالي نسماي بهجالس ايراد قيله مطبوع طبع اعلا كالر
اولان مطبوعات مائده خطيب منبر ثبات و توقرات ـ الهد
احمد ـ ملكي بالاراده بي و ـ طمع سليم ـ نكتدسي ايماميله رو
يدخان رواجد بالهاده اتباهج ايلدي
تاكه قاهر جمله اشرار و مفاسد زمره ايراد اولان
سلطان محمود ـ نالي اوان موفقيت نشانلرده صنعت طباعه
رواج كامل بولايوب حتى (خود بو وقايع) ايل وقت جهة ايراد
بويله ايدي . حدده ـ باسمه ـ و محرر العاشه ـ بر نخه
مرت و بتاش انظار رو زنامه تابع ايدوجان صنع زي

وحي ناصر ـ رسي عالي اول ـ مت و بعث جهته مصروف
ايراوب بوغزته ده وطن و حكومتك ترجمان انكار و دلال ايامر
راخباري ايراسيقدن ناشريك و احمدي ترقي مقصدندن
اولديجق وشك غايتسي مشاغل مهمو سيه حدمتدن عبارت
ايله جقدر رده جاب و الي داخده كورمكه دكريك جوق
متين اربولايقدن اولديغي اظهار عموميه عرض و ايرازي
نده سايه سنده ورير ايه جانب شاهانه دن عهده مزايه اكمال
و اتمامنه امر و رزوار اشدن بحث المك ارزو ايدر رسمي صحيفه نك
دخي نلاريمس مقصوردر

(وبعزة العزيز نستعين)

وا راكبلرعم العليه

مجلس والاناعظ الفي سرعسكرلك شهريارى سابق دولتلو نورش
پاشا حضرتلرينه
باورحريب حضرت شهريارى عطوفتلو جوا پاشا حضرتلرى
عهده سنه سرعسكرلك خدمت جليله سي
تم يين مقتضاسنجه مجلس والاناعضاسندن سعادتلو صبايك
اندى حضرتلرينه
جاب والي داخده كاش مرعش سنجاغي فائمقاملغي
هرسك قائمقامي اسق سعادتلو نائب پاشا حضرتلرينه توجيه
بيورولمشدر
طاهه اردوى همايون مجلس اعضاسندن مير الاى سعادتلو
على بكك عهده سنه ميرالاى رتبه سي توجيهي ايله اوتحي
اردوى همايون اركانلغنه تعيين بيورولمشدر
تحريرات خارجيه مديراى و تحريراتى سه نفه ناظر ثاني ايله سرخليفه
وثمان سعادتلو سركرا تمديه
سورده ولايتي مكتوبجيلغي رتبه ثانيه صنف اول
تحريري ايله مكتوبجي سعادتلو سعيدي عزتلو
ايمن بك افندي به
جاب ولايتي داخده كاش دير قائمقاملغي اصطفل عاصره
خيراتي بايه ارزلغي عزتلو عثمان بك توجيه بيورولمشدر

Fırat Gazetesinin ilk sayısının 1. Sayfası

Bu fenn-i celil hakikaten bir mühr-i Münir medeniyetdir ki hayt-ı şuâ-ı kûtub ve verâk havadis matbuanın müterekkib olduğı sutur olub alem-i irfana nur ala nur marifet ve medeniyet ifaza eyler ve bu alemin

sakini olan ehl-i dikkat ve mutalaa o nurdan fazilet ve meziyet istifaza kılar.

Erbab-ı mütalaanın malumi olduği vecihle ittifakat-ı hasenedendir ki neyr-i azam medeniyet olan san'at-ı tıbaatın şark cihetini ibtiday-ı işrâk-ı cennet mekân Sultan (Ahmed) Hazretlerinin zaman-ı salah iktiranı olup ondan sonra bir müddet hal-ı ağrabda kalmış idi.

Vaktaki cenân-ı eşyan sultan (Selim) sâlis selim el-cenaiz taht-ı Âli-i Osmaniye celis oldukta matbu-u tab' ehl-i kemâl olan matbuat mânend hatib-i minber-i hasenat ve terakiyat-el-Avd Ahmed- mislini güya olarak ve tab-ı Selim-nüktesini imakıyla refa peydan revâce panhâde-i ibtihac oldi.

Taki kahr-ı cümle-i eşrâr ve müzahir zümre-i ebrâr olan Sultan (Mahmud) sani avan-ı muvaffakiyet-i nişanelerinde san'at-ı tıbaat revâc kâmil bulup hatta (Takvim-i Vekâyi') evvel vakit çıkardı. Böyle evveli. Hamde şayeste ve Mahmud el-Akabe... . Meziyet ve menfaatı aktar-ı rüzgara tebliğ eyleyecek meblâğ-ı beliğ olsa olsa gazeteler gazete ise mazhar-ı serâsim-i aziz olan zaman-ı terakki unvan Hazret-i (Abdulaziz) Hani'de i'zaz nâm olduki birkaç eyaletin vesâiti ve kâbiliyatını merkez-i aheddan idâre iderek teavun kuvveti ile saadet Han'ın terakkisini teshil-i murad hayriuet i'tâd-ı padişahanesiyle vilayetler,... . İrâde-i hükümet iâde-i Hazret-i Hilâfetpenâhî sezarar erzan buyrulduği gibi lâzıme-i şân-ı insaniyet ve medâr-ı feyz ve saadet olan terakkiyât-ı medeniye bilâ hak efkara ve bila hak inkar ise teati-i ahbar ve enâre mutavakkıf olduğuna mebni her vilâyetde bir gazete tertib ve neşri dahi vezaif-i mahsusa sırasına idhal ve hakan ki bu karar mehasin-i istikrâr ile ihtiyaç şinaslık meziyetinde izhar-ı kemâl buyurulmuşdur ki şu haysiyete vilâyetlere bir sun'i aziz denilse beca ve her şeyde terakkiyât-ı matluba görüldüği misillü böyle gazetenin dahi adedi teksir ve şanı taziz buyurulduğundan bu asır meyâmın hasr-ı peymale zaman-ı revâc marifet ve avan-ı terfi-i mamuriyet söylese sezâdır.

Şu karar-ı Aliye ve istihsâl edilen müsaadeyi binâen Haleb Vilayet-i celilesinde dahi bu gazetenin temşine ibtidâr olunarak biinâyetillahi Teâla bu günden itibaren birinci nüshasının neşrine başlandı. Gazeteler cemi-i tarafda zuhura gelen her türlü havadis ve maarif ve zayia dair enva-ı mebahisi cari olduğundan ve memâlik-i mütemmeddinede terbiye-i inkâr ve ta'mim marifet-i hidemat-ı müessere ve meşkuresi müşahade kılınub hükmi su gibi her yerde cari bulunduğidir. Mevâdd-ı suturi... ... . medeniyete mecrây-ı intişâr olunur.

İşte bu cümleye binâen (Fucciret erbaatu enhâr mine'l-cenneti el-Fırât ve'n-Nil ve Seyhan ve Ceyhan) "Cennetden dört nehir çıkar bunlar Fırat, Nil, Seyhan ve Ceyhan"dır. Ve (Seyhan ve Ceyhan ve'l Fırat ve'n-Nil mine'n-nehri'l-cenneti) hadis-i müniflerinde kadirleri tebcil buyrulan enhar-ı Erbaa-i mukaddeseden Fırat ve Seyhan ve Ceyhan Haleb vilâyeti dahilinde hayat fezây-ı cereyan ve feyzan olub ve üç nehrin en cesimi ise (Nehrani mine'l-cenneti en-Nilu ve'l-Fırat) Hadis-i Şerifiyle dahi başkaca tafzil buyrulmuş olan Nehr-i Fırat bulunduğuna gazetemiz Fırat ünvanıyla tevsim kılındı.

Cenâb-ı Rabb-i Cevâd ile'l-ebed şevket ve şan-ı hümayunlarını müzdâd buyursun. Suret-i mücesseme-i feyz-i mutlak olan veli nimetimiz Efendimiz Hazretlerinin celâl muvaffakiyet tevem şahanesi mülk-i mahruse-i mülukanelerinin tevfir-i mamuriyet ve medeniyet... . Ve saadetine matuf ve vilâyetin himmet ve ikdâmı ve sa'y-ı tamı dahi tahsil resâyı âli evvel nimet ve bi minnet cihetine masruf olup bu gazete ise vatan ve hükümetin tercüman-ı efkâr ve dellâl-ı evâmir ve ahbarı olduğundan neşriyât-ı vakıası terakki maksadından ayrılmayacak ve illet-i ğâiyesi menâfi-i umumiyeye hizmetden ibâret olacaktır. Birde Haleb Vilâyeti dahilinde görmeğe diğer pek çok atik eser bulunduğundan onların enzâr-ı umumiyeye arz ve ibrazı zımmında sâye-i mamuriyet vâye-i cenâb-ı şehinşâhide matbaamızın ikmâl-i nevakisinde i'mar ve ziraatdan bahseylemek üzere bir resimli sahifenin dahi ilâvesi mutasavverdir.

(Ve bi izzeti'l-Aziz nestain)

"FIRAT GAZETESİ / 1284 Numero 1

Hicri 1284 senesinin Muharremü'l-Haram Ayının 23. Günü

Şemsi 1283 Senesinin Mayıs Ayının 14. Günü

Bu gazete içerde ve dışarıda olayları ve çeşitli konuları içerip Halep Valiliği Binasında bulunan matbaada haftada bir kez olarak yayınlanır. Bir yıllığı 60 ve altı aylığı 40 kuruştur.

Bir adet gazete 60 paradır. Posta ücretinin bir seneliği 12 ve altı aylığı 6 kuruştur. Taşra için bu miktar ayrıca ilave edilir.

Neşriyat hakkında, Cevdet Tarihinin ikinci cildinin yüzseksenüçüncü sayfasında medeniyetin anası olarak izah edilirken, insanoğlunun icat ettiği en yükseği ve faydalısı olarak takdim edilir.

Gerçektende bu güzel icat medeniyetin anası olarak özlü bir şekilde ifade edilmesi Cevdet'in ifade tarzına bi hakkın uyar.

Mertebesi yüksek olan bu sanat gerçekten medeniyetin aydınlatıcı mührüdür. Bu medeniyetin bağları kitap ve evraklardan saçan ışık, ve

olaylar satırlar şeklinde irfan alemine nur üzerine nur olarak medeniyet ve marifet feyzi verir. Bu alemin sakinleri olanlar dikkat ve araştırma ile o nurdan erdemlilik ve güzel ahlak feyzini alır.

Araştırma ve inceleme yapanlar bilirler ki, büyük medeniyetin büyük ışığı olan basım ve yayım doğu tarafına gelişi cennet mekân Sultan (Ahmed) Hazretlerinin faydalı zamanında olmuştur.

Üçüncü Sultan Selim tahta oturduktan sonra tab' edilmiş neşriyat. Basılmış şeyler. (Kitap ve gazeteler gibi), daha bir ileri merhaleye varmıştır.

Kötüleri kahreden ve iyilerin destekçisi olan Sultan ikinci Mahmud zamanında tab' edilmiş neşriyat. Basılmış şeyler. (Kitap ve gazeteler gibi) revaç bulup, Takvim-i Vekâyi' onun zamanında çıkmıştır.

Böylelikle başlangıçta her övgüye değer olan ahlâki değeri yüksek olan ve faydası olan şeyleri ilan edecek olan gazetedir ki, yükseliş devri Hazret-i (Abdulaziz) Hani'de değerini bulmuştur.

Birkaç eyaletin vasıtalarını ve kabiliyetlerini tek elden idare eden yardımlaşma kuvvetiyle yönetime ve padişahın yükselmesini murat eden ve medeniyetin yükselmesine sebep olan bir gazetenin tertibi ve çıkarılması özel hizmet sırasına girer.

Bu durum vilayetlerde güzel bir sonuç olarak yüksek seviyede bir erdemlilik ve olgunlukla karşılanmıştır. Bu ve buna mümasil gazetelerin sayısının artması bir nevi galip gelmek olarak söylemek yerinde olsa gerektir.

Verilen izin üzere bugünden itibaren Halep Vilayetinde birinci sayısıyla yayına başlandı. Gazetede her yönüyle meydana gelen her türlü olay ve malûmat, eğitim ve öğretim, kayıp ile alakalı konuları içerdiğinden medeni memleketlerde olduğu gibi tesiri su gibi her yere akmaktadır.

İşte bu cümleye binâen (Fucciret erbaatu enhâr mine'l-cenneti el-Fırât ve'n-Nil ve Seyhan ve Ceyhan) "Cennetden dört nehir çıkar bunlar Fırat, Nil, Seyhan ve Ceyhan"dır. Ve (Seyhan ve Ceyhan ve'l Fırat ve'n-Nil mine'n-nehri'l-cenneti) hadis-i müniflerinde kıymetleri tebcil buyrulan dört mukaddes nehir Fırat ve Seyhan ve Ceyhan Haleb vilâyeti dahilinde akmakta ve coşmakta olub ve üç nehrin en büyüğü ise (Nehrani mine'l-cenneti en-Nilu ve'l-Fırat) Hadis-i Şerifiyle dahi başkaca faziletli kılınmış olan Fırat Nehri bulunduğuna gazetemiz Fırat başlığıyla, logosuyla isimlendirildi.

Bu gazete, vatan ve hükümetin fikirlerinin tercümanı, emirlerinin ve haberlerinin ilancısı, kuruluş gayesi olan genelin faydasına hizmet etmek olacaktır. Ayrica Halep Vilayetinde görülmeğe değer çok antika eser olduğundan bunları ve ayrıca imar ve ziraata dair bahseden resimli bir sahifede düşünülmektedir. "

(VEKÂYİ-İ DAHİLİYE)

Daru'l-Hilâfeti'l-Aliye

Mecli ve'l-azalığı serkurenâyı şehriyar-ı sabık Devletlu Nuriş Paşa Hazretlerine Yâver-i Harb Hazret-i Şehriyâr-ı Atufetlu Cemil Paşa Hazretleri uhdesine serkuranalik hizmet-i celilesi

Kıbrıs Mutasarrıflığı meclis ve'lasından Saadetlu Ziya Bey Efendi Hazretlerine Hâleb vilâyeti dahilinde kâin Maraş Sancağı Kaymakamlığı Hersek Kaymakamı esbak Saadetlu Nâşid Paşa Hazretlerine tevcih buyurulmuşdur.

Hamise Orduy-i Humayuni Meclis azasından Miralay Saadetlu Ali Beğ'in uhdesine mirlivalık rütbesi tevcihi ile üçünci Orduy-i Humayun Erkânlığına ta'yin buyurulmuşdur.

Hariciye müdürliği rütbe-i ula sınıf-ı sânisi ile serhalife bulunan Saadetlu Serkiz Efendiye Suriye vilâyeti mektubciliği rütbe-i sâniye sınıf-ı evveli temâyüzi ile mektubi-i sadaret mühime odası mümeyyizi İzzetlu Emin Bey Efendi'ye

Haleb Vilâyeti dahilinde kâin Deyr Kaymakamlığı Estâbil-i Amirâ müdirliği payelerinden İzzetlu Osman Bey'e tevcih buyurulmuşdur.

Sırb Beyi Mihâil Bey'in maiyetinde bulunan memurine bu kere i'ta ve ihsan buyrulan mecidiye nişan-ı zişanileri ber vech-i âti derc sahife-i beyan kılınmışdır.

Reis-i Meclis ve Mesâlih-i Hayriye Müdiri Mösyö (Goraçani) ile senâto meclis reisi Mösyö (Marinoyçe) birinci Sırp Kapu Kethudası Mösyö (Resic) ve Harbiye Müdiri Mösyö (Belaznoraç) ve Meclis azasından Mösyö (Zarnoberaç)a ikinci ve mir-i müşârun ileyhin yâveri Miralay (Robrah) ve Kaymakam (Markoviç) ve rahib (Paniç)e üçünci ve daha sâir memurine ala meratibihim dördünci ve beşinci rütbelerden birer kıt'a verilmişdir.

(Ruznâme-i Ceride Havadis)

Cümle erâcif-i şayiadan olarak talebe-i ulumdan birisi Belât civarında bazı hiristiyan ve Yehude teşhir-i silâh eylemekle ahz ve girft olundukta Yunanlı bir Rum olduği tebeyyün eylemiş ve bunun emsâli Beyoğlu'nda dahi vuku bulmuşdur.

(el-cevab)

(Vekây-i Vilâyet-i Haleb)

(Vilâyet-i Celile Mektubi Muavini İzzetlu Muhammed Celâl Bey Efendi'nin sâl-i cedid mesadet mezid hakkında irşâd eyledikleri tarih-i nefisdir.)

Huda... felek cah aziz han kim anın
Vucudi mahz-ı saadet râh İslâm

Likâsı hande-i ruy-i ruman devlet kim
Güler adalet nu Şirvan had kâme

O kahraman-ı salabet ki tiğini görse
Gelirdi lerze hemân dest ve payı behrama

O şehr-i yari töhmetin senguh kim gerdan
Hemişe handeler eyler fesâne-i sema

Şehân-ı devr-i zemanın yegane tacuri
Ki vasnına erler mâr şahnâme sernâme

Duaya başla celâl ile sözün teksir
Ne rütbe söylesin ermez bu midhat encama

Edince her sene edince birbirisini takib
Şeh cihan erle pirâye taht-ı erâma

Edince her sene çün birbirisini takib

Deyub şu beyte tarih tam nusâlin
Kusur-u aczimi bende yitirdim itmama

Bi hakkın ilm-i Aziz ola sa'd sâl-ı nuyın
Cenâb-ı Padişah'a nebkem ümm-i eyyama
(12/4)

Bazı hususat-ı mühime müzâkeresi içün Vali-i vilâyet Devletlu Cevdet Paşa Hazretleri Beşinci Orduy-ı Hümayun Müşiri ve Suriye Vilâyeti Valisi Devletlu Paşa'lar Hazeratıyla mülakat zımnında Hama canibine azimet buyurmuş idiler. Bu sene seksaniki senesi Kur'a-i Şer'iyesinin icrasına memur Mirliva Saadetlu Mustafa Paşa Haleb'e vasıl olarak

pirâye bahş müfarık mebâhic ve mebahat olan ferman-ı celilü'l-unvan cenâb-ı cihân bâni'yi kemâl-ı ta'zim ve edeb ile Vekil-i Valiy-i vilâyet Saadetlu Pertev Paşa bili'ta muharremu'l-Haram'ın ikinci güni Asakir-i Nasr Temaser cenâb-ı mülukâne ümera ve zabitanı ile erkân-ı vilâyet ve bilcümle vücuh ve mü'teberân-ı memleket hazır bulundukları halde fermân-ı sâlifü'l-beyân tâzimât-ı fevkal ğaye ile kıraat ve hidemata Müfti-i livâ Faziletlu Bahaddin Efendi deavat-ı tevafuri şân ve şevket ve tekasür ğamı ve afiyet cenâb-ı zillullahi'yi ifâ ederek akibinde Padişah-ı m'delet penâh Efendimiz Hazretlerinin mütehallik buyurdukları şime-i kerime-i asker perveri ve merhamet-i mülime-i atufet gösterileri enâr hezaran hezarı cümlesinden olmak üzere Haleb'in kur'a bedeli olan yüz aded mecidi altunun yigirmi adedi... . alunarak ba'de izin seksan altun verilmesine müsaade buyrulduğı cihete velinimet... . Vecihle dahi şeref sâder olan lütuf ve inâyetleri Haleb Vilâyeti Fırkâ-i askeriye Kumandanı Saadetlu Seyyid Hamdi Paşa Hazretleri canibinden huzzara tebliğ ve işaat olunmuş ve müteakiben asakir-i şahane tarafından muzika ile üç defa resm-i selâm icrâ kılınmışdır.

Yevm-i mezkurde Vali Paşa Hazretlerinin teşrifleri memul bulunmuş olduğı halde perşenbe gecesi saat dört buçuk sularında Beşinci Orduy-i Humâyun Müfettişi Erkân-ı Harbiye Mirliva'larından Saadetlu Niyazi paşa berâber olarak teşrif buyurmuşlardır.

Nefs-i Haleb yüz şu kadar mahalleden ibâret olup tenkil-i vilâyet hükmünce mezkur mahalleler onbir kola taksim ve her kola meclislerinin dahi mevcud bulunması ve askerliğin şeref ve meziyetini daha selek ve zemen sekline dahil olmadan üstünde bulunanlara göstermek ve kadr reşân celil askerinin ne olduğı bilcümle ahaliye bildirmek üzere her kol meclisi emsalini olup muayeneye ilk geleceği gün mükemmel bir bando muzika ile bir bölük asker gönderilmesi münasib görüldiğinden ve böylece birinci mahalle Feraza Mahallesi bulunduğundan yevm-i mezkurde bu mahallenin celb-i zımnında ber vech-i muharrer şân-ı askeriyi tazimen muzıka ve asker gönderilmişdi.

Ahalli-i mahalle buni gördükleri gibi teşekküren derud hayriyed nemud Hazret-i Hilâfet penâhi'yi tekrar ile derhal mahallerinde bulunan tekkelerden kıdem ve mazhar olarak ve bayraklar açarak Nakşibendi ve Mevlevî ile Sâdi eybende gah tevhid ve gah fartı sürurdan teganni ile dua guyan ve raks-ı Kenan oldukları halde kemâl-i havakiş ile daire-i vilâyet havalisine geldiler.

Bir mikdar tevhid ve tahmidden sonra yine Müfti-i muma ileyh canibinden duây-ı meyâmen etdi. Padişâhı tezkar kılınarak ve behulusu'l-bal

padişahım çok çok yaşa kelâmını mele-i alaya isûl olunarak emr-i muayeneye mübaşeret olunmuş ve mahalle-i mezkure ... . muharremin onbeşinci Pazar güni hitam bulunarak ertesi güni dahi Celum mahallesi ümenânını ve ihtiyar meclisi azaları peşlerine alup muzika terennümsüz olduği halde kemâl-ı meserretle dâire-i vilâyete götürmüşlerdir.

-*-*

Maraş Kaymakamı Saadetlu Naşid Paşa Hazretleri geçen hafta vapura rakiben Dersaadet'den hareket edeceğini alınan telgrafda muharrardir.

-*-*

Fransa Devletinin Haleb'de mukim konsolosi Mösyö Bertrâd Cenâbları Muharremin onaltıncı Pazartesi güni Paris'e mateveccihen ve mezunen İskenderun tarafına azimet eylemişdir.

-*-*

Roma'da bir büyük Cemiyet-i ruhâniye teşkili mukarrer olduğundan vilâyet dahilinde bulunan Katolik Serpis Kapos ve Piskoposlarının Roma'ya gitdikleri işidilmişdir.

-*-*

İzmir'de basılan (İmpersiyâl) nâm gazetede Adana Sancağı dahilinde vaki Mersin kazasından diyerek 4 Mayıs sene 83 tarihiyle bir tahrirat tasni olunmağa görüldi. Bunun cümle-i meâli Amerika'nın Lazkiye vekil konsolosuna ahali tarafından bir takım muamele olunmuş ve sanki hükümetden iş-i mühime istemiş gibi bir takım notadan ibâretdir. Gelecek nüshamızda hakikat-ı hâl biletrâf yazılıyor.

-*-*

Zor kıt'asında vaki Deyr'e mühlik uşşareden Anen'e kadar Fırat boyuna doğri öbek öbek hayme nişin-i bedeviyet olan (Hams Akbedat Habeş) aşireti oymaklarının oldukça ileri gelenlerinden birisinin erkek oğlu olmadığından gece gündüz endişesi artmakda ve emnâk gezmekte olduği halde bir gece mahzun mahzun düşüne düşüne uyumağa alem-i Şam'da ejder sıfat beranii bed suret görüp bu yılan lisan hâl ile hamile bulunan zevcesinin bir veled-i zukur dünyaya getüreceği tebşir ve fakat maatanzir ismini Haya tesmiye eylemesini tenbih ve takrir eylemesini müteakib biçare Arap marın meyiti ve kentarının meraratı ile pernep olup tüyleri ürpermiş işaret-i mezkureden sevineceksede korku basdırup hayret elvermiş bir hâl-ı garabet... . elde harabdan peyda rumardan eser görmemiş isede kendusi her işten bimar olmuş vema cerâyı kemâ cerâ zevcesine söyleyüp (bilemem eyleyecek geriyemidir handemidir) mağza

nice bu müjde acaba sahihmi değilmi diyerek meşime-i takdirden tali' olacağına intizâr üzere iken filhakika birazdan sonra mezbure bir erkek çocuk doğurmuş ise de ismini Haya tesmiye eylemek ... . İçinde barid olacağı ve aşiretçe i'râz olunacağı cihetle badide-i de'vile sapub Haya'nın "ha"sını hazf ile küsur kalan "hay" lafzını oğluna isim tesmiye eylemiş olduğu mervidir.

-*-*

Doğrusi kendileri bedevi ve vahşi bir kavim olup kumlar üzerinde terclâk yatup kalkmakta ve meziyet-i insâniyetden mahrum olup ömr-ü azizleri hasis sefâlet ve beyâban-ı vahşetde geçmekte iken isim verilmek bile manasını sayup Haya yerine oğluna Hay tesmiye eylemesi şayan-ı dikkat ve görül zarantedir.

-*-*

GARİBE

Sehcir gâh-ı imkanın her bir penşesinde nice nice acayib mahlukat giriftar dâm hayat ve memat olup bunların hilkât-ı garibelerine göre gun-u gun sükunat ve tevellüdât-ı garabet numuneleri sernûmay-ı saha-i mümkinat olageldiği münkir değildir. Bu kabilden olarak Haleb hanedanından bir zatın hanesinde hangi bir tavşan olup küçükden beri kedyar ile uyanamamağa alışmış ve nasılsa edây-ı mülaabede geda bi harab hor kuşe var diyerek ve muamele-i mücamelelerini marta tesâfdüf ettirerek gebreyi gebe bırakmış olmasıyla birkaç gün evvel mezkur geda bir tavşan yavrusu doğurup kat'a kediye benzer bir yeri olmadığı ve iki gün kadar yaşayup ibrâm seyyâd castar ile yeminğah-ı ademe buyan olduği rivayet-i mevsukadandır.

(Huda Kadirdir eyler gebreden horguşler peyda)

-*-*

İ'lan

Mucib-i teshilât olmak üzere Dersaadet'de ve Haleb'e baid olan mahallerde bulunup gazetemize müşteri olacak zevatın Dersaadet'de Okçiler başında Reşid Paşa merhumun türbesi karşusunda vaki kıraathâne müdüri Seyran Efendi'ye müracaat buyurmaları.

فرات

تورو ٢ يازار

محرم الحرام ٣٠ — سنهٔ مجریه ١٢٨٤ — سنهٔ شمسیه ١٢٨٣ — مایس ٢١

اشبو غزته داخلی و خارجی حوادث و مباحث متنوعه یی شامل اولهرق حلب ولایت جلیه سی دائره سنده واقع مطبعه ولایند، هفته ده بر کره طبع اولنور · برسنه لکی ٦٠ والی ایلغی ٤٠ غروشه

و برنمره سی ٦٠ پاره یه در · پوسته اجرتنك برسنه لکی ١٢ والی ایلغی ٦ غروشه اولوب طشرایه چون فیتنه یه بو مقدار ضم اولنور · مشتری اوله جغلرك مطبعهٔ ولایته مراجعت ایلدکری لازم کلور

وقایع داخلیه

دار الخلافة العلیه

اعلان شریفه نظارت جلیه سی تجارت ناظری سابق دولتلو خلیل بك حضرتلرینه

تجارت نظارت جلیه سی مجلس والا اعضاسندن سابق دولتلو مغفور پاشا حضرتلرینه

اسبق فائمقامدن سابق جانبك منصرفی سعادتلو جاوید پاشایه

خلوص فائمقامی میر الامرادن عزتلو رفعت پاشایه رتبهٔ رفیعهٔ میرمیرانی

مجلس تحقیق کاتبی رتبهٔ ثانیه صنف ثانی ایله مجلس مذکور سودا دولی عزتلو مصطفی بك افندی یه

ایکنجی مجلس تجارت اعضالغی عزتلو صالح بکه

معادن مجلس اعضالغی سزاور افندی یه

حلب خاصه نسدن ابراهیم پاشازاده عزتلو حاجی حسن بکه اصطبل عامره مدیرلکی بایه سی توجیه بیورلمشدر

کریه منجانی فائمقامی نابلس فائمقامی اسبق رفعتلو علی افندی یه

طهران سفارت سنیه سی ایکنجی سرکاتبی نعیم فتان رفعتلو افندی بکه رتبه ثانیه

شرفریز تحفیف سوخ و صدور بیورلدیلان امر واراده احضارنامه جناب پادشاهی مخلوقی جلیلی اوزره دوم ایلی فاصیه سکرلکی ایکبوك مکان دردنجی سنه سی محرم الحرامی غره سندن ضبط ایتمك اوزره اسبق زوم ایلی فاصیه سکری نقیب اشراف بهجتی زاده مصطفی السید محمد علی افندی حضرتلرینه پاشاملرینك علیهٔ حضرت فوایناهی توجیه و احسان بیورلمشدر ·

ادرنه ولایت جلیه سی مفتش خکامدن فاضیه ادرنه نسبات شرعیه سی یکلی زاده موالی عظامدن فضیلتلو محمد محیی الدین افندی یه توجیه بیورلمش و عاطفت انرای سنوح و صدور بیورلدیلان امر واراده احسانامه جناب ملوکانه منطوق منیف و جمله مخرجی مولو یازدن ازمیر قضاسی اسبوبك ایکبوك مکان دردنجی سنه سی ذی القعدهٔ الشریفه سی غره سندن ضبط ایتمك اوزره دار الحدیث سلیمانیه مدرسی فضیلتلو رکوی السید محمد ساکر افندی یه و حلب النهیا قضاسی کذلك سنهٔ مزبوره سفر برلی غره سندن ضبطا یتمك اوزره سلیمانیه مدرسلرندن قیصریه وی فضیلتلو سلیمان راقم افندی یه پاشالرندن علیه جناب شیخ الاسلامی توجیه و احسان بیورلمشدر ·

سایهٔ موفقیت سرمایهٔ حضرت جهانداریده و لایزالك هر زمانده کوردیلان رابطه و ضابطه جهتیله اصول ولایتك تصحیی لازمهٔ حالدن کوریلکله خارجیه ناظری ابهتلو دولتلو فؤاد پاشا حضرتلرینك ریاستلری تحته برفوسیون تشکیل اولندیغنی وجهاروماتیق اولان بعض سفیر لرك یکدیکره الحاقی، وحقوق دعاوی و تجارت واداره یه دایر مادهٔ ایچون هر ولایته بنفسه بنفسه مجلس تشکیلی کبی بعض مذاکرات خبریه ایله درست تصور بوئیدیغی درسعادت غزته لری یازیور ·

روسیه دولتلو سفیری جنرال اغناتیف جنابلرینه فوق العاده مرخصلق عزتلو و برلش و دولتلو الدینی الکساندر نامه سی مشار الیه محرمکز کوی کاغد خانه ده واقع قصرهما یونده خاکپای عالی حضرت پادشاهی یه کمال تعظیم ایله تقدیم ایلدوب اوزادیلن باب عالی یه کلدکده ذات سامی حضرت صدارتپناهی و خارجیه ناظری ابهتلو دولتلو پاشا حضرتلری ایله ملاقات رسمیه اجرا ایلمشدر ·

سواراق بالاراده سنیه طوغه ولایتی داخلنده دائره معارف نامیله برمجلس اجراسه حتی صحیه عزالدین سو خصوص تکرار اولنور مواد دن اولدیغندن بالکز طوغه طرفنده اولیوب ممالك محروسهٔ شاهانه نك هر طرفنده بونکله معارفه دائر نظار ابدای هرکس درت کوزله کوزتدیکی شیدر · (تحریر)

وقایع ولایت حلب

حلب سنجاغنده ملحق انطاکیه قضاسنده واقع ریحانیه ناحیه سنه مأمورلغنه غراغاتمیز اولمشدر

مرعش فائمقامی سعادتلو نامیله پاشا حضرتلرینك محرمکز یکرمی بدنجی جنابنه کونی یللاندن حرکتله بوطرفه عزیمت ایدهجکلری یللاندن مدیرلکندن تلغراف ایله اشعار اولنمسی اوزرینه حلب ولایت جلیله سی الای بکی عزتلو خلیل بك و سواری سیاق طابور اغاسی رفعتلو یوسف اغا مشار الیه حضرتلرینك استقباله کوندیلدیك رك دونکی جمعه ایرتسی کونی ساعت دردنده پاشای مشار الیه حضرتلری مرکز ولایت اولان حلبه مواصلت و دولتلو وال پاشا حضرتلریله ملاقات بیورمشلردر ·

قوزان سنجاغی فائمقامی عزتلو سالم پاشا نامزاج اولدیغندن ولواه مزکور ایسه یکی اصلاح اولنان محللردن اولوب حکیم بوله بندن هم نماوی ایلك و هم بعض مواد مهمه بیان ایلك اوزره یکیدن مأذونا حلبه کلش و برماه قدر مداواله مداومت ایدرك و خصوصات لازمه یی افادهایدرك عودت المش ایدی · اورالی محرم تلرینجه الیان تحریراته نظرا پاشای مومی الیه مرکز مأموریتنه واصلت ایلدیکی اکلاشلمشدر ·

رومادهٔ کی جمیت روحانیه ده بولنمق اوزره دیار بکرده ٔ بولنان کلدانی قتولیکی ملت مرخصه سی بطرش افندی حلب طرفینه اسکدرون اسکله سنه عزیمت ایلمشدر

بنه نمسال حلب ولایت جلیله سی دخی انبو سکسان دردنجی سنه سیجون پرسالنامه ترتیب ایدرك ختام طبعی دردنجدر · بوسالنامه یه حلب ولایتنه ملحق لواء اجاز فاج قضادن و قضاء اجاز فاج ناحیه و قریه و محله دن علمائدن و بوقضالرك محصولات ارضیه و صناعیه سی نه اولوب زیاده کوندن بلور و هر قضاده نه قدر بینه میزان و اصحاب کرام ایله اولیا و مؤلف مقامات مرافدی و نه قدر جامع و مسجد و مکتب و مدرسه و کبر جمعه و کلیسا و مشهور مناسر وغیره و حمام و دکان و بدستان و کوپری و اردو و بعض مشهور رجالك ایلیری کیلر دونه مقدار سلطان و خرستیان و ملت ساره خانه سی واردر و نه قدر کولر و معادن اولوب یوندرلر نه چیقارلر و نه قدر اجله اولوب فائدهٔ مشهوره سی نه دونه قدر اورمان اولوب جامعی نه مقدار دردونه نوع اغاجلری وار دونه قدر

FIRAT GAZETESİ / 1284 Numero 2

Sene-i Hicriye 1284 Muharremu'l-Haram 30 Pazar

Sene-i Şemsiye 1283 Mayıs 21

İşbu gazete dahili ve harici havadis ve mebahis-i müteneviâyı şamil olarak Haleb Vilâyet-i celilesi dairesinde vaki matbaâ-i vilâyet'de haftada bir kere tab' olunur. Bir seneliği 60 ve altı aylığı 40 guruşa ve bir nüshası 60 parayadır. Posta ücretinin bir seneliği 12 ve altı aylığı 6 guruşa olub taşralar içün fiyata bu mikdar zam olunur. Müşteri olacakların matbaa-i vilâyete müracaat eylemeleri lazım gelir.

-*-*-

VEKAYİ-İ DAHİLİYE

DARU'L-HİLAFETİ'L-ALİYYE

İmalât-ı Harbiye nezâret-i celilesi ticaret Nazırı Sabık Devletlu Halil Paşa Hazretlerine,

Ticaret Nezâret-i celilesi Meclis-i Vâlâ a'zasından Sabık Devletlu Safvet Paşa Hazretlerine, İslimiye Kaymakamı mirü'ümeradan İzzetlu Rıf'at Paşa'ya rütbe-i Refia-i mirmirânı, Meclis Tahkik Kiyabeti rütbe-i saniye sınıf-ı sanisi ile Meclis-i meskur müsevvid-i evveli İzzetlu Mustafa Bey Efendiye, İkinci Meclis-i Ticaret a'zalığı İzzetlu Salih Bey'e meâdin meclis a'zalığı Sezâr Efendi'ye, Haleb hanedanından İbrahim Paşazade İzzetlu Hacı Hasan Bey'e, İstabil Amire müdürlüğü payesi tevcih buyrulmuşdur.

-*-*-

Şerefriz sahife-i senah ve sadur buyrulan emir ve irade-i ihsânâde-i cenâb-i padişâhi mantuk celili üzere Rumeli Kadıaskerliği işbu bin ikiyüz seksen dört senesi muharremü'l- Harami garrasından zaby etmek üzere Esbak Rumeli Kazaskeri Nakib-i Eşraf Yüncizâde Semahatlu esseyyid Muhammed Alemi Efendi Hazretlerine Ba işaret-i Aliye-i Hazret-i Fetvâpenâhi tevcih ve ihsan buyurulmuşdur.

-*-*-

Saye-i mavaffakiyet sermâye-i Hazret-i cihanderide vilâyetlerin her birinde görilen rabıta ve zabıta cihetiyle usul-i vilâyetin ta'mimi lâzime-i hâlden görülmekle Hariciye Nazırı Ebhetlu Devletlu Fuâd Paşa Hazretlerinin riyasetleri tahtında bir komisyon teşkil olunduği ve civâr ve münasebeti olan bazı sancakların yekdiğere ilhâkı ve hukuk-i deâvi ve ticaret ve idâre-i belediye maddeleri içün her vilayetde başka başka meclis-

ler teşkili gibi bazı müzekâratı hayriyet ayatın derdest tasavvur bulunduğuni Dersaadet gazeteleri yazıyor.

-*-*-

Vekâyi-i Vilâyet-i Haleb

Haleb sancağına mühlik Antakya kazasında vaki Reyhaniye Zabıta memurluğuna Gamer Ağa tayin olunmuşdur.

-*-*-

Maraş Kaymakamı Saadetlu Naşid Paşa Hazretlerinin Muharrem'in yirmiyedinci Perşenbe güni Bilan'dan hareketle bu tarafa azimet edecekleri Bilan Müdürliğinden telgraf ile iş'ar olunması üzerine Haleb Vilâyeti Celilesi Alay Beyi İzzetlu Halil Bey ve Suvari Seyyâre Tabur Ağası Rıf'atlu Yusuf Ağa müşarun ileyh Hazretlerinin istikbaline gönderilerek dünki Cumartesi güni saat dörtde Paşay-ı müşarun ileyh Hazretleri merkez-i Vilâyet olan Haleb'e muvasalat ve Devletlu Vali Paşa Hazretleriyle mülakat buyurmuşlardır.

-*-*-

Roma'daki cemiyet-i Ruhâniyede bulunmak üzere Diyarbekir'deki Keldâni Katoliği millet-i murahhasası Batruş Efendi Haleb tarikıyla İskenderun iskelesine azimet eylemişdir.

-*-*-

Bi mennihi Teâla Haleb Vilayet-i celilesi dahi işbu seksandört senesi içün bir salnâme tertib ederek hitâm-ı tabii derdesttir. Bu salnâmeye Haleb vilâyetine mühlik livalar birkaç kazadan ve kazalar kaç nahiye ve karye ve mahalden ibâretdir. Ve bu kazaların mahsulatı arziye ve sınâiyesi ne olub nerelere gönderiliyor ve her kazada ne kadar peygamberân ve ashab-ı kirâm ile evliya ve müellef mukaddemât-ı merakidi ve ne kadar cami ve mescid ve mekteb ve medrese ve kebir çeşme ve kilise ve meşhur manastır ve hane ve hamam ve dükkan ve bedestân ve köprü vardır ve bazı meşhurlarının banileri kimlerdir ve ne mikdar göller ve meâdin olub bunlardan ne çıkar ve ne kadar kablıca olub faide-i meşhuresi nedir ve ne kadar orman olub cesâmet-i ne mikdar ve ne nev'i ağaçları vardır ve ne kadar asar-ı atika vardır kâffesi fasıl fasıl işbu salnâmeye derc ve ilave kılınmışdır.

-*-*-

Şu günlerde Urfa havalisinde çok senelerden beri ve emsâli görülmemiş derecede kesret ve şiddetli yağmur ve dolu yağmış ve gerçi mezruatın neşve nemasına hayli faidesi var ise de şiddet-i nuzuli bazı karyeler mezruatına zarar eylemiş olduğuni mahallinden yazıyorlar.

Şemer Arabları sade yağı ve yapağılarını satmak ve muhtac oldukları elbise ve sâireyi almak içün Urfa'ya gelmiş oldukları mervidir.

-*-*-

Her yerin ğavam ve nesâsebinde birer kevne adet ve itikad olduği gibi Haleb'de dahi (Hamisü'l-Bayz) denilen Yorti güni bir insan bağçeye çıkub biraz yiyecek yemez ise o sene ahir oluna kadar baş ağrısından kurtulmaz deyu bir itikâd bulunmağla ve geçen şehr-i zilhicce'nin ondördünci Perşenbe güni (Hamisü'l-Bayz) olmağla yevm-i mezkurda Bostan Kayser ve Berber nâmıyla maruf bostanda Müslim ve Hıristiyan ve zukur ve nisvan pek çok galebelik olduği gibi şehri mezkurun onsekizinci Pazartesi güni dahi (isneyn Bâud) tabir olunan yorti güni olduğundan o günde dahi zikr olunan bağçelere herkes çıkıb safay-ı hatır ile eğlenmiş ve sabıklarda ki gibi haşaş tabir olunan güruh haşhaş fesâd gibi bağçelere üşemeyüb nisâ bağçesine erkek girmek cânib-i zabıtadan memnu tutularak herkes arz ve edbleri ile gece yarımlara kadar gezüb tozmuşdur.

(İsneyn Baûd) güni zikr olunan bağçede hâmile bir hatunun ağrısı tutub inâyet-i kâile-i irâdet ile bir oğlan çocuk doğurmuş ve mezbur oğluni sarub sarmalayub kucağına alarak hânesine getirmişdir.

-*-*-

Haleb'in Almacı mahallesi ahalisinden Akad yani Gazar Hacı Ömer'in oğli Hacı Abdulkadir'in batn-ı vahide üç çocuği olub bunlardan en evvel doğan oğlan ile en sonra zuhur eden kız sağ ise de orada tevlid eden kız meyten doğmuşdur.

Birkaç mah mukaddem nefs-i Antakya kasabasında vaki Sofiler mahallesi sakinlerinden odunci kızı Rakuş'un ağrısı tutub iki başlı bir erkek çocuği saha-i imkana getirinciye kadar dokuz doğurmuş isede bu çocuk doğduğu anda ölmüş ve lede'l-muâyene başının birisinde saç ve kulak ve kirpik ve burun ve ağız ve diğerinde yalnız iki göz olduği anlaşılmışdır.

Yine Antakya'ya tabi Kasır nahiyesinin Ermence nahiyesi muhtarı Şeyh Ahmed'in bir koyunu iki başlı bir kuzu dünyaya getirmiş ve canib-i hükümetden haber alınmağla li ecli'l-muâyene memur gönderilmiş ise de mezkur kuzunun ölü doğduğundan anladığı haber alınmışdır. Ancak köylülerin rivâyetine göre bunun iki başının dahi kâffe-i uzvi temam imiş.

İLAVE

Birinci nüshamızda dahi garibeden olarak bir kedinin tavşan doğurduği yazmış idik. Şimdi yine ğaraibden olarak tevellüdât-ı merkeziyeyi derc-i sahife-i beyan ediyoruz. Ne acebdirki dahil-i vilâyetde bi mennihi Teala kâffe-i sekenat ve harekatı gazetemizle ara sıra yazılacak pek çok muhtelif kavim ve kabail ve aşayir bulunub onların nice nice garib ve acaib adetleri olduği gibi burada tevellüdatça dahi acayibat-ı kesire müşahede kılınıyor sübhanalahi'l-Kadir.

-*-*-

EYALET-İ SAİRE

Hacc-ı Şerife giden hüccacdan şimdiye kadar Süveyş'e dörtbin üçyüz altmış nefer gelmiş ve Hekimi alel-ıtlak Hazretlerine çok şükür olsun hüccac içinde hiçbir keyifsizlik vuku bulmamış olduğu evrâk-ı havadiste murakkamdır. (Acaba kullar onun menşeinin canib-i Hicâz olduğuni iddia eden müddeiyanı Allah def eylesin Dalmaçya'da zuhur eden illet için ne derler.)

VEKAYİ-İ HARİCİYE

Rusya İmparatori ile Prusya Kralı Paris'de küşad olunan Ekspozyesyona gidecekler imiş.

-*-*-

Girid meselesinden dolayı Yunan tarafını güden gazetelerin yazdıkları erâcif ve akâzibe bir vücud vermek zumuyla Yunanistan hapishanesinde bulunan kıta-ı tarik ve sarik ve katillerden bazılarının sebilleri tahliye olunduğuni ve Yunanlıların bundan garazı eşkiyây-ı merkume hudud-i Devlet-i Aliye'yi tecâvüz ile civar bulan kura ahalisine sarkındılık ederek güya isyan vaki olmuş deyu Avrupa'yı inandırmak kaziyesi bulunduğuni bazı gazeteler yazıyorlar. (zehi fikr-i sakim)

HATIRA

Saye-i kadr-ı tevvabe-i Hazret-i padişahide bu makule eşkiyanın tecâvüzkârlığının def ve izâlesi pek asan bir şey burası cây-ı bahs değilsede hakku'l-insaf cây-ı bahs olacak şurasıdır ki hemcinslerini öldürmüş ve nahak bir yere bir takım mazlumun katına girmiş ve halkın malını soymuş ve yollarını kesmiş bir alay haydut ve katilleri salıverip âsude nişin olan insanlara musallat eylemek gibi dünyada hamiyet ve insaniyete katiyen yakışmaz daha bir eşna hareket varmıdır. Böyle bir hareket-i zâlimaneye teşebbüsden dolayı Yunanlılar acaba Avrupalılar katında ne meziyet kazanur. Şüphesizdir ki nefret-i umumiyeyi celbden başka bir dahli olamaz. Var ise Girid'in ussatı hakkında Yunanlıların var

kuvveti bazuya verüb edeceği iâne bu imiş işte onide eyledi bilmem kendisinin su-i niyetinden başka meydan-ı iştihara ne koydi lâkin şöyle bilinsun ki Saltanat-ı seniyyenin niyât ve merahim-i adile-i insaniyet perveri yine Girid'in şerzeme-i eşkiyası hakkında erzandır ve onlar dahi hamiyetin ne olduğuni anladıklarından yakında dâire-i emâna kemâl-i şevk ve sürat ile deh3alet idüb zıll-ı madelet Hazret-i Padişahide müsterihü'l-bâl olacakları ayandır.

-*-*-

İHTAR

Birinci numeroli nüshamızın ikinci sütununun yirmialtıncı satırında muharrer hadis-i şeriflerde bulunan (Seyhan) ve (Ceyhan) lafızları hadisde olduğu gibi SEYHAN VE Ceyhan olarak yazulub tab olunmakda iken güya hadislerde Seyhun ve Ceyhun olarak variddir diyerek dakika şinas bir zatın ihtarı üzerine bila suâl matbaadan nasılsa zikr olunan Seyhan (Seyhun) ve Ceyhan (Ceyhun) yapılub temsil olunduği görülmekle derhal tashih ettirlmiş ise de bir hayli nüshalarımız (Seyhun) ve (Ceyhun) olarak tab' olunmuşdur. Seyhan ve Seyhun ve Ceyhan ve Ceyhun hakkındaki geçen nüshamızın tefrikasında bazı malumat verilecektir.

FIRAT GAZETESİ / 1284 Numero 3

Seferu'l-Hayr 7 Pazar Sene-i Hicriye 1284

Sene-i Şemsiye 1283 Mayıs 28

İşbu gazete dahili ve harici havadis ve mebahisi mütenevviayı şamil olarak Haleb Vilâyeti Celilesi Dairesinde vaki matbaa-i Vilâyetde haftada bir kere tab' olunur. Bir seneliği 60 ve altı aylığı 40 guruşa ve bir nüshası 60 parayadır. Posta ücretinin bir seneliği 12 ve altı aylığı 6 guruş olub taşralar içün fiyata bu mikdar zam olunur. Müşteri olacakların matbaa-i vilâyete müracaat eylemeleri lazım gelir.

-*-*-

Vekay-i Dahiliye

Daru'l-Hilafeti-l-Âliye

Şeyhul-Haremlik Hazret-i Nebevi Hizmet-i Celilesi Medine-i Münevvere muhafızlığı inzimamıyla Devletlu Emin Paşa Hazretlerine tevcih buyrulmuşdur.

فرات
١٢٨٤
نومرو ٣
پازار
صفر الخير ٧ | سنه مجيريه ١٢٨٤ | سنه شعبيه ١٢٨٣ | مايس ٢٨

اشبو غزته داخلي وخارجي حوادث ومباحث متنوعه يي شامل اولهرق حسب ولايت جليله مي داره سنده رائج مطبعه ولايتده هفته ده بر كره طبع اولنور . برسنه اچي ٦٠ والتي اينجي ٤٠ غروشدر
وبرنسخه سي ٦٠ پاره در . پوسته اجرتيله برسنه اچون ٦٠ غروش اولوب طشرا ايچون فيه ته پوسته سيله درسعادتده مطبعه ولايته مراجعت اولنور . مشتري اولهرق جنابلرك مطبعه ولايته مراجعت اولري لازم كلور .

وقايع دار الخلافة العليه

دار الخلافه العليه

شيخ الحرمين حضرت نبوي خدمت جليله سي مدينه منوره محافظنلغي انضمامنده دولتلو عاطف پاشا حضرتلرينه توجيه بيورلمشدر .

مجلس والا اعضالغي دولتلو حاجي وسيم پاشا حضرتلرينه توجيه بيورلمشدر .

رشاد لوجه لي اندي حضرتلرينه مجيدي نشان ذيشانك تبديلا برنجي رتبه سي احسان بيورلمشدر .

سوريه ولايتي مركز قائمقامي سعادتلو ادهم پاشا طرابلس شام قائمقامنده ، وطرابلس شام قائمقامي سعادتلو حيد پاشا ولايت مذكوره مركز قائمقاملغنه مجلس مأمورين اجرا ييورلمشدر .

بالوحرب حضرت شهريارى اركان حربيه قائمقاملرندن غرنطه لو رضا بكك عهده سنده ميرالايلغي رتبه سي توجيه بيورلمشدر .

فوقيه رسومات نظارتي رتبه ثانيه سنه مختاري ايله طرابلس غرب رسومات نظارتي اشرفيه بكه .

داخليه نلي سر خانه لكي رتبه ثانيه سنه صنف ثانيسي اله قائمقامي مذكور خلفاسي سراجدادن حاجي حق اندي يه توجيه بيورلمشدر .

مطبخ عامره مديري عزتلو ضيا اندي يه رتبه ثانيه صنف اول مختاريي .

حلب ولايت جليله سي مكتوبجيسي عزتلو ابراهيم حلمي بكه رتبه ثانيه صنف ثانيسي .

حلب ولايت جليله سي اداره سنه وارداتجيه معاونلرندن عزتلو احمد يه رتبه ثانيه صنف ثانيسي توجيه بيورلمشدر .

كاتخانه قائمقامنلغي قضاسنه وارمغه قائمقامي اسبق محمد بكه ، قيصريه قائمقاملغي كاتخانه قائمقاملغي سابق عزتلو محمد بك اندي يه توجيه بيورلمشدر .

درسعادتده طبع اولنمكده اولان مخبر وعطارد وطن نامي عزتلو طبع ونشري منيف افندي يه تسليم اولنمشدر .

(روزنامه مجريده حوادث)

وقايع ولايت حلب

(حلب ولايتنك بعض الاخبار واوراق واردة در)

ايله بيتيروطريق يزوضبصيان اولان كردطاغي وكاروطاغي كليسه قريب ايكنجه شي مقدما بوراده ن اعاشي غرضيله تاريو لغش وشو خصوصه تقرير مرتبه سي خيانيه دخي طوماغه كلمكله ايكي فيض آثار قلعه عين تابه شمسي موقعيت ايلان طاغ نجه نه مطاغ حضرت جهاتيان اركاني خصوصه جيان اياشدن برجاغه بيجه نه اراقي ايزوه جالي مذكور احوالي اصلاح ايلنجي اوايله تدن شمدي يواياكي قضاده استراحت وانيت مطلوبه ايلان برودجه در حاصل وكليسه دن زيارت وعودا قضا اتكلا ايدوق عزيمه تام تابعيتي الله اعزاز اولسان كردطاغي دخي انيت واساسن بحثنده اداره معادل اهالي دق ايلان مصوريته يوزطوتمقده در .

شوراى ولايت اسبوعجه بالجمله مجالس ومأمورين زيب وتمين اولنمش واكثال مصور يته وطرق ومسالكيله كلهاتران اعتبه صرف مساعي ايلنجه در بولنمقده در .

مرعش نجه لغنك اسپيتل ودقت راعتسايه دكرلي ايكي جوغي اهالوب بريسي كاتب طاغنك مرعش طرفنده دوشن پايه سيدر كه اهالي مقدما بوطاغك باغيرلري الله دوتمس ومداخلت موضعيه سنه كمنه دل ايراده برطاغ طاغلر اوزمش ايدوقي حالده سايه قدر توليد جناب بادشاهيده شمولي دخي زمين حال سلاح ايداديري وخاصه ايله اهالي قصبه لرنده مجددا تيشر مكاتب انشا ايراده ورق واسلاحيه ده برقنطه سايوريله دوز وتيه وجودنده تداركي ايله اكي قله ياپلديقي كبي خاصه ده دخي برقنطه هم ايون ياپيله رق هر يوزدراعلرينه صرف اعتبار اولنمقده ، بولدقدن صكره ظاهر اثبت لازمه دخي حد مرضيه يه ايصال وتحسين بواطرافده يارينوب بلزاى جغوران تك بعض عشايري مثلا مرعش پشكاهندن مرورايله بستان محصولات متنوعه وناكهان حقيقه استعداد انميني وتوانق لفظي بولسان البستان قضاسنك باغ بوزغي كبي چيكت يه لك ارزين بايلايه سكيدن دليكتاش وچيكتاش عشيرتلري دخي تركمان مقدمت تيم ايله اسلاحيه طرفنده وسطوت عشيرتلرك شهريارينك جلادت اعدا ولان خطبه واجب الاطاعه سي سايه سنده ظاهيلي وامنك وعشيرتلري دخي محمد داغ تكيل ايدبلان باغارجق قضاسي داخلنده بالاسكان امر تمدن وتوطناري اتكمال قائمشدر

مرعشك ديكر مهم يوجوغي دخي برجوق دخي وتمدنيوحال عصيان واختلاف ايله بولسان زيتون طاغي ايلوب بورلسي دخي الفاقه بكزمه مبارك كهف سايه جليل خلاصه تبديده ، ملاحيا بالاده سرزن وان ولايت دولتلو ياسا حضرتلري طرفلرندن ورلان تعليمات وامر اوزرينه فرقه اسلاحيه قومانداني ميرالوا احمد نوا حاجيلو پاشاك حسن سلوك وحسني وارتكان حربيه بكجباشيلرندن رضا لو حسين حسني بكك فوق العاده وطوغرسي تقديره شايسته وفوقه كلان اهتمام وغيرتي نجه يه سيله تحت ملاحظه الله دق واطرافندن بعض نواحي وقرى الحاقي ايله دق برقضا اولمكوايل واصول ولايته توفيقا تسليم وخرستيان اداره ايلينجه يه قدر نظما اصحاب عمومي ايله اداره ودعاري مجلسلرينه منتخب اعضا وسيورتميسين وعساكر ضبطيه سي دخي تطهير ايله تنظيم اولنمشدر

(بقيه سي سكره)

مرعش فضاسندن مكتوب

بزجه تعالى بوسال نجه لغنده فالده اولمه - بيلجلق محصولاتنده بركتلو اولسي وسيور محصول موسم اداسكتك حاصول المسي جهتله مرعش فضاسنده اطاطول حضه سنك سكز اي تحويل كيله سندن عبارت اولان بهر طرسوس كيله سي مقدمجه ايكيوز اون غروشدن ايكيوز يكرمي بش غروشه قدر صاتلمقده ايكن بكن هتبه يوز طقسان غروشه قدر نزل ايلمشدر .

بكن سنه ازاده مزكور لك فقدانيله سنام محصولاتك خلقي واوروپا تاجرلريك انسلابنا عجبي مناسبتله مرعش وقره طاش اسكله لرندن اوروپا طرفلريه اجهزي بشيوزيك قيمته قريب بيلسام ومرسينه دن اوتوزبيك پايه مقداري بالموق نقل

Suriye Vilâyeti merkez kaymakamı Saadetlu Edhem Paşa Trablus Şam kaymakamlığına, Trablus Şam Kaymakamı Saadetlu Hamid Paşa Vilâyet-i Mezkure merkez kaymakamlığına becayiş-i memuriyetleri icrâ buyrulmuşdur.

Matbaa-i Amira Müdüri İzzetlu Ziya Efendi'ye rütbe-i saniye sınıf-ı evvel-i mütemayizi,

Haleb Vilâyet-i Celilesi İdâre-i umur-i Ecnebiye Muavini İzzetlu Vasa Efendi'ye rütbe-i saniye sınıf-ı sanisi tevcih buyrulmuşdur.

-*-*-

Dersaadet de tab' edilmekte olan Muhbir ve A'ta Ordu ve Vatan nâm gazetelerin tab' ve neşri men edildiği işidilmişdir. (Ruznâme-i Ceride-i Havadis)

-*-*-

Vekâyi-i Vilâyet-i Haleb

(Haleb Vilâyetinin bazı ıslahat ve icraatına dair makaledir.)

Öteden beri zuruf-i atu ve siyan olan Kürd Dağı ve Gavur Dağı Kilis'e karib olmakdan naşî mukaddemen burasının asayiş-i gayr-i müstekar bulunmuş ve şu isyanın serpendisi Ayntab'a dahi dokuna gelmiş iken feyz-i te'siranda Ayntab şems-i muvaffakiyet olan tali-i hüccetine mutali Hazret-i cihanbâninin eser-i küllisi hasise cihan arasında bir cümle-i mübeccele daha olmak üzere cibâl-ı mezkure ahvali islah olunmuş olduğundan şimdi bu iki kazada ıstarahat ve emniyet matlub olan bir derecede hasıl ve Kilis'den İzaz ve müceddeden kaza teşkil olunarak Arıban nâm-ı nâmisi ile İ'zâz olunan Kürd Dağı emniyet ve asayiş bahsinde onlara muâdil olarak .... mamuriyete yüz tutmaktadır.

Şuraların vilâyet usulunca bilcümle mecâlis ve memurini tertib ve tayin olunmuş ve ikmâl-i memuriyetine ve turuk ve mesâlikinin alettevâli aniyetine sarf-ı mesâi olunmakda bulunmuşdur.

Maraş sancağının en ehemmiyetli ve dikkat ve itinaya değerli iki ciheti olub birisi Gavur Dağı'nın Maraş tarafına düşen parçasıdır ki orası mukaddemen bu dağın bağileri eline düşmüş ve münaat-ı mevkiyesine güvenerek oraya bir takım tağiler üşüşmüş olduği halde sâye-i kudretvâbe-i cenâb-ı padişahide şurası dahi rehin hal-ı salah eylediği ve Hasse ile Islahiye kasabalarında müceddeden yetmişer seksaner haneler inşa olunarak ve Islahiye'de bir kışlâ-i Humayun ile Dervişiye ve Cevdetiye namları ile iki kule yapıldığı gibi Hasse'de dahi bir kışla Humayun yapılarak her yüzden imarına sarf-ı iktidar olunmakta bulunduği misillü emniyet -i lazime dahi hadd-ı marziye isâl ve kışın bu

etrafda yarınub yazları Çukurova'nın bazı aşayir-i misüllü Maraş pişgahından mürur ile bostan mahsulât-ı mütennevia denmeğe hakikaten istidad-ı arazisi ve tevafuk-u lafzisi bulunan Elbistan kazası bağ bozumi gibi çiğneyerek uzun yaylaya giden Delikanlı ve Çikanlı aşiretleri dahi terk-i hayam-ı mefsedet niyâm ile İslahiye tarafında ve satvet şimşir-i adalet-i şehriyarinin celâdet endaz olan hutbe-i vacibü'l-itaası saye-i selâyetrâyesinde Kılıçlı ve Etmeli ve Senmenli aşiretleri dahi müceddeden teşkil edilen Pazarcık kazası dahilinde biliskân emr-i temeddün ve tevatunları istikmal kılınmışdır.

Maraş'ın diğer mühim bir ciheti dahi bir çok vakitden beri hâl-ı isyan ve ihtilâlde bulunan Zeytun Dağı olub burası dahi el-minnetu lillâhi geçen sene-i mübarekede sâye-i celil-i vilâyetHilâfet penahide silah patlatmaksızın vali-i vilâyet Devletlu Paşa Hazretleri taraflarından verilen talimat ve evâmir üzerine fırkâ-i ıslahiye kumandanı Mirliva Saadetlu İsmail Paşa'nın hüsn-ü süluk ve himmet-i ve Erkân-ı Harbiye binbaşılarından Rıf'atlu Hüseyin Hüsni Bey'in fevkâlede ve doğrusi takdire şayeste vukua gelen ikdam ve gayreti semere-i cemilesiyle taht-ı salaha alınarak ve etrafından bazı nevahi ve kura ilhak olunarak bir kaza teşkil ve usul-i vilâyete tevfikan Müslim ve Hıristiyan ahalisinden muhtelit intihâb-ı umumi ile idâre ve devâi meclislerine müntehab a'za ve mümeyizler tayin ve asakir-i zabtiyesi dahi muntazam bir halde tertib olunmuştur. (Bakiyesi sonra)

Mersin Kazasından Mektub

Bi feyzihi Teâla bu sal-ı hacetse falde Adana sancağının mahsulatında bereket olması ve şair mahsuli mevsim idrâkinin hulu eylemesi cihetine Mersin kazasında Anadoli hıntasının sekiz İstanbul kilesinden ibaret olan beher Tarsus kilesi mukaddemce ikiyüzon guruşdan ikiyüz yirmibeş guruşa kadar satılmakya iken geçen hafta yüz doksan guruşa kadar tenezzül eylemişdir.

Geçen sene livâ-i mezkurun zehâyir ve Sisam mahsulatının kılleti ve Avrupa tacirlerinin insilâb atiyeti münasebetle Mersin ve Karataş iskelelrinden Avrupa taraflarınaancak beşyüzbin kıyye karib Sisam ve Mersinden otuzbin balye mikdarı pamuk nakl ve ihrac olunabilmiş ise de bu yıl mahsulatça görilen feyz ve bereket ve şimdiden olunan rağbete nazaran külliyetli Sisam ve hınta ve şeir ve pamuk nakl ve ihrac olunacağı kaviyen memuldur.

Fransa majori imperyâl kumpanyası posta vapurları Rumî ayının ikinci ve onikinci ve yiğirmi ikici günleri yani beher on günde Arabistan sevahilinde bazı iskeleleri dolaşub Marsilya'dan Mersin'e gelir. Ve İs-

kenderiye'den Marsilya'ya gider ve ayın yedinci ve onyedinci ve yirmi yedinci günleri İskenderiye tarikiyle Marsilya'dan Dersaadete ve oradan Mersin'e uğrayub avdet eder. Ve Rusya vapurları beher onbeş günde sali günleri Dersaadet'den iskeleleri dolaşarak Mersin'e gelib İskenderiye'ye gider ve her onbeş günde Cumartesi güni İskenderiye'den bazı iskelelere ve Mersin'e dahi uğrayub Dersaadet'e kadar gider. Ve bunlar emedşedlerinde eşyây-ı ticâriye ve yolcu çıkarır ve alırlar. Fakat Mısır'ın Aziziye kumpanyası beş altı mahdır Mersin'e gelmemekde ise de bundan böyle onların dahi beher hafta işlemeğe başlayacakları rivayet olunmaktadır.

Mersin iskelesinde yolcuları getürüb götürmek üzere bulunan sandalların kaffesi birinin malı olub bunları taht-ı inhisarında işletmekte ve bizzarure râkib olanlardan tutturabildiğine akçeler ahz ve taleb etmekte olduği makam-ı sami-i vilâyet-i celile'den istihbar buyrularak verilen emir üzerine mahall-i mezkur müdürliği tarafından işbu sandalların nakil ve ihrac edecekleri yolci ve hâmule-i saire içün meclise mutedil ücret kat' ve tahsis olunarak sâye-i cenâb-ı padişahide bilcümle yolcular ve tüccar kayd keşaketden kurtarılmış ve şu suretle dahi işleri teshil olunmuşdur.

Mersin iskelesi az zamanda çok mamur olub daha cesâmet kesb eylemesi matlub ve mültezim bulunduği cihetle her bir ehl-i hirfet ve sanatdan olarak hükümet marifetiyle etrafdan yetmiş seksan kadar hanenin daha oraya nakl ettirilmesi matlub-u mezkurun tesriî hususlari mucib olacağından icrây-ı icâbi mutalaa olunmaktadır.

Hasebutteşkilat Mersin kazasına tabi bulunan Gökçelu ve Elvanlu ve Kalınlu nahiyelerinin a'şarı bu sene-i mübarekede mütefferikan bizziyâde sene-i sabıkası bedelâtı olan ikiyüzonbin guruş üzerine doksanbin sekizyüz guruş zemyim vaki olduğu gibi merkez-i liva olan Adana'da olunacak müzyadede dahi zam vukubulacağı derkârdır.

-*-*-

Maraş sancağına tabi Elbistan kazasında Sait oğlu Hacı Ağa mahallesi ahalisinden mutahharin Rabia nâm kızı erkek kıyafetine girerek ve kendisine Ali adını vererek Adana'ya gelmiş ve biraz zaman kahveci tabiliği yapıp muahharan Şeyh Habazan Hüseyin Efendi'nin furununa yanaşmalık ile yanaşarak işlemlikde bulunmuş olduği halde Efendi muma ileyh merkumenin lisanı nisa lisanını çaldığını ve edası kız oğlan kız edasını andırdığını kendusunden hal ve keyfiyeti suâl ederek mezburenin merkum mutahhar'ın kızı olub elân bâkir olduğunu ve bir

ay ticâret bu kıyafete giridğini anlattığından hanesine aldığı işitilmiş ve hakikatı derdest tahkik bulunmuşdur.

VEKAYİ-İ HARİCİYE

AVRUPA

Ortada deveran eden politika müşkilatından biri dahi (Lüksenburg) maddesi idi. Bu kere Paris'den gelüb (Enval Deryan) nâm gazetedeki görülen telgraf mealine nazaran bu iş için Londra'da teşkil olunmuş olan konferansda İtalya ve Belçika devletlerinin dahi dahil bulunması zımnında Fransa ve Purusya devletleri taraflarından davetnâme gönderilmiş ve (Lüksemburg) ne Fransa ve ne de Prusya canibinden müdahale olunmayub idâre-i mümtâzâde kâlik üzere tanzim olunan kararnâme imzalanmış olduğu anlaşılmışdır.

-*-*-

AFRİKA

Habeş hükümdarı (Todor)un askeri asiler ile bir büyük muhabere edib rüesây-ı eşkiyadan bir haylisi telef ve asakir-i merkume muzaffer olmuşdur.

-*-*-

TEFRİKA

Seyhan ve Seyhun ve Ceyhan ve Ceyhun hakkında i'ta olunacağı ikinci numeromuzda ihtar olunan malumatdır.

(Mevki-i cereyân-ı Seyhan)

Seyhan Adana ırmağıdırki bunu teşkil eden nehirlerin başlıcası (Zemanti) ve (Göksu) ırmakları olub Zemanti nehri Kozan ile hıta-i Rum'un yani Konya ve Ankara eyâletlerinin hadd-ı faslıdır. Göksu nehri Kozan şarkî içinden cereyan idüb Kozan ile Adana hududunda Zemanti nehri ile birleşiyor.

(Mevki-i cereyân-ı Ceyhan)

Ceyhan nehri Maraş dağlarından gelüb Çukurova'ya inerek ve (Misis)e yani Misis kasabasından mürur ederek Çukurova dahilinde vaki Yumurtalık limanına karib mahalde denize mansıb olur. (Kamus cild-i evvel sahife 483)

Seyhan Reyhan vezninde Şam diyarında bir nehirdir. Misis'a kurbundan cereyan eden nehirdirki tahrif ile cihan suyu tabir edilir. (Seyhun) Ceyhun vezninde maverâunnehir'de ve Hindistan'da birer nehir adıdır. (Kamus cild-i sâlis, sahife 608)

Ceyhan "cim"in fethiyle Şam ile Rum ülkesi beyninde bir nehirdir ve bu cihan mu'rebidir. Hâlen cihan suyi tabir ettikleri nehirdir ki Adana kurbunda cereyan eder.

Ceyhun "cim"in fethasıyla nehr-i Havarzmdır ki Emuye dedikleri nehr-i azimdir. Orta yakasına Maveraunnehir ıtlak olunur.

(Seyhan ile Ceyhan'ın zikr olunan mevkilerine ve Kamusun beyanına bakılınca ya bu nehirler isimlerini değişmiş veyahud mahallerini becâyiş eylemiş olmak lazım gelür.)

TARİH-İ TÜRKMANİ

Tarih-i mezkurun dörtyüz ondördünci sahifesinde ... . Zikrine göre nehr-i Ceyhun hudud-i bedhaşandan huruc idub ona bir çok nehirler munzım olarak azim bir ırmak olur ve Adana'ya kadar cereyan ederek nehr-i Rum'a mansıb olur imiş. Nehr-i Seyhun maverünnehir'de Semerkand'a ve ondan sonra Hacend'e karib bir nehirdir. Seyhan Sdana garbisinden cereyan eder bidâyeti Malatya nahiyesidir.

(Bu tarihin Seyhanı Adana'dan etdirişi bülende ise de Ceyhanı cedd-i evvel sutur-i mübahaseden geçirmeyib onun makamına Ceyhuni kâim eylemesi yani Ceyhuni bedheşandan dolaşrda ta Adana'ya kadar götürüb oradan Nehr-i Rum'a (Akdeniz'e) isâl etmesi haziz-i arzdan ievâhik-i su çıkarmak kabilindendir.)

(Tetimmesi nüshâ-i âtiyede)

İLAN

Mucib-i teshilât olmak üzere Dersâdet'de ve Haleb'e baid olan mahallerde bulunub gazetemize müşteri olacak zevâtın Dersâadetde Okçiler başında Reşid Paşa merhumun türbesi karşusunda vaki kıraathane müdüri Serakim Efendi'ye müracaat buyurmaları.

Türkçe ve Arapca olarak matbuât-ı resmiye ve edebiye mahsus olmak üzere Haleb'de açılan matbaa-i vilâyet mezhebce ve devletce muzır olmayan her türlü kütub ve risâil tab edeceği

FIRAT GAZETESİ / 1284- Numero 7

Rebiü'l-Evvel 6 Sene-i Hicriye 1284 Numero 7 Pazar

Sene-i Şemsiye 1283 Haziran 25

İşbu gazete dahili ve harici havadis ve mebahisi mütenevviayı şamil olarak Haleb Vilâyeti Celilesi Dairesinde vaki matbaa-i Vilâyetde haftada bir kere tab' olunur. Bir seneliği 60 ve altı aylığı 40 guruşa ve bir nüshası 60 parayadır. Posta ücretinin bir seneliği 12 ve altı aylığı 6 guruş olub

taşralar içün fiyata bu mikdar zam olunur. Müşteri olacakların matbaa-i vilâyete müracaat eylemeleri lazım gelir.

﴿ربيع الاول﴾ ﴿سنه ١٢٨٤﴾ ٦ ﴿سنه شعبيه﴾ ﴿١٢٨٣﴾ ﴿حزيران﴾ ٢٥
﴿ ٧ پازار ﴾

﴿اشبو غزته داخلي وخارجي حوادث ومباحث منوعه يي شامل اولهرق حلب ولايت جليله سي داؤه سنده واقع مطبعه ولاينده هفته ده بركره طبع اولنور . برسنه اكي ٦٠ والتي ايلكي ٤٠ غروشه﴾
﴿ور نمره سي ٦٠ پاره در . بوسنه اجرتلك برسنه اكي ١٢ والتي ايلكي ٦ غروشه اولوب طشره لرايچون فيشنه بومقدارجه اولنور . مشتري اوله جقلرك مطبعهٔ ولاينه مراجعت اتلري لازم كلور﴾

وقايع داخليه

دار الخلافة العليه

خداوند كار ولايتي معاونلكي تفليس مهندري سابق عزتلو اسمعيل بكه توجيه بيورلمشدر .

ولايت مذكوره مكتوبجيلكي مجلس والا مضبطه اوطه سي خلفاسندن عزتلو مظهر بكه .

قره سي سنجاغي متصرفلغي سعادتلو حسن پاشا حضرتلرينه ابقاء .

توجه ابلي سنجاغي متصرفلغي سعادتلو فاضل پاشايه

كوتاهيه سنجاغي متصرفلغي فائمقامي بولنان سعادتلو توفيق پاشا حضرتلرينه ابقاء .

قره حصار صاحب سنجاغي متصرفلغي بوزجه اطه فائمقامي سابق سعادتلو عزتلو علي پاشايه .

ايوالق فائمقاملغي فوتولوزكي افندي يه ابقاء توجيه بيورلمشدر .

ازمير ولايتي معاونلكي لتوفت بك زاده عزتلو ليفور بكه .

ولايت مذكوره مكتوبجيلغي بلديه ضبطيه استنطاق باش كاتبي سابق عزتلو بدري بكه .

آيدين سنجاغي متصرفلغي فائمقاملغي بولنان سعادتلو نظيف بك افندي حضرتلرينه ابقاء .

صاروخان سنجاغي متصرفلغي فائمقامي بولنان سعادتلو علاءالدين پاشا حضرتلرينه ابقاء .

منتشا مع دكزلي سنجاغي متصرفلغي اداته متصرفي اسبق سعادتلو خورشيد پاشايه .

دكزلي فائمقاملغي معادن همايون فائمقامي اسبق عزتلو عالم افنديه توجيه بيورلمشدر .

قسطموني ولايتي معاونلكي بوردور فائمقامي سابق سعادتلو خليل بك افندي يه توجيه بيورلمشدر .

ولايت مذكوره مكتوبجيلغي ماليه كاتبي اسبق عزتلو حليم بكه

سينوب سنجاغي متصرفلغي فائمقامي بولنان سعادتلو توفيق پاشا حضرتلرينه ابقاء .

بولي سنجاغي متصرفلغي كوتاهيه فائمقامي اسبق سعادتلو اصاف پاشايه .

كذمري سنجاغي متصرفلغي نيكده فائمقامي اسبق سعادتلو سعيد پاشايه .

اركلي فائمقاملغي سعادتلو دلاور پاشايه ابقاء توجيه بيورلمشدر .

انقره ولايتي مكتوبجيلغي قوانين قلمي خلفاسندن رفعتلو نظيف بكه توجيه بيورلمشدر .

قيصريه سنجاغي متصرفلغي فائمقامي بولنان عزتلو محمد بكه ابقاء .

بوزاوق سنجاغي متصرفلغي فائمقامي بولنان عزتلو عبدالمجيد بكه ابقاء توجيه بيورلمشدر .

قونيه ولايتي معاونلكي مجلس والا مضبطه اوطه سي خلفاسندن عزتلو صلاح الدين بكه توجيه بيورلمشدر .

ولايت مذكوره مكتوبجيلغي مكتوبي صدر عالي خلفاسندن رفعتلو نفيق بكه .

علائيه مع نكه سنجاغي متصرفلغي نكه فائمقامي بولنان ايچ ابلي سنجاغي متصرفلغي فائمقامي بولنان سعادتلو عبدالرحمن پاشا حضرتلرينه ابقاء .

نيكده سنجاغي متصرفلغي فائمقامي بولنان عزتلو نجيب پاشايه ابقاء .

بوردور مع حميد سنجاغي متصرفلغي سعادتلو شوكت بك افنديه توجيه بيورلمشدر .

علائيه فائمقاملغي حميد فائمقامي سابق عزتلو احمد بكه .

بوردور فائمقاملغي علائيه فائمقامي سابق رفعتلو علي بكه توجيه بيورلمشدر .

طرابزون ولايتي مكتوبجيلغي رسومات داؤه سي امور تحريريه مأمورلرندن عزتلو ابراهيم افندي .

جانيك سنجاغي متصرفلغي دولتلو محمد پاشا حضرتلرينه ابقاء .

لازستان سنجاغي متصرفلغي فائمقامي بولنان سعادتلو زكي پاشايه ابقاء .

كوشخانه سنجاغي متصرفلغي اونبه فائمقامي سابق عزتلو محمد پاشايه توجيه بيورلمشدر .

كره سون فائمقاملغي عزتلو نكري بكه ابقاء .

بوجاق فائمقاملغي عزتلو ضيا بكه ابقاء .

سيواس ولايتي معاونلكي قوجكيري فائمقامي سابق عزتلو عبدي افندي يه توجيه بيورلمشدر .

ولايت مذكوره مكتوبجيلغي ازمير مجلس كيري باش كاتبي سابق عزتلو ادهم افنديه .

امانيه سنجاغي متصرفلغي سعادتلو عطا بك افندي حضرتلرينه ابقاء .

قره حصار شرقي سنجاغي متصرفلغي فائمقامي بولنان سعادتلو محيي الدين پاشا ايفاء توجيه بيورلمشدر .

ديار بكر ولايتي مكتوبجيلغي مكتوبي خارجيه خلفاسندن عزتلو رضا افنديه توجيه بيورلمشدر .

ماردين سنجاغي متصرفلغي حضيصورفائمقامي عزتلو سليمان بكه .

سعرد سنجاغي متصرفلغي فائمقامي بولنان سابق احمد پاشايه ابقاء .

مموره العزيز سنجاغي متصرفلغي شهرزور متصرفي سابق سعادتلو اسماعيل پاشا حضرتلرينه توجيه بيورلمشدر .

جزاير بحر سفيد ولايتي معاونلكي لازاراكي زاده رفعتلو لاهوداري افنديه توجيه بيورلمشدر .

ولايت مذكوره مكتوبجيلغي ازمير محكمهٔ تجارت رئيسي سابق عزتلو نجيب پاشايه .

مدلو جزيره سي متصرفلغي اوخري فائمقامي سابق سعادتلو نجيب پاشايه

ساقز جزيره سي متصرفلغي فائمقامي بولنان سعادتلو مصطفى نجيب پاشايه ابقاء

ردوس جزيره سي متصرفلغي فائمقامي بولنان سعادتلو حسن پاشا حضرتلرينه ابقاء .

بوزجه اطه فائمقاملغي بوردور فائمقامي سابق عزتلو عبدالله افنديه

لمنى فائمقاملغي عزتلو ابراهيم پاشايه ابقاء .

استانكوى فائمقاملغي قره حصار صاحب فائمقامي سابق عزتلو رائف افنديه توجيه بيورلمشدر .

سلانيك ولايتي معاونلكي قسطاكي افنديه

ولايت مذكوره مكتوبجيلغي تحرير اعلاك قلمي باش كاتبي عزتلو سعيد بكه توجيه بيورلمشدر .

VEKAYİ-İ DAHİLİYE

DARU'L-HİLAFETİ'L-ALİYYE

Karasi Sancağı Mutasarrıflığı Saadetlu Fazıl Paşa Hazretlerine ibka

Kocaeli Sancağı Mutasarrıflığı Saadetlu Fazıl Paşa'ya, Kütahya Sancağı Mutasarrıflığı Kaymakamı bulunan Saadetlu Tevfik Paşa hazretlerine ibka.

Denizli Kaymakamlığı meâdin-i Hümayun Kaymakamı Esbak İzzetlu Alim Ağa'ya tevcih buyrulmuşdur.

Mardin Sancağı Mutasarrıflığı Kaymakamı bulunan Hacı Ahmed Paşa'ya ibka.

Mamuratu'l-Aziz Sancağı mutasarrıflığı Şehrezar Mutasarrıfı Sabık Saadetlu İsmail Paşa Hazretlerine tevcih buyrulmuşdur.

VEKAYİ-İ VİLAYET-İ HALEB

Seksan iki senesine mahsuben Haleb'in kur'ası keşide olunmak üzere esnanda bulunanların şân-ı celili askeriye riyâten nasıl ta'zimat ile celb olundukları birinci nüshamızda yazılmış ve kur'a usul-i adilesinin suret-i mazbuta ve muhakikada cereyan-ı levâzım-ı umurdan olduğuna binâen müti-i belde Faziletlu Bahaeddin Efendi ile Meclis İdare-i ve Temyiz-i Vilâyet ve livânın müteheyyizanı a'zasından birer ve ulemây-ı zevi'l-ihtiramdan ve eşrâf-ı hanedandan dörder zevatdan ve redif zabitanı ile ümerây-ı askeriyeden mürekkeb olarak kur'a memuri Mirlivâ Saadetlu Mustafa Paşa'nın taht-ı riyâseinde olmak üzere bu sene muntazam bir kur'a meclisi teşkil kılınarak emr-i muayene geçen Cumartesi gününe kadar sürmüş idi. Pazar güni kur'a çekilmesine karar verildiğinden daire-i vilâyet havalisinde asakir-i şahane saff-ı beste-i i'zâz ve müsikâ-i askeriyenin terennümsâz oldukları ve vali-i vilâyet devletlu Cevdet Paşa ve Haleb Vilâyeti fırkâ-i askeriyesi kumandanı saadetlu Seyyid Hamdi Paşa vesâir memurin ve a'zay-ı vilâyet ve livâ ile hey'et-i mezkure hazır bulundukları halde kur'a çekilmiş ve akabinde Padişahım çok yaşa derud müteakib ol vurudi zeyur zeban eda kılınmışdır.

Esnanda bulunan iki birâderin esnây-ı muâyenede isimleri kur'aya idhâl olunarak kur'a çekildiği gün ikisinide kaf isabet etmekle merkumanın validesi meclis-i kur'aya celb edilip hangisini bırakacağını kendusunden suâl olundukda şefkât-ı fıtriyesi icabınca birini diğeri üzerine tercih edemediğinden iki kardaşın üzülüşmelerini re'ylerine havale ve bunların ikiside zişan olan sıfat-ı mübeccele-i askeriyeyi ihraza arzukeş bulunduklarından sen gitme ben giderim diyerek yekdiğerine futuvvet-i uhuvetkârâne irâde eylemiş olmasıyla validelerinin rızasıyla

sahib-i zevce bulunan büyük birâderi kendusune muayyen bırakılarak küçük birâderi askere alınmışdır. (Ne güzel kardaşlık)

Ber vech-i meşruh kur'a çekilmekde olduği sırada ümmü'l-murada bulunan kuvve-i müfreze-i askeriye canibine memuriyet-i mahsusa ile mukaddemce gönderilmiş olan meclis-i idâre-i vilâyet müteheyizanı a'zasından Rıf'atlu Hüseyin Efendi Şeyhul'l-meşâyih DEhâm Bey ile birlikte ve anzenin taht-ı itaatinde olmayan sebaa ve acacire takımından iğtinâm olunan otuzaltı re's kısrak ile üçyüz mehar deve yedinde olarak ve pişleri sıra gelen arıban mu'lin-i muzafferiyet-i ebyât ile teğanni kılarak daire-i vilâyete gelmişlerdir. (Bakiyesi sonra)

-*-*-

Birecik'den Haleb'e ve Haleb'den İskenderun'a kadar yapılacak yol içün bir komisyon-u mahsus teşkil kılındığını yazmışdık. Komsiyon-u mezkur'un kararı üzerine tarik-i mezkurun tesviye ve tanzimine bir mennihi Teâla önümüzdeki Pazar güni bede ve mübaşeret olunacakdır.

Muhakkin-i kemâlat-ı alamatın bi nihaye muktedây-ı fazılı olan Reşadetlu Şeyh Ahmed Termânini Hazretleri bu yolun bedelinde bulunmak niyetinde ise de ihtiyarlığı cihetle iki saatden ziyade duramayacağından dört gündelik olarak komisyon-i mezkuri reisi Faziletlu Bahaeddin Efendi Hazretlerine kırk guruş göndermiş.

Her ne kadar Reis-i mumâ ileyh tarafından kenduleri gibi zevât-ı kiramın bu mekule tekâlifden müstesna oldukları cevabı irsal kılınmış ise de müşarun ileyhi nef'i umuma aid olan böyle hidemat-ı mebrurede bulunmaklığın saadet ve faziletinden bahs buyurmuşdur. Binâenaleyh bu yolda bedenen çalışmayanların yevmi sekiz guruş otuz pare bedel vermeleri kararı iktizasından olduğundan meblâğ-ı mürselin fazlası olan beş guruş müşarun ileyh canibine iâde ve kusuri maal-memnuniye kabul kılınmışdır.

(Müşarun ileyh Hazretleri Arabistan'ın âb-ı ruyi oldukları halde şu tarik hakkında bu vecihle hizmet-i cezile-i Suriye'de dahi bulunuşları husul-i hüsn-i neticeye beraat-ı istihlâl ve vilâyetin her umurunun karin-i tevfikât olduğuna dâldır.)

-*-*-

Peyas sancağına tabi Bilân kazasında vaki Ermeni milleti kilisesinden üçbin dirhemlik kadar simden masnu eşya ve avani vesâire sirkat olunduği ve sarikinin derdest teharri bulunduği işidilmişdi. Bu kere Antakya kazasından alınan evrakda Antakya Kaymakamı Rıf'atlu Osman Efendi tarafından taharriyât-ı lazime bilicra eşyây-ı mezkurenin sarikleri

bulunan Acem Muhammed bin Halil ve Muhammed bin Abdullah derdest olunub lede'l-istintak eşyây-ı mesruka meydana çıkarılmış ve şu halde sirkât-ı mezkure kimlerin vesâder ve delâletleri ile olmuşdur. Buraları dahi tedkik kılınmakda bulunmuş olduği işar olunmuşdur.

-*-*-

Bundan mukaddem vaki olan ihbar üzerine Asakir-i Nizâmiye-i Hazret-i Şahane karakoli canibinden şehr-i Haleb'in kaöylü nisası kıyafetinde yani yüzünde peçe üstünde çarşef ve ayağında sarı çizme olduği halde bir herif-i hebâisü'l-yef tutulub daire-i vilayete götürülmüş ve o kiyafetle vali-i vilâyet Devletlu Paşa Hazretleri gördükden sonra icrây-ı istintakı zımnında meclis-i temyiz-i vilayete gönderilmişdir.

Revş-u halihi alınan malumata nazaran merkum Ayıntablı ve Mustafa adlı olub kendisi Haleb Jandarma neferatından Kilisli Ahmed'in zevcesiyle kan yalaşarak kan kardaşı olduğundan bahisle bir takım kevne şuurları kandırarak tarh-ı bezm-i gulgune-i muaşerete kanı vesile eylemiş ve uruk-ı muhabbetlerine katılan hun-ı fesâd ğaleyan ettikce gece gündüz soluğu mezburenin yanında alımağa kankasemiş olduği ve bir iki gündür araları bozulub göremediği cihetle mezbureyi görmeğe kanı kaynadığından o kıyafete girmiş ve iliğibnin kanı kuruyasıca nefer ise karısıyla merkumun kan yalaşub hırsına mahrem olarak her bar bilâ teklif evine gelüb gidüb görüşmekde bulunduğuni ve ne dem böyle bir karı ile kan yalaşınca ihtilât haram olmayacağını söylemiş idüği anlaşılmış ve ancak ihbar edenlerden Cüneyd bin Abdullah merkumun sarik olduğuni iddia eylemekle keyfiyet her ciheti meydana çıkarılmak üzere merkumların istintakları derdest-i icra olduği gibi işin rengine bakılınca merkum neferin mülk-i zabtiyede istihdamı caiz olmadığından tard kılınmışdır.

FIRAT GAZETESİ / 1284 Numero 17

Sene-i Hicriye 1284 Cemaziyü'l-evvel 21 Numero 17 Perşembe

Sene-i Şemsiye 1283Eylül 7

Gazete dört sayfa olarak yayımlanırken, haberler üç sütun üzerine tertib edilmiş. İlk iki sayfası Arap harfleriyle Türkçe, diğer iki sayfa ise, Arap harfleriyle Arapça olarak yayımlanmış. Her iki bölümü oluşturan sayfanın ortasında "Fırat" logosu kullanılırken, logonun solunda "Sene-i Hicriye 1284", "Cemaziyü'l-evvel 21", sağında ise, "Sene-i Şemsiye 1283" ,"Eylül 7" ibarelerine yer verilmiş. Başlığın hemen altında "Numero 17 Perşembe" ibaresi yer almış. Başlık ve haberler arasında çift çizgi içersinde;" *İşbu gazete dahili ve harici havadis ve mebahis-i müteneviayı şamil*

olarak Haleb Vilayeti Celilesi dairesinde vaki matbaa-i vilayetde haftada bir kere tab olunur. Bir seneliği 60 ve altı aylığı 40 guruşa ve bir nüshası 60 parayadir. Posta ücretinin bir seneliği 12 altı aylığı 6 guruş olub taşralar için fiata bu mikdar zam olunur. Müsteri olacaklarm matbaa-i vilâyete müracaat eylemeleri lazım gelür" bilgisi yer almaktadır.

اسبو عزته داخلو وخارجي حوادث ومباحث متنوعه يي شامل اولهرق حلب ولايت جليله سي دائره سنده واقع مطبعه ولايتده هفته ده بركره طبع اولنور. برسنه لكي ٦٠ واللي ايلكي ٤٠ غروشه
ويرلنجه سي ٦ پاره در. يوسنه اجرتلكرسنه لكي ١٢ واللي ايلكي ٦ غروش. ايلول طقسرملرايچون فيئه يوعه مدارضم اولنور. منذوي اولهجقلرك مطبعه ولاشه مراجعت انارى لازم كلور

وقايع ولايت حلب

وقايع ولايت حلب

(مرعشدن تحريرات)

دار الخلافة العليه دن عودت فيوضات غايت حضرت ظل الهي زده جانبلي مرعشه شرفه وصول بولجهه جانب حكومتدن درحال اسكان محترملرينه جمله به اشاعت بشارت اولنمغله وجلوس همايون حضرت پادشاهيلرينك مصادف اولديغي روز فيروزه بهجرت پايلان شندكك يوسنه اجراسي يو يوم مبارك طريق فائقه هر كس طرفندن كمال شوق وخواهش الله گرتا كون اسباب شادماني تهيئه وتدارك سعادت ايلمش وهر عرصه سنه مرعشه سعادتلو پاشا حضرتلرى جانبندن دخي فوق العاده اجراى شعر آيين ومحفل سحي موقوم بولوندي .

يوم مذكوره صباحين حكومت دائره سنده برطاقم عساكر نظاميه ايله ژاندارمه عسكرى سلاح بدست عسكريه مخصوص موسيقه عسكريه نك زينن حضرت اولدقلرى حالده اجراى مراسم مباركه ايچون فرقة الاجه رفاقتيله مرعشه دار السلاح معيت اولان عساكر حضرت پادشاهي امراوضابط ني البده مرسيز اولديغ دائره حكومته كلدكلرى مثلو فضيلتلو حاكم افندى ايله مأمورين محليه ومجالس اعضاء وعبرلرى وباخلهلرى وجوه واشراف تمامك ورؤساى روحانيه وسائر معتبران اهالى وتجار طاقم طاقم كلوب بولنه بر روز مسعدت يوزه ادا كلدن طولايى يكديگرنى تبريك وتسعيد المشلر ومكتب شاكردانى دخي كلوب بيرليه زبان مصادقت نشان قلنان زايد عمر واجلال وشوكت واقبال حضرت خلافتپناهى ادعيه خيريه سنه جمله حضارايله بركده اين جلغ تمامدر . ارازنصت جانبازى هنكامه مرعشه كلش اولان جانبازلر اول كون صباحدن اخشام اولنجيه دكين حكومت قونالى ميدانده حيرت فزا حركاتدا كون اويونلر اجرا المشلدر . اخشامنيى امرا وضباطان وماءمورين موسى ايله ايله سائرلرينه مخصوص مشارايله حضرتلرى جانبندن بكمجل برضيافت ويرلمك اوزره

فرقة الاجه قومانداني سعادتلو اسماعيل پاشا دخي پاشاو كوني حليه كلمشلردر .

● اندهدن مكتوب ●

اندهده واقع اني كورسك تحريراتندن اخذ شرفتعلق ايتمكله سريعاً اجراى ايجابي ضمنده اندهه تصرف سعادتلو وبس پاشا حضرتلرى مجلس تجارت دخي تشكيل اتمكله ورود وپيش اهاليله اداره ودعاى اعضا وممتازلرندن ومعتبران وجوهدن بعضلرينك پاشه الديغي بالمذاكره عرض يوسنه مشارايله حضرتلرى موجود دعيه لريله اندهه دن يدى ساعت اوتهده واقع چاندير نامه نهدرت خنصرجه ومسقفسرجه عزمت ايدلمشلرايسه ده برمرتبه دوردن كولك بوغازينه واوردن جسر مذكوره قدر اولان وتونون انباطرايله عربه لرينك فيومي مشايه سنده اولهرق طريقي مستقيم عدم استيراولمه تلان سبيل صعب المرور كورلدكدن بوكو پرينك انشاسيله بول واداره لرنك اصلاحيلرينه وغايده جسيم لعيم المأمول تلك خراب بوغازيه هوا كشاده اولمق قيلندن اولهجغي وشوليله بوطريق عالى شرايعه اظهار كيفي راغب ومارين . عاجزلرى حالنه نظرا رده بولنمسيزده وسعه بوطرق مستقيم آتيه سي ولايت جليله يه پك اهميتلى طولديغندن حتى تلك جهتدن طريقنه مقدرا نعام بيورلمشده اولديغي مسموع كوش مخلصزلرى اولمسيله ايدى . مرعشه كلدكلرنده بوعرض وشرح وبيانلرى اكمله بالتأمل خصوصاً وسعودت حكمنه بولنان بوازلك مصرفه مرتبط اولديغي همجنس بولنلرى تنكره شايان اولديغندن ولابجهه تسويه طرق وتسهيل تحصيل طريق مذكوره طرف جنابلرى يك مهم برسنه طولمقده بولندقدن مشار اليهك اقدامات دخي بوبولرى ايراولنمكله مطوف كورولديغندن بوبابده طبيعه شوقسم ايضاى تعريك ايدوب موفقيتلرى دعاسى تكرار ايلرز .)

انتهى اردوى همايون رئيس اركانى سعادتلو اسماعيل پاشا حضرتلرى اكمكدرون طرفينه كچن جمعه ايرتسى كونى حليه كلمشلردر .

ماذونا درسعادتدن بولنان ولايت جليله اوراق مديرى رفعتلو نوماني بك افندى دخي مشارايله صاغ پاشا حضرتلريله برلكده حليه مواصلت المشلردر .

قونالى اهالى مزارع عسكريه وچيارسو وپازارلرنى اغتصال بالجمله عملات قادارلرى متنوعة غيره مقصود ومأمول بولديغدن مأهجه ظلى منبعث اولان درجه ده برشور آيين اولمشدر . همه او وجهه اعلان هوايى قشكلرك سعادتلو پاشا جانبلرينه وباخلهلرينك ايچرسنه ماهدن برتابدر . چرخ فلكزادينه چرخ چابينه دوماهيه لرك انتظامي صفدر روبنه داغ وارلرى اجي قشكلرك غير شراره سي مثلو شتاب اولديغي كبي مانند انجم سمايه سز روشنه ال ايدلان منفعللر كويا بيچرادر . بوحاله مرعشي كورلرك ع (ياخه خوش بال اولدوزه ترن زمين) مصراعني كرارا ادر وسرور متضاعف اولديغي طرف طرف ايفاد ايدلان ماهيدلرى كورنركمال حيرتدن آى ديرايدى .

تجهه كلام بندهء زمرمي عنده طوقدم اسعده وداد زياده يودم لكن عرم ايجنده بوبله شتك كورمدم ديو زبانلرى لمه لمه اهل اذنده برخوش صدايي الهشتاق ايدى . اداى عبادت دلل ايدى كه فوق العاده دعالم . بو دنى بتصرفزلرينه لولان ذات عالينه درك كمال حسن نيت وصدق طويتدن نا شيدر .

(حضيفة مشار اليه نامدار پاشا حضرتلرينك هرسك فاتحمغفورلغنده اتحصال ايلديكرتحريرات يولده كوسترديكلرى هيئت مجموعه كوشي مخلصزلرنه اقمسه ايدى . مرعشه كلدكلرنده بوعرض وشرح وبيانلرى اكمله بالتأمل خصوصاً وسعودت حكمنه بولنان بوازلك مصرفه مرتبط اولديغي همجنس بولنلرى تنكره شايان اولديغندن ولابجهه تسويه طرق وتسهيل تحصيل طريق مذكوره طرف جنابلرى يك مهم برسنه طولمقده بولندقدن مشار اليهك اقدامات دخي بوبولرى ايراولنمكله مطوف كورولديغندن بوبابده طبيعه شوقسم ايضاى تعريك ايدوب موفقيتلرى دعاسى تكرار ايلرز .)

انتهى اردوى همايون رئيس اركانى سعادتلو اسماعيل پاشا حضرتلرى اكمكدرون طرفينه كچن جمعه ايرتسى كونى حليه كلمشلردر .

ماذونا درسعادتدن بولنان ولايت جليله اوراق مديرى رفعتلو نوماني بك افندى دخي مشارايله صاغ پاشا حضرتلريله برلكده حليه مواصلت المشلردر .

قونالى اهالى مزارع عسكريه وچيارسو وپازارلرنى اغتصال بالجمله عملات قادارلرى متنوعة غيره مقصود ومأمول بولديغدن مأهجه ظلى منبعث اولان درجه ده برشور آيين اولمشدر . همه او وجهه اعلان هوايى قشكلرك سعادتلو پاشا جانبلرينه وباخلهلرينك ايچرسنه ماهدن برتابدر . چرخ فلكزادينه چرخ چابينه دوماهيه لرك انتظامي صفدر روبنه داغ وارلرى اجي قشكلرك غير شراره سي مثلو شتاب اولديغي كبي مانند انجم سمايه سز روشنه ال ايدلان منفعللر كويا بيچرادر . بوحاله مرعشي كورلرك ع (ياخه خوش بال اولدوزه ترن زمين) مصراعني كرارا ادر وسرور متضاعف اولديغي طرف طرف ايفاد ايدلان ماهيدلرى كورنركمال حيرتدن آى ديرايدى .

تجهه كلام بندهء زمرمي عنده طوقدم اسعده وداد زياده يودم لكن عرم ايجنده بوبله شتك كورمدم ديو زبانلرى لمه لمه اهل اذنده برخوش صدايي الهشتاق ايدى . اداى عبادت دلل ايدى كه فوق العاده دعالم . بو دنى بتصرفزلرينه لولان ذات عالينه درك كمال حسن نيت وصدق طويتدن نا شيدر .

(حضيفة مشار اليه نامدار پاشا حضرتلرينك هرسك فاتحمغفورلغنده اتحصال ايلديكرتحريرات يولده كوسترديكلرى هيئت مجموعه كوشي مخلصزلرنه اقمسه ايدى . مرعشه كلدكلرنده بوعرض وشرح وبيانلرى اكمله بالتأمل خصوصاً وسعودت حكمنه بولنان بوازلك مصرفه مرتبط اولديغي همجنس بولنلرى تنكره شايان اولديغندن ولابجهه تسويه طرق وتسهيل تحصيل طريق مذكوره طرف جنابلرى يك مهم برسنه طولمقده بولندقدن مشار اليهك اقدامات دخي بوبولرى ايراولنمكله مطوف كورولديغندن بوبابده طبيعه شوقسم ايضاى تعريك ايدوب موفقيتلرى دعاسى تكرار ايلرز .)

انتهى اردوى همايون رئيس اركانى سعادتلو اسماعيل پاشا حضرتلرى اكمكدرون طرفينه كچن جمعه ايرتسى كونى حليه كلمشلردر .

ماذونا درسعادتدن بولنان ولايت جليله اوراق مديرى رفعتلو نوماني بك افندى دخي مشارايله صاغ پاشا حضرتلريله برلكده حليه مواصلت المشلردر .

قونالى اهالى مزارع عسكريه وچيارسو وپازارلرنى اغتصال بالجمله عملات قادارلرى متنوعة غيره مقصود ومأمول بولديغدن مأهجه ظلى منبعث اولان درجه ده برشور آيين اولمشدر . همه او وجهه اعلان هوايى قشكلرك سعادتلو پاشا جانبلرينه وباخلهلرينك ايچرسنه ماهدن برتابدر . چرخ فلكزادينه چرخ چابينه دوماهيه لرك انتظامي صفدر روبنه داغ وارلرى اجي قشكلرك غير شراره سي مثلو شتاب اولديغي كبي مانند انجم سمايه سز روشنه ال ايدلان منفعللر كويا بيچرادر . بوحاله مرعشي كورلرك ع (ياخه خوش بال اولدوزه ترن زمين) مصراعني كرارا ادر وسرور متضاعف اولديغي طرف طرف ايفاد ايدلان ماهيدلرى كورنركمال حيرتدن آى ديرايدى .

تجهه كلام بندهء زمرمي عنده طوقدم اسعده وداد زياده يودم لكن عرم ايجنده بوبله شتك كورمدم ديو زبانلرى لمه لمه اهل اذنده برخوش صدايي الهشتاق ايدى . اداى عبادت دلل ايدى كه فوق العاده دعالم . بو دنى بتصرفزلرينه لولان ذات عالينه درك كمال حسن نيت وصدق طويتدن نا شيدر .

(حضيفة مشار اليه نامدار پاشا حضرتلرينك هرسك فاتحمغفورلغنده اتحصال ايلديكرتحريرات يولده كوسترديكلرى هيئت مجموعه كوشي مخلصزلرنه اقمسه ايدى . مرعشه كلدكلرنده بوعرض وشرح وبيانلرى اكمله بالتأمل خصوصاً وسعودت حكمنه بولنان بوازلك مصرفه مرتبط اولديغي همجنس بولنلرى تنكره شايان اولديغندن ولابجهه تسويه طرق وتسهيل تحصيل طريق مذكوره طرف جنابلرى يك مهم برسنه طولمقده بولندقدن مشار اليهك اقدامات دخي بوبولرى ايراولنمكله مطوف كورولديغندن بوبابده طبيعه شوقسم ايضاى تعريك ايدوب موفقيتلرى دعاسى تكرار ايلرز .)

Üç Sütüna haberlerin yer aldığı birinci sayfa'da, "Vekayi-i Dahiliye", "Vekayi -i Vilayet-i Haleb" başlığı altında şu haberlere yer verilmiştir.

"Altıncı Orduy-ı Humayun Reisi Erkânı Saadetlu Samih Paşa Hazretleri İskenderun tarikiyle geçen Cumartesi güni Haleb'e gelmişlerdir.

--*

Kozan Mutassarıfı Saadetlu Arslan Paş'nın Mardinden hareketle Ağustos'un yirmibeşinci güni Urfa'ya gelmiş ve Haleb'e bilmuvasele geçen sali güni mahall-i memuriyetine gitmiştir.

--*

Adana'da vaki Akköprü'nün ta'mirine irâde-i seniyye serian icrây-ı icâbî zımnında Adana mutasarrıfı Saadetlu Derviş Ağa ile İdare ve Deâvi a'za ve müğmeyyizanlarından ve mü'tebaran-ı vücuhdan ba'zılarını yanına alarak bizzat azimet buyurmuşlar idi. Müşarun ileyh Hazretleri mevcud maiyetleriyle Adana'dan yedi saat ötede vaki Çafed nehrine kadar zahmetsizce ve meşakatsizca azimet edebilmişler ise de buradan gölün boğazına ve oradan Cisr-i Mezkure kadar olan ve bütün Anadolu'nun Arabistan'a kapusi müşabehesinde olarak tarik-i müstakim ad ve itibar oluna gelen sebil-i Sa'bu'l-murur görüldüğünden bu köprünün başka bir yoli var ise febiha ve illa burasını bir farabda cisr-i ta'mir eylemeğ gitmek harab bir haneye kapu küşad etmek kabilinden olacağı ve şöyle bir tarik-i âmmî şeriatü'l-ğazal gibi bıragub marrinve abiri hâl-ı muhatarada bulundurmağa ve tesviye-i turuk meseley-i esilesi Vilâyet-i celilece pek ehemmiyetli tutulub hatta İskenderun tarikine ne kadar ikdam buyrulmakta olduği mesmuumuz olmakda iken burayı şu halde bırakmağa gönüller razı olmayacağı mukaddemesiyle bu yolun ehemmiyet-i tesviyesi dermeyan olarak ağaç altında müşarun ve muma ileyhim akd-i meclis idüb bu yoldan iktisâb-ı hayr ve menfaat eden ve semt ve civarı bulunan karye ve kasabalar ahalisinden ve işsiz bulunan takımdan mikdar-ı kâfi amele tedarikiyle sarf-ı yaray-ı iktidar olunduği ve kazma kürek ve barut gibi şeyler hazine-i celilesiyle yeniden bir masraf kapusi açmaksızın bazı suret-i müşabehe ile tedarik kılındığı taktirde asanca vusul-i sirat-ı maksada şehrâh bulunacağı bittezekkür ol vecihle icâbının icrasına musaraat olunmağa karar vermişleridr.

Adana'dan Akköpriye kadar gölün boğazı yolunun tesviyesine ibtidar olunmağla az zaman içinde tanzimine muvaffak oldukları halde mahsusen Adana'dan celbeyledikleri iki atlı araba ile Adana'ya müşarunileyh Hazretlerinin avdet buyurdukları manzur-ı çeşm-i mefharatımız olmuşdur. "

Fırat'ta Gadirü'l-Fırat'ın Çıkışının Haberi

Fırat'ın 17. Sayısının birinci sayfasında, gazetenin ilavesi olarak çıkarılan Gadirü'l-Fırat'ın haberi şu şekilde verilmişdir.

"Fırat'ın Pazar güni çıkarılması Dersaadet Postası Cumartesi güni geldiğinden vürud eden evrâk-ı havadisde mühim bir şey var ise derhal müşterilerimize bildirmek niyetine müsteni idi. Şimdi ise vilâyet dahilinde ve haricinde bulunan zevât-ı maarif-i semâtın ekseri Fırat'ın muhbirlik etmek ve neşren ve şuara maarif ve edebiyata müteallik şeyler vermek zahmeti lutfen uhde-i hamiyetlerine almışlar ve havadisden maada güzel takriz ve lüğaz ve kasideler dahi gönderilmişdir.

Fırat haftada bir kere çıkarıldığı halde bunları neşre gayr-i kâfi ve elde bulunan havadisden ve hünerverân-ı asrın irsâl buyurdukları cevahir-i zevahir maarifden müşterilerimizi istifade ettirmenin Fırat'ın mecrây-ı me'lufi olan terakki-i maarif menafine menfi bulunmuş ve ab-ı ruy-i a'sar olan şu asr-ı mübarek Hazret-i Padişahide temam enhar-ı terakki ve temeddüdün mevsim-i feyzanı gelmişdir. Binâenalyh Fırat dahi hoş ve haruşe boşlayub feyz fezanından bir gadir hasıl olmuşdur ki sahayifindeki bendler lâl-i marifet maarifmendan zemâne birer sandukça-i mâlâ kelâm ve her satırı ol durer-i derâriye birer rüşte-i intizam olacakdır. Bu Gadirü'l-Fırat'ın tab' ve neşri için yevm-i mahsus olmayub havadis-i rüzgara ve maarife dair asara tabi olarak Fırat'a ilâve olmak ve Fırat müşterilerine meccânen verilüb müşteri olmayanlara kırkar paraya satılmak ve havadis bulunduği halde bir günde iki defa çıkarılması daire-i cevazda bulunmak üzere Haleb Vilayet-i celilesi matbasında temsil olunacağından ve birinci nüshası bi mennihi Teâla önümüzdeki hafta çıkarılacağından mahall-i sairede bulunan müşterilerimize dahi buranın havadisini tez vermek maksadıyla bugünden itibaren Fırat'ın güni Perşembeye tahvil kılınmışdır."

FIRAT GAZETESİ / 1284 Numero 18

Sene-i Hicriye 1284 Cemaziyü'l-evvel 28 Perşembe

Sene-i Şemsiye 1283 Eylül 14

Fırat'ın 18. Sayısıda bir önceki sayı gibi üç sütun üzerine dizilmiş olarak yayınlanmıştır. Birinci sayfadan haberler, 'Vekayi-i Dahiliye' başlığı ve 'Vekayi-i Hariciye' başlığı altında iç ve dış olaylar iki farklı bölümde verilmişdir. Vekayi-i Dahiliye başlığı altında, Dersaadet ve diğer vilayetlerle ilgili haberler ve atamalar yer alırken, hemen bunlardan sonra 'Vekayi-i Vilayet-i Haleb' başlığı altında Haleb vilayeti ve vilayete bağlı kazlar ile ilgili haberlere yer verilmiştir.

فرات

نومرو ۱۸

﴿ جمادی الاول ﴾ ۲۸ ﴿ سنه ۱۲۸٤ ﴾ ﴿ سنه ثمنیه ﴾ ۱۲۸۳ ﴿ ایلول ﴾ ۱٤ ﴿ بخشنبه ﴾

﴿ اشبو غزته داخلی وخارجی حوادث ومباحث متنوعه یی شامل اولوب حلب ولایت جلیله سی دائره سنده واقع مطبعه ولایتده هفته ده بر کره طبع اولنور · یرینه لکی ٦٠ والی ایاقی ٤٠ غروشه ﴾

﴿ ویرلنجه سی ٦٠ پاره ده در · پوستا اجرتلک یرینه لکی ١٢ والی ایاقی ٦ غروش اولور · طشره دا ایجون فیاته یومقدار ضم اولنور · مبتدی اوله حقلرنده مطبعه ولایته مراجعت اولنمری لازم کلور ﴾

وقایع داخلیه

دار الخلافه العلیه

خلاصه کرمی سعادتلو محمد امین ابهی مجلس والا قوانین بانی مکرمی سعادتلو قدری بك امینه یوکرمه یدی نشان ذیشانك اولمغی رتبه سنه دن برقطعه سی احسان یورلمشدر ·

دیوان محاسبات اعضالغی امانیه متصرفی سابق سعادتلو عطا بك امینی حضرتلرینه ·

خلوص قائمقامغی سعادتلو رفعت پاشایه ·

نادره قائمقاملغی غلوص قائمقامغی سابق عزتلو حسب امینی یه ·

گوله قضاسی خانه امینی رفعتلو محمد بکه رکاب همایون قپوجی باشلغی توجیه یورلمشدر ·

طرابزه ولایتی دفتردارلغی عزتلو ادیب امینی یه نشانی نشان ذیشانك درتنجی رتبه سندن برقطعه سی ·

ولایت مذکوره مفتشلغی حکامی فضیلتلو مصطفی توفیق امینی یه اوچنجی مجیدی ·

ولایت مذکور مجلس اداره سی اعضاسندن عزتلو نوری بکه اوچنجی ·

روم ایلی بابه لرباشی پاپاسی نیلوس امینی یه اوچنجی ·

طرابزه ولایتی مکتوبی معاونی عزتلو ادهم بکه درد نجی ·

ولایت مذکور نفراف مفتشی نامه امینی یه درد نجی ·

ودین وجوهدن خورشید امینی یه درد نجی ·

طرابزه ولایتی داخنه کاتبی عدلیه قائمقامی عزالدین بکه درد نجی ·

ولایت مجلس تجارت رئیسی عزتلو حاجی یوانجه امینی یه درد نجی ·

زشتوی مجلس اداره سی اعضاسندن پوب خرستو افندی یه درد نجی ·

طرابزه ولایتی اصلاحخانه مدیری شریف امینی یه اوچنجی ·

ولایت مذکور مطبعه مدیری اعظم امینی یه اوچنجی ·

ولایت مذکور محاسبه ارطه سی خلفاسندن نافی افندی یه اوچنجی ·

ارطه مذکور خلفاسندن ابراهیم افندی یه اوچنجی ·

ارطه مذکور خلفاسندن اعطا افندی یه اوچنجی ·

ارطه مذکور خلفاسندن حسن افندی یه اوچنجی ·

ولایت مذکور تفتیش رئیسی احمد بکه اوچنجی ·

ولایت مذکور ترکه نفراف مأموری جلال بکه اوچنجی طرنوی قضاسنده و بر بولی محاسباته اوچنجی ·

ودین مجلس تمیز حقوقی ممرلرندن محمود افندی یه اوچنجی مجلس مذکور ممرلرندن احمد شکری افندی یه اوچنجی عدلیه مجلس اداره سی اعضاسندن مرزا بکه اوچنجی ·

عدلیه مجلس تمیز حقوقی ممرلرندن زکریا افندی یه اوچنجی ودین وجوهدن علی بکه اوچنجی ·

روم ایلی بابه لرباشی معاونی درفات افندی یه اوچنجی ·

طرابزه ولایتی نفراف فرانسزجه مأموری بابه لوغلانی افندی یه اوچنجی ·

ودین مجلس اداره سی اعضاسندن ویهودی ملتدن اشر افندی یه اوچنجی ·

ودین حکومت ترجمانی الیاس افندی یه اوچنجی دفتردن برقطعه مجیدی نشان ذیشانی احسان یورلمشدر ·

روم ایلی متنبی استانبول مدرسلرندن فضیلتلو محمد نوری افندی یه دوره یه مواونی احسانیه سکسان بش سنه سی ذی القعده نك اشریفه غره سندن ضبط ایتمک اوزره برچه مواونی احسانیه سی ·

ودین نافی انزه مدرسلرندن مکرملو حسن تحسین افندی یه ودین متنبی بروسه مدرسلرندن مکرملو مصطفی حمدی افندی یه استحوال مدرسلکی توجیه یورلمشدر ·

﴿ وقایع ولایت حلب ﴾

حلب متصرفی سابق سعادتلو یوسف ضیا پاشا بالسلامه اسکندرون اسکله سندن وابوره سوار اولوب درسعادته عزیمت ومواصلت ایلمشلردر ·

مواده بهه مذاکره سی مقتضه بوطرفده بولنان بیاس متصرفی عزتلو عیسی افندی مقدمجه محل مأموریتنه عزیمت وبالسلامه مواصلت ایلمشدر ·

﴿ اداره دن مکتوب ﴾

اداره یی شریف حضرت ولایتپناهیدر · انه متصرفی سعادتلو وصی پاشا حضرتلریله برلکده رشادتلو شیخ علی افندی حضرتلری زلزله کندکاری سره ده زیارتده اولوب بك مناسب سکوریلان وایچیلوجه دندکاری جامع ایلان طرسوس قپوسی چاپسوندده ایکی طرفلی بهر دکان اوکنه عسکردن خلایق اهل طرفدن بیکلرجه درجه ده فیاضتسه سبب ایلان (بذله) ذه یرلرلدور درت طرفی اچیق جرجی وسبزه جی دکانلری قالدیرلدیغی واسکی دکانلرینه مشتملم هیئته قونلدیغی حالده چونکه بود کانلرینه قدیم · کابین محاسبك ارطه سی قریبنده باغه دوغی یالمش محدث شیرازلسیله هم مذکوردر کابین قدیمه شرف بولمه جغنی وعده جایسو نظامی موجبجه هیئت مطلوبه یه کلدکجه اکلاندیغندن بورلری چاپسولیه کوزلیله تهیم ایدلسه دوغی محدث محلرك قالدیرلمسی ذات ولایتپناهی طرفندن متصرف مشارالیه حضرتلرینه تنبیه ایدلدیغی ایشیدلمشدی · بناء علیه اصحاب دکاینه کیفیت بالاطراف اعلان اولنوب محدث دکانلرو کره · مان یرهندهدم ایدلدوغی قدیم دکانلرك تعمیر ایدلان مقتضی وماموراریله نظارتیله صورت حسنه ده تعمیر وتهیئه باشلاتیلوب اون درت اوشون اچیقلغندن کوزل چاپسوجاسیدر ایشیدلدی · بو بابده اهالی ومتنکف واصحاب دکاکین طرفلرندن شکرانه ارائه دیلمکله بیاض چاپسو یی کورن دیکر چاپسو اصحابی دخی دکانلرینلرابو چاپسو یه تنظیری استدعایه قالقشدقلرندن براجی تمچه · ادیرلرینه رخصت اعطاسی بروکیرلنه جکدر تعمیری · متزلزل اولمه جغی جهتله پیش اون کون مکرر رخصت ویرلمکله جکی مشارالیه متصرف پاشا حضرتلری جانبندن وعد بیورولمغله انشاءالله پکرز ملکه دور ··

اورفه سنجاغنه تابع سروج قضاسنده مقیم یزیدی عشیرتندن بعض اقوام تجاردن علی جول یك اینای سبیلك فی سبیل الله یکوتوب ورادکاری ضمنده مصارفی کندو کیسه سندن یالسو یه برده جك قضاسنده دوت ساعت مسافده بولنان کوپرلك یانندی بومبشلی طاشدن عبارت ارتان طاغی آتش اسرائیلیلر ایدوکندن کوه وطاغ شکافده اولیغرض وجه کاملك اوزره دوتولنه اوبه اوله رق منعدد دیرکلر یاپدیرمشدر · مرمومی الهك شوهمت جریده سی اناسرحیت وفوتدن ایلغه کندوسی مرکز ولایته جلب ارائه رق لطف یورلدیغی ایشیدلمشدر · صحیحاوی الله علی بکك عم واقعه سی طابان تنکوتنا

Logonun hemen altında, iki çizgi ile ayrılmış bölümde, tüm sayılarda şu ibare yer almıştır.

'İşbu gazete dahili ve harici havadis ve mebahis-i müteneviayı şamil olarak Haleb Vilayeti Celilesi dairesinde vaki matbaa-i vilayetde haftada bir kere tab olunur. Bir seneliği 60 ve altı aylığı 40 guruşa ve bir nüshası 60 parayadir. Posta ücretinin bir seneliği 12 altı aylığı 6 guruş olub taşralar içün fiata bu mikdar zam olunur. Müsteri olacakların matbaa-i vilâyete müracaat eylemeleri lazım gelür. '

Gazetenin 18. Sayısının 'Vekayi-i Dahiliye' başlığı altında şu haberler yer almıştır.

' Hariciye katibi saadetlu Muhammet Efendi ile Meclis-i Vala kavanin Başkatibi Saadetlu Kadri Beyefendiye bu kere Mecidî nişanı zişanın üçüncü rütbesinden birer kat'ası ihsan buyurulmuşdur.

Göle Kazası hanedanından Rıf'atlu Muhammed Bey'e Rikâb-ı Hümayun Kapuci Başiliği tevcih buyurulmuşdur.

Tuna Vilayeti Defterdarı İzzetlu Edib Efendi'ye Osmanî Nişanı zişanı'nın dördüncü rütbesinden bir kıt'ası.

Vudin Naibi Edirne Müderrislerinden Mukremetlu Hasan Tahsin Efendi'ye Vudin müftisi, Bursa Müderrislerinden Mukremetlu Mustafa Hamdi Efendi'ye İstanbul müderrisliği tevcih buyrulumşdur.

--*

Haleb Mutasarrıfı Saadetlu Pertev Paşa bisselâme İskenderun iskelesinden vapura suvar olub Dersaadet'e azimet ve muvasalat eylemişdir. '

'Vekayi-i Vilayet-i Haleb' başlığı altında ise şu haberler yer almaktadır.

' Urfa sancağına tabi Suruc kazasında mukim Berazi aşiretinden ve ağnam tüccarından Ali Çol Bey ebnay-ı sebilin fi sebilillah beytuted ve rahatları zımnında masarıfı kendi kesesinden bittesviye Birecik kazasına dört saat mesafede bulunan köprünün yanındaki yumuşak taştan ibaret olan dağı altmış ester istirab eder genişlikte ve han şeklinde oydurmuş ve çevkemânın üzere derununa yine oyma olarak mateaddid direkler yaptırmışdır.

Mir muma ileyhim şu himmet-i cezilesi asar-ı hamiyet ve fütuvvetden olmağla kendisi merkez-i vilâyete celb olunarak taltif buyurulduğu işidilmişdir. Sahihan ileyhi Ali Bey'in himem-i vakıası şayan-ı teşekkür ve sena olduğundan lisan-ı umumi-i vilâyet makamında olan Fırat dahi zebân-ı memnuniyetle arz-ı mahmedet eder.

..*

Nefs-i Haleb'de bundan biraz mukaddem bir koyunun karnından bir başlı ve sekiz ayaklı ve iki kuyrukli henüz tüylenmemiş bir heykel-i garib zuhur etmiş olduğundan daire-i vilâyete götürülmüş ve ba'de'l-müşahede karantina hekimi Mösyö Koçoni cenablarına gönderilmişdir,

.*.*.*

Nefs-i Haleb'de birisinin bir çocuği dünyaya gelüb kâffe-i uzvi temâm ise de sekbe-i süflası olmadığından ve üç dört gün kadar validi taraflarından hekime müracaat kılınmadığından biçare çocuğunun karnı davul gibi şişmiş ve ölmekliğe ramak kalmış iken memleket tabibi Futuvvetli Mustafa Efendiye haber verilerek icrây-ı ameliyat ile çocuğun surah-ı etselini tutmuş olan lahm-ı zâid izâle edilib el-yevm ber hayat bulunduğu muma ileyhi tarafından ifâde kılınmışdır.

-*-*-*

Urfa sancağına tabi Rumkal'a kazasında vaki Kara mezra karyesi ahalisinden Ahmed nam kimsenin kısrağı dört kulaklı bir tay doğurmuş ve bunun yüzünün yırtığı tepesine kadar olub boğazının içi göründüğü ve süt duduğı dahi olmadığı cihetle süd ememediğinden beş gün kadar yaşayub telef olmuş olduğuni mahallinden yazılıyor.

-*-*-

Cezrâye karyesinden Muhammed Nufelek'in zevcesi üçbuçuk dört mâh mukaddem batn-ı vahide ikisi erkek ve ikisi dişi olarak dört çocuği birden nihâde-i mehd-i imkân eylemiş ve erkek çocuğunun birisi on gün ve küsurları üç ay mikdarı muammer olub badehu birbirini müteakkib vefât etmiş olduği vusıl-ı sem-i tahkikimiz olmuşdur.

FIRAT GAZETESİ / 1284 Numero 33

Fırat Gazetesi'nin 1284 yılına ait 33. numaralı sayısı da dört sayfa olarak yayınlanmıştır. Gazetedeki yazılar, ilk iki sayfada Arap harfleriyle Türkçe, diğer iki sayfada ise Arapça olarak yer almıştır. Her iki bölümde Logo ve logonun sağında ve solunda yer alan ibareler aynı şekilde verilmiştir. Sayfanın ortasında "Fırat" logosu, logonun sol tarafında, "Ramazanü'l-Mübârek 22", "sene-i' Hicriye 1284" ibaresi, sağ tarafında ise, "Sene-i Şemsiye 1283" ibaresi yer alırken, logonun altında, "1284 Numero 33 Perşenbe" ibaresi yer almıştır. Gazetede Başlık ve haber bölümü çift çizgi ile ayrılıp, iki çizgi arasında;" *İşbu gazete dahili ve harici havadis ve mebahis-i müteneviayı şamil olarak Haleb Vilayeti Celilesi dairesinde vaki matbaa-i vilayetde haftada bir kere tab olunur. Bir seneliği 60 ve altı aylığı 40 guruşa ve bir nüshası 60 parayadir. Posta ücretinin bir seneliği 12 altı aylığı*

6 guruş olub taşralar içün fiata bu mikdar zam olunur. Müsteri olacaklarm mtabaa-i vilâyete müracaat eylemeleri lazım gelür" bilgisi yer almaktadır.

فرات
١٢٨٤
نومرو ٣٢
سنه خمسه
كانون اول ٢٩
١٢٨٣
سنه تسعه
رمضان الشريف ١٥
١٢٨٤
سنه عشره

اشبو غزته داخلي وخارجي حوادث ومصالحه متنوعه يي شامل اولدغي جهتله سي دفعه نشر اولنمقده بركره طبع اولنوب سنه لكي ٦٠ والي ابقي ٤٠ غروشه
ويرلشمه سي ٣٠ غروشه در . سنه اجرتنك سنه لكي ١٢ والي ابقي ٦ غروش اولوب مقدمدن اجره ويرلمكده بولنه جقلرك مصلحتلري ايچون مشتري اولديغي جهتله مراجعت اطلري لازم كلور

وقايع داخليه

(وقايع ولايت حلب)

اداده دن طرسوسه قدر تعميد اولنان نفوس خصوصيله خانم اولوب امر تجاريه يله مشغول اولديغي جهتله بزلرديدي . طرسوس قضاسنه مرسين اسكله سنك تجار نجه يكديگرينه مناسباتي وايكي طرفده بولنان تجار واهاليسك برربرله معاملاتي اولديغندن اقتضا ايدن دركار تجارك واحب بسار جانبلرندن كمال سوق وخواهش ايله تدارك وتهيئه قلنمغرق خط مذكوردك مرسينه اقصالي وبو يوزدن دي اسباب ترقيات اسكلي نيلز واستدعا قلنمغله ايدوكي محتدن كلان مكاتيده مرقوم ومستنبط منه فع كيفيه اولدغن طريق تجارتن تسهيل وتوسيعي ملتزم اولديغه بنه تعيين يفنده مذكور طرسوس خصلتك دخي مرسينه توصيلي مصمم بولنمشدر .

كچن بازار ايرتسي كيجه سي ساعت بدي صولرنده نفس حليمه باشقوه چاپرسوسنده واقع كريجي سليمان نام كسه نك دكاني باقمقده اولديغي قوللرك عساكر منصوره طرفندن كورمكله برابله سرعت ايتدكلرندن سليمان باصمديغيلن ولدي التفتيش مرقوم دكانده بولنان نقودده آتش ايتدغي حالده لابغيله اولوب باصمديغه مجبور اولديغي حالده كندينه يكتدن طغرا ان ايدن شراره دن طولو قسمنده يغي آكلاشلمشدر .

تنبيه

بوس خانه ودكانلرده اوجاغي ونفه تاري بتر براقق و بالخاصه طوتوب يارلمه استعدادلي شيلر بولندرمرمق عادتدن كورو بتور فصلنك وقوعنه منتظر اولمق وكندويله اشعال باشقي نادانه يلغق قبيلندن اولوز مزدود كالرمز كاكيدر ديه رك حزم واحتياطه ديقت ايلمامك والهي بعضيكه اول اورطه كيدوب ايسه سوكي سايه ده شرعا ومثلا قضا جائز اولديغي كبي (ولاتسلموا بايديكم الى التهلكة) نص حكمت مخصوصيله جزم كارده تهلكه ومهلكه دن حذر ايتمك يعني ايشي قوي طارزه يا آتي فرائض امورندندر .

على الخصوص حليمك بزي كاكر ايسه ده درون وبرونك برچوق يرلري اختياجلرندن اولديغندو پرتيوملرنن بچه جارلري يافديغي وبچه اوبكلري يغدغي مسلمدن بوشيغنه بناء هرحالده بويله شيلرده دقت وتفيد اهم وازمدر .

سوتليه مك خلاق اولديغي قيصه مرتق ملاحظه سيله برحال اسف انكيز وقوعنه باس اولنمق حكومتجه مسئول طوتيله جغري مقرر اولمغله هركسك اكا كوره احتياطلرايله وعاقلانه طورمكلري لازم كلور .

(اداده دن مكتوب)

بو حواليده اللي اللي كون كوندوز ولا يقطع ياغمور يا غمقده اولوب هله اون اون بش كوندن بري زياده سندي . وكوچك بولك يالمه فهرز طغيانه باشلادي . از جمله سچمسان نهري ايكي طرفندن كمراي قدر يشمش ايكي اوچ مثلي قبيلدن بولك وشجر مزروعاتي كون برچوق زلاري ياسدي . واداده نهريك جوانب اربعه سنده دخي احاطه ايلدي .

كرك يالمانك متصل ياغمدن وكرك سچمسانك جوخمندن طولايلي بولار مسدود حكمنه كيروب برفاج كونلر ايچي سيل ايب وذهاب ايده مديلر . وتجه زمان داده دن مياه ايلد كاري عوق وذخيره لري اسكله زه ايتديره مدكاري كبي خارجدن اسكاله يه كلوب دكاري اشيالري دخي ايكيروزه جاب ايتيه مديلر .

بو اراده وقوع بولان فورتنه دن قرطماس اسكاله سنده بولنان برفرنس مرو برادكاري كيبه او چ قصه سه اوسرنا سعه سي كه جمله سي قصه سنه يه غرق وناف اولمشدر مرسين اسكاله سنده بعض معمور مزيانوب انس نجه دهي باقدقدن وقوع بولمش وداده ايله طرسوسه قرق الي قدر خانه يقلمشدر .

مرعشدن الدن اورداي بلغراد جه طغرا رجب الترجب ايتدا سنه نيروز اول حسوالي به اوردي ازمه سي كسلكسز ين برف و باران يا غمقده اولديغندن نفس مرعشده حبسايچه دكاكين و بيوت ايله ديوارلر . منهدم اولمش و برطاغ يچره يزلرنده

قاوب وط نامزده اولان قزلكه كندن البستان ايله محالي آسار، بولغري قباوب تعويجه دي بعض تلفات وقوع بولمش اولديغي مع الاسف آكلاشلمشدر .

(١٩ كانون اول سنه ٨٣ نامر نجيه عبدالقادر ورودايدن مكتوبدر)

عينتاب قضاسنك اليمه سي (حوارة) تعبيرايله اسمان طاش جسندن اولوب بوطاشك ايسه باشده وياغيشه پك يورى اولديغندن مدت قديمه نظرنده جوريوب طاغلمقده وبحكمه طاقه تعسلي شوكه نزده مغرك كثرت زوال جهتله كچه كوندز اون اون بش محله سنه بعض برز تخلفه در . تاريخ مكتوبدن بركون اول يعني بازار ايرتسي كچه سي ساعت ايكي بچق رادسنده نفس عينتاب جايي محلسي ساكنلرندن كل حسن نام خصصك خانه سي ديوارى قومبسي طوپان علينك طامي اوزرينه منهدم اولوب يدي كز عدده ديركلرينى سكت ايتمكله اغتشاه بولنان مرقوم طپان اون درت ياشنده اوغلي محمد عنى ايله برچوق ياشنده ديكر اوغلي محمد ووالده سري فاطمه طامي وطو براقي ازمنده فالنمز و بوكورتي بي طوپان فوتوغرافي درحال بيشه رك يوك اوغلي محمد عنى بي بشاو كوچكلكي طوپراق ايچندن حيا چقدره مشدر .

مزبوره فاطمه دخي طامنك اهدامي صره ده نجره دن فاجغي ايستمش ايسه ده فرجه يله اوه سوب باشه واوه وزي باشه ديرلك چاره يوق جرئتجه زده اولمش ومرقوم محمد عليك جئازه سي حكيم افندينك مرقيله كشف ومعاينه ايتدرلدكده برپارچه بز اوپلوب توزو طوپراقدن بوكله رق قسملرم روح ايله بكي آكلاشلمشدر .

حكومت فوناغنك محلس اوضه سيله قم او طه سنك دوبارى او چ پارمق قدر يرلرى اولديغندن معمار معرفتيله ندى الكشف اطرافنده كى صوزكلى ياصوب اوياغمش اولديغى بو حالده مذكور اوطه لرده اوطورمنه امنيت اولمديغه جئى تعيين اولمش اونسيله محمد بك محلس داوسى سه دعوى اولمغله سنه نقل ايدلش وهرالراج اولديغى كى دكراولنان فوناغك نجم عمارتلرى اولمق اوزره اداره جئى ايشيدلمشدر .

وقايع شاهانه

(كانون اول ١٤ نامر نجيه له معره من السلطان مكتوبدر)

(خلاصة مأليدر)

باغورك جوق ياغمورندن طولايلى حاب ايله معره اده سنده كى

Bu bilgilerden sonra haberlere yer verilmiştir. Gazetenin birinci sayfasında yer alan haberler şunlardır:

"VEKÂYİ-Î DAHİLİYYE

DARU'L-HİLAFETİ'L-ÂLİYYE

Selanik vilayeti Vali muavinliği Trabzon vilayeti Vali muavini sabık Yanko Ekbâdis Efendi'ye tevcih buyurulmuşdur.

Trabzon Vilâyeti Vali Muavinliği Selanik Vilayeti Vali Muavini sabık Lekâdi Efendiye tevcih buyrulmuşdur.

-*-*-*

Bu kere bâ irâde-i seniye müceddeden teşkil olunan Erzurum Vilayeti merkez muhasebeciliği varidat muhasebesi ketebesi mütehâyizanından ve rütbe-i rabıa ashabından fütuvetlu Halid Bey'e tevcih kılınmışdır.

Bağdad vilayeti dahilinde kain Şemu'l-cerba aşairi Şeyhu'l-meşâyih izzetlu Ferhan Bey'e mirü'l-ümerâlık rütbesi tevcih buyurulmuşdur.

Karahisar Sancağı muhasebecisi Fahri Efendi'nin Kars muhasebeciliğine becâyiş-i memuriyetleri icrâ buyrulmuşdur.

Vekâyi-i Vilâyet-i Haleb

Beşinci Orduy-i humâyun Müiri Dolnelo Mustafa Paşa Hazretlerinin Haleb'e teşrifleri 31 numerolu nüshamızda beyan olunmuş idi. Müşarun ileyh hazretleri mâh-ı halin onyedinci Cumartesi güni Haleb'den hareket buyurmuşlar ve Vali-i Vilâyet Devletlu Paşa Hazretleriyle Haleb Kumandanı ve merkez mutasarrıfı Saadetlu Paşalar ve erkân-ı vilâyet ve livâ ile askeri ümerâ ve zabitanı şehrin haricine çıkub resmi ve dâî icrâ eylemişlerdir.

Müşir-i müşarun ileyh hazretlerinin Ba'lebek tarafına azimet buyurdukdan sonra güzar'duy-i humayuna teşrif edecekleri işidilmişdir.

-*-*-/*

Urfa'daki Muhbirimizden Bu Kere Gelen Mektubdur

Vâli-i vilâyet Devletlu Paşa Hazretleri Urfa'yı teşrifle Vilâyet usul-ı hasenesine tevfikan icraât-ı teşkiliyeyi tekmil ve sahâ-i husule getirilen ıslahat-ı hayriyeye ilâve-i fâika olarak gayr-i muntazam suretde bulunan Urfa Sancağı asakir-i muvazzafesini dahi jandarma usulune kalb ve tahvil buyurdiler. Bu esnâda seksaniki senesi fır'a-i şeriyesinin icrâsına memur mirlivâ saadetlu Mustafa Paşa Urfa'ya muvasalat eyleyerek pirâye bahş fark-ı mûbaharı olan ferman-ı celilü'l-avani mutasarrıf-ı livâ saadetlu Ziya Paşa'ya bil-i'ta vâli-i müşarun ileyh'e hazretleri hazır bu-

lundukları halde asakir-i nizâmiye ümerâ ve zabitanı ve memurin-i liva meclis-i mahsusada ferman-ı sâlifü'l-beyân kemâl-i ta'zim ile kıraat olunmuş ve müfti-i belde faziletlu Abdurrahman Efendi tarafından ifây-ı farizâ-i dua bilcümle huzar ile saff-ı beste-i ihtiram olan asakir-i şahane caniblerinden (Padişahım çok yaşa) gülbelengi isâl-ı mele-i a'la kılındığı müteakib vali-i müşarun ileyhi hazretleri canibinden bir hikmet amiz irâd buyrulmuşdur.

Nefs-i Urfa elliyedi mahalden ibâret olduği halde teşkil-i vilâyet iktizasınca yedi kola taksim olunmuş ve her kola muhtarlar intihâb ve ihtiyar meclisleri teşkil kılınmış olmasıyla kur'a meclisinde ve her kolun esnâ-i muayene olacağı gün meclislerinin dahi mevcud bulunması münâsib görüldüğünden ve Urfa'ca birinci kol Halilürrahman koli bulunduğundan emr-i muayeneye kaide-i adl ve hakkaniyete tevfikan kurâları keşide kılınmışdır.

-*-*-*

(Nutk-i Mezkur)

Vatanın muhafazası cümlenin borcudur. Ancak cümlenin bu işe münhasır olması kabil olamaz. Bu cemiyetden ba'zı efradın kavaid-i adliyeye tevfikan ifraz olunarak bu işe münhasır ve mütehassıs olması lazım gelir. Bu kavaid-i adliye kur'a nizamnâmesinin havi olduğu mevârid işte hey'et-i askeriye bu efrâddan teşekkül edeceğinden bunların genc ve dinc olanlardan ifrâz olunması iktizâ eder. Bu suretle vucudca askerliğe muhtemel olanların cümlesi dahi askerlik sınıfına tahsis olunamaz. Bunların içinden bir sınıfın erilmesine lüzum görinüb bu dahi size bize kalsa hatır ve gönüle riayet olunarak adl ve hakkaniyet üzere icra olunamaz. Artık hiç kimsenin bir diyeceği kalmamak üzere kur'a-i şeriye icrası ferman buyrulmuşdur. Bu ise işin neticesini Allah'a bırakmak demek olarak artık herkes kaderine razı olmalıdır. Millet-i islâmiye hep askerdir. Vatanın muhafazası cümleye vacibdir. Gerçi hudud ve sınırın muhafazası şer'an farz-ı kifâyedir. Fakat bu borci eda edecek sınıf bir mucib-i irâde-i zillullâhı bunca tekellüfât-ı nizâmiye ile tefrik olunan efradın içinden kur'a-i şeriye ile ifrâz olunduği halde bu borc ol sınıfın üzerinde kalıyor. Artık nasıl borc oluyor.

(Farz-ı kifâye hükmüni kesb ediyor) öyle ise bir Müslüman ba kur'a-i şer'iye asker oldukdan sonra ne vecihle firar edilebilir. Firârilere Müslüman değil denilmez ise de firari cehâletden ve za'f-ı diyânetden olmak lazım gelur. Başka mana verilmez.

(Mütalaa)

Asker firariliğinin dünyada hicabı ve ahiretde ikabı müztelzim idügüne bu nutuk hükm-i ayet dahi değildir.

Askerlik şan ve kaçıklık şin olduği halde şan-ı şine tebdil-kâr-ı denâet ve alel-husus ihtyar-ı ar firar mahl-ı diyânetdir.

Aklı başına yar olan böyle kâr-ı nâhemvarı irtikâb etmez ve gerive-i firara gitmez buni edenlerin kendulerini bilmeyen bir takım cahil ve avakib-i umurdan gafillerdir.

Onların etdikleri ise yanlarında kalmayub sâye-i kader tevâbe Hazret-i Şahanede her nereye kaçmış olsalar yakayı ele vererek kanun-i adalet meşhun-i askeriye tevfikan cezây-ı becâlerini görmekdedirler.

İşte buraları mutalaa ile dünya ve ahiretde berhudar olmaklığa çalışmak ferâiz-i umurdandır.

İkinci Sayfa'da yer alan yazılar:

Bu Ramazan-ı Şerif'de Haleb mahallatından Mezuk nam mahale ahalisinden Muhammed Said bin Bekri ve Sahtebeze mahallesi sakinlerinden Muhammed ibn Muhammed Safiye nam şahıslar Leyla Bekreci Camiine girerek bir kebir kilim sirkad edüb götürürler iken Zabıta kolu tesadüf eylediğinden merkumani ahz ve girift ile canib-i hükümete götürmüş ve lede'l-istintak merkumanın mezkur kilimi çaldıkları tebeyyün eylemiş olmasıyla ceza kânunnâme-i Humayun'un ahkamına tevfikan ve tarih-i hapislerinden i'tibar emr-i merkum Muhammed Said'in üç sene ve Muhammeddin gayr-i reşid olduğuna mebnî dokuz mah müddetle habislerine hüküm olunmuşdur.

-*-*-*

İşbu Ramazan-ı Şerif'in onyedinci Cumartesi gecesi kala Sertopçusunun oğlu olup topçu neferatından bulunan Şeyh Mustafa Efendi ile refiki Hüseyin imsak topunu atar iken mezkur top atik Timur toplarından olup karıncalanmış olduğundan paralenerek bir parçası merkum Hüseyin'in sağ koluna ve bacağına ve bir parçası Mustafa'nın dizine rast gelmiş ise de ziyâdesiyle tesiri olmadığı işidilmişdir.

-*-*-*

Adana havalisine baranın pek ziy'ade yağmış ve nehr-i Seyhan'ın fevkalâde taşmış olduğuna ve bu arada zuhur eden buradan Karataş iskelesinde bulunan beş kat'a geminin battığına dair Adana'dan aldığımız mektubi bundan evvelki nüshamıza derc eylemiş idik. Bu kere vürud eden evrâk meâllerine nazaran şehr-i Kânun-i evvel'in üçünci ve dördünci ve onbirinci günlerinde vukubulan fırtınalarda mezkur sefinelerin karaya düşüp ğark ve şikest olmuş ve tâifelerinden yedi neferi gaib

olub kusuriyle kaptanlarının sahil-i selâmete çıkarılmış olduği ve sufun-i mezbureden üçünün enkazı mahallince alenen bilmüzâyede bunlardan birisi beşbin elli ve birisi onbin ve birisi ondörtbin elli guruş bedelât ile talebleri uhdelerinde takrir ederek bedelât-ı mezkure müşterileri tarafından bâ kefâlet kaptanlarına verildiği anlaşılmışdır.

-*-*-*

(27 Kânun-i evvel 83 tarihiyle Maraş'dan Mektub)

Maraş sancağına mühlik Zeytun kazası kasabasının civarında vaki (Çavdar) köprüsüyle nefs-i kasbanın arasında ve cânib-i garbisinde bulunan ve ceviz vesair ağaçları havi olan tahminen altıyüz dönüm mikdarı bağçe ve bostan arazisini müştemil dağ Kânun-i evvel'in yirmibirinci perşenbe güni saat üçbuçuk sularında birden bire yerinden hareket ederek (kerzer) nâm dağdan ayrılub kasaba-i mezburenin ittisalında kâin (Şugul) nâm dereye devrilmiş ve hâlen ara sıra taş ve toprak dökülmekde bulunmuşdur.

Cebel-i mezkurun hin-i tezelzülünde nefs-i Zeytun'dan zikrolunan Çavdar köprüsüne kadar olan yolun üçyüz zira'a mikdarı mahalliyle (Orta) nâm mahallenin değirmenlerine cereyan etmekde olan su harkını beraber götürmüş (Yukarı) nâm mahallenin dahi kezâlik su harkını tahrib ederek değirmenlerin suları çekilüb muattal kalmış ise de lehü'l-hamd nüfusca bir kevne zarar ve ziyan görülmemişdir.

Bimennihi Taala ilk Bahar'da icabına bakılmak üzere şimdilik su harklarıyla tamirine himmet olunmakdadır.

-*-*-*

(32 numeroli nüshamızda murakkam ebhas-ı mahsusanın maba'didir.)

Ve sağına soluna hiç bakmıyor. Bizim bildiğimize göre Trablus Garb'ın hali şu merkezde olub eğer karibu'l-ahd'de sureti muntazama ve mertebesinde posta vapurları Trablus Garb Gazetesi dahi sahib-i varakanın dediği gibi Malta'dan kolayca malumat olarak politikadan işine elverecek ve müşterilerinin rağbetine tevafuk edecek vecihle bahsedebilir. Ve burasını gazete-i mezkur muharririnin bizden iyi bilmesi lazım gelir.

Zira gazetelerin ekseri pek ziyâde Avrupa politikasına itina etmekde olub filvaki' hükm-i zemân icâbınca evrâk-ı havadisin en mu'tena mesâili ebhâs-ı politikaya olduği gibi münkir değildir. Ancak gazete buna münhasır olmayub mevâdd-ı politikaya evrâk-ı havadis münderecatının

bir mühim fasılıdır. Ve her gazete politikaya dair hususatdan iktizây-ı hâle ve mevkiine göre bahseder.

Meselâ Rum ilindeki tebâ-i gayr-i müslimenin ekseri (Ortodoks) mezhebinde bulunduklarından Rumeli gazetelerinde (Ortodoks)lara dair bahsolunmak umur-i tabiyeden olub (Asya) tarafında ise bu bahislerin bu kadar ehemmiyeti olamaz ve bir vakitden beri mübayenet ve muğayerete nazar Tuna gazetesiyle Selânik gazetesinin Ortodokslara dâir edecekleri bahisler dahi bittabi suret-i mutarıdda da olamaz.

Sahib-i varaka bu dakikalara vakıf olubda badehu bir hatib-i umumi gibi bütün vilâyet gazetelerine ders vermek üzere ortaya çıkmalıdır. Yok yok evvel emirde kelimelerin ma'nây-ı mevzu' lehine belleyüb ve rabt-ı kelâm ve ifâde-i' meram eyleyecek kadar kitabet öğrenüpte sonra böyle bir varaka yazmalıdır.

Fakat mebahis-i meşruha ... ... bize aid olmayub çünki sahib-i varakanın Fırat'a olan i'tirazı mücerred-i münşiyâne yazılması hakkında olduğundan ve bu ise terkib ve ibareye aid bulunduğundan elfâz ve ibaratca icâb eden ebhâs ve ecvibe ekseriya umur-i maarifden bahsetmekte olan Gadirimize havale olunmuşdur.

-*-*-*

Tefrika

32 numeroli nüshamızdaki (Mukaddime-i hulasa-i politika)nın maba'dindendir.

Ve ekâbir kaç kala verüb mukabilinde bir mikdar arazi ile yalnız Kuds-i Şerif şehrini alarak orada tac giyüb Avrupaya avdet eylemişlerken (Papa) bu alış verişden ve böyle muahrebesizce tac giyişden memnun olamamışdır. Kaldı ki muahharen Kuds-i Şerif tekrar canib-i İslâmiyandan alınub gerçi bir sene sonra yine İsavelere red olunmuş ise de bu avanda canib-i şarkda (Cengiz) Han zuhur ederek (Moğol)lar (Moğol Tatar taifesidir) ol tarafda memâlik-i İslâmiye'yi harab etmekde olmalarıyla onların şerrinden firar eden bazı tavaif-i Etrâk bu tarafa gelerek Kuds-i Şerifi zabt etmişlerdi. Bin'aenala zalike (Fransa) kralı dokuzuncu (Luyi) bir ordu ile (Kıbrıs) adasına çıkub oradan altıyüzkırk yedi sene-i hicriyesinde Mısır canibine geçerek (Dimyat)ı zabt ile Mısır üzerine hücum eylemiş ise de askeri rehin temdir ve kendisi esir olmağla (Dimyat)ı red ve bir çok akçeler i'ta ile kad-ı esaretden tahlis-i geriban etmiş ibret olarak (Fransa)ya avdetinde güzel kanunlar tanzimine sarf-ı mesâi eylemişdir.

Bu esnada Devlet-i (Eyyubiye) munkarız olarak Mısır hükümeti Türkman eline geçmiş idi. Ve bir vakitden beri (Turan) ve (İran)ı pâyimal edegelen (Mogol)lar altıyüzelli altı sene-i hicriyesinde hitâ-i Iraki dahi istila ve badehu hilâfet-i (Abbasiye)yi imha (Haleb) ve (Hama) taraflarını yağma eylemişler idi. Ve Tatar'ların bu istilası memâlik-i İslamiye hakkında Frenkler tecâvüzatından ziyâde hasar-ı mucib olmuş idi. Fakat Mısır'da tertib olunmuş olan Kölemen askeri ol vakitte göre epeyce mazbut bir asker olarak (Antakya) ve (Yafa)yı ve müteakiben (Aka)yı ve diğer bazı mevakii Frenklerin yedinden ihtihlas eyledikleri gibi Tatarlara dahi kaviyen mukabele etmişlerdir. Ve bu avanda sülâle-i (Abbasiye)den beri Mısır'da meydana çıkarak kendusüne biy'at olunmuş ise de hilâfeti bir emr-i i'tibarı olup hüküm ve hükümet hep Sultan-ı Mısır elinde idi. İşte böyle bir emr-i i'tibari hilâfet ünvanıyla Mısır memleketi müluk-i İslâmiye'nin merci-i manevisi olmuş idi.

Bir minvâl-i meşruh (Antakya) ile (Yafa)nın zabt olunduğı haberi Avrupa'ya vasıl oldukda Fransa kralı dokuzuncu (Luyi) asilzâdekâni Paris'e da'vet ile muharebe-i silibiye'ye karar vererek ve ibtida (Tunus) tarafını zabt edişi münasib görerek bahren oraya çıkmış ise de ehl-i İslâm'ın delirâne mukabelesi üzerine dikiş tutturamayub (Tunus)dan ric'at ile varup (Kartac) şehrini zpt eylemiş ve kendusi orada vefat etmekle ordusi Paris'e dönmüşdür.

Ve Frenklerin en sonra yed-i tasarruflarında kalan Sayda sahilini dahi altıyüz doksan sene-i hicriyesinde Mısır Memluklari zabt etmekle artık Frenklerin ğayretine fütur gelerek muharebat-ı silibiyeden vazgeçmişlerdir.

(Selçukiye)nin Anadolu kıt'asında kalan şubesi dahi altıyüz doksan dokuz senesinde munkarız olarak Devlet-i (Osmaniye) suhur ile az vakit zarfında tevsi-i daire-i satvet ve şevket iderek (Geliboli) boğazından Avrupa kıtasına ubur eylemişlerdir.

Cay-ı ibret burasıdır ki Avrupa'yı sel gibi basacak bir tavır ve halde görinen (Selçuki)ler bir büyük iş göremeyüb mütefferik ve müteşettit oldukları cihetle ehl-i salib İstanbul'dan Anadolu yakasına geçdiklerinde havf ve haras etdikleri kuvve-i İslâmiyyeyi karşularında bulamayub kolaylıkla Kuds-i Şerif'i zabt etmişler idi ki ol vakid millet-i islamiyenin hali perişan olmuş idi.

Bu halde (İmaduddin) ve (Nureddin) ve (Salahaddin) zuhur eyleyerek islamı himâye idub Frenklere galebe çalmış ve onlarında ahlafı münkariz olarak Mısır'da yeniden zuhur eden bir Türk devleti Frenklerin elinden memâlik-i İslamiye'yi kâmilen istirdâd kılmışdır. Memâlik-i

İslamiye bir tarafdan muharabat-ı salibe ile ve bir tarafdan Tatar'ların istilasıyla harab olmuş iken Anadolu'nun bir ucundan zuhur eden (Devlet-i Osmaniye) ile millet-i İslamiye kesb-i hayat taze ederek Avrupa kıt'asına duhule muktedir olmuşdur.

(Bakiyesi gelecekdir)

FIRAT GAZETESİ / 1284 Numero 36

Gazete dört sayfa olarak yayımlanırken, haberler üç sütun üzerine tertib edilmiş. İlk iki sayfası Arap harfleriyle Türkçe, diğer iki sayfa ise, Arap harfleriyle Arapça olarak yayımlanmış. Her iki bölümü oluşturan sayfanın ortasında "Fırat" logosu kullanılırken, logonun solunda "Sene-i Hicriye 1284", "Şevval 20", sağında ise, "Sene-i Şemsiye 1283" ,"Şubat 1" ibarelerine yer verilmiş. Başlığın hemen altında "Numero 36 Perşembe" ibaresi yer almış. Başlık ve haberler arasında çift çizgi içersinde;" *İşbu gazete dahili ve harici havadis ve mebahis-i müteneviayı şamil olarak Haleb Vilayeti Celilesi dairesinde vaki matbaa-i vilayetde haftada bir kere tab olunur. Bir seneliği 60 ve altı aylığı 40 guruşa ve bir nüshası 60 parayadir. Posta ücretinin bir seneliği 12 altı aylığı 6 guruş olub taşralar için fiata bu mikdar zam olunur. Müsteri olacakların mtabaa-i vilâyete müracaat eylemeleri lazım gelür*" bilgisi yer almaktadır.

Haberler başlıksız olarak, ara başlıkla verilmiştir. Birinci sayfada yer alan haberler şöyledir.

" Vilayet gazetelerine dair İstanbul gazetesinde neşr olunan bir varakada Fırat'ın münşeyâne ve kitabete kaleme alındığından dolayı bazı ebhas murakkam olmakla kaide-i münazara ve debe tevfikan icâb eden ecvibe 29 ve 30 numerolu nüshalarımızda derc kılınmışdı. Ecvibemizin

hülasâ-i meâli Fırat'ın münşiyatına ve edibâne fıkaratı ve sâde ifadatı cemi olduğunun lüzum ve esbabını ve münşiyâne denilerek olunan i'tirazdan murad muğlak ibâre ve na müstamel lüğat ve bilüzum ve bi mana cümleler yazıyor demek ise ibraz olunduği halde icâb eden cevâbının verileceğini beyandan ibaret etdi. Bu kere aldığımız İstanbul gazetesinin 217,221,222, 223 numeroli nüshalarında cevabımıza itiraz olmak üzre sahib-i varakanın bir takım makalatı daha görülmüşdürki sadede muvafık bir yeri görülememişdir. Mesela sahib-i varaka bi işine gelmiyen fıkraları evvela ve saniyen deyüb sadisaya kadar bu reyimden geçmiş ve fıkranın bazılarını bütün bütün terk ve bazılarının zir ve balasındaki cümleleri tay edip yalnız bazı fıkraları ifraz ile zirlerine biraz itirazlar yazmışdır.

فرات
١٢٨٤
نومرو ٣٦
جمعه
سوان ٢٠
شباط ١
سنه مجيديه ١٢٨٤
سنه شمسيه ١٢٨٣

وقايع داخليه وخارجيه حوادث ومباحث متنوعه يى شامل ايله ولايت حلبك اجراى نشريه در

ولايت غزه نك دائرات رسميه سى غزه سنه سنه نشر اولنان پروگرامه نظراً ولايت مشاريه وكايه لرنك ١٢٨٤ سنه سندن طولايى بعض اصلاحات مرعى اولمسه مقتضاسنه وادعيه نوفيسيا ايجاب ايدن اجوبه ٢٩ و ٣٠ نومروسى تحصيل مرموزه درج قلنمشدى . اجوبه مرقومه خلاصه ماكى فرائض مناصبه لرنك وادبيه نك وساده افاداتى جامع اولديغندن يوم واساسى ومنشيه ديه رك اولنان اعتراضدن عرى اولديغى جهتله بازيلمور ديمك ايسه ايراز اولنديغى حالده ايجاب ايدن جوابنك ويريلمكى ياكدن عودت بيورلدى . بو كره الديغمز ايكنجى غزه سنك ٢١٧ و ٢٢١ و ٢٢٢ و ٢٢٣ نومرولى تحصيلزده جواب ويرمه اعتراضى اولمق اوزره صاحب ورقه نك برطرف مقالى ده كورولديغى كبى صدده موافق يورى كورديغه مامفاد مقالصاحب ورقه يزم جوابلرندن ابتدا كليان فقره نك اولاوثانيا دويوب ساد سايه قدر بورياسى كجمش وفقرانك بعضلرى بتون متون اولمق بعضلرينك زيوبالاسنه كى جملرى حى ايدوب بالكز بعض فقره نك افرازايله زيرلرينه يرازاعتراضلر بازمشدر حال بوكه يوقارك يورى مضمرا اولوب مقاسى منفهم اولان فقرات دخى فانون مقتضاسنه واعتبايله خارجنده برطاقم مقالات غيرموجهه فيه نسه نك اولمق يزم جوابه مرتبايله صاحب ورقه نك مقالاتى مقالعه ايدلمز يادى نظرده حقيقت مسئله يى اكلايه جقدر يزسايه سنده يوقارك محاكمه سنى ارتيابه جلب ايدن وايفانك محكمه انصاف وضط تقدير نه حواله وزياده ونقصان بازيلان سوزلرى كاملا اعاده ايله بوبابده سكوتى اولى وفقط ٣٣ نومرولى نسخه مزده دخى بازلديغى وجهله الفاظ وعبارات ايله مقاسايه دائر اولان اعتراضات حقده دقون وعلومه توفيقا لازم كلان ايضاحات غير الزائده عريض وعميق دوجتى اجرى كوردملة .

وقايع داخليه

ولايت حلب

تشكيلات جديده نك محيط عديده سندن برى دخى يكسى اوچ قات سده و برقرالنه كه بعض دكاكن بابله رق اهالى، زهتكاه، اتخاذ اولنمش و بوراسى تعدداً بر چارسو اولديغندن نامى تركاً وتبديل (سوق العزيز) تسميه قلمشى خصوصنده قرار ويريلمك اوزره رك اندى العرض مساعدتى حضرت متصرفلغى ابرازان بيورلمه سيله وشكل مذكورك بالزاميه فروختى دردست بولنمقه تبنيه كيفيتله ايتدور قلندى .

دركه قائمقاملغى عرضحالنده بعض مواد اعمالية اتى مضمونه حبه كاوب بوكره حل مأموريته عودت ايلمشدر .

كلبس قائمقاملغى رفعاً وتمقان اقتضاسنك مأدونا حاليه كلبسيكى ٢٢ نومرولى غير مزده بلوغشيدى اقتضاسى وجهله اتمام مصلحتنه بوقدمه حل مأموريته رجعت ايتمشدر .

اورفه دن مكتوب

اورفه يه پر سعادت مسافه ده واقع (عقبه) نام محلدن بر اورفه يه قدر اولان طريق غايت صعب وخاشاق اولوب ايجاب وذهابده مشقت عظيمه يى حكمكده وحيوانات بارگيرى سوجوب دونه رك سقط اولمقده اولديغنه حقيقة بوادن تألمله برعقبه اتفاق كى ايدى . اواده مذكور متصرفى سعادتلو ضبط باشا طرفندن واقع اولان تشويقات اوزرينه بر بويول اوزينده بولنان يولك طاشلرله فرشى يله يدى وبايش وبوغش برلرى دوزلديرلمه رك عبور ايدلمه جك صورتده (صفائل دونان) ديه لان يره قدر تسويه اولندينى كبى بو كونلرده هوالر جه كور بلان مساعدتيله مبنى قصورينك دخى تسويه سى دردست بولنمقدر .

حكومت قونغلغندن يوسف باشا جامعنه كيدبله جك يول اوزينده واقع ايكى كچه ل دكانلرك اوكلرينه جاده دن بر لرالمه رق يكه ل يابلمش اولديغندن اوكلرينه دكن يول كچمز ديرجه به كلمش اولوب حال بوكه بو يكه ل يولسز اولمه رق عمومه مائد اولان زقاقلردن بغير حق الثان محلرلر اوزرينه سكره دن علاوه اونمش شيلر اولديغنه و بونلرك هدى هم دكانلرك شرفنى وهمده مملكتك الى النقش دكانى جامع پر چارسوسنك اشغالنه مى استلزام ايده جكى كبى بو طريق ايله حقوق عموميه دخى برى بولمش اولديغندن در كار بولنديغنه بناء متصرف موى اليهك شيمله محدث محلرلر فالديرلمش واون بش اون كون چيقلمقده بر كونك چارسو يه پيوليه اطفائك شرف ترينسن حصه مند اولمسى ومعرف وصفت بنه مبنى نشيه اصلاحاته شكلى اولمه يوب اصلا خطه يه برطاقم دكانلر واسع قانوب ذقاقلره حيلاز حيلاز كز مكده والبوايلى اولوب خصوصيله اداب وحرف الهرينه هيت واعتنا ايدلمكده اولان چوجوقلرك تربيه كورمزى وه حرفلرى وصنايعى اوكرنلرى ايچون هرنوع اسباب تحصيليه سى مكمل ومحل مخصوصدر . جلبه تهيورلك تحصيل معرفت وصنعته مانع اولمش وحيلازلق خيابندن خيلى اليتمشدر . حتى برچوغى چوجقلرى بالفرض طورزوكورلرى كورديكن سرعايه سز وكار اولديغندن ذل سؤالى يادقفتر رأس المال انتعاش ايفكه . وبعضلرى بولده تصادف ايدنلرك اداركارى ادعاسنى ايجاب المجده صاليورمامكله دركه بونلرى شهر قطاع طريق دينلمه حقيقة بجادر .

لابد بيدركه هم حسن لك اولادى امثالى تربيه ايتمه جنلرى ايچون قبلى وقلبجى يوله ضايع ايلمشلر واسباب تربيه لرينك اختصاصنده قصور اولديغندن توقى زمانلرنى حضيض مضمحلنده كچورمشلر . شوحال اسف احتمالك رفع ودفعى ضمننده بولنايه برامثلا خفتانجى اوجق فراشى يادى امرى ده صناح اولديغى مصلحتى ومسرعايه مأمورين واربابلريوك طرفلرندن مع الافتخار اعلانلرنه بيلورايسه ده بوكا بعض واردات بولنمق دخى لازمه دن كولديكنه مبنى بولدرى مجلس اداره ولابنده بالمذاكره شهر حلب خارجنده ونمس شهر ايله بالچمار اراضنده كائن (جبل النهر) نام محل خالى وسنكستان اولديغندن قابل زراعت دكلسه ده محلى مرتفع وبچملره شايان وابنه انشاسنه جسبان بولنمش وقابر بنده وخانه كى ابنيه انشاسى ممنوعه دن بوروك عهدلرينه تعويضى صمن طرفندن دخى اشدعا قلنمش اولديغندن ولدى الكشف صويك كنرتله بر بلرجه مى اهالى به مسوبه اولمق اوزره براغلديغى وقصورينه ابنيه انشاقديغى حالده يك كوزل بر موقع اولمه جهتى اكلاشلديغندن تنظيم ابتدر بلان خريطه سى موجبجه محل مذكوره بر خط مستقيم دخى ناظر طرح وتنظيمى ايله يك نسق اولمه رق خانه ودكانلرانشا خلقى اوزره بلرجه صاحلمى وحاصل اولمه جق اجره ايله اصلاحاته واردانى اولمق اوزره صويك اوكنه

Fırat Gazetesi / 1284 Numero 36

Halbuki bunların birazı manasız olub manası münfehim olan fıkarat dahi kanun-i münazara ve adabın haricinde bir takım makalt-ı gayr-i muveccehe kabilinden olarak bizim ecvibemizle sahib-i varakanın

makalatını mütalaa edenler badi-i nazarda hakikat-ı meseleyi anlayacaklarına binaen bunların muhakemesini erbâb-ı irfan ve ikanın mahkeme-i fetânetlerine havale ve ziyâde ve noksan yazılan sözleri kamilen iâde ile bu bab sukut-i evveli ve fakat 33 numeroli nüshamızda dahi yazıldığı vecihle elfaz ve ibarat ile manaya dair olan itiraz hakkında fünun ve uluma tevfikan lazım gelen ebhasın Gadirü'l-Fırat'da ariz ve amik dercini ihra gördük. "

VEKÂYİ-İ DAHİLİYE

(Vekâyi-i Vilâyet-i Haleb)

Teşkilat-ı Cedide'nin musinât-ı adidesinden biri dahi bi kes ve bi vâye etfalin şeref-i terbiyetden hissemend olması ve marifet ve san'at bellemesi zımnında islahhâne teşkili oluyor. Bu ıslahhane bir takım anasız ve babasız kalub sokaklarda haylaz haylaz gezmekde ve ana ve babası olupda tahsil-i edeb ve harf eylemlerine himmet ve itina edilmemekte olan çocukların terbiye görmeleri ve maarif ve sanayi öğrenmeleri için her nevi esbâb-ı tahsiliyesi mükemmel bir mahal-ı mahsusdur.

Haleb'de tenperverlik tahsil-i marifet ve sanata mani olmuş ve haylazlık hayliden hayli ilerlemişdi. Hatta bir takım çocuklar elleri ayakları tutar ve gözleri görür iken sermayesiz bir kâr olduğundan zıl suali biliftihat re'sü'l-mâl intiaş eylemekte ve bazıları yolda tesadüf eyledikleri adamların yakasını akçe almadıkça salıvermemektedir ki bunlara şehir kıta-u tarik denilse hakikaten becadır layıkmıdır ki hemcinsimizin evlâdı asıl terbiyeye ilişecekleri en kıymetli vakitlerini böyle zayi eylesünler ve esbâb-ı terbiyelerinin istihsalinde kusur olunarak terakki zamanlarını hasis sefâhat ve sefâletde geçirsinler. Şu hâl-ı esef istimalin ref'i ve def'i zımnında buraya bir islahhâne açmak ferâiz-i umurdan ve bunun badi-i emirde muhtac olduği mesarif ve sermâye memurin ve erbâb-ı servet taraflarından maaliftihar iane olunabilir ise de buna bazı varidat bulunmak dahi lazimeden görüldiğine mebni buraları meclis-i idâre-i vilâyetde bilmüzâkere şehr-i Haleb haricinde ve nefs-i şehir ile bağçeler arasında kâin (Cebelun-Nehir) nam mahal hali ve sezgistan olduğundan kabil-i ziraat değilse de mahalli mürtegi' ve bağçelere nazır olmak ve pişgahından su geçmek mülabesesiyle imara şayan ve ebniye inşası zımnında bu yerin uhdelerine tefvizi bazı tarafından dahi istida kılınmış olduğundan ve ledel-keşf suyun kenarında bir parçası ahaliye mesire olmak üzere bırakıldığı ve kusuruna ebniye inşa kılındığı halde pek güzel bir mevki olacağı anlaşıldığından tanzim etdirilen haritası mucibince mahal-i mezkure bir hatt-ı müstakimde sokaklar tarh ve tanzimi ile parça parça satılması ve hasıl olacak akçe ile ıslahhâne varidatı olmak üzere

suyun önüne üç kat set ve bir kıraathane ve bazı dükkan yapılarak ahaliye nüzhetgah ittihaz olunması ve burası mücaddeden bir çarşu olacağından namı treberrüken ve teminen (Sukul-Aziz) tesmiye kılınması hususlarına karar verilerek ledel-arz müsaade-i merhâmet ade-i Hazret-i Şehinşâhı erzan buyrulmağla ve mahal-i mezkurun bilmüzâyede furuhati derdest bulunmağla teşhir-i keyfiye ibtidar kılındı.

-*-*-

Deyr Kaymakamı İzzetlu Osman Bey bazı mevadd-ı mühime istizanı zımnında Haleb'e gelüb bu kere mahal-i memuriyetine avdet eylemişdir.

-*-*-

Kilis Kaymakamı Rıfatlu Osman Efendi'nin mezun Haleb'e geldiği 22 numerolu Gadirimizde yazılmışdı. Efendi muma ileyhi itmâm-ı maslahatla bu defa mahal-i memuriyetine ricat etmişdir.

-*-*-

Urfa'dan Mektub

Urfa'dan bir sa'at mesafede vaki (Akabe) nâm mahalden Urfa'ya kadar olan tarik gayet sarp ve taşlık olub iyâb ve zehabda meşakkat-ı azime çekilmekde ve hayvanların ayakları sürçüp düşerek sakatlanmakta olmasıyla hakikâten buradan geçmek bir akabe atlatmak gibi idi.

Livâ-i mezkur mutasarrıfı Saadetlu Ziya Paşa tarafından vaki olan teşvikat üzerine bu yol üzerinde bulunan büyük taşlar kırdırılarak ve iniş ve yokuş yerleri düzlettirilerek araba işleyecek suretde (Sakal Dönen) denilen yere kadar tesviye kılındığı gibi bu günlerde havalarca görülen müsaadeye mebni kusurinin dahi tesviyesi derdest bulunmuşdur.

Hükümet Konağından Yusuf Paşa Camiine gidilecek yol üzerinde vaki iki neceli dükkanların önlerine caddeden yerler alınarak pikeler yapılmış olduğundan arada kalan yol geçilmez dereceye gelmiş olub halbuki bu pikeler yolsuz olarak umuma aid olan sokaklardan bi ğayri hak alınan mahaller üzerine sonradan ilave olunmuş şeyler olduğuna ve bunların hedmi hem dükkanların şerefini ve hem de memleketin elli altmış dükkanı cami bir çarşunun intizamını ıstilzâm edeceği gibi bu tarik ile hukuk-i umumiye dahi yerini bulmuş olacağı derkâr bulunduğuna binâen mutasarrıf muma ileyhin himmetiyle muhdes mahaller kaldırılmış ve onbeş arşun açıklığında bir güzel çarşu peyda olmuşdur.

(Devamı İkinci Sayfa'da)

Ve hatta geçende Devletlu Vali Paşa Hazretleri burada iken bu çarşuyu görüp beğenmişler ve himem-i vakıayı takdir ile beraber diğerlerinin dahi bu vecihle intizamı içün tenbih buyurmuşlar idi. Binâena-

leyh mutasarrıf muma ileyhi bu babda dükkan sahiplerine teşvikat-ı lazime icra ve ezcümle meclis-i temyiz a'zasından ve eşraf-ı hanedandan Rıfatlu Hacı Sakıb Efendi'ye tenbihat-ı muktaziye ifa etmelerine Efendi-i mumâ ileyhe evvela kendu dükkanlarının önündeki pikeleri kaldırmağa başladığı gibi diğerleri dahi ona bakarak bu mekule muhdes şeyleri kaldurub ezka ve dekâkini tarz-ı nuyin üzre tanzime ibtidâr eylemişlerdir.

Zikrolunan Yusuf Paşa Camiinden Cami-i Kebir'e kadar olan tarik memleketin ortasında vaki en büyük caddesi iken kaldırımları fena halde bozulmasından ve çamurun çokluğuyla beraber suların biriküb kalmasından dolayı ahali ve ebnây-ı sebil mürur ve uburda sıkıntı çekmekde olduklarından başka suların biriküb kalması mazaretden gayr-i sâlim ve mer-i tathiri mühim görülmesine mebni memurun ve a'za caniblerinden vuku bulan iâne ile hemen tarik-i mezkurun dahi tesviyesine başlanılmış ve güzelce yapılmakda bulunmuş ise de bu yol eğri büğri olub düzeltilmağa muhtac olduği ve ber vech-i muharrer memleketin izdiy'ad-ı şerefini müeddi olacak cihetle arasa-i mezkure sahibi tahsilat komisyoni azasından Hamevizâde Rıfatlu Muhammed Bey celble lüzumi olan mahal taleb olundukda meccânen ve memnunen istenilen mikdarı terk eylemişdir.

Zikrolunan tarik ve dükkânların şu suretle tesviye ve tanzimi emrinde mutasarrıf muma ileyhin hem ber güzidesi şayan-ı teşekkür ve sena olduği gibi memurin ve mir-i mumâ ileyhin himmet-i vatan perverâneleri dahi şayeste-i takdir görmüşdir.

TEFRİKA

35 numerolu nüshamızdaki (mukaddime-i hulasa-i politika)nın maba'dindendir.

Elhasıl muhabarat-ı Silibiye'den sonra Avrupa'nın her tarafında ahval-ı zülmiyenin izalesiyle medeniyet yoluna girilmişdi. Fakat bunca senelerden beri verilmiş olan usul-i vahşiyenin defaten def' ve ref'î kabil olmadığından birçok vakit efkâr-ı medeniyet ile beraber eskiden kalma efkârı vahşiye dahi cari olmuşdur. Meselâ 716 sene-i hicriyesinden sonra Fransa'da zuhur eden kaht ve ğala Yahudilerin kıyılara sehr etmiş olmalarına azv olunarak birçoğu katl olunmuşdur. Ve İngiltere Kralının validesi Fransa hanedanından olmak mülabesesiyle Fransa tahtında hakk-ı veraset iddia eylemesi üzerine devletyn beyninde muharebe zuhur ile yüz sene mümted olmuşdur. Ve İngilizler ğalib gelerek Frans'nın pek çok yerlerini zabt eylemişlerdir. Zira Fransa Kralı yalnız asilzadeganın himmet ve gayretine isnad ederek askeri süvariden ibaret idi. İngiltere

Kralının ise umum teb'asının efkârını kendi maksadına cem ederek bir hayli cesur piyade askeri var idi. Ve İngilizler ol vakit bir nevi havan topu istimal edüp Fransada ise o misillü şeylerin istimaline henüz başlanmamışdı. Şu cihetlerle İngilizler galib olub ancak bu muharebelerde çok çok akçeye ihtiyaç görülerek (parlamento) a'zası cem olundukça krala türlü teklifat arzıyla kabul ettirdiklerinden (parlamento)sunun nüfuzi dahi tezayüd etmişdir.

Fransanın bazı mahallerinde ihtilâller peyda olarak çiftçiler asilzâdegan aleyhine kıyâm edüp türlü vahşiliklere ictisar ettiklerinden asilzâdeler dahi onlardan pek vahşiyane suretle ahz-ı sâr ederler idi. Ve eğerçi Fransa asilzadeganın kimi telef kimi esir olarak nüfuzları kırılub malikânelerinin çoğu dahi miriye zabt ile büyük asilzâdegan azalmış ise de onların yerine kral hanedanından olan (prens)ler geçip bunların ise ellerinde külliyetlü arazi bulunarak kuvvetleri nüfuz-i kraliye müzahim ve Fransa ahalisi yine esir dest ta'diyat ve mazlum olduğundan başka bu (prens)ler iki fırka olarak bir fırkası İngiliz kralı ile ittihad edildiğinden İngilizler (parsa) gelüb İngiltere Kralı namına hükümet etmeğe başlamış ve Fransa Devleti mahv olma mertebesine gelmiş idi. Nihayet Fransızlar ittifak ederek İngilizleri tard ile refte refte İngilizler yedlerindeki memleketleri istirdada ibtidar idüp maye-i tesia-i hicriye de İngilterede dahi bir muharebe-i dahiliye zuhur ile otuz sene mümted olduğundan Fransa İngilizlerin tahtiyatından kurtulmuşdur. Ve ol asırda Devlet-i Aliye İstanbuli her taraftan ihata ile mahsur haline koyub asakiri Osmaniye (Almanya) hududuna takarrub ettmekde olmasıyla Osmanluya karşu hükümdar kaviyü'l-iktidara lüzum göründüğünden (İsviçre)de vaki (Hapseborg) hanedanından (Avusturya Duka)sı olub muahharen (Macar) krallığına intihab olunmuş olan (Revbec) İtalya İmparatorluğuna intihab olunarak eğerçi bir sene sonra vefât eylemiş ise de yine akrabasından (Frederik) imparatorluğa intihab olunup ondan sonra imparatorluk (Hapsburg) hanedanına kalmışdır. Ve (Frederik) (Viyana)da temekkün etmekle ol vakitten beri (Viyana) şehri makarr-ı imparatori olmuştur. Ve en sonra (Roma)da tac giyen (Kayser) bu (Frederik) olub ondan sonra ahlafı hemen (Almanya)da resm tutuci icra ettikleri gibi (İmparator) ünvanını ele gelmişlerdir.

Yine ol esnada İstanbul Kayseri (Pelyoloğ) ile İstanbul Patriki Devlet-i Aliye aleyhine bir ittifak ve ittihad hasıl edebilmek içün (Katolik) ve (Ortodoks) mezheplerini birleşdirmek üzere (İtalya)ya gitmişler idi. Halbuki muharebe-i silibiye asrının inkizasından beri Avrupalılar maarif ve sanayi tahsiline kıyam ile efkâr-ı umumiye başka yola müteveccih olup

hatta (İngiltere)de (Papa) ve (Rehabin) aleyhine bazı efkâr-ı serbestâne zuhur ile diğer Avrupa memâlikine dahi sirayet etmeğe ve evvelki gibi iş rüesây-ı ruhaniye elinde olmayup düvel-i Avrupa dahi kendi menfaat-ı mahsusalarını gözetmeğe başlamışdı. Binâen alazalike İstanbul (Kayser)i ile Patrik'i (İtalya)da bir iş beceremeyüp bilâ netice avdet etmişlerdir.

Ve ulufelu asker istihdamı Devlet-i Aliye'ye mahsus iken 749 sene-i hicriyesinde (Fransa)da dahi muvazzaf asker usuli ihdas olunmağla kralın kuvveti artıp asilzâdeganın nüfuzi birkaç derece daha tenezzül ederek ondan sonra (Devlet) ve (Millet) tabirleri itibar bulmağa ve (Fransa) bir devlet-i muntazama heyetine girüb her yüzden menafi-i politikasını aramağa başlamış ve onun üzerine diğer Avrupa Devletleri dahi ister istemez muvazzaf asker istihdamına mecbur olmuşdur.

857 sene-i hicriyesinde Sultan Muhammed Han Sâni İstanbuli feth ederek Devlet-i Aliye Şark İmparatorluğunun payitahtında istikrâr ile Avrupa kıt'asında hükümetini te'yid ve te'min edecek Avrupa'nın efkâr-ı politikası bütün bütün tebeddül etdikten başka (Bakiyesi sonra)

-*-*-

İLAN

Urfa Sancağının seksan dört senesine mahsuben ondalık ağnam ve keçi rusumi

Bedel-i Müzâyedesi

563500

Talibi zuhur etmediği mahallinden iş'ar olunduğundan müzâyede bedeli konulmamışdır.

Kozan Sancağının seksan dört senesine mahsuben ondalık ağnam ve keçi rüsumi

Bedeli Müüzâyedesi

... ...

Rüsum-i mezkure derdest-i müzâyede olmağla talip olanların meclis-i idâre-i vilayete gelmeleri.

فرات

نومرو ۳۸

سنهٔ شمسیه ۱۲۸۳ | شباط ۱۵ | ذی القعده ۵ | سنهٔ شعریه ۱۲۸۴

اشبو غزته داخلی وخارجی حوادث ومباحث متنوعه یی شامل اولهرق حلب ولایت جریده سی دائره سنده واقع مطبعهٔ ولایتده هفته ده برکره طبع اولنور. برسنه لکی ۶۰ والتی ایلغی ۴۰ غروشه

و برنمخه سی ۶ پاره یه در. پوسته اجرتیله برسنه لکی ۱۲ والتی ایلغی ۶ غروش اولوب طشره ل ایچون فیئاته بو مقدار ضم اولنور. مشتری اولهجقلرك مطبعهٔ ولایته مراجعت ایتلری لازم کلور

وقایع داخلیه

دار الخلافة العلیه

کوتاهیه متصرفلغی وارنه متصرفی سابق سعادتلو حسن بك افندی حضرتلرینه توجیه یورلمشدر.

اسپارته متصرفلغی یاطوم متصرفی سابق سعادتلو نورالدین پاشا حضرتلرینه.

ماردین متصرفلغی موش قائمقامی امینی سعادتلو محمود فائز پاشایه.

موش متصرفلغی بدرخان کرامدن سعادتلو حیدر پاشایه.

قره حصار شرقی متصرفلغی بوزنه ولایتی مرکز قائمقامی سابق عزتلو منیب افندی یه.

جزایر بحر سفید ولایتی مأمورلکی ایله ولایتی رتبه سابق رفعتلو نوقولاکی افندی یه توجیه یورلمشدر.

مجلس فرقهٔ مخصوصه اعضاسندن یکباشی رفعتلو محمد علی بك عهده سنه قائمقاملق رتبه سی توجیه یورلمشدر.

بوکره تشکیل اولنمش اولان ولایاته تعیین بیورولان مفتش حکام افندیلرك اسامیسی.

ازمیر ولایتی مفتش حکاملغی انضمامیله نیابت شرعیه سنه استانبول پایه لولرندن فضیلتلو یعقوب عاصم افندی حضرتلری.

قسطمونی ولایتی مفتش حکاملغی انضمامیله نیابت شرعیه سنه بلاد خمسه موالیسندن چرکش شیخی زاده فضیلتلو محمد توفیق افندی.

خداوندکار ولایتی مفتش حکاملغی انضمامیله نیابت شرعیه سنه بلاد خمسه موالیسندن فضیلتلو محمد کامل افندی.

بایه ولایتی مفتش حکاملغی انضمامیله نیابت شرعیه سنه مخرج موالیسندن عریانی زاده فضیلتلو محمد خیرا افندی.

پرندن ولایتی مفتش حکاملغی انضمامیله نیابت شرعیه سنه مخرج پایه اولرندن قوالهلی فضیلتلو حسین کاظم افندی.

قونیه ولایتی مفتش حکاملغی انضمامیله نیابت شرعیه سنه مخرج پایه اولرندن حشمی زاده فضیلتلو محمد خالص افندی.

جزایر بحر سفید ولایتی مفتش حکاملغی انضمامیله قلعهٔ سلطانیه نیابت شرعیه سنه مخرج موالیسندن بکدهوی فضیلتلو محمد عارف افندی.

طرابزون ولایتی مفتش حکاملغی انضمامیله نیابت شرعیه سنه مخرج موالیسندن فضیلتلو مصطفی رشید افندی.

آنقره ولایتی مفتش حکاملغی انضمامیله نیابت شرعیه سنه مخرج موالیسندن پرلهلی زاده فضیلتلو سلیمان شفیق افندی.

سلانیك ولایتی مفتش حکاملغی انضمامیله نیابت شرعیه سنه مخرج موالیسندن قسطمونیلی فضیلتلو حافظ احمد حلمی افندی.

سیواس ولایتی مفتش حکاملغی انضمامیله نیابت شرعیه سنه مخرج موالیسندن بساری زاده حقیدی فضیلتلو مصطفی خیراء افندی.

دیار بکر ولایتی مفتش حکاملغی انضمامیله نیابت شرعیه سنه بایه لی فضیلتلو زین العابدین افندی.

طرابلس غرب ولایتی مفتش حکاملغی انضمامیله نیابت شرعیه سنه حالا قاضیسی پرلهلی زاده فضیلتلو عبد الرؤف افندی.

اشبو سنهٔ مبارکه شوال المکرمی غره سنده ن اعتبارا یاالتخلیب حضرت شیخ الاسلامی نصب وتعیین بیورلمشدر.

وقایع ولایات حلب

حلب سنجاغنده واقع جسر شغور قضاسنه تابع کساب قریه سنده متوطن بعض اهالی بینده حقوقده دار طهر ایدن دعوالك فصل ورؤیتی ضمنده اهالی مرقومه دن رفاعی یکیده جامع جلب اولدوقی دعوا لرینه باقلمش ایسه ده اوبابك شق ثدقیقیله احقاق حق اولمق قومیسیون مخصوصه محتاج کورلمش اولدیغندن مجلس تمیز ولایت اعضاسندن وارینی ملقندن رفعتلو اوغانس افندی ایله صنف اول مقتضلرندن فتوتلو اسماعیل افندی وحلب وجوهندن سیاف زاده رفعتلو مصطفی اغا وسائره دن مرکب برقومیسیون تشکیل اولنمش وحسم مدعا ایچون فریقی مزبوره یه اعزام ایلمشدر.

(اسکندرونده مکتوب)

انکلتره دولت فخیمه سنك بکلك سفائنندن بکن کانون ثانینك یکرمی بشنجی پازار ایرتسی کیجه سی اسکندرون لیمانه بر قطعه وابور کلدی بونك طایفه سندن چند نفری کیف حالی ایله بر قلکه یه بنوب بالق اولارك ایکیلرندن بری نصله دکزه دوشمکله رفقاسندن بر بسی انی چیقارمق اوزره کندیسنی دکزه اتمدرق وجان هولیله اولکی دوشن صکره دن اتیلانله صاریلدرق ایکیسنده قورتولوب قاردقلرندن دیکر رفیقلری دخی دامن دریان غیرت اولوب سباحته باشلدیلر بونلردن بری دکزلك دیبنده بولمشار و دیکری چندان اراشدیرمشلر ایسه ده هوانك سرتلکی جهتیله بوله ماه مشلردر. بولدقلری نفر کرك اتاوکنه چیقارمش ایسه ده زیاده صویوتمش وعوده کتمش اولمکله اره سی چوق یکمکسزین نوش شلطاب عمات ایچمش ومذکور وابور ركون صکره لیمان مذکوردن حرکت ایلدوب کیتمشدر.

(مرعشدن مکتوب)

بر هنده متانیك مرعشدن او فجه قلی قریه سنه کیدرکن آتشی راهده شدت برد وکثرت یغمدن ایکی ایاغنك دیز قپاغندن اشاغیسی طونوب فلداغه محل قالدیغی حالده اصحاب مروتدن بری تصادف ایلمکله بچاره یی مرعشه کتوروب جامع کبیرك قاپوشونده واقع بردکانه یرلمش اولدیغی سه اولدیغو متصرف پاشا حضرتلری جانبندن خبر انفاذ مرقومه طبیب بلده معرفتیله تداوی ایتدیرلکده در. مرعشده قوندرجی اصناعندن شامانلی شاکردی دکانك طاشی (اوغ) ۱۵ ایله دوزلدیریلکن نصله مذکور اوغ اتندن فوریلوب جیغیلمش نام خرستیانك باشنده دوشدیغندن باره لمش اولدیغندن طبیب مومی الیه معرفتیله یاره سنه باغدیرلمقده وشاکردی مرقوم جلبله اماسیه خط افاجرا اولنمقده در.

مرعشك دائره محلهسی ساکنلرندن و دکرجی اصناغندن کیرلوغوصك خانه سی کثرت یاغمدن دولایله مرقومك فاسیلیسله برقیری طوی رافلرا تشده قالوب اره دن بش الی ساعت دخی کچمش اولدیغی حالده مزبور تان صاغ اولدیغی چیقارلمش وبالمعاینه پرازیاده مجروح اولدیغی حکیم باشی طرفندن خبروبرلمشدر.

۱۵۶ (اوغ مدور ومستطیل برطاش اولوب طاملرك طوبرانی انکلتره دوزه دیلور.

FIRAT GAZETESİ / 1284 Numero 38

Sene-i Şemsiye 1283 Şubat 15 Perşenbe Zilkâide 5 Sene-i Hicriye 1284

İşbu gazete dahili ve harici havadis ve mebâhis-i mütenevviayı şamil olarak Haleb Vilâyeti celilesi dairesinde vaki matbaa-i vilâyetde haftada bir kere tab olunur. Bir seneliği 60 ve altı aylığı 40 guruşa ve bir nüshası 60 parayadır. Posta ücretinin bir seneliği 12 ve altı aylığı 6 ğuruş olup taşralar içün fiata bu mikdar zam olunur. Müşteri olacakların matbaa-i vilâyete müracaat eylemeleri lazım gelür.

-*-*-

VEKAYİ-İ DAHİLİYE

DARÜ'L-HİLAFETİ'L-ALİYE

Kütahya mutasarrıflığı Varna mutasarrıfı Sabık Saadetlu Hasan Bey Efendi Hazretlerine tevcih buyrulmuşdur.

Isparta mutasarrıflığı Muş Kaymakamı Esbak Saadeylu Haydar Mahmud Hafız Paşa'ya

Muş Mutasarrıflığı Mirmiran-ı Kirâm'dan Saadetlu Haydar Paşa'ya

Kara Hisar-ı Şarki Mutasarrıflığı Bosna Vilayeti merkez Kaymakamı Sabık İzzetlu Münib Efendi'ye

Cezayir Bahr-i Sefid Vilâyeti Muavinliği yanına Yanya Vilâyeti Tercümanı Sabık Rıfatlu Nikolayki Efendi'ye tevcih buyrulmuştur.

-*-*-

Meclis fırka-i zabtiye a'zasından Binbaşı Rıfatlu Muhammed Ali Bey'in uhdesine kaymakamlık rütbasi tevcih buyrulmuştur.

-*-*-

Bu kere teşkil olunmuş olan vilâyet tayin buyrulan müfettiş Hükkam Efendilerin esâmisi

İzmir Vilâyeti müfettiş Hükkamlığı inzimamıyla niyâbet-i şeriyyesine İstanbul payelerinden Faziletlu Yakub Asım Efendi Hazretleri.

Kastamoni Vilâyeti Müfettiş Hükkamlığı inzimamıyla niyâbet-i şeriyye sene bilâd-ı hamse mevalisinden Çerkes Şeyhizâde Faziletlu Muhammed Tevfik Efendi.

Hüdavendigâr Vilâyeti Müfettiş Hükkamlığı inzimamıyla niyâbet-i şeriyyesine bilâd-ı hamse mevalisinden Muhammed Kamil Efendi.

Yanya Vilâyeti Müfettiş Hükkamlığı inzimamıyla niyâbet-i şeriyesine mahrec mevâliden üryânizâde Faziletlu Muhammed Hayrullah Efendi.

Perzin Vilâyeti müfettiş Hükkamlığı inzimamıyla niyâbet-i şeriyesine mahrec payelilerinden Çeşmizâde Faziletlu Muhammed Halis Efendi.

Cezayir Bahr-i Sefit Vilâyeti Müfettiş Hükkamlığı inzimamıyla kâl'a-i Sultaniye niyâbet-i şeriyesine mahrec mevalisinden Niğdevi Faziletlu Muhammed Arif Efendi.

Trabzon Vilâyeti müğfettişi inzimamıyla Niyâbet şeriyesine mahrec mevâlisinden Faziletlu Mustafa Reşid Efendi.

Ankara Vilâyeti Müfettiş Hükkamlığı inzimamıyla Niyâbet şeriyesine mahrec mevâlisinden Perlepelizâde Faziletlu Süleyman Şefik Efendi.

Selânik Vilâyeti Müfettiş Hükkamlığı inzimamıyla Niyâbet şeriyesine mahrec mevalisinden Kastamonuli Faziletlu Hafız Ahmed Hilmi Efendi.

Sivas Vilâyeti Müfettiş Hükkamlığı inzimamıyla Niyâbet-i şeriyesine mahrec mevalisinden Yesârizâde Hafidî Faziletlu Mustafa Hayrullah Efendi.

Diyarbekir Vilâyeti Müfettiş Hükkamlığı inzimamıyla Niyâbet-i şeriyesine Yanyalı Faziletlu Zynelabidin Efendi.

İşbu sene-i mübareke Şevvalu'l-mükerremi garasından itibaren ba intibâh Hazret-i Şeyhulislâmı nasb ve tayin buyrulmuşdur.

-*-*-

VEKAYİ-İ VİLÂYET-İ HALEB

Haleb sancağında vaki Cisr-i Şuğur kazasına tabi Kesab karyesinde mutavattın bazı ahali beyninde hukuka dâir zuhur eden davanın fasl ve rü'yeti zımnında ahali-i merkumeden bir kaçı geçende Haleb'e celb olunarak davalarına bakılmış ise de işin bi hak tedkikiyle ihkâk-ı hak olunmak komisyon-i mahsusa muhtaç görünmüş olduğundan meclis-i temyiz vilâyet a'zasından ve Ermeni milletinden Rıfatlu Ohanus Efendi ile sınıf-ı evvel müfettişlerinden Futuvetlu İsmail Efendi ve Haleb vucuhundan Seyafzâde Rıfatlu Mustafa Ağa vesâireden mürekkeb bir komisyon teşkil olunmuş ve hasm-ı müddeâ içün karye-i mezbure i'zâm edilmişdir.

-*-*-

İskenderun'dan Mektup

İngiltere Devlet-i Fahimesinin Beyin sefâininden geçen Kanun-i Sâni'nin yirmiyedinci pazartesi gecesi İskenderun limanına bir kıt'a vapur geldi. Bunun tayfasından çend neferi keyf hâli ile bir felekeye binüp balık avlar iken içlerinden bir nefer nasılsa denize atarak ve can havliyle evvelki düşen sonra atılana sarılarak ikiside ka'r-ı deryada karar kıldık-

larından diğer refikleri dahi dâmeni dermeyân gayret olup sebahta bilibtidar bunlardan birisini denizin dibinde bulmuşlar ve diğerini çendan araştırmışlar ise de havanın sertliği cihetle bulamamışlardır. Buldukları nefer gümrük önüne çıkarılmış ise de ziyâde su yutmuş ve vade yetmiş olmasıyla arası çok geçmeksizin nuş-i telhâb-ı memât etmiş ve mezkur vapur bir gün sonra liman-ı mezkurdan hareket edup gitmiştir.

-*-*-

Maraş'tan Mektub

Bir Hindistanlı'nın Maraş'dan Ufacıklı karyesine giderken esnây-ı rahda şiddet-i berd ve kesret-i berfden iki ayağının diz kapağından aşağısı donup kımıldanmağa mecâli kalmadığı halde ashab-ı mürüvetden birisi tesadüf etmekle biçareyi Maraş'a getirip Cami-i Kebir'in karşısında vaki berdğâne bırakmış olduği Saadetlu Mutasarrıf Paşa Hazretleri canibinden haber alınmağla erkume tabib-i belde marifetiyle tedâvi ettirilmektedir. Maraş'ta kunduracı esnaftan Şamlının şakirdi dukâninin dâmini loğ (loğ müdevver ve müstetil bir taş olup damların toprağı onunla düzeliyor) ile düzeldir iken nasılsa mezkur loğ elinden kurtulup Cinbaş nâm Hiristiyan'ın başına düşerek yaralamış olduğundan tabib muma ileyhi marifetiyle yarasına bakdırılmakta ve şakird-i merkum celile istintakı icrâ olunmaktadır.

Maraş Delfire mahallesi sakinlerinden değirmenci esnafından Kırağos'un hânesi kesret-i barandan yıkılmağla merkumun familyasıyla bir kızı topraklar altında kalıp aradan beş altı saat dahi geçmiş ve bilmuayene biraz ziyade mecruh oldukları hekim-i memleket tarafından haber verilmişdir.

-*-*-

Maraş'da kain Doğanlı mahallesi ahalisinden Dellâl Hacı Ahmed'in sâkin olduğu hane kezâlik yağmur ziyadeliğinden gece yarısı yıkılıp kendisiyle beraber familyası ve iki nefer çocuği altında kalmış ve ledet taharri merkumlardan İbrahim namında bir nefer çocuk hayyen ve maadası meyten çıkarılmıştır.

-*-*-

Ayntap'ta vaki' (Şeyhu'l-can) Tekyesi Şeyhi tekyenin irâdını yemekte ve gelen nezirlere bedel kendulerini tenzir etmekte olduği ifâdesine dâir tekye-i mezkure dervişanı tarafından cânib-i hükümete bir arzuhal verilmiş ve icâbınca bakılmak üzere keyfiyet lazım gelen meclise havale edilmiş olduği mesmuumuz olmuşdur.

İLAVE

Bir şey mevzu lehine sarf olunamaz ise ondan şikâyet adet gibidir. Lâkin bizim bildiğimize göre dervişlik her şey eyvallah demek ve şeyhe tamamıyla rabt-ı kalb etmektir. Şu istidaya bakılur ise dervişlik dahi vazından çıkmış ve mürşid ve müridce de tarik değişmiş ve galiba tebdilül-şekilli eclil-ekli mesleki bir iki ayin olmuş olmalı. Her ne ise şu hale göre artık şeyh efendiler dervişlerin gönüllerine girmekten ise hüsn-i hareket ve istikâmet edipte gözlerine girseler daha evveli olur zan ederiz. (Valla hu'l-mürşid ve'l-Hâdî)

-*-*-

Haleb'e tabi Kilis kazasında vaki (Yazubağı) karyesi ahalisinden Bekir nâm şahsın zevcesi kendi eliyle kendini selb ederek selb-i libas fenâ eylediği mateessüf işidilmişdir.

-*-*-

Adana sancağında vaki Tarsus kazasına muzaf (Nemrun) ve (Ulaş) nahiyelerinde bir sene zarfında 490 kişi doğmuş ve 308 kişi ölmüştür. (Canib-i şehir) nahiyesinde üç mah zarfında 169 tevellüdât ve 304 vefiyat vuku bulmuştur. (Kara Kayalu) ve (Kuş Timur) da dört mah içinde 390 kişi aleme gelmiş ve 597 kişi ademe gitmiştir. (Kasan) ve (Tekelu) ve (Gülek) nahiyelerinde bir yıl zarfında 659 kişi adam tevellüd edip 567 kişi vefât etmiştir. Nefs-i Tarsus'ts dört ayda 357 kişi dünyaya gelüp 408 kişi ahrete gitmiştir.

-*-*-

Urfa Sancağından varid olan Mevâdd-ı Cezâiye jurnâli bakiyesidir.

Maraş'da Çavuşli mahallesinden Ali ve Mahmud nâm kimseler mahalle derununda bilâ mucib niza etmiş olduklarından ikiyüz altmışınci medde-i kanuniye hükmünce merkumandan onar aded beyaz beşlik cezâyi nakdi ahz ve tahsiline.

Seferoğli Serkis nâm kimse Barsum oğli Karabet'i darb etmiş olmağla yüzyetmiş dokuzunci medde-i kanuniye hükmünce merkum Sarkis'den bir mecidiye altuni ahz ve tahsiliyle madrub merkum Karabet'e i'tasına hüküm olunarak icâbı icrâ kılınmışdır. (Bakiyesi sonra)

-*-*-

İLAN

İskenderun yolunda vaki Diyarbekirli Hanî canib-i miriden furuhat olunmak üzere tarh-ı mezâd olunduği ve ikibin guruşa müşterisi bulunduği beyanıyla talib olanların meclis-i idare-i vilâyete müracaat etmeleri geçende i'lan olunmuşdi. Meblağ-ı mezbur üzerine bu kere

ikiyüz guruş zamla ikibin ikiyüz guruşa diğer bir taleb zuhur etmekle müşteri olanların meclis-i mezkura müracaat etmeleri.

-*-*-

Urfa Sancağının seksendört senesine mahsuben ondalık ağnam ve keçi rusumi

Bedel-i müzayedesi: 863500

Talib-i zuhur etmediği mahallinden iş'ar olunduğundan müzayede bedeli kanulmamışdır.

Kozan sancağının seksen dört senesine mahsuben ondalık ağnam ve keçi rüsumi.

Rüsum-i mezkure derdest müzayede olmağla taleb olanların meclis idare-i vilâyete gelmeleri.

Bâb ve Cebul Kazasına Kilis kazasına ublin

Tabi Kenise mezrası Karyesi

Şenbel Mahluli

400 Şenbel

------- --------

330 400

Balada murakkem iki mezra müzâyede olmağla talib olanların Defter-i Hakani-i Vilâyet müdürlüğine müracaat eylemeleri

-*-*-

Yaşı biraz geçkin ise de yürüyüşi güzel ve rengi beyaz bir re's-i mürekkeb uygun baha ile satılık olmağla müşteri olanların matbaamızdan sual etmeleri.

FIRAT GAZETESİ / 1284 Numero 50

Fırat'ın 50. Sayısı diğer sayılardan farklı olarak yayımlanmıştır. 50 sayıya kadar Fırat, Perşembe günü yayımlanırken, 50. sayıdan itibaren haftada iki gün, Pazartesi ve Perşembe günleri yayımlanmaya başlamış, bu sayıdan itibaren Türkçe ve Arapça dışında üçüncü dil olarak Ermenice'yi kullanmıştır. Gazetenin bir sayfasında haberler üç sütun tertibiyle verilmiştir. Birinci sütun Türkçe, ikinci sütun Arapça ve üçüncü sütun ise Ermenice tertib edilmiştir. Fırat Gazetesi, 50. Sayısında yapacağı değişiklikleri 22. ve 47. sayılarında okurlara bildirmiştir. 50. Sayıdan itibaren Fırat'ın satış fiyatı da değişmiştir.

Fırat Gazetesi, Ermenice yayınlanacağını henüz 22. sayısında ifade etmiş. 22 sayılı nüshasında o tarihte çıkan gazeteler ve Fırat'ın yayın politikasından söz ederken, haberleri Ermenice verebilmek için hurufat

temin edilmeye çalışıldığını açıklamıştır. Fırat'ın 22. Sayılı nüshasında yer alan yazı şöyledir.

فرات

السنة الثانية | صفر الخير | ١٣ | ١٢٨٥
بنجشنبه
سنه ثمسیه | ١٢٨٤
الجمس
مايس | ٢٣
Մայիս | 23
1868 | Ումարդ 30

اشبو غزته داخلی وخارجی حوادث ومباحث متنوعه یی شامل اولدیغی هفته ده بیکی کره طبع اولنور بر سنه لکی نفس حلبده (٨٠) والی ایالی (٤٥) وسائر الیرده پوسته اجرتیله برابر (٩٠) والی ایلغی (٥٠) غروشدر ونصفی (٦٠) پاره یه در

ان هذه الگازیتة مشتملة علی انواع الحوادث والمباحث الداخلیة والخارجیة وقد تطبع فی کل اسبوع مرتین وعوائدها فی نفس البلد (٨٠) وعن سنة اشهر (٤٥) والی سائر المحال مع اجرة البوسته (٩٠) وعن سنة اشهر (٥٠) قرشا والنصف منها (٦٠) پارة .

Իշդու գազէթա ներքին եւ արտաքին լուրեր եւ նորութիւններ կը պարունակէ. ամէն շաբաթ երկու անգամ կը տպագրուի. Ասոր գինն է (٨٠) դահեկան Ամբողջ տարի (45) դահեկան Վեց ամսուան համար (90) դահեկան Ամբողջ տարի փոստով (90) դահեկան Վեց ամսուան համար (50) դահեկան Ամբողջ տարի փոստով (60) դահեկան

جسم جسم دولتك جان عزیزی اولان شهنشاه معدلت پناه اقدمز حضرتلرینك افکار عادله شاهانه ومقاصد محمدهٔ پادشاهانه سی الحق اعمار بلدان واقدار زبردستان قضیه سنه منحصر اولوب ایشدای جلوس میمنت مانوس همایونلرندنبرو مطلع ترقیات وتوفیقیات اولان قریحهٔ صحیحهٔ جهان آرالرندن طالع اقتضاء مدنیت که ظلمت شکن شب فضلتدر تنویر جهان عرفان ایلمکده ومنبع تجلیات وفیوضات اولان نیات جلیلهٔ کشور پیرالرندن ناشی اب وتاب معموریت که طراوت فکن دشت ثروتدر ترطیب گلستان عمران ایتمکده در .

بوجمله جمیله دن اولهٔ رق ولایات جلیله اصول محاسن شمولی بتون ممالك محروسهٔ ملوکانه یه زنده تعمیم وبرورغزته طبع ونشرینه مدار مساعدت بیلری شرف فحای اولیوب وظائف عرتبهٔ ولایاتی کافهٔ جهتدن تتمیم ایله جمیع تبعهٔ شاهانه یی مظهر لطف والای عظیم یور لمش وهر ولایتك ایراد ایلدیکی تأسیسات وترقیات مقدسه واجراآت واصلاحات نفیسه حقده عالی بکی باشدن احیا قیلمشدر .

بونعمت متناوبه وشو عاطفت بی نهایه که برعمان بی پایان معدلت ومرحمتدر دنیانی سرایا مستغرق امواج حیات ایدهٔ کلوب بتخصیص قطرهٔ زلال احساسی حلب ولایتنده فراق وتعهدنده غدیری فیض زلای انتشار بیوره رق خطهٔ مبارکهٔ عربستانی سو بسواب خوشگوار الطاف ایله ریان ایلدی .

وار سنهٔ نگرار در که حلب ولایتنده اکثریت اوزره بولنان خلق ترك وعرب وارمنی اولوب اجراآت ولایتك مناديسی واصلاحات ممکنهٔ مبادیسی مقامنده بولنان فراتدن ترك وعرب سیراب مأ الحیات استفاده اولمقده ایسه ده ارمنیلرك دلتنگ مطالعه کالدقلری وبوکا اب دوی عدل وداد اولان رضای مالیتك استحصالنه مسند وساعی بولنان

لایخفی من حیث ان الافکار العادلة الملوکانة ونیة المقاصد المحفة من لدن الحضرة الشاهانة التی هی عبارة عن روح جسم الدولة الجلیلة وهاتیك الفضیة مختصة فی اعمار البلدان واقدار من استکان واصبح مستظلا فی ظل الامان تحت شرف سریر شوکته بالجلوس المأنوس وتدارن ذلك الصعود یامین والسعود اشرقت جمیات العرفان بتجلی عنادات الی زغفة من مطالع ترقیات فریحته الصحیحة الواسعة الفسیحة فازاحت من الظلمات لیالی الغفلات واروی ریاض العمران بمیاه الامان وروی صحاری الغراء بانزاله فتفجرت بداینابیع هاتیك الفیوضات انواع النجلیات والمآثر الاعمال بالتیات واحیا بزلاله وبرابق سلسالة سائر الساحات الفسیحة الساحات فمن هذه الجملة الجلیلة والانامل الجمیلة تفضل تعمیم محاسن اصول الولایات فی کافة الجهات داخل ممالك المحروسة اللوکانة فشید ارکانها بتعلق شرف المساعدة السنیة بمطبع گازیتة تشرح بحمدها فیهم اکان مطویا بتمیم مایتعلق فی جهات الوظائف المرتبة للولایات وتکرم بتعظیم العطف العمیم فی حق جمیع تبعه لخ فاحصلت حیوة العالم بما ایرزته کل ولایة من التأسیسات والترقیات القدسیة واجراء الاصلاحات الانافیة فهذه النعم المتساویة والتعطفات الکافیة هی بمحل لا ساحل لمدلته ولایوجد من الشکر مایة ارن بعبرته فلقد اصبغرقت الدنیا بامواج حیاتهامن حضیضها الی فرق ثریاها وتضوع فی الکون نسیم ریاها وعلی الخصوص اجری الفرات سابقا شراباها مترعة اکوابها والحفها بفیض ماء الفیر العذب الفیر وما ذاك الا قطرة من زلال احسانه ووجود امتنانه فاروی اطراف خطته المبارکة من عربستان وهاتیك البقاع الحسان وادار علی تلباها من من ایاکوؤس المنطف صافی جباها .

کما هو مستغن عن التکرار ان اکثر السکان فی ولایة حلب هم من الترك والعرب والارمن هذا وان کان الترك والعرب قد کفاهم العلل بعد الاهل وراوحهم الویل بعد الطل وشربوا ماء حیات الاستفادة من مجاری الغرات التی هی فی الولایة جید اول الاجرآت بل انها هی منادیها رائحها وغادیها وتتبجة اصلاحات المملکة ومبادیها ومن

" Dersaadet'te bu kere (Muhib) nâmıyla bir gazete daha çıkarılmış ve birinci nüshası kemâl-i memnuniyetle gözden geçirilmiştir.

Bu gazetenin mukaddemesine nazaran hadim-i vatan ve medeniyet olacağı anlaşılmağla muvaffakiyeti duasını mühlisâne eda eyledik. Avrupa'nın meblağ'ı efkârı olan adedi na ma'dud gazetelere karşı yakın vakte kadar Dersaadet'de topu temelli bir Takvim ve bir de Ceride-i Havadis var idi. Ceride-i Havadis'in bir müddet revacı olduğunu ma'kab Türkçe olarak Tercüman-ı Ahvâl ve Tasvir-i Efkâr gazeteleri zuhur eylemiş ve memâlik-i mahruse-i Hazret-i Padişahi'de en evvel teşkil buyrulan Tuna Vilayet-i celilesi Tuna Gazetesi neşredildiği misillü bu gazete sair vilayetlere örnek olarak Bosna ve Suriye ve Trablusgarb ve Fırat ve Envar-ı şarkiye gazeteleri dahi mütevâliyen vaz'ı destgahı icâd kılınmış idi. Lâkin gazetece daha sahihan ihtiyacdan kurtulamadığından İstanbul gazetesinin çıkması ve Muhib'in dahi birinci nüshasında bu teklifi tahsin eylemesi hakikaten asrın nişâne-i terakiyat ve muhsenâtıdır.

Fırat Gazetesi şimdiye kadar politikaca i'tay-ı mâlumat ve havadise tesaddi etmediğinden başka sair gazeteler kadar lisanını teşdid ve tahfif eylemeyüb tarik-i telfika gitmiş ve bulunduği mevkiin iktizasına göre bir meslek ittihaz etmiş idi.

Malumdurki her gazete için çıkdığı mahallin istidât ve kabiliyetine hadim olmak birinci vazifedir. Mesela Fırat (Dünyada iki efkâr var biri istiklâliyet ve biri cumhuriyetdir) diyerek politikaya dair bir bend neşreylemiş olsa ibtida ekser müşterileri için bir şerh dahi basması lazım gelir. Zira buraların ahalisi sair mahaller halkı kadar mütemeddin olmayub cümle Haleb vilâyetinin eczây-ı müterekkebesinden birincisi henüz hükümet görmüş Kozan sancağıdır. Ve üçüncüsü Maraş sancağı olub buranın ekser mahallerinde aşairin iskanları ile uğraşılmakda olduğu gibi Zeytun ve Hase ve İslahiye kazaları dahi yeni islah ve teşkil olunan yerlerdendir. Dördüncüsü Adana'dırki onun dahi Kozan hududunda yeni islah olunmuş bazı nevahisi olduğundan başka fırkâ-i islahiyenin ıslah ettiği Çukurova'nın en cesim kıt'asının merkez idâresi olub buraca dahi iskân-ı aşair kaziyesi mevadd-ı mühimmedendir.

Beşincisi Urfa Sanacağıdırki burası şimdiye kadar etrafı ile itilâf ve ihtilât üzere olmayub çölün cezire cihetlerinde dolan araban-ı vahşiyenin beyağı bir kilari gibidir. Altıncısı merkez-i vilâyet olan Haleb'dirki burası dahi bir ciheti çöl ve bir ciheti yeni ıslah olunan Kürd Dağı ile Cebel-i Berked'dir.

İşte cevânib-i erbaası cevelengâh-ı aşair ve menbâ-ı envâ-ı şerâir olub ta'dad eylediğimiz mahallerde bulunan halkdan pek çoğunun kimi-

si hıyâm-ı bedeviyetden çıkarulub buyut-u medeniyete idhâl olunmuş ve kimisi hâlen ma'murelerle itilâf ve ihtilât etmeyüb hâl-ı vahşet ve bedeviyetde bulunmuş takımdır.

Böyle henüz hadarat lezzetini duymağa başlayan ve mamurelere gelüb gitmeğe yeni alışan mahaller ahalisinin zihinlerine rakik ve dakik politika sözünü nasıl yerleştirelim ve daha ihtilât ve itilâfa teşvik ve ziraat ve haresata teşvik edelim. Bir halk politikadan ne anlar. Sarf okuyan çocuğa meâni'den (Reeytu'l-esedi fi'l-hamami) istiraresini sorar isek ne cevab verir. Buralarını Fırat piş-i nazara alarak memleketin istidâd-ı umumiyesine göre avam pesend suretde neşriyatı ihtiyar ve maahaza ileri geri ve bazı sözler dercinde ictisar eylemişdir.

Ve şu cesaret dahi buraca edebiyata pek ziyâde rağbet gösterildiğinden naşet etmişdir. Hasılı Fırat'ın feyz-i fezây-ı intişar olduği mevki-i Arabistan bulunduğundan deve yürüyüşüne dökülüşi yani refte refte ileriye gidişi meslek ittihâz ederek (Tez reftar olanın payına dâmen dolaşır- Yetişir menzil-i maksuduna aheste giden) beytini kendisine düsturu'l-âmel bir menşur ihtiyat adeylemişdir.

Lâkin hüsn-ü hallerinin terakkisi için çalışdığı ahaliden terbiye ve temeddünce terakkiyât-ı matlube görüb herşeye vukufa ve ğazete okumağa rağbet müşahede eyledikçe ve müşterileri tarafından mazhar-ı kabul olarak iltifât gördükçe Fırat dahi münderecâtı radde radde arttırmağa mecburdur. Alelhusus Haleb vilâyetinde bulunan ahalinin ekseriyet üzere bulunanları Arab ve Türk ve Kürd ve Ermeni'dir.

Vareste-i beyan olduğu vecihle gazetemizin bir tarafı Arabi ve bir tarafı Türki olub bundan Türk ve Arab istifâde eylemekde isede Ermeniler mahrum kalmaktadır. Halbuki umumun istifâdesi maksad-ı hayr misrsadına mebni vaz'ı destgah temsil olunan bir gazeteden birçok ebnây-ı vatanın müstefid olmaması zaten layık ve esâs-ı maksuda muvafık görülemiyerek sâye-i ihsanvâye-i Hazret-i şehinşâhide bu suret-i cemilenin dahi cilveger mücellay-ı beruz olması mülahaza olunmakda ve matbaanın ikmâl-i noksanı ile uğraşılmakda iken Fırat'ın Ermenice huruf ile tab' olunmasına dahi arzu ve rağbet gösterilmiş ve bu arzu ve rağbet hakikâten takdir ve teşekküre sezâvâr görünmüşdür. Binâenaleyh Fırat'ın üç sütundan ibâret olan sahifelerinin birinci sütuni Türkçe ve ikinci sütuni Arapça ve üçüncü sutuni Ermenice olarak tab' olunmak ve bu tertibe tevfikân Gadir'e bir sütun daha ilave kılınmak üzere Ermenice hurufun celbine müsaraat ve bimennihi Teâla hurufun vurudunda ber vech-i muharrer temsiline mübâderet olunacağı derkâr bulunmuş olduğu gibi elhamdulillah ahalinin terakiyatına temâyul mütevalileri görülüb

ara sıra politikaca ve havadis-i ecnebiyece dahi bahis eylemekliğin sırası gelmiş olduğundan evvela bunun için esâs malumat olmak üzere mukaddeme-i hulasa-i politikaya namıyla bervechi zir bir mukavelenin neşri münasib görülmüşdir. "

Fırat'ın 50. Sayısında yer alan yazılar şöyledir:

"İşbu gazete dahili ve harici havadis ve mebâhis-i mütenevviayı şamil olarak Haleb Vilâyeti celilesi dairesinde vaki matbaa-i vilâyetde haftada bir kere tab olunur. Bir seneliği 80 ve altı aylığı 45 guruşa ve bir nüshası 50 parayadır. Posta ücretinin bir seneliği 12 ve altı aylığı 6 ğuruş olup taşralar içün fiata bu mikdar zam olunur. Müşteri olacakların Dersaadet'de Okçiler başında Kıraathâne-i Osmani Müdüri Sarafem Efendi'ye ve Haleb'de matbaa-i Vilâyete mühlik olan Liva ve kazalarda mahal-i hükümetlerine müracaat eylemeleri.

(Perşembe)

Senetü'l-Kameriye 1285 Saferu'l-Hayr 13 Sene-i Şemsiye 1284

-*-*-

Cism-i cesim-i devlerin cân-ı azizi olan Şehinşah-ı madelet penâh Efendimiz Hazretlerinin efkâr-ı adile-i şahane ve makasıd-ı mühikka-i padişahanesi el-hak i'mar-ı buldan ve akdar-ı zirdestan kaziye-i marziyelerine münhasır olup ibtiday-ı cûlus-i meyâmen me'nus-i Hümayunlarından beru metla-ı terakkiyat ve tevfikat olan karilıa-i Sabiha-i cihân aralarından tali-i afitâb medeniyetki zülmetşiken şeb-i ğafletdir. Tenvir-i cihan irfan eylemekde ve menba-ı tecelliyât ve fuyuzat olan niyât-ı celile-i kişver pirazenden nabi' âb-ı nâb mâmuriyet ki taravet fiken deşt servetdir. Tertib-i gülistan imrân etmektedir.

Bu cümle-i cemileden olarak vilâyet-i celile usul-i mehasin şumulini bütün memâlik-i mahruse-i mülukânelerinde tamim ve birer gazete tab' ve neşrine dahi müsaade-i seniyeleri şeref tealluk idub ve zâif-i mertebe-i vilâyeti kâffe-i cihetden tetmim ile cemi-i teb'a-i şahaneleri mazhar-ı lütuf valay-ı azim buyrulmuş ve her vilayetin ibrâz eylediği tesisat ve terakkiyat-ı mukaddese ve icraat ve islahat-ı nefise hakkar ki alemi yeni başdan ihya kılınmışdır.

Bu nimet-i mütesâviye ve şu atufet-i bi nihaye ki bir umman-ı bi payan ma'delet ve merhametdir. Dünyayı serapa müsteğrak-ı emvac-ı hayat idegelüp bi tahsis katre-i zelâl ihsanı Haleb vilâyetinde Fırat'ı ve akabinde ğadir-i feyz-i fezâyı intişar buyurarak hıta-i mübareke-i Arabistanı su besevab hoş ve gevâr eltâf ile riyâz eyledi.

Vareste-i tekrardır ki Haleb vilâyetinde ekseriyet üzere bulunan halk-ı Türk ve Arab ve Ermeni olub icraat-ı vilâyetin münadisi ve ıslahat-ı memleketin mebâdisi makamında bulunan Fırat'dan Türk ve Arab seyrâb mau'l-hayat istifâde olmakta iselerde Ermenilerin dilteşne-i mütalaa kaldıkları ve buna âb-ı ruy-i adl ve dâd olan rizây-ı alinin istihsâline müstenid ve saî bulunan efkâr-ı saibe-i vilâyet kail olmadığı cihetle mahsus Ermenice huruf tedarik ve celb-i derdest-i müzakere iken dahili vilâyetde ve bitahsis yeni islah olunmuş olan Maraş ve Zeytun ile Kozan ve Hacin'de mukim Ermeni milleti taraflarından Fırat'ın bir cihetini Ermeni huruf ile tab'ı için rağbet-i umumiye gösterildiğine binâen bu suret matbaanın bir kat daha şeref ve şevkini bais olarak meşhud dide-i meşharat olan şu rağbet ber güzideye karşı maalmemaaniye lazım gelen huruf ve sâire edevatın çend mah mukaddem Dersaadet'den celbine mübaderet olunduğı biddefaat Fırat ve Ğadirü'l-Fırat'da beyan olunmuş idi.

Mükemmel nevakıs olan zıll-i bi misâl Hazret-i mülkderide levazımat-ı mezkure pider bi celb olunarak temamiyle ikmâl olunmak derecesine getirilmiş olduğundan evvel ve ahir beyan kılındığı vecihle bir sütuni Türkçe ve bir sütuni Arabca ve bir sütuni Ermenice hurf ile temsil kılınmak ve posta ücreti olan yirmidört guruş beraber olduği halde bir seneliği doksanar ve nefs-i Haleb'de seksanar ve altı aylığı posta ücretiyle ellişer ve Haleb için kırkbeşer ğuruşa ve br nüshası altmışar paraya satılmak ve mevâdd-ı politikiye ile enva-ı havadis-i dahiliye ve hariciyeden bahseylemek ve Pazartesi ve Perşembe günleri neşrolunmak üzere müsteniden bi inâyetillahi'l-Aziz Fırat'ın haftada iki defa tab'ına işbu Perşembe gününden i'tibaren bede' ve mübaşeret kılınmış ve Ğadirin dahî kema fissâbık cihet-i ihdasiyesine tabi olması musmim bulunmuşdur. (Vallahu'l-muin)

Fırat'ın ta'lik ve sülüs hatlarıyla olan levhalarının ekseri matbaa-i vilâyetde Halebli olarak yetiştirilen müretteb ve hakkaklar marifetyle yaptırıldığından pek mükemmel ve matbu olmadı. Lâkin matbaa-i mezbure küşâd olunalı çok zaman olmadığı halde bu kadar çok olsun levha i'maline muktedirce adam yetiştirilmesi şayan-ı tahsindir denilemez ise de görülecek noksanların ulu'l-insaf nezdinde ma'fu ve ma'zur olur itikadındadır.

VEKAYİ-İ DAHİLİYE

Daru'l-Hilâfeti'l-Aliyye

(Şurây-ı Devlet ve Divan-ı Ahkâm-ı Adliye'nin Teşkili münasebetiyle geçen şehr-i Muharremin onyedinci Pazartesi güni Bab-ı Ali'yi Teşrif-i

mesadet Redifi Hazret-i Padişahide A'zay-ı mevcudeye hitâben taraf-ı Eşref Cenâb-ı Şehinşahi'den irad buyrulmuş olan nutkun suret-i münifesidir.)

"Çünkü bir hükümetin vazifesi her bir ahvalde ahalisinin Hukuk-u Hürriyetini muhafaza emrin ibâret olup ve ahalisi hakkında olan idâresi dahi cebr ve tağallub suretiyle olmak lazımdır. Ve suret-i cebr ve tağallub olan idâre ise hükümetin hukukunun haricinde bir fazla zulüm ve ta'di demek olacağından bu câiz ve münasebet olmadığı gibi ahalinin hürriyetlerinden fazla olarak daha müsaadat ifasına dahi ihtiyac yoktur zanedeyim ve zikrolunan hürriyetden dahi murâd herkes keyfe ma yeşâ fiilinden muhtar olup hükümet asla müdahale etmesün manası olmayup zira böyle olsa elbette bir şahsın menafi la cürüm ahirinin hilâfetde olacağından artık hayvanatın ta'yişi gibi yekdiğerini yemek iktizâ eder. Vakıan biri müstefid olur ise de onun istifadesi için o birinin hayatı olan bir menfaat-ı cüzüyenin istihsâli elbette sâire mazar olacağı umur-i zaruriyeden olduği gibi herkes menafi-i zâtiye ve mahsusasını umuma ait ve iştimali olan bir menafi-i külliye ve müştereke dahilinde aramak muvafık-ı insaf ve hakka niyetdir. Hasılı idârenin her ne kadar usul ve furuunda kavanin ve nizamatı muhik ve müstakim ve adalete mukarin olur ise olkadar vezâyifi icrâ etmiş olur. Zira kâffe-i aciz ve mazluminin merci' ve zahiri ve medâr-ı istinâdı olan mahal ancak bâb-ı medeletdir. Yohsa yalnız bâb-ı hükümet değildir. Bu bâbda en ziyâde elzem olan hükümetin bir derece kuvvetidir ki hatta idâresinde mevcud olan bilcümle ahalisinin hukukuni tamamıyla muhafazaya muktedir ola bu dahi ahalisinin serveti ve memleketin mamuriyeti ile hasıldır. Servet ahali ve i'mar-ı memleket kaziyesi ise ahalinin hukuk-i zâtiye ve şahsiyesi ve kâffe-i emvâl ve emlâki herbir mefasid ve mezalimden beri olan bir idâre-i muntazama ve müstakime vasıtasıyla hıfz olunmağla olur. Ancak idâre-i memlekete müteallık olan her bir usul ve kavaninin meşruiyeti minel-kadim menâfi-i memleket ve ahali zımnında vazolunmuş bir kaide-i mutebere ve mu'tedeledir. Yohsa hukuk-i şahsiye ve tasrıfiye cihetleriyle alemin nâil olduğu musaadata muğayeret ve muhalefeti istilzam eden bir emrin usul-i meşruiyetini bilmeyerek ükmetmek ve efrâd-ı ahalinin tasarrufat ve emlakine şu vecihle tesaddi ve müdahale olunmak kat'a laik ve münasib değildir. Ve a'sar-ı salifede menafi-i ahali ve memleket zımnında yapılmış olan şeylerden asrımızda eğerçi istifâde kabil değildir. Lâkin sabıkda mevzu olan usul ve kanunun dahi kifâyeti memleket ve ahalimizin ihtiyacatı derecesinde olmuş olaydı şu vakitte Avrupa'nın en mütemeddin ve muntazam hükümetleri sırasında olmamız

iktizâ eder idi kezâlik bir mülkün harabetini ve ahalisinin fakr ve zaruretini müeddi olan halatın en başlıca illet-i tamme ve failiyesi beynel-ahali mevcud olan tezâd ve tebâyün ve tehâlüf efkâr ve adem-i emniyet hususlarıdırki şu hususatı mezkurenin devamıyla maa mültezim olan tevsi-i muâmelat-ı ticâret ve terakkiyat-ı servet ahali ve memleket cihetleri bir vecihle mutasavver değildir. İşte şu emr-i te'dib ve ıslahı ve bu müzaatın indifa ve izâlesi niyetiyle ve mücerred temin-i hukuk teb'a ve ahalimiz için azası bila istisna her sınıf teb'adan olarak şurây-ı devlet nâmıyla mücedded ve muntazam bir meclis tertib ve teşkil olunmuşdur ve birde emr-i mu'tenâyı muhakematki hukuk-i ibâdi yani emniyet-i can ve ırz ve mal mevâdd-i mühimmesini mihver-i layıkında idâre etmek emeliyle ve divân-ı ahkâm-ı adliye nâmıyla bir meclis-i müstakil daha icâd olunarak onunla dahi hükümet-i şerriye ve kanuniyyenin hükümet-i icrâiyeden tefriki esâsi vaz edilmiştir. Ve bu babda a'zaya dahi lazımdırki her nev'i tebamızdan müellef olan heyet-i müctemia-ı devletimizi vücud-i vahid hükmünde bilip devletimizin mazarrat ve menfaatda ve kâffe-i ahvalinde halisane ve müttefikane çalışılmalıdırlar tâki maksud olan istikmâl-ı refâh-ı ahalî ve ümraniyet-i bilâd ve terakki-i ulum ve meârif kaziyeleri tamamiyla hasıl ola ve dahi umur-i diniye ve mezhebiye bahislerine gelince herkes diniyle mutekid ve mütedeyyin olur bu babda ondan bahis yoktur şu kadar ki hangi dinde ve ne mezhepde olur ise olsun mademki muhtelit ve müttehid olarak bir vatan ahalisi olmuş olurlar şu halde taassubatı ve mübâyeneti diniye namıyla taabbüdata müteallık olan maneviyatı vesile ederek yek diğerini tahkir ve husumet etmemeleri lazımdır. Hülasa zât-ı maslahatı muktezi ve hükm-i zamana muvafık usul ve nizamatın tatili bir emr-i zaruri olduği gibi el-yevm Avrupa ahalisinin dahi derec-i iktidar ve terakkileri şu davaya bir delil-i iknaidir. Hele şu yukarıdan beri zikr olunan tafsilatdan garaz ancak livechillah hukuk-i ibâdi tayin ve şu yapılmış olan nizamatın vaziyeti ne esâs üzerine mübteni olduğunu beyandan ibâretdir heman cenâb-ı Hak cümleyi muvaffak buyursun.

Geçen muharremu'l-Haram'ın yirmiüçüncü günü Fırat'ın senebaşı olup ondan sonra haftada iki defa ve üç lisanda çıkarılacağı yazılmış ise de bazı levazımatın Dersaadet'den adem-i vürudi cihetle bizzarure bugüne kadar husul-i matlub teehhür eylemişti. Fırat üç lisanda olarak bu şekle tahvil eylediği halde birinci nüshasına (camiü'l-kelim) ünvanını haiz ve inâyet ve ihsanın nihâyet derecesini mübaşir olan işbu nutuk Hazret-i Padişahi ki (ma entekal hak) dır. Zeyur sahife-i tebşir edişi cihe-

tiyle bu teehhürün mahz-ı isâbet ve ittifakat-ı haseneden madud bir keyniyet baisü'l-mehmedat olduğunu tahdis-i nimet olarak beyan ederiz.

(Fırat) (Haleb Vilayet matbaasında tab olunmuşdur.)

1308-1317-1329 ve 1333 TARİHLİ FIRAT GAZETELERİNDE YER ALAN HABERLER

1308 (1890) Tarihli Fırat Gazetesi

Gazete iki sayfa olarak yayınlanırken, haberler beş sütun üzerine dizilmiştir. Gazetenin birinci sayfası Türkçe, ikinci sayfası Arapça olarak yayınlanmıştır. Başlığın üstünde sağ tarafta "1078 numara", sol tarafta ise "yirmidördüncü sene" ibaresi yer almaktadır. Bir çizgiyle ayrılan bu ibarelerin altında orta kısımda "FIRAT" başlığı, başlığın altında ise; "Haleb Vilayetinin resmi gazetesidir" ibaresi, sağ tarafta " Dahili ve harici her nev'i havadisden edebiyat ve fününa mütealik mebahirden bahis olmak üzre haftada bir gün perşembe günleri vilayet matbaasında basılır. İlanatın beher satırı içün sağ akçe olarak yüz para alınır" iabresi, sol tarafta ise; "Abone içün matbaa Müdürü Muhammed Beğe müracaat lazımdır. Bir senelik bedeli posta ücretiyle beraber yarım, altı aylığı bir çaryek Osmanlı lirasıdır. Haleb içün bir nüshası 40 pareye satılır" ibaresi yer almaktadır. Başlığın altında iki çizgi arasında, sağ tarafta; 13 Eylül Rumi sene 1306, sol tarafta ise; 11 Safer ül-Hayr sene 1308 tarihleri bulunmaktadır.

Gazetenin birinci sütununda "Münderacat" başlığı ve altında da "Havadis- Edebiyat- Muktesebat- Evamir ve Nizamat- İlanat" ibaresi çizgiyle ayrılmıştır.

Birinci sayfa'da beş sütun üzerine şu haberler yer almaktadır;

"Havadis

Kolera

Haleb'e tabi' meskenede ve nefs-i Haleb'de Cedide mahallesinde hafif bir kolera zuhur ettiği geçen haftaki nüshamızda yazılmış idi.

Haleb'de illet-i mezbure Ağustos'un otuzuncu günü bir sokakda zuhur ederek muahharen bazı müteferrik mahallelerde sirayet eylediği cihetle o günden beri otuzbeş musab ile yirmibir kadar vefeyat vuku bulmuşdur.

Şu illet-i müdhişenin an karibu'z zeman külliyen indifai eltaf-ı mala nihaye-i sübhaniyeden müsteda olub hükümedce ittihaz olunan tedabir-i müessire dahi ol babdaki ümid muvaffakiyeti te'min etmektedir. Meske-

ne'den alınan haberler dahi oradan illet-i mezburenin mündefi olduğunu mübşirdir.

1308 Tarihli FIRAT Gazetesi

"Olaylar

Kolera

Haleb'e bağlı mahallelerde ve Haleb içinde Cedide mahallesinde hafif şekilde kolera hastalığı ortaya çıkmıştır.

Halep'te adı geçen hastalık Ağustos ayının otuzuncu günü bir sokakta görülerek, daha sonra çeşitli mahallelerde de bulaştığı, o günden beri 35 kişi hastalanmış, yirmibir kişide vefat etmişdir.

Şu müthiş hastalığın en yakın zamanda tamamen uzaklaşması daha çok zarar vermemesini Allah'tan dua ile, Hükümetçe de alınan tesirli tedbirler, çalışmanın başarısını temin edecektir. "

... ...

Suriye Vilayet-i Celilesinden Telgraf

8 Eylül sene 306 merazın keriben ve külliyen mündefi olması eltaf-ı ilahiyeden istida olunuyor. Geçen sene Bağdad'da kolera var iken musab olmazdan vücuden tahammüllerine göre yevmiye beş buğdaydan on buğdaya kadar sulfatada kanin alanlar ve devam edenler musab olanlarla ihtilat etdikleri halde bile hastalığa tutulmamışlar idi. Bu tecrübeye itina edilmesi mülhikat-ı vilayete Musul vilayetine ihtar edilüb oralarcada faide-i külliyesi görüldüğüne dair cevab alınmış idi. Halebce'de etibba tensib eder ise tecrübe etdirilür ve faide müdahede olunur ümidiyle beyan-ı keyfiyet olunur efendim. Fi 9 Eylül sene 306

"Suriye Vilayeti celilesinden Telgraf

8 Eylül 1306 senesinde hastalığın tamamen uzaklaşmasını Allah'ın lütfundan diliyoruz.

Geçen sene Bağdat'ta kolera olayında hastalanına olmazken, dirençlerine göre günde beş buğdaydan on buğdaya kadar Sulfata alanlar ve bu şekil devam edenler, hasta olanlarla beraber yaşadıkları halde hastalığa tutulmamışlardır. Bu tecrübeye itina ile devamı hem vilayet dahiline, Musul'a ihtar edilip, oralarcada geniş manada müspet sonuçlar alınmıştı. Halep'te de doktorlarda münasib görürse tecrübe edilir ve faydası olur ümidiyle durum arz olunur. 9 Eylül 1306"

... ...

Fırat

Bir mucib-i iş'ar beş buğdaydan on buğdaya kadar sulfato isti'mali kolera illetinin define medar-ı a'zam olduktan başka şu zamanlarda

vücudca pek çok fevaidi bulunduğu merkezi vilayetçe müteşekkil hey'et-i sıhhiyece tasdik edilmiş olmağla isti'mali umuma tavsiye olunur.

"Fırat

Bilgi mahiyetinde beş buğdaydan on buğdaya kadar sulfata kullanılması kolera hastalığının uzaklaştırılmasına büyük fayda ile beraber vücuda da pek çok faydası olduğunu Valilikçe oluşturulan sağlık kuruluncada doğrulanmakla beraber bu şekil kullanımı herkese tavsiye olunur. "

... ...

Üçyüz altı senesi efradından olan talebe-i ulumun imtihanları içün ta'yin olunan komisyon eyyam-ı muayenede daire-i hükümetde toplanarak talebe efendileri imtihan etmektedir.

"Üçyüzaltı senesi öğrenci sınıfları için oluşan komisyon belirtilen günerde Hükümet dairesinde öğrencileri imtihan edecektir. "

... ...

Haleb eşrafından ve Meclis-i Maarif eczasından Müderriszade İzzetlü Hasan Beg Efendi'ye rütbe-i saniye sınıfı mütemayizi tevcih buyurulduğu ihbar-ı telgrafiyedendir.

" Halep eşrafından Eğitim Komisyonu üyelerinden Müderriszâde izzetli Hasan Bey Efendiye sâniye sınıfı mütemayizi rütbesi verildiği telgrafla gelen haberdir. "

... ...

Antakya Kaymakamı İzzetlu Sedad Beg Ayntab ve Ayntab Kaymakamı izzetlu Aziz Sabri Efendi Antakya Kaymakamlıklarına nakil ve ta'yin ve Pazarcık Kaymakamı rifatlu İbrahim Hakkı Efendi'nin vuku-u istifasına mebni yerine Andırın Kaymakamı İzzetlü Hakkı Beg ve Andırın Kaymakamlığına Ayntab Kaymakamı sabıkı rifatlu Abbas Efendi bitta'yin i'zam buyurulmuş ve icray-ı memuriyetleri dahiliye nezaret-i celilesine iş'ar buyurulduğu işidilmişdir.

"Antakya Kaymakamı İzzetli Sedat Bey Ayntab'a ve Ayntab Kaymakamı İzzetli Aziz Sabri Efendi Antakya Kaymakamlığına nakil ve tayin, Pazarcık Kaymakamı Refetli İbrahim Hakkı Efendi'nin istifa etmesinden dolayı yerine Ayntab eski Kaymakamı Refetli Abbas Efendi tayin edilmiştir. Göreve başladıkları İçişleri Bakanlığınca onaylanmıştır. "

... ...

Emval-i umumiye tahsilatı ve eşkıya ta'kibi memuriyetleriyle geçende mülhikata i'zam kılınan ve jandarma kumandanlığı vekaletinde bu-

lunan merkezi süvari taburi binbaşisi ref'etlu Muhammed Ali Efendi'nin Cisr-i Şugur kazasında tahsilat ve ta'kibatça muaffakiyeti görüldiğini havi kaza-i mezkur umum ahalisi tarafından beyan-ı teşekküri muhtevi bir kıt'a muhazzer gönderilmesi üzerine meclis-i idare-i vilayet kararıyla makam-ı samii vilayet ... ... Binbaşi muma ileyhe takdir-i himmet ve beyan-ı memnuniyetini şamil tezkere-i aliye şereftestir buyurulduğu istihbar kılınmışdır.

" Muhammed Ali Efendinin Cisr-i Şuğur tahsilat ve takibi için muvafakat görüldüğü, adı geçen kazanın halkı tarafından teşekkürlerini beyan etmek için hazır bir heyet gönderilmesi üzerine Vilayet İdare Meclisi kararıyla Vilayet Yüksek makamı daha önce adı geçen binbaşıya gayretlerinden dolayı memnuniyetlerini içeren bir tezkere verildiği haber verilmiştir. "

... ...

FIRAT

Muma ileyhi Muhammed Ali Efendi ibtiday-ı memuriyetlerinden şimdiye kadar umur-i memuresini kemal-ı sıdk ve istikametle ifa ve ahlak-ı hamide ile ittisaf etmiş me'murininden bulunmağla bu suretlede muvaffakiyetleri mücib-i tahsindir.

"FIRAT

Adıgeçen Muhammed Ali Efendi memuriyete başladığı günden bugüne kadar memuriyetini tam bir doğrulukla yaparak, güzel ahlâk ile tanınan ve övülen memurlardan olduğundan başarısı taktir edilir. "

... ...

Şehr Ayin

Cülu-i mesadet me'nus-i Hazret-i Hilafetpenahiye müsadif olan Agustos'un ondokuzuncu pazarı günü Rakka kazasında aşair-i ariban ve ahali-i kaza taraflarından dahi mutantan bir suretde şehr ayin icra olunarak duay-ı efzayiş ömür ve iclal-ı Hazret-i Hilafet penahı tekrar olunduğu iş'arı mahalliden müstebin omuşdur.

"Tören

Padişahın tahta oturuşuna denk gelen Ağustos ayının ondokuzuncu Pazar günü Rakka kazasında oturanlar ile Arap aşiretleri çok gösterişli törenler ile Padişaha dua edilerek, bu bilgiler yeniden beyan edilmiştir. "

... ...

İskenderun Mal Müdürlüğüne Ayntab Mal Müdürü Salih ve Ayntab Mal Müdürlüğüne Belen Mal Müdürü Arif ve Melen Mal Müdürlüğüne

Ayntab Mal Müdürü esbaki Nuri Efendilerin nakil ve ta'yin buyuruldukları işidilmişdir.

"İskenderun Mal Müdürlüğüne, Ayntap Mal Müdürü Salih, Ayntab Mal müdürlüğüne Belen Mal Müdürü Arif ve Belen Mal Müdürlüğüne Ayntab eski Mal Müdüri Nuri Efendilerin tayin edildiği duyulmuştur. "

... ...

Kilis Redif Taburuna merbut olan Bab kazasıyla Menbec Tahtani nahiyesinin üçyüzaltı senesi numero keşidesi bilicra yüzdört nefer tertib evvel ve yirmibeş nefer mezcur ve on nefer senin-i ... ... Esbab-ı mezuniyetleri zail olanlardan ki ceman yüzotuzdokuz nefer askere alınarak bunlardan ikisi muamele-i ihvandan dolayı terk olunduğu Bab Kaymakamlığından iş'ar olunmuşdur.

"Kilis Jandarma Taburuna bağlı olan Bab kazasıyla Aşağı Menbec nahiyesinin üçyüzaltı senesinde numaratör önce dörtyüz kişi, cezalı ve mezun olanlardan on kişi toplam yüzotuzdokuz kişi askere alınarak, bunlardan ikisi kardeş olduklarından alınmamışlardır. Bu bilgiler Bab Kaymakamlığından bildirilmiştir. "

... ...

Cebel-i Sem'an Kazasında bir köyde bir kadınla onbeş yaşındaki kızını bir yılan ısırarak yekdiğerini müteakib ikisi dahi vefat etdiği muhabirimizin iş'arından müsteban olunmuşdur.

" Cebel-i Seman kazasında bir kadın ile onbeş yaşındaki kzını bir yılan ısırmış, ikiside vefat etmiştir. Bu bilgiler muhabirimiz tarafından bildirilmiştir. "

... ...

Birecik Kaymakamı Rıf'atlı Şehab Beg bu kere dahi matbaa taleb babından binyüzelli guruş irsaliyeyle isbat-ı rü'yet etmiş ve mumaileyhin mülhikat ... ... ve memuriyetine numune-i gayret olacak derecede görülen himmeti şayan-ı takdir bulunmuşdur.

"Birecik Kaymakamı Refetli Şahab Bey, matbaa almak için binyüzelli kuruş irsaliye ile gündeme gelmiş, adıgeçenin bu tavrı ve gayreti taktir edilmiştir. "

... ...

Matbaa matlubatiçün ba'zı mülhikat memurlarının ebzali-i himmetleri yolunda her nüshamızda hameran-ı bahs ve temenni olduğum halde henüz bir eser görülememiş ve matbaanın nihayet dereceye varan mezayıkası masrufi-i himmetlerini temenniye bizi tekrar mecbur etmişdir.

" Matbaa alımı için bazı memurların üstün gayretleri her nüshamızda bahsi geçmekle beraber henüz ortaya bir şey çıkmamıştır. Matbaaya olan ihtiyacımızın had safhada olmasından daha çok gayretin sarfedilmesini temenni ediyoruz. "

... ...

TASHİH

Sene-i haliyeye mahsuben ve tab ve neşr edilmiş olan salname-i vilayetin tertibine başlanıldığı sırada memurin-i adliyenin esamisiyle rütbe ve nişanlarını mübeyyin usulen müdde-i umumilik vekaletinden verilen defterde merkez bidayet mahkemesi reisi olan rıf'atlu Mustafa Nedim ve müdde-i umumi muavini Mustafa Hasib Efendilerin isimleri hizasına (salise) işaret edilmiş olmasına ve salname devairden verilen defter mucibince tab ettirilüb deftere ise bu rütbeler mevcud olduğuna mebni salnameye olvecihle dercedilmişdi.

Bu kere muma ileyhima rütbeleri olmadığı beyanıyla kendilerini tanıyan erbab-ı mütalaaya karşı tashihini taleb etmeleriyle beyan-ı keyfiyet eder ve muma ileyhima umur-i memurelerini mihver-i kanunda idareye muktedir ve mukaddem memur-i aliyeden bulunmalarıyla ankarib atufet-i seniyeye mazhariyetlerini temenni eyleriz.

" DÜZELTME

Bu seneki ödenekten kesilmek üzere basılmış ve dağıtılmış olan Valilik Yıllığının tertib edilmesi sırasında, Adliye memurlarının isimleriyle, rütbe nişanlarını açıklayan Başsavcılık vekaletinden verilen defterde Bidayet mahkemesi Reisi olan Refetli Mustafa Nedim ve Mudde-i Umumi Yardımcısı Mustafa Hasib Efendilerin isimlerinin hizasına (salise) işaretinin yazılması, devam edegelen yıllıklar gereği gibi basılıp, defter ise bu rütbelerin var olduğu şekliyle hazırlanmıştır.

Bu defada adı geçen iki şahsın rütbelerinin yazılmadığı beyanı ile yanlışlığın düzeltilmesi durumu açıklanarak adı geçen ikisinin memuriyet vazifeleri kanunda belirtildiği şekliyle yüksek memurlardan sayıldıklarından yakın bir zamanda Padişahın mazhariyetine olacaklarını temenni eyleriz. "

... ...

Cezirede zuhur eden kolera illetinden dolayı kendi kendilerini meskenede kordon altına almış olan vedi memuri saadetlu Edhem Paşa ve müfreze Binbaşısı asakir-i şahane karantina müddeti bila vukuat ikmal iderek temyiz tezkeresi almış ve paşay-i muma ileyhle Said Efendi Haleb'e avdet eylemişlerdir.

" Cezirede meydana çıkan kolera hastalığından dolayı karantina altına alınarak evde tutulan Vedi memuru Edhem Paşa ve Müfreze Binbaşısı, karantina müddeti olaysız tamamlandığı için temiz belgesini almış ve adı geçen Paşa ile Said Efendi Haleb'e dönmüşlerdir. "

... ...

Onuncu Fırka-i Nizamiye Erkan-ı Harbiye Riyasetine ta'yin buyrulan Miralay izeetlu Halid Beg şehrimize gelmiş ve emlak-ı seniyye kurasıyla meskeneye gitmiş olan hazak-ı ettibay-ı askeriyeden rıf'atlu Nazım Beg itmam-ı vazife ederek avdet etmişdir.

" Onuncu Fırka-i Nizamiye Erkân-ı Harbiye başkanlığına atanan Miralay izzetli Halid Bey, şehrimize gelmiş, Emlâk-ı Seniye kurasıyla Meskeneye gitmiş olan mütehassıs Askeri Doktorlarından Refetli Nazım Bey vazifesini tamamlayarak dönmüştür. "

... ...

SELANİK HARİK-İ HAİLİ

Selanikde bir harik vukuiyle külliyetli hasara badi olduğunu evvelki nüshamızda yazmışdık. Bu kere aldığımız Selanik gazetesinde münderic olan tafsilata nazaran ayağını oniki saat devam etmiş ve moa metre polidhane büyük ve küçük (816) hane ve oda ve (171) dükkan ve mağaza ve (3) harir fabrikası ve (1) bezirhane ve (5) mekteb ve (1) hastane ve Ayasofya camii şerifleriyle (1) mescid ve (3) kilise ve (18) havra yanmış ve üç nüfus telef olmuşdur.

Harikdan musab olan ahali 12000 nüfus raddesinde olub bundan yüzde doksanı Yahudi ve kusuri Rum olub İslam amcak dört beş ve tab'a-i ecnebiye yedi sekiz aileden ibaretdir.

Muhrik olan büyut ve emakinden cesim ve mühimce olanları sigortalı ise de fukara meskenlerinin heman umumi sigortasız olub bu harikden sigorta kumpanyalarına tereddüp eden zarar (ikiyüzyirmibin) ve zayiat-ı umumiye beş altı yüzbin lirayı mütecaviz olduğu beyan olunuyor.

Derhal taht-ı riyaset mefhame-i Hazret-i Padişahide olmak ve riyaset-i saniyesi tarafı vilayet penahiden idare olunmak üzre bir iane cemine başlanılmış ve meskensiz kalanlar bir tarafdan iskan ve eyva edilmekde bulunmuşdur.

"Önceki nüshamızda Atina'da meydana gelen yangını belirtmiştik. Selanik'te yayınlanan gazetedeki tafsilatlı haberi; yangın oniki saat devam etmiş, 816 ev ve oda, 171 dükkan ve mağaza ve 3 ipek fabrikası ve bir bezirhane, beş mekteb, bir hastane ve Ayasofya Cami-i Şerifleriyle bir mescid ve 3 kilise, 18 havra yanmış ve üç kişi ölmüştür.

Yangından etkilenen halk 12 000 civarında olup, yüzde doksanı Yahudi ve geriye kalanı Rum olup, müslüman olan ancak dört-beş, ecnebi olan ise yedi-sekiz aileden ibaretdir.

Yanan evler ve mekanlar mühim bir kısmı sigortalı isede fakirlerin evleri sigortasız olup bu yangından sigorta acentalarına düşen zarar ikiyüz yirmi bin ve toplu zarar ise 5-6 yüzbin lirayı geçtiği beyan edilmiştir.

Hazreti Padişahın başkanlığında ve Padişah tarafından idare edilmek üzere bir yardım cemiyeti başlanılmış ve evsiz kalanlar iskân edilmiştir."

... ...

EDEBİYAT

Meba'd

Sa'di diyorki;

Dünyada her şey bibeka, eczay-ı ferdiyenin kaffesi zevalnümadır!

Bir zaman olur her şey cihandan sırasıyla gider, bir vakit ve an olur her şey hükümden sakıt olur biter!

Dünyanın bi bekalığına atf-ı nazar im'an edenler ve ömrün mahdudiyet ve mevkutiyetim bilenler vesait-i ebediyat ondan itaat ... . sarf-ı zeman ederler.

Hem nev'ine ihraz-ı mürüvvet ve in saniyetle (hayrannus) olmak şeref alembehasını iktisab ve o cihetle alem-i insaniyetde bi hakkın bir büyük namı sitishab etmiş olan eslaf-ı izamın hıfz namına i'tina ihtilafına ibraz misal me'ser edecek olan ahlaf içün insaniyete aid bir fazife-i saadet peymadır.

Geçmişlerin namına hürmet ve riayet

Etmek kendi namını hüsn-i yad etdirmek içün geleceklere bir nümune-i insaniyet göstermektir.

Çünki;

Bi bekadır bunların hepsi geçer
İzzüu baht ve emr-u nehiy ve girdar!
Sakla nisin(?) namını geçmişlerin,
Taki kalsın nisin namın payidar

Nush-i makbuli kader dan içün en kıymetli yadigar en değerli bir güzardır.

Fakir diyor ki;

Ey meh namher ban! Lütuf itde şu meşnegamı dinle!

Alemde bir şey var ki bir an hatırınıza gelmez nedir? Dirseniz biziz direm. Yine bir şey var ki bir an gönlümüzden çıkmaz. Nedir dirseniz sizsiniz diye biliyorum!

La edri diyor ki;

Akıl ve fetanet ve dirayet ve rezanet izdiyad servet ve saadete beis olamaz. Alemde ne kadar ukala bulunur ki belay-ı ihtiyac içinde ümera hayat eder, ne kadar humkeda görülüyor ki servet ve saadet içinde sraf-ı evkat eder!

İşin en doğrusu rızk-ı maksum ya'ni nasib-i ezeli her ne ise beşerin eline geçen ol kadardır. Buna dirayetle tezayüd ider ve ne de belahetle tenakus!

Eğer öyle olmamış olsaydı insanın mabahil hayatı olan teneffüs uykuda başka uyanıklıkda başka olması lazım gelirdi. Halbuki havab ve bidaride bir siyak üzre vukubulur.

Kelim diyor ki;

Ayrılık derdi ki mesaib-i dehriyenin eazımından sayılıyor. ! Bizim gibi hasarnezdeler içün bu gam kafidir! Başka dürlü hem ve elemin hükm-i ve te'siri olamaz. Denizden çıkmış olan balığın bir şeyden beym ve herası ve hatta ateşden pervası olamayacağı malumdur.

Erbab-ı tehassurdan biri;

Günde bin kez ölmenin hasret komuşlar adını demiş pek doğru söylemişdir.

"Edebiyat

Önceki sayıdan devam

Sa'di diyorki;

Dünyada her şey fanidir, herkes yok olmaya mahkumdur.

Bir zaman gelirki her şey dünyadan gider, bir vakit gelirki her şey hükümsüz kalır.

Dünyanın fani olduğunu ve zamanın biteceğini bilenler ebedi vasıtalar ondan itaat... ... . vakit geçiriler.

Hemcinsine mürüvvet ve insaniyetle insanların hayırlısı olmak şerefini alanlar o yönden insanlık aleminde hakkıyla büyük bir nam alan büyüklerin koruma namına güzel örnek hareketleri insaniyete ait bir saadetli vazifedir.

Geçmişlerin namına hürmet ve saygı göstermek kendi namına iyi anılmak için geleceklere bir örnek insanlık göstermektir.

Çünkü, devamsızdır bunların hepsi geçer, şeref ve talih iyilik ve kötülük gibi, geçmişlerin namını sakla ta ki, kalsın şan ve namın ebediyen.

Makbul nasihatdan en kıymetli yadigar ve ne değerli bir yoldur.

Fakir diyorki; dinle alemde bir şey var ki, bir an hatırımıza gelmez nedir? Derseniz biziz derim. Yine bir şey var ki, bir an gönlümüzden çıkmaz. Nedir derseniz diye, bilmiyorum.

La edri diyor ki;

Akıl ve zeki olmak güçlülük ve servetin çoğalması ve sadete zarar vermez. Alemde ne kadar akıllı vardır ki, ihtiyaç belasındadır. Yöneticiler ise hayat eder, çok da ahmak var ki, zenginlik ve mutluluk içinde vakit geçirir.

İşin doğrusu taksim edilen rızık, ezelden ne takdir edilmiş ise, insanın eline geçen odur. Bu ne kuvvetli olmakla artar ne de bön olmakla azalır.

Eğer öyle olmamış olsaydı, insanın cimri hayatı olan teneffüs uykuda başka uyanıklıkta başka olması lazım gelirdi. Halbuki bunlar bir çizgi üzerinde meydana gelir.

Kelim diyor ki;

Ayrılık derki zamanın müsibetlerinin en büyüğünden sayılıyor. Bizim gibi zarara uğrayanlar için bu ğam kafidir. Başka türlü ğam ve kederin hükmü ve tesiri olmaz. Denizden çıkmış balığın ateşten pervası olmayacağı biliniyor.

Ğamlı ve kederli biri;

Günde bin kez ölmenin adını hasret koymuşlar, adını pek doğru söylemiştir. "

1308 Tarihli Fırat Gazetesinin 2. sayfası

فرات

1317 Tarihli Fırat Gazetesi

1317 (1901) Tarihli Fırat Gazetesi[114]

1317 tarihli Fırat gazetesinde de başlık bölümü diğer nüshalarla aynı. Ancak bu sayı Padişah Abdülhamit için özel çıkmış. Yazı sayfada iki sütun üzerine dizilip, yine birinci sayfası Osmanlıca, ikinci sayfası ise Arapça olarak yayınlanmıştır. Sayfanın en üstünde başlığı ayıran çizgi üzerinde "Numero 1639 Fi 20 Cemaziül-Evvel sene 131, Fi 12 Agustos Rumi sene 1317 (Salı) Fi 3 Eylül Efrinci sene 1901 Ruz Hızır 121 otuzdördüncü sene" ibareleri yer almakta. Çizginin altında büyük puntolarla FIRAT ismi ve logonun altında "Haleb vilayetine mahsus haftalık resmi gazetedir" ibaresi yer almaktadır. Başlığın sağ tarafında, " Matbaa ve mahal-i idaresi Haleb Hükümet Konağı dahilinde bir daire-i mahsusadır.

Şerait-i iştira seneliği yarım liray-ı Osmani altı aylığı otuz guruş haric-i vilayet içün posta ücreti zam olunur. Bir nüshası (40) paradir.

Müşteri olmak isteyenler merkez-i vilayetde matbaa ve elviyede tahrirat müdirlerine kazalarda tahrirat katiblerine müracaat etmelidir" ibaresi alırken, logonun sol tarafında ise;

"Şerait-i ilan tabı ve neşri mücaz olan ilanların beher satırı içün sim-i mecidi ondokuz guruş hesabıyla üçbuçuk guruş alınır.

Umur-i tahririyeye aid hususat içün mektubi-i vilayete ve idareye mütealik işlerde matbaa müdirliğine müracaat edilmelidir" ibaresi yer almaktadır.

Gazetenin birinci sayfasını kapsayan tek yazının hemen üstünde sayfanın ortasında Osmanlı tuğrası, tuğranın sağında süslü çerçeve içinde "Şevketlü Beg Paşa", solunda yine süslü çerçeve içinde "Padişahım çok yaşa" ibaresi yer almaktadır.

Çift sütuna dizilmiş ve sayfanın bütününde yer alan metin ise şöyledir;

"Mahı-i Münir burc-i adalet, mah-ı kudsiyet iktinah-ı sepher-i hilafet, sadik-i fazilet, Faruk-i haslet, hayder-i besalet veliyyü ni'met-i bi minnet meul-i menkabet, Sultan-ı Alişan-ı bi medani, şevketlu, muhabetlu (el-Gazi Abdulhamid Han Sani) Efendimiz Hazretlerinin ba kemali izz ve ikbal taht-ı al-i baht saltanat-ı osmaniyyeye meyamen efzay-ı saadet ve iclal buyurdukları ruz-i mesadet biruz işbu şehr-i Agustosun ondokuzuncu yevm-i ehadine şeref müsadif olmasıyla umum Osmanlı-

---

[114] 1317 Tarihli Fırat Gazetesi, Sultan Abdulhamid için özel olarak yayınlanmıştır. Yazıda, kendi içinde anlam taşıyan özel terkibler kullanılmıştır. Bu itibarla günümüz Türkçesine dönüştürülmemiştir.

lar için bu revnakli gün manezdid mesarrat-ı bedid mefahir nümay-ı inbisaf-ı cedid olmuşdur.

Bu mübarek gün bütün Osmanlılar için Fatiha-i fütuh fevz ve nusretdir. Bu yevm-i mes'ud küre-i arzda bulunan bütün Müslümanlar için calib-i enva'i füyüzat ve saadettir.

Bu ruz-i firuz mesadet bir uz-i cela behşay-ı uyun-i alemyan olan bunca terakkiyat-ı milliye ve ıslahat-ı mülkiyemizin günden güne tezayüd ve teammümi için mebde-i müstakil ve menba-ı müsaid bi muadil olmuşdur. Neyr-i inayet ve ihsan-ı bi payan-ı mülukaneleri umum teb'a-i sadıkasının müfarik-i ubudiyetinde daimi el-lüm'an ve hiz-i eray-ı husul olan celail-i asar-ı aliye-i mülkdarı ve cazım-ı müesseratı seniyye-i cenab-ı tac darileri her an-u zeman vacibüş- şükrandır. Mehamid-i bi nihaye-i aliye-i Hazret-i şehinşahilerini hakkıyla yazmak ve mehasin-i celile-i cihan pesendane-i hilafet-i uzmalarını vacibül-edayı hazret-i zillullahı ile tezyin-i lisan sadakat nişan ubudiyetle iktifa zaruridir.

Cenab-ı Rabb-i Mennan, zeyyur makam-ı muallay-ı hilafet olan padişah-ı ali cah şehinşah-ı me'delet iktinah efendimiz hazretlerinin vücud-ı Behbud-i hümayunlarını ma teakubu'l-edvar zeyb efzay-ı dihim muallay-ı karar ve saye-i mes'ad tevaye-i mülkdarilerinden umum teb'a-i sadıka-i şahanelerini rehin feyz ve mesar bi semar buyursun. amin.

Padişahım sensin ol mühr-i Münir-i saltanat

Ki ziyay-ı nur-i adlinle müneverdir zemin

Sen tefavvuk eyledin ecdad-ı alişanına

Adl-u dad ve merhamet de ya Emire' mü'minin

Nimet şinaslık, şükran güzarlık, itaat ve sadakat gibi hasail-i celile ile mütecellis olan şehrimiz ahali-i sadıkası bu ni'metleri bu inayetleri her zaman takdis etmeği vecibe-i zimmet bidikleri misillu her devre-i cedidesi bir şavk ve sürur mütezayid ile istikbal edilen ruz-i cülus-i hümayun şevket makrun hazret-i padişahide hissiyat-ı sadıki-i ubadiyet karilerini alenen izhar üçün o yevm-i muhtıremin şeref hululüne kemal-i şevk ve şadumani ile intizar etmekde olduğundan o yevm-i mesudun yirmialtıncı devre-i muazzesini tazim ve tebcil için fevka'l-ade tedarikat ve tezyinata ibtidar edilmişdi.

Yevm-i mes'ud-i mezkurun. "

الصحيفة الثانيه — فرات — في ٢٠ جماد الاول سنه ١٣١٩

اخبار الولايات

طبعت بمطبعة ولاية حلب

1317 Tarihli Fırat Gazetesinin ikinci sayfası

فرات

1329 (1911) tarihli FIRAT Gazetesi

1329 (1911) Tarihli Fırat Gazetesi

Gazete 1329 tarihinde de iki sayfa olarak yayınlanmıştır. Birinci sayfa Arapça harflerle Türkçe olarak, ikinci sayfa ise Arapça olarak yayınlanmıştır. Yazılar 6 sütun üzerine dizilmiştir. Başlık mizanpajında herhangi bir değişim söz konusu değildir. Logonun üstünde bir çizgi ve o çizginin

üzerinde sayfayı sağlı sollu olarak dolduran; "Pazartesi Fi 25 Nisan Rumi 1327 fi 10 Cemaziyül evvel sene 1329 fis 8 Mayıs 1911 Kırkikinci sene numero 3118" ibaresi yer almaktadır. Çizginin hemen altında sayfanın ortasında "FIRAT" logosu, logonun altında "Haleb Vilayetine mahsus haftalık resmi gazete" ibaresi yazılıdır. Başlığın sağ tarafında; "Matbaa ve mahalli idaresi Haleb Hükümet konağı dahilinde bir daire-i mahsusadır.

Şerait-i istira seneliği birbuçuk mecidi altı aylığı bir haric-i vilayet içün posta ücreti zam olunur bir nüshası iki meteliktir.

Müşteri olmak isteyenler merkez-i vilayetde matbaa ve elviyede tahrirat müdürlerine kazalarda tahrirat katiblerine müracaat etmelidir. " ibareleri yer alırken, sol tarafta; "Şerait-i i'lan tab ve neşri mücaz olan ilanların beher satırı içün sim-i mecidi ondokuz guruş hesabıyla üçbuçuk guruş alınır.

Umur-i tahriyeye aid hususat içün tahrirat müdürlüğüne ve idareye mütealik işlerde matbaa müdürlüğüne müracaat edilmelidir" ibareleri yer almaktadır.

Gazetenin birinci sayfasında altı sütun üzerine yazılar "HAVADİS-İ VİLAYET" başlığı altında şöyle verilmiştir.

BECAYİŞ

Vilayet umuri ecnebiye müdiri Fahreddin Beg'in Hariciye Nezareti dördüncü sınıf hulefasından Kaler Beg'le becayişinin icra kılındığı Dahiliye Nezaretinden bildirilmiştir.

"Yerdeğiştirme

Valilik yabancı İşler Müdürü Fahreddin Bey'in Dışişleri Bakanlığı dördüncü sınıf mensuplarından Kaler Bey'le karşılıklı yer değiştirdiği İçişleri Bakanlığından bildirilmiştir. "

... ...

AZL VE TEVKİL

Vilayet maarif müdiri Sami Beg'in azliyle vekalete maarif müfettişi Şükri Efendi'nin ta'yini maarif nezaretinden bidirilmişdir.

"Görevden alma ve Vekâlet

Vilayet Eğitim Müdürü Sami Bey'in görevden alınmasıyla yerine vekil olarak Şükrü Efendi'nin atanması Eğitim Bakanlığı'ndan bildirilmiştir. "

... ...

Üçyüzyedi tevellüdli esnan erbabının muayene-i ibtidaiyelerinin sür'at-ı icrası evamir-i veride iktizasından olmağla olvechile Karlık Redif Taburunun muayene-i ibtidaiyelerine 19 Nisan sene 327 tarihinden itibaren başlandığı Tabur Merkez Komutanlığından bildirilmişdir.

Üç dört günden beri bazı bedhavahan taraflarından teşviş-i ezhanı mucib olacak suretde tasniat-ı kazibe neşr ve işaa edilmekde...

Sükun ve asayiş temamiyle hükümfirma olub mucib-i endişe hiçbir hal olmadığı gibi hükümet dahi istirahat-ı ahaliyi te'min içün ittihaz-ı tedabirden geri durmamakda olduğundan sükuni ihlal ile bundan istifade etmek isteyen bazı bedhavahın bu gibi neşriyat ve tasniat-ı kazibesine kimsenin kulak asmaması beyan olunur.

"Üçyüz yedi doğumluların muayenelerinin başlaması ve sür'atle yerine getirilmesi Karlık Redif Komutanlığından 19 Nisan 327 tarihi itibariyle bildirilmiştir.

Üç dört günden beri bazı başıboşlar tarafından akılları karıştıracak şekilde yapmacık ve yanlış yayın ortaya çıkarılmakta.

Toplumun huzur ve sükunu tamamiyle yerinde olup, endişe edilecek bir durum olmadığı, Hükümet yetkilileri ahali için gereken tedbirleri almaktan geri kalmamış huzur ortamını bozmak isteyenlerin bu gibi aspragas haberlere kimsenin kulak asmaması bildirilir. "

... ...

KAVANİN VE NİZAMAT

Usul-i muhakime-i hukukiye kanun-u muvakkatenin ba'zı mevaddi makamına kaim olmak üzre zeylen kaleme alunub meclis-i ayan ve mebusanca ta'dilen kabul ve tasdik olunan ve mer'iyet ahkamına bilistizan irade-i seniye-i cenab-ı padişahi şeref müteallık bulunan mevadd-ı kanuniye suretidir.

"Kanunlar ve Yönetmelikler

Mahkeme Hukuku Usulu geçici kanunun bazı maddeleri yerine getirilmek üzere ek olarak kaleme alınıp Meclis-i Ayan'ca da kabul ve tasdik olunan ve yürülüğe girme hükümlerine riayetle Padişah'ın iradesine bağlı kanun maddesinin suretidir. "

BİRİNCİ FASIL

SALAHİYET HAKKINDADIR

Madde 1. Zimmet ve emval-i menkuleye mütealik da'valardan dolayı müddei bulunan taraf-ı müddei-i aleyhin daimi veya muvakkat ikametgahının veyahud merkez muemalatının bulunduğı veya da'vaya sebeb olan teahhüdün icra kılınacağı veyahut bu teahhüdün vuku bulduğu

mahal ile ol teahhüd mukabilinde alınan malın teslim edildiği mahal bir ise ol mahal muhakiminden herhangisinden ister ise ikame-i da'va edebilir. Şu kadar ki, aynı davada müdde-i aleyh müteaddid olduğı halde müdde-i bunlardan birinin ikametgahı mahkemesinde da'vasını rü'yet etirebülür.

Ba'zı teahhüdat ve mukavelatın hin-i akdinde ayrıca bir ikametgah ihtiyar olunmuş ise teahhüdat ve mukavelat-ı mezkureden münbais devaide ve diğer taraf muhayyerdir. Dilerse müteahid-i mezkurun ikametgahı aslisinin ve dilerse ber vech-i bala tayin olunan ikametgah-ı ihtiyarinin bulunduğı mahal mahkemelerinden birinde rü'yet-i da'va olunmasını taleb edebülür. Fakat ikametgah-ı ihtiyari ta'biyeninden maksad her iki tarafı ilzam etmek ise o halde teahhüdat mezkureden münbais deavinin ikametgah-ı ihtiyarinin bulunduğı mehal makemesinde rü'yetini taleb ve iddiaya her iki tarafın hakkı olur.

Şureka beyninde umur-i şirketden mütevellid da'valar muamelat-ı şirketin tasfiyesi hitam buluncaya kadar şirketin merkez-i muamelatı olan mahalli mahkemesinde görülür. Eşhas-ı salise tarafından şirket aleyhine ikame olunan da'valar dahi tasfiye muamelatının hitamından bir sene sonraya kadar aynı mahkemede bakılur. Maahaza bir şahsın n veya bir şirketin merkez-i ticaretinden maada mehall-i muhtelifede şu'beleri bulunduğu halde işbu şu'beden biriyle olan muamelatdan dolayı gerek ol şubenin ve gerek merkez-i ticaretin tabi bulunduğu mahalli mahkemesine müracaat olunabilür.

Bir tacirin veya bir şirket-i ticariyenin iflasına müteallik deavinin birden ziyade mahkemede rü'iyeti hiçbir suretde caiz olmayub bu gibi deavi müflisin ticaretgahı mahkemesinde ve müteaddid ticaretgahları veya şu'beleri bulunduğu takdirde yalnız merkez ittihaz etmiş olduğu ticaretgahın bulunduğu mahkemede rü'yet olunur.

Emval-i Gayr-i menkuleye müteallik mülkiyet ve tasarruf davaları bulundukları mahalli mahkemesinde fasıl ve rü'yet olunur. Sebeb-i vehidden münbais müteaddid emval-i gayr-i menkuleye taalluk eden deavi emval-i mezkurenin bulunduğu mahallerden herhangi birinin mahkemesinde ikamet olunabilir.

Da'vası mehakim-i Hukukiye'de ikame olunmak istenldiği takdirde müdde-i aleyhin ikametgahı veya mevkut bulunduğu veyahut ol cürmün vuku bulduğu mehal mehakim-i hukukiyesinden birinde ikame olunabilir. Bir da'vaya müteallık mesarıf-ı muhakeme ve ücret-i vekaletden mütehaddis ihtilafat esas rü'yet eden mahkemede fasl edilür.

1329 (1911) Traihli Fırat Gazetesinin ikinci sayfası

"Birinci Bölüm

Yetki hakkındadır

Madde 1- Zimmet ve taşınır mallara ait davalardan dolayı iddiacı bulunan ve kendilerine soruşturma açılanların daimi veya geçici ikametgahının veyahud merkezi işlemlerin bulunduğu veya davaya sebep olan

taahüdün icra edileceği veyahud taahüdün meydana geldiği olay yeri ile taahhüd karşılığında alınan malın teslim edildiği yer bir ise mahkeme olunan herhangisinden ister ise ikamet için dava edebilir. Şu kadar ki aynı davada dava olunan çok sayıda olduğu halde iddia sahibi bunlardan birinin ikametgahı mahkemesinde davası görülebilir.

Bazı taahhüd ve sözleşmelerin sözleşme anında tercih edilmişse adı geçen taahhüd ve sözleşmeden içerik davacılar ve davalılar ihtiyar sahibidirler. İsterse verilen asıl ikametgahın dilersede daha sonra belirtilecek tercihe bağlı yerin mahkemelerinden birinde davanın görülmesini isteyebilir. Fakat tercihli ikametgahdan maksad her iki tarafı bağlayıcı ise o halde adıgeçen sözleşme itibariyle davaların tercihli ikametgahın bulunduğu yer mahkemesinde görülmesini istemek her iki tarafın hakkı olur.

Ortaklar arasında şirket işlerinden doğan davalar şirket işleri bitinceye kadar şirketin merkezinin bulunduğu yerin mahkemesinde görülür.

Üçüncü şahıslar tarafından şirket aleyhine açılan davalar dahi tasfiye işinin bitiminden bir sene sonraya kadar aynı mahkemede bakılır. Bununla beraber bir şahsın veya bir şirketin ticaret merkezinden başka çeşitli yerlerde şubeleri bulunduğu halde bu şubelerden biriyle olan muamelatından dolayı gerek o şubenin ve gerekse ticaretin yapıldığı merkezin mahkemesine müracaat edilebilir.

Bir tüccarın veya ticari şirketin iflasına bağlı olarak davacıların birden fazla mahkemede görülmesi hiçbir şekilde doğru olmayıp bu gibi davalar iflas edenin iş merkezi mahkemesinde ve birden fazla işyerleri veya şubeleri bulunduğu takdirde yalnız merkez olan işmerkezinin olduğu mahkemede görülür.

Taşınmaz mallara ait mülkiyet ve tasarruf davaları bulundukları yerin mahkemesinde görülür. Bir sebepten doğan birçok gayri menkule ait davaları adıgeçen malların bulunduğu mahallerden herhangi brinin mahkemesinde görülen istenildiği takdirde davalının ikametgahı veya olay yerinin Hukuk mahkemelerinden birinde yerine getirilir. Bu davaya bağlı olarak mahkeme nasrafları ve vekâlet ücreti ayrılık olursa bunu davanın görüldüğü mahkeme halledebilir. "

1333 (1915) Tarihli FIRAT GAZETESİ

1333 (1915) tarihli Fırat gazetesi, başlığın üstünde "Efendiye" ibaresi yer alarak yayınlanmıştır. İbarenin sağında, "numaro 2299" yanında "Pazartesi" ve solunda ise "kırkbeşinci sene" yazısı yer almıştır. Logo yine bu ibarelerin altında ortada yer alırken, logonun altında, ""Vilaye-

tin resmi gazetesidir" ifadesi bulunmakta. Logonun sağında;" Matbaa ve mahalli idaresi. Hükümet konağı dâhilinde daire-i mahsusadadır.

فرات

1333 (1915) Tarihli Fırat Gazetesi

Umur-ı tahririye içün mektubi-i vilayete ve hususat-ı saire içün matbaa müdürlüğüne müracaat olunur" ibaresi solunda ise; Şerait-i istira: seneliği birbuçuk altı aylığı bir mecidiyedir.

Şerait-i i'lanın birinc i def'ası beher satırından üçbuçuk guruş alınır. Umur-i ticariye ve sarrafiyeye müteallik i'lanat pazarlık suretiyle kabul olunur" ibaresi yer almaktadır.

Gazetenin çıkış tarihi bu sayıda haberlerin hemen üstünde yer almaktadır. Sayfa dört sütun olarak dizilmiş, birirnci sayfası Türkçe, ikinci sayfası Arapça olarak yayınlanmıştır. Haber sütununda;

" 12 Rebiü'l evvel sene 333

Haleb Pazartesi 19 Kanun-i sani 1330

1 Şubat 1915

HAVADİS-İ VİLAYET

VELADET-İ PÜR MEYMENET HAZRET-İ RİSALET PENAHİ

Seyyüdü'l- Kevneyn ve Resulü's-sekaleyn, Hatemü'l-Enbiya ve'l-mürselin, mefherü'l-etkiya se'n-nebiyyin, şefi-i ruz-i ceza Habib-i Kibriya sipahsalar-ı enbiya, sahib-i kab-ı kevseyni ev edna, peygamber-i Zişan aleyhissalata vesselam efendimiz hazretlerinin meşime-i tecelliyat ve sine-i maderden alem-i nasuti teşrif ve nur-i vücudi saadetleriyle tenvir ve tes'id buyurdukları leyle-i mübarekeye şeref müsadif olmağla mübahi ve müsteğrak envar-ı füyuzat-ı la yetenahi olan şehr-i rebiü'l-evvel'in onikinci gecesi şehrimizde kain cevami ve mesacid-i şerife minareleri ve emakin-i mübareke ve resmiye ve mesakin-i hususiye tenvir edilmiş ve evkat-ı hamsede kışla-i humayundan toplar andaht edilerek i'lan-ı feyz ve saadet kılınmışdır.

Yevm-i mezkurdır cami-i kebir'de menkıbe-i veladet-i Hazret-i risalet penahinin kıratı münasebetiyle binlerce ehl-i iman ictima etmiş ve merkad-ı mukaddes Hazret-i Zekeriyya aleyhisselam'ı ihtiva etmesiyle kudsiyet ve ulviyeti bir kat daha rehin i'tila olan bu mabed-i şerif'de bir cemaat-i Kübra ile eda edilen salat-ı zuhr-i müteakibnekbe-i mukaddesenin kıratına başlanmış, ara sıra huffaz-ı kiram tarafından aşr-ı şerif ve kasaid-i latife ve mubareke kıratıyla cemaat-ı müslimin kudumü celil-i Hazret-i risalet penahi'ye mütedair beşaret ve halatdan ve Kur'an-ı Kerim'in fuyuzat-ı ruh-i efzasından cidden mütelezziz ve müstefiz olmuş ve halife-i Zişan ve padişah-ı mualla unvan efendimiz devam-ı ömür ve şevket-i humayunlarıyla beraber mücahidin-i islamiyenin mazhar-ı nusret ve muzafferiyet olmaları deavatında tekrar eylemişlerdir.

"Vilayet Haberleri

Peygamberimizin Mevlidi

Rebiü'l-evvel ayının onikinci gecesi şehrimizde bulunan cami ve mescidlerin minâreleri ve mübarek mekanlar ışıklandırılmış, beş vakitde kışla-i hümâyunda toplar atılmış bununla feyz ve saadetin ilanı yapılmışdır. Adı geçen günde cami-i Kebir'de Hazret-i Peygamber'in velâdetini anlatan menkıbeler okunmuş, bu münasebetle binlerce ehl-i iman bir araya gelmiş ve merkad-ı mukaddes Hazret-i Zekeriya aleyhisselam'ı içermesiyle ulviyeti artmış bu mâbet-i Şerif'de büyük bir cemaat edâ edilen öğle namazını takiben, kudsi menkıbenin okunmasına başlanmış, arasıra mükerrem hafızlar aşr-ı Şerif ve latif kasideler okumakla Müslüman cemaat Hz. Peygamber'in gelişinden müjdelenmiştir. Ve Kur'an-ı Kerim feyizli ruhundan gerçekten lezzet almışlar ve feyizlenmişlerdir. Halife-i Zişân ve Padişah-ı mualla ünvanlı efendimiz ömrünün devamına ve şevket-i hümayunlarıyla beraber İslam mücahitlerinin yardıma mazhariyetleri ve muzaffer olmaları dualarla tekrar eylemişlerdir.

MÜCAHİDİN-İ MEVLEVİYE İHTİFALATI

Ba irade-i seniye teşekkül eden Mevlevi gönüllü taburuna mühlik Haleb Mevlevi dergahı muhibban ve dervişanı geçen pazartesi günü labis-i kisve-i tarikat oldukları halde dergah-ı şerif-i mezkur postnişini Ahmed Remzi Dede Efendi ile birlikde daire-i hükümete ve oradanda kışla-i humayuna giderek gönüllü dervişan ve muhibbanın künyelerini natık bir defterini altıncı ordu kumandanlığı vekalet-i aliyesine tevdi eylemişlerdir. Remzi Dede Efendi tarafından tertib edlüb maarif müdiri Nezih Beg ma'rifetiyle bestelener ek Mevlevi dervişanı neyzenleri tarafından terennüm edilen manzumenin suretinide bir vech-i zir derc-i sütun eyleriz.

" Mevleviye Mücahidlerinin İhtilafatı

Padişahın isteğiyle teşekkül eden Mevlevi gönüllü taburuna dahil edilen Haleb Mevlevi Dergâhı sevenleri ve dervişleri geçen Pazartesi günü tarikatın kendine mahsus kisve giyme, anılan dergah-ı şerifte adı geçen postnişini Ahmed Remzi Dede Efendi ile birlikte Hükümet Dairesi'ne ve oradan da Kışla-i Hümayun'a giderek gönüllü dervişler ve gönüllülerin künyelerini söz ile defterin Altıncı Ordu Kumandanlığı Vekâlet-i Aliyesi'ne bırakılmışdır.

Remzi Dede Efendi tarafından tertib edilip Maarif Müdürü Nezih bey marifetiyle bestelenerek Mevlevi dervişanı neyzenleri tarafından okunan manzumenin suretini aşağıya veriyoruz. "

MANZUME

Mevlevi taburi teşkil eyledi Sultan Reşad
Feyz menla dâdres Allah'u a'lem bi'r-Reşad
Avn-ı Hak ile eyleriz meydan harbde biz cihad
Çend mevlanayı Mansur ile ya Rabbe'l-ibad
Salikan-ı Mevlevi meydan-ı harbe mevsar
Canşîn Hazret-i mella'ya farızdar iktida
İşte hazırdır küllin aşkıyla meydan-ı vegâ
Cunud-u mevlanayı Mansur ile ya Rabbe'l-ibad
Pirimizdir pişvâmız Hazret-i Mella Celal
Kahir a'day-ı dinîz zikrimiz ism-i celal
azmimiz düşman ile savletle etmekdir cidal
Cunud-u mevlanay-ı Mansur ile ya Rabbe'l İbad
Halik-i kalb-ı aduvdur fahrımız serde küllah
Top gibi külebanın huve a'damızı eyler tebah
Emr-i hayr-i harbe sevk etdi bizi çün padişah
Cünûd-u mevlanay-ı Mansur eyle ya Rabbe'l ibad
Velvele endaz a'fak ola çün ney ve kudüm
Dehşetinden tar-umar olsa gerek a'da umûm
Allah Allah hu deyü düşmana etdikde hücum
Cünud-u mevlanay-ı Mansur ile ya rabbe'l-ibad

KUDS-İ ŞERİF'DE BULUNAN HALEB HEY'ETİ RİYASETİNDEN GELEN TELGRAFNAME SURETİDİR

Mescid-i mukaddes-i Aksa'da tilavet olunan mevlid-i Hazret-i Risalet penahiyi müteakib sahibü'l-fütühat ve'l-hayrat merhum Selahaddin el-Eyyubi Hazretlerinin medrese-i külliye-i islamiye ittihazı merasimi ihtifalat-ı fevka'l-ade ile icra ve deavat-ı Hayriye-i cenab-ı padişahi eda olunduğu umum hey'etimiz namına ma'ruzdur.

Fi 17 Kanun-i sani sene 330

Muhammed

Kudsi Şerifde küşad olunan medrese-i külliyeye duhul arzusunda bulunanların ulum-i Aliye-i Arabiye ve Şer'iyeyi ta'kib edebilecek derecede tahsil görmüş olmaları lazım gelmekle arzu edenlerin 16 Kanun-i sani sene 330 tarihinden itibaren on gün müddet zarfında duhul-i imtihani içün mensub oldukları medrese veya mercilerinden birer vesikayı hamilen mearif müdüriyetine müracaatları ilan olunur.

"Küdüs-i Şerif'de Bulunan Haleb Heyeti Başkanlığından Gelen Telgrafın Suretidir.

Mukaddes Mescid-i Aksa'da okunan Mevlid-i Hazret-i Penâhi'den sonra fetihler ve hayırlar sahibi merhum Selahhaddin el-Eyyubî Hazretlerinin İslami Medrese Külliyesi kurulması merasimi olağanüstü ayrılıklar ile icra Padişah'a dua ile eda olduğu umum heyetimiz namına arz ederiz. 17 Kanun-i Sâni 330 Muhammed

Kudus-i Şerif'de açılan Medrese külliyesine kayd olmak isteğinde bulunanların Arapça Yüksek İlimler ve Şeriyye'yi takip edebilecek derecede tahsil görmüş olmaları lazım gelmekte. İsteyenlerin 16 Kanun-i Sâni 330 tarihinden itibaren ongün içinde imtihana girmek için kayıtlı bulundukları medrese veya müracaat yerlerinden birer belgeyi beraberinde getirerek Maarif Müdüriyetine müracaatları ilan olunur. "

TEBLİGAT-I RESMİYE

Faizler re'su'l-malın fer'i olub re'sü'l-mal gibi te'diye olunacağı maliye nezaretinden iş'ar edilmişdir.

F 5 Kanun-i sani sene 330

"Resmi Tebligat

Faizle, sermâyenin fer'i olup sermâye gibi verileceğini Maliye Bakanlığından bildirilmiştir.

5 Kanun-ı Sâni 330"

KAVANİN VE NİZAMAT

Temettü vergisi hakkında kanun-i muvakkat

(Maba'di)

Madde 9. Nisbi vergi merbut (A) işaretli cedvele tevfikan ticaret ve san'atın icrasına tahsis edilen mahallerin bedel-i icarına göre tarh edlüb ticaretgahın bulunduğu şehir, kasaba veya diğer mahali içün ikinci madde mucibince ta'yin olunan sınıfa göre tehavval etmez. Nisbi verginin tarhına esas ittihaz edilecek bedel-i icar ticaretgahın 14 Haziran sene 326 tarihli müskafat kanununun onikinci maddesinde zikrolunan varidat-ı gayr-i safiyesinden ibaretdir. İşbu varidat-ı gayr-ı safiyeden bir kevne tenzilat icra olunmaz. Ebniyenin yalnız bir kısmında icray-ı ticaret ve san'at ve hirfet idilübde o kısmın bedel-i icarı ayrıca ta'yin olunmamış ise işbu bedel-i icar memurin-i maliye tarafından tayin edilir.

الوسائط المستعملة لايجاد بعض الصنايع

اما الوركو المتحول الذى يطرح على حسب عدد المستخدمين فى امور ومعاملات تداولات والمكاتب واغيارن فانه يتبدل نظرا لصنوف الاماكن الموجود فيها

واما الوركو المتحول الذى يطرح على حسب عدد الاشخاص المستخدمين فى الطواحين والمعامل ودور الصنعة والاقوال وعلى عدد العاملين والصناع والصنعة والاشخاص المشتغلين بالاشغال اليدوية العادية فى الادارات والمكاتب واغيارن فلا يرانى فى طرحه صنف ١ الى

واما الوركو المتحول الذى يطرح باعتبار الوسائط المستعملة لاجراء الصنعة فانه يتبدل نظر الصنف المحلى وبقتى من ذلك من يتعاطى الصنعة فى حالة السيار ومن بيع المأكول والمشكرات فى القطارات وفى البواخر

(البقيه تأتى)

الاعلانات

من دفتردارية حلب

زاهده خانم زوجة المتوفى الحاج عيسى افندى امين ادارة الاى الجندرمه بحلب

على رضا افندى الملازم الثانى مأمور دبو الاى وطابور حلب فى مفتشية الردیف الخامسة الثانية

محمد من اهالى جبل سمعان من افراد لك ٣ ط ١ الاى ٨٠ فيلق ٨

مصطفى والد الشهيد عبداه من افراد لك ٣ ط ١ الاى ٨٠ فيلق ٨

نالب افندى الملازم الثانى فى بابوك وطابور والاى الجندرمه بحلب

محمد افندى الوزباشى المنزول من فيلق ٨

حافظ صر افندى امام طابور ط ٣ الاى ١٣٠ من فرقة الجهاز العسكرية

محمد افندى الملازم الاول المنزول من لك ٣ ط ٢ قزخصار الاى ٧٦ ردیف فيلق ٥

يوسف افندى كاتب الطابور ومأمور شعبة اخذ عسكر جبل سمعان فيلق ٦

بلال افندى الملازم الثانى فى لك ٤ طابور الدير الاى حلب من مفتشية الردیف الثامنة

احمد حمدى افندى الملازم الثانى فى البلوك الاول الاى برمجيك من مفتشية الردیف الثامنة

هاشم بن شيخو من افراد لك ٣ الاى ١٥ مدفعية فيلق ٥

عبد الاحد افندى البوزباشى المنزول من فيلق ١٢

محمد بن احمد الجاويش لك ٣ ط ١٥ جبل فيلق ٨

خديجه خانم والدة احمد حمدى افندى الشهيد كاتب الاى ١١ السوارى فيلق ٤

عكاش بن محمد الجاويش لك ٦ سوارى ط ٢ الاى الجندرمه بحلب

ايتام عبد الغتاح افندى المتقاعد من كتابة طابور نجد المربوط بالاى الجندرمه فى البصرة

مصطفى فوزى افندى بوزباشى البلوك الاول الاولى السابع والعشرين السوارى

عبد الرحمن افندى امام الاى ط ١١ الاى ٦٦ فيلق ٦

فاطمه خانم زوجة اسحاق افندى المتوفى بكباشى مدفعية قلعة عكا فيلق ٥

سميحه خانم بنت اسحاق افندى المتوفى بكباشى مدفعية قلعة عكا فيلق ٥

رشاد افندى ابن اسحاق افندى المتوفى بكباشى مدفعية قلعة عكا فيلق ٥

حاجم بك قائممقام المرعان من مشايخ العشاير البارزه

محمد رفق افندى كاتب ناحية كبسون التابعة لقضاء بهسنى

معاش مرزولية ضياء بك قائممقام عينتاب السابق

معاش مرزولية محمد على افندى مأمور اجرأ محكمة البداية بقضاء ادلب

نعلن لذوات المرقومين اعلاه انه ورد من نظارة المالية الجليلة جزوداتنا معاشهم والسدات الرسمية فعليهم ان يراجعوا محاسبة الولاية .

من مأمورية اجراء منبج

وضع قبالا لمزايدة ١٢٠ شنبل حنطه و ١٦٠ شنبل شعير قرية دابس فى منبج لقاء ذمه محمود بن عمر بك الجركى امين صندوق قضاء منبج السابق والاحالة بعد خمسة عشر يوما من تاريخه فعلى الطالب ان يراجع دائرة الاجراء فى منبج بطرف هذه المدة

من مأمورية اجرأ جسر الشغور

وضع للمزايدة مزرعة عشرون دونما قرية خاصومه التابعة لجسر محدودة قبلة خليل بن طرون شرقا شحاده نصر بنى شمالا وغربا ورثة اولاد حمود وكان اعلن عنها قبلا لقاء ذمة صادق بحرى من اهالى اردو المدين لصندوق مال جسر الشغور من اعشار سنة ٣٢٧ والاحالة القطعية بعد خمسة عشر يوما من تاريخه فعلى الطالب ان يراجع دائرة الاجرأ فى جسر الشغور

من مأمورية اجراء كليس

مزرعة احمد بن قره احمد وحفيظه بنت يوسف فى تجربه ١٢ دونما . مزرعه حسو بن ايبش ٦ دونمات قرية شراتل . خمس مزارع ٩٩ دونما فى كويه لك لحسن وعبداه اولاد حسو . ٢٣ مزرعة ٣٧٤ دونما قرية منق لطيان بن عثمان . احد عشرة مزرعة ١٠٦ دونمات قرية طويبق لابراهيم افندى بن سليمان ١٢٠ مزرعه ٢٣٢ دونما قرية طويبق لمصطفى بن محمد . عشر مزارع ١٨٦ دونما قرية تلوفات للشيخ نايف . ٢٨ قطعة مزرعة وحوكره وارض بيدر ٤٠٧ دونمات قرية منق لمحمد بن حميدو مزرعه على بن احمد ٥٤ دونما قرية فروم صغير . مزرعه احمد ومحمد وصريم اولاد محمد بن هرفه ٦٩ دونما قرية خرزه باش . مزرعة عيسى بن حاجى محمد ٨ دونمات فى درب ملحبش . كرمان ١٤ دونما مجوار القصبة لمحمد نسيم بن السيد بكرى . مزرعه شمسه خانم كريمة مخلص افندى ٤٠٧ دونمات قرية طويبق . ثلاث مزارع ١٨ دونما قرية كوكان بادح لمبداه بن مصطفى . اربع مزارع نبو بن حسن ٨٠ دونما بقرية بورج . مزرعة زاهده وشاكره بنات حاجى احمد بن مجور ١٨ دونما بجوار القصبة . مزرعه محمد بن عثمان ٢٩١ دونما قرية اوروم . مزرعتان ١٠٠ دونما بجوار القصبة لحمود بن حو . مزرعه على افندى بن حسن افندى ١٢ دونما بجوار القصبة . ثلاث مزارع حنان بن ابراهيم قرية بكو . سبع مزارع سليمان بن احمد ٦٨٢ دونما قرية مراد هوكى . مزرعتان ٦ دونمات بجوار القصبة لملا احمد بن محمد . ثمان مزارع ٥٥ دونما قرية طويبق لقره محمد بن خليل . سبع مزارع ولى اغا بن محمد اغا ٦٥٣ دونما قرية كوتى كوى . نصف مزرعتين ٢٦٠ دونما قرية بصليجه لبو بن شيخو . مزرعه بكر خوجه بن مصطفى ٩٤ دونما قرية كويت . كرم لوسيه بنت ابراهام من محلة حاجى الياس وسيده بنت اوانس ٦٤ دونما قرية شمرين . نصف ثمان مزارع ٣٢٨ دونما قرية تلاوين لدرويش واحد اولاد حمود . ثمان مزارع ٦٤ دونما قرية نوشم لعثمان بن احمد اغا . تسع مزارع عيسى واحمد ومحمد اولاد قاسم ٩٤ دونما قرية تلاوين . مزرعه احمد اغا بن محمد اغا ١١٠٤ دونمات قرية ابراز . مزرعه حاجى مصطفى بن داية ١٨ دونما مجوار القصبة . مزرعتان ٨ دونمات مجوار القصبة لمحمد وخديجه كريمة مصطفى . مزرعه عمر بن ولى احمد ٨ دونمات مجوار القصبة . اربع مزارع وكرم محمد وابراهيم وعلى اولاد عكاش ١٩٦ دونما قرية قره اسماعيل . ست مزارع ٢٠١ دونمات قرية باسوطه لمحمد وخليل وطه اولاد على وحسن بن قاسم من قرية عفيه . ست مزارع مريم وفاطمه وعيوش وخديجه اولاد محمد ٨٨ دونما قرية طويبق . ست قطع املاك اوانس محمد والبف اولاد سيدو ١٤٨ دونما قرية كوكان . كرمان وسبع مزارع ٢٧٥ دونما قرية كوكان لرشو بن عبدو . كرم ومزرعه شيخ محمد بن عبدو ٢٢ دونما قرية كوكان

سيطرح للمزايدة بعد خمسة عشر يوما من تاريخه العقارات المسطورة لقاء ذمم عليها المدينين لصندوق المصرف الزراعى بكليس من الاقراضات الجديدة فعلى الطالب ان يراجع دائرة الاجراء بكليس

طبعت بمطبعة الولايه

1333 (1915) Tarihli FIRAT gazetesi ikinci sayfası

"Kanunlar ve Yönetmelikler
Temettü Vergisi Hakkında Geçici Kanun
Devamı

Madde 9- Nisbi vergiye bağlı (A) işaretli cedvele uygun olarak ticâret ve sanatın icrasına tahsis edilen mahallelerin icrâ bedeline göre tarh edilip ticaretgahın bulunduğu şehir, kasaba veya diğer mahalleler için ikinci madde gereğince tayin olunan sınıfa göre değişmez. Orantılı verginin tarhına esas edilecek icâr bedeli ticaretgahın 14 Haziran 326 senesi müskafat kanunun onikinci maddesinde zikronulan gayr-i safi hasılatdan ibaretdir. İşbu gayr-i safi hasılatın herhangi bir sebepten dolayı indirim yapılmaz. Binaların yalnız bir kısmında ticaret ve sanat edilip o kısmın icra bedeli ayrıca belirtilmemişse işbu maliye icra memurları tarafından yerine getirilir. "

Fırat Gazetesi ile İlgili Teknik ve Genel Değerlendirme

Gazetenin birinci sayfasında, en üstte ortada büyük harflerle yazılmış "Fırat" ismi vardır. Başlığın sol tarafında gazetenin numarası ve şemsî tarih bulunmaktadır. Sağ tarafta hicrî tarih ile gazetenin yayınlandığı gün yazılıdır. Bu bilgilerin alt kısmında iki sıra halinde, abonelik şartları, senelik fiyatı, altı aylık fiyatı ve her nüshasının fiyatı hakkında bilgiler yer almaktadır. Bu ifadenin altında da: "dâhil-i vilâyetten mâadâ mahaller içün bu fiyata posta ücreti zam olunur, seneliği veyahud altı aylığı almak istenildiği halde merkez vilâyet matbaasına müracaat olunmak lâzım gelür" ifadesi yer almaktadır.

Fırat başlığının altında sağdan sola iki çizgi vardır, bu çizgilerin arasında, "iş bu gazete dâhiliye ve hariciye ve türlü mebâhisi şamil olarak haftada bir defa çıkar" yazısı bulunmaktadır. Fırat, ilk dönemler haftada bir gün Perşembe günleri yayınlanırken, daha sonra haftada iki gün, Pazartesi ve Perşembe günleri yayınlanmıştır. Gazetenin Arapça sayfasında fark vardır. Gazetenin sağ üst köşesinde sayı numarası bulunmaktadır, sol üst köşesinde çıktığı yıl, bu bilgilerin ortasında gazetenin çıktığı gün, ay, sene bilgileri yer almaktadır. Gazetenin başlığı, yazı stili itibariyle değişmemiştir.

Gazetede yukarıdan aşağıya çizilmiş çizgiler sütun aralarını ayırmaktadır. Bu yönü ile gazetede boyuna mizanpaj usulü kullanılmıştır. Gazetede haber, bildiri türü başlıklar daha iri ve koyu siyah yazı ile yazılmışlardır, alıntı yapılan gazetelerin isimleri parantez içinde yazılmıştır.

Fırat'da yer alan haberler belli başlıklar altında okuyucuya sunulmuştur. Resmî nitelikli yazılar ön sırada yer almışlardır (rütbe verme, atama v. s.). Gazetenin İlk sayılarında haberler üç ana başlık altında verilmiştir. Bunlar, "Mevâdd-ı Hususiye", "Havadis-i Hariciye", "İlânât"tır. Daha sonraki sayılarda haberler dört anabaşlık altında veril-

meye başlanmıştır. "Mevâdd-ı Hususiye", "Mevâdd-ı Umumiye", "Havadis-i Hariciye" ve "İlânât".

Ücreti

Gazete yayın hayatına başladığında, her nüshasının fiyatı 40 para, seneliği yarım ve altı aylığı çaryek lira olarak ifade edilmiştir. Ancak vilâyet haricinden gazete almak isteyenler, gazetenin fiyatı hariç olarak posta ücretini de ödemeleri gerekmektedir. Ayrıca gazetede ilân yayınlatmak isteyenlerin ücretini ödeyerek ilânlarını yayınlatabileceklerini gazete şu ifadelerle açıklamıştır: "İş bu gazetede ilânı murad olunan mevâddın ücret-i tab'iyesi sahibi tarafından verildiği halde derc ve ilân olunacağı misillû umûma fâidelü maârif ve sanaî ve saireye dair mebâhisi şâmil olan evrâk-ı mersûle meccânen kabul ile tab olunacağı cümleye beyan kılınur. "

1319 yılından sonraki sayılarında gazetenin ücreti, senelik yarım Osmani Lira, altı aylığı 30 kuruş ve nüshasının 40 pare olarak belirtilmekte. 1333 tarihini taşıyan gazetelerde ise fiyat, seneliği bir buçuk, altı aylığının bir mecidiye olduğu şeklinde yazılıdır.

Gazete, aboneler için de "Müşteri olmak isteyenler merkez-i vilayetde matbaa ve elviyede tahrirat müdürlerine kazalarda tahrirat katiblerine müracaat etmelidir" ibaresi yer almaktadır.

Teknik Bilgiler

Sayfa

Gazete yayın yaptığı ilk dönemlerde bir sayfa Türkçe ve bir sayfa Arapça olmak üzere toplam iki sayfa olarak yayınlanmıştır. Daha sonraki sayılarında gazete sayfa sayısını dörde çıkarmış haberleri Türkçe, Arapça ve Ermenice olarak vermiştir. Daha sonra tekrar Türkçe-Arapça olarak yayınına iki sayfa olarak devam etmiştir.

Sütun

Fırat Vilâyet Gazetesi'nin ilk nüshalarında, her sayfa dört sütundan oluşmaktadır. Cemaziül-Evvel sene 131/Fi 12 Agustos 1317 tarihini taşıyan gazete Sultan Abdulhamid Han'ın tahta çıkışının yıldönümü nedeniyle özel bir sayı gibi yayınlanmış ve sayfalar iki sütuna dizilmiştir. Bazı sayılarında ise, sayfaların 6 sütun üzerine tertib edildiği görülmektedir. Ancak genellikle gazete 4 sütun üzerine bir sayfa mizanpajını tercih etmiştir.

Mizanpajı

Mizanpaj, sayfayı yukarıdan aşağıya haberlerin ve klişelerin önemine göre kısımlara ayırma ve sonra da ayrılan kısımlara haberlerin başlıklarını ve klişelerin yerlerini işaret etme ve düzenlemedir.

Bu dönem gazetelerinde manşet anlayışı söz konusu değildir, yalnız bölüm başlıkları vardır. Haber başlıkları, haber metninden biraz daha büyük puntolarla ve koyu olarak yer almıştır.

Gazetenin birinci sayfasında, en üstte ortada büyük harflerle yazılmış "Fırat" Logosu vardır. Başlığın sol tarafında gazetenin numarası ve tarih bulunmaktadır. Sağ tarafta hicrî tarih ile gazetenin yayınlandığı gün yazılıdır. Bu bilgilerin alt kısmında iki sıra halinde, abonelik şartları, senelik fiyatı, altı aylık fiyatı ve her nüshasının fiyatı hakkında bilgiler yer almaktadır.

Gazete, vilâyetin sosyo-ekonomik, dinî-kültürel yönlerden ilerlemesini amaçlayan bir misyonu üstlenmiştir. Haberlerinde her tabakaya yönelik oldukça önemli bilgiler vermektedir. Ayrıca gazete, vilâyetle ilgili doyurucu bilgilere yer vermiştir. Gazete, eğitim alanında vilâyetin gelişmesi açısından etkili olmuştur. Eğitimin önemine ilişkin konulara geniş yer verilmiştir. Fırat Gazetesi, sadece bu konularla yetinmeyip halkın güvenliğinin sağlanmasında da önemli duyurular ve öneriler basarak yediden yetmişe herkesin bu duruma riayet etmesini önemle istemiştir.

Gazete, halkın toplumsal hayatına da ışık tutarak sosyal hayatla ilgili haberleri yayınlamıştır. Ekonomi alanında da halka lüzumlu bilgileri vermeye çalışan gazete, bunların dışında vilâyet dâhilinde demiryolu gibi ulaşım ve toplu taşıma alanında yapılan yeniliklerle birlikte, yerli halk açısından büyük önem arzeden sağlık konuları ve bu konularla ilgili yararlı bilgiler sürekli halka aktarılmıştır. Böylece gazete, vilâyetin farklı alanlardaki gelişmesine yardımcı olmuş ve halkı daima bilgilendirmeye gayret etmiştir.

Fırat Gazetesinin İlavesi GADİRÜ'L-FIRAT

Gadirü'l-Fırat 20x28 ebadında ve yayın periyodu olmayan ilave olarak yayınlanmıştır.

Bu bölümde aktarılanlar, Gadirü'l-Fırat'ın 1-30 sayılarının orjinallerinin incelenmesi sonucu elde edilen bilgiler ışığında ifade edilmektedir. . Gadirü'l-Fırat, her sayısı dört sayfa ve tamamen arapça harflerle Türkçe olarak ve gazete geleneğinin dışında bir uygulama ile de-

vam eden nüshalarda sayfa numaraları bir birini takip edecek şekilde yayımlanmıştır.

Gadirü'l-Fırat'ın ilk sayısında çıkış amacı belirtilirken, her nüshasında başlık altında yer alan ibarede, Gadirü'l-Fırat'ın, Fırat Gazetesi abonelerine ücretsiz olarak verildiği belirtilmektedir. Yine, Fırat Gazetesinin 20. Nüshasında, gazetenin ilavesi olarak çıkartılan Gadirü'l-Fırat'ın niçin çıkarıldığı, ilavenin ne zaman yayınlanacağı ile ilgili bilgi yer almaktadır.

Gadirü'l-Fırat'ın ilk sayısı Hicri 1284(1867) yılının 12 Eylül Salı günü yayımlanmıştır. Fırat'ta olduğu gibi tarih bölümünde Sene-i Şemsiye 1283 tarihi de yer almaktadır. Sayfanın orta kısmında "Gadirü'l-Fırat" başlığı, başlığın üstünde sayfa numarası, başlığın hemen altında yayınlandığı yılın tarihi yer alırken küçük bir çizgi ile ayrılan bu bölümün altında orta kısımda çıkan sayının numarası sağda ve solda hicri ve şemsi yıllara ait günün tarihleri yer almaktadır.

Bunların altında ise iki çizgi ile ayrılan bölümde; "Bu varaka Haleb Vilâyeti matbaasında temsil olunur. Tab'a mahsus yevm olmayub havadis-i rüzgara ve maarife dâir asara tabidir. Fırat müşterilerine meccânen verilir. Sâirlerine kırkar paraya satılır" ibaresi yer almaktadır. Ve bu ibare tüm sayılarda aynı şekilde yer almıştır. Yazılar bütün sayılarda ve tüm sayfalarda çift sütuna dizilmiştir. Gadirü'l Fırat, haftanın belli günlerinde değil, konulara göre haftanın farklı günlerinde yayınlanmış bu durum ilk sayısında "Mukaddime" başlığı altında yer alan yazıda da ifade edilmiştir. Gadirü'l-Fırat'ın ilk sayısında yer alan mukaddime yazısı şöyledir:

"Mukaddime

Cenâb-ı mefhâr-i uyun (ve caalna mine'l-mâi kule şey'in hayyin) âb-ı ruy-i taht-ı saltanat ve mahyi-i mülk ve millet olan şehirşâh-ı hakayik penah ve padişah-ı dekâyik Agah efendimiz Hazretlerini ila ahirrizzeman serir erây-ı şevket ve şayan buyurarak Habib-i Ekremi yüzi suyi hürmetine misâl-ı bi misâl vacibü'l-emsâl şahanelerini çar kuşe-i âlemde su gibi cârî eylesün. Amin.

Emma ba'd şu asr-ı nâdide ve âlem-i pesendide temevvüc derya asa birbirini takib ede gelen mau'l-hayat terakkiyât-ı cümle mübeccelesinden olarak memâlik-i Osmaniyenin her cihetinde cuybâr-ı medeniyetin feyzanı nu be nu terâkim-i Gadir ma'muriyete ve rüzğar-ı mamuriyetin vezâni su be su telatim-i enhar marifete bâdi olmasıyla ma bihi'l-iftihar kenâr-ı medeniyet olan mâlike-i deryayı maarif ve sanayi sevahil-i şarkdan dahi endamıyla runüma ve memalik-i mahruse-i cenâb-ı mülukânede taraf-ı taraf cuyi cud-i temeddün feyz feza olarak sâkinanı

doya doya nege sencan cemâl-i istifâde ve kana kana reyan-ı zelâl istifaze olunmaktadır.

(١)

﴿غدير الفرات﴾

تركى	١٢٨٤	العربى
٠(صالى كونى چيقار لمشدر)٠	*)(*	٠(طبعت فى يوم الثلاثة)٠
سنهٔ شمسيه	﴿نومرو﴾	السنة القمرية
ايلول	١	جمادى الاولى
١٢		٢٦
١٢٨٣		١٢٨٤

بو ورقه حلب ولايتى مطبعه سنده تمثيل اولنور * هذه الورقة تمثل فى مطبعة الولاية وليس
طبعه مخصوص يوم اولبوب حوادث روزكاره * لطبعها يوم مخصوص بل تابعة لوقوع
ومعارفه دائر آثاره تابعدر. فرات مشترلرينه مجانا * الحوادث الكونية وآثار الادبية. تعطى لمشترين
ويريلور. سائر لرينهٔ قرقرپاره يه صاتيلور. * الفرات بلا ثمن ولغيرهم باربعين پاره.

﴿مقدمه﴾

جناب مغير عيون (وجعلنا من الماء كل شئ حى) اب روى تخت سلطنت و محيئ ملك و ملت اولان شهنشاه حقايق پناه و پادشاه دقايق آگاه افندمز حضرتلرينى الى اخر الزمان سرير آراى سلوكت وشان بيوره رق حبيب اكرمى يوزى صوبى حرمنه مثال بجمال واجب الامتثال شاهانه لرينى چاركوشهٔ عالمده صوكچى جارى ايلسون امين.

اما بعد شو عصرنا ديده وعالم پسنديده ده نموج دريا اسابر برينى تعقيب ايده كلان ماء الحيات ترقيات جمله سنه بجمله سندن اولهرق ممالك عثمانيه نك هر جهنده جو يبار مدنيتك فيضانى نوبنوتراكم غدير معموريته وروزكار معموريتك وزانى سويسو تلاطم انهار معرفته بادى اولمسيله ما به الافتخار كار مدنيت اولان مالكهٔ دريايى معارف و صنايع سواحل شرقدن دخى انداميله رومناو ممالك محروسهٔ جناب ملوكانه ده طرف طرف جوى جود تمدن فيض فزا اولهرق ساكنانى طويه طويه نكه سنجان جمال استفاده وقانه قانه ريان زلال استفاضه اولمقده درلر.

بنا عليه (فرات) دخى ارتق فايضه صيغه سيوب جوش وخروشه كلمكه باشلامشدر.

نه خوش جوشش كه شمديلك طبعى ايچون يوم مخصوص اولبوب ع (روزكارك اوكنه دوشمين

﴿المقدمة﴾

نضرع لمن فجر ينابيع البحار وسير فى تيارها المنشأة الجوار الذى زراء بقدرته كل شئ وجعل من الماء كل شئ حى بان يديم عز عصره و يزين به سرير قصره وقاعدة ملكه ومصره و يحيى بزلال فضله رياض الملة والملك و يجلو بمصباح عدله غسق الحلك و يجعل عادل امره جاريا كغدير الماء فى جداول الاقطار بما يشاء و يختار فانه على كل شئ قدير و بالاجابة جدير امين.

اما بعد ان ماء حيات الترقيات بهذا العصر المحفوف بالاحسانات اخذت فى الهياج وتلاطم الامواج كالبحر العجاج فشملت الفجاج وقد فاض جعفر التمدن وبدا به غدير العمارة فى كل شعبة من الممالك العثمانية وهبت لواقح رياح العمارة فى اطرافها فضمت وتلاطمت فى ذاك انهار المعارف والعوارف بين البرية وظهرت بدايع الصنايع وانواع المعارف والبضايع بكل مفخرة سنية حتى من السواحل الشرقية وقد كانت فى جانب عن المدنية وبدا من ذلك انواع الاطراف فى البلاد المحروسة طرفا فطرف وقامت الاهلون تدير بنيها اكؤس شمول الاستفادة وتكرع ما اشتهت من زلال الاستفاضة.

و (الفرات) اذ ذاك غص بها المجرى وهى بذلك احرى فتلاطمت منها الامواج وامدت الافواج

Gadirü'l-Fırat'ın ilk sayısının birinci sayfası

Cuş ve haruşa gelmeğe başlamışdır.

Ne hoş cuşeş ki şimdilik tabii için yevm-i mahsus olmayup (rüzgarın önüne düşmüş adam yoruluyor) zemzemsince havadis-i rüzgara ve maarife dair asara tabi olmak üzere işbu (Gadirü'l-Fırat)ı icra ettirmekle müsteniden bi cudillahi'l-meliki'l-Aziz birinci nüshası bugün çıkarıldı. "

"Gadirü'l-Fırat

Hicri 1284 senesinin –Sene-i Şemsiye 1283

Eylül 12 Salı günü Türkçe olarak çıkarılmıştır.

Bu gazete Halep Vilayeti matbaasında basılmıştır. Baskı için özel bir günü yoktur. Olayların seyrine ve bilgiye dair eserlere tabidir. Fırat Müşterilerine parasız verilir. Diğerlerine kırk paraya satılır.

Önsöz

Bundan sonra deriz ki; bu nadide asır ve beğenilmiş ve seçilmiş dünyada okyanus dalgası gibi gelen hayat suyu ve yükselen değerlerin tümü olarak Osmanlı imparatorluğunun toprağının her yerinde medeniyet akarsuyunun bir nevi coşanı olan Gadir çıkmasıyla maarif deryasında, sanayi ve şark sahillerinde dahi boy göstermesiyle bir nehir misali içenlerine güzel bir istifade ile suya doymuş olduğu halde feyizler vermektedir.

Ne güzel bir çağlayandır ki, şimdilik neşri için özel bir gün olmayıp olayların akışına göre Gadirü'l-Fırat'ı yayın hayatına getirmekle Cenab-ı Hakk'ın ikramıyla birinci sayısı bugün çıkarıldı. "

Orhan Koloğlu, "Osmanlı Dönemi Basınının içeriği" isimli kitabında Gadirü'l-Fırat ile ilgili şu bilgileri aktarmaktadır.

"Gerek yeni hukuk düzenini oluşturan Mecelle'yi hazırlayan, gerekse modern anlamda ilk Osmanlı tarihini kaleme alan Ahmet Cevdet Paşa'nın Halep'te yayına başlattığı Gadir Fırat gazetesinin yayınını yöneten yardımcısı bu görevi zevkle üstlendiğini gazetenin 24. Sayısında ; 'sebebi vücudum olan Fırat' diye yazar ve ekler;'Başlangıçtan beri hedefimiz maarife hizmet etmekdir. Bu cihetle edebiyata dair bazı önemli konuların beyanını tasarlıyorduk. '

Yine, Gadir Fırat gazetesinin İstanbul gazeteleri ile yürüttüğü bir tartışma, taraflı eleştiri karşısında resmi zorlamaya yönelmeden ikna etmenin yollarını açması açısından ilginçtir. 1867 yılında Halep çarşısında yangın çıkar ve dükkanlar yanar. Bu olay ve konu üzerinde vilayetin yaptığı çalışmalar gazetede yayınlanır. Ancak Halepli bir vatandaşın İstanbul'da Fransızca yayınlanan La Turquie gazetesinde mektubu yayınlanır. Mektup, tamamen yönetimi suçlamaktaydı. Bu yayın üzerine

Gadir Fırat'ın 16 Ekim- 6 Aralık 1867 tarihleri arasında yayınlanan 13 sayının 12'sinde bu mektuba cevap verilmiştir. Uslup yönüyle de dikkat çeken ve iddialara satır satır verilen cevapların bazı bölümleri şöyledir;

'-Taştan yapılı çarşı yandı. – Yanan taş kısım değil, tahta olan iç kepenkler ve iç eşyadır.

-İtfaiye görev yapmadı, ilgililer seyretti, Avrupalı biri müezzini aşağıdan bağırıp uyararak sala verdirtti, yangın böyle söndü. – Minarenin tepesindeki müezzine aşağıdan bağırmakla ulaşılamaz, üstelik Avrupalılar camiden 70-100 metre uzakta oturuyorlar.

-İspanya konsolosu hemen yardım etti, zaten evvelce de böyle bir yangında ateşi önlemişti. – Evvelce böyle bir yangın olmamıştı ki.

-Yanan dükkan sayısı 600'dür, ziyan 100 bin lira ya da 20 bin kese, 5000 kişi dilenmeye mecbur oldu. – Yanan dükkan 323, zarar 4-5 bin kesedir, defteri var gelsin gösterelim. Halep'de 5000 dilenci yok, bize dilencileri göstersin iane parası topladık yardım edelim.

-Kepengi demirden olanlar zarar görmedi. –Mantıksız adam Halep'de kepengi demir olan dükkan var mı?

-Kundaklama kanıtı yarı yanmış ipler. – Tahkikat yapıldı kundaklama yok, bahsettiği kundaklar herhalde çocukken sarıldığı kundak olmalı.

-Felakete sebep olan serbest geziyor. – Hayır, bekçi hapisde. Ancak bu çok dürüst adam yıllardır bu işi yapıyordu ve hiçbir geceyi evinde geçirmiyordu. O gece olmadığı için yangın başlangıcında anahtar bulunamadı ve kapılar geç açıldı.

-Fırat'ın olayı yazış tarzı Hükümet'e de dokunur. – Fırat'ın doğru yazdığı şey neden hükümete dokunsun, doğruluk sahib-i mektubun aklına dokunmuş olmalıdır.

-Yanan şeyler satanların memleketten çıkarılması için hiçbir şey yapılmıyor. – Barut,fitil, mum gibi yanıcı şeyleri İstanbul'da Mısır Çarşısı'ndaki bazı dükkanlar satar. '

La Turquie'nin dışında Fransızca yayın yapan Corrier d'Orient ve İmpartal gazeteleri de bu mektupdaki iddialara yer verince, Gadir Fırat son yazısında bir açıklama ile konuya nokta koyar.

'Bir karından doğmuş bu iki biraderi de okuduk pek çok güldük. Bu üç gazetedeki yalan makalelerin muharirlerine aynı teklifi yapıyoruz. Sahib-i mektup ortaya çıksın birlikte yangın yerini keşfedelim, 5000 dilenciyi bulalım, zararı beraber tespit edelim. Hatta bu gazeteler Halep çarşısının taştan olduğunu görmek için buraya adam göndersinler, eğer

Fırat haksız çıkarsa bütün masraflarını biz karşılarız, şimdiden depozitosunu da yatırıyoruz. Haklı adama neden örümcek ağına örümceğin oturduğu gibi, yarısı görünür yarısı görünmez şekilde durmak gerekiyor.

Peki bu gazeteler İstanbul'da yayınlanan Ruzname-i Ceride-i Havadis'i de mi görmediler. Hadi diyelim ki Ruzname Babıali civarında, La Turquie ise Beyoğlu'nda ve aralarında bir saatlik mesafe var, dolayısıyla onu görmedi. Peki, kendisi gibi Beyoğlu'nda basılan ve yangın hakkında gerçek bilgileri veren Levant Herald'i de mi görmediler? Eğer Ruzname Türkçe, Levant da İngilizce olduğundan lisanlarını bilmiyoruz diyorlarsa, böyle gazetecilik olur mu sorusu gelir. Bu konuda insafı efkarı umumiyeyi biz hakim tayin eyledik. '

Mektup 31 sayfa olduğundan ve 12 sayısında bu mektuba satır satır cevap veren Gadir Fırat, küçük boyutlu olan gazetesinde 12 sayı süresince diğer haberlere ve yazılara çok az yer vermek zorunda kalır. Tartışma sonrasında gazete özellikle kültürel bilgilendirmede yetersiz kaldığından dolayı okurları için bir özür yayınlar;

'Tam oluşmuş yalan demeye layık olan mektuba cevap vermek yüzünden, maarif (kültür anlamında) sahipleri tarafından matbaamıza gelen ve birikmiş olan bir sürü eğitime dair birçok iyi yazarlara yaraşır ve düzgün yazıyı müşterilerimize sunamadığımızdan dolayı kusurumu itiraf ederim ve özür dilerim. Haddini bildirmek ve yalan yalandır deyip doğruyu söylemek insanlık görevlerinden olduğundan bu vazifenin yerine getirilmesiyle meşgul oldum. Dolayısıyla eğitime dair yazıları yayınlayamadığımdan dolayı sunduğum özrün kabule şayan olacağı itikadındayım. ' [115]

Sayın Koloğlu'nun sözünü ettiği yangınla ilgili iddialar ve Gadirü'l-Fırat'ın bu iddialara cevabı 4. Saysında (H. 1284 Teşrin-i evvel 2 Pazartesi Günü) yer almış ve 16. Sayıya kadar devam etmiştir.

Gadirü'l-Fırat'ın onüç sayısında yer alan iddia ve cevapların orjinalleri şöyledir;

(4 Numaralı Gadirü'l-Fırat)

Fırat 16 numeroli nüshasında muharrer Haleb'de vukubulan yangına dair laturki nâm gazetenin 16 numeroli ve 14 Eylül Efrinci tarihli nüsha-

[115]Orhan KOLOĞLU, "Osmanlı Dönemi Basınının İçeriği", TGC Yayınları, İST,2010, s. 25

sında münderic ve Haleb'den mevrud olduğu murakkam bulunan mektubun tercümesiyle Gadir'in reddiyesidir.

(Tercüme-i Mektub)

Eylül'ün birinci gecesinde vukubulan yangının haberini telgrafla almışsınızdır. Bu yangın Haleb'in bir çok çarşılarını ve altıyüz kadar dükkanlarını harab eylemişdir.

(Reddiye-i Gadir)

Filhakika Cemaziül-evvelin üçüncü Pazar gecesi Haleb'de kaza bir yangın vukubulmuş ise de bir çok çarşılar ve altıyüz kadar dükkânlar ne yanmış ve ne de harab olmuşdur. Ancak Fırat'ın 16 numerolu nüshasında muharrer olduğu üzere cem'an üçyüzyirmi üç dükkân muhterik ve münhedim olmuşdur. Sahib-i mektubdan sual ederizki altıyüz bu kadar dükkandan maada yandığını beyan eylediği çarşılar neresidir ve ol mikdar dükkan virâneleri ne yerdedir gelsin bize göstersin ve yoksa yalancılığına muterif olsun.

(Terceme)

Her ne kadar ebniyenin kargir olması memleketi bu gibi felaketlerden masun edersede alevler o kadar ziyana keş ve ateş ol kadar serkeş idi ki bütün memleket ab aydın olmuş idi.

(Reddiye)

Vakıan kargir olan memleketlerde harik nadir vukubulmak ve etrafa sirâyet ettirilmeksizin basdırılmak umur-i tabiyedendir. Ancak 15 numeroli Fırat'da muharrer olduğu üzere bu dükkânların yalnız kubbe ve duvarları taşdan olup kepenkleri barut gibi müstaid-i iştial bulunmasına ve edevât-ı itfaiyeye dair elde bir şey bulunmamasına binâen bizzarure ateşin önü alunamayıp ber vechi muharrer üçyüz bu kadar dükkan yanmıştır. Ve ateşin ulvî olmak malum olup sahib-i mektubun bu fıkrayı derc edişi ve yangını bu mertebede alevlendirişi yangına kürek ile gitmek meselini müeyyed bulunmuştur.

(Terceme)

Haleb ahalisi derin uykuda oldukları ve böyle mühim bir hengâme-i na behngamı görmedikleri halde uykularından kalkdıklarında defâten müşahade eylemiştir.

(Reddiye)

Gerçi bu kadar cesimce değil ise de her birinin sermâyesi bu defadaki yangında yanan dükkanlardan on belki yirmi dükkanın sermâyelerine mukabil ve elli sekiz dükkanı şamil bulunan ve nefis ekmişe-i mütenevvia ile savayı satılan Haleb'in meşhur Arşun çarşısı dört beş

sene mukaddem başdan ayağa kadar yanmış olduği ahali-i Haleb unutmayacaklarından bu yangını hin-i müşahedelerinden ol kadar dehşet periz olmayacakları bahsinde uzun tafsile hacet görülmez.

(١١)

﴿غدير الفرات﴾

تركى	١٢٨٤	العربى
٠(صالى كونى چيقار لمشدر)٠	*)(* ٠(طبعت فى يوم الثلاثا)٠	
سنهٔ شمسيه	ايلول ﴿نومرو﴾	جمادى الاخره السنة القمرية
١٢٨٣	٢٦ ٤	١٠ ١٢٨٤

بو ورقه حلب ولايتى مطبعه سنده تمثيل اولنور * هذه الورقة تمثل فى مطبعة الولاية ولبس
طبعنه مخصوص يوم اولوب حوادث روزكاره * لطبعها يوم مخصوص بل تابعة لوقوع
ومعارفه دائر آثاره تابعدر. فرات مشترلرينه مجانا * الحوادث الكونية والآثار الادبية . تعطى لمشترى
ويريلور . سائر لرينهٔ قرقر پاره به صاتيلور . * الفرات بلا ثمن ولغيرهم بار بعشر پاره .

ذات فخامت سمات حضرت وكالتپناهى مأموريت
مخصوصه ايله كريد جانبنه عزيمت بيوردقلرى
ومقام صدارت عظمايه عائد مصالحك غيبوبت
سنيه لرنده رؤيتى خارجيه ناظرى ابهتلو دولتلو فوأد
پاشا حضرتلرينه تفويض بيورلديغى ايشيد لمشدر .

ديوان دعاوى نظارتى اوراق مديريلكى ترجمه
اوطه سى خلفاسندن عزتلو رفعت بك افندى يه .
وحجاز ولايتى واليسى دولتلو معمر پاشا حضرتلرينك
مخدوملرى عزتلو رشدى بك افندى يه رتبهٔ ثانيه
صنف ثانيسى . ومشار اليه حضرتلرينك
مهردارزى رفعتلو فرخ افندى يه رتبهٔ ثالثه .
وحانيه وجوهندن رفعتلو شفيق بكه رتبهٔ ثالثه
توجيه بيورلمشدر .

روم ملتى بطريقخانه سى كاتب اولى عزتلو اندريقو
افندى يه رتبهٔ ثانيه صنف ثانيسى . وروم ملتى
بطريقخانه سى كاتب اولى معاونى رفعتلو استفاكى
افندى يه رتبهٔ ثالثه . وطبيب رفعتلو واسيلاكى
افندى يه رتبهٔ ثالثه . واسبارته اهالیسى معتبرانندن
فوتولو ياقو افندى يه رتبه رابعه . واوروپا
تجارندن باغجى اوغلى فوتولو هاجى اوحان افندى يه
رتبهٔ رابعه . وحجاز حقتان اغالغى خرقهٔ سعادت
خدمه سندن نجيب افندى يه . وحجازمرده جى
باشيلغى حرم همايون بالطه جى لرندن نظيف اغانه .

باغنا ان صاحب الدولة والاجلال حضرة الصدر
الاعظم والركن الافخم عزم جهت كريد بمأموريته
مخصوصه وفوضت رؤية ما تعلق بمصالح
الصدارة العظمى فى مدة غيابه لحضرت ابهتلو
دولتلو فواد پاشا ناظر الخارجيه .

وجهت نظارت ديوان الدعاوى الى عزتلو رفعت
بك افندى احد خلفاء اوطة ترجمة الاوراق .
والصنف الثانى من الرتبة الثانية الى عزتلو رشدى
بك افندى نجل حضرت دولتلو معمر پاشا والى
ولاية الحجاز . والرتبة الثالثة الى رفعتلو فرخ افندى
مهردار حضرت المشار اليه . وكذلك الرتبة
الثالثة الى رفعتلو شفيق بك احد وجوه حانيه .

وجهت الرتبة الثانية بالصنف الثانى الى عزتلو اندريقو
افندى كاتب اول بطريقخانه ملة الروم . وجهت
الرتبة الثالثة الى رفعتلو استفاكى افندى معاون
كاتب اول بطريقخانة ملة الروم . وجهت الرتبة
الثالثة الى الطبيب رفعتلو واسيلاكى افندى .
وجهت الرتبة الرابعة الى فوتولو ياقو افندى
من معتبرى اهالى اسبارته . وجهت الرتبة الرابعه
الى فوتولو هاجى او حان افندى باغجى اوغلى من
تجار اوروپا . وجهت اغوية خفتان الحجاز الى
نجيب افندى احد خدمة الخرقة الشريفة .
وجهت رياسة تبشير الحجاز الشريف الى نظيف

Dört numaralı Gadirü'l-Fırat'ın birinci sayfası

(Terceme)

Müezzinler salat vermekte oldukları ve ahali derin uykuda bulundukları halde gözleri önünde olan böyle söz efken bir afatı bilâ vazife seyr etmekte idiler.

(Reddiye)

Haber öyle değildir. Alay Beyi vekili Rıf'atlu İzzet Ağa bu yangını hin-i zuhurunda nöbetçiler vasıtasıyla haber olarak derakab memurin-i hükümete ihbar-ı keyfiyet zımnında zabtiyeler irsaliyle berâber kendusi mikdâr-ı vafı asakir-i zabtiye ile yangın mahalline sekir demekte iken ihbar-ı keyfiyet için gelen cami-i Kebir müezzinine yolda tesadüf etmiştir.

(Terceme)

İnanılmayacak bir şeydir ki bu adamlar Hak Teâla'ya şükür ettikleri halde hiçbirisi cemaatı yardıma çağırmamuşlardır.

(Reddiye)

Bu çağırmamuşlardan sahib-i mektubun muradı nedir. Es salat gibi yangın var deyu çağırmadı demek ise es-salatın sesini duymayan yangın var sadasıyla nasıl uyandırılabiliyor. Bununla beraber müezzin efendiler bu vazife bide ifa ve adem dahi üsera etmişler ise de hükümet onlardan evvel haberdar olmuştur ve harık mahallinede varmıştır.

(Terceme)

Her nasılsa Avrupai familyalarından birisinin haberi olup evinin damı üzerinden Cami-i Kebir'in es-salat veren müezziniyle münazaa haber verdirirse mecbur eylemiştir. Lâkin iş işten geçmiş idi.

(Reddiye)

Aferin sahib-i mektubun izanına bu sözüne güzel ve ne makul sözdür. Acaba bu zat her kim ise zerre kadar düşünmüyormu ki bir kişi bülend-i avaz ile es-salat veren müezzine yüz ba kadar arşun irtifaında bulunan bir minarenin altında bulunsa bile sesini işittirmek müşkil ve belki gayr-i kabil olduğu aklen müsbet ve Avrupa familyası sakin olup Cami-i Kebir'e en yakın yalnız bir iki mahal var ise de onların dahi yüz yüzeli arşundan ziyade bu'diyetleri bulunduğu vasıl rütbe-i be dâhet iken bu Avrupalu familya tam üzerinden sesini acaba nasıl işittirdi. Var ise müezzin ile münazaayı büyük bir boru vasıtasıyla etmiş olmak gerekdir. (Zehi hayal muhal) sahib-i mektub mademki hakikat-ı hali yazmağa kat'a iltizam etmemiştir. Bari öyle minare üzerinde bulunan müezzin ile sâkinan semaya i'lan-ı harik eylemiyor sen yolunda bu familyaya ve elhana gavğa ettirmekden ise damdan yere indirecek kadem

zencide buyurup halkı bizzat ikaz etti demiş olsa idi. Bir inanılacak söz olur idi. Bu adamın kuvve-i hayaliyesinin muhali imkân derecesinde tahayul eylemesine (fe maşallah)

(Bakiyesi gelecektir.)

(5 Numaralı Gadirü'l-Fırat)

La Türki nâm gazetede münderic mektubun tercemesiyle Gadir'in reddiyesi maba'didir.

(Rediye)

Koyabilirki bu makale hande feza sözlere ferd-i aferide havale-i sem' itibar etmez imiş işten geçmiş idi bahsine gelince memurin-i mülkiye ve ümerây-ı askeriye ve sâire vaktiyle mahal-i haruka varmuşlar ise de ne çare ki yukarıda beyan olunduği vecihle elde edevât-ı itfâiyeden bir kanca bile bulunmamasıyla yangının önü alınamamıştır.

Olacağa ne çare olur ve ölüme hangi hekim darev bulur. 15 numeroli Fırat'da vilâyetin ibtidây-ı teşkilinde tulumba ve kanca ve balta gibi edevât-ı itfaiyenin lüzum-i vücudi ne suretle dermeyân olunduği muharrerdir.

(Terceme)

Ve ateş Attar çarşısına ulaşmakta idi. İşbu çarşıda barut ve zift ve neft ve kükürt ve mum ve kibrit ve de bu misilli bir çok eczây-i nâriye mevcud idi.

(Reddiye)

Sahihan bu suku'l-Attarında sahib-i mektubun dediği gibi müstaiden ilıtirak-ı ecza ve eşya olduğu Attar çarşısı Allah etmesin tutuşsa emr-i itfa müşkül olacağı misilli ve İspanya Konsolosi Mösyö Merkopli cenablarının hanı ve hanesi gibi bir çok mahaller hâl-i hatır ve tehlikede kalacağından ve belki yanacağından diyerek ol tarafça Haleb Vilâyeti fırkâ-i askeriyesi Kumandanı olup bu kere beşinci orduy-i Hümayun Reisi Erkânlığına tayin buyurulan Saadetlu Seyyid Hamdi Paşa Hazretleriyle Kaymakam Ali Bey Efendi ve daha sâir zabıtan-ı askeriyenin ne kadar ikdam buyurmuş oldukları yazılmışdır. Hatta muma ileyhi merkubli cenabları Attar çarşısında ki barut gibi şeylerin çıkarılmasını müşarün ileyhi Seyyid Hamdi Paşa Hazretlerine ve merkez Kaymakamı İzzetlu Tevfik Bey Efendi'ye suret-i mazarrada olarak ifâde etmiş ise de müşarun ileyh Hazretleri Bâb-ı zabtiye kaymakamlığında ve daha sâir nice nice memuriyetlerde bulunarak böyle kazayı taki zuhurları görmüş

ve emr-i itfasına bilhassa hizmet buyurmuş olmasıyla yangın bani başına

﴿غدير الفرات﴾

تركى	١٢٨٤	العربى
(پازارايرتسى كونى چيقار لمشدر).	*)(* (طبعت فى يوم الاثنين).	
سنهٔ شمسيه	تشرين اول ﴿نومرو﴾	جمادى الاخره السنة القمرية
١٢٨٣	٣ ٥	١٦ ١٢٨٤

بو ورقه حلب ولايتى مطبعه سنده تمثيل اولنور * هذه الورقة تمثل فى مطبعة الولاية وليس
طبعه مخصوص يوم اولمويوب حوادث روزكاره * لطبعها يوم مخصوص بل تابعة لوقوع
ومعارفه دائر آثاره تابعدر. فرات مشتريلرينه مجانا * الحوادث الكونية والآثار الادبية. تعطى لمشترى
ويريلور. سائر لرينهٔ قرقر پاره به صاتيلور. * الفرات بلا ثمن ولغيرهم بار بعين پاره.

﴿توجيهات﴾

ارضروم ولايتى دفتردارى عزتلو امين افندى يه رتبهٔ اولى صنف ثانيى قونيه ولايتى دفتردارى سعادتلو طاهر افندى يه رتبهٔ اولى صنف ثانيى سلانيك ولايتى دفتردارى سعادتلو امين افندى يه رتبهٔ اولى صنف ثانيى جزاير بحر سفيد دفتردارى سعادتلو راسم افندى يه رتبهٔ اولى صنف ثانيى سيواس ولايتى دفتردارى سعادتلو فوزى بك افندى يه رتبهٔ اولى صنف ثانيى انقره ولايتى دفتردارى سعادتلو عاكف افندى يه رتبهٔ اولى صنف ثانيى طرابزون ولايتى دفتردارى سعاتلو ادهم بكه رتبهٔ اولى صنف ثانيى قسطمونى ولايتى دفتردارى سعادتلو نظيف افندى يه رتبهٔ اولى صنف ثانيى ازمير ولايتى دفتردارى عزتلو رفعت افندى يه رتبهٔ ثانيه صنف اول ممتازى سوريه ولايتى دفتردارى عزتلو رشدى افندى يه رتبهٔ ثانيه صنف اول ممتازى توجيه بيورلمشدر.

مركز متصرفى سعادتلو سالم پاشا دونكى پازار كيجه سى ساعت ابكى بى چكه رك حلبه تشريف بيورمشلردر.

فراتك ١٦ نومرولى نسخه سنده محرر حلبده وقوع بولان يانغينه دائر لاتركى نام

﴿التوجيهات﴾

وجه الصنف الثانى من الرتبة الاولى الى عزتلو امين افندى دفتردار ولاية ارضروم وجه الصنف الثانى من الرتبة الاولى الى سعادتلو طاهر افندى دفتردار ولاية قونيه وجه الصنف الثانى من الرتبة الاولى الى سعادتلو امين افندى دفتردار ولاية سلانيك. وجه الصنف الثانى من الرتبة الاولى الى سعادتلو راسم افندى دفتردار جزاير البحر الابيض. وجه الصنف الثانى من الرتبة الاولى الى سعادتلو فوزى بك افندى دفتردار ولاية سيواس وجه الصنف الثانى من الرتبة الاولى الى سعادتلو عاكف افندى دفتردار ولاية انقره وجه الصنف الثانى من الرتبة الاولى الى سعادتلو ادهم بك افندى دفتردار ولاية طرابزون وجه الصنف الثانى من الرتبة الاولى الى سعادتلو نظيف افندى دفتردار ولاية قسطمونى وجه الصنف الاول من الرتبة الثانية ممتازا الى عزتلو رفعت افندى دفتردار ولاية ازمير وجه الصنف الثانى من الرتبة الثانية ممتازا الى عزتلو رشيد افندى دفتردار ولاية سوريه.

سعادتلو سالم پاشا متصرف المركز شرف لحلب ليلة البارحه الاحد بعد الساعة الثانيه.

يقول الغدير مترجاورادا على المكتوب المؤرخ ١٤ ايلول

Beş numaralı Gadirü'l-Fırat'ın birinci sayfası

gelmiş ve çıkarmaya nisbetle oldukça mahfuz bir mahalde bulunmuş barut gibi şeyleri olduği mahalden çıkarıpta başka mahale nakl etmekliğin zaratı adiyeyi müstelzim bir mühlike-i muayyene olduğunu muma ileyhi merkublu cenablarına anlatmıştır.

O sırada Vali-i Vilâyet Devletlu Paşa Hazretleri fırın gibi etrafı kapalı Hafaflar çarşısında rüzgarın önüne düşüp gelen akışın edamki esbab-ı itfaiye yoktur önüne sed olmak üzere kubbe yıkmakdan başka tedbir saib olamayacağını bilbeyan bu suretin icrasına müsaraat olunmuş ve Vali-i müşarun ileyh Hazretleri İzzetlu mektubci halet-i muma ileyhi Tevfik Bey Efendiler muma ileyhi İzzet Ağa ile Cami-i Kebir'in kapusi tarafında vaki dört yol ağzında ki kubbenin hedemiyle meşgul bulunmuşlardır ki işte bu kubbenin hademi sayesinde yangının sönmüş ve Attar çarşısının kurtarılmış olduğu muhakkak ve memurin-i mülkiye ve ümerây-ı askeriyenin ne suretle çalışıp çabaladıkları li ecli tab' matbaamıza verilip mahzut bulunan teşekkürnâmeler ile dahi masaddaktır. Bu kubbe ki yangının sönmesine bais olmuşdur. Yıkanlar Yüzbaşı Futuvvetlu Muhammed Ağa ile asakir-i mülukâne neferâtı ve kubbenin üzerinde vali-i müşarun ileyh Hazretleriyle Cami-i Mezkur Kaymakamı Mükerremetlu Mustafa ve Teftiş Reis Muavini Futuvvetlu Necib Efendi'ler bulunup kubbenin hademine muâvenet eden muma ileyhi Hazretlerinin berâber götürmüş oldukları iğvatıdır. Hatta bu askerin ikdamat-ı fevkal-ğayelerine ve çok binâen harik sonunda hamam parası olarak Vali-i müşarun ileyhi Hazretleri tarafından binbeşyüz guruş i'ta olunduğu halde Fırat bunu yazmamıştır.

(Terceme)

İşbu familyanın bazıları hükümete haber vermeye gitmişler ve diğerleri dahi ateşin önünü almaya çalışmışlar.

(Reddiye)

Hükümete gelen familya kimdir ve kime arz-ı suzeş derun etti. Bari gelip şimdi isbât-ı vücud etsede yüzüni görsek. Diğerleri dahi ateşin önünü alınağa çalıştı denilir. Onlar kimlerdir. Sahib-i mektubun kavline göre böyle uluvv-i hayr olan ve halkı germâbe-i dehşete salan bir ateşi bu familyaların ebyây-ı himmetiyle ne kolay söndürüyormuş. Yok yok buna taaccub etmeyelim zira bu âlem-i imkânda mümkün olmayan şeyler dahi şimdi zuhur etmeye başlamıştır. İzan cümle parsde Yakub namında zıhâf neferatından bir zat mazhar-ı serkemâlu'l-ayn olub isabet-i çeşmiyle elden ayakdan kalmış nice kötürümleri nim negahla eylediğini gazeteler yazıyorlar. Besbelli Yakub'un hastayı timare çeşm bimarındaki

hadisesi gibi bu familya herkim ise onun dahi âb-ı ruyunda itfây-ı harik için bir hasiyet olmak gerektir.

(Terceme)

Lâkin pek büyük teessüf edilirki Sabun Hanı Karakolhanesinden yardım edilmekten kat-ı ümid olundi.

(Reddiye)

Sabun Hanı Karakolhanesi hangi karakoldur. Acaba Aslan Dede Karakolumu demektir. Bu karakol ise zabıtandan neferatına kadar karavanalar ile itfay-ı harik için su taşıyup dökmüşlerdir.

(Terceme)

Ateş yayılmış ve hükümetden kimse gelmemiş idi.

(Reddiye)

Hükümetden kimse gelmemiş ve kubbeleri yıkıpta yangını söndürmemişte ya kim söndürmüştür. Sahib-i mektub hükümetin vesâit-i müteaddide ile icraya muktedir olacağı işi bir familyanın yapamayacağı kendi gibi alemide bilmezmi sanır.

(Terceme)

İspanya Konsolosi Mösyö Merkopli ki başka defada böyle vukuatta medhe şayan bir hareketde bulunmuş idi.

(Reddiye)

Sahib-i mektubun evvela revş-i ifâdesi Haleb'de böyle yangın olmadığını andırıyor ise de burada muma ileyh Merkopli'nin böyle vukuatta medhe şayan bir himmetini söylüyor. Bu tenakus sahib-i ğaraz olduğuna delil değilmidir. Ve sahib-i mektubun efkârı ne olduğunu teşriha bu sözü kâfi olmazmı (fe'tebiru ya uli'l-ebsar = ibret alınız ey görenler) (Bakiyesi gelecektir)

(6 Numaralı Gadirü'l-Fırat)

(Terceme)

Ertesi Pazar günü Deyr Santa kilisesine muma ileyh Merkopli Cenapları gittiğinde orada bulunan hesapsız cemaat tarafından alenen kendüye teşekkür olunmuştur.

(صالى كونى چيقار لمشدر) (*) (طبعت فى يوم الثلاثا)

سنهٔ شمسيه	تشرين اول	﴿نومرو﴾	جمادى الاخره	السنة القمرية
١٢٨٣	٣	٦	١٧	١٢٨٤

بو ورقه حاب ولايتى مطبعه سنده تمثيل اولنور * هذه الورقة تمثل فى مطبعة الولاية وليس
طبعهـا يوم مخصوص بل تابعة لوقوع *
ومعارفه دائر آثاره تابعدر · فرات مشتريلرينه مجانا * الحوادث الكونية والاثار الادبية · تعطى لمشترى
ويريلور · سائر لرينه قرقر پاره به صاتيلور · * الفرات بلا ثمن واغيرهم باربعين پاره ·

لاتركى نام غزته ده مندرج مكتوبك ترجمه سيله غديرك رديه سى مابعديدر ·

(رديه)

قويابيلورز كه بو مقوله خنده فزا سوزلره فردا فريده حواله سمع اعتبار ايتمز ايش ايشدن كچمش ايدى بحثنه كلنجه مأمورين ملكيه وامراى عسكريه وسائره وقتيله محل حريقه وارمشلر ايسه ده نه چاره كه يوقاروده بيان اولندبغى وجهله الده ادوات اطفائيه دن برقانجه بيله بولنمامسيله باغنيك اوكى الله مامشدر اوله جغه نه چاره اولور وأوله قنى حكيم دار وبولور ١٥ نومرولى فراشده ولايتك ابتداى تشكيلنده طلومبه وقانجه وبالطه كبى ادوات اطفائيه نك لزوم وجودى نه صورتله درميان اولندبغى محرردر ·

(ترجمه)

وآتش عطار چارسوسنه اولاشمقده ايدى اشبو چاره وده باروت وزفت ونفت وكوكرت وموم وكبريت ودها بومثللو برچوق اجزاى ناريه موجود ايدى ·

(رديه)

صحيحا بوسوق العطارينده صاحب مكتوبك ديديكى كبى مستعد احتراق اجزا واشيا اولدبغى منكر اولبوب حتى فراشك ١٦ نومرولى نسخه سنده

مابلى ترجمة المكتوب المندرج فى صحيفة (لا تركى) ورد الغدير ·

(الرد)

ونسخر من هذه الافادة لعلمنا يقينا ان لا تشعر بها اذن فطن كامل لا ولا يلقى السمع اليها باقل فضلا عن عاقل ولنرجع لقوله بعد خراب البصره فان مأمورو الملكية وامراء العسكرية هرعوا جميعا فى ابتداء الحريق فريقا بعد فريق وبذلوا الجد والاجتهاد فى امر الاخماد وما الفائدة اذا برم القضا وحسام القدر انتضى ولم يكن بايدى القوم ادوات تخمد النار لعدم وجودها فى هذه الديار ولم يزالوا بازلين المجاهده الى ان اطفأها الله بعد المكابدة فاذا يصنع العبد والمقدر كائن وما ينفع الطبيب والموت حائن وقد تحرر فى نمرة ١٥ من صحيفة الفرات عن لزوم وجودا دوات الاطفاء كالطلومبة والفوس وغيرها ·

(الترجمة)

والنار كادت تلفح سوق العطارة وبه البارود والقطران والكوكرت والزفت والشمع والكبريت وامثال ذلك من الاجزاء النارية ·

(الرد)

قول صاحب المكتوب لا ينكر فى هذا الباب اذ كان هذا السوق كثير من الاجزاء المستعدة

Altı numaralı Gadirü'l-Fırat'ın birinci sayfası

(Reddiye)

Sahib-i mektub bu ismini beyan ettiği kiliseyi görmemiştir. Bu kilisenin bizim gördüğümüze göre havlisiyle beraber dahilisi beşyüz adamı ya alır ya almaz. Buna nasıl hesapsız cemaati sığdırabildi. Var ise bunları havsalâ-i zihniyesine yerleştirmiştir. Biz bununla beraber yevm-i mezkurede öyle ifay-ı merâsim teşekkürat-ı aleniye değil hafiye bile icra olunmadığını mezkur kilise müdavimlerinden işittik ise de böyle zatiyata ait bahsi mevki-i mubahaseye koymağı istemeyiz.

(Terceme)

Her ne kadar birkaç defalar haber verilmiş ise de gerek hükümet ve gerek asker tarafından yangın mahaline pek geç gelinmiş yani alevin önü alındığı hengamda ulaşılmamıştır.

(Reddiye)

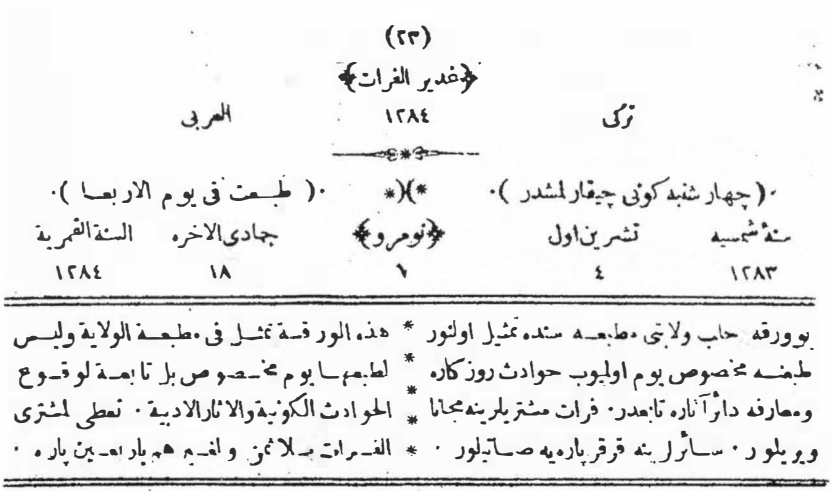
Hükümet memurları filvaki yangın görünmesine yüz tuttuğu vakit gelmiş olsun diyelim. Ya hariki kim körleştirmiştir. Aklı olan hangi ferdankardırki muavenet-i hükümet olmadıkça öyle bir familyanın eseri himmeti buyurun bir yangını değil söndürmek körleştirmeğe kâfi olabilsin. (Bakiyesi gelecektir)

(7 Numaralı Gadirü'l-Fırat)

La Türki'deki mektubun tercemesiyle Gadir'in reddiyesi maba'dindedir.

(Terceme-i mektub)

Bu felâket yüzbin lira ziyanı müntec olmuş ve beşbin kişiyi dilenmeğe mecburiyet gelmişdir.

(٢٣)

﴿غدير الفرات﴾

تركى	١٢٨٤	العربى
٠(چهار شنبه كونى چيقار لمشدر)٠	*)(*	٠(طبعت فى يوم الاربعا)٠
سنهٔ شمسيه	﴿نومرو﴾	السنة القمرية
تشرين اول	٦	جمادى الاخره
٤		١٨
١٢٨٣		١٢٨٤

بو ورقه حلب ولايتى مطبعه سنده تمثيل اولنور * هذه الورقة تمثل فى مطبعة الولاية وليس
طبعه مخصوص يوم اوليوب حوادث روزكاره * لطبعها يوم مخصوص بل تابعة لوقوع
ومعارفه دائر آثاره تابعدر٠ فرات مشتريلرينه مجانا * الحوادث الكونية والآثار الادبية٠ تعطى للمشترى
ويريلور٠ سائرلرينه قرقر پاره يه صاتيلور٠ * الفرات بلا ثمن والغير هم بار بعين پاره٠

توجيهات

فسطمونی محاسبه جیسی عزتلو وهبی افندیه
رتبهٔ ثانیه صنف ثانیسی قرمسی محاسبه جیسی
عزتلو علی رضا افندیه رتبهٔ ثانیه صنف ثانیسی
معمورهٔ العزیز محاسبه جیسی عزتلو وهبی افندیه
رتبهٔ ثانیه صنف ثانیسی توجیه بیورلمشدر
برات قائممقاملغی اصطبل عامره مدیرلکی پایه سبله
دخان کرکی ناظری سابق عزتلو تیموربك افندیه
توجیه بیورلمشدر .

مرکز متصرفی سعادتلو سالم پاشا دونکی
پازار ایرتسی کونی محل مأموریتلرینه عزیمتله امور
مأموریه یه بدأ و باشرت و معیت مأموریته
یرکوزل قطق رسمی ایراد بیورمشلردر .

حلب تحریرات مدیرلکنه سابق قوزان تحریرات
مدیری رفعتلو حلمی افندی تعیین اولنمشدر .

ملت موسویه نك پیرامنی اوراق متناسبتیله ملت
مرقومه دن بری درت بش یاشنده کی قیزینه
پیراملق اولدیغی برفستان یاپدرمش اولسیله بیجاره
چوجق سونیجه دن بوفستانی یاشته برونه رك اولك
حولیسنده قوشوب اوینامقده ایکن اغزی اچیق
بولنان قیوبه تصادفله دوشوب تلف اولدیغی
حالده چیقارلمش ایدوکی صماخ اسفله ایشبو لمشدر
اگرچه اولسان تحقیقاته نظرا بوقیونك اغزی

التوجيهات

وجه الصنف الثانی من الرتبة الثانية الی عزتلو
وهبی افندی محاسبه جی قسطمونی .
وجه الصنف الثانی من الرتبة الثانية الی فتوتلو
علی رضا افندی محاسبه جی قرمسی .
احسن بالصنف الثانی من الرتبة الثانية الی عزتلو
وهبی افندی محاسبه جی معمورة العزیز .
و جهت قائم مقامية برات برتبه مديرية الاصطبل
العامر الی عزتلو تیمور بك افندی ناظر کرك
الدخان سابقا .

سعادت سالم پاشا متصرف المرکز شرف بالامس
لمحل مأموریته العلیة و بدأ برؤیة المصالح والمهام
السنیة وقد اورد لطفا رسمیا المأموری معیته .

عین رفعتلو حلمی افندی مدیر تحریرات قوزان
سابقا مدیرا لتحریرات حلب .

سمعنا باذان التأسف ان احد المله الموسویة
بمناسبة عیدهم فی السنة الخ لبسوا اخاط کساء
لبنتهم الصغیره وقد بلغت فی العمر اربع او خمس
من السنین ففرحت به و جعلته علی راسها و قامت
ترتع وتلعب طربا فی ساحة الدار فوقعت علی جب
مکشوف الغطاء فوقعت به واخرجوها میتة .
و نظرا لما حققناه ان هذا الجب لم یزل علیه غطاء

Yedi numaralı Gadirü'l-Fırat'ın birinci sayfası

(Reddiye-i Gadir)

Yüzbin lira yani yirmibin kese değilse de yangının sabahsi ziyanın mikdarı onbin kese kadar tahmin edilmiş ve Fırat dahi böyle takrib eylediğini yazmış idi. Sonradan mizân-ı müstakim üzere olunan takdirki mertebe tahkika posta derandan malum olduğu nihayetü'l-nihâye dört beş bin kese kadar yazan vaki olmuştur. Def'-i iştibâh etmek isteyenlere gelsinler defterini gösterelim. Dilenci meselesine gelince beyan olunan beşbin sâil kimler oluyor. Haleb'de bulunduğumuz hâlde biz görmüyoruz ve nerelerde dileniyor bilmiyoruz. Haleb'in sâillerini birer birer saysak beş altı yüz değil üç beş yüzden ziyade selce bulunamaz. Sahib-i mektub eğer yangın musahibinine bütün sâil olmuş diyor ise muhterik olan dükkanların bazısı tehi ve ekserinin sahibi miri idi. Tutalımki on-

larda dolu olsun. Üçyüz bu kadar dükkanın sahibi dahi o kadar olabilip her sahib-i dükkanın biri biri üstüne farz fahiş olmak şartıyla onar çoluk ve çocuğu olduğunu farz eylesek ve Allah etmesin cümlesinin servet ve yesarlarını munkalib remâd olmuşta zill-i suâli ihtiyâra mecbur olmuş desek hesabca yine dilencinin mikdarı beşbine baliğ olmayup üçbin bu kadar kişi olmak lazım gelir.

Bu ne kadar hande bahşayı bakıl olacak bir mütalaasızdır. Gerçi İstanbul'da bir adamın dükkanı hânesi altında veya civarında bulunup bir yangında kapı kapı yanarak varlıktan yokluğa tenezzül eyledikleri vaki ise de bu da pek azdır. Lâkin bu yangında yananların dükkanları muhterik olmuş ise de hânedanları baki ve ekserisinin ahir suretle olan ticâretleri caridir. Hal böyle olunca nasıl bunların dilenci olması iktiza eyler. (Bakiyesi gelecekdir)

(8 Numaralı Gadirü'l-Fırat)

La Türki mektubun tercemesiyle Gadir'in reddiyesi maiyetindedir.

(Reddiye)

Hatta harikin vukuuni müteakip mesayibinden muhtac olanlara verilmek üzere bazı memurin ve ashab-ı hamiyet taraflarından olunacak iâneyi taplayup taksim eylemek için canib-i hükümetden bir komisyonu mahsus teşkil olunduğunu Fırat beyan ve teşvikat ve tergibat-ı lâzimeyi havi mahaleler dahi neşr ve i'lan eylemişdi. Lâkin harikzâdelerin haylisi bu kere meclis-i idâre-i vilâyete gelüb kendilerinin dükkanları yanmış isede sâye-i şahanede hane ve eşyaları mevcud ve iâde-i ticârete beynettüccar emniyetleri ğayr-i mefkud bulunduği haysiyetiyle hakikaten sıdka yollu iâneye muhtac olmadıklarını ve bu suret-i itibarlarına dokunacağını ifâde etmeleri üzerine sâir mesayibinden dahi keyfiyet derdest istimzacdır. Sahib-i mektuba teklif ederiz ki şu yangından dolayı dilenci olmuş deyu beyan eylediği beşbin kişiden bize beş kişi göstersin ki ashâb-ı hamiyetin i'ta anladıkları iâne akçesinden onlara çokça hisse verilmesini komisyona tavsiye edelim ve illa (ekzebu min müseyleme) mesele-i meşhurun mevrudi olduğuni makar olsun.

Terceme

Ahali ve amele öyle meyus bir halde ve memnuniyetsizlik suretinde edilirki bunlardan ileri gelecek nedir bilinmez idi.

(Reddiye)

Bu mühim cümleye bir suâl vârid oluyorki hükümetin yangını basdırmak için elleriyle tahtalar kopardığı-namı veyahud Asakir-i Padi-

şahinin yemek yediği karavanalar ise su taşıdığınamı ahali ve amelenin canı sıkılıyor. (Bakiyesi gelecektir.)

﴿غدير الفرات﴾

تركى	١٢٨٤	العربى
٠ (پنجشنبه كونى چيقار لمشدر) ٠	(*)	٠ (طبعت فى يوم الخميس) ٠
سنهٔ شمسيه	تشرين اول	جمادى الاخره	السنة القمرية
١٢٨٣	٥	٨	١٩	١٢٨٤

يو ورقه حلب ولايتى مطبعه سنده تمثيل اولنور * هذه الورقة تمثل فى مطبعة الولاية وليس
مطبعه مخصوص يوم اولوب حوادث روزكاره * لطبعها يوم مخصوص بل تابعة لوقوع
ومعارفه دائر آثاره تابعدر. فرات مشتريلرينه مجانا * الحوادث الكونية والاثار الادبية . تعطى لمشترى
ويريلور . سائر لرينه قرقر پاره يه صاتيلور . * الفرات بلا ثمن ولغيرهم بارنعين پاره .

طريق قومسيونى رئيسى مفتئ بلده فضيلتلو بهاالدين افندى حضرتلرينه بيوروجق عزيمت ايتمشيدى بوكره الديغمز تلغرافنامه يه نظرا بيوروجقدن دخى دونمكى مكون تسوية طريقه بدأ اولنمسيني اكلا شلمشدر .

مطبعه مزك اكثر مرتبى ملت موسويه دن بولندیغنه و انلرك دخى بيرامى اولديغنه بناء فرات بوهفته بالضروره جيقميه جقدر .

لاتركيده كى مكتوبك ترجمه سيله غديرك رديه سى مابعدندندر . (ترجمهٔ مكتوب)

بوفلاكت يوزيك ايراز يانى منتج اولمش و بشيك كشيه ديلمكه مجبوريت كلمشدر .

(ردية غدير)

يوزيك ايرايعنى يكرمى بيك كيسه دكاسه ده يانغينك صباحسى زيانك مقدارى اون بيك كيسه قدر تخمين ايدلمش وفرات دخى بويله تقريب ايلديكى يازمش ايدى حسكره دن ميزان مستقيم اوزره اولنان تقديركه مرتبه تحقيقه بيوسته دراندن معلوم اولديكه نهاية انتهايه درت بشيك كيسه قدر زيان واقع اولمشدر . دفع اشتباه ايتمك استيانلره كلسونلر دفترينى كوسترهلم . ديانتجى مسئله سنه كانجه بيان اولنان بشيك سائل كيملر اوله يور . حلبده بولنديغمز حالده بزكورميورز . ونرلرده دينله يورز

قبلا جناب مفتى البلدة فضيلتلو بهاء الدين افندى رئيس قومسيون الطريق توجه الى طرف بيره جك ونظرا الى مافهم من مال التلغراف الذى وردالان ان بالامس ابتدا بتسوية الطريق ايضا من بيره جك .

بالضرورة لم تنشر الفرات فى هذا الاسبوع لان اكثر مرتبها من الملة الموسوية وقد حل عيدهم فى المدة الحالية .

مايلى ترجمة مكتوب (لاتركى) وردالغدير
(ترجمة المكتوب)

وقد انجر هذا الحال .ن الضرر مائة الف ليره واجبر على ذل السؤال خمسة الاف رجل .

(ردالغدير)

كما قدرنا الخسار فى الابتدأ بعشرة الاف كيس لاغاية الف ليره اى عشرين الف كيس وافصحت الفرات عنه بوجه التقريب ومقتضى التقدير الاخير الصادر عن قسى الاصابة والتحقيق ظهر ان الضرر الحاصل من ذاك الشرر نهايته بين اربعة وخمسة الاف كيس ومن يروم دفع الاشتباه فليأتى لنزيه دفتره ورجعا لمسئلة التسأل فالخمسة الاف سائل من هم وهل نحن فى حلب فلا نراهم ولم ندرى باى محل يسألون فلو عددنا كل سائل فى حلب فلم نجد اكثر من خمسمائة سائل فان

Sekiz numaralı Gadirü'l-Fırat'ın birinci sayfası

﴿غدير الفرات﴾

تركى ١٢٨٤ العربى

٠(پازارايرتسى كونى چيقار لمشدر)٠ *)(* ٠(طبعت فى يوم الاثنين)٠

سنهٔ شمسيه تشرين اول ﴿نومرو﴾ جمادى الاخره السنة القمرية

١٢٨٣ ٩ ٩ ٢٣ ١٢٨٤

بو ورقه حاب ولايتى مطبعه سنده تمثيل اولنور * هذه الورقة تمثل فى مطبعة الولاية وليس
طبعنه مخصوص يوم اوليوب حوادث روزكاره * لطبعها يوم مخصوص بل تابعة لوقوع
ومعارفه دائر آثاره تابعدر. فرات مشتريلرينه مجانا * الحوادث الكونية والآثار الادبية . تعطى لمشترى
ويريلور . سائرلرينه قرق پارديه صاتيلور . * الفرات بلا ثمن والغيرهم بار بعين پاره .

مجلس ادارهٔ بحريه رياستى رتبهٔ اولى صنف اولدقوانين دائره سى باش كاتبى سابق سعادتلو قدرى بك افندى حضرتلرينه سوريه ولايتى دفتردار معاونى عزتلو انطون شامى افندى يه رتبهٔ ثانيه صنف اول ممتازى سوريه ولايتى مصارفات ومحاسبات عموميه كاتبى عزتلو مترى شهلوب افندى يه رتبهٔ ثانيه صنف اول ممتازى كيلارجى كاتبى عزتلو صالح افندى يه رتبهٔ ثالثه سوريه ولايتى خزينه كاتبى سليم ايوب افندى يه رتبهٔ ثالثه توجيه بيورلمشدر .

امور بحريه مجلسى قوماندانى فريق سعادتلو مصطفى پاشا وترسانه فريقاننده راشد پاشا وصالح پاشا حضراتنك مأموريتلرندن عفو اولنمقلرى ايشيد لمشدر .

اشبو اجراآت اصلاحاته مبدأ اولمق اوزره فضله مأمورلرك اخراجى تثبيتنه دال بولنمشدر .

(استانبول)

بشنجى اردوى همايون رئيس اركانى سعادتلو سيد حدى پاشا حضرتلرى ماه محالك اون دردنجى كونى بالصحت والاقبال شام شريفه تشريف بيوردقلرى مسموع عزاولمشدر .

وجهت رياسة مجلس الادارة البحريه برتبة الصنف الاول من الرتبة الاولى الى حضرت سعادتلو قدرى بك افندى رئيس كتاب دائرة القوانين سابقا وجهت ممتازية رتبة الصنف الاول من الرتبة الثانية الى عزتلو انطون شامى افندى معاون دفتردار ولاية سورية وجهت ممتازية الصنف الاول من الرتبة الثانية الى عزتلو مترى شهلوب افندى كاتب المصارفات والمحاسبات العمومية فى ولاية سورية وجهت الرتبة الثالثة الى عزتلو صالح افندى كاتب كيلارجى الشريف وجهت الرتبة الثالثة الى رفعتلو سليم ايوب افندى كاتب خزينة ولاية سورية .

سمعنا ان حضرت الفريق مصطفى باشا قوماندان مجلس البحرية ومن فرقاء الترسانة راشد باشا وصالح باشا قد عفو عن مأموريتهم .

وهذه الاجراآت جعلت الاصلاحات بداية وبها للتشبث باخراج المأمورين ازايدة دلالة .

(استانبول)

سمعنا ان حضرة سعادتلو سيد حدى پاشا رئيس اركان العسكر الهمايونى الخامس شرف بالصحة والاقبال مدينة الشام الشريفه فى يوم السبت رابع عشر الشهر الجارى .

Dokuz numaralı Gadirü'l-Fırat'ın birinci sayfası

(9 Numaralı Gadirü'l-Fırat)

La Türki'de mektubun tercemesiyle Gadir'in reddiyesi maba'dındadır.

(Terceme)

Mecburuz söylemeye ki Hükümet-i mahalliyenin bu vukuatda davranışı bir çok lakırdıların tefehüne sebeb oldi.

Reddiye

Küçük, büyük memurinin müdebbirâne ve müteyikizane davranışlarından dolayı ahalisinden şifâhen teşekkürler edilmiş ve tahriren dahi alınmıştır. Sahib-i mektub inanmaz ise mahfuz bulunan teşekkürnâmeleri matbaamıza gelsin görsün tefuh olunan sözler galiben bunlar olmalıdır.

(Terceme)

Fırat'da görülen mubahase vukuet öyle bir tebdildar hatır değil tasdik ederki bu ateş-i kaza zuhuretmidir.

Binalar keşf olunub ateşin çıktığı mahallin haline dikkar olunur ise asla şübhe kalmaz ki bu felâket garazan ileru gelmişdir.

(Reddiye)

Gerek bu çarşuların hâl-i sabıkını bilen ve şimdi gelübde ahşab-ı yanmış ve kargir olan divar ile kabası kalmış bulunduğini gören zat asla şübhe etmezki bu ateş garazan vaki olmayub bir kazay-i ilâhidir. Ve hatta bu çarşu gibi divar ve kubbesi kargir olub ber minval-i meşruh sair tarafı ahşab ve elyevm mevcud bulunan pek çok dükkanları müşahade kılan harik-i mezkurun kazaen tutuşduğuna bi istibâh onları şahid-i adil tutar.

(Terceme)

Çünki dükkanların birisinde ateş zuhur etmiş olsa idi iki veyahud üç saat mabeyninde bu kadar büyümez idi.

(Reddiye)

Bu yangının hin-i zuhurunda muma ileyhi İzzet Ağa yetişmiş isede çarşu kapuları kapalı ve bekçisi onda bulunmuşdur. Dehâl zabtiye irsâliyle bekçi getirilmiş isede külüne kadar nar cevânibine sarub fırın gibi alevlenmiş ve rüzgarın önüne düşerek kubbenin menafizinden gelen hava dahi körük hükmüne geçmiş olduği cihetle çarçabuk bu kadar büyümüşdür. Yangın iki üç saat sürmeyüb beş altı saat temadi eylediği ve bi tekrar tezkar olunduği üzere elde edevat-ı itfaiyeden bir şey bulunmadığı halde diğer mülasık bulunan çarşulara alel-husus suku'l-

attarine sirâyet ettirilmeksizin ateşin önünün alınması memurin-i mülkiye ve askeriyenin himmet-i fevkaledeleri asar-ı meşkuresindendir.

(Bakiyesi gelecektir)

121 numeroli İstanbul gazetesinde vilâyet gazetelerine dair bir bend olduğu işidildi. Lâkin o nüsha matbaamızda noksan geldiğinden görülemedi. Meşhudumuz oldukda hissemize düşen vecibeyi ifadan geri durmayız.

10 Numaralı Gadirü'l-Fırat

Tercüme-i mektub ma'hud ve reddiye-i Gadir mabadindedir.

(Terceme)

Eğer ateş birkaç yere konulmamış olsa idi bu kadar mahal yanmaz idi. Fasıl ki başka çarşılarda bulunan kundaklar buna delildir. Bu çarşılar dükkanlarının kepenkleri demir olduğu hasebiyle ateş tesir etmemişdir.

(Reddiye)

Bu sahib-i mektub ne kadar mantık bilmez bir adam imiş. Bir yandan diyorki Haleb'in çarşılarını gören bu ateşin mahsusi olduği anlar ve bir yandan dahi diyorki sair çarşılarda kundaklar bulunmuş ise de kepenkler demir olmak hesabıyla ateş tesir etmedi. Yekdiğerine muhalif bu iki sözü nası bir birine rabt edelim. Kepenkleri demir dediği mukaddemen yandığını bilmünasebe beyan eylediğimiz Arsun çarşusudur. Ve bundan başka kepenkleri demir Haleb'de hangi çarşı vardır. Vesâir payimal çarşılarda ki kundakları kim bulmuş ve kim görmüşdür. Bu kundaklar var ise sahib-i mektubun meşime-i efkârından mütevellid olan cenin-i deruğ'un sarıldığı kundak olmalıdır. Bu ne kadar açıkdan açığa yalandır.

(Terceme)

Bu dediklerimize şunuda ilave edelimki pek az defa vukubulmuşdur ki bir dükkandan ateş zuhur etdikde yanındaki dükkana geçmeksizin onu alınmamış olsun.

(Reddiye)

Sahihan Haleb'de böyle büyük yangının pek az defa vuku bulduğuni bizde biliyoruz ve Ezka'da gibi dükkanlardan bazen zuhur eden ateşin bir yana sirâyet ettirilmeksizin söndürüldüği meşhudumuzdur. Lâkin çarşı içinden zuhur edüb olacağa çare ne bekçinin o gece onda bulunması ve rüzgarın yardım etmesi cihetle derhal cevanibe sarmış olan bir harikin elde edevât-ı itfaiye olmaz ve kepenk ve mastabalar kav gibi kadid ve yekdiğerine mulasık bulunur ise ateşin önünü almak nasıl kabil olur.

﴿غدير الفرات﴾

تركى	١٢٨٤	العربى

٠(پازارايرتسى كونى چيقارلمشدر)٠	*)(*	٠(طبعت فى يوم الاثنين)٠
سنهٔ شمسيه	تشرين اول	رجب الفرد	السنة القمرية
١٢٨٣	١٦	١	١٢٨٤

بو ورقه حلب ولايتى مطبعه سنده تمثيل اولنور * هذه الورقة تمثل فى مطبعة الولاية وليس
مطبعه مخصوص يوم اولوب حوادث روزكاره * لطبعها يوم مخصوص بل تابعة لوقوع
ومعارفه دائر آثاره تابعدر. فرات مشتريلرينه مجانا * الحوادث الكونية والآثار الادبية . تعطى لمشترى
ويريلور . سائرلرينه قرق پارديه صاتيلور . * الفرات بلا ثمن ولغيرهم بارابعين پاره .

حلبك چول جهتك محافظه سى ضمنده ترتيب
اولنان قوهٔ مفرزه ايچون الثان هجينلر قوهٔ مزبوره
قوماندانى قائممقام عزتلو على بك افندى طرفندن
تعليم ايتديرلمكده ايدى. بونلرك امر تعليملرى تمام اولوب
اوكومرزده كى چهارشنبه كونى قشلهٔ همايونك
طرف شرقيسنده واقع صحراده عساكر حضرت
شاهانه مذكور هجينلرمردوفاسوار اولدقلرى
حالده تعليم ايده جكلردر .

بوكون حلب مكتب رشديه سى شاكردانك امر
امتحانلرى اجرا اولنمغله تفصيلاتى آتيده يازيلور .

لاتركيده كى مكتوبك ترجمه سيله غديرك رديه سى
مابعدندر . (ترجمه)

مجبورز سويلمكه كه حكومت محليه نك بووقوعاته
طورانشى برچوق لاقردىلرك تفوهنه سبب اولدى
(رديه)

كوچك بيوك مأمورينك مدبرانه و متيقظانه
طورانشلرندن طولايى اهاليدن شفاها تشكر
ايتمش وتحريرا دخى التمشدر. صاحب مكتوب
اينانمزايسه محفوظ بولنان تشكرنامه لرى مطبعه مزه
كلسون كورسون تفوه اولنان سوزلرغالبا بونلراولميدر
(ترجمه)

فرانده كوريلان مباحثه ووقوعات اويله برتبديل

ان الهجن التى اخذت للقوة المفرزة المرتبة قبلا
لمحافظة الجهة الشرقية المعبر عنها بالچول قد بداء
فى تعليمها قبلا بواسطة القائم مقام عزتلو على بك
افندى قوماندان القوة المذكورة وقدتم وكن امر
تعليمهم بهذه المرة وصمم على اجراء تعليم العساكر
الملوكية وهم مردفين على تلك الهجن فى يوم
الاربعاء الآتى فى الصحراء الكائنة فى الجهة الشرقية
امام قشلة حلب الهمايونية .

لقد جرى بهذا اليوم امتحان تلامذة مكتب الرشدية
بحلب وسنكتب تفصيله فى الآتى .

مابلى ترجمة مكتوب (لاتركى) ورد الغدير
(الترجمة)

جبرنا للتكلم لان سعى الحكومة فى هذه الواقعة صار
سببا لتفوه مقالات كثيرة
(الرد)

السنة الاهالى لم تزل تردد الشكر فى هذا الامر الخطير
على السعى الصادر بكمال التيقظ والتدبير من قبل
مأمورى الحكومة كبيرا وصغيرا ولهم فى تشكر ذلك
تحرير وان لم يصدق صاحب الكتاب يأتى لمطبعت
فيراه وعنى ان يكون التفوه الذى ذكر هو هذه الجملة
(الترجمة)

وقد بدلت فى الفرات هذى المباحث والوقوعات

On numaralı Gadirü'l-Fırat'ın birinci sayfası

Halbuki böyle iken malum olurki hükümet bu yangını nasıl büyük himmetle itfaya muvaffak olmuşdur.

(Tercüme)

İllaki ne vakit çarşının üstü boynan çarşı misillü taş kemer ile kapalı olduği halde imdi ateşin konulmasına şübhe olunmasun ve bekçinin orada bulunmaması dahi buna bir isbatdır.

(Reddiye)

Bu tecüme layıkıyla anlaşılamıyor ise de boynan çarşı neresidir acaba. İmarul-beyan Arşun çarşısini üstü örtülü beyan etmeği istiyor bilemeden bekçinin bulunmaması ateşin ğarazan vukuuna isbat görülüyor. Vakıan bekçinin bulunmamasından dolayı hükümet dahi iştibah edüb merkumi hapis ve sitintak eylemişdir. Ve o gece işi başında bulunmadığı kendisine kabahat ise de bu kadar çarşıyı bir harisin harasetine bırakmak dahi hatadır. Zira bu bekçi haftada bir kere olsun evine gitmezmi ve evine gittiği gece böyle bir kaza vukubulursa ona mahsusidir demek hakkul-insaf caiz olurmi? Alel-husus bu bekçi bunca seneden beri bu çarşıların harisi ve ashab-ı dekâkinin maaşlı mutemed ve mutemen adamıdır. Ondan hiyanet umulsa ashab-ı dekakini şimdiye kadar istihdam edermi idi.

Sahib-i mektub hiç buralarını düşünmüyormu. Bunla beraber mademki bekçi o gece işi başında bulunmamış ve çarşı kapılarının kapalı bulunuşi ateşin kesb-i cesâmetine sebep olmuştur. Nazar-ı hükümetde mücrim tutularak hâlen mahbusda oturuyor bu bâbda ashab-ı dekakinin emr-i harasetindeki noksanları meydanda ve çarşıların kapıları kapalı olub anahtarları harisinde iken kabahat nasıl polis memurlarına atf olunabiliyor.

(Terceme)

Bu gece kabahatli bilinerek hapse konulup zincire urulmuşdur.

(Reddiye)

Bekçinin yangın gecesi çarşıda bulunmadığı cihetle salifiz-zikir hapis ile istintakı lazım gelmekle Hükümet bu vazifeyi ifâ eyledi. Lâkin bekçiyi kablel hüküm zincire koymak kanuna tevafuk etmeyeceğinden oni yaptı.

(Terceme)

Hükümet buna kanaat etmemeliydi.

(Reddiye)

Ne yapılmalıydı efendim. Kablel-hüküm bu herifi asmalımıydı. Afediniz Hükümet bilistintak madde tahakkuk edib hüküm giymeyince bir şey yapmaz.

(Terceme)

Karakolhaneye şiddetini göstermeliydi.

(Reddiye)

Ne için. Arslan Dede Karakolhanesinin gayret eylediği içinmi.

(Terceme)

Zira gözünün önünde bir cürm-i azim vukubulduği halde vazife etmemişdir.

(Reddiye)

Bu karakolhanenin gerek zabıtı ve gerek neferatı vazifesini ifa eylemeyüpde gerara zikrolunan familyamı vazifesini icra etmişdir. (Bârekallah ne hoş hande feza olmaz kâr) (Bakiyesi sonra)

12 Numaralı Gadirü'l-Fırat

(Tercüme)

Lâkin hükümet ne yaptı. İşbu karakolhanenin zabıtı ben hükümete göndermişim izinsiz bir şey yapamam diyerek kendisinden yardım isteyenlere cevab verdi.

(Reddiye)

Evvela bunun aslı olmadığı muhakkakdır. Saniyen aslı olsa bile karakol zabıtının nizama olan reası yolundadır. Sahib-i mektub bilmiyormuki asakir-i şahane amirinden aldığı emirden bir hatve ileri gidemez yani başlı başına hane ve kubbe yıkamaz fakat derhal büyük zabıt yerine haberler gönderiyor. Bununla beraber elinden geldiği ve mezun bulunduğu derecede emr-i itfaiye say ve ğayret eyler. Nitekim öylece icra eylemişdir. Eğer zabıt aldığı emirden fazla iş işlemiş olsa nizam-ı askerlikden çıkar. Ve bu halde büyük zabıta hacet kalmaz. Bu adamın mantık bilmediği gibi nizamat-ı askeriyeye dahi vukfi yok imiş.

(Terceme)

Ya hükümet bu zabıtın hayrına kulak asmamış veyahud tatlı uykusundan kalkmamışdır. Nasılki taş madeninde boğulan onüç kişi için yaptı belki merkum zabıt haber vermemişdir. Bu iki tarihde merkum zabıt cezaya müstehak idi.

(Reddiye)

Hükümet rahatını ahalinin tamamıyla istirahatında bulur. Binâenalyh Hükümet-i saniyye'nin o gece gözüne uyku haram olmuşdur ve ne suretde ikdam eylediği beyan olunmuşdur. Taş kesdikleri mağarada garik-i seylabe-i esef olan adamlar onüç kişi olmayub on kişidir. Ve o vakit Vali-i' Vilayet Devletlu Paşa Hazretleri Haleb'de olmayub Ha-

ma'ya teşrif etmişler idi. Vekâletde Sabık Haleb Mutasarrıfı Saadetlu Pertev Paşa var idi. İttifak yevm-i mezkurde iki mühim iş serzede-i tehur olub birisini muma ileyh Pertev Paşa idâre-i ecnebiye müdüri İzzetlu Vasa Efendi ile Mektub-i Vilâyet muma ileyh halet bana havale eylemiş ve diğeri ki en ehemi olan mağara maddesidir. Oraya müsaraat ve cümleden evvel muma ileyhi İzzet Ağa'yı yetişdirdikleri gibi muma ileyhi Pertev Paşa dahi bizzat gitmişdir. Ve gece sabahlara kadar çalışılmış ve ahali dahi pek çok ğayret eylemiş ise de kaza ve kadere ne yapılur. İşte böyle susuzluğindan şikâyet eylediğimiz Arabistan çölünde insan suya gark olur bunda hükümetin ne kabahati ve ne sun'i vardır.

Bu iki tarihden muradı yangın ile mağara keyfiyemidir. Bunlar ise farz edelim ki harikde Aslan Dede Karakoli zabıtı kabahatlı olsun. Fakat Karakola üç dört saat bu'diyeti olan mağarada telef olan adamlar için nasıl mesul tutulsun. Âni mesul tutacak mahkeme var ise sahib-i mektubun mahkeme-i vicdaniyesi olmalıdır.

(Terceme)

Hükümet bir cihetle dahi zemme şayandır ki ziyan dide olanlara muâmele-i hoşnudi ifasına mecbur oldi. Bakalım bunlar için borcuni nasıl ifâ etdi.

(Reddiye)

Hükümet vazife-i nazifesini nasıl icrâ etmişdir. Harikzedeler için iane komisyoni açdı. Ve bundan evvel herbirini bizzat muamele-i hasene ile taltif buyurdi. Artık daha ne yapsın. Bizim yazdığımız ve sahib-i mektubun tahrir buyurduği işte umuma arz olunuyor medhe kim şayan-ı zimme kim çeşşandır. Bu babda insaf efkâr-ı umumiyeyi biz hüküm nasb eyledik.

﴿غدير الفرات﴾ ١٢٨٤

العربی		ترکی
٠(طبعت فی یوم اللاثا)٠	*)(*	٠(صالی کونی چیقار لمشدر)٠
السنة القمرية	﴿نومرو﴾	سنهٔ شمسیه
١٢٨٤ رجب الفرد ٨	١٢	تشرين اول ٢٥ ١٢٨٣

بو ورقه حلب ولایتی مطبعه سنده تمثیل اولنور * هذه الورقة تمثل فی مطبعة الولاية ولبس
طبعنه مخصوص یوم اولیوب حوادث روزگاره * لطبعها یوم مخصوص بل تابعة لوقوع
ومعارفه دائر آثاره تابعدر. فرات مشتریلرینه مجانا * الحوادث الكونية والاثار الادبية. تعطى لمشترى
ویریلور. سائرلرینه قرق پاره یه صاتیلور. * الفرات بلا ثمن. ولغيرهم هم بار بعشرين پاره.

Oniki numaralı Gadirü'l-Fırat'ın birinci sayfası

(Terceme)

Bekçiye karşı şekva olundi ve hapis olunub zincire konuldi.

(Reddiye)

Biddefaat yazdığımız vecihle tahkik-i madde için vakıan bekçi haps olundi ve fakat bekçiye zincir vurulmadı.

(Tercüme)

Ziyân dide olanların her biri buldukları kundakları ve hırsızlara yol bırakmak içün kırılmış olan demir parmaklıkları hükümete takdim eylediler. Vali-i Vilayet ise bunların müzakeresini meclis-i idare-i vilayete havale oldi ve meclis dahi bunlara nasihat vermeğe kalkışdı. Ki Hak Teala'nın emri böyle imiş tahammül etmeli ve bu getirdiklerinizin hiç

birisi isbat sayılmaz. Ve bekçide bu kadar vakitde mahpusda yatıyor. Cezası kafidir, bırakılması lazım gelir demiş ve bu cevab şu biçarelerin ne kadar gücüne gitmiş olduğuni tarif edemem artık musabin kat-ı ümid ederek yerlerine çekildiler.

(Reddiye)

Yanan yerde pencereli bir mağaza yok idi. Bu parmaklıklar kubbede olan parmaklıklar ise onların bir iki tanesi lüzumuna binâen itfay-ı harik için asker ve zabıtalara kırdırıldı ve bununla beraber hükümete öyle parmaklık gösterilmemiştir. Fakat tahkik madde ve hariden çıkarılub cenab-ı zabıtaya getirilen eşyanın ashabına i'tası için müsabin meclis-i idâre-i vilâyete celb olunarak zât-ı vilayet penahi dahi hazır oldukları halde tedkikât-ı lazıme icrasıyla beraber eşyâ-i mezkure ashabına verilmiştir. Ve bu sırada yanmış bir dükkanda bulunmuş olan Frengi ip tomarının yarısı yanıp yarısı yanmamağla buna kundak nazarıyla bakdıklarını ifâde eylemesi üzerine mezkur ip tomarı celb olunarak meclisce cümle müvacehesinde ledel-muayene kundak olmadığı anlaşılmışdır. Ve bu ip elyevm Meclis-i idare-i vilayetde mevcud olup canı isteyen harikzade dükkanın gücünemi gider yoksa hoşunamı burası malumdur.

(Tercüme)

Bu felâkete sebeb olan dahi serbest bırakılmış görünüyor.

(Reddiye)

Felâkete sebep olandan murad bekçimidir. Bekçi ise ber vech-i muharrer işi başında bulunmadığından dolayı hala mahbusdur. (Bakiyesi gelecekdir.)

14 Numaralı Gadirü'l-Fırat

(La Türki'de ki mektubun tercümesiyle Gadir'in reddiyesi maba'dındandır.)

(Tercüme-i Mektub)

Bundan sonra vali-i vilâyete bir çok arzuhaller takdim olunmuş ise de hiçbir kevne muâmele-i hoşnudi hasıl olmamışdır. Ve şimdiye kadar misli görülmemiş böyle bir irâdeye karşı bila perva şikayetden başka ne söylenür. Söylemeğe hacet yoktur ki o müezzinler ateşi temaşa idub ahaliye haber vermediler. Bu halde şayan-ı ta'zır iken hiçbir tenbihat ve tekdire layık görülmedi. Teessüfli ifadatımızdan malum olabiliyorki şu memleketin en büyük işleriyle en küçük işleri ne gibi idâre olunuyor.

(Reddiye-i Gadir)

Vali-i Vilâyete takdim olunan arzuhal istihsal-ı hoşnudileri zımnında Bab-ı Ali'ye takdim olunmuş ve derekab bi iâne komisyoni teşkil kılınmışdır. Vakıan böyle bir idarenin misli görülmediğini bütün Haleb ahalisiyle beraber bizde tasdik ideriz. Zira Elhamdulillah ebvâb-ı su istimalat-ı mesdud rahat ve emniyet mevcuddur. Hatır için büyük ve küçük bir iş görülmüyor ve kâffe-i umur-i nizam ve hakkaniyete Tevfik ediliyor.

Bu idâre-i sâlimeyi beğenmeyen olsa olsa mikde de şahid mağrurun dinlenmesinden ve mahkemede şahid-i zur'un dinlenmesinden istifade edenler olmalıdır. Müezzinler evvelki nüshalarımızda beyan olunduğı vecihle ifây-ı vazife eylediği içinmi tazir olunmalı idi. O zamanların geçdiğini sahib-i mektubun sem-i hakkaniyetine söylüyoruz var ise işitsin.

(Tercüme)

Araba yolunun işleri ne haldedir. Bu husus için dahi bir defa ayrıca söyleriz.

(Reddiye)

Araba yoli günden güne ilerlemekde olub yakında Birecik yoli hitam bulur. Sahib-i mektub bu husus için dahi ne söyler ise cevabını vermeğe Gadir'de hazırdır.

(Terceme)

İşbu vukuatın nakliyatını Haleb Vilâyeti gazetesi olan Fırat'da tab' olunan mebahis hükümete dokundi sözüyle bitiririm.

(Reddiye)

Fırat'ın yazdığı doğru şey hükümete neden dokunacaktır bilemiyoruz. Var is doğruluk sahib-i mektubun aklına dokunmuş olmalıdır.

Zira Fırat işbu mübahese hiçbir kevnc cerh olunmağa şayeste değildir. Ve derununda hiçbir doğru lakırdı yokdur.

Bu babda Hükümetin müstehak olduği mehdi Fırat'ın bi hakkın ifa edemediğini herkes dasdik eder. Yangın hakkındaki Fırat'ın yazdığı makaleler meyanda olub münderecatında ne yalan var ise tayin-i madde olunarak beyan buyurulsun taki enzar-ı umumiyeye arz edelim yalanmıdır değilmidir anlaşılsın. Derununda hiçbir sahih lakırdı yokdur bahsine gelince Fırat'ın hep yazdığı sahih olduğundan hatta yalan dolan ibaret düzme konuşma bu mektubun tercümesini dahi sahifesine derc eylemeği Fırat kabul etmedi. Bizim kabulümüz ise mektubun ekâzib-i merdudesini meydana çıkarmak niyet-i halisanesine müstenittir.

﴿غدير الفرات﴾

تركى	١٢٨٤	العربى
(بازارايرتسى كونى چيقار لمشدر).	*)(*	(طبعت فى يوم الاثنين).
سنهٔ شمسيه	تشرين الثانى	رجب الفرد	السنة القمرية
١٢٨٣	٦	١٤	٢١	١٢٨٤

بو ورقه حلب ولايتى مطبعه سنده تمثيل اولنور * هذه الورقة تمثل فى مطبعة الولاية وليس
طبعنه مخصوص يوم اولوب حوادث روزكاره * لطبعها يوم مخصوص بل تابعة لوقوع
ومعارفه دائر آثاره تابعدر. فرات مشترىلرينه مجانا * الحوادث الكونية والآثار الادبية. تعطى للمشترى
ويريلور. سائر لرينه قرقر پارهيه صاتيلور. * الفرات بلا ثمن ولغيرهم بار بعشرين پاره.

والئ ولايت دولتلو پاشا حضرلرى وكائنه مركز متصرفى سعادتلو سالم پاشايى براغه رق ومعيتلرينه ولايت دفترداری عزتلو چلبى افندى يى اله رق بيره جك يولى معاينه واورنده ايله حوالسنى كشت وكذار بيوريق اوزره ماه حالك اون طقوز نجى جمعه كونى مركز ولايتدن حركت وبوكون ساعت بش بچقدة بيره جكه مواصلت بيورمشلردر.

طرسوس قائمقامى عزتلو امين بك مرسين قائمقاملغنه ومرسين قائمقامى رفعتلو محمد افندينك طرسوس قائمقاملغنه تحويل مأموريتلرى اجرا اولنمشدر.

رسم دخانك تعديلنه دائر اعلاننامه در

الحال هذه هر جنس توتوندن على السويه النقده اولان قيمه دن ايكى غروش رسمدن صرف نظرله بعد ازين اك ادنا فيأتدن قيمه سى يدى بچق غروشه قدر صاتيلان دخانلردن على السويه نقدا التمش غروش رسم النمسى ويدى بچق غروشدن يوقارى يكرمى غروشه قدر فروخت اولنانلر جنسنه كوره هر قاچه صاتيلورايسه قيمت رائجه لرينك برمثلنه مساوى رسم النمسى واشبو قيمت رائجه سنك برمثلنه مساوى النه حق رسم نقدا تأديه اولنوزسه يوزده يكرمى اسقونطه بالتنزيل اصحابنه ترك يوم الجمعه تاسع عشر الشهر الجارى حضرت والى الولاية دولتلو جودت پاشا ايچى وكيلا منصرف المركز سعادت سالم پاشا واستصحب معه دفتردار الولاية عزتلو چلبى افندى وشرف لمعاينة الطريق الذى بدأ بعمله من بيره جك الى حلب وفى نيته التوجه لاطراف اورفه لرى احوالها وبهذا اليوم الساعه خمسه ونصف نهارا واصل الى بيره جك بتمام الصحة وكمال العافية والسلامه.

تحولت قائمقامية مرسين لعهدة عزتلو امين بك قائم مقام طرسوس وقائم مقامية طرسوس لعهدة رفعتلو محمد افندى قائم مقام مرسين بطريق المبادلة.

اعلاننامه فى تعديل رسم الدخان

صدر القرار بالارادة السنية الملوكية فى صرف النظر عن اخذ رسوم الدخان الحالية اى فى الاقة اثنا عشر غرشا وان من الان فصاعد الدخان الادنى الذى تباع اقته الى سنة ٧ فيؤخذ عنه فى الاقة ستة قروش على السوية والذى يباع من ٧ الى ٢٠ قرشا فيوخذ رسمه مثل قيمته رائجة كما يباع على حسب جنسه وهذا الرسم المثل اذا اعطى

Ondört numaralı Gadirü'l-Fırat'ın birinci sayfası

(Tercüma)

Bu vukuat geçtikden sonra müstaid istiâl meta' satanların memleketden çıkarılması için hiçbir kevne tedabir icra olunmamışdır. Bekliyelim ve bakalım bu vazifesizlikden daha ne büyük felâketler meydana gelecekdir.

(Reddiye)

Böyle şeyleri furuhat eden Attar Çarşısı ise bu çarşı Dersaadet'de Mısır Çarşısının satdığı şeyleri satar bir çarşıdır. Fakat bazı dükkanlarda kadimden beri barut bulunduğundan onlar çıkartılmış ve bu çarşının teşkil olunan komisyon-i mahsus marifetiyle üstü kebir kemerli olarak müceddeden inşasına başlattırılmış olmasıyla bu babda dahi Hükümet-i seniyye vazifesini tamamıyla ifa eylemişdir. Bu sahib-i mektubun bakıb beklediği felâkete böyle gider ise kendu uğrayacağında yani yalancılığının böyle serzeniş-i aleniyesiyle peyder pey mücazat göreceğinde şübhe yokdur. (Bakiyesi sonra)

15 Numaralı Gadirü'l-Fırat

(Hulasa-i Reddiye-i Gadir)

(İşbu hulasa bir Teklif ve bir Hitâb ve bir Hatime ve bir İ'tizarı şamildir.)

Mısra

(Kelamtedez olur zahir kişinin kendi mikdarı)

Meslulunca hakikat-ı insanın kelâmı derece-i aklı ve urefanın mizanıdır. Çünki deliye deli dedirten güftâr-ı perişanıdır. Sahib-i mektubun aklı başına ne kadar yar ve nasıl fetanet şiar olduğuna işbu mektubun her fıkrasını delil getirsek bize gücenmemelidir. Zira bu mektub kendi elinin emeği ve efkârı hadpesendânesinin örneğidir. İnsanın kesbi yed-i ihtiyarındadır. İhtiyar elde değilse (el-cununu fununun) dan bu da bir fendir. Bu mektubun kaleme alınışıda dahi kaideten pek çok hatalar var ise de bahsine girişmek haric-i sadr olduğundan mesleğimize münafi ve münderecatına atf-ı kelâm olunacak olur ise maddeten gayr-i ma'kul olduğu gibi mana dahi makbul olmadığına reddiyelerimizdeki izahat kâfidir.

Gelelim (La Türki) ye. Bu gazete taraf götürmez ve geryu-i arzkâriye gitmez doğruluği iltizam etmiş bir gazete ise bir minval-ı meşruh maddi ve manevi esâsen ve aklen mecruh ve safsata ve deruğ ile memlu ve mehlut böyle bir mektubi sahife-i beyanına neşretmesün diyemez ve demekliğe de hakkımız yokdur. Fakat şu yangına dair Fırat'daki makaleleri dahi okumalı ve bu mektubdaki tenakusa ve olmaz sözlere dikkat

edüb hiç olmaz ise " Fırat böyle diyor ve sahib-i mektub şöyle yazıyor hakikatı henüz malum olamadı" yolunda bir şey yazmalı idi. Mademki şu vazife-i' bitarafane ve rastkârâneyi icra eylememişdir. Bundan dolayı (La Türki)yi takib eylemekdeki hakkımızı afv buyursun ketm eylememeğe mecburuz.

Yok yok ta'yib eylemeyelim diyelimki Haleb'in Dersaadet'e bu'd-i mesâfesi cihetiyle (Fırat)ı görmemişdir.

Ba evvela "Haleb'de bir yangın olmuş ise de nasıl vuku' bulduğuna dair daha ma'lumat-ı sahiha alınamamışdır. " gibi bir bend neşreylemiş ve saniyen bu harıka mütedâir (Kurye Duryan) gazetesinde elli ve ayaklı yalanı görünce istikamet-i tabiyesi icabınca artık sabrı yanub " bir adam ateş olsa cürmi kadar yer yakar" mesele-i meşhuruyla tahtie ederek bir makale-i makule yazmış olan ve (La Türki) gibi Dersaadet'te tab' olunan (Ruznâme-i Ceride-i Havadis)idemi görmedi.

Haydi bunun içünde şöyle söyleyelim ki (Ruznâme-i Ceride-i Havadis) matbaasıyla (La Türki) matbaası arasında Halic Dersaadet yani (Ruznâme) Bab-ı Ali civarında tab' olunub (La Türki) Beğoğlunda basılmakta olduğundan beynlerinde bir saat mikdarı budiyet vardır. Binâenalyh onuda görmedi.

Pek a'la buda böyle olsun. Lâkin kendusi gibi Beyoğlunda basılub bu yangın hakkında sahihce i'tayı ma'lumat eden (Levand Herald) gazetesi içün ne diyelim acaba. Bunuda mı görmedi.

Eğer (La Türki) der ise (Ruznâme) Türkçe ve (Levand)İngilizce olduğundan lisanlarına aşina değilim. (Gadirü'l-Fırat) da suâl eylerki böyle gazete ve böyle gazetecilik olurmu. (Teberekallah)

Eğer (La Türki) der ise bunlar mektub-i mechusun tabından sonra neşrolunmuşdur.

(Gadirü'l-Fırat) dahi sual ederki pek güzel varsun öyle olsun onları gördükden sonra tashih-i mesele etmemelidir. Ve müşterilerine doğruyi bildirmemelidir.

Eğer (La Türki) der ise (sahib-i mektub)un yalan dolan yazımız yani ğill-u gışsız merd olduğuna güttüğümden dolayı badi-i emirde ne kayd-ı ihtirazı tahrir ve ne de muahharan meseleyi tashih eylemeğe mecburum (Gadirü'l-Fırat) da böyle cevab verirki mademki (La Türki) bu itikadadır. Bila tereddüd ber veci âtî teklifimizi kabul eylemelidir.

تركى	١٢٨٤	العربى

٠(چهارشنبه كونى چيقار لمشدر)٠	*)(*	٠(طبعت فى يوم الاربعا)٠
سنهٔ شمسيه	﴿نومرو﴾	رجب الفرد السنة القمرية
تشرين الثانى	١٥	٢١ ١٢٨٤
٦		
١٢٨٣		

بو ورقه حاب ولايتى مطبعه سنده تمثيل اولنور * هذه الورقة تمثل فى مطبعة الولاية وليس
طبعنه مخصوص يوم اولمويوب حوادث روزكاره * المطبعها يوم مخصوص بل تابعة لوقوع
ومعارفه دائر آثاره تابعدر٠ فرات مشتريلرينه مجانا * الحوادث الكونية والآثار الادبية ٠ تعطى لمشترى
ويريلور٠ سائرلرينه قرقر پاره يه صاتيلور ٠ * الفرات بلا ثمن ولغيرهم بادبعين پاره ٠

﴿خلاصهٔ رديه غدير﴾*

(اشبو خلاصه برتكليف وبرخطاب وبرخاتمه)
(وبر اعتذارى شاملدر)

مصرع

(كلامندن اولورظاهر كشينك كندى مقدارى)

مدلولنجه حقيقة انسانك كلامى درجهٔ عقل وعرفانك ميزانيدر٠ چونكه دلى يه دلى ديديرلر ان كفتار پريشانيدر٠ صاحب مكتوبك عقلى باشنه قدر يارو نصل فطانت شعار اولديغنه اشبو مكتوبك هر فقره سنى دليل كتورسك بزه كوجنمامليدر٠ زيرا بو مكتوب كندى الك امكى وافكار خود پسندانه سنك اورتكيدر٠ انسانك كسبى يه اختيارنده در٠ اختيار الده دكل ايسه (الجنون فنون) دن بوده برفندر٠ بو مكتوبك قلمه الينشده دخى قاعدهٔ يك چوق خطالر وارايسه ده بحثنه كيرشمك خارج صدد اولديغندن مسلكمزه منافى ومندرجاتنه عطف كلام اولنه جق اولورايسه مادة غير معقول اولديغى كبى معنا دخى مقبول اولديغنه رديه لرمزده كى ايضاحات كافيدر٠ كلمه لم (لاتركى) يه بوغزنه طرف كوتمزوكريوء غرضكارى يه كيتمز طوغرى يانى التزام ايتمش بوغزنه ايسه برمنوال مشروحماديو معنوى اساساوعقلا

﴿خلاصة ردالغدير﴾*

(هذه الخلاصة تشتمل على تكليف وخطاب)
(وخاتمة واعتذار)

مصرع

(ان المقال دليل عقل القائل)

لايخفى ان الكلام هو الدليل الاقوى على صفة متكلمه ومقداره وهو القسطاس المستقيم لوزن عقل قائله وعرفانه وان الحكم على المجنون فى جنونه لايصدر الاعن هزيانه فى حركاته وفتونه فلو اوردنا كل فقرة من فقرات هذا الكتاب وجعلناها دليلا قياسيا على رصانة عقل صاحبه وشاهدا عدلا على فطانة كاتبه فلا يثبتنا لان يداه خطت منه السطور وآكف افكاره نظمت به فرائد ذاك الدر المنثور وكسب المرأ فى يد اختياره وان لم يكن كل (الجنون فنون) يكون من بعض اوصافه وشعاره وقدوقع فى قاعدة تحرير الكتاب كثير من الخطأ الا ان الغرض اليه والبحث عنه مناف لمسلكنا وخارج عن الصدد وان انعطف الكلام لمندرجاته فهى مسئلة غير معقولة كما ان معانيها لم تكن مقبولة وايضاحات تقديرنا عنها فى درجة كافيه ٠

فلنرجع الى (لاتركى) فهذه الجريدة ان كانت فى الحقيقة لاتراعى الطرف ولاتذهب مذهب الغرض وتلتزم الصدق وقول الحق فلا تكافهما

Onbeş numaralı Gadirü'l-Fırat'ın birinci sayfası

(Teklif)

Evvela (Sahib-i mektub)a teklif ederizki madem kenduleri buradadır, cüz'ice zahmete katılub matbaamıza buyursunlar ve eğer matbaamıza gelmek zahmetinden kaçunurlar ise mahallerini beyan etsinler kendusiyle müşerref olalım. Ve birlikde gidüb kemâl-i hakkaniyetle yangın yerini keşf edelim ve muhterik olan dükkanları birer birer sayalım. Ve beşbin dilenciyi arayup tarayup bulalum. Ve mikdar-ı ziyanı yanan hesab kitab edelim. Ve harikde kim çalışmış ve kim çalışmamış ve nasıl olmuşdur, buralarını umumun lisanından işidüb öğrenelim.

Saniye (La Türki)ye dahi teklif eylerizki bizim yazdığımızda tashih-i mesele etmez ise hem Haleb'in çarşılarının nasıl kargir olduğunu görüb anlamak ve hemde ber vech-i muharrer birlikde tahkik evka' olunmak üzere buraya bir adam göndersin. Eğer Fırat haksız çıkar ise gönderilecek adamın yol masrafını ifaya ve mahkeme-i ticârete masarıf-ı mezkure içün depozito olarak şimdiden akçe i'taya hazır ve muhayyerdir.

Yok haksızlık (La Türki) tarafında kalur ise göndereceği adamın bulacak yol masrafını neşrine vasıta olduği yalanın cezây-ı nakdi saysun. (Tetimmesi sonra)

16 Numaralı Gadirü'l-Fırat

(Hulasa-i Reddiye-i Gadir'in maba'didandır.

(Korya Doryan ve İmpersiyâl Gazetelerine Hitab)

Ey gazeteler sizin dahi bu yangın hakkında neşrine vasıta olduğumuz birer bendi gördük ve her bir fırkası La Türki'deki mektubun münderecatı gibi sıhhatdan Müberra akezube-i hande feza olmağla ve bu bendlerin dahi sahib-i mektubun efkâr-ı ğarazkâranesine câdem olmak üzere bir karından doğmuş iki birader-i a'cube ferma olduği anlaşılmağla serapa okuduk pek çok güldük. Reddiyemiz mezkur bendlerede cevâb sevab olub tekrar cevab kaydında bulunmak madudi-i ta'dad kabilinden olacağından bundan sarf-ı nazarla fakat ber minval murakkam (La Türki)ye olan teklifimizi kâmilen sizede ediyoruz.

(Hatime)

Şu sahib-i mektub ile üç gazeteye vaki olan şu teklifimiz mücerred sıhhat ve hakikat-ı hâlin zahire ilıracı maksadına mübteni olmağla muma ileyhin kabul etmek veyâhud etmemek bahsi şimdilik şöyle dursun lâkin bütün dünyada ne kadar hakkaniyeti iltizam eyleyen gazeteciler var ise onların katında şayan-ı takdir olur ümidindedir.

(Artık hatimemizi bu sözle bitirmeği münasib gördük.)

﴿غدير الفرات﴾

تركى	١٢٨٤	العربى
٠(چهارشنبه كونى چيقارلمشدر)٠	*)(*	٠(طبعت فى يوم الاربعا)٠
سنهٔ شمسيه	تشرين الثانى ﴿نومرو﴾	شعبان المكرم السنة القمرية
١٢٨٣	١٥ ١٦	١ ١٢٨٤

بو ورقه حلب ولايتى مطبعه سنده تمثيل اولنور * هذه الورقة تمثل فى مطبعة الولاية وليس
مطبعه مخصوص يوم اولوب حوادث روزكاره * لطبعها يوم مخصوص بل تابعة لوقوع
ومعارفه دائر آثاره تابعدر. فرات مشتريلرينه مجانا * الحوادث الكونية والآثار الادبية. تعطى لمشترى
ويريلور. سائر لرينه قرق پاره ديه صاتيلور. * الفرات بلا ثمن والغير هم بار بعين پاره.

والئ ولايت دولتلو پاشا حضرتلرى اورفه يه
تواصلت بيورمشلردر.

﴿خلاصهٔ رديهٔ غديرك مابعدندر﴾

(قوريه دوريان وايمپرسيال غزته لرينه)

﴿خطاب﴾

اى غزته لر سزك دخى بو يانغين حقنده نشرينه
واسطه اولديغكز برر بندى كز وردك وهر
برفقره سى لاتركيده كى مكتوبك مندرجاتى
كبى صحتدن مبرا اكذوبهٔ خندهٔ فزا اولغله
و بو بندلرك دخى صاحب مكتوبك افكار غرضكارانه سنه
جادم اولمق اوزره برقارندن طوغمش ايكى
برادر انجوبه فرما او لديغى اكلاشلمغله سراپا
او قودقلرى چوق كولدك. رديه من مذكور
بندلرده جواب صواب اولوب تكرار جواب قيدنده
بولنمق معدودى تعداد قيلندن اوله جغندن بوندن
صرف نظر له فقط برمنوال مرقم (لاتركى) يه اولان
تكليفمزى كاملا سزه ديه بورز.

(خاتمه)

شو صاحب مكتوب اليه اوج غزته يه واقع اولان
شو تكليفمز مجرد صحت وحقيقت حالك ظاهره اخراجى
مقصدينه مبتنى اولمغله مومى اليهمك قبول ايتمك
و ياخود ايتمامك بحثى شمديلك شويله طورسون

حضرت دولتلو والى الولاية الافخم وصل بالدولة
والاقبال الى اورفه.

﴿ما يلى خلاصة رديهٔ الغدير﴾

(خطاب الى غازينات قوريه دوريان)

(وايمپرسيال)

ايها الغازيتات اطلعنا على ما نشرتم من البنود
فى حق هذا الحريق فوجدنا كل فقرة منها كمندرجات
مكتوب الى (لاتركى) مبرأة عن الصحة فى الاملاء
بل اكذوبة تستوجب الضحك والاستهزاء وهذين
البندين هما لافكار صاحب الكتاب خادمين قد
تولدا من بطن واحدة فكان كلاهما لاخيه عضدة
وساعدة فقرانا هما مرة بعد اخرى ورأينا كلا منهما
للضحك اولى واحرى وردنا فى هذا الباب هو
لهذه البنود ايضا جواب واى جواب قارن
الصواب فبناء عليه صرفنا النظر عن تكرار الافادة
اذ لا طائل فى الاعادة بل انا نكلفكم انتم ايضا
تكليفنا الذى كلفناه الى (لاتركى) بتمامه.

(خاتمة)

و تكليفنا هذا لصاحب الكتاب ولهؤلاء الغازيتات
الثلاث ما كان الا لقصد اظهار حقيقة الحال
وان اغضضنا الطرف وكففنا ذمام الطرف فى
قبوله وعدم قبوله من قبل المومى اليهم فتؤمل على

16 Numaralı Gadirü'l-Fırat Gazetesinin birinci sayfası

Bu üç gazetedeki makalat-ı kâzibenin asıl muhrirlerine şöyle derizki beytu'l-an kebutin oturduği misillü yarısı görinür ve yarısı görünmez durmak haklı adım içün neden lazım geliyor. Çünki hak yedlerindedir. O hakkı izhar eylemek niyet-i sahihasına müstenid olan böyle bir davet-i aleniyemize icabatda kat'a tereddüd etmeyüb kabul eylemeleridir. İşte meydan tahkik hangisinin canı ister ise buyursun. Bak efendim bak yeter. (i'tizar gelecekde)

Gadirü'l-Fırat'ta Urfa Kalesi

Gadirü'l-Fırat içeriğinde haberlerin dışında edebiyat, tarih ve sosyal konulara da yer vermiştir. Zaman zaman Haleb ile birlikte Haleb'e bağlı liva ve kazaları tanıtıcı yazılar yer almıştır. 29 Teşrin-i Sâni 1284 tarihini taşıyan 18 numaralı nüshasında, Urfa kalesini tanıtıcı bir yazı yer almıştır. Çıkan yazı şöyledir;

"(Urfa'nın Kal'asına Dair Malumat-ı muhtasara)

Urfa'nın cenub cihetinde ve mürtefi Cebel'in üstünde bir kal'a olub bunun memlekete karşu bulunan canib-i şimalisinin hisari üzerinde Hazret-i İbrahim Aleyhisselam'ı nar'a ilka içün Nemrud-i merdudun kurdurduği mancınık asarından olarak yonma taşdan mamul iki direk vardır. Ve bunların müdeveruşşekl olub birbirine budiyeti otuz hatve ve boyları tahminen yiğirmi arşundan ziyâdedir.

İşbu amudlara muabil kal'anin aşağısında müşarun ileyh Hazret-i İbrahim aleyhisselamın dünyayı teşrif buyurdukları (Mevlid-i Halil) namıyla ma'nun bir cami nur lami' vardırki mihrabının içinde kenarı mukalkalı mağara olub derununda bir ma-ı mübarek feveran ve feyzan eylediği halde balasında fanus avize-i mukaddes gibi (mehd-i Halilullah) o yahtadır. Zikr olunan cami feyz-i camiin ğarb tarafında (Halilülrahman) ismi samisinde bir namazgah olub (Ayn Zeliha) denilen gölün bir sakiyesi namazgah-ı mezkurun içinden cari ve bu cami ile namazgahın arasında bağçe vardırki Gülistan-ı Halilullah sanidir. (Mevlid-i Halil) camiinin kıblegahında feyz feza olan âb-ı hayatın ayağı (Ayn Zeliha) gölüyle birleşdiğinden mâeyn-i mezkurinin iltika eylediği mahalle Urfaca (Mecmaul-Bahreyn) deniliyor.

Ol ateşki tutuşduran Nemrud'i hirman adlarına yakmış ve Halilurrahman içün Gülzar-ı selâm olmuş idi. . Onun yerinden kaynayan âb barid ve safi hayli mütezayid ve vafi olub o sudan balık avlamak gayr-i mütemeyin ad olunmuş ve avcılarının şikarı zaman gecikmeksizin canlarına kâr kılmış olduğu oraca meşhurdur.

Şu zülâl-i bi misâl içinde küçükli ve büyükli guna gun semek nâ mütenâhi kem ahiye yüzmekde ve meyanı miyahda tabeş renga reng mahi asuman firuze famın gıbta balış pertev-i mühür ve mâhı olacak rütbede parıldamaktadır.

Bu balıklarda seyyad korkusi ve şebike ve kalabe düşüb kapılmak kaygusi olmadığından leb-i cedvelde bir adam görseler taleb-i nevâle ile tehez bez denbâle-i niyaz ve başlarını sudan çıkarub lisân-ı hâl ile tekellüme ağaz eyleyerek bus kenar istikbal ederler. "

Aynı nüshada Urfa muhabirinin şehir ayini ile ilgili gönderdiği mektuba da yer verilmiştir.

"Urfa'da bulunan muhbirimizin gönderdiği mektubdur.

Veladet-i Hazret-i Padişahî'nin ruz-i mesedet berruzunde Urfa'da icrâ olunan şehr ayine dairdir.

Ol yevm-i mütemeyende sabahleyin saat beşe doğru umurin-i Livâ ve bilcümle vücuh ve eşraf-ı belde ve ondan sonra rüesayı rahaniye Hükümet dairesine gelüb mutasarrıf-ı Livâ saadetlu Ziya Paşa vasıtasıyla takım takım zat-ı cudi tesemmat cenâb-ı vilayet penahi ile zuhur-i şeref mülâkat olarak ifay-ı merasim-i mübareke eylemişlerdir.

Ve alay-ı cenâb-ı mutasarrıfının barikâ-i himmet-i celilesiyle yevm-i mezkurun ahşamisi daire-i mezkure kanadil veya mesil ile tezyin ve sat birden dörde kadar yanılan ve yakılan renga reng fişenkler ve gun-a gun mahtablar ile çarh-ı feleklerden başka kal'a ve çadır isimlerinde sanayi-i nariye icrây-ı şehrayin-i azim olmuş ve şenliği görmek üzere gelen memurin ve ümera zabıtan-ı kirâm ve eşrâf ve hanedan ile muteberan ... şerbet vesâir itasıyla vesâil aramışları istikmal kılınmışdır. Bi hakki ayet (Allahu nurussemavati) ziya balış mişkat-ı kainat olan şems ve kamer münevver oldukça zat-ı Hazret-i padişahinin velâdet-i Humayunlarına musadif olan nice nice ruz-i meserret meruz şenliklerinin icrasıyla cümlemizin dide-i mefeharetleri kariri olsun amin. "

10 Mart 1284 tarihini taşıyan 26 nolu Gadirü'l-Fırat'ta ise Haleb vilayeti ve bağlı sancaklar ve buralarda yaşayan halkın sosyal ve dini inançları ile ilgili bilgi aktarılmışdır.

" İşde Haleb vilâyet-i celilesi zikr olunan mevaki-i mühimmeyi şamil olduği gibi bu mevkilere ciran olan Adana ve Maraş sancaklarını ve cabal ve mehâl-ı mezkureden müceddeden teşkil olunan Peyas ve Kozan sancaklarını cevabını ez meyaş gah mefsedet-i Araban olan Urfa Sancağı havi ve birde Haleb ve Bağdad ve Suriye ve Diyarbekir vilayet-i celilelerine yetmişer ve seksener saat mesafe bu'dunda ve havalisi hali

ani'l-ahali olarak çölün orta yerinde bulunan (Zor) kıt'asını yani (Deyr) Kaymakamlığını muhtevidir.

Merkez-i Vilayet olan Haleb şehri ise bender-i ticâret bir sevâd-ı a'zam iken yolsuzluği ve İskenderun ile Haleb arasındaki (Reyhaniye) aşiretinin ve bunlara mededres olan Salifül-beyan (Kürd Dağı) ve (Gavur Dağı) eşkiyasının uygunsuzluği cihetiyle Haleb'in deniz ciheti bayağı mahsur hükmünde olduği misillü cihet-i berriyesi dahi denize teşbih olunsa seza olan (Şamye) ve (el-cezire) kıtalarına münkasım bulunan çöldür. Bu çölde meşreb ve meslek ve mezhebi nâ mâlum ve yekdiğere muğayir va'd ve nice nice akvam-ı muhtelife olub bunların herbiri güci yettiğini öldürmek indlerinde emr-i ma'ruf gibidir.

Netekim denizde küçük balıkları büyük balıklar yutar ve bunların ikamet ve hareketi mevâsime tabi olub yazın ma'murelere yaklaşurlar ve kışın beyaban Arabistan'da dolaşırlar. Netekim balıklar rüzgara tabi olan suyun akındısına giderler.

Zikrolunan elviye muhtelif ve gayr-i muhtelif olarak (Türk) ve (Kürd) ve (Arab) ile mezâhib-i muhtelifede bulunan Hiristiyanları cemidir. Türkler ekser (Hanefiyü'l-mezheb) iselerde bazı mahallerde (Nusayri) dahi vardır. Kürdlerin ekseri mezhebi ve âyini pek bozulmuş ve belki bütün bütün çığırdan çıkmış bektaşilik)dir. İşbu beş kısım dahi hep (Papa)nın riyâset-i ruhaniyesini tasdik ederek akayidce beynlerinde bir fark yoksada kiliselerinde (Rum Katoliği) rumca ve (Ermeni katoliği) Ermenice ve (Süryaniler) Süryanice ve (Maruniler) Arabca ve (Latinler) Latince icray-ı âyin eylediklerinden kilisece yekdiğerinden mütemeyiz olarak herbirisinin reis-i ruhanileri başkadır.

Urfa'da dahi böyle epeyce mezheb karışıklığı oldukdan başka orada (Süryani) dedikleri Hiristiyanlar (Ya'kubi) mezhebinde olub (Katolik) değillerdir. Ayntab'daki (Protestan)lar dahi iki kısma münkasım oldilar. Ki bir kısmı (İngiltere) ve bir kısmı (Amerika) vaazlarına tabiyet etmektedirler. Böyle sakin ve sükenası arab saçı gibi karmakarışık eczadan teşkil buyrulan Haleb Vilâyet-i celilesi müşarun ileyh Hazretlerinin ittihaz buyurmuş oldukları tedabir takdir peşendileri semere-i aleniyesi olarak pek çok ilerlemiş ve her tarafında asar-ı ıslahat ve teşkilat sernümay-ı zuhur olmuşdur.

Aşayir-i ekrâd ve etrâk haneleri terkilerinde ve çoluk çocukları hayvanlar sırtında olarak şurada burada başıboş gezmekde oldukları halde şimdi cümlesi semt semt ve takım takım mahall-ı münasibede iskân edilmişdir. Ve eser-i beşer denecek bir şey olmayub cabcacılan sürüleri görilen (Çukurova) müceddeden I'mar olunan müteaddid

mezraalardan başka reside-i kemâl olmuş pamuk mahsulatıyla bembeyaz kesilmiş ve yeniden karyeler teşkil olunub dam ve haneler yapılmışdır.

Alelhusus merkez mutasarrıfı olub ibtidây-ı teşkilatda Kozan Mutasarrıfı bulunan Saadetlu Sâlim Paşa'nın eser-i himmet ve hasafeti olmak üzere yeni ıslah edilen Kozan Sancağı ıslahat-ı lazimiyesiyle beraber usuli vilâyete tevfikan mecâlis-i vesâireyi sâir elviyeden ol mevki-i eczaya koymuş ve bu dahi mutlak muvaffakiyet-i celile Hazret-i cihânbani'ye müstenid olan müşarun ileyh Hazretlerinin tedabir-i saibesi cümle-i celilesinden bulunmuşdur. Ma'murelerden aşayir-i Araban takımı ise (mesable) yani ahz-u a'ta etmek üzere karyeler gelüb gitmeğe ruhsat verilmek içün cânib-i hükümete (vergi) vermekle başlamışdır.

El-hasıl zat-ı sami-i cenâb-ı Riaysetpenahinin Rumeli cihetlerince memur buyuruldukları hatb-ı azim ve mühimmeyi hüsn-i ifa buyurmuş oldukları misillü ber vechi muharrer fırkâ-i islahiyece dahi icra eyledikleri ıslahat ma'lum-i sigar ve kibardır. Ve Haleb vilâyeti celilesine ibtidây-ı memuriyet-i alilerinden bu ana kadar muvaffak bilhayr oldukları icraat ve ıslahatın değil müfredatını beyan etmek külliyetini ta'dad ve bihakkın tavsif genca yeşpezir havsalâ-i hâme olamaz.

العربى	١٢٨٤	ترکی	
٠(طبعت فی یوم الاربعا)٠	*)(*	٠(چهارشنبه کونی چیقارلمشدر)٠	
السنة القمریة	شعبان المعظم	﴿تومرو﴾	تشرین الثنی	سنهٔ شمسیه
١٢٨٤	١٥	١٨	٢٩	١٢٨٣

بو ورقه حاب ولایتی مطبعه سنده تمثیل اولنور * هذه الورقة تمثل فی مطبعة الولایة ولیس
طبعنه مخصوص یوم اولیوب حوادث روزکاره * لطبعها یوم مخصوص بل تابعة لوقوع
ومعارفه دائر آثاره تابعدر٠ فرات مشتریلریندن مجانا * الحوادث الکونیة والاثار الادبیة ٠ تعطی لمشتری
ویریلور ٠ سائرلرینه قرق پاره دیه صاتیلور ٠ * الفرات بلا ثمن ولغیرهم باربعین پاره ٠

بوسنه ولایتی دفتردارلغی رتبهٔ اولی صنف ثانیسیله مکتوبی مالیه معاونی سابق سعادتلو رضا افندی یه توجیه بیورلمشدر ·

قره حصار شنجاغی محاسبه جیسی سابق اکاه افندینك وان شنجاغی محاسبه جیلکنه ووان شنجاغی محاسبه جیسی سابق سلیمان افندینك بایزید شنجاغی محاسبه جیلکنه وبایزید شنجاغی محاسبه جیسی فخری افندینك قارص محاسبه جیلکنه وقارص محاسبه جیسی سابق شکری افندینك قره حصار محاسبه جیلکنه تجایش مأموریتلری اجرا بیورلمشدر ·

لیلهٔ برات مسعدت ایاتك ولادت پر میمنت حضرت ظل اللهی یه تصادفی تفأل باخیر اولمغله رق حصول ترقیات مطلوبه ایچون جمله نك الرك یدیمین یسارنده بر برات عالیشاندر نیجه برات که بیاض قرطاسی زینت بخش رنك کافور وسواد سطوری رونق شکن عیون الحور اولوب طغرای غرای حضرت پروین ومهر منیری بدر اتم کبی نور افشان زمان برق نشاندر ·

(وبالشکر تدوم النعم) مضمونجه تحدیث نعمت وایقای وجیبهٔ محمدت ضمننده بولنمجه قبلهٔ همایونی ایله ولایت دائره سی پك مکمل ومزین

وجهت دفتر داریة ولایة بوسنه بالصنف الثانی من الرتبة الاولی لصاحب السعادة رضا افندی معاون مکتوبی المالیة سابقا ·

وجهت محاسبجیة وان لاکاه افندی محاسبه جی قره حصار سابقا · ومحاسبجیة لواء بایزید سلیمان افندی محاسبه جی وان سابقا · ومحاسبجیة قارص فخری افندی محاسبه جی بایزید سابقا · ومحاسبجیة قره حصار لشکری افندی محاسبه جی قارص سابقا بطریق المبادله ·

ان تصادف ولادت مولانا المعظم فی لیلة النصف من شعبان المکرم کان فالامیدوار کا لحصول الترقیات الدهریة بانفاس حضرته القدسیة واذ سمیت تلك اللیلة اصطلاحا فی دار السعادة بلیلة البرائه فقد اعطیت آل عثمان فی یمین یسارها من الله براءة وای براءة بیاض طروسها یزهو علی لون الکافور وسواد سطورها یهز و یقلل الحور وطرتها نافست الثریا وخاتمها بدر البدور ·

فنحمدنا بآلاء صاحب الکرم اذ بالشکر تدوم النعم قد اعطنعت فی هذه اللیلة المبارکة زینة مکملة لایفاء وجیبة الحمدلة و صفت

18 Numaralı Gadirü'l-Fırat Gazetesinin birinci sayfası

Gece ve gündüz beni mehâm-ı saltanat-ı seniye ile iştiğale hasr eylemiş ve terakkiyat-ı ahval emr-i ehemmini takdim buyurmuş bir zat-ı cevdet semâtin meclis-i ahkâm-ı adliye devlet ve millet mahz-ı hayr olduği ve bu dahi mücerred cemi-i kârda mazhar-ı tevfikât-ı ilahiye olan Veli nimet-i bi minnetimiz Padişahımız Efendimiz Hazretlerinin kalb-i Humayunlarının mehbet-i ilhâm olduklarını müeyyed bulunduğı derkâr olmağla secde-i teşekküre vaz'-ı cebin tazarru ile farizâ-ı zimmetimiz olan ed'iye-i hayriye bi lisan-ı sadakatle tekrar ederek min gayri haddin tebrike cur'et eyledik. (Allah muvaffakun bil-hayr buyursun amin.)"

33 Numaralı Gadirü'l-Fırat

Gadirü'l-Fırat'ın 33 sayısında baş yazı Fırat Gazetesinin 50. Sayısında gerçekleştirdiği yeniliklere dikkati çekmiştir. Fırat Gazetesi, 50. sayısında yayın gününü haftada bir günden iki güne çıkarırken, aynı zamanda haberleri Türkçe ve Arapça dışında Ermenice olarak yayınlamaya başlamıştır. Gadirü'l-Fırat'ın 33. Sayısındaki yazılar şöyledir;

"Gadirül-FIRAT GAZETESİ / 1284 Türki- Numero 33

(Perşembe günü çıkarılmıştır)

Sene-i Şemsiye 1284 Mayıs 16

İşbu seksenbeş senesi muharremü'l-Haram'ın yirmiikisinde Fırat gazetesinin senesi hitâm bulacağı ve tarih-i mezkurden itibaren Türkçe ve Arapça ev Ermenice olarak üç lisanı hâvi olmak ve Gadir'i yine cihet-i ihdasiyesine tabi bulunmak üzere haftada iki defa çıkarılacağı ve posta ücreti müşterilere ait olarak Fırat'ın iki defa çıkarılacağı cihetle seksan kuruş bedel alınacağı 47 numaralı sancağımızda yazılmış idi.

Sâyeri teshilât-ı Sermâye-i Hazreti Padişahi'de Vilâyet-i celile'nin sezavar buyrulan himem-i aliyesi semere-i meşkuresinden olarak matbaanın Ermenice huruf ile sâir noksanları bu kere tedârik ve tehyie olunduği gibi bir yandan dahi emr-i ikmâline sarf-ı mukadderât olunmakda olmasıyla bimennihi Teala önümüzdeki Pazartesi gününden itibaren pazartesi ve perşembe günleri neşr olunmak üzere haftada iki defa çıkarılacağı cihatle bugün Fırat çıkmayacaktır. Vilayet gazetelerinin ihdasından başlıca maksud vilâyetin ahval ve vukuatı ile icraât ve niyatına ve dahili ve harici havadise her tarafın kesb-i vukufu ve muâmâlat eylemesi olmasına binâen müşterilere bir kat daha tehsilat olmak üzere bir senelik posta ücreti olan yirmidört guruş berâber bulunduği ve ber vechi muharrer Gadir'i cihet-i ihdasiyesine tabi olarak Fırat haftada iki def'a çıkarıldığı halde bedel-i sabık üzerine altı kuruş zam ile doksan kuruşa iblağ edilmiş ve Haleb'de bulunan müşterilerinden seksan kuruş alınmasına karar verilmiştir.

Şu halde fıratın bedeli emsâli olan gazeteler bedelâtından ehven eylediği ve üç lisanda tab kılınacağı cihetle Ermeni milletinden dahi bir hayli zevatın müşteri olacakları emr-i tabiî ve müşterilerimiz canibinden şimdiye kadar meşhud dide-i mebahatımız olan muâvenetin hüsn-i ifâsında bundan böyle dahi deriğ himmet buyrulmayacağı celi olduğundan bu babda tafsile hacet görülmemiştir.

--*

Haleb'den Birecik'e ve İskenderun'a kadar tesviyesine geçen sene mübâşeret olunmuş olan yolların emr-i tesviyesine geçen sene mübâşeret olunmuş olan yolların emr-i tevsiyesi oldukça ilerlediği halde fasl-ı şitanın duhuli cihetle ikmâli bu sene baharının hululune ta'likan te'hir olunmuş idi. Lehul-hamd mevsim-i baharın dahulüne mebni mezkur yolların taviyesi sırası geldiğinde geçen sene gibi yine amele tertib ve cânib-i hükmetten memurlar tayin ve tesrib olunarak emr-i tesviye ve tanzimine bugün başlanmış ve bi inâyetillah-i Teâla yakında hitamı me'mul ve müntazır bulunmuşdur.

*_*_*

Geçen Şehrül-muharrem'in yirmialtıncı pazartesi gecesi saat beş raddelerinde Antakya'da vaki (Afan) nâm çarsuda kâin Ermihzâde evkavfından bir bab fırının tutuşduği haber alınmağla derhâl canib-i hükümetden zabtiye neferatı gönderilüb fırına muttasıl bulunan iki bab dükkan muhterik olduğu halde basdırılmıştır.

Gadirü'l Fırat'ın 33 sayısının birinci ve ikinci sayfası

Gadirü'l FIRAT GAZETESİ / 1284

Numero 35 Turki

(Pazartesi güni çıkarılmışdır)

Sene-i Şemsiye 1284 Ağustos 26

(Maraş sancağına tabi Enderun kazasından mektup)

Bu defa Haleb sancağı merkez kaymakamlığına tayin buyrulan Rıf'atlu Veli Efendi'nin Andırın kazası Kaymakamlığında bulunduği müddetçe emvâl-ı emiriyenin istihsâlinde ve kur'â firacı ve bekayasının derdestinde ve külliyetli bağ çubuklarının garsıyla ahalinin iskani emrinde sarf-ı mesâi ve ğayret eylemiş ve müceddeden doksandört hâne ve çend aded dükkan inşa ettirmiş ve kasabanın imârı için herkesin meyl ve rağbetini celb etmek üzere kesesinden bir bab furun yaptırdığı gibi Mukremetlu Nâib Efendi ile A'zây-ı Meclis dahi muma ileyh itibâen beş bâb dükkan yapdırmışlardır. Tahtani ve fevkani sekiz oda ve bir matbah ve iki kahve ocağı ve üç sofa ve iki koğuş ve bir hapishane ve bir ahuli şamil güzelce ve muntazamca Hükümet Konağı dahi inşa ettirerek hükümete gelüb giden ashab-ı duâvi vesairenin huzur ve rahatlarını istihsâl etmiş olmasından dolayı cümle ahali Efendiyi mumâ ileyhden hoşnud olduğuni beyan ederim.

--*

(Birecik'de ki muhabirimizden mektub)

Hersene mevsim-i sayfada olduğu gibi bu sene içinde dahi geçen Cuma güni gayet şiddetli bir fırtına olmuş ve Fırat kenarındaki kumlar ruy-i âsumana savrulmuş olmasıyla bu esnada Birecikli Hacı Müslimin onbeş onaltı yaşında bulunan oğlu Hasan bağından gelür iken gözlerini tozdan vikâye etmek üzere arkasında bulunan abasını başına geçirüp ve gözlerini kapayup yol üzerinde gidiyor zannıyla biçare çocuk Fırat nehrine düşüp ğarik-i seylabe-i memât olmuştur.

--*

(Kezalik Birecikdeki muhbirimizden mektup)

Birecikteki vaki (Teluz) karyesi kenarına ekin ekmekde olan Türkman aşiretinden Ali'nin oğlu Ali Fırat nehrinde yıkanmak üzere iken mübtelâ olduğu (sâra) illeti kendusini tutarak biçare vefat eylemiş ve çıkarılup badelkeşf defn olunmuşdur.

--*

(İlan)

Müteakidin-i ferikân-ı kiramdan Saadetle Azmi Paşa Hazretlerinin Halep Kal'ası pişgahında kâin mutassarıf olduği konağı ile İskenderun iskelesinde bulunan yüzdönüm mikdarı sazlık arsası ve ondört dönüm kadar bostan mahalı satlık olduğundan talib olanlar tüccardan Atakyalı Zâde Hacı Abdulvahab Ağa'ya müracaat eylemeleri.

Gadirü'l-Fırat'ın 35. Sayısının birinci ve ikinci sayfası

Gadirü'l-Fırat Gazetesi İle İlgili Teknik ve Genel Değerlendirme

Gadirü'l-Fırat ilave olduğunu belirtmek için o dönem gazetelerin genellikle kullandığı ebadın dışında bir ölçü ile yayımlanmıştır. Daha ziyade o dönemlerde dergi formatına uygun olan 20x28cm ebadında çıkmıştır. Ve Fırat ilk dönemlerde Türkçe-Arapça dille yayımlanıp daha sonra Ermenice yayımlanırken, Gadirü'l-Fırat tüm sayılarında Arapça harflerle Türkçe ve Arapça olarak yayınlanmıştır. Yine gazetelerde görülmeyen bir uygulama ile Gadirü'l-Fırat periyodik olarak çıkmamış, her

sayısı haftanın farklı günlerinde, haftada bazen bir, bazen iki ve bazende Fırat'ın yayınlanmadığı günlerde de yayımlanmıştır. Ve yine gazete uygulanmasında görülmeyen bir yaklaşımla Gadirü'l-Fırat'ta sayfa numaraları her sayıda müteselsil olarak devam etmiştir. Ve Gadirü'l-Fırat'ın her sayısı dört sayfa olarak yayımlanmıştır. Gadirü'l-Fırat'ta Arapça-Türkçe yazılar sayfa olarak değil, sütun olarak ayrılmıştır. Her sayfa çift sütun olarak dizilmiştir. İlk sütunda Türkçe olarak yer alan yazılar, ikinci sütunda Arapça olarak yer almıştır.

Gazetenin birinci sayfasında, en üstte ortada sayfa numarası, hemen altında süslü parantez içinde büyük puntolarla yazılmış "Gadirü'l-Fırat" ismi vardır. Başlığın altında Fırat gazetesinde olduğu gibi yayına başladığı tarih olan 1284 tarihi yer almaktadır. Tarihin sağında "Türki" ibaresi yer alırken, solunda "el-Arabi" ibaresi, başlığın hemen altında günün tarihleri vardır. Fırat'da olduğu gibi Gadirü'l-Fırat'ta da hem hicri hem de şemsi tarih mevcuttur. Başlığın sol tarafında şemsi tarih bulunmaktadır. Sağ tarafta hicrî tarih ile gazetenin yayınlandığı gün yazılıdır. Başlığın hemen altında ise çıkan sayının numarası mevcuttur. Bu bilgilerin alt kısmında iki çizgi altında gazetenin çıkışı ve abonelik şartları, senelik fiyatı, altı aylık fiyatı ve her nüshasının fiyatı hakkında bilgiler yer almaktadır.

Gadirü'l-Fırat'ın ilk sayısında bu ifade ettiğimiz bilgiler şu şekildedir;

"Gadirü'l-Fırat / 1284 Numaro 1 Türki

(Salı güni çıkarılmışdır)

Sene-i Şemsiye 1283 Eylül 12

Sene-i Hicriye 1284 Cemaziül evvel 26

Bu varaka Haleb Vilâyeti matbaasında temsil olunur. Tab'a mahsus yevm olmayub havadis-i rüzgara ve maarife dâir asara tabidir. Fırat müşterilerine meccânen verilir. Sâirlerine kırkar paraya satılır. "

Gazetede yukarıdan aşağıya çizilmiş çizgiler sütun aralarını ayırmaktadır. Bu yönü ile gazetede boyuna mizanpaj usulü kullanılmıştır. Gazetede haber, bildiri türü başlıklar daha iri ve koyu siyah yazı ile yazılmışlardır, alıntı yapılan gazetelerin isimleri parantez içinde yazılmıştır.

Gadirü'l- Fırat'da yer alan yazılar belli başlıklar altında okuyucuya sunulmuştur. Resmî nitelikli yazılar ön sırada yer almışlardır (rütbe verme, atama v. s.). Gazetede farklı yazılar yer almıştır. Fırat'a yönelik eleştirilere cevaplar verilirken, Haleb merkez sancağı ve bağlı diğer san-

caklarla ilgili haberler, değerlendirme yazıları, araştırma ve ilmi konularla birlikte edbiyat ile ilgili yazılarda yer almıştır.

Ücreti

Gadirü'l-Fırat'ın elimizdeki mevcut sayılarında fiyatın değişmediğini görüyoruz. İlk sayıdan otuz altı sayıya kadar Gadirü'l-Fırat'ın her nüshasının 40 para olduğu belirtilmekte. Ancak Fırat abonelerinden ücret alınmadığı da her sayıda özellikle belirtilmektedir. Bu ibare zaten Gadirü'l-Fırat'ın Fırat gazetesinin ilavesi olduğunu belirten en önemli göstergedir.

Teknik Bilgiler

Sayfa

Gadirü'l-Fırat bütün sayılarında 20x28cm ebadında ve dört sayfa olarak yayımlanmıştır. Gazetede yer alan yazılar Türkçe ve Arapça olarak verilmiş ancak Fırat gazetesi Türkçe ve Arapça'yı farklı sayfalarda verirken, Gadirü'l-Fırat'ta Türkçe ve Arapça sütun olarak ayrılmıştır. Tüm sayılarda sayfalar iki sütun olarak tertib edilmiş. Yazılar, sağ sütunda Türkçe, sol sütunda ise Arapça olarak yer almıştır. Ve her sayfaya numara verilmiş ancak bu sayılar daha sonraki sayılarda bir birini takip etmiştir.

Mizanpajı

Bu dönem gazetelerinde manşet anlayışı söz konusu değildir, yalnız bölüm başlıkları vardır. Haber başlıkları, haber metninden biraz daha büyük puntolarla ve koyu olarak yer almıştır.

Gazetenin birinci sayfasında, en üstte ortada büyük harflerle yazılmış "Gadirü'l-Fırat" Logosu vardır. Başlığın üstünde gazetenin numarası, altında yayın yılı yer almaktadır. Bu bölüm bir çizgi ile ayrılduktan sonra ortada sayı numarası sağda ve solda yayın tarihleri yer almıştır. Sağ tarafta hicrî tarih ile gazetenin yayınlandığı gün yazılıdır. Bu bilgilerin alt kısmında iki sıra halinde, abonelik şartları, senelik fiyatı, altı aylık fiyatı ve her nüshasının fiyatı hakkında bilgiler yer almaktadır.

Bu bilgilerin altında konu başlıkları metin yazılarından farklı boyutta olacak şekilde yer almaktadır. Gadirü'l-Fırat'ta ilavesi olduğu Fırat gibi önce atamalar ve alınan rütbelerle ilgili bilgiler vermiş daha sonra haber ve işlenecek konulara geçilmiştir. Gadirü'l-Fırat sayfalarında haberle birlikte çok farklı konulara değinmiştir. Zaman zaman haberlerin altında

günümüz ifadesiyle "yorum" getirmiştir. Bu bağlamda Gadirü'l-Fırat ilavesi olduğu Fırat'tan farklı bir içeriğe sahiptir diyebiliriz.

Gazete, halkın toplumsal hayatına da ışık tutarak sosyal hayatla ilgili bilgiler aktarmıştır. Böylece Gadirü'l-Fırat, yayınlarıyla halkı bilgilendirmeye gayret etmiştir.

CUMHURİYET DÖNEMİ URFA GAZETELERİ

Urfa, sancak merkezi olarak ilk gazetesini 1925 yılında çıkarabilmiştir. 1925'te Vali Fuat Bey ilk basımevini kurmuş ve "Urfa" adıyla ilk gazete yayınlanmıştır. 1927 tarihli Urfa Salnamesi'nde "Matbua-i Vilayet" başlığı altında; *"Vali Fuad Beyin Vilayete tayininden bir müddet sonra 1924 senesinde ilk defa Urfa'da idare-i mahsusiye tarafından ikibin küsur lire sarfıyla bir tab makinası celb ve peyder pey nevakısı ikmal edilerek matbua tesis edilmişdir. Elyevm URFA namıyla intişar eden vilayetin resmi ceridesi ve devair hükümetin evrak ve defteri ve halkın tab'a muhtac evrakı bu matbaada tab edilmektedir"* denilmektedir. [116]

Vilayet gazetesi hüviyetinde olan bu gazete uzun süre haftalık olarak yayınlanmış, 1949 yılında günaşırı çıkmaya başlamıştır. Aynı yıl "Yeni Urfa" adını alan gazete 1960'a kadar CHP'nin yayın organı olarak yayınlanmış ve 1960 tarihinde kapanmıştır.

Gazetenin ilk sayısında Vali Fuat Bey "Mukaddime" başlığı altında yazdığı başyazıda gazetenin çıkarılışını ve amacını şöyle izah etmektedir:

"Büyük inkilabımızdan sonra fikren, ruhen yükselen; medeni mevcudiyetler içinde hürriyetini, hakk-ı hayatını sezen vilayetlerimiz halkını birbirine tanıtmak ve aralarında içtimai rabıtaları tahkime çalışmak vatan mefhumunun icabettiği bir zarurettir.

Mes'ud inkilabımızın üzerinden zaman geçtikçe bu zaruretin kıymet ve ehemmiyetini daha ziyade takdir edileceğinden şüphe yoktur.

Cenub hududundaki vilayetlerimiz arasında mevkien ehemmiyet-i mahsusayı ve tarihen şamil bir şöhreti ve her türlü terakki ve ümrana büyük kabiliyeti haiz bulunan Urfa şehri ve vilayeti hakkında umumi ve

---

[116] Kemal KAPAKLI, Başlangıçtan Bugüne Urfa Basını, M. Ü. İletişim Fakültesi Dergisi, sayı:10, İSTANBUL, 1999, s. 8

sahih malumatı muhtevi bir eserin vücuda getirilmesini vilayete geldiğim günden beri tasavvur etmekte idim.

Meclis-i Umumiyesi içtimaında tefsilen izah edilen bu tasavvuratım aza-i muhteremenin tasvibine mazhar olmuş ve binaenaleyh Urfa eserinin tahrir ve tab'ı için icab eden tahsisat kabul edilmişdi.

Muallim Rasim Nabi ve Matbua-i Vilayet Müdürü Nureddin Nabi Beylerin mesaisiyle vücuda gelen bu eserin tertib ve tetkike aid noksanları Vilayet Müftüsü Hasan Efendi ile Muhasebe-i Hususiye Müdürü Bahaeddin ve Hocazade Şükrü beklerden müteşekkil heyet tarafından ikmal edildi. Bu eserde istihdaf edilen gaye vilayetin ahval-ı umumiyesini bütün vatandaşlara tanıtmaktır.

Memleketin hayat-ı irfanına yeni bir devre-i inkilab açan Cumhuriyetimize ve onun banisi büyük halaskarımıza nihayetsiz şükranlarımı takdim ile mübahiyim.

Urfa Valisi Fuad

24. Teşrin-i Sani" [117]

Urfa'da İlk Özel Gazeteler

1925 yılında Vali Fuad Bey'in ilk basım evini kurup, aynı yıl "Urfa" adıyla haftalık bir gazete çıkarılmasından üç yıl sonra Urfa'da ilk özel gazete, kazası olan Siverek'te yayımlanmıştır.

Urfa merkezde ilk özel gazete ise 1930 yılında yayımlanmıştır. 1930 yılında Eczacı Musa Kazım (YAZGAN) tarafından haftalık olarak "Milli Gazete" çıkarıldı. Cumartesi günleri 30X40 ebadında iki yaprak olarak çıkarılan bu gazete yayınını 1934 yılına kadar sürdürdü. Şubat 1934'te "Yenilik" adında bir gazeteyi Celal Özbek çıkarmaya başladı. İdare Müdürlüğünü de Celal Özbek'in yaptığı gazetenin Umumi Neşriyat Müdürü Namık Eralp'ti. Gazetenin adı altında *"Günlük Cumhuriyet Halk Gazetesi"* ibaresi yer almaktaydı. Lami Akgün tarafından 1936 yılında "Akgün" gazetesi çıkarıldı. Urfa basınının en uzun yaşayan yayın organlarındandır. Haftalık ve bir süre günlük olarak yayınını sürdürmüş ve çeşitli el değiştirmelerden sonra 1976 yılında kapanmıştır.

1938 yılında Ali Rıza Bey tarafından haftalık "Işık" gazetesi yayınlanmış, bu gazete 1940 yılında yayın hayatına son vermiştir. [118] 1938 son-

---

[117] Kemal KAPAKLI, Urfa Hakkında Salname-1927, ŞURKAV Yayınları, ŞANLIURFA,1998 ,s. 9

[118] KAPAKLI,Başlangıçtan...s. 129

rasında duraklayan Urfa basın hayatı 1950'lerden başlayarak belirgin bir canlılık kazanmıştır.

Çok partili dönemin ilk gazetesi "Demokrat Urfa" adıyla merkez ilçede yayına girmişti. Celal Ulusoy'un kurduğu gazetenin yönetimine 1952 yılında Celal Özbek, daha sonra da Ahmet Haberveren katılmıştır. Çıktığı ilk yıllar haftalık ve bir süre de haftada iki gün olarak yayınını sürdüren gazete 1972 yılında kapanmıştır.

1951 yılında Sami Akgün tarafından "Demokrat", aynı yıl Ahmet İşgör ve Halil Güneş tarafından "Urfanın Sesi", 1952 yılında ise Naci İpek ve Celal Ulusoy tarafından "Urfa", 1954 yılında Mehmet Akça tarafından da "Feryad" gazetesi çıkarılmıştır.

Bunlardan muhteva açısından en zengin olan, edebiyat ve folklor çalışmasına da yer veren Feryat gazetesi idi. Demokrat ve Urfanın Sesi gazeteleri yerel haberlere, Demokrat Urfa ise ilanlara ağırlık vermişti. "Demokrat" gazetesi, Demokrat Parti hareketinin getirdiği hava içersinde çıkmaya başlayan "İKTİDARCI" gazetelerdendi. Haftada iki kez yayınlanan "Urfa" gazetesi ise yayınlarını daha çok muhalefet gazetesi niteliğinde sürdürmüştür.

Haftada iki gün çıkan "Urfa" gazetesi 1954 yılında kapanmıştır. Aynı yıl Naci İpek tarafından "Karakoyun" gazetesi çıkarıldı. Muhalif gazete niteliğinde haftada iki gün yayınlanan Karakoyun gazetesi bir kaç defa el değiştirdikten sonra 1969 yılında "Bizim Karakoyun" adıyla yayınını sürdürmüştür. 1960'ların ilk gazeteleri arasında Fırat (1960), Urfa Postası (1963), Viranşehir (1965), Şafak (1965), Doğuş (1965), Meşale (1966), Hudut Eli (1966), Kalkınan Birecik (1967) sayılabilir.

Harran Ovası'nın sulanmasında Fırat Nehri'nin öneminden söz eden yazılara geniş yer veren Fırat gazetesi dönemin en etkili sesidir. Naci İpek ve Hasan Soyak'ın çıkardığı gazetenin yayınını 1964 sonrasında Hasan Kapaklı sürdürdü. Gazete 1967'de kapandı.

Fethi Döğücü'nün kurduğu "Şafak"ı 1970 sonrasında A. Fazıl Dögücü yayınladı. Sanat haberlerine ve sanat çalışmalarına iç sayfalarını ayıran gazete bu yönüyle ilin önemli gazetelerinden biriydi. Hudut Eli ve 1975'te yayına giren Büyük Ay (Behiç Ayhan), Güneş (Mehmet Çalışkan) gazetelerinin 1976'da Şafak'la birleşmesiyle gazete daha geniş bir yazar kadrosuna kavuşarak günlük çıkmaya başladı. 1970'lerde Türkiye, Yeni Haber, Hizmet, Güneydoğu, Pınar Sesi, Akçakale, Özgür yayın hayatına girmiştir.

Ömer Okutan'ın çıkardığı Hizmet gazetesi Şanlıurfa'nın ilk otomatik dizgi makinası ile çıkarılan günlük gazetesidir. Hizmet günlük olarak

yayınlanmaya başlayınca yukarıda da ifade edildiği gibi resmi ilandan pay alabilmek için Şafak, Hudut Eli, Büyük Ay ve Güneş gazeteleri birleşerek "Şafak" adıyla günlük olarak yayınlanmaya başladı.

Kemal Kapaklı'nın 1978 yılında kurduğu Güneydoğu Gazetesi ise, Şanlıurfa'nın paralı özel reklam alan, abone sistemi yanında bayilerde satışı yapılan ve ofset olarak yayınlanan ilk gazetesidir.

1989 yılında Reha, 1994 yılında ise günlük olarak Ufuk gazeteleri yayın hayatına girmiştir. Bunlardan bugün merkez ilçede yayınını günlük olarak sürdüren üç gazete bulunmaktadır. Güneydoğu (Kemal Kapaklı, 1978), Hizmet (Ömer Okutan, 1976), Reha (Recai Ayhan, 1989). [119]

Cumhuriyet Döneminin İlk Gazetesi;"URFA"

1928 tarihli Urfa gazetesi, 28x33 cm ebadında dört sayfa olarak yayınlanmıştır. Birinci sayfa'da en üst bölümde "Urfa" logosu ile gazete ile ilgili bilgiler yer almış, bu bilgiler çizgiyle ayrıldıktan sonra dört sütuna sayfa yazıları verilmiştir.

Sayfanın en üstünde sol tarafta "dördüncü sene", başlığın üstüne gelecek şekilde orta kısımda "Pazartesi" ve üst sağ köşede ise "162" bilgileri yer almıştır. Bu bilgilerin hemen altında sol tarafta çerçeve içersinde;" Abone şerâiti seneliği 150 altı aylığı 80 guruştur. İlanatın beher satırından on guruş alınır. Derc olunmayan evrak iâde olunmaz. Telgraf adresi-Urfa'da (Urfa) Nüshası 3 guruşdur" ibaresi yer alırken, orta kısımda bütük puntolarla "Urfa" başlığı ve hemen altında, "Tarih-i Te'sisi 1341-1342" bilgileri, sayfanın sağ tarafında ise, yine çerçeve içinde;" Matbaa ve idarehanesi Yusuf Paşa Camiinde Daire-i mahsusa. - Umur ve muâmelât-ı tahririye içün vilayet tahrirat müdürine müracaat olunur - İlmî ve Edebî makaleler için sahifelerimiz açıktır" ibaresi yer almıştır. Bu bilgilerin hemen altında iki çizgi arasında," 11 Şevvâl 1346 – Haftada bir çıkar Vilâyetin Resmi Gazetesidir – 2 Nisan 1928" ibareleri bulunmaktadır.

---

[119] Mehmet Atilla MARAŞ, Peygamberler Şehri Şanlıurfa. Şanlıurfa Belediyesi Kültür Hizmetleri Serisi. ŞANLIURFA,1997. ,s. 72

اورفا

مطبعه و اداره خانه‌سی

نسخه‌سی ۳ غروشدر

۲ نیسان ۱۹۲۸

یازیلر و املامز

انقلاب تحسسلری

Urfa Gazetesinde Yer Alan Yazılar (1928)

Birinci sayfa'da çift sütuna, "İnkilab Tehassüsleri" ve yine çift sütuna, ""Yazımız ve İmlamız" başlıkları altında tek sütuna iki konu ile ilgili yazı yer almaktadır.

Nureddin Nâbi imzalı "İnkilab Tehassüsleri" yazısı şöyledir;

"İnkilab Tehassüsleri

30

Hükümet-i Cumhuriyetimizin, milletin hakiki ile daimâ beraber yürüyen ve ondan asla ayrılmayan prensiplerini artık halkımız tamamiyle anlamış bulunuyor.

31

Memleketde mesud bir gayenin tahakkuki için bütün mevcudiyetiyle çalışan ve dokuz senelik devamlı bir zaman içinde milletimize talinin boş çehrelerini göstermeğe muvaffak olan sevgili ğazilerimize büyük bir itimâd ile sarılmakda ne kadar haklı olduğumuzu söylemek zâiddir... Çıkan ulu Gazimiz milletin hakimiyetinden doğan cumhuriyetini yükseltmek için dünya tarihinin müteselsil vukuat ve hadisatını tahlil ediyor. Bu tahlilatdan dünyanın tarihine geçen en yüksek simaların eremediği derinliklere iniyor, buradan Türklüği mesud neticelere vardıracak

muvafakiyetlere yürüyor ki; Bu hatve-i muzafferiyeti, bu seyr-i azameti takdir için bir vahid-i kıyâsi deha ve zekâ bulmak ğayri kabildir.

33

Büyük inkilabların küçük irşâd nefhaları beşeriyetin her vakit sızlayan acılarını teskine kâfi gelmişdir.

34

Bugün necib ve asil milletimiz, kâinata i'tiraz kabul etmeyen ve her türlü illetden salim bulunan rüşdini isbât etmiş olmakla çok bahtiyardır.

35

İctimâi musibetlerden, felâketlerden ibret olarak, intibahı tekvin etdiği sebeblere muhafazakâr hâs alamet ve seciyelerde görürüz.

36

Bugünün nesli mevhumat üzerinde tesis eden ebâtıla ehemmiyet vermiyor. Ancak kendi ırkının ruhuni, hayatını her şeyini düşünmek için en büyük ihtimamlar koşmağı vacib görüyor.

37

Yiğirminci asrın bu günleri âtiye madde ile mücehhez salabetli dimağlar hazırlamakda, ve halaskârımızın vücuda getirdiği inkilabda köhne fikirlere karşı mütemâdiyen mütebaid fırkalar arz ederek seyr-i tabi'ine devâm etmekdedir.

38

Halkımız tarihin inkilablara aid safhalarında arasındaki istilâ ve işgâllerden o hükümlerden daha belagatlı ve daha esaslı neticeler istihrac etdikleri tabiidir.

39

İnsanların ğarib ve tuhaf hâlet-i ruhiyeleri var. Başlangıcda iyiliği ilk olarak görmezler onlar o nokda üzerindeki kanaatleri, tahvil edecek bir sahaya düşdükleri zaman fikirlerinin yanlışlığını anlarlar ve yapdıklarının nedâmetini ölünceye kadar da taşırlar. Biz istiyoruzki inkilâb nâmına yapılan şeylerin iyiliğini tecrübe devirlerinden geçmeksizin idrâk edelim! Ve Türklüğün hayatı için bekâsının kefâletini hazırlayacak musib esaslar üzerinde yürüyelim!!. .

40

Ümidsiz yaşayan milletler ğruba benzerler rengine, letâfetine doymayan gecenin zulmetini müstakbel olurlar.

Biz Türklere muvakkat şa'şâalar devamsız parıltılar hoş görünmez. Biz isteriz ki:güneşlerimiz payidar olsun ve bizi bi payan nurlara ğark eylesin

Türkün yeğâne ümidî, yeğâne imanı bu!! **Nureddin Nâbi"**

Birinci sayfanın iki sütunluk bölümünde ise, Urfa Mebusu Re'fet Bey'in "Yazımız ve İmlamız" başlıklı yazısı yeralmıştır. Yazının devam ikinci sayfaya verilmiş.

Çift sütun başlıkla giren "Yazımız ve İmlamız" yazısı şöyledir:

"Yazımızda ve imlamızda bir bozukluk, bir noksanlık vardır. Bu hâl çocuklarımızı kolay ve çabuk öğretmeğe mani' olmuşdur. Bu sakim vaziyetin şimdiye kadar devâmı, arab ve acem zihniyetli insanların dilimiz üzerindeki teğallub ve tecbirinden ileri gelmişdir. Bu köhne kafaların taşıdığı yanlış ve öldürici zihniyet her hususda olduği gibi yazmak ve okumak hususunda bizi, biz Türkleri çok geri bırakdı. İmlâmızı yazımızı berbâd bir halde koyan be terâkki ve medeniyet düşmanı zihniyetlerin yıkıcı, ezici, boğuci ve nihâyet öldürici halleri tabiatıyla bu günki hareketini meydana getirdi. Hiçbir miletde ... yıkılan, devrilen ve nihâyet ortadan kalkan o meşum saltanat derunundaki ma'hud iktisâdi ve siyâsi kapitilasyonun bir şeklide adeta dilimizde vardı. Bu imtiyazatın müdafaalarıda sözde Türk olan Acem ve Arab sarfçıları idi.

Osmanlı devrinde yurdumuza gelen bir ecnebi nasıl kendi kanuni, kendi adeti kendi keyfi gibi gelüb bizim kanunlara, bizim usullere tabi olmuyorlar idiyse lisanımıza alınan Arab ve Acem kelimeleride aynı hal ile gelir ve kendi içimizden müdafaalarda bulunurdi. Arab ve Acem kelimelerine hurufuna imlâ verilmezdi. (Halada verilmiyor) Çünki ecnebi kelimeler Türkçe kaveidine tabi olamaz imiş! Zira şekli bozulur imiş.

Hala bu zihniyeti taşıyabilenler vardır. Ve çimizde mevcuddur. Bunlara sorulursa aman yapmayınız fena olur derler. Her millet diğerlerinden lisanına kelime almışdır. Bu gün Fransızların kullanmakda oldukları bir çok kelimeler, İngiliz lisânında mevcuddur. Fakat imlası ve tarz-ı telâfuzi başkadır. Zira varlığına mâlik her müstakil millet dilinde kullandığı herhangi bir kelimeyi, kendi kavaidine uydurmak mecburiyetindedir. Ve böylede yapmışlardır. Yalnız biz bunu şimdiye kadar yapmamışızdır. Mani'leri ilgililer bu hususda ki, yeniliği, teceddüdi geriye bırakdırmışdır. İşte bu aksi kafaların uygunsuz zihniyetleri gayr-i kâbil ictinaba bir vaziyet ihdâs etdi. Ortaya tabiatıyla bir lisân, bir yazı ve imlâ meselesi çıkardı.

Artık buni durdurmak, eski, yanlış zihniyete saplanacak kuvvet kalmadı kalamazdı. Mamafih her iki tarafın müdafaaları vardır. Eskilikden yeniliğe geçilir iken bir fasl-ı müşterek noktası olur. Bu nokta inkilap anlarıdır. Bu fasıl müşterekde iki taraf fikirlerinin çarpışması çok tabiidir. Galebe ve zafere namzeddir. İşte bu iki fikir bir müddet çarpışır. Nihayet yeniliğe, hayata varlığa müteveccih olan fikrin zaferiyle mücâdele nihâyet bulur. Ve artık fasl-ı müşterekden uzaklaşılır tabii ve feyizli bir hayata doğri gidilir.

Eski hali, eski vaziyeti, eski yazı ve imlâyı müdafaa etmek isteyenlere şaşmalıdır. Bu gibilerin vaziyeti can çekiş bir hayatın bir vaziyet-i mezbuhanesine menzer. Kendilerine bir an evvel bu acıklı halden ölümle kurtulmalarını dilemelidir. Bu dilek, onları faidesiz didişmeden kurtaracak hayırlı bir duadır. Bizi geri bir esbâbın kısmen neden ibâret olduği anlaşıldıkdan sonra yazımızın ve imlâmızın alacağı şekil tedkik edilebilir. Yazımızda ve imlâmızda icâb eden ta'dilatı yapmak suretiyle eski hâlin idâmesi hayırlıdır. Yoksa yazımızı temâmen değiştirerek yeni bir hayata girmekmi daha faidelidir. Bu iki cihetden hangisini daha hayırlı ve faideli olduği münakaşa edilmezden evvel yazının harflerin değişdirilmesinde milliyet noktâ-i nazarından hasıl olacak te'siri tedkik daha muvafık olur. Bu cihetin halli, mesele üzerinde

(Yazının devamı ikinci sayfadan verilmişdir)

اورفا

۱۶۲

Urfa Gazetesi'nin 1. Sayfası (Av. Müslüm AKALIN arşivi)

İkinci Sayfa

İkinci sayfada, birinci sayfadan verilen Urfa Mebusu Re'fet Bey'in yazısının devamı ile haber ve teşekkürler yer almaktadır. . Dört sütun

olarak düzenlenen sayfalarda, haberler ve diğer yazılar tek sütuna verilmiştir. İkinci sayfada yer alan yazılar şöyledir.

(Urfa Mebusu Re'fet Bey'in yazısının devamı)

münkaşa seyrini teshil edeceği şüphesizdir. Bir şeye başlamazdan evvel o şeyin yapacağı te'siri bilmek daha amelî ve daha kesdirme bir yol olacakdır. Binâenaleyh yazı ve imlânın milliyet mefhumi mevkîi nedir? Bunu tedkik lazımdır.

Milli ruh ve hayatda iki mühim esâsı aramak lazımdır. Bunlardan birisi uzvî diğeri mihaniğidir. Milli ananeler arasında uzvuna dahil olanları ğayr-i kâbil terkdir. Atılamaz, atılırsa milliyet mefhumi kalmaz. Meselâ (Devlet mefhumi);(Vatan);(Dil) uzvuna dahil kısımlardır.

Devlet mefhumundan maksad istiklâldir. Müstakil ve hür olarak yaşamakdır. Benliğini, varlığını kendi idâresi, kendi istiklâli ile göstermekdir. Hiçbir ecnebi devletin vesâyeti altına girmeden, dahili işlerinde, harici hiçbir kuvvetin müdahalesini kabul etmeden yaşamak, hürriyet ve istiklâli hiçbir şeye de girişmemek hükümet ve milliyet mefhumunun mukaddes ve mübeccel ğayeleridir. İstiklâlimiz, devletsiz bir millet kendilerini var adedemez.

(Vatan),(toprak) da böyledir. Kendi toprağımızdan kendi yurdumuzdan daha ma'muriyetler olabilir. Fakat bizi var kılan camiamızı şenlendiren kendi toprağımız kendi yurdumuzdur. Bu da uzvuna dahildir. Atılamaz Türkî, ahalî caiz olmayan kısımdandır. Vatansız, topraksız mülk-i istiklâli olamaz. Türklük en ... . toprağa sahib olmak oni şenlendirmek yükseltmek hususunda var kuvvetiyle çalışmakdır. Dil: yüz kadar sevimli bir şeydir. Yüzsüz olurmi? Bir milletin varlığını, yeniliğini gösteren kuvvetli şeylerden birisi ve şübhesiz birincisi dildir. Bu da uzviyete dahil kısmındandır. Terk ve tebdili caiz değildir. Bir dili diğer bir dil ile değişdirmek demek bir milletin diğer bir millet lehine temsili demekdir.

Bu kısa izahdan anlaşılıyorki bir milletin uzviyetine dahil olan şeyler ne atılır ne de değişdirilir. Fakat tekâmül etdirilir, güzelleşdirilir, uzviyete dahil olmayan yani mihaniği olan kısım değişdirilebilir. Meselâ: elbise, başa giyilen serpuş, elimize aldığımız herhangi bir iş mihaniğidir. Değişdirilmesinde hiçbir zarar yokdur. Bu, bütün milletler için böyledir. Milli ruh ve mefhumla alakaları olamaz. Bir baston giymek elinde ise onundur. Ve elinde taşıyan zâtın o bastoni veya buna benzer bir şey taşıdığı için benliğine, milliyetine bir şey yapamaz.

(Yazı) da böyledir. Ancak cüz'i bir farkı vardır. Bu fark yazının fazla uzviyete sokulmuş onunla az veya çok irtibat hasıl etmiş olmasıdır. Fa-

kat yine milli ruh ve hayatın mihâniği olan esaslarından, yazı ifâde-i merâm için bir işâret-i mahsusadır. Bu işâretin herhangi bir şekilde olması caizdir. Milliyet ve millet mefhumları üzerinde bir tesiri yokdur. Yani bu hususda kabul edilen bir şeklin, bir işâretin de ne milliyet mefhumunun tebdilini ve ne de o mefhumun cüz'i bir zaafa düşürmesini icâb etdirir. Tarih bize bir çok milletlerin uzun zaman istimâl etdikleri yazıları, harflerini değiştirdiklerini kaydetmiyor. Fakat hiçbir zaman yazı değiştirenlerin harf değiştirenlerin milliyetini değiştirdiğini kaydetmiyor: ve zâten buna da imkân akli ve mantıki yokdur ve olamaz. Her ne suret ve şekilde tedkikat yapılırsa yapılsın yarı milliyet mefhumunun mihâniği kısmına dahil olduği neticesine vasıl oluyor.

Ta'dili dahi tebdili caizdir. Bu netice elde edildikden sonra bu günki yazımızın değiştirilmesinde faide varmıdır yokmudur; varsa ne suretle hareket etmelidir. Yoksa ne yapmayız? Bu ayrı meseledir. İlmi tedkik ve münakaşalar bu cihetde kolay bir şekilde meyleder. Bu babdaki şahsi kanaatimiz ayrı bir yazıda arz edeceğim.

Urfa Mebûsî
Re'fet

Avdet

Şark vilâyetlerimizin iktisâd, ümran-ı irfanı etrafında müzâkerede bulunmak üzre Diyarbekir'e hareket eylediklerini yazdığımız muhterem Valimiz Fuâd Bey Efendi, geçen hafta şehrimize teşrif buyurmuşlardır. Kendilerine arz-ı hoş âmedi eyleriz.

Meclsi-i Umumimiz Açıldı

Geçen Çarşamba güni vilâyet meclis-i umumisi muhterem valimiz Fuad Bey Efendinin riyaseti altında ictimâ ederek Reis-i Sâni'liğe A'za Hasan Hayri Bey'in intihabından sonra A'za'dan Şeyh Ramazan Bey tarafından bir takrir verilmiş ve bu takrirde meclisin açılması dolayısıyla memlektimize saadet ve hayat getiren ulu meclisimize arz-ı tazimatı ve muhterem Valimiz Fuad Beyinde ümran, irfan etrafındaki yılmaz mesaisinin takdiren Dahiliye vekâlet-i celilesine arz-ı istirham edilmişdir.

İkinci Sayfa

Gelenler

Meclis-i Umumi A'zasından Siret, Abdulğafur, Ali, Çelebi Bey'ler şehrimize gelmişlerdir.

Türk Ocağımızda – İzini Bir Gün

26 Mart 1928 güni Türk Ocakları onaltı senelik derin bir mazinin uğultularından şefkat, samimiyet uman mutehassir insanların ruhini tazelemişdi. Güzel Urfa'nın esâret kılıcının kudretinin, masum dehasının, şanlı celâdetinin şafak renkleri kadar güzel alaşımını Türk Ocağı çok güzel canlandırmış, herkes Türk'ün sönmeyecek yıldızının nurli huzmelerini bir daha tavaf etmiş idi.

Türk Ocağındaki duyguların bu taşkın dalğaları yüce dağlar kadar yükseliyor, her ferdin ruhi bu yükseklikklerle beraber uçuyordi.

Taşan fikirler, coşan yürekler artık Maarif Müdüri Niyâzi Bey'in aşağıdaki güzel ve ruhları okşayan sözlerini sukunetle dinliyor. Fakat bu pınar gibi kaynayan yürekler kendini tutamıyarak fışkırıyordu.

12 Mart 1328 yıl dönümi Türk Ocağında pek canlı bir suretde yapılarak Maarif Müdüri Niyâzi Bey'in aşağıdaki nutıkla ictima nihâyet verildi.

Niyazi Bey'in Nutki

Bugün onaltı senelik ocağımızın şerefli yıl dönümini idrâk bayramını yapıyoruz. Hayât-ı ictimâiyede bayram, milli saadet hatıralarının ihyasına ma'tuf anlara deniyor.

Bu gün Türklük cihânın mefkure cereyânına esâslı bir ilerleme feyzi olan milliyet aşkı yoluni açan Rumî 12 Mart 328 tarihinin yıl dönümüdür. Bu gün başlı başına bir tarihdir.

Onun her sahifesinde yaşamak, yükselmek cihân hakimiyetiyle yol bulmak gibi bütün büyük kudretlerin Türk azmine rehber olduğuni gösteren bir aşk yüzi gizlidir. Onun için bu gün siyâsi varlığımıza yan bakmak isteyen gözlere keskin meyli olan bir aşk güni bir heyecan günidir.

Beyler; biraz evvel bayramımızın onaltı senelik bir mazi ihyasını tazammum etdiğini söylerken sözimin alacağı ufak bir tefsir ğalatında düşünerek titremişdim.

Müsadenizi biraz israf etmemi ma'zur görüniz: heb biliyoruzki beyler bütün ruhi terakki adımlarında mebdei olmayan bir sebeb aramak imkânsızdır. İctimai terakki ta'bir-i marifetiyle hâreket-i mütezâyide-i muntazama ile teselsül edegelen, kanun tedrici dediğimiz sebeblerin en kuvvetlisine deniyor.

Celâdetiyle yükseliyorken onun azmına yalnız Türklük meş'alî nur veriyordi. O, bütün ahlâki kuyuduni, Türklük yasası, Türklük nevresi ve hülasa Türklük ruhi üzerine kurulmuşdi. Büyük İslâmiyetde her şeyden

ziyâde doğrudan terkibini tesirâtı Türk ihtiyâc-ı ahlâkiyesine işlediği için kendini Türk ruhuna hazmetdirdi. Ve ikisi iç içe yaşadı, yaşadı...

Türk'ün birer reisi olan Ertuğrul'un, Osman'ın, Süleyman vesâirenin zamanında görinen adillik, merdlik o isimlerin şahsiyetinden ziyade milli kandaki Türklükden beri Koca Osmani bütün diğer Türk hükümetleri içinde merdliğiyle teferrüd ederek maiyetinin daha sonra oğullarının aldığı Osman'ın Türkleri nâmı, milli istikbâle umulmadık yaralar açacağını bilseydi o nâmı daha o vakit kabul etmeyeceğine emindik.

Hayat-ı siyaside esas olan (yılmaz bir metânet-i ahlakiye müsâvidir. Türk ruhi) diyebiliyoruz. Fakat bu ruh düşman dediğimiz ictimaî bünye mikroblarını içimizde yaşatamazdı. Tarihi ma'lumlar üzerinde tesaddiata

Maba'di dördüncü sahifede-

Ticaret ve Sanayi Odasının 1928 Senesi Kongresi

Şehrimizin Ticaret ve Sanayi Odasının 1928 senesi Kongresi, Reisi Mustafa Reşid Kamil Bey'in riyâseti altında toplanarak atideki mukarraratı ittihaz eylemişlerdir. Bu temenni kararlarının memleketimizin iktisad hayatının inkîşafına çok tesiri olacağı şüphesizdir.

Memleketin hissiyât-ı iktisâdiyesi içün böyle nâfi kararlar ittihaz eden kongrenin reisi ve azalarını tebrik ve kendilerine muvaffakiyetler temenni ederiz.

Madde 1- Memleketin ticaret-i sanaiye ve ziraiyesinin tezyidi içün memleketde alat-ı zirâiyenin tâ'mimi ve ferdi sermâye ile iş görmekden ziyâde şirket hâlinde toplu sermâye ile memleketde fennî ve milli müesseseler vücuda getirilmesinin mahalli münevveranı ve fenden halk nezdinde muktezi teşvikat ve terğibatında bulunmasına.

Madde 2- Memleketde biri Ziraat diğeri Osmanlı Bankası olmak üzere mali iki şube-i müessese bulunduğuni Ziraat bankasının mahalli sermâyesi zira inhisarı etdirilmesinden tüccarane tevdiat nisbetinde para ikraz eylemekde ve Osmanlı Bankası ise tüccarının

Maba'di 3. Sahifenin 3. Sütununda

Üçüncü Sahife

Gazetenin üçüncü sayfası devam eden yazılarla birlikte, "Son Haberler" başlığı ile çeşitli haberlere ayrılmış. Yazılar diğer sayfalarda olduğu gibi dört sütun üzerine tertib edilen sayfada tek sütuna verilmiştir. Üçüncü sayfada yer alan yazılar şöyledir:

Hilal-ı Ahmer Kongresi

Hilal-ı Ahmer Cemiyetinin senelik kongresi ictima ederek Hey'et-i Merkeziye ve Hey'et-i İdâre ve yedek a'zalarını intihâb etmiş ve kongrede Hilal-ı Ahmer Cemiyetini takviye edecek nafia mukarrarat ittihaz edilmişdir. İntihâb edilen ve aşağıda adları yazılan zevatı! Tebrik ederken bizlerden daima yardım bekleyen ve insanlığa karşı derin bir muhabbet ve şefkat besleyen Hilal-ı Ahmere miteallık işlerde büyük ğayretler göstermelerini temenni ederiz.

Heyet-i Merkeziye

Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiye Müdüri Doktor Tahsin Bey, Doktor Rıza Halid Bey, Eczacı Zeki Bey, Doktor Muhammed Ali Bey, Azabistan Ağası zâde Hacı Müslim Bey, Belediye A'zasından Kasım Bey, Doktor Abdulkadir Bey, Şekib zâde Hakkı Bey, Celâl Nedim Bey, Sanatlar Ocağı Müdüri Naci Veli Bey, Hastahane İdaresi Memuri Celâl Bey, Şeyh Müslim Kâmil Bey, Askeri Baytarı Yüzbaşı Kazım Bey, Reis-i Evvel Sıhhiye ve Muâvenet-i İctimâiye Müdüri Doktor Tahsin Bey, Reis-i Sâni Doktor Rıza Halid Bey, Veznedâr Eczâcı Zeki Bey, Muhasib Eczâcı Musa Kazım Bey, Kâtib Hacı Müslim Bey.

Beden-i İhtiyat A'zaları

Tahrirât Müdüri Cemâl Bey, Muallim Derviş Bey, Alay Beyi zâde Ömer Bey, Mekteb Müfettişi Bâki Bey, Sıhhiye Katibi Fikri Bey.

Teşekkür

Geçen perşenbe akşamı Muallimler Birliği salonunda Eczacı Musa Kazım Bey, (su) mevzui üzerinde umuma tahlili bir konferans vermişdir. Mumâ ileyhi fenni yüksek sözlerine Hıfzısıhha'nın ehemmiyetini mukaddeme ittihâz ederek başlamış esâsı mevzu hakkında şehrin sularından getirdiği nümunelerde yapdığı tahlilleri çok alakalı bulundurmuşdur. Kazım Bey'e memleket irfanı namına teşekkür olunur.

Maarif Müdüri Niyazî

Son Haberler

Divân-ı Âli

Ankara,30 (A. A.) Divân-ı Alî bugün havuz meselesinde fer'an müdahedar mebus Fikret, Komisyonci Kazım Beylerin avukatları tarafından serd edilen müdafatı dinlemişdir.

İzmir'de Zelzele

Ankara, (A. A) Bu gece sabaha karşı saat ikiyi yiğirmi geçe İzmir'de şiddetli ve devamlı zelzeleler olmuştur. Harekât-ı arz muhtelif fasılalarla

dokuz defa hissedilmişdir. İzmir şehrinde yiğirmi kadar ev yıkılmış bir çok binalarla bazı fabrikalarla bacaları hasara uğramışdır. Hükümet önündeki saat kulesinin tepesi çökmüşdür. Onaltı vefat ve onu ağır mecruh olmak üzere elli yaralı vardır. Yaralılar hastaneye nakledilmişdir. Beldeye İzmir valisinin riyâsetinde rüesadan mürekkeb bir komisyon teşekkül etmiş ve tedabir almışdır. Komisyona bugün bir beyannâme neşretmekle efkâr-ı umumiyeyi tenvir etmişdir. ... . hasara uğradığını göstermektedir. Yalnız Torbalı'da ikiyüz kadar ev yıkılmış beş on kişinin yaralandığı anlaşılmış olduğundan bugünki trenle çadır ve malzeme gönderilmişdir.

İzmir vilâyetindeki hareket-i arzın merkez-i sikleti Torbalı'dır. Yeni kazalara meydan vermemek için mâil-i inhidâm olur kısım kısım yıkdırılmaktadır. Sinemalar ve mektebler ta'til edilmişdir. Felâket haberi Ankara mehâfilinde büyük teessürle karşılanmışdır. Dahiliye Vekili Vali'yi makine başına çağırarak tafsilat almış hükümetin te'siratını bildirmişdir.

Türk Ocağında İntihâb

Türk Ocağımızın intihâbı geçen hafta yapılmış idare heyetine Maarif Müdüri Niyazi, Tahrirat Müdüri Cemâl, Topçu Yüzbaşısı Galib, Çekerki Müdüri Ragıb, Meclis-i Umumi a'zasından Kasım, Eczâcı Zeki, Matbaa Müdüri Nureddin Nabi, murakıblığa muhasebeci Kemâl, Sıhhiye Müdüri Tahsin, Yorganci İbrahim, Yedek murakıblığa Topçi Mülazımı İrfan ve Arif ve Muallim Derviş Beyler intihab edilmişler.

Ve evvelki akşamda hey'et-i idare bilicma, riyâsete Maarif Müdüri Niyazi, kâtibliğe Galib, Veznedarlığa Zeki, muhasibliğe Kasım, murahhaslığa Rağıb Beyleri müttefiken intihâb eylemişlerdir.

Cümleyi tebrik eder, kendilerine yeni vazifelerinde muvaffakiyetler dileriz.

Ticaret Odası Kongresi

İkinci sahifeden maba'd

Ferdasını tamamiyle te'min etmediği gibi fahiş fâizle ifrasatda bulunmasından bir kısım bakiye yanaşamadıkları anlaşılmakda ve mahal-i ticâretin teâlisine başlıca amil ise bankalar olduğuna nazaran milli müesseselerimizden İş Bankası'nın Urfa'da bir şube küşadının temennisine.

Madde 3- memleketin ticâri alışverişi haricen Suriye ve dahilen İstanbul ve Siverek ile te'min edilmekde olduğundan iktisâdî noktâ-i nazardan

Muâmelâtı ticâriyenin Arab Pınarı İstasyonunda icrası memleket içün daha nafi olacağından (Urfa- Arabpınar, Urfa-Siverek) şoselerinin tamir ve inşasının hükümetden temniyesine

هلال احمر قونغره‌سی

صوك خبرلر

وقائع بلدیه انضمامی لغتا

تشکر

Üçüncü Sahife

Madde 4- Şimenduferlerde Suriye hududundan geçen eşyây-ı ticâriye beyânnâmelerinin Suriye memurları tarafından vakt-i zamanında

mahallerine tevdi ve teslim edilmemesinden bu hususda muktazi sürat ve intizamın temini esbabının hükümetden temennisine

Madde 5- Servet-i Milliyenin himâye ve teksiri nokta-i nazarından ecnebi memleketlerinde ihrac olunacak mahsulât-ı milliyeden muâmele vergisi alınmamasının hükümetden temennisine.

... . olan muvakkat ticâret muahedenâmesi mucibince Suriye Hükümeti'nin buğday ihracatından almakta olduği gümrük rusumi pek fazla olmasından tedanni eden buğday ihracatının tezyidi temin edilmek üzre mezkur muhadenâmedeki buğday kısmının mümkin ise şimdiden değilse tecdid-i muahade esnasında tahfif ve ta'dili hususunun nazar-ı dikkâte alınmasının hükümetden temennisine.

Gelenler

Diyârbekir'de intişar eden Halk Sesi refikimizin Müdir-i Mesulî Hamid ve muharrirlerinden Tahsin Cahid Beylerle Komiser Hacı İbrahim Beyler şehrimize gelmişlerdir. Kendilerine beyan-ı hoş âmedi eyler.

Harran Kaymakamı Necmeddin Bey bayram münasebetiyle şehrimize gelmişlerdir. Kendilerine beyan-ı hoş âmedi eyleriz.

Mekteb Talebeleri Matbaamızda

İrfâniye muallimlerinden Reşid, Vatan muallimlerinden Ali, Köy Yatı muallimlerinden Necâti Beyler mekteb talebelerine matbaa hakkında malumat vermek üzre idarehânemizi ziyaret eylemişlerdir.

Talebelerin görgülerini tevsi hususundaki muallimlerin bu hareketleri şâyân-ı şükrandır.

13 yaşındaki bir çocuğunun şu yazısını çok güzel bulduk. Emsâllerine teşvik olmak üzre dercediyoruz.

Volkanın Füceten İndifaını Temaşa

Bir Nisan Cuması sabahı bir arkadaşla kıra çıkmışdık. Dağlardan mürtefi bir dağ intihab ettik. Üzerine doğru yürüdük. Dağ epeyce dikdi. Tepesine yetişdiğimiz zaman yorulmuşduk. İstirahat için her birimiz çelik kayaların üzerine uzandık.

Tabiatın en güzel bir timsâlini görüyorduk. Bulunduğumuz yer ğayet yüksekdi. Bütün ova ayağımızın altında gibiydi. Her yerde sanki renk renk çiçeklerle müzeyyen halılarla serilmişdi.

Bizim dağ ovadan daha süsli idi. Gece şebnem yağdığından kayalar inci gibi parıldıyordi. Yalnız bizden takriben üç saat uzakda biraz alçak ve dağımız kadar süsli çiçekli bir dağ daha vardi.

Biraz istirahat etdikten sonra hepimiz oturduk. Bu renkli halılarla ve inci gibi parıldayan çiğ damlalarıyla bezenmiş ovaları ve dağları tema-

şaya koyulduk; Biz böylece tatlı tatlı konuşurken birdenbire bilmem ne oldi. Oturduğumuz kaya salıncak gibi oynamaya başladı. Arkadaşlarımda da aynı hâl vaki oldi. Her tarafdan müdhiş uğultular geliyordu.

Hepimiz son derece korkmuşduk yüreğimiz çarpmaya başlamışdı. Hiç birimiz bunun ne olduğuni anlamak için kalkmaya cesâret edemedik.

Fakat bilâkis sallantı sakinleşdi. Biraz başımızı kaldırabilmek hepimiz müheyyic bir manzaranın karşısında bulunuyorduk:

O renkli halı gibi çiçeklerle müzeyyen olan ve bize hafif tebessümlerle gülümseyen karşıki dağ şimdi korkunç bir şekil almışdı. Dağın civarındaki insanlar acıdıcı bağrışmalarla koşiyorlar fakat koşmalardan bir netice çıkmıyordu. Bezgin buludi teneffüs eder etmez düşüyorlar, bir daha kalkmıyorlardı.

Biz hep bunları deruniyle göriyorduk. Ben gözlerime inanmıyor, bu halleri birisine ma kalbinde olduği gibi seyrediyorum. Hakikatı anlamışdık: Zelzele! Zelzele durmuşdi ama halen yöre kimin zelzelesi devam ediyordi. Bulud yürüye yürüye biraz daha uzakda olan denize gitdi oradaki vapurlar koşuşmaya başladılar. Fakat ne faideki kızgın bulut yetişmiş vapurları cayır cayır yakmışdı.

Alev savuşunca gönül ferahlandıran güzel dağın üzerinde erimiş madenler fışkırmaya başladı "lav" denilen bu erimiş madenler bütün etrafındaki renkli hali gibi serilmiş olan bizleri, otlayan sürüyi urub altına alıyordi. Bu müdhiş manzaranın karşısında hepimiz baka kalmışdık. Muttasıl lavlar ve volkana tahavvul eden güzel dağın karartandan fışkırıyordi.

Miftâhizâde-i Necdet

Dördüncü Sahife

Dördüncü sayfanın sağ üst tarafına çift sütuna süslü çerçeve içersine matbaanın kendi reklamı yapılmış. Ve sayfanın geri kalan bölümünde ise, tek sütuna haber devamları, teşekkür ilanları ve "Ajans Haberleri" başlığı altında Anadolu Ajansından alınan haberler verilmiştir.

Süslü çerçeve içersinde büyük punto başlıkla;

"URFA

Vilayet Matbaası

Nefis Bir Suretde Hertürlü Tab İşleri" ibaresi ve onun altında ise daha küçük puntolarla;

"İstanbul'a sipariş edilen fantezi kadın ve erkeğin zurafeleriyle kâğıtlarımız, kartvizitlerimiz ve güzel bir pedal mâkinemiz geldi.

Kartvizitler, makbuzlar, faturalar, davetiyeler, evrâk ve defâtir-i ticâriye, her renk el ilanları, düğün tezkereleri, lüks etiketler, her renk zemin üzerine kambiyo ve çekler, devâir-i resmiye ve hususiye için evrâk ve defâtir tâb işlerini gayet temiz, seri' ve ucuz bir suretde deruhde eder. " ibareleri yer almıştır.

Bu reklamın altında çizimli bir reklam daha yer almaktadır. "DİSTUL KELEBEK" başlığı ile yer alan reklam şöyledir;

"Distul Kelebek

Koyun ve keçilerde görilen Distul Kelebek hastalığına karşı en müessir devâdır. Distul, hayvanın semizlenmesine de yaradığı cihetle Distul kullanmakla verdiğiniz parayı geri almış olursunuz.

Mahall-i Furuhatı: İstanbul'da Galata'da Çizili Rıhtımhâne'de 22 numarada Sami Beğ ve bilumum eczanelerle ecza depolarıdır. 3-4"

Birinci sütunda, bu reklamların altında iki ilan yer almaktadır.

Encümen-i Vilâyetden

Memleket hastanesinde münakaseten inşaları takrir eden hamam, matbah-ı Etahâne, çamaşırhâne, ameliyâthâne ve sâire için 19 Mart 928 tarihinden 19 Nisan 928 tarihirıe kadar müddet-i münakasa ta'yin kılındığından mezkur inşaata talib olanların Encümen-i Vilâyet kalemine müracaatları i'lan olunur.

Urfa Sulh Hakimliğinden

Palnamla müddei Behram zâde Reşid ve şeriki Muhammed Efendiler müddei aleyh san'atlar ocağı muallimlerinden Kazım Efendi zimmetinde alacakları olan kırkdokuz adet Türk Lirasının tahsilini taleb ve iddiasını müberrez defter münder

Ecâtında muharrer hatt-ı destinle isbât edeceği beyan ve hatt-ı mezkuri ... . Aleyhi hakkında gıyâben muhâkemesinin 29 Nisan 928 Pazar güni saat dokuza ta'likine ve karar suretinin beş gün zarfında itiraz edilmek üzre tebliğine verilen karar i'lânen tebliğ olunur.

Teşekkürnâme

Hanemin mechun hırsızlar tarafından açılmasına mebni polis karağoluna vuku bulan müracaatım üzerine dakika fevt etmeksizin tahkikata başlanılmış ve hemen failler derdestle eşyây-ı mesrukum ellerinden alınmışdır. Ve Çarşı Polis Komiser Muavini Vekili Polis Nuri Efendi,

Halilur-Rahman Polis Memuri Hacı Efendi, Polis Eyyüb Efendi, Polis Abdulhakim Efendilere alenen teşekküri büyük bir vecibe bilirim.

Gömükzâde Mahmud

Birkaç gün evvel geceleyin haneme sarik duhul edüb elli madeni lira kıymetindeki ondört re's besi koyunlarım sirkat edilmişdi. Memurin-i zabıta tarafından edilen ciddi tahariyat ve ta'kibat neticesinde iki gün sonra mesruk ağnamları zahire ihrac ve sariklerin derdestine faaliyetle çalışub muvaffak olan Çarşı Komiser Muavini Vekili Muhammed Nuri ve Polis Eyyüb Sabri ve Hacı ve Abdulkerim Efendilerin gayret ve faaliyetlerinden ileri gelmişdir. Cesur ve ğayyur olan mumâ ileyhime alenen teşekkür iderim.

Küçükzâde Davud

Maarif Müdüri Niyazi Bey'in Nutki

(İkinci sahifeden Maba'd)

Girişeceğim, Kemal, Tevfik, tedenni ve sâir suretlerle anlatılan husus tarih devirleri milli ruhun o makrublarla mücâdelesini gösteren devirlerdir. Kazanclarımız hep milliyet yoluna masruf muvaffakiyetler neticesi olduği kadar zararlarımızda ondan inhiraf ettiğimiz onların acılarıdır. Lâkin esefle anlayacak uzun bir müddet ictimai zarar ğayeleri göstererek geçdi. Milli ruh bizi kendi istikâmetine, kendi hedefine çektiği zaman, mevhum Osmanlılık yıldızıyla oyalandık. Dine, fikr-i hürriyatınızın en kuvvetlisi olan milliyet silahıyla yiğirminci asra hazırlanıyorken Osmanlılık tevehhümî altında yaşatılan büyük kütlemiz zahiren aynı namda, hakikatda gayeleri bize nazaran büsbütün ayrı parçaların kuvvetlenmesinde fayda aradı. Fakat neticede kendi elimizle yoluna koyduğumuz ağyar âmâli ğayesi karşısında kendimizi unutulmuş gördük. .

İşte bugün, bütün milli hedef manilerimizi anlayarak mazide bırakdığımız günün yıldönümüdür.

Beyler bugün yetişmiş milletlerin hakkı olan ve hükümete, cumhuriyete hiçbir milletin mazhar olamadığı sür'at ve kuvvetle çıkışımızı onun bulunmasında arayacağız.

Türk Ocağı, Türk'ün müşterek vicdanını temsil eden milli vahdet esâsıyla yürüyen varlığımızı hars ve irfan gibi iki büyük kolla takviye den bir merkezdir.

Cumhuriyet, müşterek ğayeli zümrelerde tesânüd arayan bir şekl-i hükümetdir. İşte bu ocak mütesânid zümrelere ilerlemeye, tez yükselme aşısı hazırlayan bir yuvadır. Onun için buraya Türklük aşkı kaynağı olan ocak denmişdir. Ocak ateşi, ocak kuvveti namına yapılan her hare-

ket milli istiklâl için atılan ve yüksek kemâlin muhteşem kılıncı te'sirini ebedi bırakacakdır. O sebeble şu bayramı yaşasun Türklük duasını Büyük Gazimiz'e olan hürmetlerimize terdifen tesid ederiz.

Ocağın pek kıymetli bayramı olan bu günümüzi kutlamak için başta muhterem Valimiz ve Paşamız Hazeratı olduği halde toplanan hey'et-i muhteremeye Urfa Ocağı nâmına teşekkür ederim.

Ajans Haberleri

ANKARA, 28 (A.A.) Cenevrede tahdid-i teslihat ihzarı komisyonunda süveyt hey'et-i murahhasası bütün diğer devletlere aynı zamanda olmak üzre Süveyş'in tekmil-i orduyi vesâit-i askeriyeyi ilgaya âmâde olduklarını beyan etmiş, umumi Türk teslihata dair 63 maddeyi bir proje tevdi' etmişdir. Alman murahhası süveyt'lerin tekliflerine iltihak etmişdir.

Tevfik Rüşdi Bey Rus hey'etini reddettiği efkâr-ı musabehaneden dolayı tahrik ederek Rus tekliflerinin münakaşasını taleb etmişlerdir. Komisyon bu gün Rus teklifini müzâkereye başlamışdır.

İngiliz mürahhası İngilterenin tahdid-i teslihata tarafdar olduğini ancak daha evvel halli icab eden meseleler bulunduğini beyan ederek Rus projesinde katiyen Cemiyet-i Akvam'ın defteri geçmediğine i'tiraz etmiş bütün itilâfları hal içün beynel-milel yeni bir komiteden bahsedildiğini ve bunun yeni bir müessese olacağını söylemişdir. Müteakiben Rus heyetine tevcih eden Sovyetlerin siyâsetde hakikata tebdil olub olmadığını ve beynen-milel harb gibi dahili harbde ortada müzakere devam edecekdir. Fransız gazeteleri komisyonunda Rus ve Alman'ların sözbirliği etmiş göründiğini Tevfik Rüşdi Bey'in mantıkı Emniyet-i mütekâbile akdini tasvib etmek suretiyle büsbütün ayrı bir noktâ-i nazar ta'kib edildiğine işaret ediyorlar.

اوزفا
ولایت مطبعه‌سی
نفیس بر صورتده
هر نوعدار طبع ایشارد
تشکرنامه
دیستول
کاه‌بك
اڑانس خبرلری

Urfa Gazetesinin 4. sayfası

Ankara, 29 (A. A.) Bir müddetden beri İstanbul'da bulunan Maarif Vekili Necâti Bey'in bugün avdet etmişdir. Bayram münâsebetiyle Eskişehir'de bulunan Divân-ı Âli a'zaları gelmişdir. Yarın… . . muhakemesine devâm edilecekdir. Meclis'in yarınki celsesinde tababet ve şubatı kanun layihası müzakere olacakdır.

Bahr-i muhiti geçecek Alman tayyeresi bugün hareket etmemiş tecrübe ile meşgul olmuşdur.

Cenevre'de hey'et-i murahhassamız Akvam-ı rüesa ve memurine bir akşam ziyâfet vermişdir.

Irak'ın Londra mümessili Vehhâbi ekâliyetlere karşı tedâbir olmadığını vehhâbilerin muharebeyi vecibe-i diniye telakki etdiklerini söylemişler. İngiltere ile mâveray-ı şeria arasındaki itilafa şeria hükümeti İngiltere'nin tasvibine ve asker idâmesine muvaffak etmişdir.

İngiltere Şeria'nın işgallerini tanıyacak ve bütce açığını ikrâz veya muavenetle kapatacakdır.

İrfan Gazetesi

1925 yılında Vali Fuad Bey'in ilk basım evini kurup, aynı yıl "Urfa" adıyla haftalık bir gazete çıkarılmasından iki yıl önce Urfa'da ilk özel gazete, kazası olan Siverek'te yayımlanmıştır. 1923 yılında Siret Bey tarafından "İrfan" gazetesi haftalık olarak çıkarıldı. 1923 Mayıs'ında yayın hayatına başlayan "İrfan" gazetesi, 1928 yılı Kasım ayında kapandı. 1929 yılı başında Siret Bey bu kez "Halk Sesi" ismiyle yeni bir gazete çıkardı. Haftalık olarak yayınlanan Halk Sesi gazetesi 1930 yılında Siret Bey tarafından Mardin'e götürülerek yayınını orada sürdürdü. Aynı yıl içersinde Siverek'te İrfan Gazetesi "İrfan üç yaşında" başlık haberiyle yeniden haftalık olarak yayın hayatına başladı. Zaman zaman yayınına ara vermesine rağmen İrfan gazetesi halen yayınını sürdürmektedir. .

Salnamelerde İrfan Gazetesi ve Siverek

1341 tarihli Siverek Vilayeti Devlet Salnamesi'nin 662, 663 ve 664'üncü sayfalarında Siverek şu şekilde aktarılmaktadır.

"Siverek Vilayeti

Vilayetin vaziyet ve ahvali umumiyesi. Varidatı umumiye ve hususiyesi. Mektebler, cemiyetler, şirketler ve fabrikalar. İhracatı. Nüfusı umumiyesi. Memurların sıfatı memuriyetleriyle isimleri.

Vilayetin vaziyet ve ahvalı umumiyesi

Siverek Vilayeti, Viranşehir kazasıyla merkeze ait Karakeçi, Karacadağ, Bucak nahiyelerini havi beşyüz seksen köyden ve birçok göçebe aşairden ibarettir. Vilayetin umumi mesahai sathiyesi 13500km. kare yani 6. 000. 000 dönümdür. Bunun sülüsani nisbetinde ormanlık ve mütekabiyesi taşlık olup kabili ziraat kısmı bir milyon dönümdür.

Siverek Vilayeti bir ziraat memleketidir. Arazisinin münbit ve mahsuldarlığı sayesinde istihsalatı ziraiyesi ihtiyacatı mahalliyeye kafi geli-

yor. Senevi 340. 000 kilo pirinç, 6. 000. 000 kilo miktarı buğday, 900. 000 kilo arpa harice sevkiyatta bulunmaktadır.

Vilayetin varidatı umumiyesi 191. 185 lira ve iradatı hususiyesi 85. 555 adet liradır.

Vilayet dahilinde şirket olmayıp yalnız Viranşehir kazasında bir un fabrikası vardır.

Merkez Vilayette bir kız ve iki erkek ilk mekteble bir iptidai leyli köy mektebi ve merkeze ait muhtelif köylerde dört adet ilk erkek mektebi mevcut olup bunlara müdavim talebe miktarı ellisi kız ve dörtyüzü erkek olmak üzere ceman dörtyüzellidir. Viranşehir kazasında birer ilk erkek ve kız mektebi ve bu mekteblere müdavim altmış talebe vardır.

Vilayette Cumhuriyet Halk Fırkası, Hilal-ı Ahmer, Himaye-i Etfal ve Teyyare cemiyetlerinin bir şübesi ile yalnız bir Ticaret Odası vardır.

Vilayet ıntıkası dahilinde bu sene zarfında 128 adet mütenevi cürüm vuku bulmuştur. Vilayetin umum nüfus mükayyidesi 65. 000'dir.

Münteşir Gazete ve Mecmualar

İrfan Gazetesi:

Haftalık olarak siyasi mahiyette Siverek'te intişar eden İrfan Gazetesi ilk defa olarak 22 Nisan 339 tarihinde rapirografla ve 3 Şubat 341 tarihinden itibaren de tab makinasıyla tab ve intişara başlamıştır. Pazartesi günleri neşrolunuyor. Sahibi imtiyazı Siverekli Mehmet Siret Efendidir. Heyeti tahririyesi Paşazade Fikri, Kekizade Mustafa Vasfi, Acemzade Fikret Beylerdir. Kendi matbaası mevcud olup adedi tabı üçyüzdür.

Altın Işık Mecmuası:

Onbeş günde bir ilmi ve edebi mahiyette neşredilmektedir. 341 senesi Nisanında tesis ve intişara başlamıştır. Sahibi imtiyaz ve müessisleri Mehmet Siret, Acemzade Mahmut Fikret Efendilerdir. Müstakil sermuharriri yoktur. Heyeti tahriyesi Mustafa ve Fikri beylerdir. Adedi tabı beşyüzdür. Kendi matbaası yoktur.

Siverek Vilayeti

Vali; Sabri Bey, Muhasebeci; Ali Nuri Bey, Tahrirat Müdürü; Ahmet Hamdi Bey, Müftü; Ali Asım Efendi, Mahkemei Asliye Reisi; Jeraldin Bey, Mahkemei Asliye Azaları; Abdülcelil Bey, İsmail Hakkı Bey, Mahkemei Asliye Aza Mülazimi; Arif Hikmet Bey, Eyüp Sabri bey, Ab-

dullah Vehbi Bey, Jandarma Komutanı; Binbaşı Cemil Bey, Sıhhiye Müdürü; Muharrem Nüzhet Bey, Nüfus Müdürü; Abdullatif Bey, Tapı; Muharrem Bey, Muhasebei Hususiye; Tevfik Bey, Belediye Reisi; Mehmet Emin Bey.

Viranşehir Kazası

Kaymakam; İbrahim Hakkı Bey, Mal Müdürü; Mahmut Nedim Bey, Hakim; Zülfikar Bey, Hakim Muavini; Salih Zihni Bey, Müddeiumumi; Şevket Bey.

Hasan Bulut 1999 yılında yayınladığı Yüksek Lisans Tezinde "İrfan Gazetesi 1923-1996" başlığı altında, İrfan'la ilgili şu bilgilere yer vermektedir. [120]

"İrfan Gazetesi, Siverek'te 7 Mayıs 1923 tarihinde yayına başlayan bir gazetedir. 1928 yılına kadar Siverek'te haftada iki defa olarak çıkmıştır. Bu yıl içinde Urfa'ya taşınan İrfan, burada bir yıl çıktıktan sonra Halk Sesi Gazetesi ile birleşerek yayın hayatını noktalamıştır. Uzun bir aradan sonra 1959 yılında değişik bir kadro ile ikinci defa yayına başlayan İrfan, yayınını hala sürdürmektedir.

İrfan, birinci döneminde halkçı, milliyetçi, devlet yanlısı bir politika takip etmiştir. İkinci dönemde zaman zaman hükümeti desteklemiş zaman zamanda eleştirmiştir. Belirli bir çizgi takip etmemekle birlikte millî çıkarlar konusunda hassasiyet göstermiştir.

Gazetenin kurucusu ve 1929 yılına kadar sahibi Mehmet Siret Bayar'dır.

Bayar, Mustafa Kemal hareketine yürekten inanan ve bu uğurda canla başla mücadele eden biridir. 1959'da ikinci kuruluşunu gerçekleştiren ve 1967'ye kadar sahibi olan kişi ise Selâhattin Timur'dur. Timur 1967'de gazeteyi Osman Güyüç'e devretmiştir.

Irfan, sahiplerinin ideolojik görüşlerine göre yayın yapmıştır. İlk dönemde mutlak Atatürkçü bir çizgidedir. İkinci dönemde, Selâhattin Timur döneminde sol görüşü yansıtırken, Osman Güyüç devraldığından beri ılımlı bir politika sürdürmektedir . "

Ali Rıza Kılıç, "Siverek'te bir İrfan gazetesi var"[121] başlıklı makalesinde İrfan'la ilgili tespitlerini şu şekilde aktarmaktadır.

---

[120] Hasan BULUT, "İrfan Gazetesi 1923-1996" Yüksek Lisans Tezi, Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, AFYON, 1999

[121] Ali Rıza KILIÇ, "Siverek'te bir İrfan Gazetesi Var", Evrensel Gazetesi, 07. 10. 2001, İSTANBUL

" İrfan gazetesi bölgenin ilk yerel gazetelerinden sayılır. Siverek'te yayınlanan Cumhuriyet'in kuruluşuyla yaşıt olan gazete, 78 yıllık yayın hayatı boyunca bölgede olan biteni, günlük yaşamın akışında kendi özgünlüğünde okuyucusuna sunmuştur.

Hâlâ yayınına devam eden gazetenin, kuruluşundan bu yana sürdürdüğü çabası kırılmış, artık yayın yapamaz duruma gelmiş. Uzun bir deneyim ve birikime sahip olan ve ülkenin sosyal yapısını, yerele ulaştırmaya çalışan gazetenin, bugün ilan, reklam ve davetiyeleri tab eden matbaası dışında başka bir rolü kalmamış.

İrfan 7 Mayıs 1923 yılında Siverek'te kuruldu. Gazetenin kuruluş yılının Kurtuluş Savaşı yıllarına denk düşmesi, dönemin gelişen toplumsal olaylarına da tanıklık ettiğinin göstergesi. Gazetenin yayın politikasını dönemsel olarak iki bölümde inceleyebilmek mümkün.

İlk bölümde, İrfan'ın kurucuları olan Mehmet Siret Bayar, Mustafa Vasfi Gerger, Paşazade Fikri Timur ve Amcazade Fikret Karakoyunlu, aynı zamanda gazetenin yazar kadrosunda da yer aldılar. Gazete yayın süresi boyunca aynı yayın çizgisini sürdürme başarısını gösterememiş olsa da; kuruluş yıllarında Kemalist ideolojiye yakın duruşu ilk fark edilen nokta.

Birinci dönem boyunca iki gün olarak çıkan gazete, ilk dönemin sonu olarak kabul edilen 1929 yılına kadar Türkiye'de ve dünyada olup bitenler hakkında Anadolu'da yayımını sürdüren Cumhuriyet, Vakıf ve İktam gazetelerinden zaman zaman alıntılarla yazılar yayımlamıştır. Gazete aynı yayın çizgisini daha da derinleştirerek sürdürdüğü dönemde, bilinmeyen bir sebeple Siret Bayar gazeteyi 1928 yılında Urfa'ya taşır. Ve taşındıktan bir yıl sonra da İrfan "Halk Sesi" gazetesiyle birleştirilir ve birinci dönem sona erer.

Çizgi değişiyor

Uzun bir aradan sonra 1959 yılında gazete, Siverek'te aynı isimle Selahattin Timur tarafından yayın hayatına yeniden başlar.

Gazetenin ikinci döneminin başlangıç yılı olarak kabul edilen 1959 yılı sonrasındaki yayın akışı, birinci dönemde sürdürülen cumhuriyetçi çizginin dışına çıkarak; 60'lı yıllarda gelişen sol toplumsal hareketlilik ekseninde şekillenir.

İkinci paylaşım savaşı sonrasında dünyada büyük prestij kazanan sosyalizmin ve ona bağlı olarak demokrasi ve özgürlük mücadelesinin, Türkiye'de de aydın ve gençlik hareketi içerisinde gelişmesi, bir bakıma

bölge üzerinde de etki alanı yaratmasını sağladı. Bu da gazetedeki çizgi değişikliğinin en önemli nedenleri arasındaydı.

Bu değişiklik gazetede çıkan yazılar ve yorumlarda da fark edilir. Örneğin, önceki yayın döneminde İrfan başlığının hemen altında yer alan "Cumhuriyetperver halkçı gazetedir" yazısı 1959'dan sonra "Kıran olsa da kırıl, sakın eğilme", daha sonra da "Müstakil siyasi içtimai, ebedi ve mizahi halk gazetesi" şeklinde değişmiştir. "

7 Şubat 1926 Tarihli İrfan Gazetesi

Urfa'nın ilk gazetesi sayılan İrfan'ın 7 Şubat 1926 tarihli nüshası diğer nüshaları gibi 28x35 ebadında dört sayfa ve dört sütun üzerine dizilerek yayınlanmıştır. Birinci sayfanın üstte ve orta kısmında "İRFAN" logosu, hemen atında küçük puntolarla "Cumhuriyet Perver Halkçı Gazetedir" ibaresi yer almaktadır.

Tüm sayılarında başlık altında bu slogan kullanılmıştır. Başlığın üst tarafında sağda "7 Şubat sene 926" ibaresi ortada "Pazar" ve başlığın solunda üstte ise;" 12 Receb sene 1344, sayı 95, Sahib-i İmtiyaz: Siret" ibaresi bulunmaktadır.

Başlığın sağında ve solunda süslü çerçeve içinde adres ve abone, ilan bilgilerine yer verilmiştir. Başlığın hemen sağında yer alan çerçeve içinde;" Üçüncü sene, Abone şeraiti ; seneliği (300) altı aylığı (150) guruştur. İ'lanatın beher satırı on guruştur. Nekri pazarlığa tabidir ve münderecatından mesuliyet kabul olunmaz. Memlekete nafi' yazılara sahifelerimiz açıktır. " ibaresi yer alırken, logonun hemen yanında ve sol taraftaki çerçeve içinde; " İdarehane: Koç Ali Baba civarında daire-i mahsusa. Adres: Siverek İrfan. Neşre müteallık yazılar Tahrir müdüriyeti naımına gönderilmelidir. Neşr edilmeyen asar iade edilmez" ibaresi bulunmaktadır.

Başlığın hemen altında iki çizgiyle oluşturulmuş alanda; "Nüshası (3) guruştur. (şimdilik Pazartesi ve Perşenbe günleri öğleden sonra çıkar) Nüshası (3) guruşdur" ibaresi yer almaktadır.

Haberler dört sütun üzerine dizilirken, sayfada mizanpaj düzenlemesi için bazı haberler, çift sütuna dizilmiştir.

7 Şubat 1926 tarihli gazetede birinci sayfanın birinci ve ikinci sütununda Mecdi Fahreddin imzalı ve "Başsız Yılanlar" başlıklı bir makalesi yer almaktadır.

"Başsız Yılanlar

Memleketimizde tegallub varmıdır? Sualine karşı hayır diyebilmek her halde sathi görüşlük olur. Bila tereddüt bağırabiliriz tegallub

mevcuddur; ve halen halk hukukuni halk menfaatini, hain ve iğrenç dişleri arasında hırpalıyor; halen halk kitlesi siretinde tufeyli yaşadığı halde oni mümtaziyet-i şahsi hakimiyet iddia edenler ağalık derebeğlik abalarını asar-ı atika(müze)sine asmak için uğraşıyor.

Halen etmekne kahvesine (metinde olan ifade) medyan bıraktığı zavallıları dinmeyen ihtirasları, doymak nedir bilmeyen obur mideleri hesabına satılmış esir gibi çalışdırabilenler utanmadan, kızarmadan feruh ve fehur dolaşabilür, Sivereğin harita-i mukadderatı üzerinde kanlı facialar yaratmağa yeltenen mütegallibler deyince gözümüzün önünde; kafaları aziz ve mukaddes Cumhuriyetin kahir derabası altında ezilmiş fakat halen can çekişdiren bir takım engerek yılanlar tecelli ediyor.

Görüyoruz ki başları ezilmiş maziye karışmış lakin bazı ufak tepreşmeleri etrafındaki ruhlara bir ürperme hissi, tekrar dirilebilmek ihtimali telkin edebilecek mahiyetdedir.

Mademki yılandırlar başsız olsalar bile istikrah ile müterafık bir korku saçarlar. İşte memleketimizdeki tegallübün şekli budur.

Doğrudan doğruya (benim) diyebilecek mütegallib yok; fakat ölüleri kulaklara şöyle fısıldıyor;"sakın tamamen öldüm zan etme bugün olamasa yarın, daha doğrusu zaif bir zamanda yine başınızdayım; bakın vücudum tamamen gömülmedi hem daha midenizde duran çorbamı nasıl unutursunuz. "

Bunun içindür ki; Aziz Cumhuriyete başını... başını ezdiği yılanların bakiye-i ibkasını mezara gömmek onları büsbütün hatıralardan silmek icab ediyor.

İtiraf edilmeli ki; başsız yılanlardan artık varlık ummak hayaldir. Lakin bu hakikatı bilenler ancak ... ... kalabilirler. Ekseriyet yani iyi düşünemeyenler onlarda halen bir mevcudiyet bir kudret arıyor. Mademki; halk hukukuna tecavüz eden herhangi bir kuvvete karşı çok kahir olarak tanıdığımız Cumhuriyetimiz bu ufak ve mahalli diktatörlerin başını ezmişdir.

Bugün, yarın merasim-i tedfiniyesinide yapmakda tereddüt etmeyecektir. Bir hamlede saltanatı, irticai, maziyi yıkan bir idare hiç şüphe yok ki; ikinci hamlesiyle, belki ağalığı süpürecekdir.

Vakıan memleketimizdeki tarz-ı tegallüb kurnazcadır. Yüzünden tedkik mevcud olmadığına kanaat getirebilir. Fakat hakimiyet-i şahsiye tarzı ne kadar gizli olursa olsun ilhamını millet ruhundan olan cumhuriyetin müşkaç nazarları karşısında muhafaza-i ketumiyet ve mahrumiyet idemez. Bu hususdan katiyetle eminiz.

Yalnız mühim bir nokda daha var; mütegallib kutıblar etrafında toplananların halet-i ruhiyesi. Bittabi bunlara zavallı demek yerinde bir sıfattır.

Çünkü; körükörüne muti'dirler. Ne de olsa artık bilmelidirlerki cumhuriyedde hakim şahıs olamaz. Bu idarede hükümetle millet arasında vasıtanın kıymeti yoktur. Mezarratı vardır.

Çünkü; hükümeti millet yaratmışdır. Kendisinin malıdır. Bineanaleyh aracılık yapanlar ancak tufeyli ve sefil kimselerden başka bir şey değildir. Onlara itaat nefsini tahkir etmekdir. Hukukunu göz göre çiğnemektir.

Bu başsız yılanlara artık kıymet vermemeli, zira esasen kıymetleri yokdur. İşte halkdan ricamız budur. İstirham ediyoruz. Diyoruz ki mütegallibe ölmüşdür. Hükümetden başka kuvvet tanımayınız.

Mecdi Fahreddin"

İrfan'ın birinci sayfasındaki makaleden sonra sayfada yer alan haberler ise şunlardır;

Büyük Millet Meclisinde

Kazanç kanununun kırkıncı maddesine kadar müzakeresi ikmal edildi. Ankara 4:AA

Millet Meclisinde kazanç vergisi kanununun müzakeresine devam olunarak kırkıncı maddesine kadar müzakeresi ikmal edilmişdir. Otuzuncu ve otuzsekizinci maddeleri encümene iade olunmuşdur.

Yazıhane veya idarehane sahibi olmaksızın karada, denizde, nehir ve göllerde her nev'i vesait-i nakliye ve bahriye işletenlere isti'mali ettikleri merakib-i bahriye ve vesait-i berriye-i nakliyenin nev'ine ve hacim istiabı tonilatosuna ve beygir kuvvetine ve saha-i nakliyat ve faaliyetine göre mahalleri liman veya belediye idarelerince takdir olunacak vasati bir günlük gayr-i safi kazancın maktuan on misli nisbetinde kazanc vergisi tarh olunur.

Musul Meselesi Hakında Marki'nin Avam Kamarasındaki Beyanatı

Londra 4 AA- Londra Avam kamarasında nutk-i kralinin münakaşasında hükümet namına söz söyleyen Marki demişdir ki; Hükümet her tarafda itlafa ma'tuf bi seyahat-ı hariciye tas'kib etmekde ve Musul hakkında ki tavr-ı hareketi terk etmekde kendisi içün gayri mümkin olmağla beraber Türkleri kendi lehine çevirmek ve uzlaşmak içün sarf-ı mukadderat eylemektedir.

عرفان

جمهوریتپرور خلقچی غزتەدر

باشسزیدونلر

بولیوك ملت مجلسنده

موصل مسئلهسی مفتهمارکیتك عوام نمارسنه‌کی یانلغی

معلملر بر لکی

7 Şubat 1926 tarihli İrfan'ın 1. Sayfası

Muallimler Birliği

Geçenlerde resmi küşadı icra edilen Muallimler Birliği Heyet-i İdaresi teşekkül etmişdir.

Reis: Leyli Müdürü Hüseyin Fikret Beg

Katib: Leyli muallimi Ali Fuad Beg

Veznedar: Kemaliye muallimlerinden Ahmed Beg

A'za: Baş muallim Sadık Beg

A'za: Leyli muallimi Abdulkerim Beg

Genç ve güzide muallimlerden teşekkül eden birliği ve hey'eti idaresini tebrik ederken memleketin heyet-i ictimaiye ve ilmiyesinde tütmeye başlayan bu irfan ocağının inkilab ve teceddüd pişvesi olmasını temenni ederiz.

İkinci ve Üçüncü Sayfalar

İrfan Gazetesinin ikinci ve üçüncü sayfaları önemli ölçüde okur yazılarına ayrılmıştır. Okurlardan gelen şiirler, açık mektuplar, teşekkürler 2. ve 3. sayfada yayınlanmıştır. 7 Şubat 1926 tarihli gazetenin ikinci ve üçüncü sayfalarında yer alan metinler şunlardır;

" **Hicran**

Kumral akşamlardan en son yadigar
Sırmalı hıçkırık kalbimde kaldı
Gene zinde sevgimiz sanki ihtiyar
Bir aşık gibi adımda kaldı

Ne acı sızlayış, ne derin yara
Hicranla hüsranın ruhumda dolu
Arkamda örtülen matemli kara
Tülden gözükmeyen hayatın yolu

Uzakdan geliyor bir baykuş sesi
Felaket zinciri boynumdan geçdi
Gözümde yaş kalan derdli bu sesi
Ne dense son aşkı ruhumdan içti

Ağardı saçlarım aşkınla senin

Hayatın baharı ne zaman başlar
Sevdiğim nasibim cihanda benim
Hiçliğe dökülen dumanlı yaşlar

Ezeli bir şıfa akan gözünden
Dökülen son aşkı umuyor ruhum
Kır düşün şu kumral başım göğsünde
Hayatım hep böyle olsun diyorum

Kumral akşamlardan en son yadigar
Sırmalı hıçkırık kalbimde kaldı
Genç zinde sevgimiz siyah bir mezar
Gibi nisyanla örtülü kaldı...

Rabia Nuri

Açık Mektub

Viranşehir Hükümet Tabibi Kamil Beg Efendi'ye

Muhterem Efendim

Kaza hayat sıhhiyesinde yarattığınız inkilab ve inkişafı en samimi taktirkarlarındanım. Kulaklarımı dolduran avaze-i muvaffakiyet ve hazakatinizden dolayıda sizi tebrik ederim. Müsaade ederseniz ufak bir ricada bulunayım diyeceğim ki; memleketimizi kemiren birçok keyifsizliklere yakından şahid oldunuz. Bugün bile bu müdhiş ve müteaddid hastalıkların nasıl tahrib edici savletler yaptığını da siz ediyorsunuz. Hiç şübhe yok ki her hastalığın tehaffuz çareleri mevcuddur. Bunlara tevessül naf'i neticeler doğurur. Fakat korumak çarelerini kim öğretecek? Bu sualin cevabı acı bir sükuddur.

Maalesef i'tiraf edeyimki bunları herkesin anlayacağı tarzda yazabilecek öğretecek selahiyatdar bir kalem tanımıyorum. Eğer olsaydı biraz olsun hareket görülürdü. Hayır görmedik derken hiçbir ferdin itiraz edemiyeceğinden eminim. Öyle ümid ediyorum ki bu mühim vazifeyi sizin azimkar omuzlarınıza yüklemek buna mukabil lütfen kabulünüz Siverek hayat-ı sıhhiye ve ictimaiyesinde tedkika değer bir merhale olacak İrfan'ın sütunları sıhhi, fenni, ictimai yazılarınıza müntezardır. Bu davete icabet buyurmanızı rica ederim efendim.

Hürmetkarınız Ekrem Sırrı

Siyah Görüş

Ey karanlık ömrümün hasta yıldızı
Çehrende bu akşam matem sisi var
Kalbimde inleyen siyah bir sızı
Üzülme diyor yaklaşdı mezar

Hayat yolu sarp kollarım yorgun
Durmamak imkanı pek az kalmışdır
Dinmeyen aşkının yalın ve mahzun
Nağmesi ölüme gönül salmışdır

Ey nisyan makberi bakir sinende
Aver buse ölmem, aşkım, hicranım
Utanır talim ilk def'asında
Güler derrnane ne mesud insanım

Müjgan

Büyük Derdim

Yirmibeş gündür zalim növbetlerin ve mühlik bir hastalığın pençesinde kıvrandığım halde hasta ve zayıf parmaklarım hayat ve beşeriyet üzerinde yaptığı ufacık istifadeyi o kadar özlemişki daha duruşmaya girerken kaleme sarıldım. Beni harab eden kadınlığı öyle yerildiği sözle kesin hiçde beni doyuramadı. Daima kadından, kadın hayatından bahsetmek istiyorum. Uzletim bana kadını öyle iyi tanıtırdıki şimdi kadını iki şekilde görüyorum. Yirminci asır medeniyetin doğurduğu asri kadın ne kadar hassas, mütefekkir ise buradaki cehlin ve taassubun paslı kımıldanamayan zavallı aynı mahluk hiçliğin başı dönüb bir uçurum etrafında seyeran ediyor. Erkeğin emir ve sert tavırları karşısında küçülüb başı önüne düşen bir anneler ve hemşireler niçün böyle muti ve hakir olsunlar.

Hayır! Onlarda kadındır. Kadınlığın o büyük ve kudsi şerefinden bunlarında biraz olsun hakkı vardır. İnsan ve aile ocağını yandıran, şefik ve güzel yuvalar kuran bu Anadolu kadınlarıda biraz dünyayı mahdud bir kısım gibi tanımasın. Kadırlığımızı ve gurur-i nisvanımızı su-i istimal etmişiz. İntibah başlasın güzel ve yeknasak bir kıyafet herkesin gözlerini değiştirsin. En büyük vazife analık vazifesi olan telkinatı yorulmadan söyleyenler, ondan sonra göreceksinizki bu memleket saadet ve re-

fah yurdu olacak. Nesl-i ati cehlin siyah perdesinden kurtulmuş, tahsil ve irfan menbaının birer yıldızı olmuş olacak. Son sözüm cehli, teassubu bırakın. Asır çok incedir. O incelik herkesin damarlarına kadar nüfus etsin.

İrfan'ın Teşekküri

Tokat Meb'usi muhteremi Emin Beg Efendinin Tokad Türk Mahfiline ikiyüz cild kıymetli kitab hediye ve elli lira muavenet-i nakdiyede bulunduklarını son posta ile gelen 40 numerolu Tokad arkadaşımızda münderic teşekkürnameden anladık. Muhterem ve teceddüd perver meb'us Emin Beg Efendiye gençliğe karşı gösterdikleri bu yüksek teveccüh ve alakalarından dolayı teşekkür ederiz.

Alenen Teşekkür

Refikamın sıhhatden fevkalede alakadar olan tababetdeki derece-i na mütenahiyesiyle tamamiyle iade-i afiyete son derece gayret eden Viranşehir tabib-i muhteremi Kamil Beg Efendiye nihayetsiz teşekkürlerimi alenen takdim ederim.

Süvari Mülazımı
Osman Nuri

Tebrik

Ayın yirmialtıncı cum'aertesi gecesi Rüstem Çelebi mahallesinden Dülger Rıza usta mahdumi marangoz İbrahim, Gemiciler mahallesinden Tosun oğlu Hasanın şabka iksası hakkındaki kanuna muhalefet olarak başlarında birer siyah kalpakla çarşıya ve kahveye çıkdıkları devriyeye memur polis efendiler tarafından görülerek derdest edilmiş ve haklarında ta'kibat-ı kanuniye ifa olunmak üzre müdde-i umumiliğe tevdi olunmuşdur.

TOKAD
IRFAN- Nazar-ı Dikkate

Yarını düşünmeli yarının terakkisi, tealisi bugün kadınların elindedir.

Rabia Nuri

Kadınlık

Asırların kaydetmediği hadisat-ı tarihiye ve inkilab-ı azimeyi ta'dad ederken mazinin uful eden bir takım hurafat ve safsata zincirleriyle bağlanan kadınlık hayatı ictimaiyesinde de büyük bir tebeddülatın husule gelmekde olduğunu görmekteyiz.

Erkeklerimiz medeniyet yolunda dev adımlarıyla azim bir teceddüd ve seri bir terekkiye doğru yürüyorlar. Aynı seviye ve aynı fikriye-i ictimaiyeye malik olan kadınlarında yirminci asır medeniyetinin devri tekamülünde aynı mefkure ile meşbu olarak tealiye doğru koşmak istemesi tabiidir.

Karanlık gecelerden sonra penbe bir ufukla nurlanan ve sinesinde medeni, muazzam bir inkilabın varlığını yaşatan aziz Cumhuriyetimiz kadınların hayat-ı muaşeretde ne kadar mühim vazifeler sahibi olduğunu takdir etmişdir. Bi payan minnetdarlığımızı hor ve haris bir kalble takdim ederiz.

Hiç şübhe yok ki vatanımızı ihya içün kadınlığında bu irfan yuvalarında bir sa'y-ı nizama atılmış ve ferda içün çalışmak zamanı gelmiş ve belki geçmişdir.

Çok mes'ud bir hisle anlıyoruz ki; Cumhuriyet Türk kadınlarıda bu hakikata nüfuz etmiş ve edecekdir.

Faziletkar, yüksek ruhlu anneler; istikbale müfid uzuvlar yetişdirmek içün uğraşacak en mühim rükün ictimaidir. Münever validelerin taht-ı ta'lim ve terbiyesinde bulunan zeki neslin dinç, azimkar ve rasin ruhlu yetişeceği bedihidir. Yeni neslin ya'ni müstakbele Türk evladlarının istediğimiz annelerin tenviriyle kabildir.

Evet diyoruz ki; bundan böyle milletimizin hayat-ı nisvaniyesi mükemmel ve muntazam olmazsa terbiye-i ruha, terbiye-i milliye ve hiss-i fedekari yüksek ve mebzul olamaz. Çünkü; beşik sallayan cihana hakimdir.

Emine Hüseyin

Birazda Şaka:

Sarhoşluk

Serhoş kabadayılar son günlerde büsbütün azdılar. Bu kaldırım ve caka babayiğitlerinin bilhassa tiyatrolarda yaptıkları edebsizlikler bini geçiyor. Geçende birisi azdaha bana yapıyordu. Bereket versinki kulağına,"imanım bizde esnafdanız" diye fısıldadım da kurtuldum. Yoksa herif boynumuz kökünü kazıtacaktı. Hoş bunların çatmak istedikleri muayyen kimsler yok ya... akıllarına ne gelirse.

İşin gülünç tarafı ağızlarını daima küfür perdesinden akort etmeleridir. Birde bakıyorsun ki; beğim sallana sallana arz-ı endam ediyor. Gözleri kapalı, pantolonunun ön düğmeleri açık, çaket omuzda.

Fakat buyurunuz demeye gelmez ha... . Al sana tokat. Bunu müteakib küfür faslı nağmelenir. "Varını yan bakan... anasını... avradı-

nı... kız kardeşini... " o zaman ejderha kesilmişdir. Haddin varsa yandi. Herif kimse ses çıkarmadığını görünce daha yüksekden uçuyor.

"Kainatın anasını... . ilaahir" ne ise bir yere yıkılır, biletçi geldimi gözlerini kaldırıyor "bana bak be imanım. Bizde bu tekkenin çorbasını içdik. Bizde mi... Piliçlerin uğruna hayatımı feda ederim... al... "

Yok, maşallah para vermek hususunda cömertdirler. Hâlbuki tiyatro parasını bir saat evvel evden çaldığı bulguru, pirinci, eğer varsa yorganı satmışda tedarik etmiş. Bunun farkında bile değil. Yakarım, yıkarım derken kendini uyutuyor. Öyle ya sarhoşluk arabacılığa benzemez.

Geçende iki külhan beğine kulak misafiri olmuşdum. Kırıta kırıta anlatıyordu;" Yandık be kardeş, para kalmadı. Evdeki yorganı döşeğide satmağa başladık, çıkmıyor vesselam. Hele bizim şu karının derdi hiç çekilmiyor. Meyhanecide işi sertlğe döktü. Peşin almasa vermiyor. Vay köpoğlu. Eman dersek birkaç düz çekmedende yaşanmıyor. Bitdik, eridik yok... yok... "

Allah bunlara yardım etsin duasıyla çekildim.

Türk Teyyare Cemiyeti Tarafından Türk Milletine Beyanname

Türk Milleti binlerce evladının fani ruhiyatı bahasına olarak cihan siyasetinde kendisine şerefli bir mevki yaratmış bulunuyor. Lakin bütün Türk vatandaşları bilmelilerdirki Türk bu şerefli mevki'i muhafaza edebilmesi, vatanın müdafaa vasıtalarını sağlam ve emin bir suretle te'min etmesiyle kaimdir. Bir millet, haricin tecavüzlerine karşı varlığını muhafazaya muktedir olamazsa o milletin hür ve müstakil olarak yaşamasına imkan kalmaz. Bu itibar ile istiklal, hürriyet, musavat gibi ali mefhumlar ancak ve ancak kuvvet fiili vasıtalar ve eserlerle tehakkuk etmesinde mündemicdir.

Biliyorsunuzki kuvvet ve kuvvetlerin mübarezesi tabiatın hemen bütün sahalarında tecelli eder. İlk insan cemiyetlerinin teşkilinden beri mübareze kabiliyeti biri birileriyle mücadele eden kabilelerin, kavimlerin, ümmetlerin ve nihayet milletlerin ictimai bünyelerinde hususi bir uzviyet gibi tekamül ede ede "ordu" ismi altında müstakil bir "müessese" haline gelmişdir.

Türk milletinin mazisi başdan başa tedkik edilirse, tarihin hemen her devresinde bu müessesenin mevcud olduğunu ve Türk Milletinin hakimiyet ve istiklaliyle kuvvet ve za'fının bu müessesenin kuvvet ve za'fıyla mebsuten mütenasib olduğu görülür.

Her ne zaman ki, Türk ordusu kuvvetli bulunmuş ise Türk'ün hakimiyet ve istiklali halelden masun kalmış ve ne zaman ki Türk ordusu

za'fa uğramış ise bunun aksul amelleri, Türk milletinin hakimiyet ve istiklalini bir bir gaib etmesi suretiyle tecelli etmişdirki yeni neslin bizzat şahid olduğu vakıalarla cihan haritası şöyle bir kere yan yana getirilince bunun çok ve hazin olan isbatı derhal göze çarpar. Şu halde Türk ordusunun müdafaa vasıtalarının her asrın ve her devrin ihtiyaclarına göre ihzar edilmesi hayati zaruretler sırasına geçmişdir denilebilir. Büyük bir memnuniyet ve iftiharla zikre şayandır ki Türk Milleti, ordusunun asri cihazlarla techizi lüzumunu derk etmiş ve bizzat cemiyetimiz milletin işte bu vezfeperverane temayülünden doğmuştur.

Türk Teyyare Cemiyeti, Türk milletinin vicdan-ı umumisinin hürriyet ve istiklal muhafızı olan orduya ve ordunun hava kuvvetine karşi gösterdiği bu samimi ve haklı alakayı hürmetle selamlar ve milletin kendisine tevcih etdiği vazifenin azametini ne kadar ehemmiyet ve itina ile telakki etdiğinide izaha lüzum görür.

Fil-hakika Hava Kuvvetinde husule gelmekde olan harikulade terakkiler, her memleketin kendisini müdafaa endişesini azami derecede artdırmışdır. Çünkü muharebe vasıtalarının şekil ve mahiyetiyle muharebe usulleri arasındaki alaka, mütefekkir beşeriyetin mechulu değildir. Barutun icadıyla bunun ilk önce "arkevoz" tüfenklerine daha sonra toplara tatbiki Kırım muharebesinden sonra zırhlı gemilerin menzilinin artması nisbetinde gemi zırhları mukavemetinin artdırılması ser'i ateşli tüfenkler ve toplarla dumansız barutların tahtel-bahrlerin, bir çoğu gazların keşf ve icadı karada ve denizde ayrı ayrı ve nevbut nevbut harb usulleri kamilen değişdirmiş ve nihayet umumi harb sırasında ve ondan sonra teyyarelerin tecrubi bir suretde sabit.

"maba'di gelecek nüshamızda"

İrfan Gazetesinin 2 ve 3. Sayfaları

Dördüncü Sayfa

İrfan gazetesinin dördüncü sayfası genellikle birinci sayfaya konulmayan haberler ve resmi ilanlara ayrılmıştır. Sayfanın üst tarafına "Ajans Haberleri" ana başlığı ile Anadolu Ajansından alınan haberler konulurken, o günkü resmi ilan durumuna göre sayfanın geri kalan bölümü ilanlara tahsis edilmiştir.

7 Şubat 1926 tarihli gazetenin dördüncü sayfasında yer alan yazılar şunlardır;

"Ajans Haberleri

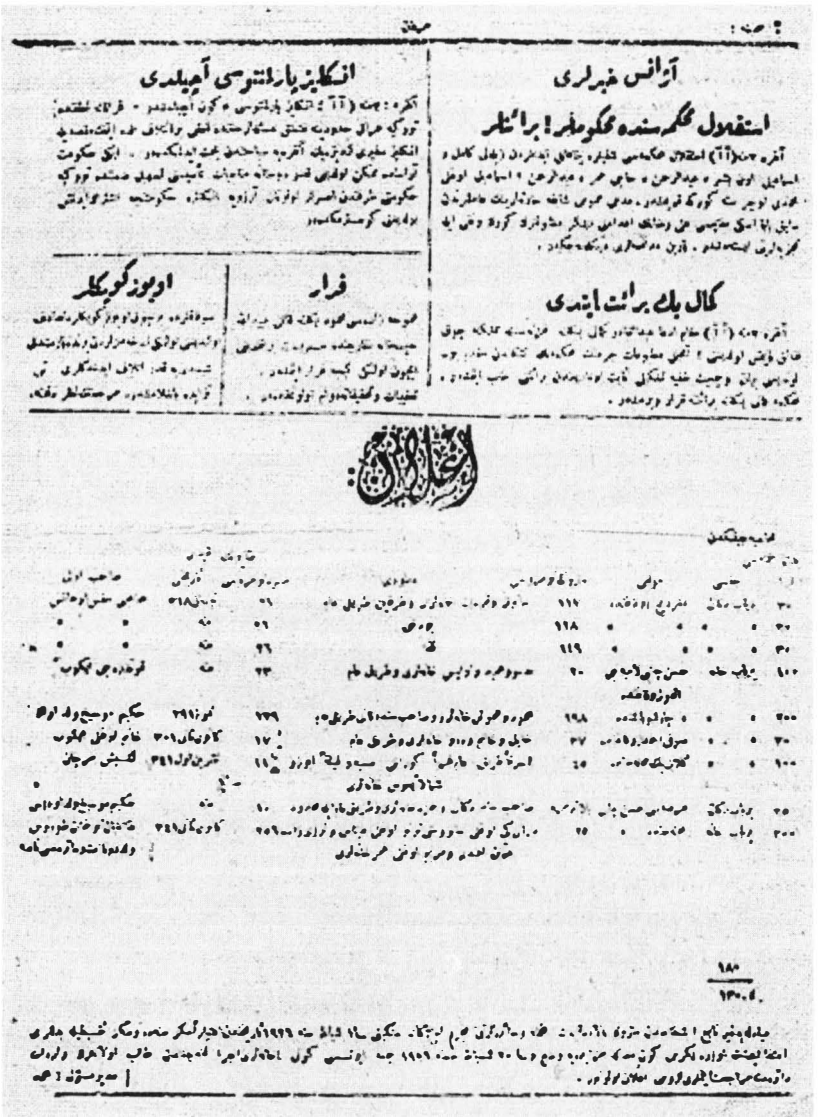
İstaklal Mahkemesinde Mahkumlar! Beratler

Ankara 2 minhu (AA) İstiklal mahkemesi şakilere yataklık edenlerden Zileli Kamil ve İsmaili onbeşer, Abdurahman, Hacı Ömer, Abdurahman; İsmail oğlu Muhammedi üçer sene küreğe koymuşdur. Müdde-i umumi sabıka hadiselerinin amillerinden Sabık Baba eski müftüsü Ali Rıza'nın idamına diğer maznunların kürek ve nefiy ile tecziyelerini istemişdir. Yarın müdafaaları dinlenecekdir.

Kemal Beg Berat Etdi

Ankara 2 minhu (AA) Makam-ı iddia Abdulkadir Kemal Beg'in gazetesiyle memlekete çok fenalık yapmış olduğunu, Ancak matbuat

cürmünün mahkemenin teşkilinden mukaddem bulunduğunu beyan ve cem'iyet-i hafiye teşkili sabit olmadığından beratini taleb etmişdir. Mahkeme Kemal Beg'in beratine karar vermişdir.

İrfan Gazetesinin 4. sayfası

İlan

180 1300

Mübadeleye gayr-i tabi eşhasdan metruk tabloda kıyımet muhammene vesaireleri muharrer emlakın mülkini 12 Şubat sene 1926 tarihinden

itibaren sekiz senede ve sekiz taksitle bedelleri istifa edilmek üzre yirmigün müddetle müzyedeye vazı' ve 20 Şubat sene 1926 cumaertesi günü ihaleleri icra kılınacağından talib olanların varidat dairesine müracaat eylemeleri lüzumu ilan olunur.

Müdür-i Mesul
Muhammed

İLAN

Muhasebecilikten bedel-i muhammenesi

Lira	Cinsi	Mevkii	Metruke numerosu	Hududu	Sıra numero	Tapunu tarihi	Sahib-i Evveli
30	Bir bab dükkan	Makardiş sokağında	117	Matuk ve Karabet haneleri ve tarfyn tariki amm	26	Nisan 318	Hamamcı Mefes Ahanis
30	"	"	118	Bu dahi	26	Minhu	"
30	"	"	119	Keza	26	Minhu	"
100	Bir bab hane	Hasan Çelebi Lambacı Elko sokağında	20	Hasso ve Hamid ve Onis haneleri ve tarik-i amm	23	Minhu	Kunduracı Eykub
200	"	Çarşu Başında	198	Mahmud ve Amuş haneleri ve sahib-i sened dükkanı tarik-i amm	239	Temmuz 291	Hekim Musih Veled Avan
30	"	Sofi Ahmed sokağında	37	Halil ve Hanım ve Dedo haneleri ve tarik-i amm	17	Kanun-i Sani 301	Hanım oğlu Eykub
100	"	Gülabi Beg mahallesinde	45	Şorken tarik-i amm garben Güranli seyyid ve kibleten Abuzer,şimalen Yous haneleri	11	Teşrin-i evvel 341	Keşiş Mercan

Halk Sesi Gazetesi [122]

"Halk Sesi" gazetesi de 28x33 ebadında ve dört sayfa olarak yayınlanmıştır. Mizanpaj olarak "Urfa" Vilayet gazetesi ile benzerlik göster-

[122] Bilindiği gibi, Urfa'nın ilk özel gazetesi olan "İrfan"ı yayımlayan Siret Bey, daha sonra bu gazeteyi kapatarak, 1929 yılı başlarında "Halk Sesi Gazetesi"ni yayımlamış ve bir süre sonra bu gazeteyi Mardin'e taşımıştı. Avukat Müslüm Akalın'ın arşivinde "Halk Sesi Gazetesi" nüshasını görünce gazetenin Siret Bey'ın yayınladığı gazete diye düşündüm. Çünkü; bugüne kadar "Halk Sesi" gazetesinin nüshası görülmemişti. Ancak, bu gazete; Mardin Vilayet gazetesiydi. O dönemde Diyarbakır Vilayet Gazetesi'nin ismi de "Halk Gazetesi"dir. Gazetede Urfa Muhabirinin ilginç bir yazısı yer alıyor. Urfa'nın o dönemde Türk Hava Kurumu'na hediye ettiği "Teyyare" bilgisi yer almakta. Bu itibarla "Halk Sesi" gazetesini de özellikle ilk "Latin" harflerini kullanması ve bu özel haber nedeniyle kısaca buraya alma gereğini gördüm. K. K.

mektedir. Birinci sayfanın en üst kısmında ve ortada "Halk Sesi" logosu, logonun sağında ve solunda gazete ile ilgili bilgiler yer almış, bu bilgilerin altından çekilen çizgiden sonra dört sütuna yazılar verilmiştir. Gazetenin logosunun altında, "Tarih-i Tesisi 1 Agustos 1927" ibaresi, solunda ise;

"Abone şeraiti posta ücreti dahil seneliği (400) altı aylığı yoktur.

İ'lanat için matbaa müdürine müracaat edilmelidir.

İkinci yıl sayı 59

Umur-i Tahririye ve İ'lanat içün Müdüriyete müracaat edilir.

İlanat muhteviyatından gazete mesuliyet kabul etmez" ibaresi yer almaktadır.

Logonun altında iki çizgi arasında ise; "Nüshası (5) Guruşdur – Şimdilik Haftada Bir Kere Çıkar- Siyasi Türk Gazetesidir- Nüshası (5) Guruşdur" ibaresi, sağ tarafta ise;

Cumartesi 22 Eylül 1928

Telgraf Adresi: Mardinde "Halk Sesi"

Matbaa ve mahal-i İdâresi Vilâyet Matbaasında Dâire-i Mahsusadır.

"Türklüğün Nefîne Hadim yazılar içün sahifelerimiz açıkdır. Neşredilen yazılar iâde edilmez" ibaresi yazılmış ve birinci sayfada, tek sütuna Latin harflerle, "Yaşayış Tarzı" başlığı ve altında ise aynı başlık Arap harfleriyle verilerek, metin yazısı başlıklardan daha küçük puntoyla tek sütuna dizilmiştir. Çift sütuna, "Tek Bir Ses" başlıklı yazı ve yine tek sütuna "Dicle" başlıklı yazı yer almıştır. Her üç yazınında başlıkları önce "Latin" harfleriyle daha sonra "Arap" harfleriyle verilmiştir.

Gazetenin dördüncü sayfasında, en altta "Müdir-i Mesuli: Sinan oğli Hamid" ibaresi yer almaktadır.

Urfa Muhabirinin gönderdiği ve birinci sayfada çift sütünda yayınlanan yazı şöyledir;

"Tek Bir Ses – Ve Zafer Bayramı

Urfa muhabir-i mahsusamızdan

Her sene bu vakit bu mukaddes günün tebcilini yazarken Türk'ün dünyaya harikalar dağıtan menâkib-i kahramanânesi birer birer saymak ve Türk'ün sahife-i hamaset ve şehâmetini bir mefâhir-i destan şeklinde söylemek her Türk'e farizadır.

İnkilâbımızın mukaddimesini teşkil eden zaferlerimizin vüsatını ve kâinat üzerindeki te'sirini ve bunun necib milletimize verdiği muazzam

neticeleri göz önünde bir daha canlandırmak için yeni söz bulmakdan aciz olduğumuzi itiraf etmeliyiz!!

Türki boyunduruk altına alan mütârekeden sonra memleket başdan başa İngilizlerin, Fransızların, İtalyanların, Yunanilerin işgâli altına alındığı zaman herkes Türk'ler mahvolmuş bir millet nazarıyla bakıyordi. Türkiye kendi başına müstakil bir devlet olarak çıkabileceği kimsenin hatırına gelmiyor, memleketimizi ve milletimizi inkirazdan kurtarmanın ancak harici bir muavenetle mümkin olabileceği iddia oluniyordi.

Bu hareketi vücuda getiren tek bir ses!. . Yalnız vatanın fedâkar ve kahraman evlâdlarını müebbed bir hülasa davet eden emirlerin şiddetini ve aynı zamanda ruhlara nüfuz eden esrârengiz kudretini ihtivâ eden bir ses idi!. . .

Boynu büküli eli bağlı Türk bu sesden aldığı ilhamla mücâdele eyledi. Düşmanın müttehid cebhelerden müteşekkil kaleleri önünde imanından, aşkından hiçbir şey gaib etmeyen Türk taarruz ve hücumi dâima yanar dağlardan kopan bir alev seyli gibi şiddetleniyor, ateşden, demirden örülen kaleleri ve kuvvetli şimşeklerine gölgeleri altında endişesiz barınan düşmanları daima eritiyordu.

Türk'ün mukadderatı hâkimâne elinde tutan zaferler dünyanın her tarafını kuvvetli sesiyle çınlatmış ve Türk'ün ölmeyen benliğini cihan tarihinde yaşanmışdır.

"General Terikopis"unda itiraf eylediği gibi (iki sıralı birçok tel örgüleri ile vesâir fenni müdafaa tertibatı ile tahkim edilmiş) olduği için Türk ordusuna altı ay değil, altı günde değil bir gün kâfi gelmişdi.

Altı ayda zapt edilemez hükmi verilen mevzide yıllarca yerleşmiş 200. 000 kişilik bir orduyu bir günde sürmek için yalnız Türk olmak lazımdır.

Türk, 200. 000 kişilik Yunan ordularını denize dökmek için ilminden değil semalar kadar payansız olan izzet-i nefsinin kuvvetinden ilham almışdır.

Türk Yavuzları inkilâb tarihimizin her sahifesinde atalarının şanını inkilabının mesud dakikalarını yaşayacakdır.

Ağustos Zafer bayramımız esâsen Türk topunun Cumhuriyetimiz bu işi yüksek milletimizin hamiyet ateşiyle fedakârlık ateşiyle bir tutdi. Ve ona (Teyyare Bayramı) da dedi. Şu halde bugün Kahraman Urfamızın şehâmet ve hamiyetiyle alınan tayyareninde ad konma merasimini yapabileceğiz.

Muhterem kardaşlarım! Mukaddes topraklarımızı her türlü tecâvüzden muhafaza etmek için bize düşen en büyük ve en kudsi bir vazife ordumuzun tayyare kudretini yükseltmek ve bu uğurda lazım gelen fedâkarlıklara amade olduğumuzu fiilen isbât etmekdir.

Şuni bilmemiz lazımdırki; bu uğur içün sarf edilecek para memleketin nâmus ve haysiyetini muhafazaya matufdur. Kuvvetsiz milletlerin mefahiri, şerefi, nâmusi, milliyeti her vakit için tehlikeye ma'ruzdur.

Kurtuluş mücâdelelerinin ilk safhâ-i celâdetine iştirâk ile büyük muvaffakiyetler kazanan kahraman Urfamız bu ğalebe-i muvaffakiyete de bir Urfa tayyeresi almakla

(maba'di ikinci sahifede)

İkinci sayfa'dan devam:

Tek Bir Ses

Birinci saifeden ma'bat

Anane-i asaletini yükseltmiş oluyor. Urfamızın vatanperverlik hislerinin böyle en yüksek kademelerinde görmekle ve selâmet-i vatanın icab ettiği mesailde daima alemdâr olarak ortaya atılmasını kaydetmekle müftehiriz.

Türk'ün tükenmeyen kahramanlığından sarsılmayan azminde vücud 30 Ağustos Zafer Bayramı münasebetiyle Ulu Halâskârımızı, erkan, ümera, zabıtan ve efradımızı ruhumuzdan kopan samimi bir muahbetle tebrik ederken Urfa teyyaresininde çok yaşamasını ve kutlu olmasını tanrımızdan dilerim. "

Birinci sayfada tek sütuna verilen ve Latin harflerle yazılmış "Yaşayış Tarzı" başlıklı yazı ise şöyledir:

"İnkilabın en büyük te'siri ve yaşayış tarzı değiştirmesindedir. Düşünüş ile yaşayış arasında çok sıkı bir münasebet vardır. İnsan nasıl; düşünürse öyle yaşar, nasıl kovulursa öyle büyür. İnkilâb ise herhangi bir düşünüş tebeddülünün fiile inkilâb etmesi demekdirki, her inkilâb ğayet tabii olarak yaşayış tarzını da herhâlde değişdirir. Belki bu değişiklik... hayatı içinde yaşayanların bariz bir suretde gözine çarpmaz, çarpmakla beraber inkilâb denilen hadise mutlaka te'sirini yapmışdır. Onun ekdiği tohumun idrâki bir zaman meselesidir.

Üçyüzyiğirmi dört senesi inkilâbından evvel başka dürlü düşünüyor ve başka dürlü yaşıyorduk. Bu inkilabdan sonra düşünüş ve yaşayışımızın tarzı değişdiği gibi son milli ve medenî büyük inkilâbımızdan sonrada düşünüş ve yaşayışımızın tarzını büsbütün değişdi. Bu, değişikliği

bazılarımız manen ve maddeten göstermekde, bazılarımızda fikren kabul.

Fabrika mamulatı gibi aynı şekil ve mahiyetde aynı cins ve eb'adda adetmek doğri değildir. İrfan ve seviye farkı terbiye ve telâkki farkı hukukan müsâvi olan insanlar arasında yine her zaman az çok bir tebâyün muhafaza edecekdir. Fakat esâs i'tibariyle maksad hasıl olmuşdur. Dünün büyük ana müesseseleri yıkılmış yerine diğer ana müesseseler vücuda gelmişdir. Eski harabelerde yaşayan yeni ma'murelere henüz göç etmemiş bulunan birkaç kişi bulunabilir. Bunlar her umumun bir şazi her bir adedinin bir istisnâ kaziyesini teşkil ederler. Bugün muvaffak olmuş velinimet değişmemiş olan yaşayış tarzıdır. Bu tebdil, maddiyat ve maneviyatımızdan her ne varsa kâffesine nüfuz etmemişdir. Meselâ bugün müteaddid kadın almak kânunen men edilmişdir. Fakat kenarda köşede müteaddid karılı insanlar bulunduğu gibi belki bu günde de kanunun mümanaatına rağmen birkaç kadın olan adamda bulunabilir. Fakat, vicdân-ı umumi; bu günki kadınların modasına tabidir. Bugünki düşüncemiz, bir erkeğin müteaddid kadın almasıyla bu kadının müteaddid erkekle münasebetde bulunması arasında hiçbir fark görememektedir. Fuhuş ve zinâ vaziyetine geçmeksizin münasebet-i cinsiyedeki teaddudi bugünki zihnimiz kabul etmemektedir.

Fakat, dün böyle düşünmüyorduk. Çünki ana müessese ve kanuni vaziyet dün başka türlü idi. Hiç şübhe yokki dünki vaziyetinden pek müzdarib idik. Müteaddid zevce ve müteaddid çocuklar ne kadar zengin olursa olsun aile reisinin ölümüyle beraber sefâlet ve bedbahtiye mahkum bulunuyordi. Eski tarza nazaran bir ailenin bir asır değil yarım asır bile idâme-i mevcudiyet edebilmesi kâbil değildi. Muhtelif zevcesi olan bir aile reisi ölünce, zevcelerden bir çokları tekrâr izdivac yaparak nasıl varidatını karmakarışık bir hâle getiriyor. Ve bu ölüm bazen çok mesud ve müreffeh bir ailenin tamamıyla felâketini intac ediyordi. Bunun gibi bütün değiştirdiğimiz dünün müessese ve telkinlerini değişdirmekliğimize saik olan şey; onların artık sureti umumiyede istimâl ve ittibâ edilemeyecek bir vaziyete gelmesinden, tefessüh etmesinden ileri gelmişdir. Eğer o eski kaideleri değiştirmese idik bugün hür ve müstakil bir heyet-i ictimaiye halinde yaşamaklığımız imkanı olamazdı. Bu itibarla zamanın icabatına, akıl ve mantık, ilim ve fennin muktezeyatına Tevfik-i hareket edememek kadar feci bir hâl olamaz herhangi bir kayıd ve mülahaza ile olursa olsun eskiliğe saplanup kalmak yalnız o bataklığa saplanup kalanlara bir zarar vermekle iktifa etmez. Bundan heyet-i umumiye mutazarrır olur. Temiz ve namusli bir

Türk vatandaşı sıfatıyla memlekete her ne şekilde olursa olsun zarar veren değilse bile mukayyed olmayan bir vaziyet göstermek elem âverdir. Avamferibâne hissiyat ile bugünki yaşayış tarzını kabulde tereddüd gösterenler içinde mutlak suretde çok müteellim olanlar vardır. Onlar içün hayatda muvaffakiyet roli kalmadığını kendileride müdrikdirler. Yalnız bir insan içün dünyada en sevgili ve mukaddes emel dünyaya getirmeğe sebep ve vasıta olduği evladların refahıdırki; bu korkak, cebin ve tekâpu kafaların ve bu cehil ve inadın en büyük zararı kendilerinden ziyâde evlâdlarına aiddir.

Yarının icâbatına göre yetişdirlmeyen bu günün çocuği, hiç şübhe yokki yarın düçar olacağı hasaretden kendisini yetişdirmiyenleri mesul ve muatab tutacakdır. Cehil; yalnız nefsine zarar vermekle kalsa bir şey değildir. En büyük fenalığı başkalarına olan mazarratıdır. "

Gazetede yer alan ve "Harf İnkilabı" ile ilgili süreci yansıtan ilginç yazılardan biride ikici sayfasında yer almıştır. "De Lellasera" gazetesinden alıntı olarak alınan yazıda harf inkilabının nasıl başladığını belirten bir olay aktadrılıyor. Yazı şöyledir:

"Lâtin Harfleriyle Türk Lisânı

Aziz Kari'lerimize selamlarımızı arz ederiz.

Gazi Mebuslara Muallimlik Ediyor

Teriste'de münteşir (Ebl Pebkolo De Lellasera) 31 Agustos tarihli nüshasından

-İstanbul gözlerinizi öyle hayretle açmayınız Aziz Kari'ler! Sizi tıbkı artık bir emr-i vaki' hâline gelen resmî Türk yazısı ile Türkçe selamlıyoruz.

Bundan evvelki makalemizde yalnız Türk yazısının değil fakat aynı zamanda gramerininde zaruri islahatına muhtac olduğuni söylemişdik.

Nitekim bu hususda teşekkül eden hususi bir komisyon mesaisini ilk semerelerini de kayd etmişdir. Fakat evvela mesele biraz münakaşalı oldi. Bu hususda bir çok itirazlarda bulunuldi. Muhafazakârlar "nesl-i hazırı tenmiye etmiş olan ananat-ı fikriye ile birdenbire kat-ı alaka imkânı varmıdır? Esâsen yeni harflerin tatbiki bütün Türk Edebiyatını nisyana atmak demekdir" iddiasını serdeylediler.

Dur-endiş ve makul olanlarda tedrici bir inkilâbda ısrar etdiler. İlk mekteblerde aynı zamanda yeni ve eski Elifba'nın tedrisini tavsiye ederek bu suretle on sene tarafında yeni harflerin oldukça teammüm edeceği fikrini 9 Agustos 928 Perşenbe gecesine kadar hükümran olan fikir bu idi. Bu tarihi güni tasrih ediyoruz.

DICLE

دجله

TEK bir SES

وظفر بایرامی

YAŞAYIŞ TARZI

باشایشه طرزی

Halk Gazetesinin Birinci sayfası

O akşam Saray Burni gazinosunda bir balo verilmişdi. Müsamereyi tertib eden Halk Fırkasıydı. Gazi'de kemâl-i tevazu ile dans eden çiftler arasında bulunuyordi. Bu sırada Gazi yeni harfleri büyük itmi'nan ve belağat la medih etti: "Arkadaşlar güzel, zengin ve ahengdar lisanımızı meydana çıkarmalıyız. Bunun içün de asırlardan beri dimağlarımıza çivilenmiş olan bu anlaşılmaz işaretlerden kurtulmak lazımdır. Lisanımızı suret-i katiyede anlamağa muhtacız. Buna muvaffak olmak garp yazısını almakla kaimdir. Bu hususda sarsılmaz bir kanaatim vardır. Ve istiyorumki hepiniz bu kanaatde olasınız. Buni müteakib Gazi lâtin harfleriyle bizzat yazdığı bir sahifeyi hazır olan birine okutmuşdur.

Ertesi gün gazeteler Reis-i Cunhur'un hitâbesini neşr etdiler. Ve filhakika bütün Türkiye halkı yeni harflerin kabulüni heyecanla iltizam etdiler.

Gazi söylemişdi, dava kazanıldı. Artık gençler, ihtiyarlar yeni harfleri hecelemeye koyuldular. Akşam gazeteside bu mesele hakkında garib bir resim yapdı. Bu hakikaten halkın gösterdiği kuvvetli alakanın hoş bir delilidir. Fatih kahvelerinden birinde âni bir profesör yeni harfleri öğretiyor: "O" simid gibi "A" kerpeten gibi ve ilh... Her sınıf halkda cidden bir hüsn-i niyet müsabakası şahade olunmaktadır.

Dolma Bağçede Mekteb:

Reis-i Cumhurun yeni ikâmet etdiği Dolma Bağçe Sarayının yukarı katında vasi bir salona mebuslar, yaverler bu sandalyelerde oturuyorlar. Reis-i Cumhur ilk sırada oturiyordi. Karşısında siyah bir tahta var. Gazi fiillerin tasrifinde levahıkın ne suretle yazılacağını ısrarla soruyor. Herkes not alıyor. Terddüd hasıl olan noktalarda yeni yazı üstadı İbrâhim Necmi Bey'in fikrine müracaat ediliyor. Bizzat Gazi mücmel ve vazih bir gramer vücuda getirdi ve bu kopya edilmek üzre elden ele dolaşıyor. Sarayda yemek listeleri, musiki proğramları yeni harflerle yazılıyor. Şimdiden. Sofrada mevzu mükâleme umumiyetle Latin harfleri oluyor. Şimdiden şehrin fizyonomisi değişmişdir. Milli seyr-i sefâin İdâresi, bir çok mağazaların isimleri yeni harflerle yazılıyor. Bilcümle devlet memurları evrâk-ı resmiyeye yeni yazı ile imzalamak emrini almışlardır.

Darü'l Fünun'da akdedilen bir ictimada Bâyezid meydanında toplanan halka Darü'l Fünun Emini bir nutuk irâd ederek ezcümle demişdirki; Dar bir iskarpini içinde mahbus vaziyetde bulunan lisânımızın inkişâfını Arab harfleri men ediyordi. Yarım asırdan fazla bir zamandırki doktorlar henüz Arab harfleriyle reçete yazmaya muvaffak

olmamışlardır. Vakıan ağır fedekârlıklara göğüs germeye mecburuz. Fakat bu diğer şark milletlerine nümune-i imtisâl olacaktır. "

Sene: 6 Pazartesi Nu:259

Abone şeraiti
Senelliği 200 akı aylığı 100 kuruştur.
Hükümet her satırından 10 kuruş alınır. Beraberinde ücreti ilân olunmaz.
Telgraf adresi Urfada (Urfa)

Urfa

Matbaa ve idarehanesi
Köprü başında dairei mahsusa
Umur ve muamelatı tahririye için vilayet Mektupçuluğuna ve hususatı idariyede matbaa Müdürlüğüne müracaat olunur.
Ziraî, ticarî, fennî makaleler için sahifelerimiz açıktır.

Nushası 3 kuruştur — Tesis tarihi 1925 — Nushası 3 kuruştur
16 Haziran 1950 — Haftada bir cıkar Vilâyetin resmi gazetesidir

Şehrimizde: Adliye Baş Müfettişliğine

URFAMIZDA
Ağır Ceza mahkemesi teşkiline ihtiyac var mı?

Cenup vilayetlerimizden hiçbiri ve coğrafi vaziyeti itibarile en mühimmini teşkil eden Urfa vilayeti...

Ticaret ve sınaatı garbi cihetinden Malatya vilâyetini takibi eden Fırat nehri ve Gazi Ayintap, şarkan Mardin sınaatı şarkî cihetinden Diyarbekir, cenuben Ye nice - Nusaybin demir yolu ile çevrilidir.

dır ki tanzim ve tevzii adalet meselesi bir devlet için bütün meselelerden daha mühimdir.

Tarihi tetkik ettiğimiz zaman, şark milletlerinin inhitatlarına amil olan sebebi adaletteki noksanda görürüz.

Türk milleti, her hatvesi tâ hâtmlık hayata sığacak kadar muazzam vekayii mühtevi bir çok inkılap merhaleleri geçirdi.

Devletin şekilinden başlıyarak

uğumuza güvenerek Urfamızdaki teşkilatı adliyenin ihtiyacını tâmin edeceğini sek bir halde bulunduğunu ve devletçi rejimi münakesedeler sür'at bulunmadığını ve erbabı nesatidin adalet yapılarında bekleneğini söylemek istiyoruz.

Urfamızda bir mahkemei asliye vardır. Bu mahkeme

Asliye hukuk, Sulh hukuk, Asliye ceza, sulh ceza davalarını rüyet etmektedir. Mahkemin bir reisi ile iki azası, bir aza müfazi-

hapsi müstelzim davalara,

Cumartesi ve Pazar: Sulh hukuk, ahkamı şahsiyeye, hukuk tahkikatına.

Pazartesi: tahkikatları biten asliye hukuka.

Çarşamba ve Perşembe: gümrük davalarına.

Yapılacak tetkikatın hem ve kûn nokta-nazarında, hemde tahsisle müddeamıza teyit edeceğinde hiç şüphemiz yoktur.

Cumhuriyet Döneminin İlk Gazetesi "URFA" (Latin Harflerle)

Bilindiği gibi Urfa, sancak merkezi olarak ilk gazetesini 1925 yılında çıkarabilmiştir. 1925'te Vali Fuat Bey ilk basımevini kurmuş ve "Urfa" adıyla ilk gazete yayınlanmıştır. 1927 tarihli Urfa Salnamesi'nde "Matbua-i Vilayet" başlığı altında; "Vali Fuad Beyin Vilayete tayininden bir müddet sonra 1924 senesinde ilk defa Urfa'da idare-i mahsusiye tarafından ikibin küsur lire sarfıyla bir tab makinası celb ve peyder pey nevakısı ikmal edilerek matbua tesis edilmişdir. Elyevm URFA namıyla intişar eden vilayetin resmi ceridesi ve devair hükümetin evrak ve defteri ve halkın tab'a muhtac evrakı bu matbaada tab edilmektedir" denilmektedir.

Vilayet gazetesi hüviyetinde olan bu gazete uzun süre haftalık olarak yayınlanmış, 1949 yılında günaşırı çıkmaya başlamıştır. Daha öncede ifade ettğimiz gibi gazete yayınını 1960 yılına kadar devam ettirmiştir.

Gazete ilk sayısından harf inkilabına kadar yayınını arap harfleriyle neşrederken, harf inkilabından sonra gazete Latin harfleriyle dizilip, yayınlanmaya başlamıştır. Latin harfleriyle dizilmiş olan gazetenin 16

Haziran 1930 tarihli nüshasına baktığımızda, sayfanın dizgi tekniğinde ve mizanpajında bir farklılık olmadığını görmekteyiz. Arap harfleriyle dizilen gazetede de yazılar dört sütun üzerine dizilip logo sayfanın üst tarafında ve ortada yer alıp, tarih ve gazete ile ilgili künye bilgileri logonun sağında ve solunda verilirken, Latin harfleri ile dizilen gazetelerde de aynı tertib devam etmiştir.

16 Haziran 1930 tarihli gazetenin birinci sayfasında, en üstte sol köşede "sene:6", orta kısımda "Pazartesi" ve sağ köşede ise "Nu:259" bilgileri yer almaktadır. Bu bilgilerin hemen altında, sol köşede çerçeve içersinde;

Abona şeraiti

Seneliği 200 altı aylığı 100 kuruştur.

İlanatın her satırından 15 kuruş alınır

Derc olunmayan evrak iade olunmaz

Telgraf adresi Urfada- (Urfa)"

Sayfanın ortasında "Urfa" logosu, sayfanın sağ tarafında ise yine çerçeve içersinde;

"Matbaa ve İdarehanesi

Köprü başında dairei mahsusa

Umur ve muamelatı tahririye için Vilayet

Mektûpcülüğüne ve hususatı idariyede

Matbaa Müdürlüğüne müracaat olunur.

Zirai, ticari, fenni makaleler

İçin sahifelerimiz açıktır"

İbareleri ve bu ibarelerin altında ise sayfanın sağ ve sol köşelerinde, "nüshası 3 kuruştur", ortada ise, "Tesis Tarihi 1925" bilgileri yer almıştır.

Bu ibarelerin altında iki çizgi arasında; "16 haziran 1930 – Haftada bir çıkar Vilâyetin resmi gazetesidir-" yazısı yer almıştır.

16 Haziran 1930 tarihli Urfa Gazetesinin, birinci sayfası dört sütun üzerine tertib edilmiş, Avukat Nurettin Nabi imzalı tek bir yazıya yer vermiştir.

"Şehrimizde: Adliye Baş Müfettişliğine

Urfamızda Ağır Ceza Mahkemesi teşkiline İhtiyaç var mı?" başlıklı yazı şöyledir.

"Cenub vilayetlerimizden birini ve coğrafi vaziyeti itibarile en mühimini teşkil eden Urfa vilayeti:

Şimal ve şimali garbi cihetinden Malatya vilayetini tahdit eden Fırat Nehri, garben yine Fırat nehri ve Gazi Ayintap, Şarkan Mardin, şimali şarki cihetinde Diyarbekir, cenuben Yenice- Nusaybin demir yolu ile çevrilidir.

210. 000 nüfusa malik olan vilayetin; Birecik, Suruç, Yaylak, Siverek, Viranşehir, Harran, Hilvan adlarında yedi büyük kazası vardır.

Siyasi ve idari vechelerden büyük bir ehemmiyeti haiz olan vilayetimizde bir Ağır Ceza mahkemesi teşkiline ihtiyaç var mı? Yok mu?

Bu makalemizde de bunu tetkik etmek istiyoruz.

Beşerin yer yüzünde vûcude getirmiş olduğu bütün müesseseler, bütün ibdai mevcudiyetler arasında en muhtelemi hiç şübhe yoktur ki "Adliye"dir.

Her asırda devletlerin metanet ve resanetine en sahih ve en salim ölçü, adaletin sureti tanzim ve tevziidir. İngilterenin bütün haşmet ve azametini bütün kudret ve resanetini adliyesine medyun olduğunu bütün mütefekirler müttahiden tastik etmektedirler.

Gerek fertler arasındaki münasebetleri ve gerek fertlerin devlete karşı alaka ve rabıtalarını her şeyden ziyade hukuk tayin eder. İşte bunun içindir ki tanzim ve tevzii adalet meselesi bir devlet için bütün meselelerden daha mühimdir.

Tarihi tetkik ettiğimiz zaman şark milletlerinin inhitatlarına amil olan sebebi adaletteki noksanda görürüz.

Türk milleti her halveri iki batınlık hayata sığacak kadar muazzam vekayii muhtevi bir çok inkilab merhaleleri geçirdi.

Devletin şeklinden başlıyarak ailenin asaslarına kadar her şey tazelendi, yeni bir revnak yeni bir istikamet aldı. Bütün bu tebedüllerin ika etmiş olduğu gerek fertler ile fertler arasındaki alaka, rabıta ve münasebetlerin tanzim ve takrir vazifesi rihayetün nihaye mahkemelerimiz ve hakimlerimize racidir.

Bu suretle bütün Türk inkilabının ve bu inkilaptan doğan yeni Türk devletinin temel taşı mahkeme olduğu taayyün ediyor!. .

Makam ve vazifesini müdrik Türk mahkemesi; Türk cumhuriyetinin şarkta doğan yeni bir saadet hayatının mübeşşiri oldu-kanaatini dahil ve harice telkin ve isbat edecek bir mevkidedir.

Biz bununla adliyemizin mutlak bir kemal arzettiğini iddia edecek değiliz. Her şubei idarede olduğu gibi adliye sahasında da kat'ına mecbur olduğumuz terakki mesafesinin azametini mûdrik bulunuyoruz.

Tedrici bile olsa her halde mütemadiyen ilerlemekte bulunmamız bizim için en büyük medarı emniyettir.

Mütemadiyen ilerlemekte olduğumuza güvenerek Urfamızdaki teşkilatı adliyenin ihtiyacımızı tatmin edemiyecek bir halde bulunduğunu ve derdesti rüyet mahkemelerde sür'at bulunamadığını ve erbabı mesalihin adalet kapularında beklemekte olduğunu söylemek istiyoruz.

Urfamızda bir mahkeme-i asliye vardır. Bu mahkeme:

Asliye hukuk, Sulh hukuk, Asliye ceza, Sulh ceza davalarını rüyet etmektedir. Mahkemenin bir reisi ile iki azası, bir aza milazimi bir de müstantıkı vardır.

Azadan biri sulh hukuk, diğerise tahkikata bakmakta aza milazımı da sulh ceza işlerini görmekte; müstantık da hem merkezi vilayete muzaf m ıntıkada vuku bulan ceraimi meşhudeye gitmekte, hem de teşkilatı adliyesi olmıyan Harran, Yaylak, Hilvan kazalarında vuku bulan ceraimin keşif ve tahkikatını yapmakla mükellef tutulmaktadır.

Mahkemenin muhtelif hukuk ve ceza işlerile müstantıklığa gelen davaların adedi o kadar çoktur ki; bütün bu işleri bu teşkilatla görmenin ve derdesti rüyet davaları imaçta sür'at göstermenin imkanı yoktur. Bu mahkemenin yalnız bir senelik ağırceza varidası 300 den fazlaya baliğ olmaktadır.

Halbuki, anladığımıza nazaran Mardin'de müstakil ağır ceza bulunduğu halde varidesi 250 davayı geçmemektedir. Ve zaten 250 davadan fazla varidesi olan yerlerde müstakil ağır ceza teşkilini Adliye Vekâleti prensip ittihaz etmiştir. Buna nazaran Urfada müstakil bir Ağır Ceza teşekkülü kendiliğinden doğuyor.

Mahkeme, haftanın altı gününü davalara şu suretle tahsis eylemiştir:

Cumartesi ve Salı: Ağır hapsi müstelzim davalara,

Cumartesi ve Pazar: Sulh hukuk, ahkamı şahsiyeyi hukuk tahkikatına

Pazartesi: tahkikatları biten asliye hukuka

Çarşamba ve Perşembe: gümrük davalarına.

Yapılacak tahkikatın hem yekûn rakamında hem de tahsiste müddeamızı teyid edeceğinden hiç şüphemiz yoktur.

Şu müşkül vaziyet karşısında:

Görülmekte olan davaları teşrii

Erbabı mesalihin adalet kapularında uzun müddet beklememesi

Sene: 6 Nu:259

Abuna şeraiti

Senelİği 240 akı aylığı 100 kuruştur.

Matbaa ve idarehanesi

Urfa

Nushası 3 kuruştur

16 Haziran 1340

Salahiyettar: Adliye Baş Müfettişliğine

URFAMIZDA Ağır Ceza mahkemesi teşkiline ihtiyaç var mı?

Gazetenin 1. Sayfası

Aylarca ve hatta sene mevkuf bulunduktan sonra bir cürmü sabit olmadığından tahliyelerine mecburiyet olmaması için:

Herhalde bir ağır ceza mahkemesi teşkiline ve ikinci bir müstantık tayinine kati ihtiyaç ve hatta kati bir zaruret vardır.

Pek mühim olan bu mesele üzerinde tetkikat yapılursa Urfamızda ağır ceza mahkemesile Hilvan, Harran, Yaylak kazalarında da adliye teşkilatının htiyaç kendiliğinden taayün eder.

Bu teşkilatın şehrimizde bulunan Adliye baş müfettişliğince yapılmasını ve elde edilecek netice müddeamızı teyit ettiği halde yüksek ve menfaatı umuma ait bu dileğimizin husulü için Adliye Vekâletince teşebbüsatı lâzimede bulunacağından eminiz.

Avukat
Nurettin Nabi"

İlk Dönem Gazeteler

Yenilik

Urfa'nın ilk dönem gazetelerinin başında "Yenilik" gazetesi gelmektedir. Yenilik Gazetesi'ni Şubat 1934'te Celal Özbek çıkarmaya başladı. İdare Müdürlüğünü de Celal Özbek'in yaptığı gazetenin Umumi Neşriyat Müdürü Namık Eralp'ti. Gazetenin adı altında *"Günlük Cumhuriyet Halk Gazetesi"* ibaresi yer almaktaydı.

1934 yılında kurulan "Yenilik" gazetesinin 26 Ocak 1946 Cumartesi tarihini taşıyan 907 sayılı nüshasının birinci sayfasında şu bilgiler yer almaktadır;

Sayfanın en üstünde "Yenilik" logosu ve hemen altında küçük puntolarla, "Onikinci yıl- Kuruluşu 1934" ibaresi yer almakta. Başlığın sağ tarafında çerçeve içersinde; "26 Ocak 1946- Cumartesi- Matbaa ve İdare yeri Sarayönü Caddesinde 30 No Ev- U. Neş. Md N. Eralp, İ. Müdürü Celal Özbek- Urfa Yenilik basımevi" bilgisine yer verilmiştir. . Başlık ve çerçevenin hemen altında iki çizgi arasında " Günlük Siyasi Cumhuriyet Halk Gazetesi" ibaresi ve "ilanın satırı 25 kuruştur" bilgisi yer almıştır. Birinci sayfada haberler bu bilgilerin altında bir biriyle çizgi ile ayrılmış dört sütunda verilmiş.

26 Ocak 1946 tarihli nüshasının birinci sayfasında; başlığın hemen altında çift sütuna dizilmiş başlıklar altında tek sütun halinde, Nurettin Nabi Akçar ile Rafet Ülgen'in makaleleri yer almış ve haberler bu makalelerin altında verilmiştir.

Birinci sayfada, "Başbakanımızın son demecinin yankıları", "Belediye Başkanı Geldi", "Et fiyatları arttırıldı" ve "Demeç çok iyi karşılandı" başlıklarını taşıyan haberler yer almakta.

Nurettin Nabi Akçar'ın, "Altıyüz yıllık bir iradenin köhne ilhamatına cilvegâh olan bu zavallı memleketin artık ihtilafata tahammülü yoktur!. . " cümlesiyle başlayan makalesi şöyledir;

YENİLİK

On ikinci Yıl — Kuruluşu Şubat 1934

26 Ocak 1946 Cumartesi
Sayı 907

[illegible]

URFA Yenilik Basımevi

—(Günlük Siyasi Cumhuriyet Halk Gazetesi)—

İlanın Satırı 25 kuruştur

Altı yüz yıllık bir idarenin köhne ilhamatına cilvegâh olan bu zavallı memleketin artık ihtilafata tahammülü yoktur !!...

Yurtumuzun, Cumhuriyet Halk Partisi gibi büyük bir siyasi gurubu istihlaf etmek isteyen diğer [illegible] ve aynı gaye üzerinde vücude getireceği faaliyetlerin mahiyetini şimdiden kestirmek kolay ve bir tahminin kolaylıkla dolgabileceği bu yeni faaliyet sahasında bilâkis ihtiyaç ve itminanla [illegible] çok çetindir.

Altı yüz yıllık bir idarenin köhne ilhamatına cilvegâh olan bu zavallı memleketin artık ihtilâfata tahammülü olmadığı gibi bir tecrübe destigâhı gibi de mütemadiyen şekil değiştirmesine de tahammülü yoktur. Bugün hükümeti cumhuriyemizin [illegible] ve büyük bir gaye üzerinde yürüdüğüne kaniiz. Halk da bu kanaatinin samimiyetine hiç bir suretle şübheye mahal kalmayacak kanaat derin bağlıdır. İhtilâf dal[illegible] bilâkis, itimat ve [illegible] üzerinde hiç bir tesir uyandırmayacağına şübhesiz nazariyle [illegible] bilirler. Bu, böyle olmakla beraber derin hislerden doğan, ve ruhi infial lere yol açan ihtilâf vurumasından memleket için zarardan başka hiç bir şey doğmayacağı da tabiidir.

İlmen ve faziletçe yükselmiş memleketlerde bunu için misal aramak sebeti [illegible] etmiş bir millet için doğru olamaz. Onlar- da şekli hazıra [illegible] için uzun istibdâle devreleri geçirmek mecburiyetinde kalmışlardır!!.

İnkılâbımızın üzerinden geçen ve pek derin tecrübelerle dolu olan mücadelelerden sonra hayata atıla bilmişiz ki : bugün memleketimiz için ciddiyen düşünülmeğe değer bir kıymeti vardır. Uzun ve yorucu bir mücadeleyi takibeden zaferimizin arkasında bir samimiyeti bulunmasını mevcut olmadığını iddia etmek kadar tufeyli bir muhakeme tasavvur olunamaz.

Milli mücadeleden çıkan ve sırtında yüzlerce yıllık telâfi düştadan taşıyan bir milletin yegâne muhtaç olduğu üsul ve çare ancak bu olabilir.

Ben hem kendi hesabına hem de memleketin ihtilâfata artık tahammülü bulunmamasını hesaba katarak bundan daha kuvvetli bir imkânı vücud düşünemem!!.

Nurettin Nabi Akçar

Bilinmiyen Kudretler Ve Varlıklar

Yazan : [illegible]

Üzerinde bulunduğumuz ve ayağımızın altında sessiz, sedasız duran bir taş parçası, bir toprak yığını, belki bir kudretin, bir varlığın ta kendisidir!

Göze görünmiyen ve bugünkü akıllara sığmıyan yüce bir varlıktır!... O, sessiz, sedasız ve durgun görünen bu kudret taş parçasının, bir toprak yığının, bir maden filizinin içine gelmiş [illegible] [illegible] [illegible]

O, bu [illegible]

= Sonu sayfa 2 de =

Başbakanımızın son Demecinin yankıları

Bern, (a.a.) — Başbakan Saraçoğlu'nun son demeci basılarında aynen olmak üzere hemen bütün İsviçre basınında Türkiye lehine mütalealarla neşredilmiştir.

İstanbul'da çıkan Ermenice gazetelerin [illegible] ilgilendiren mütaleaları da bir çok gazetelerde yayınlanmıştır. Bu yazılarda, Türkiye Ermenilerinin memlekete bağlılığı, yabancı hizmetinde çalışan komitecilerin Rusya'ya iltihak istiyen tahriklerinden bunların bizar olduklarını belirterek, Türkiye Ermenilerinin Cumhuriyet rejiminden beri her Türk gibi bütün vatandaşlık haklarından faydalandıkları kaydedilmekte ve Türkiye topraklarının bütünlüğünü korumak için icabederse ilk safta bulunacakları ilave edilmektedir. [illegible] gazeteleri ayrıca Türkiye Ermenilerinin, [illegible] Türkiye haklarından, topraklarından [illegible]

Et fiyatı arttırıldı

Kasapların müracaatı üzerine belediye encümeni et fiyatlarını bir miktar arttırmıştır. Son artış kararına göre Koyun eti 140, Keçi 110, Sığır 70 kuruştur. Halkımızın yukarıdaki narh fiyatından fazlaya et almamalarını ve narhtan fazla istiyen Kasaplar hakkında belediye zabıtasına ve polise müracaat etmelerini hatırlatırız.

Demeç çok iyi karşılandı

Londra (a.a) — Anadolu Ajansının özel muhabiri bildiriyor:

Hasan Saka'nın demecinde Rusya münasebetlerine ve toprak meselelerine temas edilmemiş olması bazı kimselerde hayret u-

— Sonu sayfa 3 te —

Belediye Başkanı geldi

Rahatsızlığı dolayısıle tedavi için İstanbul'a gitmiş bulunan Belediye Başkanı Bay Ömer Alay evvel akşamki trenle Urfa'ya gelmiştir. Henüz rahatsız bulunduğunu işittiğimiz Belediye Başkanına geçmiş olsun der ve tez afiyetler dileriz.

Yenilik Gazetesinin 1. Sayfası (Av. Müslüm Akalın arşivi)

"Yurdumuzun, Cumhuriyet Halk Partisi gibi büyük bir siyasi gurubu istihlaf etmek isteyen diğer zümrelerin aynı esas ve aynı gaye üzerinde vücude getireceği faaliyetlerin mahiyetini şimdiden kestirmek kolay ve her tahminin kolaylıkla dolaşabileceği bu yeni faaliyet sahasında halkın ihtiyaç ve itmı'nanlarile oynamakta çok çetindir.

Altıyüz yıllık bir idarenin köhne ilhamatına cilvegah olup bu zavallı memleketin artık ihtilafata tehammülü olmadığı gibi bir tecrübe destigâhı gibi de mütemadiyen şekil değiştirmesine de tahammülü yoktur.

Bugün hükûmeti Cumhuriyetimizin emin ve büyük bir gaye üzerinde yürüdüğüne kaniiz. Halk da bu kanaatinin samimiyetine hiçbir suretle şübheye mahal kalmayacak kanatlerle bağlıdır. İhtilâf dalgalarının hamleleri halkın, itimat ve itikatları üzerinde hiçbir tesir uyandırmayacağına şübhesiz nazar ile bakabiliriz. Bu böyle olmakla beraber haris hislerden doğan ve ruhî infiallere yol açan ihtilâf vuruşmasından memleket için zarardan başka hiçbir şey olmayacağıda tabîidir.

İlmen ve fazileten yükselmiş memleketlerde bunun için misal aramak sabnei inkilâba atılmış bir millet için doğru olmaz. Onlarda şekli hazıra mazhariyet için uzun istihale devirleri geçirmek mecburiyetinde kalmışlardır!!. .

İnkilâbımızın üzerinden geçen ve pek derin tecrübelerle dolu olan mümareselerden sonra hayata atıla bilmişiz ki, bunun memleketimiz için cidden düşünülmeğe değer bir kıymeti vardır. Uzun ve yorucu bir mücadeleyi takip eden zaferimizin arkasında samimiyeti halisanın mevcud olmadığını iddia etmek kadar tufeyli bir muhakeme tasavvur olunamaz.

Milli mücadeleden çıkan ve sırtında yüzlerce yıllık telâfi düsturları taşıyan bu milletin yegâne muhtaç olduğu üsul ve çare ancak bu olabilir!. .

Ben hem kendi hesabıma hem de memleketin ihtilâfata artık tahammülü bulunmaması hesabına bundan daha kuvvetli bir imkanı vüsul düşünemem!!. . .

Nurettin Nabi Akçar"

Yenilik gazetesinin fazla sayıda nüshası günümüzde mevcut olmadığı için yayın periyodu kesin olarak bilinmemektedir. Ancak, kendi döneminde ve daha sonraki dönemlerde yayınlanan gazeteler, başlıkları altında "günlük" ibaresini kullanmakla birlikte, haftada bir veya iki kez yayınlandıklarını ve yayın günlerini ifade etmektedirler. Yenilik gazetesinin başlığı altında ise, " Günlük Siyasi Cumhuriyet Halk Gazetesi"

ibaresi yer almaktadır. Büyük ihtimalle gazete o dönemde haftalık periyotlarla yayınlanmaktaydı. Gazete, 28x35 cm ebadında ve dört sayfa olarak yayınlanmış, tüm sayfalar dört sütun üzerine tertib edilmiştir. Birinci ve dördüncü sayfaları makale ve haberlere ayrılırken, iç sayfalarında edebi yazılara, okur mektublarına, resmi ve özel ilanlara ayrılmıştır.

Urfa'da Milli Gazete

Urfa'nın ilk dönem gazetelerinden birisi de 1930 yılında yayın hayatına başlayan "Urfa'da Milli Gazete"dir. Sahip ve Başyazarlığını Musa Kazım'ın (YAZGAN) yaptığı gazetenin " 29 1. ci Teşrin 933" tarihini taşıyan nüshasının birinci sayfasında şu bilgiler yer almaktadır.

Sayfanın en üst sol köşesinde kırmızı renkte "Urfada Milli Gazete" başlığı yer alırken, başlığın yanında ve sayfanın orta kısmında küçük puntolarla " Sahip ve Baş Muharriri M. Kâzım" ibaresi onun altında çerçeve içersinde "29 1. ci Teşrin 933" tarihi yer almaktadır. Sayfanın sağ tarafında ve yine kırmızı renkte çerçeve içersinde "Cumhuriyetin onuncu yıl bayram nüshası" ifadesine yer verilmiştir. Gazete, Cumhuriyet'in 10. yıl dönümü özel sayısı olarak çıkarılmış. Bu nedenle gazete belli bölümlerini kırmız renk kullanarak çıkarmış.

Logonun hemen altında iki çizgi arasında, "Nüshası 5 kuruştur. - Cumartesi günü çıkar. Halkçı Cumhuriyetçi Siyasi Gazetedir- Sayı:184" ibaresi yer almakta. Bu ibarenin hemen altında ise, sayfa genişliğinde çerçeve içersinde kırmızı renkte " Onuncu Büyük Bayram Milletimize Kutlu Olsun" mesajı yer almakta. Sayfanın ortasında ve sayfanın üçte birini kapsayacak büyüklükte " Reisi Cumhur Gazi Mustafa Kemal" alt yazısı ile Atatürk'ün fotoğrafı yer alırken, "Yoktan var edici ve Yaşatıcı Ulu gaziye" başlığı ile şu metin yer almıştır.

"Bugün Cumhuriyetin onuncu yılını hep birden ayakta dimdik bağırarak, haykırarak, sevinç gözyaşları akıtarak, çıldırtan bir aşkla kutluluyoruz.

Kutluluyoruz ki, ondört sene evvel sehpaya çıkan bir mahkum kadar mey'yûs ve kırık kalbimiz, kara matemli yurdumuzdan ümidini kesmiş, milli ruhumuz harab olmuş iken, bu gün cennet saadeti veren şen ve yeşil yurdumuzda doğduğu gün kadar şerefli ve naş'eli vakur ve temelli varlığımızın göğsünde çarpıyor.

Urfada

Milli Gazete

Sahip Ve Baş Muharriri M. Kâzım

29 1.ci Teşrin 933

Cumhuriyetin onuncu yıl bayramı nushası

Tesis tarihi Kânunusani 1930

Nushası 5 kuruştur — «Cumartesi günleri çıkar Halkçı Cumhuriyetçi Siyasi gazetedir» — Sayı 184

Onuncu Bayrak Bayramı Milletimize Ku lu Olsun.

Yoktan Var Edici Ve Yaşatıcı Ulu Gaziye

Bu gün Cumhuriyetin onuncu yılını hep birden ayakta dik bayraklarla bayraklarak, sevinç gözyaşları akıtarak, çılgınca bir aşkla kutlulayoruz. Kutluyoruzki on dört sene evel sefaya çıkan bir milletin kadar meyüs ve kırık kalbimiz, kara matemli yurdumuz ümitsiz kesmiş, milli ...

...için cennet saadeti veren ...n ve yeşil yurdumuzda ...doğduğu gün kadar ...şeşli ve neş'eli vakur ve ...emelli milli varlığımızın, ...şinde çarpıyor.

Duyduğumuz gururun hududa yoktur. Başında fes taşıyan Osmanlı Türkünün, Türküm demeğe utandığı ve korktuğu o günlere karşı, başında şapka taşıyan bugünün Cumhuriyet Türkünün duyduğu gurura, bugün bütün dünya insanları hiç şüphe yok gıpta ediyor. Bu, yaptığımız bir ...inkılâbın bize verdiği ...ve mevkiin bir muhasa...lasıdır. Bu varlığı bize kazandıran sensin!

Yalnız düşman istilâsından kurtaran, bütün inkılâbı yapan, milli saltanat yolu açan, Türk milletine bunu yaptıran sensin! Ruhsuz cesedimize can veren, durgun aklımıza ...veren, ölü vücudumuzu ...harekete gelmeğe sensin! Dünyada medeni insanlık önünde aldığımız yüksek mevki, kendi içimizde ki yükseliş bir neticesi...

Reisi Cumhur Gazi Mustafa Kemal Hz.

...diş. Bunların hepsi hepsi senin eserin. Sana bu kadar üstünlü işleri yaptıran bu kudret, bu aşk ve ilham kim verdi? Bu kadar yüksek ve yaratıcı aşk ve bu kudret ne sevilen bir kız için ne de sevilen her hangi bir emelden doğmaz ve alınamaz. Bu öyle bir kuvvetlikt milletin ve vatanın için sana göğlerden inmiş bir Tanrı varlığıdır.

Sen Allah Türk mille...

...Bir vatan ölümünde ...yoktan yaratılışa bir vesile olan başyapıtlarla coşturan milli bir peygamberimiz gönderdiği bu gün biz inkılâbın sebebini, sebebini ve sebebini asıl kaynağını sonsuz saygıyla bekliyoruz. Bu kaynak için yüreklerimiz nasıl kabarmıyor? Heyecanımız nasıl taşmıyor?

Ne tatlı, ne eğlenceli bunu hep bir yıl içindeki yapacağı bütün eğlenceleri yalnız güzlerini değil, zihinlerin kanıştıran ve kanaştırmaya çok hak kazanan bu günki varlığımızı kazandırmağa on yıl değil, yüz yıllarda bir kaç milletin tarihinde bile yapılmış olan büyük inkılâbı ...

...Mustafa Kemal

Yaşadığın en büyük bir eser varsa onu mücadelelerle yetiştirdiğin Mustafa Kemalin çocuklarıdır. Yarın sonsuz yerinde içinde dünya için bir Mustafa Kemal görecek. Türk milleti ebediyen yaşayacak, muhtaç olduğu en büyük yaratıklarını yapacak Mustafa Kemali bu günün eserini değil ebediyetlerinin sahibi olacaktır.

Türk milleti ve beşeriyet senin için fahr duyacak.

Yaşasın değil daima yaşar **Ulu Mustafa Kemal**

M. Kâzım

Urfada Milli Gazete (Av. Müslüm Akalın arşivinden)

Duyduğumuz gururun hududu yoktur. Başında fes taşıyan Osmanlı Türkünün, Türküm demeğe utandığı ve korktuğu o günlere karşı, başında şapka taşıyan bugünün Cumhuriyet Türkünün duyduğu gurura, bugün bütün dünya insanları hiç şüphe yok gıpta ediyor. Bu yaptığımız

bir zincir inkilâbın bize verdiği şeref ve mevki'in bir muhassalasıdır. Bu varlığı bize kazandıran sensin!

Vatanı düşman istilasından kurtaran, bütün inkilâbı yapan, milli salâha yol açan, Türk milletine bunu yaptıran sensin! Ruhsuz cesedimize can veren, durgun aklımıza ruh veren âtıl vücudumuzu harekete getiren sensin! Dünyada medeni insanlık önünde aldığımız yüksek mevki, kendi içimizde ki yükselişin bir neticesidir. Bunların hepsi hepsi senin eserin. Sana bu kadar azametli işleri yaptıran bu kudreti, bu aşk ve ilhamı kim verdi? Bu kadar yüksek ve yaratıcı aşk ve kudret ne sevilen bir kız ve nede sevilen herhangi bir emelden doğmaz ve alınamaz.

Bu öyle bir kuvvetdir ki milletin ve vatanın için sana göğlerden inmiş bir Tanrı varlığıdır.

Seni Allah Türk Milletine son ölümünde onu yoktan yaratan bir vekil, onu kaynaşarak coşturan milli bir peygamberını gönderdi? Ki bugün biz istiklâlin, şerefin, refahın ve istikbalin saf havasını senin sayende kokluyoruz. Bak ki, bunun için göğüslerimiz nasıl kabarıyor? Heyecanımız nasıl taşıyor?

Ne idik ne olduk? Bunu hep on yıl içindemi yaptık? Bütün cihanın yalnız gözlerini değil, zihinlerinide kamaştıran ve kamaştırmaya çok hak kazanan bugünkü varlığımızı kazandırmaya on yıl değil, yüz yıl lâzımdı? Biz bunu nasıl bu zamana sıkıştırdıkta yaptık? Bunu lâyıkı vechile cevab verecek dili dönen ve ağzı söyleyenemiz de yoktur. Ancak yine sen büyük Hocamız ve büyük edibimiz.

Fakat emin ol Ey Ulu Mustafa Kemal!

Yaptığın en büyük eser varsa oda memlekette yetiştirdiğin Mustafa Kemal'in çocuklarıdır. Yarın senin yerinde bütün dünya bin bir Mustafa Kemal görecek. Türk milleti ebediyen yaşayacak, insanlığa en büyük yararlılıklarını yapacak Mustafa Kemali bugünün cihanı değil ebediyetin cihanı saygı ile anacak.

Türk milleti ve beşeriyet seninle fahır duyacak.

Yaşasın değil dâima yaşar Ulu Mustafa Kemal

M. Kâzım"

Feryad

Feryad gazetesi 1 Mart 1954 tarihinde Mehmet Akçar tarafından yayımlanmıştır. Urfa'nın Sesi Matbaası'nda basılan gazete 28x35 ebadında dört sayfa olarak çıkarılmış ve haberler genellikle 4 sütun üzerine dizilmiştir.

Feryad gazetesinin 11 Nisan 1954 Pazar tarihini taşıyan nüshası, Kurtuluş Bayramı nedeniyle diğer sayılarından farklı olarak, birinci sayfasında imzalı makalelere yer vererek çıkmıştır.

11 Nisan 1954 tarihli gazetenin birinci sayfasının sol üst köşesinde "11/4/1954 Pazar", sağ köşesinde ise "10 Kuruştur" ibaresi yer almış, bunların hemen altında çerçeve içinde 3 sütun genişliğinde "Feryad" logosu ve logonun yanında yine çerçeve içersinde ,"Fikirler, cebrü şiddet ile top ile tüfek ile asla öldürülemez. Kemal Atatürk" ibaresi yer almıştır. Logonun hemen altında, kalın puntolarla;"Hak ve Hakikat En Büyük Mefkûremizdir" ifadesi, onun altında ise, "Müstakil, Siyasi, Edebi, Mizahi Günlük Gazete. Şimdilik haftada bir çıkar" ibaresi yer almaktadır. İki çizgi arasında, "Tesis Tarihi:11/Mart/1954, Basıldığı yer: Urfa'nın Sesi Matbaası, Yıl:1, Sayı:7" bilgileri yer almaktadır.

Manşette dört sütuna ,"Kurtuluş Bayramınız Kutlu Olsun Kahraman Urfalılar" cümlesi yeralırken,, ibare iki çizgi içine alınmıştır. Ve cümlenin altında birer sütunda dört ayrı imzalı yazıya yer verilmiştir.

Birinci sütunda, "Bir Destan" başlığı ile Esat Mahmut Karakurt'un, 2. Sütunda, "Arslanlar Yaylasından bir örnek" başlığı ile Hakkı Tücelyalçın'ın yazısı, üçüncü sütunda ,"Böyle bir günde" başlığı ile bir yazı, dördüncü sütunda ise;" Bedri Alpay'ın Urfa Kurtuluş Kitabından" üst başlık ve "11 Nisana takaddüm eden günler" alt başlıklı yazıya yer verilmiştir.

Sayfanın alt sağ köşesinde iki sütuna çerçeve içinde, "Zari" imzalı, "11 Nisana selâm ederken!. . " başlıklı bir makale ile tek sütuna dizilmiş," Gergerlioğlu Mustafa Savaşan" imzalı " 11 Nisan" başlıklı yazı yer almıştır.

Zari imzalı yazı şöyledir:

"Gönül Kuşları

11 Nisan'a selam ederken!. . .

Bizlere Kurtuluş müjdemizi üst üste 34 defa hatırlatan ey mutlu gün selâm sana!. .

Felaketli günlerimizde kurtuluşumuzu tahayyül ne kadar merdane ise muzafferiyatimizi tahakkuk o kadar makbul ve mübarektir. O gün hayasız müstevliliği yokluk içindeki varlığınla, imanla doğmamak üzere boğdun. Bu boğuş bizlere bu mübarek, 11 Nisan gününü armağan etti. O günün fedekarlığı bu günün saadetini doğurdu.

11/4/1954 Pazar

10 Kuruştur

Feryad

Hak ve Hakikat En Büyük Mefkûremizdir

Tesis tarihi : 17/Mart/1954 — Basıldığı yer : Urfanın Sesi Matbaası — Yıl : 1 Sayı : 7

Kurtuluş Bayramınız Kutlu Olsun Kahraman Urfalılar

Bir destan

Esat Mahmut Karakurt

Arslanlar yaylasından bir örnek !..

Böyle bir günde

11 Nisana takaddüm eden günler

11 Nisan

Gergerli oğlu Mustafa Sevgen

11 Nisana selâm Ederken !..

Gönül kuşları

Bizlere Kurtuluş müjdemizi üstüste 31 defa hatırlatan ey mutlu gün selâm sana !..

Selâm bugün bağrında barındırdıklarına, rahmet ve hürmet o günün Şehitlerine ...

Felâketli günlerimizde kurtuluşumuzu tahayyül ne kadar merdane ise muzafferiyetimizi tahakkuk o kadar makbul ve mübarektir. O gün hayasız müstevliliği yokluk içindeki varlığımızla, imanımızla doğmamak üzere boğdu. Bu boğuş bizlere bu mübarek, 11 Nisan gününü armağan etti. O günün fedakârlığı bu günün saadetini doğurdu.

Ey bugünün evlâdı ! . O günün kıymetini seninle beraber cihan da takdir ediyor, mefkûreleştiriyor. Eğer — Allah göstermesin — memleketin gibi yurdunun her hangi bir köşesine o kötü nazarla bakacaklar olursa, O aynı heyecan, o aynı kuvvetle kükreyeceğimize inanıyoruz.

Bu günü bizlere bahşeden kahramanların evlâtları.

Selâm, selâm sizlere !...

Zari

Feryad Gazetesi

Ey bugünün evladı!. . . O günün kıymetini seninle beraber cihan da taktir ediyor, mefkûreleştiriyor. Eğer -Allah göstermesin- memleketin gibi yurdunun her hangi bir köşesine o kötü nazarla bakacaklar olursa, o aynı heyecan, o aynı kuvvetle kükreyeceğimize inanıyoruz.

Bugünü bizlere bahşeden kahramanların evlâtları.

Selâm, selâm sizlere!. . .

Zari"

Esat Mahmut Karakut'un, "Bir Destan" başlıklı yazısı da şöyledir:

"Kahraman Urfalıların yaptıkları mücadelenin şümul ve mahiyeti ve bilhassa ifade ettiği mana zannedildiğinden ve tasavvur olunduğundan daha büyük ve derindir.

Türk milletinin bir şahlanmasından başka bir şey olmayan milli mücadelenin ilk bayrağını açan, ilk kahramanlık destanını yaratan Urfalılar olmuştur. Urfalılar bütün dünyaya bunu göstermiş ve ispat etmişlerdirki bu fani dünya olarak kaldıkça Türk milleti boyunduruluk altına alınamaz. İstediğiniz kadar kuvvetli olunuz, istediğiniz kadar topunuz, tüfeğiniz askeriniz hudutlar boyunca yığılsa isterseniz dünyanın en büyük devletlerinden birini teşkil ediniz. Türk toprağına el uzattınız mı uzanan eliniz muhakkak kırılacaktır. Türkler ömürleri boyunca ancak hakim bir millet olarak yaşayacaklardır. Mahkûm olamazlar asla!. . .

Hiçbir tarih bir şehir halkının büyük bir devletle harbettiğini kaydetmemiştir. Tarihin kaydetmediğini tarihe kaydettiren yegane kahraman Uralılar olmuştur. İşte bundan dolayıdır ki Urfanın hemşehrisi olarak onlardan bir parça olmak Urfalı olmak bir insan ömründe en büyük saadete mazhar olmak demektir.

Tarih bu muazzam destanı asla unutmayacaktır.

Yaşayın Urfalılar: var olsun hemşerilerim."

Fırat

Urfa basın tarihinde müstesna yere sahip gazetelerden biri de, 1960 yılında kurulmuş olan "Fırat" gazetesidir.

Harran Ovası'nın sulanmasında Fırat Nehri'nin öneminden söz eden yazılara geniş yer veren Fırat Gazetesi, başlığının üzerinde "sloğan" kullanan ilk gazetedir. Fırat Gazetesi'nin başlığı üzerinde; "Adımız Davamızdır" sloganı yer almış, bu sloganla gazete yayın politikasını ortaya koymuştur.

1960'lı yıllarda kurulan ilk gazeteler arasında yer alan Fırat Gazetesi'ni Naci İpek ve Hasan Soyok yayımlamıştır. Gazete 1964 yılında Hasan Kapaklı'ya devredilmiş, etkili yayınlarını haftada iki gün olarak 1967 yılına kadar sürdürmüştür. Gazete 1967 yılında yayınına son vermiştir.

Fırat Gazetesi, yayınlandığı dönemde gerek içerik olarak, gerekse sayfa mizanpajıyla diğer gazetelerden farklı olduğunu ortaya koymuştur. 28x33 cm ebadında dört sayfa olarak yayımlanan gazete, 6 sütun üzerine tertib edilmiş, sayfalarda yer alan makaleler çift sütunda blok olarak, haberler tek sütun olarak dizilmiştir.

30 Temmuz 1963 tarihini taşıyan Fırat Gazetesi'nin birinci sayfasında; sol üst köşede çerçeve içersinde,

"Yazıişleri Müdürü;Ahmet Ertuğrul

Teknik Sekreter: Mehmet İpek

İlanlardan mesuliyet kabul edilmez

İlanları tek sütun üzerine sn:10 TL dir.

Şimdilik Salı ve Cuma Günleri çıkar

Basıldığı Yer: Fırat Matbaası

Adres:Atatürk Cad. No:8 Urfa

Tlf:1752 PK-3 URFA"

bilgileri yer alırken, sayfanın üst sağ köşesinde yine çerçeve içersinde; "Salı 30 Temmuz 1963" ibaresi, iki çerçeve arasında, yaklaşık beş sütun genişliğinde bir alanda "Adımız Davamızdır" üst sloğanı ve kapital harflerle "FIRAT" logosu, logonun altında ise kalın puntolarla,"Siyasi Müstakil Günlük Gazete" ibaresi yer almıştır.

Logonun hemen altından, başlık ve haberleri birbirinden ayıran iki parelel çizgi arasında; "Yıl:2 sayı:203, Sahipleri: Naci İPEK- Hasan SOYOK, Fiyatı:25 Kuruş" bilgileri yer almaktadır.

Birinci sayfada çift sütuna blok olarak dizilmiş ve çerçeve içersinde M. Hulusi Kılçaslan'ın "Urfa Kurtuluş Tarihine Işık tutan bir kitabe" başlıklı makalesi yer alırken, manşette dört sütunda;" Memur, başarısına göre terfi edecek" başlıklı haber yer almaktadır.

Sayfanın sağ alt köşesinde yine çift sütuna blok olarak dizilmiş "2. Zh. Su. A. Marşı" yazısı, üç sütuna verilmiş, "Urfa Halkevi yakında faaliyete geçiyor" başlıklı haber ile, tek sütun olarak dizilmiş, "Kalenin tamir işi ihaleye çıkarıldı" ve "Vali Kıral Urfaya geldi ve gitti" başlıklı haberler yer almıştır.

30 Temmuz 1963 tarihli Fırat Gazetesi'nde M. Hulusi Kılıçaslan'ın "Urfa Kurtuluş Tarihine Işık tutan bir Kitabe" başlıklı yazısı şöyledir.

" Sayın İnönü'nün Urfa kurtuluşunun 43. üncü dönüm yılı olan 11 Nisan 1963'te bir tebrik telgrafı gelmiştir. Bu telgraf Urfa Kurtuluş tarihi yönünden büyük önem taşımaktaydı. Şimdi bu yazı Sayın Valimizin çok isabetli bir buluşu ile bir mermere hâk ettirilerek Belediye binasının duvarına yerleştirilmiş bulunmaktadır. Bu teşebbüsünden dolayı Valiyi tebrikten sonra vesikanın önemine geçelim.

"Eile kara gün, bayramla düğün" diye bir ata sözümüz vardır. İşte Urfa bu ata sözünü hiçe sayan bir kararla Kurtuluş mücadelesine atılmış ve bütün el kara günlerin örtüsü altında inlerken gerçek kurtuluş bayramını yapmıştır.

Kurtuluş Savaşının ilk fitilini yurdunda tutuşturan Urfa'lı çevresine kıvılcımlar halinde kurtuluş fikrini sıçratmış ve buradan Akdenize kadar alevlenmiş olan İstiklâl savaşımıza kanını katmıştır. Her taraf işgal ve istilanın ağır baskısı altında eğile eğile neticenin ne olacağını beklerken galib orduların mağrur komutanların karşılarındaki eli silahsız, kalbi yaralı halka "sizin hakimi mutlakınız biziz" diye azarlar çekerken hiçbir yerden yardım ümidi almadan Urfalı Allah diyerek düşmana saldırmış onu kanında boğarak esaret zincirlerini parçalayıp hürriyetine kavuşmuştur.

İşte Urfa kurtuluşunun bambaşka bir mana taşıması buradadır. Böyle olmasaydı Kurtuluş savaşımız alelade bir muharebeden öteye gidemezdi. Ama şartlar göz önüne alınınca mücadelemizin önemi kendiliğinden meydana çıkmaktadır.

Sene 1927. Atatürk büyük nutuklarını irad etmiş bulunuyor. Bu münasebetle vilayetler Ataya birer (heyeti tazmiye) göndermektedir. Bu arada Urfa'dan da bir heyet gönderildi. Mani bir sebebin zuhuriyle heyet Atatürk tarafından değilde Başvekil İsmet Paşa tarafından kabul edilmişti.

O gün İnönü, heyetimize Urfa mücadelesinden bahsederek, mücadeleniz çok mühimdir. Biz kurtuluş savaşı hazırlığı içindeyken ansızın Urfa'nın Fransızlarla savaş açtığı haberini aldık. Mustafa Kemal Paşa ile bir birimize bakınarak acele etti. Urfa hırpalanacak çok yazık, dedik ve gaileli günlere daldık ara sıra haber alıyorduk. Hepsi bu kadar. Fakat bir gün Urfa düşmanı boğarak kurtuluşunu yaptı diye bir haber geldi. Mustafa Kemal Paşa ile yine göz göze bakınarak sevindik. Yaşasın Urfa dedik demişti. Aradan 36 yıl gibi uzun bir zaman geçtiği halde Kurtuluş tarihimizin iki baş adamından biri olan büyük İnönü bu telgraflarında aynı samimi beyanlarını değişik bir ifadeyle tekrarlamış bulunmaktadır. Sağ olsunlar var olsunlar.

Adımız Dayanmaz!

FIRAT

Siyasi, Müstakil Günlük Gazete

SALI
30
Temmuz
1963

Yeni personel kanununa göre memura yeni haklar tanınıyor

Memur, başarısına göre terfi edecek

10 yıl hizmet eden memurlara Emekli Sandığı mesken kredisi verecek, mahrumiyet bölgelerinde çalışanlar ise tazminat alacaklar

Urfa Kurtuluş Tarihine ışık tutan Bir kitabe

M. Asluni Kılıçarslan

URFA HALKEVİ

Yakında faaliyete geçiyor

Halkevini açmak için geçici bir idare heyeti kuruldu Genel merkezden yetki geldiğinde Halkevi faaliyete geçecek

VALİ KIRAL Urfaya Geldi

2. Zb. Sv. A. Marşı

30 Temmuz 1963 Tarihli Fırat Gazetesinin 1. Sayfası
(Av. Müslüm Akalın Arşivi)

Bir daha söylemek isterim ki Urfa kurtuluş tarihine ışık tutmakta olan bu kıymetli vesikayı abideleştirmek çok yerinde bir iş olmuştur.

Her Urfalının bundan haz duyması gerekir. "

Birinci sayfada üç sütuna verilen bir haber "Urfa Halkevinin" yeniden açılmasıyla ilgilidir. "Urfa Halkevi Yakında Faaliyete Geçiyor" başlığı ve "Halkevini açmak için geçici bir idare heyeti kuruldu. Genel Merkezden yetki geldiğinde Halkevi faaliyete geçecek" alt başlığı ile verilen haber şöyledir:

"İlimiz Halkevinin açılmasıda tahakkuk safhasına girmiş bulunmaktadır. Sayın Valimiz Hazer bu işle bizzat alakadar olmaktadır.

Halkevleri genel merkezinin proğramı dahilinde ilimiz Halkevi müteşebbis heyeti kurulmuştur.

Müteşebbis Heyeti, Pazar günü saat 10 da Halk Eğitim Merkezinde toplanarak geçici idare heyetini seçmiştir. Geçici İdare Heyetide geçici başkanlığa Milli Eğitim Müdür Yardımcısı Mehmet Başhan, Başkan Vekilliğine Rahmi Altıparmak'ı, Sekreterliğe Feridun Hamevioğlu, Muhasipliğe Naci İpek, Veznedarlığa Rıfat Coşkun, üyeliklerede Nadir Polat, Dr. Hazım Açanal, Behzat Yalçınkaya, Vehbi Melik seçilmişlerdir.

Geçici İdare Heyeti, genel merkezden yetki alıp genel kurul toplanıncaya kadar görev başında kalacaktır. "

Urfa'nın İlk Günlük Gazeteleri

1976 yılı Urfa Basın tarihi açısından bir dönüm noktasıdır. Çünkü; bu tarihten itibaren Urfa'da "günlük gazete" dönemi başlamıştır. İlk dönem gazetelerden bir iki tanesi kısa süreli günlük yayınlanmışsa da, 1976 yılına gelinceye kadar Urfa'da çıkan gazeteler, haftada bir veya iki gün yayınlanıyordu. Ve gazeteler elle dizilip, pedal makinalarında basılmaktaydı. Gazeteler genellikle 33x50cm veya 28x40 cm ebadında yayımlanmaktaydı. 1976 yılında, Ömer Okutan tarafından 1959 yılında yayımlanan ve haftada iki gün çıkan "Demokrat Türkiye" gazetesi, "Hizmet" ismini alarak günlük olarak yayımlanmaya başladı. 1976 yılında haftalık olarak yayımlanan gazeteler şunlardır:

AKGÜN: Lami Akgün tarafından 1936 yılında yayımlanmıştır. Urfa basınının kendi dönemi itibariyle en uzun yaşayan yayın organıdır. Haftalık olarak yayımlanan gazete bir süre günlük olarak çıkmış, çeşitli sahip değişikliğinden sonra 1976 yılında kapanmıştır.

URFA'NIN SESİ: Ahmet İşgör ve Halil Güner tarafından 1951 yılında çıkarılmıştır. Haftada iki gün yayımlanan gazete 1976 yılında kapanmıştır.

YENİ URFA: 1952 yılında Hulusi Kılıçaslan tarafından çıkarılmıştır. 1954 yılında Ahmet Mestçi yönetimine geçen gazete, haftada iki gün yayınını sürdürüken 1976 yılında kapanmıştır.

Çarşamba
18
ŞUBAT
1976

YENİ URFA

URFADA ÇIKAR SİYASİ GUNLUK GAZETE

Siverek'te 2500 Lise Öğrencisi Boykota Başladı

25 Öğrencinin okuldan uzaklaştırılmasını protesto eden Öğrenciler derslere girmedi

YSE Müdürlüğüne

Ecevit: Urfa Doğu Aleyhine Açtığı Davayı Kazandı

URFA POSTASI: Yahya Sarıkınacı tarafından 1963 yılında çıkarılan gazete haftada iki gün yayaımlanmaktaydı. Gazete 1976 yılında kapanmışdır.

URFA POSTASI

Urfa'da Çıkan Günlük Siyasi Müstakil Gazete

Telefon

Yurt dışındaki işçiler SSK esaslarına göre emekli olacak

Sendika Çevrelerine göre 1976 yılında yarım milyon işçi grev başlıyabilir

Yurtdışındaki Vatandaşların Oy Kullanması Komisyonda Kabul Edildi

Tüccar ve Sanayici «Dış Ticaret açığı ekonomimizi tehlit ediyor»

Koyununu çalan komşusunu öldürdü

DOĞUŞ: 1965 yılında Rıfat Ünür tarafından çıkarılan ve haftada iki gün yayımlanan gazete 1976 yılında kapanmıştır.

ŞAFAK: 1965 yılında Fethi Döğücü tarafından çıkarılan gazete, haftada iki gün yayınlanıyordu. 1970 yılında gazete Fazıl Döğücü yönetimine geçti. 1976 yılında, Hududeli, Büyükay ve Güneş gazeteleri ile birleşerek yayınını günlük olarak 1986 yılına kadar sürüdürdü.

HUDUTELİ: 1966 yılında Yahya Sarıkınacı tarafından haftada iki kez yayımlanmaya başladı. 1976 yılında Şafak gazetesi ile birleşti.

KARAKOYUN: 1969 yılında Hasan Kapaklı tarafından çıkarıldı. Haftada iki gün yayımlanan gazete 1976 yılında kapandı.

TÜRKİYE: Nuri Okutan tarafından 1970 yılında yayımlandı. Haftada bir gün çıkan gazete 1983'te kapandı.

BÜYÜKAY: M. Bekir Ayhan ve Halil Kılıç tarafından 1975 yılında çıkarılan gazete haftada iki gün yayımlanıyordu. 1976 yılında Şafak gazetesi ile birleşti.

GÜNEŞ: 1975 yılında Mehmet Çalışkan tarafından haftada iki gün çıkarılan gazete 1976 yılında Şafak gazetesi ile birleşti.

GÜNEŞ

13

Millet Meclisi Başkanlığına

Kesif Yoğun Büşü, Teğmen Kurtoldu

DEMOKRAT TÜRKİYE: Ömer Okutan tarafından 1959 yılında yayımlandı. Gazete haftada iki gün 28X41 ebadında dört sayfa olarak çıkıyordu. Ömer Okutan "Demokrat Türkiye" gazetesini, 1976 yılında getirdiği otomatik dizgi ve kazanlı baskı makinasıyla, 57X82 ebadında dört sayfa ve ismini de "Urfa için HİZMET" olarak değiştirerek yayınlamaya başladı. Böylece, Urfa'nın ilk günlük gazetesi yayımlanmış oldu. .

Demokrat
Türkiye

SAHİBİ
Ömer Okutan

Yazı İşleri Müdürü
Yaver Bağcıoğlu

10 ŞUBAT 1976
Pazartesi

Siyasi Tarafsız Günlük Gazete

Tiraj : 23 33

300 bin tarım işçisi Sosyal Güvenlik Altına alınıyor

Kıbrıs Türk Federe Devletinin 1. Kuruluş Yılı Heyecanla KUTLANDI

Yedeksubaylar 30 Nisanda terhis edilecek

ŞAFAK: Hizmet gazetesinin günlük olarak yayınlanmaya başlaması nedeniyle, "resmi ilan" hakkını kaybetmek istemeyen Şafak Gazetesi,

kendisi gibi haftada iki gün yayımlanan Huduteli, Büyükay ve Güneş gazeteleri ile birleşerek, "Şafak" ismiyle günlük olarak yayınını devam ettirdi. Dört ayrı matbaada elle dizilen ve hazırlanan sayfalar dört ayrı matbaada basılıp, daha sonra bir araya getiriliyordu. 28X41 ebadında ve 8 sayfa olarak 1976 yılında günlük olarak yayınlanan gazete 1986 yılında yayınına son verdi.

Şafak

Günlük Siyasi Gazete

18

Savunma İhtiyaçları Bir Kurum Tarafından Sağlanacak

OTOMOBİLDE YERLİ ÜRÜN PAYI BU YIL YÜZDE 70 OLACAK

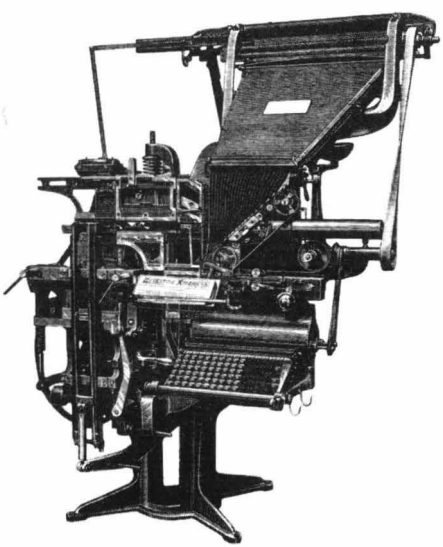
BEYRUT ELÇİMİZ ÖLDÜRÜLDÜ

Elle kumpasta yazıların dizilmesi

Hizmet Gazetesi

Urfa'nın ilk günlük gazetesi olma özelliğini taşıyan Hizmet Gazetesi 1976 yılında yayımlandı. Entertype dizgi makinası ile dizilen ve Frankenthal kazanlı makinada basılan gazete; 41x57 cm ebadında dört sayfa olarak çıktı.

Entertype
otomatik dizgi makinası

14 Haziran 1976 günü yayınlanan gazete, "Şanlıurfa için Hizmet" başlığı ile ancak, sayı ve kuruluş tarihinde herhangi bir değişiklik yapmadan, "Demokrat Urfa"nın bir devamı olarak yayımlandı.

Hizmet Gazetesi'nin 14 Haziran 1976 tarihli ilk nüshası sekiz sütuna tertib edilmiş ve dört sayfa olarak çıkmıştır. Gazetenin birinci sayfasının en üst sol tarafında karakalem çizim Urfa Kalesi ablemi, orta kısımda kırmız renkte "Hizmet" logosu ve sağ tarafta çerçeve içersinde "14 Haziran 1976 Pazartesi, Yıl:17, sayı:1449" ibaresi yer almaktadır. Gazete "Hizmet" logosu üstunde,"Urfa için" sloganını, başlığın altında ise, "Günlük Bağımsız Siyasi gazete" ibaresi ile yanında ,"100 Kuruş" bilgisine yer vermiş.

Birinci sayfada sekiz sütuna, "Tarih tekerrür ediyor... Havaalanı, Radyoevi ve Üniversite'den sonra" üst başlığı ile, "Çimento Fabrikasıda elden gidiyor mu?" başlıklı haber yer almış. Birinci sayfanın solunda çift

sütuna M. Nuri Okutan'ın "Yeni Bir Talihsizlik" başlıklı yazısı, sayfanın sağında ise, Yaşar İzgördü'nün "Dünya Urfa Kadardır" başlıklı yazısına yer verilirken, "Belediye Meclis seçimi yapıldı", "Bir katil vurularak öldürüldü", "mini röportaj:Rafet Üçelli" başlıklı haberler yer almıştır. Birinci sayfada tek sütuna "Teşekkür" ve "Önemli Not" başlıkları ile gazetenin kuruluşu ve günlük yayınlanmaya başladığı bilgileri yer almaktadır. Yazılar şöyledir;

"Teşekkür

Elinizdeki gazetenin daha iyi çıkmasını sağlayacak yeni baskı ve dizgi makinalarımızın alınmasında büyük yardımları dokunan Hürriyet Gazetesi Genel Müdürü sayın Nezih Demirkent, Günaydın Gazetesi Müessese Müdürü sayın Kemal Kınacı, Hürriyet Gazetesi Adana Bürosu Müdürü sayın İskender Ayvalık ve Milliyet Gazetesi Foto Muhabiri sayın Hüseyin Kırcalı'ya teşekkür ve saygılarımızı sunarız. Hizmet Gazete ve Matbaacılık.

Önemli Not

17 yıldan beri "Demokrat Türkiye" ismi altında neşrolunan gazetemiz bugünden itibaren "Urfa için Hizmet" ismiyle 0. 90 ebadında Pazar günleri hariç günlük olarak çıkacaktır. "

"Urfa için Hizmet" gazetesinin izleyeceği yayın politikasını Yaşar İzgördü "Dünya Urfa Kadardır" başlıklı yazısında şöyle açıklamıştır:

"Dünya Urfa Kadardır

Enternasyonal düşünenlerin, hatta bir ölçüde ideal düşünenlerin dünyayı bu kadar daraltmamıza sitemleri olacaktır. Biz ise, bizi şoven bir bölgecilik zihniyeti ile suçlayanlara "Herkes kendi evinin önünü süpürürse bütün sokaklar temiz kalır" klasik cevabını vereceğiz. Yani, güçlü bir Türkiye güçlenmiş şehirlerden oluşur. Yani, kendi şehirlerinin kalkınması için mücadele verenler, aslında yarının büyük Türkiyesinin mücahitleridir. Ve öz olarak, bizim davamız yalnız Urfa'dır. Biz vatanımıza olan borcumuzu Türkiye ekonomisine daha fazla katkıda bulunan bir Urfa ile ödemek istiyoruz.

Bu gazete siyasi ve ideolojik fikirler karşısında tarafsız olduğunu ilan etmektedir. Çünkü bütün bu fikirlerin menşei ve merkezi Urfa dışındadır. Oysa bizim bu yazıya başlık yaptığımız bir sloganımız var; "Dünya Urfa kadardır. " Sağdan veya soldan bütün cazip ve haklı fikirler eğer Urfa'nın en küçük bir menfaatından tavizi gerektiriyorsa; biz bu işin içinde yokuz. Hatta karşısındayız. Destekleyeceğimiz görüşlerden ise

Urfa'ya kayıtsız şartsız hizmet bekleriz. Çünkü gene söylüyoruz; daha iyi bir Türkiye ve daha iyi bir dünya bugünkü Urfa ile olmaz.

Hizmet

GÜNLÜK BAĞIMSIZ SİYASİ GAZETE

14 HAZİRAN 1976 Pazartesi Yıl : 17 Sayı : 1449

Tarih Tekerrür Ediyor...

Hava alanı, Radyo evi ve Üniversite'den sonra :

Çimento Fabrikası da ELDEN GIDIYOR MU?

Urfa'ya yapılacağı vaadedilen fabrika Adıyaman'a kuruluyor

Belediye Meclis Seçimi yapıldı

Yeni bir tarihlik

Mini Röportaj : Rafet Üçelli

DÜNYA URFA KADARDIR

Bir katil vurularak öldürüldü

TEŞEKKÜR

ÖNEMLİ NOT

14 Haziran 1976 Tarihli Hizmet Gazetesi'nin 1. Sayfası

Urfa'ya şimdiye kadar iyi niyetle hizmet etmiş ve halen eden bütün yabancılara saygılarımızı ve teşekkürlerimizi sunarız. Ve bizi kınamaları dileğiyle bir görüşümüzü daha açıklayacağız. Urfa'da bulunan bütün

kuruluşlar personel alırken URFA'LICA BİLMEK değil tercih sebebi, mecburidir desinler istiyoruz.

Bu gazete 50 yıldan beri her konuda hasret çekilen kamuoyunu oluşturmak gayesindedir, hem de mümkün olduğu kadar kalabalık olarak. Hakkın kılıç kadar keskin olduğunu bilmemize rağmen, bizi birçok konuda gerektiği kadar sivri ve açık bulmayanlar kızmasınlar, kınamasınlar. Çünkü bugün Urfa'nın meseleleri çeşitli ideolojilerin enstrümanlarından değişik tarzlarda çalınmaktadır. Bunu sivri ve açık olarak tek telli bir sazda çalmanın imkanı yoktur. Herkes biraz taviz ve fedekarlıkla bir noktaya yanaşabilir, ama büyük kalabalıkları toplayacak noktalar geniş olur, yani kılıç gibi keskin olmaz. Ve her Urfa'lıdan şimdiye kadar savunduğu geniş çaplı fikirler ne olursa olsun, taviz isteyeceğiz, fedekârlık isteyeceğiz. Büyük davaların sahipleri(!) korkmasınlar, büyük davalar küçük tavizlerle yıkılmaz.

Bugün en hayati ihtiyaçları ilkel bir toplumun imkanları seviyesine bile çıkamamış bu şehrin en önemli derdi nedir? Bana sorsalar; sudan elektrikten, yoldan önce havasını söylerim. İçinde kin haset ve dedikodu olmayan şöyle temiz bir havaya ne kadar muhtacız bilseniz? Bu kirli havayı temizleyecek tek filtre ise sevgidir. Biribirlerini seven insanların oturduğu bir şehrin temiz havasını söylemek istiyorum. Ve öyle uzun boylu bir sevgi de değil. Biri biri için ölsünler demiyorum, ama birbirlerini gördüklerinde gülsünler. O da olmuyorsa hiç olmazsa kızmasınlar...

Bugün biribirlerinin karşısına silah ve sopayla çıkarılmaya hazırlanılan gençleri, biribirlerine çiçek atacak hale getireceğiz demiyoruz. Ama bir gün onların selamlaştıkları günü görsek; bunu kainatın kuruluşundan bu yana gerçekleştirilmiş en yüce ideal bileceğiz.

Kendi şehrinde karşı görüşte hemşehrisine atalarımızın Fransızlara gösterdiği tepkiden daha hışımla kızan gençler! Yani benim kardeşlerim! Sizi bir araya getirmek, mantıklı bir diyaloğ kurmak şu anda ne kadar imkansız görülüyor değil mi? Halbuki hiçte öyle değil. Size taktırılan yabancı malı gözlüklerinizi çıkarıp, meseleye çıplak gözle bakın.

Ve son sözümüz. Haklılığınız. Labratuvarlardan çıkmış hükümlerle sabit olmuşsa bile; lütfen yine de "Ben yüzde yüz haklıyım" demeyin. Karşımızdakilere kapıyı tam kapamayın. Çok değil, şöyle pire gözünün muhtaç olduğu ışığın geçeceği kadar bir aralık bırakın. Kimbilir belki de bir gün talihi kara şehri aydınlatacak gerçeğin ışıkları bu aralıktan geçecektir. "

Birinci sayfada ilgi çeken köşelerden biri de "İZ... GÖRDÜ" imzasıyla yer alan nükteli yazıdır. Köşe uzun süre gazetenin birinci sayfasında yer almıştır.

"İZ...

Üçüncü El

Yeni Valimiz Rafet Üçelli... Gidenler darılmasın ama, bu valimiz başka olacak galiba. Çünkü O'da diğerleri gibi iki elini cebine koyup otursa bile, bize hizmet için yine de bir eli kalacak...

GÖRDÜ... "

Gazetenin ikinci sayfasıda sekiz sütun üzerine dizilmiş. Çift sütuna "Gün Işığı" köşe başlığı ile Mehmet H. Öcal'ın "Urfa'da Gazetecilik" başlıklı makalesi, beş sütuna "Fikir Meydanı" köşe başlığı altında Kadir Ayataç'ın "Urfa'da ilk öğretimin sorunları" başlıklı yazısı ile bulmaca, nöbetçi eczaneler, piyasada durum ve televizyon proğramına yer verilmiş.

Üçüncü sayfada "Gördüklerim-Duyduklarım" köşe başlığı altında A. Naci İpek'in "Urfa için" başlıklı köşe yazısı ile birlikte "Şehirler arası konuşmak imkansız. Urfa-İstanbul arası yıldırım görüşmeler bile 4 saat bekliyor", "Viranşehir Bölge Okulu 9 yıldır hala bitmedi", "Soğuk Hava Deposu yapılıyor", "14 yaşında bir çocuk cinayet işledi" ve " Dört çocuk gölde boğuldu" başlıklı haberler yer almıştır.

Gazetenin künyeside üçüncü sayfaya konulmuş. Künyede;" Sahibi Hizmet Gazetecilik adına: Ömer Okutan, Sorumlu yazıişleri Müdürü: Yaşar izgördü, İdare Müdürü: M. Nuri Okutan, Adres: Atatürk Cad. Numune PasajıNo:5 Tlf:2333, Resmi İlanların tek sütun cm:30 TL, Özel İlanlar teksütun:15 TL, Abone:6 Aylık 150 TL, Senelik: 300 TL, Dizgi ve Baskı:Kurtuluş Matbaası Urfa" bilgilerine yer verilmiştir.

Dördüncü sayfada ise; spor haberleri ile birlikte birinci sayfada verilen haberlerin devamı ve sinemaların proğramı yer almıştır.

Güneydoğu Gazetesi

Urfa Basınına farklı bir soluk getiren gazete, 7 Eylül 1978 yılında Kemal Kapaklı tarafından yayımlanan Güneydoğu Gazetesidir. Urfa Basın tarihinde "ilklerin gazetesi" olarak nitelendirilmektedir. Çünkü, abone satışı dışında ilk bayii ve elden gazete satışı, paralı reklam alımı, gazetede sayfa sayısının ilk kez 6 sayfa olması, ekonomiden magazine, siyasetten güncel habere içerik zenginliği oluşturması, tam sayfa spor haberleri vermesi, ajansla anlaşmalı haber satın alınması ve bilgisayar

dizgi ile ilk ofset baskının gerçekleştirilmesini Urfa basınına Güneydoğu Gazetesi kazandırmıştır. Gazete ilk defa haberlerde fotoğraf kullanmıştır. Tam sayfa spor, edebiyat, röportaj ve incelemelere sayfalarında yer vererek içerik zenginliği yaratmıştır. Sürekli yazar kadrosu, Kemal Kapaklı, Hulusi M. Öcal, Rafet Yılmazoğlu, Fevzi Gençer, Bekir Şirinoğlu, Necmettin Önder, Osman Güzelgöz'den oluşmuştur. 7 Eylül 1978 tarihini taşıyan Güneydoğu'nun ilk sayısında, gazetenin künyesinde; " Güneydoğu Gazetecilik ve Matbaacılık adına Sahibi ve Yazıişleri Müdürü Kemal Kapaklı, Genel Yayın Müdürü İ. Rafet Yılmazoğlu, Müessese Müdürü M. Ali Kapaklı, Spor Sorumlu Müdürü Fevzi Gençer, İstihbarat Şefi Müslüm Abacı" bilgisi yer almaktadır.

Sayfalar; haber, inceleme, röportaj, edebiyat, mağazin, fikir yazıları ve reklam sayfası olarak bölümlere ayrılmış, sekiz sütun üzerine tertip edilmiş bir mizanpajla yayınlanmıştır.

7 Eylül 1978 tarihli gazetede şu yazılar yer almaktadır.

Birinci sayfada sol köşede çerçeve içersinde siyah renkte "Ulucami" figürü üzerinde kırmızı "Bayrak"lı logo yer almakta. Orta kısımda kırmızı renklerle "Güneydoğu" başlığı altında ise siyah renkte; "Günlük Siyasi Müstakil Gazete" ibaresi yer alırken, başlığın sağında çerçeve içersinde; " 7 Eylül 1978 Perşembe" ibaresi bulunmaktadır.

Başlığın hemen altında çift çizgi arasında sol tarafta "Yıl:1 Sayı:1" orta kısımda; "Tlf: 3797 Atatürk Bulvarı No:63 Urfa" ve sağ tarafta ise, "Fiyatı: 250 Kuruş" ibareleri bulunmaktadır.

Sayfada altı sütuna; "Büyük Atılım" başlığı ve "Gerçek gazetecilik Hizmeti için Şartel İndi" alt başlığı ile gazetenin yayın hayatına başlaması ile ilgili haber yer almakta. Birinci sayfada "Bayramın Bilançosu: 6 Ölü 7 Yaralı ve soygun", "Bitsin Bu Çile! Çilekeş köylü bu yılıda susuz yazla geçirdi", "Ramazan Bayramınız Mübarek olsun" başlıklı haberler yer alırken, Manşet'in hemen yanında çift sütunda, Kemal Kapaklı'nın "Çıkarken" başlıklı yazısı yer almaktadır.

Yazı şöyledir;

"Değerli okurlarımız,

Gazeteniz Güneydoğu, şimdiye kadar alışılmamış olanların aksine, özellikle bölgecilik kavramı içersinde mahalli gazete anlayışıyla size ulaşacaktır.

Güneydoğu

Günlük Siyasi Tarihsiz Gazete

7 Eylül 1978 Perşembe

ÇIKARKEN

BÜYÜK ATILIM

Gerçek Gazetecilik Hizmeti İçin Şartel İndi

BAYRAMIN BİLANÇOSU
6 ÖLÜ 7 YARALI VE SOYGUN

BİTSİN BU CİNAYET

Ramazan Bayramınız Mübarek olsun

Çilekeş Köylü bu yılı da susuz yazla geçirdi

Güneydoğu

7 Eylül 1978 Tarihli Güneydoğu Gazetesi'nin 1. sayfası

Urfa'nın ve geniş kapsamıyla Güneydoğu'nun politik, ekonomik ve sosyal konuları ile dertlerine değinecek olan gazeteniz Güneydoğu, bunları bir fotoğraf makinasının objektifi sadakatinde sizlere iletecektir.

Hemen ilave edelim ki, Güneydoğu'nun özellikle Urfa'nın sesi olmak gibi, büyük bir iddianın mes'uliyetini omuzlamaya hazırlanan Gazeteniz Güneydoğu, katı bir bölgecilik taassubuna sapmadan, yurt sathında cereyan eden olaylarada değinecek ancak bu olaylar Urfa'yı ve Güneydoğu'yu dolaylı ve dolaysız ilgilendirdiği taktirde, bunları en ince teferruatına kadar didik didik ederek yine sizlere sunacaktır.

Kabul etmek gerekir ki, kısıtlı imkanlarla bu büyük görev kolay ifa edilecek nitelikte değildir. Buna rağmen Güneydoğu'nun mütevazi kadrosu, bu hizmete omuz vermenin mes'uliyetinin idraki içinde siz değerli okuyucularına mahçup olmamanın savaşını verecektir.

Gazeteniz Güneydoğu, ofset ve tipo tesisleriyle siz değerli okuyucularına gerçek bölge gazetecliğini ulaştırmaya tüm gayretiyle çalışacaktır.

Bunun için;

Güneydoğu, mütevazi sayfaları arasından, yalandan riyadan ve özel menfaatlerden uzakta kalarak, işçinin, hür teşebbüsün, köylünün, sanatkarın, esnafın ve çiftçinin bütün meselelerine sahip çıkacaktır. Bu görevi yerine getirirken hoşa gideceklerden ziyade hakikati acı da olsa gerçeği söylemeyi düstur edinecektir.

Güneydoğu, özel anlaşmazlıklarını, şahsi çıkarlarını Milletin önünde feda etmeyenlerin,

Güneydoğu, milletin kendilerine samimiyetle emanet ettiği güveni sarsanların,

Güneydoğu, kanaati ile ifadesi, vicdanı ile tutumu arasında ayrılık bulunanların,

Güneydoğu, halkın kolayca istismar edilebilecek hislerini, görüşlerini, özel menfaatlerine alet edinenlerin daima karşısında olacak ve fakat;

Zayıfın, ezilenin, haklının, haysiyetlinin, memleketinin, milletinin kölesi ve Allah'ının emrinde bulunanların hangi şartlarda olursa olsun her zaman ve daima yanında bulunacaktır.

Bu gaye uğruna hiçbir fedekarlıktan kaçınılmayacaktır.

Yine gazeteniz Güneydoğu, alışılmışın dışında olarak; Yurt çapında kendini kabul ettirmiş bulunan kalemleri bünyesinde tutatark, gerek yurt sathındaki gerekse bölgedeki olayların yorumunu Türkiye çaplı gazetelerle boy ölçüşerek sizlere sunacaktır.

Urfa'nın değerli kalemlerinden Mehmet H. Öcal mahalli üslubuyla sizlere güncel konuların yorumunu veririken, Ege Üniversitesinin

değerli Doçentlerinden İsmail Karaçay ve Mustafa Kulaber, Adana Akademisinden İbrahim Atılgan ve Ömer Faruk Gerger, Ankara Üniversitesinden Prof. Kamil Turan ve İstanbul'dan Doc. Şükrü Güllüoğlu ile Zafer Gazetesi'nin başyazarı Refik Korkud gibi değerli kalemler Güneydoğu'nun yazı ailesi olarak sizler için Türkiye'nin güncel ekonomik ve politik gelişmelerini yorumları ile sunacaklardır.

Haber kutsal, yorum hürdür sloğanıyla gazetecilik zihniyetini belirleyen gazeteniz Güneydoğu, size hizmet ettiği oranda bahtiyar olacaktır.

Daha iyiye, daha güzele sizlerle beraber gitmek temennisiyle.

Saygılarımızla. "

İkinci sayfada, çift sütuna, "Güneydoğu'da Urfa" başlıklı Mehmet H. Öcal'ın yazısı, sayfanın üst tarafında beş sütuna "Fikir Çemberi" köşe başlığı altında Necmettin Önder'in "Hoş Geldin Vatan Cephesi" başlıklı yazısı ve hemen altında dört sütuna "Edebiyat Dünyasından" köşe başlığı altında Bekir Şirinoğlu'nun "Benim Edebiyat Dostlarım" başlıklı yazısı yer almaktadır.

"Güneydoğu'da Urfa" başlıklı Mehmet H. Öcal'ın yazısı şöyledir:

"Orta Fırat Havzasında 7000 yıllık mazisi ile bir şehir yaşar: Urfa... 9 yerinden sancılı bir vücud gibidir. Sancılar azalır çoğalır. O aldırmaz. Yaşamasına devam eder. Buna yaşamak denir mi, denmez mi... Orasını pek sormayın. Birçok vatan toprakları gibi Urfa da hayattadır işte...

Sancılı yerlere bir dokunalım dedik. Derin acılar duyduk.

Devlet babanın eli dindirinceye kadar da bu acılar devam edeceğe benzer.

Akçakale, ilimizin demiryolu bulunan tek ilçesi. Suriye ile arasında bir tel örgü var. Bir de Gümrük kapısı. Buna Urfa tabiri ile "Işık Takası" desek daha doğru olacak. Zira, Gazianteb'den Nusaybin kapısına kadar hudut boyunda Gümrük kapısı yoktur. Uzun uğraşmalardan sonra 1976 yılında Akçakale'de bir kapı açıldı. Ama geçmek, dar bir pencereden geçmek kadar zor. Gümrük kapısı vasıflarına henüz kavuşmadığı için. Ancak piyade geçilir.

Geçen yıl Hac mevsiminde bu kapı epeyce çalışır diyorduk, olmadı. Kapalı kaldı. İşleri kesat giden bir dükkânın kepengi gibi. Bakalım bu seneki durumu nasıl olacak.

GÜNEYDOĞU'DA URFA

MEHMET H. OCAL

Urfa Fırat havzasında 7000 yıllık mazisi ile bir Zeüs yaşar : Urfa . 9 yerleşken sancılı bir vazgeçilidir. Sancılar acıdır, çığlıklar, D yüreklerdir. Bu kasırgaların devam eder. Buna yaşamak denir mi, dememe mi . Orhanın pek anımsıyor. Bireçok Vatandaşların gibi Urfa da başlıca darlığı

Şanlı yerlere biz dokunulmaz dedik. Derin acılar duyduk.

Devlet Bakanın ali düşünceleriyle kadar da bu sancılar devam edeceğe benzer ...

Akşehir, ilimizin Demokrasiyle buluşma tek örneği, Suriye ile arasında bir sel örgü var. Bir de Gümrük Kapısı, Bunu Urfa tabiri ile söylersek- demek daha doğru olacak. Zira, Gaziantepte ki Kamyonlara kapasitesi kadar bodur boyunda Gümrük kapısı yoktur. Ürün ağırsınmalardan sonra 1926 yılında Akçakale'de bir kapı açıldı. Ama geçmek, dar bir geçiverden geçmek kadar zor. Gümrük kapısı emsallarına benzer kavşaşmadığı için . Ancak piyade geçilir.

Geçen yıl Sınır savcılarında bu kapı epeyce yoğun diyordu, olamda. Kapalı kaldı, işleri kesat gidiyordu. Bu durumda yeniden gün Bakanın bu sancılı durumu sonuç olamdı...

Birecik, bir ticaret ve transit merkezi. Bunun dışında Kelaynak kuşlarının neslini devam ettirmek bu ilçemizin büyük çabası. 1956 yılına kadar sancılı misafirler diyarı idi. Bu tarihte Türkiye'nin en uzun beton köprüsüne kavuşunca dertler fırat'a döküldü. Gitti gider... .

Bozva'nın yıllardır yapılmayan yolu dileriz ki, tez zamanda yapılır. Burada işsizlik, kimsesizlik dindirilmesi zor sancı halinde.

Halfeti, küçük ilçe büyük çaba...

Hilvan, ufak kaza büyük yara. Kendi ekmeğine acı katan insanlar diyarı.

Siverek, eski vilayet olmanın azametini taşıyor.

Sönmüş Karacadağ volkanının eteklerindeki sönmemiş volkan. Mirinmir tepesi kadar efkârlı, fırtınalı, başı dumanlı. Sosyal sancılar içinde.

Üzümünün lezzeti, yağının, peynirinin nefaseti dileriz ki, her ağıza tad versin.

Suruç'ta bereketli toprakları sür üç... Evin, anbarın dolsun. Çalışmasını, yemesini, okumasını, dinlemesini bilene herşey var bu beldede.

Viranşehir, Dünyanın en büyük çiftliğine sahip ilçemiz. Bereketli, hasatlarını koyacak yeri yok. Hayvancılığı gelişmiş. Bunların yanında oldukça büyük sancılarıda var.

Urfa şehir merkezi bir dert küpü... Herşeyde güzelle çirkinin, doğru ile eğrinin, varlıkla yokluğun çatıştığı, bazen uzlaştığı, anlaştığı bir şehir... Bunlara sırası geldikçe dokunacağız.

Sürç-ü lisan eylersek af oluna... "

Urfa basınında ilk kez tam sayfa spor veren gazete özelliğini taşıyan Güneydoğu, ilk kez spor yorumu yayınlayan gazetedir de. Spordan Sorumlu Müdür Fevzi Gençer'in Güneydoğu'nun ilk sayısında yer alan "Geçmişten Çizgiler" başlıklı makalesi şöyledir.

"Geçmişten Çizgiler

Hani bir zamanlar sahaların Celal Ağabeyi ve onun KAHRAMANSPOR'u vardı. Biz henüz, yeni tanıdığımız stadın engin duvarlarından bacaklarımızı sarkıtır ve ellerimizi çenemize kor ve Celal Ağabeyin çocuklarını büyük bir heyecan ve gururla seyre dalardık.

O zaman, bu çocukların antremandaki ciddiyet ve heyecanları, farkında olmadan bizide sarardı. Kendimizden geçerek onların o azimli, azimli olduğu kadar kıvrak hareketlerini saatlerce izlerdik. Latif şakalara bile bazen çok nadir rastlanırdı bu antremanlarda. Tek bir amaç, tek bir gaye için ter atılırdı kırmızı topraklar üzerinde; Spor... Ve, başarırlardı da...

Bu takımda herkes Urfalıydı. Şimdiki gibi taşranın haylaz çocuklarının transferlerini bilmezdik. ... Yabancı gelirdi bu sözcükler bizlere...

Topa gümbür gümbür vuran, lokomotif gibi koşan ve idarecileriyle konuşurken utancından yüzleri kıpkırmızı kesilen Şükrüler... Reşitler... Alloşlar vardı. Ve bunların tek düşünceleri, tek sevgileri; meşin yuvarlaktan duydukları haz, forma kokuları ve türibünlerdeki vefakâr, edibane seyircileriydi...

Canım durup dururken neden geçmişe daldık, dersiniz? Zaten geçmişe dönüp bakmadığımız için gelecekte öz temellerimize oturmuş sağlam çatılı bir spor yuvası kuramıyoruz! Şimdinin ve geleceğin, geçmişten alacağı ders çoktur. Bu dersi alırken sporcusu, idarecisi, seyircisi hep beraber almalıdır.

Sporcu, samimi arkadaşlık çatısını kurmasını bilerek, futbolun uzağındaki haylazlık ve laubaliliği bırakmalıdır. İdareci, çocukların başında bir ağabey olduğunu unutmamalıdır. Daima vakur, ağırbaşlı, vurmaktan, kırmaktan ve küfürden uzak, okşayıcı, moral verici olduğunu unutmamalıdır.

Ve seyirciye gelince; yine geçmişin o sporu tatlı protestosuyla seyretmesini bilen seyirci hüviyetine bürünmelidir. Tabiri caiz ise artık kendine gelmelidir. Tenkit ve protesto seyircinin hakkıdır ama, kötü söz sahibinindir beyler... Boğazımızdan yırtılırcasına çıkan yaramaz sözler döner ve yüzümüze gözümüze bulaşır. Yok mu ki, Urfamızın şarkılı, türkülü veciz tezahuratı? Var tabii... Olmaz mı hiç... Öyleyse onlara dönelim. Geçmişdeki iyiye dönelim. . ve yeni bir futbol dünyası başlarken yerlerimizi alalım...

Yeni sezonda, yeni futbol ve yeni başarılar dileğiyle hoşçakalın... "

Güneydoğu; tam sayfa verdiği spor haberlerinde sadece o dönem ikinci liğde mücadele eden Urfaspor'a yer vermemiş. Amatör ligden, salon sporlarına kadar tüm branşlardaki spor etkinliklerine sayfasını açmış... "Yılın Sporcusu", "Folklor Yarışması" gibi sporun her alanında sadece haber vermeyip, belirleyici bir rol de üstlenmiş. Spor sayfasının bu özelliğini Kemal Kapaklı, Güneydoğu'nun ilk sayısında "Spora Gel" başlığı altında şu şekilde ifade etmiş;

"Spora Gel...

Yeni bir sütunda, yeni bir ufka doğru ilerlemek dileğiyle mutluluklar tüm spor severlere ve okuyuculara. .

Yazımın başında "Spora gel" dedim... Ve bunu tüm heyecanımla söyledim... İkinci liğde bir takımımız top koştururken, şehirde sporun yokluğu karşısında; spora gel dememek elde değil... Zira, şu bir gerçektir ki, spor yalnız başına futbol değildir... Güreştir, basketboldur,

yüzmedir, atletizmdir, voleyboldur. . İşte canı gönülden diyorum bunlara gel…

spor

GEÇMİŞTEN ÇİZGİLER

Fevzi GENÇER

Urfaspor Sarıyer'e Bileniyor

Dün Yapılan Özel Karşılaşmada Et-Balıkspor 6 Urfagücü 0

BİZİM KADINLARIMIZ...

TİRKLER YAKIDI DENİZLER YAKIDI

HATTA ANTLAR DİKİLDİ

AMA ONLAR HALA YERİNİ ARIYORLAR

SPORA GEL...

Kemal KAPAKLI

Yarından İtibaren Gazeteniz Güneydoğu'da

Yazıyı yazmadan önce yıllar öncesine kaydım bir an. Tatlı bir düş içersinde kendimi Balıklı Göl'ün kararmaya yüz tutmuş taşlarına basmış, balıklarla insanların dolaştığı havuz başında buldum. . . O havuz ki,

kutsallığını bir kez daha göstermiş tüm teknik imkansızlıklara rağmen Avrupa çapında isim yapmış kişileri çıkarmış... İşte Mehmet Çoban, Mehmet Tuz, Hanifi İnan ve Hüseyin Çavcı... balıklarla boğuşuyor... Buna karşın Avrupa klasmanında Türkiye adına kürsüye çıkıyor. . Urfa'da sporun olduğunu ilan ediyor... Ve yıllar geçiyor, ilerleyen zamana ayak uyduruyor Urfa... . Bu evlatlarını kucaklayacak bir tesis yapmak için mücadeleye geçiyor. Ve gerçekleştiriyorda girişimini... Normal standartlara uygun havuz inşa edilmeye başlanıyor... Bu arada yüzme havuzu yapılıyor gerekçesiyle, Balıklı Göl sadece balıklara bırakılıyor. .

Aradan yıllar, uzun yıllar geçiyor. . Ve yıl 1978 hala o yüzme havuzu yapılıyor... Bu arada Urfa'nın Türkiye'de söz sahibi olduğu yüzme sporuda yok oluyor...

Urfa'nın spor sahifesine bu kez Güreş'ten bir isim düşüyor. . Seyyit Hışırlı. . Urfa'nın ismini dopdolu yüreğiyle Olimpiyatlara taşıyor. . Kürsülere çıkıyor. . Tekliflerin tümünü geri çevirerek Urfa'ya hizmet etmek için koşuyor. . Ama ne yazık ki, Milli güreşçi öğrencilerini çadır bezinin üzerinde çalıştırmaktan kurtulamıyor...

Her dalda sporcu yetiştiren Urfalı unutuyor sporu. . Dört elle sarıldığımız futbola bile boş veriyoruz... Amatör sporumuzu tümüyle ortadan kaldırmaya çalışıyoruz...

Ama inanıyoruz ki, cevher yine bizdedir. . Spora geldiğimiz, kendimize geldiğimiz taktirde bu filizleri yeniden yeşerteceğiz... Onun için spora gel diyoruz...

Yeni bir spor sezonunun başlangıcında, Tüm Urfalılara; yeşil sahalara, potalara, minderlere gel. . Kısaca spora gel diyoruz... "

Günümüz Gazeteleri

1976 yılında Hizmet gazetesinin günlük olarak yayınlanmaya başlamasından sonra, haftalık olarak yayınlanan gazetelerin önemli bir bölümü yayınına son vermiş, dört gazete birleşerek "Şafak" ismiyle yayınını günlük olarak sürdürmüştür. Eylül 1978'e kadar Urfa'da günlük iki gazete yayınlanmıştır. Güneydoğu gazetesinin yayımlanmasıyla sayı üçe çıkmıştır. 1988 yılında Recai Ayhan tarafından Reha gazetesi yayınlanmıştır. Şafak Gazetesinin 1986 yılında yayınına son vermesi nedeniyle Şanlıurfa'da ikibinli yıllara kadar günlük üç gazete yayınlanmıştır. 1991 yılında Ömer Kapaklı tarafından günlük olarak yayınlanan Hakimiyet gazetesi, ikinci yılında yayınını durdurmuştur. Yine, 1993 yılında Fuat Erbülbül tarafından "Ufuk"

gazetesi günlük olarak yayınlanmış, daha sonra el değiştirerek imtiyaz sahipliği Mehmet Canbeyli'ye geçmiştir. Ve iki yıl sonra da kapanmıştır. Ancak bu arada haftalık gazeteler vardır.

1987 yılında sahipliğini Ali Kaşka, Genel Yayın Yönetmenliğini Mehmet Faraç'ın üstlendiği "Olay" gazetesi haftalık olarak yayınlanmıştır. 1998 yılında Müslüm Aktürk "Doğuş" gazetesini, 1993 yılında M. Bekir Ayhan "Hürses" gazetesini, aynı yıl Mustafa Aybar "Şanlıurfa Lider" gazetesini, 1997 yılında Veysel Polat, "GAP Gündemi" gazetesini, 2000 yılında Belkıs Büyükusta "GAP 2000" gazetesini, 2002 yılında M. Kemal Karataş "Yeni Hayat" gazetesini ve yine 2002 yılında Enise Keşküş "Atılım" Gazetesini ve 2003 yılında Mustafa Musri "Haber 63" gazetesini haftalık olarak yayınlamıştır.

İkibinli yıllarda günlük gazeteler de çıkmaya başladı. 2001 yılında Emine Erbülbül tarafından "Anadolu" gazetesi yayınlanmış, bir yıl sonra gazete Müslüm Turmak'ın yönetimine geçmiştir. Çeşitli el değişikliğine uğrayan gazete, halen günlük olarak yayınını sürüdürmektedir.

2003 yılında Nermin Güneş'in imtiyaz sahibi olduğu, Genel Yayın Yönetmenliğini Naci İpek ve Yazıişleri Müdürülüğünü ise Ahin Güneş'in yaptığı "Halkın Sesi" gazetesi yayınlanmıştır. Sahip değişikliğine uğrayan gazete, halen günlük olarak yayınını sürdürmektedir.

İkibin onlu yılların ikinci yarısı, Urfa'da gazete enflasyonunun yaşanmaya başladığı dönem olarak karşımıza çıkmaktadır. Haftalık gazetelerin günlüğe dönüşmesi, yeni günlük gazetelerin yayın hayatına başlamasıyla bugün 26 günlük gazete yayın hayatını sadece Şanlıurfa merkezde sürdürmektedir. Nicelik olarak fazla, nitelik olarak yetersiz çıkan gazeteler şunlardır.

HİZMET: Sahibi Ömer Okutan, Yazıişleri Müdürü Ebru Okutan. Gazete 35x50 cm ebadında 8 sayfa olarak yayımlanmakta. Bir ve sekizinci sayfaları renkli.

GÜNEYDOĞU: Sahibi Dr. Mahmut Sertan Kapaklı, Sorumlu Yazıişleri Müdürü İbrahim Halil Çini. Gazete 35x50 cm ebadında 8 sayfa olarak yayınlanmaktadır.

REHA: Sahibi Nurşen Demir, Yazıişleri Müdürü Alımet Kemal Ayhan. Gazete 57x41cm ebadında 8 sayfa olarak çıkmakta.

GAP GÜNDEMİ: Sahibi Ayser Polat, Genel Yayın Yönetmeni ve Yazıişleri Müdürü Veysel Polat. Gazete 32x46cm ebadında 12 sayfa ve iki sayfası renkli olarak yayınlanmakta.

ŞANLIURFA'DA BUGÜN: Sahibi Sercivan Zilan Kapaklı, Genel Yayın Yönetmeni ve Sorumlu Yazıişleri Müdürü Yusuf Ziya Kapaklı. Gazete 35x50cm ebadında 8 sayfa olarak ve bir ve sekizinci sayfaları renkli olarak yayınlanmakta.

ŞANLIURFA'DA YARIN: Sahibi ve Sorumlu Yazıişleri Müdürü Kemal Kapaklı. Gazete, 35x 50 cm ebadında 8 sayfa olarak çıkmakta.

ŞANLIURFA'DA OLAY: Sahibi İsmail Oruç Çiftçi, Sorumlu Yazıişleri Müdürü Celal Çiftçi. 35x50cm ebadında ve 8 sayfa olarak yayımlanmakta.

ŞANLIURFA SEMBOL: Gazetenin sahibi Ahmet Akarslan, Genel Yayın Yönetmeni ve Yazıişleri Müdürü Abbas Bengisu. Gazete 35x50cm ebadında, bir ve sekizinci sayfaları renkli olarak sekiz sayfa yayınlanmakta.

YENİGÜN: Sahibi Muhammed Ali Kapaklı, Sorumlu Yazıişleri Müdürü Mehmet Edip Baylan. Gazete, 41x57cm ebadında sekiz sayfa çıkmakta.

URFA HABER: Sahibi Mehmet Canbek, Yazıişleri Müdürü Dursun Canbek. Gazete, 41x57cm ebadında sekiz sayfa olarak yayımlanmakta.

ŞANLIURFA ANADOLU: Sahibi Cemre Bulut, Yazıişleri Müdürü İ. Halil Ötegeçeli. Gazete, 35x50cm ebadında, sekiz sayfa.

HALKIN SESİ: Sahibi Nermin Demir, Sorumlu Yazıişleri Müdürü İbrahim Halil Coşkun. Gazete 41x57 cm. ebadında ve sekiz sayfa.

DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE ŞANLIURFA: Sahibi Mehmet Kamil Güler, Sorumlu yazıişleri Müdürü Yusuf Güler. 41x57cm ebadında sekiz sayfa.

YENİURFA: Sahibi Rabia Kılıç, Sorumlu Yazıişleri Müdürü Şahban Kılıç. Gazete, 33x46cm ebadında on sayfa.

11 NİSAN: Sahibi Mehmet Ağaslan, Yazıişleri Müdürü Mehmet Demir. 35x50cm ebadında, sekiz sayfa.

İPEKYOL: Sahibi Mehmet Pala, Yazıişleri Müdürü Şahin Öznur. Gazete, 33x46cm ebadında ve 10 sayfa olarak çıkıyor.

DÜNDEN BUGÜNE ŞAFAK: Sahibi İlknur Ayhan, Yazıişleri Müdürü İbrahim Cemil Ayha. 35x50cm ebadında, sekiz sayfa.

URFANATİK: Sahibi Tahir Gülebak, Yazıişleri Müdürü Eyyüp Sabri Özbay. Gazete 50x70cm ebadında, on sayfa ve dört sayfası renkli olarak yayımlanmakta.

HABER AKTİF: Sahibi Subhi Muratoğlu, Yazıişleri Müdürü Mustafa Müsri. 35x50cm ebadında, sekiz sayfa.

BİZİM: Sahibi Cemre Bulut, Yazıişleri Müdürü Ahmet Gökhan Ötegeçeli. Gazete, 35x50cm ebadında ve sekiz sayfa.

URFA STAR: Sahibi Alper Sönmez, Sorumlu Yazıişleri Müdürü Mustafa Saim Ayhan. Gazete, 35x50cm ebadında ve sekiz sayfa olarak yayımlanmakta.

İlçe Gazeteleri

İlçelerde Siverek dışında gazeteler haftalık olarak yayınlanmaktadır. Siverek'te üç günlük gazete yayımlanırken, Suruç'ta dört, Birecik'te bir, Ceylanpınar'da bir ve Hilvan'da bir haftalık gazete yayımlanmakta.

İRFAN: Sahibi Mehmet Güyüç, Mesul Müdürü Şehmus Nasanlı. Gazete 28x41cm ebadında altı sayfa olarak çıkmakta.

FIRAT'IN SESİ: Sahibi Ahmet Nomer, Yazıişleri Müdürü Yılmaz Yavuzyolcu. Gazete, 33x45cm ebadında ve 6 sayfa.

SİVEREK HEDEF: Sahibi Sercan Ütlü, Yazıişleri Müdürü Fikret Uğurlu. Gazete, 57x41 ebadında ve 4 sayfa olarak yayımlanmaktadır.

SURUÇ DOĞUŞ: Sahibi Mehmet Öztürk, Yazıişleri Müdürü Cemile Polat. Gazete 33x41cm ebadında ve altı sayfa olarak haftalık çıkmaktadır.

SURUÇ'UN SESİ: Sahibi Mehmet Demirli, Yazıişleri Müdürü Fuat Demirli. Haftalık olarak çıkan gazete, 33x41cm ebadında, altı sayfadır.

SURUÇ MEŞALE: Sahibi Galip Demirli, Yazıişleri Müdürü Sedat Yüksel. 33x41cm ebadında altı sayfa olan gazete, haftalık olarak çıkmakta.

BİRECİK: Sahibi Burhan Deniz Sarı, Yazıişleri Müdürü Hüseyin Şimşek. Gazete, 57x41 cm. ebadında, dört sayfa ve haftalık olarak yayımlanmakta.

CEYLANPINAR: Sahibi Şükran Aydoğan, Yazıişleri Müdürü Mehmet Gevrek. 28x41 cm ebadında ve altı sayfa olan gazete, haftalık olarak çıkmakta.

HİLVAN HABER: Sahibi Mekin Çelebi, Sorumlu Yazıişleri Müdürü Oktay Çelebi. 28x41cm ebadında ve altı sayfadır. Gazete, haftalık olarak yayımlanmaktadır.

Dergiler

Urfa'da 1950'lerin sonunda yayınlanmaya başlayan dergilerin çoğu kısa ömürlü olup bir süre sonra kapanmıştır. 1958'de Cemal Kayar'ın çıkardığı "**Derya**" bu dergilerin ilkidir. Bu dergi aylık olarak 9 sayı çıktıktan sonra kapanmıştır. Yazarları ve kurucuları içinde Abdülkadir Bil-

lurcu, Nihat Armağan, Zübeyir Yetik, M. Akif İnan gibi tanınmış imzalar yer alıyordu.

1966 yılında Naci İpek tarafından çıkarılan "**Anzelha**" iki sayı çıktıktan sonra kapanmış, 1978 yılında dergi bu kez Naci İpek, Kemal Kapaklı ve Müslüm Akalın tarafından tekrar çıkarılmış ancak, 7 sayı çıktıktan sonra tekrar kapanmıştır.

1966 yılında Mehmet Taplamacı ve A. Fazıl Döğücü tarafından "**Balıklıgöl**" dergisi çıkarılmış, bu dergi de 8 sayı çıktıktan sonra kapanmıştır. 1967 yılında Balıklıgöl'ün kapanmasından sonra "**Nabi**" dergisi yayına girmiştir. Sabri Haberveren tarafından çıkarılan bu dergi 19 sayı çıktıktan sonra kapanmıştır. Urfa'nın en uzun ömürlü dergisi **Harran**'dır. 1979 yılında yayınlanan Harran dergisinin 18. sayıya kadar sahipliğini A. Fehmi Apaydın, 19. sayıdan 24. sayıya kadar da Yusuf Demirkol yapmıştır. Dergi 24. sayısını tamamladıktan sonra yayınını 1983 yılında durdurmuştur. Derginin iki cildi Urfa'nın ansiklopedisi durumundadır. [123]

Belli başlı yayımlanan dergiler şunlardır;

DERYA: 1958 yılında Halil Beyboğa tarafından çıkarıldı. Dokuz sayı yayınlanabilen dergide kültür ve sanat ağırlıklı yazılar yer aldı.

BALIKLI GÖL: 1966 yılında Mehmet Taplamacı, Fazıl Döğücü, Celal Ülgen, M. Atilla Maraş tarafından çıkarıldı. Sekiz sayı çıktıktan sonra kapandı. Aylık fikir ve sanat dergisiydi.

ANZILHA: 1966'da Naci İpek tarafından çıkarıldı. İki sayı çıktıktan sonra kapandı. 1978 Ocak ayında 'aylık kültür ve sanat dergisi' adı altında yeniden yayınlanan dergi ikinci döneminde yedi sayı yayınlanabildi. 1988 yılında Adil Saraç yönetiminde '*şiir dergisi*' olarak yaşamını sürdüren Anzilha altı sayı çıktıktan sonra kapandı.

NABİ: 1967 yılında M. Haberveren tarafından çıkartıldı. 19 sayı çıktıktan sonra kapandı. Aylık fikir ve sanat dergisiydi.

HARRAN: Urfa'nın en uzun ömürlü dergisidir. Ahmet Apaydın'ın sahipliğini, İ. Halil Çelik, M. Adil Oymak, S. Adil Giray ve Emin Ergin'in yayın kurulu üyeliklerini yaptığı dergi, 'kültür ve folklor dergisi' niteliğindeydi.

SOHBET: 1986 yılı Kasım ayında Hasan Rufaioğlu tarafından çıkartıldı, kısa bir süre sonra kapandı.

---

[123] Mehmet Atilla Maraş, a. g. e. s,73

HALAY: 1990 Aralık ayında Müslüm Yücel tarafından çıkartılmış aylık 'kültür sanat ve edebiyat' dergisidir. Yazıişleri müdürü Turan Sarıtemur 'dur.

AÇILIM: Kültür Sanat ve Edebiyat dergisi, Sahibi ve yöneticisi Bülent Güleç'tir. 1994 ağustos ayında yayına başlayıp 4 sayı çıktıktan sonra kapandı. .

YENİ HARRAN ÇEVRESİ ' İnsan Bilimleri Araştırmaları ': Şubat 1993'de yayın hayatına başlayan ve Kasım 1994 yılında 8. sayısıyla yayın hayatına son veren derginin sahibi Neziha Karakuş olup . yayın kurulunu Yılmaz Soyer, Nurettin Öztürk, Hüseyin Aykut, Rahmi Karakuş, Salih Aydemir, Kadir Albayrak, Kâzım Sarıkavak gibi Harran Üniversitesi hocaları oluşturuyordu.

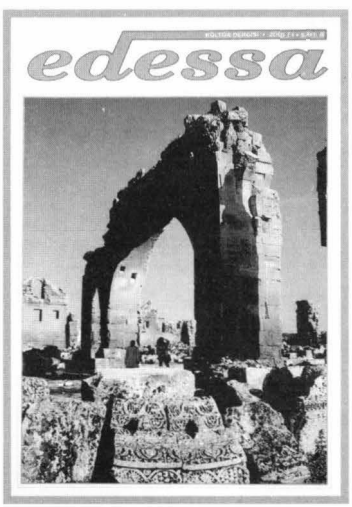
GENÇ GAP'LI: 1995 yılında yayına başlayan 'sosyo kültürel- akademik' dergi. İmtiyaz sahibi Muzaffer Divittar, yayın yönetmeni Ahmet Şenay'dı. 2 sayı çıktı.

GAP: Aylık ekonomik- politik ve haber dergisi, sahibi Aynur Aslan, yayın yönetmeni Mehmet Arslan'dı.

YAZGI: 3 aylık ' düşünce ,kültür ve edebiyat' dergisidir. Sahibi Feyat Altındağ olup 1995 yılında yayın hayatına başlayıp 10 sayı çıktı.

İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ: Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı tarafından 1995 yılında yayımlanmıştır.

HELEZON: Aylık 'Kültür Sanat ve Düşünce Dergisi'. Ocak 1996 'da çıkıp iki sayı devam edebilen derginin . Sahibi Fatma Ömerustaoğlu, Yazı İşleri Müdürü Abdurrahman Karakaş'tır.

SELİS: 1997 yılı şubat ayında yayınlanmaya başlayan 'aylık kültürel üniversiteli dergisi' . İmtiyaz sahibi M. Bülent Mermer, Yazı işleri müdürü M. Nesim Bulut idi. 2 sayı çıktı.

EDESSA KÜLTÜR DERGİSİ: Ocak 1998'de yayına başlamıştır. Derginin sahibi M. Faruk Bayrak, Yazı İşleri Müdürü Osman Güzelgöz, Yayın Koordinatörü S. Sabri Kürkçüoğlu'dur. Şanlıurfa kültürü ile yazılar yer almıştır. 2001 Ocak ayına kadar 10 sayı yayınlanmıştır.

GAP ' *İktisat, İşletme, Finans Dergisi* ': Harran Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilim-

ler Fakültesi öğrencileri tarafından 1999 yılı yazında çıkartılmaya başladı. İmtiyaz sahibi Murat Kısa, yayın yönetmeni Mahmut Şen idi.

FIRAT: Sahibi Muhammet Taşçılar, yayın yönetmeni Bekir Şirinoğlu olup 1 Ocak l999 'da 1 sayı yayınlandı.

EKO-GAP: İmtiyaz sahibi Veysel Polat, yayın yönetmeni Mahmut Şen olan dergi 2000 yılında yayınlanmaya başladı.

SEYİR: 'Kültür, sanat ve edebiyat dergisi' dir. Sahibi Mustafa Dörtbudak ve editörü Mehmet Kurtoğlu olup 2001 yılında yayınlanmaya başladı.

ŞAHİKA : Harran Üniversitesi Öğrencileri tarafından 1999 yılında yayına başlamış olup kısa bir süre sonra yayınını durdurmuştur.

EYVAN: 3 ayda bir yayınlanan Sosyal, İlmi, Siyasi ve Kültürel Dergi. İmtiyaz sahibi M. Emin Bakay, Yayın Kurulu; Orhan Uğurlu, Kadir Korcan, M. Faik Nas, Salih Önen'den oluşmaktaydı. Dergi 2000 yılında yayımlanmıştır.

AKADEMİK BAKIŞ: 1997 yılında yayın hayatına başlamış olup, üç ayda bir yayınlanan eğitim, kültür ve sanat dergisidir. Sahibi İshak Polat, Yayın yönetmeni Yrd. Doç. Dr. Muhsin Kalkışım'dır. Yayın Kurulu, Harran Üniversitesi'nin akademik kadrosundan oluşmuştur.

UMUT : İsmail Peker tarafından 2001 tarihinde çıkartılmıştır. Aylık Kültür, sanat ve edebiyat dergisidir.

ŞANLIURFA GÜNDEMİ: İbrahim Algın tarafından çıkartılmıştır. Dergi, haber-yorum-aktüalite içerikli olarak 2002 yılında yayımlanmıştır.

ESTETİK : Şiar Özbay tarafından çıkartılan aylık şiir ve edebiyat dergisidir. 15 günlük olup, 2002 tarihinde yayına başlamıştır.

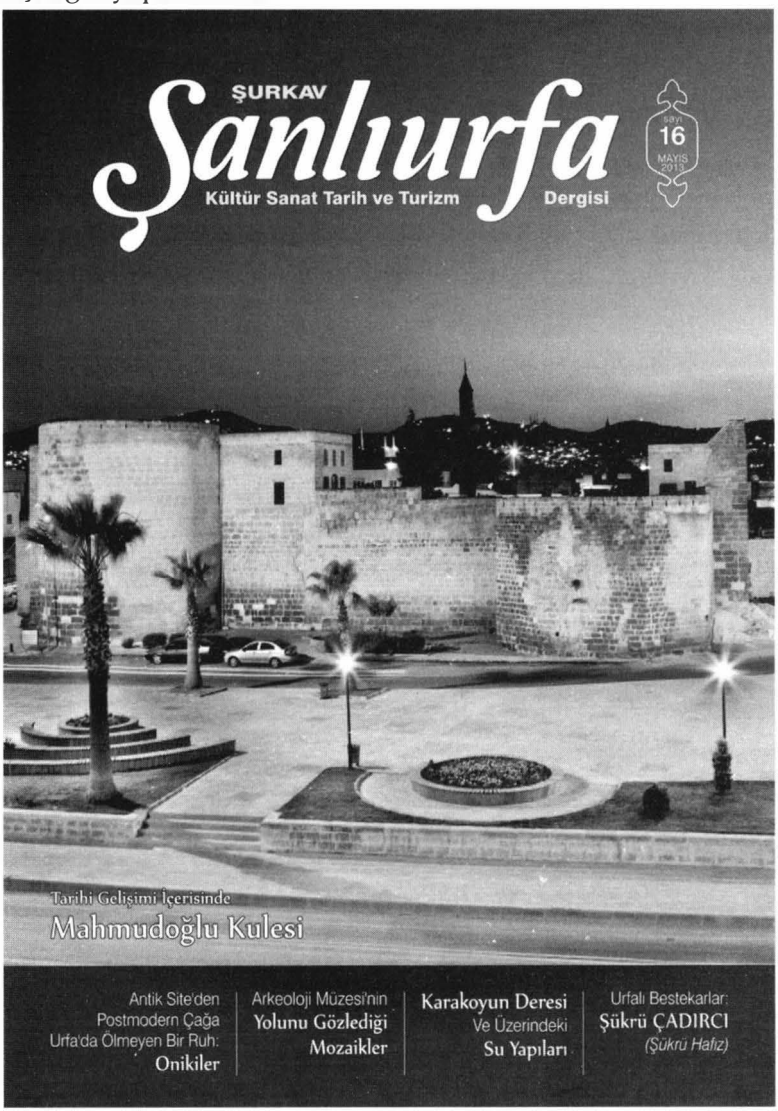
İSMAİLCE: Ahmet Özdemir tarafından çıkartılan onbeş günlük fikir sanat eğitim ve siyaset dergisidir. 2002 tarihinde yayımlanmıştır.

NİSAN YAĞMURU: 2003 yazında yayın hayatına başlamış olup, üç ayda bir yayınlanan kültür, sanat, edebiyat dergisidir. Sahibi Akan Işıkyıldız olup yayın kurulu Fethi Göncü, Zeynel Abacı, İhsan Koçar, Kadir Çelik'den oluşmaktadır.

ESTERGON: İ. Memduh Turanoğlu tarafından çıkartılan kültür sanat ve edebiyat ve siyaset dergisidir. 2003 tarihinde aylık olarak çıkartılmaya başlanmıştır.

ŞURKAV ŞANLIURFA: 1990 yılında kurulan Şanlıurfa İli Kültür Eğitim Sanat ve Araştırma Vakfı (ŞURKAV) yayını olan Şurkav Şanlıurfa dergisi diyebiliriz ki, günümüzde istikrarlı olarak yayınını sürdüren Şanlıurfa'nın tek dergisi. İlk sayısını 2007 yılında çıkaran dergi, dört ay-

lık periyotlar halinde yayınlanmaktadır. Edebiyat, tarih, folklor, müzik, sanat gibi konulara sayfalarında yer veren derginin sahibi olarak, ŞURKAV'ında Yönetim Kurulu Başkanı olan ilin valisi görülmekte. Derginin Yayın Kurulu, Abdullah Balak, Halil Altıngöz, Prof. Dr. Yusuf Ziya Keskin, Doc. Dr. Mehmet Önal, Doc. Dr. Abdullah Ekinci, Yrd. Doc. Dr. Cihat Kürkçüoğlu ve Yrd. Doc. Dr. Mahmut Öztürk'ten oluşmakta. Deginin Yazı İşleri Müdürlüğünü aynı zamanda ŞURKAV'ın Genel Sekreteri Şükrü Üzümcü, editörlüğünü ise Öğretim Görevlisi Sabri Kürkçüoğlu yapmaktadır.

EKLER

BU GECEKONDULARIN ALTINDA HAZİNE YATIYOR

Yrd.Doç.Dr.Kürkçüoğlu, ABD'li yetkililerin Kültür ve Turizm Bakanlığına teslim ettiği Orpheus mozaiğinin gecekonduların bulunduğu Yakubiye, Kalkan, Mancı deresinin bulunduğu alanda ortaya çıkarılmış olabileceğini söyledi: 'Burada bir tarih hazinesi var'

Orpheus mozaiği Şanlıurfa'nın hangi semtinde bulundu. Arkeologlar ve tarih araştırmacıları son günlerde bu soruya yanıt arıyor.

Harran Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü Öğretim Üyesi, gazetemiz yazarı Yrd.Doç.Dr.Cihat Kürkçüoğlu'na göre, Orpheus mozaiğinin Yakubiye, Kalkan ve Mancı deresinin bulunduğu dağlık kesimde bulunmuş olma ihtimali yüksek.

Kürkçüoğlu, 1970'li yıllardan itibaren gecekonduların işgaline uğrayan alanda tam bir tarih hazinesi yatıyor.

3'te

Şanlıurfa'da bulunan diğer Orpheus mozaigi sır oldu

Bu güne kadar Şanlıurfa'nın çok sayıda tarihi eseri kaçırılmış. Bunlardan Orpheus mozaiği ABD'nin Dallas Sanat Müzesinde bulunmuş, yoğun girişimler sonucu Türkiye'ye teslim edilmişti. 1950 yılında bir kaya mezarı üzerinde bulunan diğer Orpheus mozaiğinin nerede olduğu bilinmiyor.

3'te

Vali Güvenç, "İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu" seminerine katıldı

Şanlıurfa pamukta haylon problemini çözdü. Demek ki oluyormuş!

Vali Celalettin Güvenç

Şanlıurfa Valisi Celalettin Güvenç, pamukta naylon sorununun bir yılda çözüldüğünü söyledi.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından 81 ilde yürütülen "İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu" tanıtım semineri "Hilton Garden Inn Şanlıurfa'da yapıldı. Seminerde bir konuşma yapan Vali Güvenç eski usul yöntemlerle üretim yapma döneminin kapandığını belirtti. Vali Güvenç, "Güne kadar altın değerindeki pamuğu naylon çuvallarda getirip ilkelcirir fabrikalarında balyalıyorduk. Ne dediler 'Biz bu pamuğu sizden almaz?' gider Amerika'dan alırız. Siz bu pamuğu öldürüyorsunuz. Pamuğa Jüt, naylon katıyorsunuz. Bir parça naylon birtop kumaşı öldürüyor. Almayız' dediler iplikçiler. Ama dikkat edin Şanlıurfa bir yılda naylon problemini pamukta çözdü. Demek ki yapabilirmişiz" dedi.

4'te

14 Aralık 2012

54. Yıl

CUMA

SAYI: 13661

Şanlıurfa için

Hizmet

Yıl: 54 | Günlük Bağımsız Siyasi Gazete | Fiyatı: 75 Krş

TOPLU TAŞIMADA 'KAMPANYA' TARTIŞMASI

BELSAN ile Halk Otobüsçüsü esnafı arasında yeniden kampanya tartışması çıktı.

Halk otobüsçüleri esnafı dün yazılı bir açıklama yaparak BELSAN'ın başlattığı kampanyayı sona erdirmesini "yüzde 50 zam yapıldı" şeklinde kamuoyuna duyurdu. BELSAN Ulaşım Hizmetleri Müdürü Abbas Yavuz ise iddiaları yalanlayarak, "Zam artık asla ki yapalım. Sadece kampanyayı bitirdik. Önümüzdeki günlerde Abonman kampanyası başlatacağız" dedi.

2'de

Halk Eğitim binasının satış ihalesi iptal edildi

Yusuf Yıldız

Şanlıurfa Halk Eğitim binasının dün yapılması gereken satış ihalesi şok bir kararla iptal edildi.

İptal kararında, Belediye tarafından Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Bölge Kuruluna yapılan başvurunun etkili olduğu öne sürüldü.

İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Endüstri Meslek Lisesi ve meydan ortasında kalan Aile Sağlığı Merkezi binalarının korunması gereken kültürel varlık olarak tescil edildiği bu yapıların yakınına 8 katlı bina yapmanın kanunlara aykırı olduğu belirtiliyor.

20 MİLYON LİRALIK GELİR UMUDU SUYA DÜŞTÜ

3 Bin 593 metrekarelik alan için imar tadilatına gidilmiş. Belediye meclisi çift blok zemin+6 katlık ticaret/konut şeklindeki düzenlemeye onay vermişti. 28 Haziran'da yapılan ihalede talipli çıkmayınca yeniden imar tadilatına gidilmesi kararlaştırıldı. Bu kez tek bloklu ticaret+9 katlı konut alanında dükkanların konumu geniş tutulmuştu.

Kurulun olumsuz görüşü üzerine İl Özel İdaresi dün planlanan satışı iptal etmek zorunda kaldı. Böylece özel idare 19 milyon 660 bin liralık gelirden oldu. Bu paranın "Seçim Taahhütnamesi" yatırımları için kullanılması planlanıyordu.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk Çelik'in bu konuda nasıl bir tavır takınacağı merakla bekleniyor.

Şanlıurfa doğum hızında Türkiye 3'üncüsü

Geçen yıl ilimizde 55 bin 766 doğum gerçekleşti. Bu rakamın 2012 sonunda 60 bini geçeceği tahmin ediliyor

Şanlıurfa, geçen yıl doğum sayıları bakımından İstanbul ve Ankara'nın ardından üçüncü sırada yer aldı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Diyarbakır Bölge Müdürü M. Salih Uras, 2011 yılının doğum istatistiklerini açıkladı.

İZMİR'İ GEÇTİK!

İllere göre gerçekleşen doğum sayılarına göre dağılımda İstanbul 211 bin 363 doğum ile ilk sırada yer alırken Ankara 68 bin 790 ile 2., Şanlıurfa 55 bin 744 ile 3., İzmir 50 bin 588 ile 4., Gaziantep 42 bin 597 ile 5inci.

Kent merkezi ve köylerinde her gün 500 ile 2 bin arasında doğum gerçekleşiyor. İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü yetkilileri, 2012 sonunda il genelinde doğum sayısının 60 bini geçeceği tahmin ediliyor.

2'de

Şanlıurfa Kadın Hastalıkları ve Doğum Hastanesinde günde 55-60 arasında doğum gerçekleşiyor

Ceylanpınarlı mermi tehdidi altında!

Suriye'den getirilen Özgür Suriye Ordusuna mensup yaralılar Şanlıurfa'da çeşitli hastanelere sevk edildi. 39 yaralıdan 2'si kurtarılamadı

Ceylanpınar ilçesinin sınır komşusu olan Suriye'nin Rasulayn ilçesinde Özgür Suriye Ordusu (ÖSO) ve PYD arasındaki çatışmalar sürüyor. Çatışmalar sırasında Ceylanpınar ATOM'un camına kalaşnikof mermisi isabet etti. Olayla herhangi bir can kaybı ve yaralanma yaşanmazken, sınırdaki güvenlik amacıyla boşaltıldı.

Bu arada ilçe yönetimi Ceylanpınar halkını mecbur kalmadıkça dışarıya çıkmamaları ve özellikle cam kenarında durmamaları konusunda uyaran anonslar yapıyor. Dün akşam, yine Ceylanpınar'da yaşayan Kenan Altınay'ın evinin kapısına yine kalaşnikof mermisi isabet etmişti. Rasulayn'da yaşanan çatışmalar sırasında yaralanan ÖSO askerleri, Ceylanpınar Devlet Hastanesine getirildi. Durumları ağır olan bazı askerler ise Şanlıurfa'daki hastanelere sevk edildi. (İHA)

DEDAŞ'tan kaçak elektrik operasyonu

Kaçak elektrik kullandığı tespit edilen 7 kişi hakkında işlem yapıldı.

DEDAŞ ekiplerinin güvenlik güçleriyle Siverek ilçesine bağlı 4 ayrı köyde ortaklaşa yaptığı denetimlerde bazı evlerde kaçak elektrik kullanıldığını belirledi. 7 kişi hakkında kaçak elektrik kullanmaktan yasal işlem yapıldı.

DEDAŞ yetkilileri, operasyonların ilin geneline yayılacağını belirttiler. (Haber Merkezi)

TÜVTÜRK'ten Şanlıurfa'ya yeni araç muayene istasyonu 2'de

Ağaç katliamına Jandarma'dan suçüstü

Siverek ilçesine bağlı bir köyde izinsiz ağaç kesimi yapan şahıs Jandarmaya yakalandı. İlçe Jandarma Komutanlığı ekipleri, ihbar üzerine Dicle köyünde ağaçlık alanda inceleme yaptı. Burada 2 ton meşe ağacının izinsiz kesildiği belirlendi.

Ramazan Y. hakkında yasal işlem yapıldı. (Haber Merkezi)

Recep Tayyip Erdoğan Bulvarında zincirleme kaza

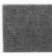

Abide Köprülü kavşağının kısmen trafiğe kapatılması şehir içi trafiğini olumsuz yönde etkiliyor.

Artan araç yoğunluğu trafik kazalarını beraberinde getirdi. Önceki akşam 8 aracın karıştığı zincirleme kaza ucuz atlatıldı.

Alınan bilgiye göre, önceki gece Recep Tayyip Erdoğan Bulvarı Uçaksavar Kavşağı Alt Geçidi'nde aynı güzergahta ilerleyen 8 otomobil çarpıştı. Ölen ya da yaralananın olmadığı kazanın ardından araçlarda maddi hasar meydana geldi.

Yaklaşık yarım saat trafiğe kapanan söz konusu kavşak, kazaya karışan araçların çekilmesinin ardından yeniden ulaşıma açıldı. (Haber Merkezi)

Trafik kâbusu

Deniz Güney 2'de

DİN VE DENGE

7'de

www.urfahizmet.com

POLİSEVİ KANTİNİ SPOR SALONUNA ÇEVRİLDİ

Şanlıurfa İl Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı polisevi kantini, spor salonuna çevrildi. Şanlıurfa Polisevi'nde, spor salonunun açılışına katılan Şanlıurfa Emniyet Müdürü Mehmet Likoğlu, açılış kurdelesini eşi Zübeyde Likoğlu ve spor salonunda emeği geçen kadınların kesmesini istedi.

Açılışın ardından konuklara ve basına spor salonunun tanıtımını yapan İl Emniyet Müdürü Mehmet Likoğlu, "Bir süre önce kantin olarak kullanılan bölüme tadilat yaparak emniyetimize mensup arkadaşlarımızın isteği üzerine burayı spor salonuna, sauna ve hamama dönüştürdük. >> 5'te

Vali Güvenç, Rektör Mutlu, İl Milli Eğitim Müdürü İlci ve Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürün"den Yıldız'a Ziyaret

Eğitim-Bir-Sen ve Memur-Sen Genel Başkanı Ahmet Gündoğdu, Şanlıurfa Valisi Celalettin Güvenç, Harran Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Halil Mutlu, İl Milli Eğitim Müdürü Metin İlci ve Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürü Ertuğrul Yıldız'ı ziyaret etti.Memur-Sen İl Temsilcisi Mahmut Alıç, Şanlıurfa Şube Başkanımız İbrahim Coşkun ve diğer sendikaların yöneticilerinin de katıldığı ilk ziyaret Vali Celalettin Güvenç'e yapıldı. Gündoğdu, Vali Güvenç ile makamında sohbet ederek fikir alışverişinde bulundu.

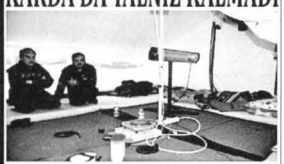
Daha sonra, beraberindeki heyetle birlikte İl Milli Eğitim Müdürü Metin İlci'yi ziyaret eden Gündoğdu, Kurucu Genel Başkanımız ve Şair-Yazar Akif İnan'ın ölüm yıldönümü dolayısıyla tertiplenen anma programına katılmak için Şanlıurfa'da bulunduğunu ifade ederek, şunları söyledi: >> 3'te

Güneydoğu

Bölgenin Güçlü Sesi

Fiyatı:25 Krş | 11 OCAK 2013 CUMA Yıl:33 Sayı:10362

SURİYELİ SIĞINMACILAR KARDA DA YALNIZ KALMADI

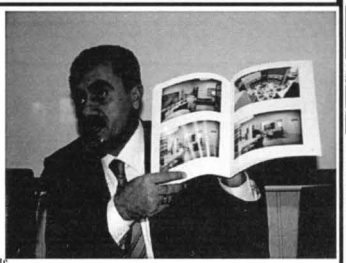
Şanlıurfa'nın Akçakale ilçesindeki Suriyeli sığınmacılar, yağan kar nedeniyle iyice soğuyan havalarda verilen sobalar sayesinde sıcak çadırlarında oturdu.Suriye'deki iç karışıklıktan dolayı Türkiye'ye sığınmacı olarak gelen ve Akçakale Süleyman Şah Çadır Kenti'nde ikamet eden 28 bin Suriyeli, çadır kentin verdiği sobalarla rahat bir şekilde ısınıyor. >> 7'de

Şanlıurfa İl Milli Eğitim Müdürü Metin İlci'nin yeni görev başlaması nedeniyle İl Milli Eğitim Müdür Yardımcıları, Şube Müdürleri ile tüm okul Müdürlerinin katılımıyla tanışma toplantısı düzenlendi.

"HERKES KENDİSİNE DÜŞEN GÖREVİ YAPARSA BAŞARI KENDİLİĞİNDEN GELİR"

Endüstri Meslek Lisesi toplantı salonunda düzenlenen tanışma toplantısına İl Milli Eğitim Müdürü Metin İlci'nin yanı sıra Milli Eğitim Müdür Yardımcıları, Şube Müdürleri ile tüm Anaokulu, İlk, Orta ve Lise Okul Müdürleri katıldı.

Okul müdürlerine 'Hoş geldiniz. '' diyerek konuşmasına başlayan İl Milli Eğitim Müdürü Metin İlci; " İlimizde yapacağımız çalışmalarda ekip anlayışı içinde milli, ahlaklı, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yücelmeye çalışan iyi insan yetiştirmek için var gücümüzle çalışacağız. Çocuklarımızı sadece yarışa sokmak değil bu çocuklara saygınlığın, sevginin, paylaşımın, dayanışmanın, adalet duygusunun disiplinli bir şekilde yerleştirilmesi noktasında onlara bir yol haritası çizerek insanî, evrensel değerler kazandırmaya çalışacağız. Eğitimin bir ekip işidir, herkesin üzerine düşen görevi yapması halinde başarı kendiliğinden gelecektir. >> 3'te

"İMPARATOR" ŞANLIURFA'DA

"BARIŞ GELSİN KARDEŞ KARDEŞE SARILSIN BEN DE O ZAMAN SİYASETE GİRERİM" İbrahim Tatlıses 3 yıl aradan sonra memleketi Şanlıurfa'ya geldi. 2011 yılında uğradığı silahlı saldırının ardından ilk kez memleketi Şanlıurfa'ya gelen İbrahim Tatlıses memleketine gelmenin sevinciyle duygulu anlar yaşadı. >> 7'de

3 YIL ARADAN SONRA ŞANLIURFA'YA GELEN İBRAHİM TATLISES DUYGULU ANLAR YAŞADI. BARIŞ SÜRECEYLE İLGİLİ AÇIKLAMALARLA GÜNDEME GELEN TATLISES:

Karataş: Yazlık havaalanında kış seferleri tümden iptal edilmeli...

Cumhuriyet Halk Partisi Şanlıurfa İl Başkanı Ferhat Karataş, kış aylarında GAP Havaalanı'ndaki tüm seferlerin iptal edilmesi gerektiğini söyledi. >> 5'te

Kış mevsiminiz zehir olmasın

Şanlıurfa Belediyesi Temizlik ve Çevre Müdürlüğü kış aylarında soba, şofben ve kombi kullanımları konusunda çeşitli uyarılarda bulundu. Kış mevsiminde soba zehirlenmelerine karşı çeşitli uyarıların yer aldığı açıklamada soba, şofben, elektrikli soba ve kombi kullanırken talimatlara uygun bir şekilde çalıştırılıp temizliğinin yapılması istendi. >> 7'de

UMKE GÖNÜLLÜ PERSONELİ YOLA ÇIKIYOR

Sakarya İl Sağlık Müdürlüğüne Bağlı 112 Acil Müdahale ekibinden 4 kişi Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi olarak Şanlıurfa Ceylanpınar'a gidecek. >> 5'te

SGK'DAN BİLDİRİ AÇIKLAMASI

"HERHANGİ BİR YASAL DÜZENLEME YOK"

Ölen kişinin 1 günlük sigortası bile olsa, ölüm aylığı alabilmek için 900 günlük sigorta primi borçlanarak ölüm aylığı bağlanabilecek' söylemleri üzerine vatandaşlar, Şanlıurfa Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü'ne (SGK) akın etti. ■ Sayfa 3'te

İ.Halil ÇİNİ

DİKEN

ONKOLOJİ

h.cini@mynet.com

PİSERRO

TEL: 313 73 53 ADRES: B.Evler 2. Sok. Nedim Atlas apt.altı ŞANLIURFA

Bayer ELEKTRONİK
LG Panasonic
YETKİLİ BÖLGE SERVİSİ
Mardin yolu Cad. R.Tayyip Erdoğan Bulvarı no:8/C ŞANLIURFA
Tel:0.414 312 15 16 Fax:0.414 313 92 12
E-mail:bayerelektronik@ttmail.com

BAKAN ÇELİK, KÜÇÜK PERVİN İLE KÖY YOLLARININ AÇILIŞINI YAPTI

(İHA) - Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk Çelik, İl Özel İdaresi tarafından yaptırılan Battal, Beşkütüzü ve Çamlıdere köy yollarının açılışını Pervin adlı bir çocukla yaptı. Battal köyüne gelen Bakan Çelik'e, Şanlıurfa Valisi Celalettin Güvenç, İl Emniyet Müdürü Mehmet Lekoğlu, milletvekilleri ve kurum amirleri eşlik etti. Bakan ve beraberindeki heyet, köylülerin Türkçe, Kürçe ve Arapça pankartlı su tepkisiyle karşılaştı. Açılışta bir konuşma yapan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk Çelik, "Akşamın bu saatinde sizleri beklettik, özür dileriz. Ama şunu bilin ki yine sizin sorunlarını çözmek için mesuldüm. Elektrikle, enerji ile ilgili gerçekten yaz yaşanan sorunların tekrar yaşanmaması için çalışıyoruz. Birileri oy peşine koşturuyor, biz ise yol peşinde koşturuyoruz. Oy için bunları yapmıyoruz. İnsanların gönlünü kazanmak, ihtiyaçlarını karşılamak gerçekten o zaman insanlar gönlünden zaten sizi oy veriyorlar. Size sözler vermiştik. O sözlerin Şanlıurfa'da bir bir yerine gelmesi bizlen memnun ediyor. Şanlıurfa'mız büyük. Ama bizler sürekli gaba gösterelerek hem elektrik hem yol hem enerji sorunlarını çözmeye çalışıyoruz" diye konuştu.

Yeni yapılan yolu kontrol eden Bakan Çelik, Pervin adlı çocukla birlikte yolun açılışını yaptıktan sonra köylülere yoldan memnun olup olmadıklarını sordu.

AYHAN EMLAK & İNŞAAT GAYRİMENKUL DANIŞMANLIK OFİSİ
SATILIK ARSALAR
SATILIK & KİRALIK EVLER

"Hakkın hatırı âlidir. Hiç bir hatıra feda edilmez." "Zulmü alkışlayamam, zalimi asla sevemem"

Reha

GÜNLÜK BAĞIMSIZ SİYASİ GAZETE
19 KASIM 2012 PAZARTESİ Sayı: 9531 Yıl : 25 - Fiyat : 25 KR (KURULUŞ: 18 NİSAN 1988)
Gazeteci, "Gebe Fikrin Ebesidir."

Mağazamız'da Çalışmak Üzere Deneyimli Bayan Eleman Aranıyor
BÜĞÜRÜK
FABRİKA SATIŞ MAĞAZASI
Adres: Bahçeşehir 101.cadde Mavişehir Apt. Altı SURUÇ
Tel: (0.414) 614 01 04

750 KİŞİLİK İŞ İÇİN 5 BİN 400 KİŞİ BAŞVURDU

(İHA) - Şanlıurfa'nın Ceylanpınar ilçesinde İŞKUR tarafından geçici bir proje [illegible] üzere son günlerde Suriye'de yaşanan iç savaşın da etkisiyle ekonomik olarak zor günler yaşayan Ceylanpınar'da 5 bin 400 kişi geçici iş için başvurdu. Ceylanpınar'da başvuru sayısının çok yüksek olması dolayısıyla İŞKUR yetkilileri çareyi kura çekmekte buldu. İş için başvuruda bulunan binlerce Ceylanpınarlı kura çekiminin [illegible] doldurdu. Salon dayer bulamayan Ceylanpınarlılar, okulun bahçesinde kura çekimini bekledi. Olası bir olaya karşı çok sayıda polis ekibinin yanı sıra Toplumsal Olaylara Müdahale Aracı (TOMA) ve bir zırhlı araçokul bahçesinde hazırbekletildi. Kuradaismi okunan vatandaşlar büyük mutluluk yaşarken, ismi henüz okunmayan vatandaşlar ise kura çekiminin heyecanla takipediyor.

BAKAN ÇELİK ŞANLIURFA'DA HASTANE AÇILIŞI YAPTI

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk Çelik, "Sağlık alanında yapılan suiistimallere ve usulsüzlüklere karşı hep beraber dayanışma içinde olmalıyız" dedi.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk Çelik Şanlıurfa'da Acıdem Hastanesi'nin açılışını yaptı. Bakan Çelik, yaptığı konuşmada, "Sağlık alanında yapılan suiistimallere ve usulsüzlüklere karşı, doktorlarıyla, eczacısıyla, sağlık çalışanıyla, vatandaşı ile hep beraber dayanışma içinde olmalıyız. Nasıl ki bir devlet 50 milyar lirayı kullanıyor o hatırlı hak eden de kullansın hak etmeyen de kullansın mantığı doğru değil. Hak eden kimse o vatandaşımızın bunu kullanması gerekiyor. Bunu kullanmayı hak eden vatandaşımıza ne yapsak azdır. Yanı bir insan eğer çöreksize bu tür şeyler için devlet her türlü harcamayı yapmalıdır.

Vatandaşımızın derdini halletmeliyiz.

O hastalığın giderilmesi konusunda elinden geleni yapmalıdır. Ama burada suiistimalleri engellemek de bizim görevimizdir" ifadelerini kullandı.

Bilinçsizce ilaç kullanımı konusuna da değinen Bakan Çelik, "İlaç israfında dikkat edin. Her ilaç tedavi ediyor zannetmeyin. İlaç tedavi ediyor amayan etkilerde var.

Bunu okursanız orada nelerinyan etki olarak karşınıza çıkacağını dikkate alın. Dolayısıyla doktorlarınız ile sağlıkçılarınızla diyalog halinde olun. Gereksiz ilaçlar, çok ilaç tüketerek çok ilaç yutarak sağlığınıza kavuşamazsınız" diye konuştu.

Ardından hastanenin açılışını yaptı. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk Çelik, Vali Celalettin Güvenç, Milletvekilleri ve beraberindeki heyet hastaneyi gezip dolaştı. Yeni doğan sevinilgezen Bakan Çelik burada iki bebeğe adını taktı.İHA.

URFA ses
Sağlık ve Medikal » Tıbbi Cihazlar
0 414 216 09 29
Fax 0 414 216 09 28
0 532 635 53 16
Kunduracı Pazarı Camii Kebir Mah. Eski Uzmanlar Tıp Merkezi Karşısı Huzur Apt. Kat:3 No:6

AHMET çiçekçilik
0.414 312 76 74
0532 723 90 24 - 0505 479 41 28
Bahçelievler Mh. Cengiz Topel Cd. Rahmet Apt. No: 16/C

İMPARATOR
24 ÜNLÜ MAMÜLLERİ
SAATHİZMETİNİZDEYİZ
MİNİBATUR VE OĞULLARI

SEVGİ CİĞER SALONU
KUSBAŞI - ÖLMEZ
CİĞER - BÖBREK
YÜREK

ATLAS
Elektronik
D SMART - HD VE DİGİTAL UYDU SİSTEMLERİ SATIŞ TAMİR VE MONTAJ
Vestel & VestNar
ANTEN
KUMANDA
SCART
USB
HDMI
KABLO GRUPLARI
TOPTAN VE PERAKENDE SATIŞ
Erdal KAHKECİ
0541 602 84 84
Asfalt Caddesi No: 34 /B

KAPLAN ATİKER
AUTOGAS SYSTEMS & LPG TANKS
KAPLAR OTOMOTİV TAMİR BAKIM VE EGZOS EMİSYON ÖLÇÜM HİZMETİ İLE YANINIZDA
TÜM KREDİ KARTLARINA 9 AY FAİZSİZ 10 TAKSİT
www.kaplanotogaz.com.tr
EVREN SANAYİ SİTESİ 1.CADDE 3.SOKAK NO : 15 TLF: 0414 357 63 19 - 357 55 71 ŞANLIURFA

AG ALAGÖZLER TEL ÇİT
HER TÜRLÜ TEL ÇEŞİTLERİ SATIŞ & MONTAJ
TELEFAX : 0 (414) 314 45 42 GSM: 0 (532) 557 56 42 - 0 (542) 453 56 61
ŞUTİM Perekendeciler Sitesi D - Blok No : 156 ŞANLIURFA

GAPGündemi
www.gapgundemi.com
"ŞANLIURFA'NIN GAZETESİ" • 16 Haziran 2012 Cumartesi • FİYATI: 80 Kr.

Japon Konika dijital baskı teknolojisiyle hizmete devam
dörtbudak reklam 25 YIL
0-414 313 86 92

Güvenç: Daha yaşanılabilir Şanlıurfa için çalışıyoruz

Vali Güvenç, TOKİ heyetiyle, kentte inşa edile ek konutların bulunduğu bölgelerde incelemelerde bulundu.

Vali Celalettin Güvenç, Toplu Konut İdaresi (TOKİ) heyetiyle, kentte inşa edilecek konutların bulunduğu bölgelerde incelemelerde bulundu

Vali Güvenç ve beraberindekiler ilk olarak Karaköprü Güzelyalar bölgesindeki bazı arsaları inceledikten sonra bir konutun inşa edilece ği Mazıkbölgesini gezdi.

Vali Güvenç, burada yaptığı açıklamada, Şanlıurfa'da imarlı alanlara ihtiyaç olduğunu belirterek, şunları kaydetti:

"TOKİ heyetiyle birlikte talepleri dinliyoruz. Acilolarak Bakkallar Odası'nın bir konutluk ihtiyacı var. Kamu taşınmalçeklerinden de yine bin konutluk talebi var. Gazetecilerimizin, Karaköprü belediyesinde istedikleri bir site var. Bütün bunlarıtatlıgili arazide incelemelerde bulunduk daha sonra teknik incelemeleri yapılacak. Umuyorum ki en kısa zamanda Mazık'ta 500'lerkonutluk projeyi devreye alırız."

Gazeteciler için inşa edilecek konutlar

Vali Celalettin Güvenç, Karaköprü belediyesinde inşa edilmesi planlanan gazetecilere altkonutlara ilişkin de "Gazetecilerimizin konutlarında önemli bir aşama kaletik, çok sorunlu görünmüyor. Hayırlı olsun diyoruz. Bu işlerin takipçisi olarak, gereken desteği vereceğiz" dedi

TOKİ heyetinden şehir planlayıcısı Eda Koçak da basın mensuplarına ait daha önce planlanan bölgede, mülkiyetle ilgili problemlerin bulunduğunu belirtti.

Şuanda sorunların aşıldığını aktaran Koçak, 'Maliye Bakanlığı'na evrakları gönderdik. Onlardan gelecek olumlu yanıtın ardındanınşaa çalışmalarına başlayacağız. Ama kesin tarihi belli değil" şeklindekonuştu.

Gazeteciler Birliği Başkanı Veysel Polatsize 2 Yıldır TOKİ'yle Şanlıurfa'da basın sitesi kurmak için uğraşıklarını, bir yıldan beri de 240 kişinin toplam 2,5 milyona yakın ön başvuru bedelini TOKİ hesabına yatırmış bulunduğunu hatırlatarak TOKİ'nin Şanlıurfa'da çok ağır tarihsel ettiğini söyledi. Sitenin yapılmasını istedikleri arsayla ilgili 3 dele kapsamlı dosyayı TOKİ'ye verdikleri halde, geçen Mart ayında sadkonusu arsaların başkalarına satışına gözyumduğunu, 4 aydan beridir de ikinci yer il ettiği Şanlıurfa'daki sorunların çözümüne rağmen, TOKİ'nin üç bürokrasisi yüzünden Şanlıurfalı basın çalışanlarının hakkı şikayetlerine muhatap olduklarını belirtti. Polat, bugün için basın sitesininyapılacağı arsanın mülkiyetinin TOKİ'ye devrine ilişkin sürecinin evvaş de em etliğine dikkati çekerek, süreci ellerinden geldiğince hızlandırmaya çalışıklarını, projede devrivi kararın verilip bitsin önce inşte aşamasına gelinmesinilis te dikkerini dile getirdi.

Heye'nin emteki incelemelerine Belediye Başkanı Ahmet Eşref Fakıbaba, Emniyet Müdürü Mehmet Likoğlu, Ticaret ve Sanayı Odası Başkanı Eyüp Sabit Ertekin de katıldı.

Devamı Sayfa 9'da...

Sabri Ertekin: Daha yapacak çok işimiz var

Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası (ŞUTSO) Başkanı E. Sabri Ertekin Diyarbakır'da düzenlenen Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) Eylem Planı Revizyon Toplantısına katılarak ilinin mevcut sorunlarını ve önerilerini Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz'a aktardı. Sayfa 5'de...

Japon gazeteciler Urfa'da

Şanlıurfa Kültür ve Turizm Komisyonu tarafından kente davet edilen Japon gazeteci ve seyahat acentelerinin temsilcilerinden oluşan heyet Vali Celalettin Güvenç'i ziyaret etti. Sayfa 2'de...

Validen sanayi esnafına ziyaret

Vali Celalettin Güvenç, Evren Sanayi Sitesi esnafını ziyaret etti.

Valilik basın bürosundan yapılan açıklamaya göre, Evren Sanayi Sitesi Koopernd Başkanı Mustafa Arslan tarafından karşılanan Vali Güvenç, sanayi sitesinde zabıtayı gözleyen esnafla görüştü.

Güvenç, gençlerin öncelikli olarak eğitimlerini tamamlamaları gerektiğini belirterek, gelişen dünyada gençlerin kendilerini yenilemesinin önemine değindi.

Vali Güvenç, daha sonra Şanlıurfa Ticaret Odası Başkanı Sabri Ertekin ile yapımı devam eden çevre yolunda incelemelerde bulundu. (AA)

Sivil toplum kuruluşlarından köprülü kavşak talebi

Siverek'te bazı sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri, Şanlıurfa-Diyarbakır karayolunda yaşanan kazalara dikkati çekmek amacıyla basın açıklaması yaptı. S.2'de...

HAYAT DUŞ
DÜŞÜNEN DOKTORLU HAYATLAR SATIŞ

Çimento'nun Sıcak Yuvaya Dönüştüğü Adres
gurbag@gurbag.com

Şanlıurfa Şubesi:
Tuğay Karşısı Şenli Apt. A/2 Blok No:1
Şanlıurfa/TÜRKEY
T : +90 (414) 315 55 55 (pbx)
F : +90 (414) 314 66 73

Ankara Şubesi:
Fevzi Çakmak 1.Sok. No:6 (06440)
Kızılay/ANKARA/TÜRKEY
T : +90 (312) 231 03 89 (pbx)
F : +90 (312) 229 14 71

Irak Şubesi:
Hazhar Street 17
Zanyari/Erbil/IRAK
T: 00 (964) 750 445 69 53
T: 00 (964) 662 231 2 18

ANADOLU

GÜNLÜK BAĞIMSIZ SİYASİ GAZETE | FİYAT 25Krş | 18 ARALIK 2012 SALI YIL:11 SAYI:3174

Zayii Kongre Reklam Bassağlığı Tesekkür

Gazetemize Reklam Vermek İçin İrtibat Tel:0 414 314 92 52
Güçlü Tarafsız Haber Sitesi...
Www.anadolu63.com
anadolugazete63@gmail.com
Atatürk Mah. Kadri Eroğan Cad.
Lale Işhanı Kat:3 No:6

MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNDE DEVİR TESLİM HEYECANI

Milli Eğitim Bakanlığınca Ankara'da bir başka göreve görevlendirilen Şanlıurfa İl Milli Eğitim Müdürü Ahmet Pala, görevini Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Personel Daire Başkanı olarak görev yapan Metin İlci' ye görevini devretti.

Milli Eğitim Müdürlüğünde gerçekleşen devir teslim törenine yeni göreve başlayan İl Milli Eğitim Müdürü Metin İlci ile Atamasını Ankara'da başka bir göreve yapılan Ahmet Pala katıldı.

Düzenlenen devir teslim töreninde bir konuşma yapan İl Mili Eğitim Müdürü Ahmet Pala" Bugun itibariyle Şanlıurfa'daki görevim sona ermiş oluyor. Ben yeni göreve başlayan Metin İlci Bey'e gönül huzurucerisinde görevimi bırakıyorum ve kendilerine Allah'tan muvallaklar diliyorum." dedi. Çiçeği burnunda yeni İl Mili Eğitim Müdürü Metin İlci ise "Öncelikle benden önce bu vazifeyi yürüten Ahmet Pala Bey'e yenigorevinde başarılar diler, yaptığı çalışmalardan dolayı kendilerine teşekkür ediyorum." diyerek konuşmasını şöyle sürdürdü:

'Milli Eğitim Bakanlığımızın 10.12.2012 tarih ve 20/210198 sayılı oluru ile bugün itibariyle Şanlıurfa İl Milli Eğitim Müdürüolarak göreve başladım.

Şanlıurfa gibi kadim bir şehirde Peygamberler diyarında görev almaktan son derece mutluyum. Yürütmekte olduğumuz çalışmalarımızı sürdürürken hoşgörülü, adaletli, insanı ön planda tutan temel bir anlayışla hareket edilecektir. Eğitim yönünden Şanlıurfa ilimizi değerlendirdiğimizde yapmamız gereken pek çok işin olduğu görülmektedir. Yasalarla tanımlanmış görevleri yerine getirirken temel amacımız' hukukun üstünlüğü, şeffaflık hesap verme sorumluğu, milli ve manevi değerlerimize bağlılık, toplumsal yapımızın güçlendirilmesi, çağın gereklerine uyumu sağlamak, etkin sivil toplum ve kalıtım ilkelerine bağlı olarak toplumun bütün kesimlerini kucaklayan bir yönetim anlayışıyla hareketetmek. Eğitimöğretim kalitesinin artırılması için ilimizdeki bütün eğitim paydaşlarıyla el birliği ve gönül birliği içinde çalışmalarımızı sürdürmeye devam edeceğiz.

YAZI DEVAMI SAYFA 2 DE

Hotpoint ARISTON INDESIT
Servis
ŞAFAK SOĞUTMA
M.SAİT SAPAK
HOTPOİNT ARİSTON INDESIT
ŞANLIURFA YETKİLİ SERVİS
Can Güvenliğiniz Bizden Sorulur
Adres: Ertuğrulgazi Mah. Terim Cad. Babusselam Apt Altı 17/B
Tel:0 (414) 316 27 28 Şanlıurfa/Merkez

SU DOLU LEĞENE DÜŞEN NURGÜL BEBEK ÖLDÜ

ŞANLIURFA'nın Siverek İlçesi'nde, su dolu leğenin içine düşen 1 yaşındaki Nurgül İ. isimli kız çocuğu boğularak yaşamını yitirdi.

Olay, dün akşam saatlerinde Siverek'in Üstüntaş Köyü'nde meydana geldi. Evde kimsenin bulunmadığı sırada oyun oynayan küçük Nurgül, banyoda bulunan su dolu leğenin içine düştü. Bir süre sonra banyoya giren ailesi tarafından bulunan küçük Nurgül yaşıyor umudu ile otomobille Siverek Devlet Hastanesi'ne götürüldü. Burada olduğu saptanan küçük kızın cesedi otopsi işleminin ardından toprağa verilmek üzere yakınlarına teslim edildi.

Olayla ilgili soruşturma sürdürülüyor.DHA

ÇİFTÇİ KÜLTÜR MERKEZİNDE İNCELEMEDE BULUNDU

Karaköprü Belediye Başkanı Av. Nihat Çiftçi, Başkan Yardımcısı Mehmet Göğ ile birlikte inşaatı devam eden Kültür Merkezi binasını inceledi. 2'de

Akçakale'de aşağı çarşı esnaf dertli

Bir zamanlar Akçakale ilçesinin en işlek yeri olan aşağı çarşı artık eski günlerini arıyor. İşsizlikten Çarşı esnafı kepenklerini kapatmış ve aşağı çarşısınıneski günlerdeki gibi işlek olabilmesi için Belediyenin bualayael atmasını istediklerini belirtiler. Bir zamanlar bu bölgede eskigümrük kapısı mevcuttu, lokantalar, nalbur-gazhane, kralhaneler, bakkal, dükanları fırınlar mevcuttu işlerimizde çok iyiydi.Akçakaleeski gümrük kapısının kapanmasından sonra işlerinin durduğunu söyleyen esnaflardan Erol tahta başı şu anda bu cadde de 20 ye yakınesnaf işyerlerinikapatıp, işlerini terk etmişlerdir şimdi ise 4.5 esnaf kaldık, esnaf olarak borçlarımızı bile ödeyememekteyiz. Eski günleri aramaya başladık dediler

Coşkun'ston Akçakale Temsilcimiz

VİRANŞEHİR'DE BAŞKASININ YERİNE SINAVINA GİREN 4 KİŞİ YAKALANDI

ŞANLIURFA'nın Viranşehir İlçesi'nde, hafta sonu yapılan Motorlu Taşıtlar sınavında, başkalarının yerine sahte evrakla girdiği belirlenen 4 kişi gözaltına alındı.

Viranşehir Emniyet Müdürlüğü, hafta sonu düzenlenen Motorlu Taşıtlar sınavında bazı kişilerin 'joker' olarak para karşılığı sahte evrak ile girdiği bilgisine ulaştı. Bunun üzerine çalışma başlatan polis, yaptığı araştırmada 'joker' olarak sınava girdiği saptanan A.G., B.Ö., C.Ö. ve M.B.'yi gözaltına alındı. İlçe Emniyet Müdürlüğu'ne götürülen 4 şüphelinin sorgulanmasına başlandı.DHA

VALİ GÜVENÇ, "BİRÇOK BİRİNCİ LİG TAKIMINDA OLMAYAN TESİS HAZIRLANIYOR"

Şanlıurfa Valisi Celalettin Güvenç, hafta sonu Şanlıurfaspor ve amator sporcular için yaptırılan "Sporcu Antrenman ve Kamp Tesisleri'ni gezerek, yetkililerden bilgi aldı.3'te

TAŞLARIN HÜKÜM SÜRDÜĞÜ VE GELENEKSEL MİMARİ DOKUNUN YAŞATILDIĞI MEKAN

Tel : 0.414 215 44 11 Balıklıgöl Yanı Lokefer Cad. ŞANLIURFA / TÜRKİYE

AZİZ HOCA'DAN TEŞEKKÜR

Şanlıurfa'nın sevilen isimlerinden Aziz Hoca, (Aziz Kutluay) dün gazetemizde yer alan 'Aziz Hoca için seferber oldular' haberiyle ilgili bir açıklama yaparak, kendisine destek olacak tüm arkadaşlara teşekkür ederek, "Kimseden gelen desteği kabul etmeyeceğim. Biz bunu kendi ailemizle birlikte çözeceğiz" dedi.

GAP ARENA ÖNÜNDE ÖLÜM!

Şanlıurfa'da karşıdan karşıya geçmeye çalışırken bir aracın çarptığı şahıs hayatını kaybetti. Edinilen bilgiye göre, Kamberiye Mahallesi istikametinden şehir merkezine doğru gitmekte olan modeli ve plakası henüz tespit edilemeyen bir araç, GAP Arena Stadı yakınlarında karşıdan karşıya geçmeye çalışan Salih İbkin'e çarptı. Olay yerinde hayatını kaybeden İbkin'in cenazesi, ambulansla Şanlıurfa Eğitim ve Araştırma Hastanesi morguna kaldırıldı. Kazayı haber alan gencin yakınları hastaneye akın etti.
Geçtiğimiz yıllarda anne ve babasını kaybeden Salih İbkin'in kardeşlerine hem annelik hem de babalık yaptığı öğrenildi. Olay yeri inceleme ekipleri kaza yerinde inceleme yaparken, soruşturma devam ediyor. İHA

3 BİN 500 KÖYE 350 BİN KİTAP!

2009 yılında T.C. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ve DenizBank işbirliğiyle hayat bulan "1000 Köye 100 Bin 000 Kitap" projesi büyüyerek devam ediyor. "3 Bin 500 Köye 350 Bin Kitap" Projesinde kitap teslimleri bu kez Şanlıurfa'da yapıldı.

Bubi CENGİZ'in haberi 2'de

Şanlıurfa
SEMBOL
5. Yıl
Günlük Bağımsız Siyasi Gazete
Sayı: 1460 60 Kuruş 14 Eylül 2011 Çarşamba

SİVEREK'TE TRAFİK KAZASI: 5 YARALI

Siverek ilçesinde bir otomobilin şarampole yuvarlanması sonucu beş kişi yaralandı.
Ö.O. yönetimindeki 27 DU 220 plakalı otomobil direksiyon hakimiyetini kaybetmesi üzerine şarampole yuvarlandı.
Kazada, otomobil içerisinde bulunan sürücü Ö.O. ile birlikte B.O, S.Ü, M.S ve H.Ü yaralandı. Yaralılar olay yerine çağırılan ambulanslarla Siverek Devlet Hastanesi'ne kaldırıldı.

10 BİN İŞSİZE MÜJDE

Türkiye'de Toplum Yararına Çalışma Programı (TYÇP)kapsamında 6 aylık geçici 50 Bin işçi alımının 10 Bini Şanlıurfa'ya ayrıldı. Böylece Şanlıurfa'da 10 Bin kişi 6 aylığına iş sahibi olacak. 10 Bin kişinin ağaç dikimi, okullarda hizmetli personel ve tarihi restorasyon alanlarında istihdam edilecekleri bildirildi.

İŞKUR İl Müdürü Necdet Karasevda, bir basın toplantısı düzenleyerek, TYÇP kapsamında Türkiye genelinde 50 Bin işçinin geçici olarak çalıştırılacağını belirterek, Şanlıurfa'ya ayrılan işçi sayısının ise 10 Bin olduğunu söyledi.
Karasevda, Anayasamızda Türkiye Cumhuriyeti'nin Sosyal Devlet ilkesi gibi bir özelliği olduğunu belirten Karasevda, " Sosyal Devlet, güçsüzlerin güçlülere karşı korunması demektir. Bu manada Çalışma ve Sosyal Bakanı Faruk Çelik Şanlıurfa'mıza çok güzel bir katkıda bulundu.
Bakanımız Faruk Çelik Bey'in himmetiyle, milletvekillerimizin gayretiyle ve bizim de yoğun çalışmamızla 23 il için ayrılan 50 Bin işçi alımının 10 Binini Şanlıurfa'ya aldık. Daha öncede 2 Bin kişi almıştık. Bu 50 Bin kişiden 12 Bin kişinin Şanlıurfa'da çalıştırılacak olması Şanlıurfa açısından inanılmaz bir başarıdır" dedi.
Bu şehrin tarihi olarak var olan enerjisini ilk defa sinerjiye dönüştürüldüğünü sözlerine ekleyen Karasevda, "Yani Sayın Bakanımızın koordinatörlüğünde, milletvekillerimizin, bürokratlarımızın ve medyamızın yoğun çalışmasıyla 10 Bin kişiyi Şanlıurfa'da istihdam etmenin mutluluğu yaşıyoruz" diye ifade etti.

Uğur BUDAK'ın haberi 2'de

ACEMİ KURYE KENDİNİ ELE VERDİ

İHA

Şanlıurfa'da, aldığı otuz kilo esrarı Antalya'ya getiren bir kişi yakalandı. Şanlıurfa'dan özel aracıyla 30 kilo esrar getiren kurye H.S. (30), Aksu ilçesi girişinde polis tarafından yakalandı. Polisin yol denetimini gören acemi kurye H.S., paniğe kapılınca şüpheli hareketi polisin dikkatini çekti.
Aracının şüpheli seyir etmesinin ardından polisler otomobili durdurdu. H.S. yanına yaklaşan polise, otomobil içinde esrar olduğunu söyledi.
Polisin aracın bagajında yaptığı aramada iki adet çuvalın içinde 9 farklı poşet halinde 30 kilo esrar maddesi ele geçirildi. Yakalanan zanlı, Antalya Emniyet Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şubesine bağlı Narkotik Büro Amirliği ekiplerine teslim edildi. Polis, olayla ilgili soruşturma başlattı.

DEVE GEZİLERİNE YOĞUN İLGİ

Harran ilçesinde yerli ve yabancı turistlere hizmet veren Harran Konuk Evi, turistleri develerle gezdiriyor. Hava sıcaklarının düşmesinin ardından tarihi Harran harabelerini gezmeye gelen turistlere tarihi mekanlar develerle gezdiriliyor. Havaların serinlemesi ile birlikte turizm sezonunun Harran'da canlandığını dile getiren Harran Konuk Evi işletmecisi Hamit Özyavuz, deve turlarına yerli turistlerin yoğun ilgi gösterdiğini dile getirdi. Özyavuz, "Sezonun ilk deve turuna çıkan müşteriler, tarihi yerleri deve üzerinde gezdikleri için mutlu olduklarını dile getiriyorlar. 8 yıldır Harran'da deve ile turist gezdiriyoruz. Yerli ve yabancı turistler böylesi nostaljik bir gezi yaptıklarından dolayı memnuniyetlerini ifade ediyorlar" dedi.

Devamı 2'de

HÜKÜMET'TEN BEDELLİ'YE SON NOKTA

Bakanlar Kurulu'nun ardından açıklama yapan Arınç, kabinenin özel gündemle toplandığını söyledi. Başbakan Erdoğan'ın Mısır, Tunus, Libya ziyaretiyle ilgili görüşmeler yapıldığını söyleyen Arınç, aynı zamanda iç güvenlikle ilgili konuların masaya yatırıldığını aktardı.

Devamı 2'de

ZAHİT İRANLILARI UNUTMADI

AK Parti Şanlıurfa Merkez İlçe Başkanı Mustafa Zahit, esnaf ziyareti sırasında karşılaştığı İranlı turistlerle sohbet etti. Yaz programı kapsamında Yakubiye'de esnaf ziyaretinde bulunan AK Parti Şanlıurfa Merkez İlçe Başkanı Mustafa Zahit, karşılaştığı İranlı turistlerle de sohbet etti.
Turistler, Cumhur-başkanı Abdullah Gül ve Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ı çok sevdiklerini belirtti. Vatandaşların sıkıntılarını dinleyen Zahit, esnafa elektrik kesintisi sorununu çözme noktasında elinden geleni yapacağını söyledi. İHA

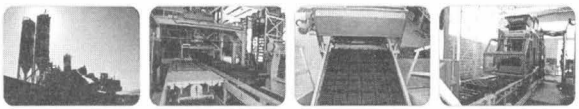

A. Naci İPEK Hoş Âmed Sayın Vali Güvenç... sayfa 3'te

Hüseyin K. BAYKUŞ "Büyüttüm besledim, asker eyledim..." sayfa 6'da

Belgin TURAN En Büyük Ödül Çocuklarımız sayfa 4'te

BARAN BİMS
ŞANLIURFA'YA MÜJDE
Bölgenin En Büyük Bims ve Kilit Taşı Tesisi
ŞANLIURFA'DA

Gsm: 0.532 764 89 45 - 0.533 523 08 35
2. Organize Sanayi Bölgesi 21. Cad. No: 6 ŞANLIURFA

Bundan Sonra
Her Taş Kusurlu
Görünecek

Şanlıurfa
OLAY
16.10.2012 Salı Yıl 8/. Sayı 2335. 25 Kr
GÜNLÜK BAĞIMSIZ SİYASİ GAZETE

NARLIDERE
1980'den beri
Et Lokantası
İsrafil Yeşil
0.544 699 69 25
ALO PAKET Tel: 0.414 347 87 07
İbrahim Tatlıses Parkı Bitişiği
Karaköprü/Şanlıurfa

Kurbanlıklar görücüye çıktı

Şanlıurfa'da, yaklaşan Kurban Bayramı dolayısıyla büyük ve küçükbaş hayvanların satıldığı pazarlarda hareketlilik artmaya başladı. Besiciler, ise bu yıl ithal hayvanların pazarlarda satılmamasını olumlu karşılıyor.

SAMAN FİYATLARI ARTMAŞI KURBANLIK FİYATLARINI ETKİLEDİ

Şanlıurfa'da küçükbaş ve büyükbaş hayvan pazarında, kurbanlık hayvan fiyatlarında önceki yıllara göre artış görüldü. Saman fiyatlarının artması kurbanlık fiyatlarında etkiledi.

Pazardaki satıcılardan edinilen bilgiye göre kurbanlık küçükbaş hayvan fiyatları 400-500 lira arasında ve büyükbaş ise 2000 TL'den başlıyor. 8000 bin TL'ye kadar değişiyor.

Clay'a konuşan satıcılar; "Küçükbaş hayvan 400-500 lira arası, büyükbaş hayvan ise 2000 liradan başlayarak 8000 liraya kadar değişiyor. Şanlıurfa'da iki sene önce yaşanan kuraklık sonrası herkes hayvanlarını satıp elinden çıkarınca hayvan sayısında azalma oldu. Hayvan kalmayınca da fiyatlarda artış başladı. Yazın arpanın tonu 250 lira iken şimdi 500 lira, kepeğin kilosu 5 lira iken şimdi 13 liraoldu. Bundan dolayı kurbanlıyatları biraz pahalı oldu." dedi

Bazı besiciler ise, bu yıl ithal hayvanların pazarlarda satılmamasına çok sevindiklerini belirtti<<<4 te

AK Parti'den BDP ve PKK'ya 'sandık' darbesi

AK Parti Şanlıurfa Milletvekili Ilr. Abdülkerim Gök'ün gündeme getirdiği "Taşınabilir Oy Sistemi" tartışması yakalşan yerel seçimler öncesi yeniden alevlendi

Aziz Çiftçi

Hakemin yanlı kararlarını kınıyorum

Şanlıurfa Esnaflar Odası Başkanı Emin Karaaslı, Şanlıtaşspor 1461 Trabzon maçının tatiledilmesinde hakemin "yanlı karar" verdiğini savunarak, bunu kınadı.

TEGV eğitim tırı, Siverek'e geldi

HAS Parti ilçe teşkilatı AKP'ye katıldı

HAS Parti Viranşehir ilçe teşkilatı üyeleri, düzenlenen törenle AK Parti'ye katıldı.

Bu ihaleyle ilgilendiklerinde, kazanan iş adamlarımız olacak

Şanlıurfa Belediye Başkanı Ahmet Eşref Fakıbaba, Cumhuriyet Meydanı ihalesiyle ilgilenen iş adamlarının kazançlı çıkacağını belirtti

Şanlıurfa'da 30 bin Suriyeli barınıyor

AFAD, Şanlıurfa'da 30 bin 934 Suriye vatandaşın bulunduğunu bildirdi.

Önen'e çiğköfte ikramı

Gerek TBMM'deki işlerin yoğunluğu gerekse yurtdışı görevleri nedeniyle memleketi Şanlıurfa'ya uzun aralarla gelen AK Parti Dış İlişkiler Başkan Yardımcısı Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Emin Önen'e, arkadaşları tarafından çiğköfte ziyafeti verildi.

M.Kemal Uğuzlu
Her adı "Recep-Güven"i değildir

Bilal Bebe
Sarı da ki Ali Halep'teki Meryem

Recep Akyol
Millet çok mu ... ??? Aptal mı ... ???

Damak
Yemek Organizasyonu & Catering
damakta yemek tadının

URFA DAMAK GIDA YEMEK TEMİZLİK SAN. TİC. LTD. ŞTİ
Tel: 0 414 357 55 47 Evren Sanayi Sitesi 3. Cadde
Fax: 0 414 357 58 53 31. Sokak No: 42 - 44 • ŞANLIURFA
www.damakyemek.com
info@damakyemek.com

lastiğim
BRIDGESTONE LASSA
Yetkili Satıcısı
CANTOPRAK
0414 357 54 20
Evren Sanayi Sitesi 2.Cad.12.Sk.
No:17 Şanlıurfa

41 KERE MAŞALLAH
9 TIP
4 ECZACILIK
10 MİMARLIK
9 HUKUKÇULUK
3 SİYASAL BİL.
3 PSİKOLOJİ
3
3
doğa KOLEJİ
0414 347 88 88 www.dogakoleji.com

AKÇAY İNŞAAT & EMLAK
EMEK
SATILIK KİRALIK
Ev - Arsa
Daire & Dükkanlar
SATIŞ MAĞAZASI
Tel.: (0414) 316 56 86
Cep : (0532) 260 28 66
V. Karani Mh. Tandoğan Cd.
Osmanbey Apt. Alt: No: 28 ŞANLIURFA
Şehrin Hayat
Burada hayat var
dgs
Bir Şehir Bir Hayat
BIZ yolumuza siz keyfinize bakacaksınız..
444 66 63

27 ARALIK 2012
PERŞEMBE
Yıl: 2 Sayı: 592
25 Kr. (KDV Dahil)
www.urfastar.com
URFA STAR
GÜNLÜK BAĞIMSIZ SİYASİ GAZETE

Eyyüpoğlu, "Tugay yıkılacak"

Milletvekili Eyyüpoğlu, 'tüm Şanlıurfa'lıları cumartesi günü saat 12.00 de Abide kavşağına bekliyoruz' dedi.

Ak Parti Şanlıurfa Milletvekili Seydi Eyyüpoğlu, dün merkez ilçe teşkilatında, yönetim kurulu üyeleri ve mahalle temsilcileriyle bir araya gelerek hafta sonu Şanlıurfa'yı ziyaret edecek olan Başbakan Recep Tayyip Erdoğan programı hakkında bilgiler verdi. Milletvekili Seydi Eyyüpoğlu Ak Parti Merkez İlçe Başkanı yardımcıları Mustafa Ağar, Hüseyin Polat, İlhami Güneşdağ, Esnaf Odaları Atıf Onkol ve ilçe yöneticileri tarafından partililere karşılandı. Milletvekili Eyyüpoğlu, burada yaptığı konuşmada hafta sonu Şanlıurfa'ya gelecek olan Başbakan Erdoğan'ın programlarına yüksek katılımı beklediklerini söyledi. Eyyüpoğlu konuşmasını şöyle sürdürdü: "Başbakanımız bir Urfalı sevdalısıdır. Urfalıyı çok sever, gerçekten bizler zaman zaman

"Urfalıyı çok sever, gerçekten bizler zaman zaman buna sahir olmuyoruz. Şanlıurfa'yı unutmayan bir Başbakanımız var. Ortak hareket ruhuyla, zaman zaman değişik sebeplerden ötürü ziyaretlerini gerçekleştiremeyen Başbakanımız her zaman aklımızda, gönlümüz Urfalılar için hem Ortalık hem şehir fetihlerinden, hem de Başbakanımızdan büyük ödüyoruz" dedi.

Eyyüpoğlu'Başbakan cuma günü saat [illegible] Şanlıurfa'ya gelecek. Bizler bu[illegible] şekilde karşılamayı gerçekten Urfalı hemşehrilerimiz olarak bu[illegible] kendilerini güvende ve Başbakanımızı uğurlarken, bizler Milletvekillerimiz olarak daha bu[illegible] programlarımız var. Mesela bu programlardan bir [illegible] arkadaşlarımızla gerçekten yapamayacağımız hiçbir [illegible] yok. Bir milletvekilinin kalkıp cuma günü [illegible] yapmıyoruz. Bu[illegible] özellikle 2-3 gün[illegible] Şanlıurfa'nın[illegible] meclis yapılması konusunda ilk[illegible] ve resmi[illegible] bulundu. Şanlıurfalı hemşerilerimizin[illegible] söz verdik. Eşitli[illegible] projeyi bitireceğiz.

İbrahim Halil ŞEKER

Urfa'da kadının sesi var

Şanlıurfa'daki Kadın Sivil Toplum Örgüt Başkanları, İl Özel İdare Genel Sekreteri Uğur Bilgilhatipoğlu'na ziyaret etti. Sayfa 2'de..

Birecik'te neler oluyor..!

Geçtiğimiz günlerde iki gençliğe ilişkin intihar eden bir annenin ardından iki genç kız daha intihar girişiminde bulundular Sayfa 3'de..

Abidede hummalı çalışma

Şanlıurfa'da yapımı tamamlanma aşamasına gelinen Abide köprü kavşağın açılışına gelecek olan Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın gelişi öncesi hummalı çalışma Sayfa 4'de..

Duran: "domuz gribi, normal griple eş değer"

Şanlıurfa İl Sağlık Müdürü Uzm. Dr. Erdoğan DURAN

Şanlıurfa İl Sağlık Müdürü Erdoğan Duran, kadın bir hastaya tedavi gördüğü hastanede yapılan tahliller sonucu domuz gribi teşhisi konulduğunu, ancak bu durumdaki hastalık evresine girmediğini söyledi. Sayfa 6'da..

Asgari ücretliler merakla bekliyor

2013 yılında asgari ücrete yapılacak zam için neler[illegible] Sayfa 2'de..

Vali Güvenç, Twitter'dan uyardı

Vali Güvenç, "Kamuoyu duyarlılığı için çalışalım" dedi.

Ahmet Hamdi ÇİÇEK'in haberi S. 2'de

Eğitim-Bir-Sen eyleme hazırlanıyor

Eğitim-Bir-Sen Şanlıurfa Şube Başkanı İbrahim Coşkun, "Yeni Yıl Yeni Başlangıç Olsun" kampanyasında Kilik Kıyafet Dayatması Son Bulsun" Dedi. Sayfa 2'de..

Özcan muhtarları dinledi

Ak Parti Şanlıurfa Milletvekili Halil Özcan, merkez mahalle muhtarları ile bir araya geldi. 2'de..

Jandarma çıkardı

Şanlıurfa'nın Ceylanpınar İlçesinde hafta başında kullandığı otomobille dereye düşen Sinan Ağan'ın cesedine dört gün sonra ulaşıldı. Şanlıurfa İl Jandarma Alay komutanı Albay Emin Dursun'un talimatları sonucu Jandarma Genel komutanlığına bağlı bir kurtarma ekibi dün Ceylanpınar ilçesine geldi. Sinan Ağan (45) yönetimindeki 63 VD 967 plakalı otomobil, Ceylanpınar ilçesi Tarım İşletmesi Müdürlüğü (TİGEM) sınırları içerisindeki Gürgür Baba mevkiinde derenin taşması sonucu sel sularına kapılmıştı. Günlerdir gölette bulunan Sinan Ağan'ın cesedini Jandarma özel timleri tarafından kurtarıldı.

Muhammet Enes AYGİRCİ

Ünlü İtalyan markası Urfa'da..
Emilio Guido
Vali Konağı Cd. Öğretmenevi Karşısı - ŞANLIURFA
Tel. (0414) 316 4 316

BEŞKİ İNŞAAT
Tel: (0414) 317 37 00 - (0532) 603 91
Şefaatler Mh. 400. Yıl Caddesi Yanı - KARAKÖPRÜ

FIAT'TAN YILIN SON VE EN BÜYÜK FIRSATI
20.000 TL
30 AY
0 FAİZLİ KREDİ
ÖNKOL OTOMOTİV ŞANLIURFA Tel: (0414) 210 15 15

Çimento'nun Sıcak Yuvaya Dönüştüğü Adres

gurbag@gurbag.com

Şanlıurfa Şubesi:
Tuğay Karşısı Şanlı Apt. A/2 Blok No:1
Şanlıurfa/TURKEY
T : +90 (414) 315 55 55 (pbx)
F : +90 (414) 314 68 73

Ankara Şubesi:
Fevzi Çakmak 1 Sok. No:6 (06440)
Kızılay/ANKARA/TURKEY
T : +90 (312) 231 03 89 (pbx)
F : +90 (312) 229 14 71

Irak Şubesi:
Hazhar Street 17
Zanyari/Erbil/IRAK
T: 00 (964) 750 445 69 53
T: 00 (964) 662 231 2 18

BİZİM

GÜNLÜK BAĞIMSIZ SİYASİ GAZETE | FİYAT 25 Krş | 18 ARALIK 2012 SALI YIL:9 SAYI:2624

Sizin Gazetenizde
Reklam ★ Zayii ★ Başsağlığı ve Teşekkür İlanlarınız için
Tel : 0414 314 92 92 — Atatürk Mah. Eğlence İşhanı Kat:3 No:6 ŞANLIURFA
bizimgazete63@gmail.com
www.urfabizim.com

ŞANLIURFA'NIN TURİSTİK MEKANINDA BULUNAN SEMT PAZARINDAKİ ONLARCA ESNAF ÖDEDİKLERİ AİDAT PARASININ FATURASINI ALAMADIKLARINDAN DOLAYI KEPENK KAPATTI.

ŞANLIURFA'DA SEMT PAZARI ESNAFI KEPENK KAPATTI

ŞANLIURFA (İHA) - Şanlıurfa'nın Haleplibahçe semtinde bulunan semt pazarında yaklaşık 50 esnaf, kepenk kapatarak fatura protestosu yaptı. Dükkanlarının vakıf malı olmasından ötürü aidat olarak ayda 180 TL ödeyen esnaf, ödedikleri paranın karşılığında makbuz almadıklarını ve maliye tarafından sorun çıkacağını iddia ederek duruma tepki gösterdi. Esnaf, "Biz burada ŞURKAV'a aylık 180 TL aidat parası ödüyoruz. Ama ödediğimiz paranın nereye gittiğini bilmiyoruz. Bize aldıkları para karşılığında makbuz ya da fatura vermiyorlar. Burası vakıf malıdır. Yarın öbür gün maliye gelse bizden bunun hesabını sorsa, para ödeyip ödemediğimiz sorsa veya vakıftan gelip para ödemediğimizi söyleseler ne cevap vereceğiz? Yetkililer bize çözüm bulsun" diye konuştu.Daha sonra grubun içerisinden 4 kişi, sorunlarını anlatıp çözüm bulabilmek için Şanlıurfa Valiliğine gitti.

ÇAVUŞ GROUP

AKARYAKIT - HAZIR BETON - TORBALI ve DÖKME ÇİMENTO
ULUSLARARASI NAKLİYAT - SİGORTACILIK - TAAHHÜT İŞLERİ

ÇAVUŞLAR PETROLCÜLÜK ULUSLARARASI NAK. TAAH. DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.

AKABE TEKSTİL SAN. ve TİC. A. Ş.

BETON ŞANLIURFA HAZIR BETON TESİSİ

ÇAVUŞ SİGORTA ARA. HİZ. LTD. ŞTİ.

Merkez Büro:İpekyol Cad. Zumrut Apt.Altı 60/1 ŞANLIURFA
Tel: 0 414 312 22 22 - 315 82 82 & Fax: 314 89 45

Vali Güvenç'ten Palaya Başarı Plaketi

Şanlıurfa Valisi Celalettin Güvenç, Şanlıurfa İl Milli Eğitim Müdürlüğüne yeni atanan Metin İlci'yi makamında kabul etti. Vali Güvenç yeni atanan Milli Eğitim Müdürü İlci'ye başarılar dileyerek yeni görevinin hayırlı olmasını diledi.
Daha sonra Şanlıurfa İl Milli Eğitim Eski Müdürü Ahmet Pala'yı da makamında kabul eden Vali Celalettin Güvenç, Ahmet Pala'ya Şanlıurfa'da yapmış olduğu hizmetlerden dolayı teşekkür ederek, bir plaket verdi.
Öte yandan Vali Güvenç'e teşekkür eden Ahmet Pala, Ankara İl Milli Eğitim Müdür Yardımcısı olarak milli eğitim bakanlığındaki görevine devam edecek. Haber Merkezi

NİZİP'TE 45 KİLO ESRAR ELE GEÇİRİLDİ

(İHA) - Gaziantep'in Nizip ilçesinde 45 kilo esrar ele geçirilirken, olaya karışan 1 kişi gözaltına alındı.
Edinilen bilgiye göre, bir ihbarı değerlendiren Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Amirliği ekipleri, Şanlıurfa istikametinden Gaziantep'e gitmekte olan H.A. idaresindeki plakası öğrenilemeyen bir otomobili durdurup arama yaptı. Ekipler, araç içerisinde yaptığı aramada, bir valiz içerisinde 45 kilo esrar ele geçirdi. Olaya karışan araç sürücüsü H.A. ise, polis ekipleri tarafından gözaltına alınarak, ifadesi alınmak üzere Nizip Emniyet Müdürlüğüne götürüldü.
Olayla ilgili soruşturma sürdürülüyor.

İNTİHAR EDEN UZMAN ÇAVUŞ TOPRAĞA VERİLDİ

(İHA) - Şanlıurfa'da askeri birlikte görev yapan kendini imha ettiği öne sürülen 19 yıllık uzmançavuş Feyzi Atık, memleketi Malatya'nın Akçadağ ilçesinde gözyaşları arasında toprağa verildi.
Alınan bilgiye göre, Şanlıurfa'daki 20. Zırhlı Tuğay Komutanlığı'nda görev yapan 19 yıllık Piyade Uzman ÇavuşFeyziAtik'in (42) silahı ile intihar ettiği öne sürüldü.
En büyükoğlu22 yaşındaolan uzmançavuşun 16 ve 11 yaşında olmak üzere 3 çocuğu bulunduğu belirtildi.
Cenazesi Akçadağ'a getirilen FeyziAtik için burada askeri tören düzenlenirken, cenaze daha sonra gözyaşları arasında Akçadağ İlçe Mezarlığı'nda toprağa verildi.

Motorlu Taşıtlar Vergisinde son ödeme süresi 1 Ağustos

2. taksiti son ödeme günü olan 31 Temmuz hafta sonuna rastladığı için ödeme süresi 1 Ağustos Pazartesi günü sona erecek.

Motorlu Taşıtlar Vergisi (MTV) ikinci taksidini son ödeme günü olan 31 Temmuz hafta sonu rastladığı için ödeme süresi 1 Ağustos Pazartesi günü sona erecek.

Gelir İdaresi Başkanlığından yapılan yazılı açıklamaya göre, vergi dairelerinde meydana gelmesi muhtemel yoğunluğun önlenmesi ve mükelleflere kolaylık sağlanması amacıyla İstanbul, İzmir, Ankara ve Bursa il merkezlerindeki Motorlu Taşıtlar Vergisine ilişkin yetkili vergi dairesi, 30 Temmuz 2011 Cumartesi günü saat 12.00'ye kadar açık bulundurulacak.

Bu illerin merkezlerinde bulunan MTV'yi tahsile yetkili vergi dairelerinin 31 Temmuz Pazar günü, ilçelerindeki MTV'yi tahsile yetkili vergi dairelerinin ise 30 Temmuz Cumartesi ve 31 Temmuz Pazar günlerinde açık bulundurulması konusunda vergi dairesi başkanları, diğer il merkezleri ve ilçelerindeki MTV'yi tahsile yetkili vergi dairelerinin 30 Temmuz Cumartesi ve 31 Temmuz Pazar günlerinde açık bulundurulması konusunda ise vergi dairesi başkanlarına defterdarlar yetki kıldı.

1965'ten beri...

DÜNDEN BUGÜNE

Şafak

GÜNLÜK BAĞIMSIZ SİYASİ GAZETE 29 Temmuz 2011 Cuma Yıl: 46 | Sayı: 4713 Fiyatı: KDV Dahil 60 Kuruş

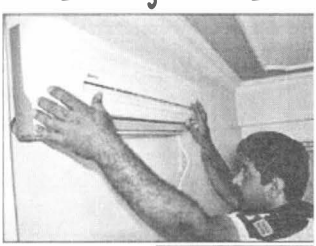
DİYALOG KONUŞMA KOZALUĞU MERKEZİ

Kekemelik ve Peltekliğe SON!

Psikolojik danışmanlık hizmeti verilmektedir

Sıcak havaya klima servisleri yetişemiyor

Türkiye'nin en sıcak illeri'nin başında gelen Şanlıurfa'da, Ramazan ayının da yaklaşmasıyla birlikte klima taleplerine servisler yetişemiyor.

Gıda Bankası hayırseverleri bekliyor

Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi bünyesindeki Karaköprü İş Merkezi binasında mal veren Gıda Bankası yoksul ailelere yönelik gıda ve giyim yardımlarını sürdürüyor.

Kent'teki yoğunluk nedeniyle kimi firmalar tarafından talepleri yetiştirmek için "beren-der"den servis yönlendiriliyor.

Türkiye'nin en sıcak illerinin başında gelen Şanlıurfa'da, ramazan ayının da yaklaşmasıyla birlikte klima taleplerine servisler yetişemiyor. Kentteki yoğunluk nedeniyle kimi firmalar montajları yetiştirmek için "beren-der"den servis yönlendiriyor.

Ağırlıklı olarak sıcağa bağlı olarak gelen talepler nedeniyle kimi firmaların montajları yetiştirmek için "beren-der"den servis yönlendirdiği belirtiliyor.

Bayiler, ayni zamanda bir mağazanın müdürü Mustafa Gürkan'dan, geçmiş yıllara oranla bu yıl 2 kat daha fazla klima satışı yaptıklarını, yaklaşan ramazan ayıyla birlikte klimaya olan talebin daha da artığını ifade etti.

Devamı Sayfa 7'de

Filistin Günleri başladı

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk Çelik'in himayesinde düzenlenen dördüncü Filistin Günleri Haftası Şanlıurfa'da başladı.

Karaköprü'ye saat kuleli kent meydanı

Karaköprü Belediyesi, saat kuleli kent meydanını çalışmalarının devam ettiği dönemde ziyaret ediyor.

Başbakan'ın açıklamalarını destekliyoruz

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç'ın AKP'li Genel Başkan Yardımcısı Bülent Gedikli'nin yaptığı kriz uyarılarına Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası Başkan Vekili Osman Baysal'dan da destek geldi.

Siverek'in enerji sorunu masaya yatırıldı

Siverek'teki enerji sorunu ilgili kurum ve kuruluşların yetkililerinin katılımıyla gerçekleştirilen toplantıda masaya yatırıldı.

Siverek'teki enerji sorunu ilgili kurum ve kuruluşların yetkililerinin katılımıyla gerçekleştirilen toplantıda masaya yatırıldı.

Kaymakam Mahmut Hersanlıoğlu başkanlığında, Hükümet Konağı'nda gerçekleştirilen toplantıya AK Parti Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Kasım Gülpınar ve ilgililer katıldı.

Yaklaşık iki saat süren toplantının sonunda bir açıklama yapan Gülpınar, yaşadıkları enerji sorunlarının her an dile getirilebileceğini, çalışmalara başladıklarını belirterek, şunları kaydetti:

"Bölgede yaşanan enerji sorunlarını çözmek amacıyla yeni yatırımlar yapabileceğimizi konuştuk. İlk etapta hasarlı yapıları güzelleştirme çalışmalarına başlanılacak. Karaciadağ bölgesinde yeni bir hat oluşturulacak ve merkezdeki AG'li trafo değiştirilecek. Ayrıca, yaşadığımız enerji kesintilerinin yeraltına döşenmesi konusunda bir çalışma yapılacak."

Hayırseven iş insanlarının ilçede yaşanan enerji sorununu fark ettiği bildirilen sorunu gidermek için çalışmalara başladıklarını söyledi.

Uyuyarak emzirdiği bebeği "nefessiz kalarak" öldü

Şanlıurfa'da uyuyan annenin emzirdiği çocuk, nefessiz kalarak yaşamını yitirdi.

Alınan bilgiye göre, Eyüp Nebi Mahallesi'nde Fadile A. (22), 2 aylık çocuğu Abdulhakim'i emzirirken uyudu.

Bir süre sonra uyanan anne, küçük çocuğun hareketsiz olduğunu fark edince, bebek hastaneye kaldırıldı.

Burada yapılan müdahalede Abdulhakim'in nefes alamayarak hayatını kaybettiği tespit edildi. Olayla ilgili soruşturma sürdürülüyor.

Zabıta'dan denetim

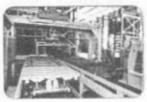
Siverek Belediye zabıta ekipleri, ramazan ayı öncesinde sokakta, fırın ve gıda imalatı yapan işyerlerinde incelemede bulundu.

Belediye Zabıta Müdürü Abdurrahman Gümüştaş, gazetecilere yaptığı açıklamada denetimlerin 3 ayrı ekip tarafından gerçekleştirildiğini belirtti.

Denetimler sırasında uygun koşullarda gıda üretimi ve satışı yapmadığı belirlenen işyerlerine ceza kesildiğini ifade eden Gümüştaş, denetimlerin Ramazan ayı boyunca artarak devam edeceğini dile getirdi.

BARAN BİMS

ŞANLIURFA'YA MÜJDE
Bölgenin En Büyük Bi.ms ve Kilit Taşı Tesisi
ŞANLIURFA'DA

Gsm: 0.532 764 89 45 - 0.533 523 08 35
2. Organize Sanayi Bölgesi 21. Cad. No: 6 ŞANLIURFA

Bundan Sonra
Her Taş Kusurlu
Görünecek

SAĞLIKLI BİR
YAŞAM İÇİN URFA
KALP MERKEZİ
Kalbinizin Sesini Duyacak Kadar Yakınız

ÜKAMER
urfa kalp merkezi
İpekyol Bulvarı - Şanlıurfa
Tel.: 0414 312 25 85

ELEKTRİK KESİNTİLERİ ÇİLEDEN ÇIKARDI

Şanlıurfa kent merkezinde sık sık yaşanan elektrik kesintileri, vatandaşları çileden çıkardı.

Şanlıurfa'nın birçok semtinde sık sık yaşanan elektrik kesintilerinden dolayı, bazı elektronik cihazlarda arızalanma. Elektrik kesintileri nedeniyle birçok esnafın işleri aksarken, işlerinin aksadığını söyleyen vatandaşlar, "Elektrikler bir gidip bir geliyor. Ya tamgelsin, ya tamgitsin. Arıyoruz telefonlar sürekli meşgul. Ne olduğunu bile bilmiyoruz. Polisi arayarak bilgi alıyoruz. Cihazlarımız

mahvoldu. Bu işe bir çözüm bulsunlar artık. Nerede yetkililer" diyerek tepki gösterdi. Yetkililer ise, elektrik arızalarının giderilmesi için çalışmaların devam ettiğini bildirdi.İHA

Bayanlara özel
esseh
güzellik merkezi

TÜRKİYE DE BİR İLK
Diyot Lazer Sistemli
KAVİTASYON CİHAZLARI
(Yağı Soğutarak Uzaklaştırma Zamanı)

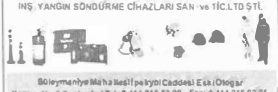

TEL : 0414 315 10 10
Bahçelievler Mah. 2.Sk. Hikmet Apt. Kat:1
(Fatüme-tü Zehra Camii Karşısı) ŞANLIURFA

Urfalının Olduğu Heryerde...
Dünya'da ve Türkiye'de
www.sanliurfagazetesi.com
ŞANLIURFA
01 Kasım 2012 Perşembe | Yıl : 6 | Sayı : 1712 | 25 Krş. | Günlük Bağımsız Siyasi Gazete

ARDEK
İNŞ. YANGIN SÖNDÜRME CİHAZLARI SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Süleymaniye Mahallesi Pekyol Caddesi Eski Otogar
Karşısı No:6 Şanlıurfa / Tel: 0 414 215 53 99 - Fax: 0 414 216 92 05

ŞANLIURFASPOR İÇİN HERKES ELİNİ TAŞIN ALTINA KOYMALI

Şanlıurfa Valisi Celalettin Güvenç Güneydoğu TV'de yayınlanan Kulis Programında Şanlıurfaspor'a destek vereceğini açıkladı ve maçlara hep birlikte gideceğini söyledi.

Vali Güvenç, dün akşam Güneydoğu TV'de yayınlanan Şanlıurfa Gazeteciler Derneği Başkanı Kamil Güler, DHA Bölge Müdürü Hasan Kırmızıtaş ve Kanal 7 Şanlıurfa Temsilcisi Muhammed Taşçı'an hazırladığı Kulis programına katıldı. Şanlıurfa'daki birçok sorunu ele alan gazetecilere Vali Güvenç'e bu sorunlar sorduğunç cevaplaradı.

URFASPOR'A 10 MİLYON LİRA GEREKİYOR

Şanlıurfaspor ile ilgili olarak vatandaşların sorularına ve eleştirilerine cevap veren Vali Celalettin Güvenç "Şanlıurfa'nın geçen dönem 4 milyon lira borcu vardı. 1,5 milyonu yöneticilerin borcu. Bunun 930 bin lirasını arkadaşlara sırf kaşedince silebiliriz dediler. Bu yıl Şanlıurfaspor'un 10 milyona ihtiyacı var. 4 milyon lira Federasyondan geliyor. Yine 6 milyon lira gerekiyor. Bu takıma geçen yıl çok emek verdik. Kemal, Saraçoğlu'na dedim ki, gel tüzük değişikliğiyapalım 21 olan yönetim 30 yapalım ve hekese 100 bin lira bağışta bulunsun. Bu 3 milyon lira eder. Bakan beyefendi tetik. Bakan bey projeyi beğendi hatta 40 kişiden oluşsun dedi. Sprey'umda ye-mekte bunuherkesbenliseydi. >>S.7'de

KAZA YAPAN POLİS YARALANDI

Şanlıurfa'da mesaiden çıkarak evine giden polis memurunun kullandığı otomobil kontrolden çıkarak devrildi. Otomobilin sürücüsü polis memuru 29 yaşındaki Ahmet Y. Yaralandı. Kaza sabah saatlerinde merkeze bağlı Karakoprü Beldesi'nde meydanageldi. Devamı 7'de

BELEDİYE TOKİ'YE DE YÜZME HAVUZU YAPTIRACAK
Sayfa 6'da

SİVEREK'TE 4 ÖĞRENCİ ZEHİRLENDİ
Sayfa 7'de

SAHTE KOMİSER YAKALANDI

Balıkesir'in Gönen ilçesinde bir vatandaşı 2,2 bin lira dolandıran zanlısı Gaziantepve Şanlıurfa'da yakalandı. Cep telefonuyle kendisini komiserolarak tanıtan birinin Gönen'de oturan bir vatandaşı 2,2 bin TL dolandırması üzerinetahkikat başlatan polis, tespit edilen 4 şüpheliden birini Gaziantep'te, diğeruç kişiyise Şanlıurfa'da parayle yakaladı. Yakalanan şahıslar sevk edilecekleri mahkeme tarafından tutuklanarak cezaevine gönderildi. (İHA)

PAMUKTA VERİM GEÇEN YILA ORANLA AZALDI

Şanlıurfa Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Kaya, pamukta verimin, geçen yıla oranla yüzde 35'lik bir azalma göstereceğini söyledi. Yapılan yazılı açıklamada; Şanlıurfa Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Kaya, Şanlıurfa'da geçtiğimiz günlerde hayatı olumsuz etkileyen yağmurun pamuğu da oldu oranda etkilediğini belirterek; dolunun vurduğu bazı bölgelerde pamuğun yüzde 50-60 civarında, yağmurun yağdığı yerlerde ise yüzde 20 oranında hasar gördüğünü söyledi. >> S.7'de

URFA POLİSİNDEN 100 KADINA YEMEK

Şanlıurfa Polisevi'nde "İlk adımda dost eli" projesi kapsamında Viranşehir İlçesi'nden gelen 100 ev kadınına, yemek verildi. Şanlıurfa'da. Emniyet Müdürlüğü bünyesinde oluşturulan 'İlk adımda dost eli' projesi kapsamında Viranşehir İlçesi'nden gelen 100 ev kadınına, yemek verildi. Yöresel kıyafetleriyle yemeğe katılan kadınlara, İl Emniyet Müdürü'nün eşi Zübeyde Likoğlu karanfil dağıttı. Devamı S.7'de

Şanlı doruk
DERSHANESİ
Öğretir - Yetiştirir - Kazandırır
Öğretmenevi Cad. Vali Konağı Karşısı Akbeyik Apt. ŞANLIURFA
0 414 313 90 93
0 549 313 90 93

İKİ DÜNÜR AİLE ARASINDA KAVGA: 3 YARALI, 6 GÖZALTI

Şanlıurfa'nın Siverek ilçesinde dün iki aile arasında kız alıp-verme yüzünden çıkan kavgada 3 kişi yaralandı. 6 kişi de gözaltına alındı.

Siverek ilçesi Hayriye Mahalles22. Sokaklarda dün hiç ara vesile saat 20.00 sıralarında evlenmibasan Turanlı ailesi arasında çıkan kavgada 3 kişi yaralandı. Alınan bilgilere göre, Koç ve Turanlı ailelerinin hem dünür hem akrabaolduğu, kız alıp verme meselesinden dolayı yaşanan sözlü tartışmanın kavgaya dönüştüğü belirtildi. Haberin devamı 7'de

KUYU ÜZERİNE OKUL YAPTILAR
Sayfa 6'da

14 YAŞINDAKİ SÜRÜCÜ KAZA YAPTI
Sayfa 6'da

GS STORE
TLF: 0414 316 64 74 GSM: 0533 420 6474
Yenişehir Mah: Emniyet Cad. Beyazoyl Durağı Koyuncu Apt. A/b No:29/D
e-mail: urfa@gsstore.org
ŞANLIURFA

11 NİSAN MEYDANI TBMM'DE 'PEŞKEŞLE GÜNDEME GELDİ'

>> Uzun bir süredir Şanlıurfa'nın gündemini meşgul eden ve yeni projenin uygulanması için yıkımına başlanan 11 Nisan Meydanı konusu; Milletvekili İbrahim Ayhan tarafından, 'Peşkeş olduğu gerekçesiyle' İçişleri Bakanı İdris Naim Şahin'in yanıtlaması istemiyle TBMM gündemine getirildi s.6

Yanarak ölen kardeşlerin sayısı 5'e yükseldi

Akçakale'de, Suriyeli sığınmacıların kaldığı çadır kentte çıkan yangında ölenlerin sayısı 5'e yükseldi.

Şanlıurfa Eğitim ve Araştırma Hastanesi yetkililerinden alınan bilgiye göre, tedavi için hastaneye getirilen yaralılardan Şeet Ragi (3), müdahaleye rağmen kurtarılamadı.

Aynı hastanede tedavi gören 1 kişinin sağlık durumunun ciddiyetini koruduğu belirtildi. Akçakale'de 7 Ocak 2013'te Suriyelilerin barındığı çadır kentte çıkan yangında 1 çocuk ölmüş, 5 kişi de ağır yaralanmıştı. Yaralılardan 4'ü tedavi gördükleri hastanede hayatını kaybetmişti. (AA)

Gazete **ipekyol** Haberin Kadim Yolu...

GÜNLÜK SİYASİ BAĞIMSIZ GAZETE YIL: 2 SAYI: 598 FİYAT: 25 KR. 11 OCAK 2013 CUMA

YORUM-FORUM

Mustafa KILIÇ
Hasan OCAKOĞLU **2**

CEVİZ GÖLGESİNDE

Abdullah YILMAZ
SERSAL VE PEŞK **6**

'Özgürlük için 10 milyon imza'

EĞİTİM-BİR-SEN Memur-Sen Konfederasyonunun, 'Özgürlük İçin 10 Milyon İmza' adıyla konunda başlattığı kampanyaya destek ... Coşkun, "Kamu alanındaki ..." s.3

Meydan projesi ihaleye çıkıyor

CUMHURİYET Meydanı Projesi ihaleye çıkarılacak. Proje hakkında bilgi veren Belediye Başkan Yardımcısı İbrahim Güllüoğlu, ... meydanların birer hava sahası ... Güllüoğlu, "17 Ocak Perşembe günü saat 15:00'da Belediye Encümeni tarafından ihale edilecek olan Cumhuriyet Meydanı'yla ilgili şartname Şanlıurfa Belediyesi'Tapu Emlak Birimi'nden temin edilebilinir. Proje hakkında bazı bilgi vermem gerekirse, 668 araçlık otopark kapasitesi olan Cumhuriyet Meydanı'nda 500 araçlık kapalı, 168 araçlık ise açık otopark yer alıyor. SGK Binası olarak bilinen yerin çevresinde insanlarımızın çay bahçesi, kafeterya gibi faydalanacağı mekanlar oluşturduk" dedi. (AA)

Mikrokredi'de sayı bin 300'e yükseldi

URFA Belediye Başkan Vekili Fevzi Yücetepe, mikrokredi uygulaması kapsamında bugüne kadar toplam bin 300 kadına destek sağlandığını söyledi.

Kadınların kendi işlerini kurup, üretime katılmalarına olanak sağlamak amacıyla 7 yıl önce başlatılan uygulama kapsamında kredi verilecek 100 kadın için Şair Nabi Kültür Merkezi'nde tören düzenlendi.

Etkinliğe çocuklarıyla gelen kadınlar, kendileri için hazırlanan ve içinde 1000'er TL bulunan zarfları, Belediye Başkan Vekili Fevzi Yücetepe'denaldı s.4

"İŞ TAKİPÇİLİĞİ YAPAN ÜYELER VAR"

>> Şanlıurfa Belediye Meclisi, dünkü oturumunu 'iş takibi yapan üyeler' tartışması nedeniyle yarıda sonlandırdı. Tartışmalar esnasında söz alan Bağımsız üye Mehmet Cafer, üyeler arasındaki proje ofisi sahipleri ve teknik elemanlar olduğunu, bunların iş takipçiliği yaptığını bu nedenle meclisin kilitlendiğini söyledi

GÜNDEMİN YARISINDAN FAZLASI KALDI

Şanlıurfa Belediye Meclisi, dün Belediye Başkan Yardımcısı Ahmet Al başkanlığında ocak ayı dördüncü oturumunu yapmak üzere toplandı. ... 11 Nisan Meydanı da dahil ... imar konusu gündeme geldi. ... AK Partili üyeler arasında yaşanan ... gündemin yarısından fazlası görüşülemedi.

'İŞ TAKİPÇİLİĞİ YAPPILIYOR'

Özellikle İmar Komisyonundaki AK Partili üyelerden Tayfun Şeker ve İ. Hakkı Saraç ile başkan yardımcısı Fevzi Yücetepe arasında karşılıklı birbirlerini suçlayacak şekilde sert tartışmalar yaşandı. Bağımsız üyelerden Mehmet Cafer ise, imar konusundaki gündem maddelerinin sağlıklı bir şekilde ele alınmamasını iş takipçiliği yapan üyelere bağladı. Cafer, daha önceki dönemde başkan yardımcılığı yapan Fikri Sözen'den bu yana imar konusunda teknik eleman olan meclis üyelerinin iş takipçiliği yaptığını, bu nedenle meclisin çalışmasının imar konularında sağlıklı yürütülemediğini söyledi.

Bu suçlama üzerine AK Partili üye Ekrem Tüysüz söz alarak, kendisinin de teknik eleman olduğunu, inşaat mühendisliği yaptığını ve proje ofisi olduğunu ancak belediyeye gelen tek dosyasının olmadığını, suçlamayı kabul etmediğini, Mehmet Cafer'in kimleri kastettiğini açıkça söylemesini istedi.

Cafer de, isim açıklamayacağını, iş takipçiliği yapanların kendilerini bildiğini ifade etti.

VATANDAŞLAR MAĞDUR OLUYOR

Birçok meclis üyesi tartışmalar nedeniyle oturuma ara verilmeden devam etmesi gerektiğini kaydederken, uzun bir süredir imar komisyonda karar bekleyen vatandaşların mağdur olduğunu ... AK Partili üye M. Hakkı Saraç ise vatandaşlara bir an önce kararların verilmesi gerektiğini, belediyenin her bir dakikası ... s.6

Tatlıses, memleketi Urfa'da hasret giderdi

Sanatçı İbrahim Tatlıses, İstanbul'da yaklaşık 2 yıl önce uğradığı silahlı saldırının ardından ilk kez memleketi Şanlıurfa'ya geldi.

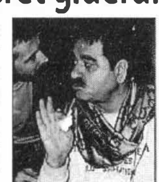
Önceki akşam saatlerinde geldiği Şanlıurfa'da konaklayacağı otele giden Tatlıses, gazetecilerin gündeme ilişkin sorularını yanıtladı. Basın mensuplarının 10 Ocak Çalışan Gazeteciler Günü'nü kutlayan İbrahim Tatlıses, Irak'ın kuzeyine yapacağı seyahat öncesi memleketini ziyaret etmek istediğini ifade etti.

İnşaat alanında faaliyet gösteren bir şirketi bulunduğunu, Irak'ın kuzeyinde villa ve konut yaptırdığını hatırlatan Tatlıses, ziyaret için yarın kentten ayrılacağını belirtti.

Bir gazetecinin Şanlıurfaspor'un oluşturulacak yeni yönetiminde adının geçtiğini anımsatması üzerine İbrahim Tatlıses, "Benden izin almalarına gerek yok, zaten Urfa için canım feda. Kendileri beni yönetime koymuşlar, baş göz üstüne. Şereftir benim için. Şanlıurfaspor yönetimi için teklif Vali Celalettin Güvenç'ten geldi. Sağolsun sayın valim. Şampiyonluk Twitter'den 'hayırlı olsun' diye. Ben de oradan öğrendim" dedi.

Sağlığıyla ilgili sorulara da cevap veren Tatlıses, tedavisinin sürdüğünü, en kısa sürede sağlığına kavuşmak istediğini söyledi.

Tatlıses ayrıca hem kendi tedavisi hem de vatandaşa hizmet vermesi amacıyla Seyrantepe'de fizyoterapi merkezi kurma hazırlığında olduğunu dile getirdi. (AA)

>> 11 Nisan Meydanı TBMM'de 'Peşkeşle Gündeme Geldi' s.6 Toplum - Yaşam

>> Kadın memurlara müjdeli haber s.4 Ekonomi

>> Okan Üniversitesi öğrencilerle buluşuyor s.7 Eğitim - Sanat

>> Antrenörler yeni yılın ilk değerlendirme toplantısını yaptı s.8 Spor

Çelik, Vekil Gök'ü savundu

Hüseyin Çelik, AK Parti Mehmet ... Parti ve Yıldırım ... (MHP) ... Şanlıurfa Milletvekili Abdülkerim Gök'e ... "Siyasetçi bu kadar ..." ... Devamı 8'de...

Urfaspor'u son dakika golü kurtardı

UĞUR DERSHANELERİ

Kişiye Özgü Öğretimle

Başarı için siz de bir adım önde olun...

Yenişehir Şubesi — Bahçelievler Şubesi

Tel: 0414 312 40 40 — Tel: 0414 214 00 07

sanliurfa@ugurdershaneleri.com.tr - www.ugurdershaneleri.com.tr

Yeniurfa

GÜNLÜK BAĞIMSIZ SİYASİ GAZETE   YIL: 4 SAYI: 1125 FİYAT: 40 Kr.   10 ARALIK 2012 PAZARTESİ

Toru'ya Çirkin Saldırı

Şanlıurfalı iş adamı İbrahim Toru'nun kardeşi Mehmet Toru'nun bıçaklanmasının ardından olay ile ilgili basın açıklaması yaptı. Toru, kendisinin hedefte olduğunu, kardeşine saldıranın ise bir milletvekilinin yeğeni tarafından yapıldığını ileri sürdü.

Mehmet Toru

Şanlıurfalı iş adamı İbrahim Toru'nun kardeşi Mehmet Toru (35) dün akşam saatlerinde ... bıçaklandı. ... İbrahim Toru, özel bir ... basın açıklaması yaptı. ... Şanlıurfa TV'nin de ... İbrahim Toru, yaklaşık 100 kişilik bir ... açıklama yaptı.

"Hedef Bendim"

Uzun süredir bir milletvekili tarafından tehdit edildiğini iddia eden iş adamı İbrahim Toru, ... birkaç kişi ile kendisini ölümle tehdit ettiğini iddia eden Toru, "Urfa'da yaşamak bir ... Biz burada 680 işçiye iş veriyoruz. ... Biz Allah'a, sevenlerimize ... olduğunu ... " şeklinde konuştu. "Bu ... İbrahim gibi ... " diyen Toru, ... Yusuf Eşilmez Mehmet Toru'nun ...

Vali Güvenç: "Olayın failleri kısa sürede yakalanacak"

... YENİURFA Gazetesi olarak, ... Mehmet Toru'ya acil şifalar dileriz. (Şahban Bilaç)

Sığınmacılar dönüyor

Ülkelerindeki iç savaş nedeniyle Ürdün ve Lübnan'ın da arasında olduğu komşu ülkelere sığınan ya da Türkiye sınırına yakın noktalara kurdukları çadırlarda yaşayan çoğunluğu kadın ve çocuktan binlerce Suriyeli, soğuk havada çadırlarda, kapısı ve penceresi olmayan inşaatlarda hayatını sürdürmeye çalışıyor. Sayfa 3'te...

Cezaevinden para kasası çalındı

Akçakale Açık Ceza İnfaz Kurumu'ndan para kasasının çalındığı öne sürüldü. Sayfa 6'da...

Urfa'ya "tıbbi atık yakma tesisi" zorunluluğu

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, günlük 10 tonun üzerinde tıbbi atık oluşturan illere tıbbi atık yakma tesisi kurma zorunluluğu getirecek. Sayfa 2'de...

Okullardaki kılık kıyafet yönetmeliğine tepki

Şanlıurfa'da kendilerine Tesettür Seferberliği Platformu olarak adlandıran bir grup, Milli Eğitim Bakanlığı'nın okullardaki öğrencilerin kılık ve kıyafetlerine dair yönetmeliğini protesto etti.

Şanlıurfa'da kendilerine Tesettür Seferberliği Platformu olarak adlandıran bir grup, Milli Eğitim Bakanlığı'nın okullardaki öğrencilerin kılık ve kıyafetlerine dair yönetmeliğini protesto etti. Sayfa 7'de...

Tel Abyad ilçesine hava saldırısı düzenledi

Suriye ordusu, Türkiye sınırındaki Rakka kentine bağlı Tel Abyad ilçesine hava saldırısı düzenledi. Sayfa 3'te...

-Taklit değil bir ilk-
Urfa'nın yeni sesi olarak yola çıkan gazetemiz yeni ve güçlü kadrosuyla okuyucularla buluşmaya hazırlanıyor.

ONU KAÇIRDIN

BUNU KAÇIRMA

COROLLA ₺40.400

TOYOTA

%0,86 faizli kredi
Taksitlere Haziran 2013'te başlama seçeneği

TOYOTA PLAZA ÇAYIRCIOĞLU
Aşpınar Mah. K. T. ErdoğanBulvarı No: 338 ŞANLIURFA
Tel (0414) 341 06 50 Faks (0414) 341 06 60

"Şanlıurfa'ya yeni bir gün doğuyor"

YENİGÜN

Tarih 09 Ocak 2013 Çarşamba Yıl: 9 | Sayı: 2516 | Satış Fyatı: 25 KR

GTV GÜNEYDOĞU

Urfa'nın Kanalı...

Yayında TÜRKSAT Frekans:11593 SR:27500 Polarizasyon-V (Dikey)

İrtibat telefon: 0414 314 52 52

Urfa'da Teşvik Bilmecesi

Şanlıurfa'da 2004 yılından bu yana yürürlükte olan 5058 sayılı teşvik kanunu'nun yürürlükten kaldırılması işverenleri zor durumda bıraktı. Uzmanlara göre yatırımcı işçi çıkarabilir.

Güneydoğu ve Doğu Anadolu Bölgesinde iş adamlarının yatırım yapması ve sanayicilerin daha fazla personel çalıştırmasını amaçlayan 5058 sayılı teşvik kanunu 2004 yılında yürürlüğe girdi. Teşvik kanunun yürürlüğe girmesinin ardından Şanlıurfa'da bazı firmalar önemli yatırımlarda bulundu. 2004 yılında başlayan teşvik kanunu 2009 yılında 3 yıl daha uzatıldı. Ancak söz konusu kanun 2013 yılı ocak ayı itibari ile yürürlükten kaldırıldı.

YATIRIMCILAR URFA'YA GELİYORDU

Söz konusu 5084 sayılı Teşvik Yasasında SGK işveren payı desteğini devam etmesinin gerektiği belirtildi. Konuyla ilgili açıklama yapan muhasebeci İbrahim Halil Tenekeci, yasa sayesinde başka illerden yatırımcıların gelerek Şanlıurfa'da iş yeri kurduklarını söyledi. Tenekeci, "Bu iyerlerinde işyeri kurup bu işyerlerinin burada indirimli SSK olduğu için hazine'yardımı aldıkları için bunları devam ettiriyorlardı burada, diğer illerde kurmuyorlardı burada kuruyorlardı. Bu da Güneydoğudaki işsizliğe büyük etkisi vardı. Çok yüksek şekilde etkisi vardı. En azından işçileri indirimli olunca 60 işçi çalıştıran bir işyeri aylık 10 milyar 15 milyar civarında bir fayda sağlıyordu kendisine, buda kendisine kazanç olarak kazanç kalıyordu. Ama şimdi 31.12.2012'de bu yasa kalktı. Bakanlık böyle bir açıklama yapmıştı. Onunla ilgili bir çalışmamız yok dedi. Buda işverenlerimizi olumsuz etkilemekte çünkü işverenlerimiz bu yasaya istinaden hem bu indirimden faydalanıyor. Diye, çünkü bir işçi normalde aylık 1.600 TL'ye denk gelecek böyle olursa ama 1.200 sigortalarını yapıyorlardı, hem de çalıştırıyorlardı. Buda işsizliği azaltıyordu. Tam bir etkendi.

Ama ondan sonrası için işsizliği yükseltecek bir etken olacak indirim olmazsa çünkü kişi başı SSK ortalama stopajıyla birlikte 400-450 TL civarında bir paraya denk geliyor. Buda işvereni ister istemez etkileyecektir. 200 TL civarında bir şey olursa 10 işçide 2000 TL'ye denk gelecektir. 20 işçide 4000 TL mesela katlanarak gidecek, çalıştırdığı işçi sayısına göre buda işverlerini olumsuz etkileyecektir

(Devamı S. 2'de)

AKÇAKALE ÇADIRKENTTE ÇIKAN YANGINDA 1 ÇOCUK ÖLDÜ, 5 KİŞİ YARALANDI.

YİNE ÇADIRKENT, YİNE YANGIN...

Şanlıurfa'nın Akçakale ilçesinde Suriyeli sığınmacıların ... dolayı Türkiye'ye sığınan ve Şanlıurfa'da Akçakale ile Ceylanpınar'da çadır kentlerde kalan Suriyeli sığınmacıları yine yangın vurdu. Akçakale Süleyman Şah Çadır kentinde aşırı rüzgar sebebiyle elektrikli ... devrilmesi sonucunda çadırda yangın çıktı. Edinilen bilgiye göre, yangın kısa sürede bitişikteki çadırlara da sıçradı. Çadır kentte çıkan yangında alevler arasında kalan ve isimleri öğrenilemeyen 3 çocuk ile 3 yetişkin ağır bir şekilde yaralandı. Yangın çadırkent görevlileri ve itfaiye ekipleri tarafından söndürülürken yaralılar olay yerine gelen ambulanslar ile Akçakale Devlet Hastanesine kaldırıldı. Yaralı Suriyelilerden bir çocuk yapılan tüm müdahalelere rağmen kurtarılamazken diğer 5 yaralı Şanlıurfa Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne sevk edildi. Şanlıurfa'ya getirilen Suriyeli vatandaşların durumunun ağır olduğu öğrenilirken yaralılarla gelen yakınları, "Çadırda yangın çıktı, 1 kişi öldü, 5 kişi yaralandı. Hepimiz perişan olduk" diye konuştu. Yangınla ilgili soruşturma başlatıldı.

Öte yandan geçtiğimiz günlerde Ceylanpınar Tel Hamut çadırkentte çıkan yangında 5 çocuk ağır şekilde yaralanmış, Şanlıurfa ve Malatya'ya sevk edilen 5 çocuk da hayatını kaybetmişti. İHA

Urfa'da Kaçak Sigara Operasyonu

Şanlıurfa'da 3 ayrı noktaya eş zamanlı operasyon düzenleyen Güven Timi Polis ekipleri Bin 877 paket kaçak sigara ele geçirdi. Olayla ilgili 3 kişi gözaltına alındı...

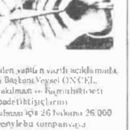
Şanlıurfa emniyet Müdürlüğünden alınan Bilgiye göre kaçak sigara satışı yapılan iş yerlerine operasyon düzenlendi. Fatih Sultan Mehmet Mahallesi, Leklar Caddesi ve Atatürk Mahallesinde kaçak sigara satışı yapan yerlerin tespit edilmesi üzerine güven timleri polisleri eşzamanlı operasyon düzenledi. Kaçak sigara satılan iş yerlerine sabah saatlerinde operasyon yapan polis ekipleri 1.877 paket muhtelif markalarda gümrük kaçağı sigara ele geçirildi. polis kaçak sigaralara el koyarken kaçak sigara satılı yapan M.Ş., O.C. ve V.A hakkında yasal işlem başlattı. olayla ilgili soruşturma sürdürülüyor.

Haber: Mahmut Yunusoğlu

AKTİF-SEN'DEN DİLEKÇE KAMPANYASI

Aktif Eğitimciler Sendikası, kamuda başörtüsünün serbest bırakılması için başlattığı dilekçe kampanyasında, bu feryadın altına imza atmaya herkesi beklediğini belirtti.

Aktif Eğitim Sen Şanlıurfa Şubesinden yapılan yazılı açıklamada, Aktif Eğitim Sen Şanlıurfa Şubesi Başkanı Veysel ÖNCEL, kamuda başörtüsünün serbest bırakılması ve Kamu hizmeti sunulan bütün kurumlarda, insanların ibadet ihtiyaçlarını karşılayabilecek ibadethanelerin oluşturulması için 26 bin 26.000 dilekçe sunacaklarını, herkesin bir dilekçeyle bu kampanyaya katılmasını isteyerek, şöyle devam etti:

"Bu yönetmelikte yer alan yasakların ve sınırlamaların kaldırılması, ilk başta bayan kamu görevlilerinin inançlarının gereği olan başörtüsüyle görev yapmalarını mümkün kılacak şekilde, yönetmelikte gerekli değişikliklerin yapılmasını ve başörtüsü için özgürlüğü. Ayrıca Kamu hizmeti sunulan bütün kurumlarda, özellikle okullarda tüm eğitim çalışanlarının ve öğrencilerin ibadet ihtiyaçlarını karşılayabilecek ibadethanelerin oluşturulması için gerekli yasal düzenlemelerin ivedi olarak yapılması, söz konusu taleplerin ideolojik ve siyasi tartışmaların dışında insani bir ihtiyaç olarak değerlendirilmesi hususunu talep edeceğiz.

Artık şekil yerine verimle ilgilenme zamanıdır. Kişilerin kıyafetiyle ayakkabısıyla uğraşma yerine ortaya koydukları performanslarla değerlendirilmesinin zamanıdır. Biz bugün toplumu ayrıştıran bu uygulamanın son bulması için herkesi ama herkes, üyemiz olması ya da olmaması önemli değil. Bakanlıklara sunacağımız dilekçenin altına imza atmasını bekliyoruz. Dilekçeleri 15 Ocak 2013'e kadar şahsen şubemize veya kurumlardaki temsilcilerimize herkes teslim edebilir." Dedi

(Haber Merkezi)

SİVEREK'TE BEKLENEN KAR YAĞIŞI BAŞLADI

Şanlıurfa'nın Siverek ilçesinde beklenen kar yağışı sabah saatlerinde başladı. Kar yağışı hafif şekilde devam ederken, parklar, bahçeler, yollar ve park halindeki araçlar beyaza büründü. Yetkililer kar yağışı nedeniyle yaşanabilecek olumsuz şartlara karşı, vatandaşları tedbirli olmaları konusunda uyardı. Kar yağışı bölgenin bir kesimini sevindirirken, yağışlar en çok sevinen ise çocuklar oldu. Öte yandan, Siverek Belediyesi donma olaylarına karşı vatandaşları anonslarla uyardı.

İHA

www.guneydogutv.com

ERTEKİN'DEN YALANLAMA

Bazı yayın organlarında yapılan iddialara Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı E. Sabri Ertekin'den yalanlama.

Yapılan iddiaların asılsız, yanlış bilgiden ibaret olduğunu açıklayan Ertekin şöyle konuştu: "Yalan, iftira ve aşağılayıcı haber ve yorumlara inanmayın. Benim bir daha ki seçimlerde aday olup olmayacağım konusunda herhangi bir açıklamam yoktur.

Göreve başlar başlamaz tüm üyelerimizin gerçekten yaptığı işini, adresini ve telefon numarasını tespit etmek için bir çalışma yaptık. Herkesin yaptığı işe göre gruplandırılması taslak çalışmasını da yaptık. Ancak Türkiye genelinde böyle bir sıkıntı olduğu için Maliye Bakanlığı ve TOBB işbirliği yaparak geçen Mayıs ayında yaptıkları işlerin cirosuna göre bütün mükelleflerden beyanname aldı. TOBB bu beyanlara göre tüm Türkiye'de Sanayi ve Ticaret odalarının üyelerini gruplandırıyor ve grubunda değişiklik yaptıklarını mektupla haberdar ediyor. Yanlışlık varsa üye TOBB'a müracaat ederek düzeltiriyor. Bütün bu işlemler bittikten sonra TOBB grupları tüm odalara bildirecek ve biz de bunu ilan edeceğiz.

İnşallah TOBB bu çalışmayı yetiştirirse Mart ayında seçim yapılacak. Seçim tarihini zamanı gelince tüm üyelerimize mesajla, internet sitemiz üzerinden ve basın yoluyla açıklarız. Tüm gücümüzle Şanlıurfa ekonomisini büyütmek için çalışıyoruz. Cenab-ı Allah doğruların yardımcısıdır" dedi. Üyelerimize ve tüm kamuoyuna saygılarımızla duyurulur.

DERGAH CAMİİ HAFTA SONU ZİYARETÇİ AKININA UĞRADI

Şanlıurfa'da, özellikle Balıklıgöl çevresinde bulunan camiler ziyaretçi akınına uğruyor.

Bu camilerden biri olan ve Balıklıgöl'de bulunan Dergah Camii, özellikle hafta sonu yerli ve yabancı turistler tarafından ziyaret ediliyor.

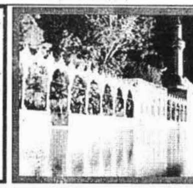
Peygamberler şehri olarak adlandırılan, gerek tarihi dokusu ile gerek maneviyat kokan havası ile adından söz ettiren Şanlıurfa'da, Balıklıgöl'de bulunan Dergah Camii, hafta sonunda dua edenlerle doldu taştı. Şanlıurfa'ya gelince ilk görmek istedikleri yerler arasında Dergah Camii'nin olduğunu söyleyen ziyaretçiler, "Kutsal mekanları ziyaret etmek istedik.

Urfa'ya gelince ilk olarak Hz. İbrahim'in ateşe atıldığı Balıklıgöl'ü, Halilür Rahman Camii ve Dergah Camii'ni görmek istedik. Peygamberlerin bir zamanlar burada yaşamış olması, burayı ziyaret etmek için en büyük sebebimiz. Burada ailemize, eşimize, dostumuza, milletimize bol bol dua ediyoruz" dedi. (İHA)

Tarihin Sıfır noktasından...

Urfa Haber

Şanlıurfa'nın Güçlü Sesi

5 Kasım 2012 Pazartesi | Fiyatı: 25 Kr | Yıl: 7 Sayı: 2583

EKONOMİK GÜCÜ YÜKSEK ÜRÜNLER BELİRLENİYOR

Şanlıurfa Valisi Celalettin Güvenç başkanlığında, valilik toplantı salonunda, Şanlıurfa'da meyveciliğin geliştirilmesi ve bu kapsamda ekonomik gücü yüksek, dünya ile rekabet edebilecek ürünlerin tespit edilmesi amacıyla valilikte bir toplantı gerçekleştirildi.

Şanlıurfa'da hangi bölgede hangi meyvenin yetiştirilebileceğini belirlemeye yönelik yapılan toplantıda favori ürünler ve alternatif ürünlerin belirlenmesine yönelik çalışma yapılması amaçladıklarını anlatan Vali Celalettin Güvenç, ekonomik değeri olan, rekabet gücü yüksek olan ürünlerin ilgili yapılacak çalışmaları belirlemek üzere toplandıklarını belirtti. Vali Güvenç, kent genelindeki bölgelerde yetiştirilmesi için önce envanter çıkarılması arkasından da çiftçilerin bu envantere göre bilgilendirilerek bu ürünlere yönlendirilmesinin sağlanması gerektiğini vurguladı.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından yapılan havza çalışmasına göre Karacadağ ve GAP Havzası olmak üzere Şanlıurfa'nın iki havzadan oluştuğunu dile getiren Vali Güvenç, GAP Tarımsal Araştırmalar Enstitüsü, Gap Bölge Kalkınma İdaresi, Harran Üniversitesi ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğünün bu konudaki envanteri iklim, ekoloji, toprak kalitesi, toprak cinsi ve niteliği bakımından toplanacak verileri toplamak için çalışmalara devam edildiğini söyledi.

Şanlıurfa'da yetiştirilen ve yetiştirilmesi mümkün olan ürünlerle ilgili toplantıya katılanlara uzmanlar tarafından sunum eşliğinde bilgiler aktarılırken, katılımcılar tarafından konuya yönelik hazırlanan raporlar ve fikirler de paylaşıldı.

Öte yandan ikincisi gerçekleştirilecek toplantılarda, uzmanların sunacağı raporlar ve alınacak kararların önümüzdeki dönemde kitaplaştırılması öngörülüyor.

Toplantıya Vali Güvenç'in yanı sıra Vali Yardımcısı Soner Zeybek, Harran Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof Dr. Ahmet Yılmaz, Ziraat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Mehmet Ali Çullu, Gap Bölge Kalkınma İdaresi Bölge Müdürü Mehmet Açıkgöz, Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü Mahmut Ökten, Ziraat Mühendisleri Odası Şanlıurfa Şube Başkanı Yrd. Ali Rıza Öztürkmen, öğretim üyeleri ve ilgili kurumlardan ziraat mühendisleri katıldı.

KARAKÖPRÜ'YE YATIRIMLAR GÜNÜYOR

Karaköprü Belediye Başkanı Av. Nihat Çiftçi, hafta sonu katıldığı bazı açılışlarda yatırım yapan kişilere yürekten teşekkür etti.

Şanlıurfa Osmangazi Mahallesinde iki bayan girişimcinin bir araya gelerek kurmuş oldukları Akeller Çocuk Kreşi bugün düzenlenen bir törenle açıldı. Gerçekleşen açılış törenine katılan Başkan Çiftçi, "Kreşin öncelikle hayırlı uğurlu olmasını diliyorum, kentimiz gelişiyor. Şanlıurfa'mız Büyükşehir oluyor, bu tür yatırımlara ihtiyaç var, en kıymetli varlıklar çocuklardır, özellikle kreş çağındaki çocuklarını güven ellere teslim edilmesi lazım, Akeller Kreşi bunun bir örneğidir, bu yatırımı yapan Sevinç Sünbül Aslan ve Şeyda Akelçi'ye teşekkürlerimi sunuyorum tebrik ediyorum" dedi.

Daha Sonra Karaköprü'de faaliyet gösteren Ali Koçar İnşaat firmasının açılışına katıldı. Açılış konuşmasını yapan Firma yetkilisi Ali Koçar törene katılan tüm davetlilere ve Başkan Çiftçi'ye teşekkür etti.

Açılış öncesi yaptığı bir konuşma yapan Başkan Çiftçi; "Her sektörün olduğu gibi inşaat sektörünün de gelişmeye, ilerlemeye ihtiyacı var. hepimizin düşüncesi şu çok güzel yapılara birlikte imza atmamız lazım. özel sektörü ile kamu sektörü ile bu inşaat alanını geliştirip insanımızı çağdaş yaşam konutlarına kavuşturmak temel düşüncemiz. Ali Koçar beyi tebrik ediyorum hayırlı uğurlu olsun. Karaköprü'müz Şanlıurfa'mız hep böyle güzel işletmelere adım atar, gelişir" dedi. Konuşma sonrası kurdele kesimi ile açılış gerçekleşti.

BIÇAKLI KAVGA: 1 YARALI

Şanlıurfa'da madde bağımlısı gençler arasında çıkan bıçaklı kavgada 1 kişi yaralandı.

Edinilen bilgiye göre, Sarayönü Caddesi'nde madde bağımlısı gençler arasında çıkan bıçaklı kavgada bir genç bacağından yaralandı. Olay yerine gelen Yunus ekipleri, gençlere müdahale etti.

Yaralı genç ambulansla hastaneye kaldırılırken, 3 kişi gözaltına alındı. Olayla ilgili soruşturma sürüyor. (İHA)

59 MAĞARA GÜN YÜZÜNE ÇIKTI

ŞANLIURFA BELEDİYE BAŞKANI AHMET EŞREF FAKIBABA: "BU PROJE SADECE URFA'NIN DEĞİL TÜRKİYE'NİN EN ÖNEMLİ PROJELERİNDEN"

Şanlıurfa Belediyesi tarafından kentin tarihi dokusunu korumak amacıyla Tılfındır ve Haleplibahçe'de yapılan "Kızılkoyun Projesi" ile birlikte, yeni yerleşim yerlerinin altında kalan 59 mağara günyüzüne çıktı.

Şanlıurfa'da, Kızılkoyun Projesi ile birlikte "Eski Urfa" olarak adlandırılan Haleplibahçe ve Tılfındır mahallelerinde tarihi doku yeniden gün yüzüne çıkarılıyor. Şanlıurfa Belediyesi tarafından yıkılan 387 ev ve işyerinin altında bulunan 59 mağara ile, Şanlıurfa inanç turizminde adından yeniden söz ettirecek. Tarihi dokuyu yeniden gün yüzüne çıkaran Kızılkoyun Projesi ile ortaya çıkan 59 mağarada restorasyon çalışmaları başlatıldı. Mağaralarda çeşitli hayvan figürlerinin kabartmaları da bulunuyor.

Projenin kendisini çok heyecanlandırdığını belirten Şanlıurfa Belediye Başkanı Ahmet Eşref Fakıbaba "O proje gerçekten beni çok heyecanlandırıyor. Şanlıurfa'nın en önemli projelerinden biri. Emeği geçen herkese yürekten teşekkür ediyorum. Şu anda zaten yıkımlar yapıldı. Bir iki tane evvarondada mahkeme kararını bekliyoruz. Onlarda yıkılmak üzere, paralarını yatırdık bankaya. Hızlı bir şekilde projemizi uygulayacağız.

O alan inanç turizminde sadece Urfa'nın değil Türkiye'nin en önemli projelerinden biri. Proje tam anlamıyla bittiğinde, Urfalı hemşehrilerimiz de bu projenin ne kadar önemli bir proje olduğunu görecek" dedi.

Önümüzdeki yıl tamamlanması beklenen Kızılkoyun Projesi ile birlikte, ortaya çıkan 59 mağaranın Şanlıurfa turizmine yeni bir soluk getirmesi bekleniyor. (İHA)

ZİRVE İNŞAAT
"Hayallerinizin Doruk Noktası"
0414 347 88 84 - 0532 412 82 60
www.urfazirveinsaat.com

Büyükkircali okul yaptırıyor

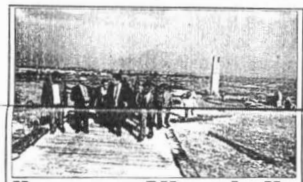
Şanlıurfa Lisesi'nden kan bağışına destek

"Karagül" Dizisi Halfeti'de çekilecek

"Tarafsız Değiliz"
11 NİSAN GAZETESİ
www.11nisan.com.tr
Basın, milletin müşterek sesidir. Başlı başına bir kuvvet, bir mektep, bir rehberdir.
YIL: 2 SAYI: 608 Fiyatı: 25 Kr 22 KASIM 2012 PERŞEMBE GÜNLÜK SİYASİ GAZETE

GAPEV
GAP
Seçkin bir yaşam düşü...
www.gapev.com
İletişim: 347 04 24
0542 555 45 91
KARAKÖPRÜ'DE LÜX DAİRELER
3+1 170 M²
3+1 210 M²
4+1 270 M²

Harran ve Alberobella kardeş şehir oluyor

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Parlamenter Asamblesi (AGİTPA) Başkanı Riccardo Migliori, yapısal benzerlik gösteren İtalya'nın Alberobello bölgesiyle Şanlıurfa'nın Harran ilçesinin kardeş şehir yapılması için çalışma başlatacağını söyledi.

Sayfa 2'de

"Öncelik Kızlarda" projesi Hayata geçirildi

Sayfa 7'de

14 Yaşındaki Semra'dan 43 Gündür haber yok

Şanlıurfa'da yaşayan 14 yaşındaki Semra Yeşildağ'dan 43 gündür haber alınamıyor. Semra'nın hayatından endişe ettiklerini belirten ailesi, kızlarının bulunması için yardım istedi.

Şanlıurfa'nın Sirvin Mahallesi Kuylu Kent Sitesi'nde yaşayan 14 yaşındaki Semra Yeşildağ, geçtiğimiz Ekim ayında aksam kapısının önüne oyuncak silahlarıyla oynarken sonra ortadan kayboldu. O günden beri kızlarından haber alamayan Yeşildağ ailesi, kızlarının bulunması için yetkililerden yardım bekliyor.

Olay günü bitki toplamaya gittiklerini, dönüş yolunda Semra'nın annesi Ayşe Yeşildağ'ın, kız çocuğunun bir süre sonra geleceğini söylediğini belirten Ayşe Yeşildağ, kız çocuğunun 43 gündür kayıp olduğunu belirterek, "Kızımdan 43 gündür haber alamıyoruz. Kızımın bulunması için yardım istiyoruz. Daha önceyitilen çocukları nasıl bulduklarını bilmiyoruz. Bizim kızımızı da bulsunlar" dedi.

Semra Yeşildağ 43 Gündür Kayıp

Semra'nın ailesi işsan durumda

Mozaik Müzesi İnşaatı

Şanlıurfa'da, geçen Ağustos'ta temeli atılan Mozaik Müzesi'nin inşaatlarına devam ediyor.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Çelik, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Yılmaz ve Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay'ın da katılımıyla temeli atılan Mozaik Müzesi'nin yapı çalışmaları hız kesmeden devam ediyor. Sayfa 7...

İTFAİYE MALZEMELERİ
YANGIN SÖNDÜRME CİHAZLARI
SİVİL SAVUNMA LEVAZIMATI
TSE
Tel: 0414 215 53 98
Fax: 0414 216 92 05
(Eski Otogar Krş.)
Süleymaniye Mh. 1775. Sk. No: 6
ŞANLIURFA

STAD emlak ofisi
Cengiz TEPE
0544 316 14 03
Gökhan ARKA
0542 816 89 85
Atatürk Bulvarı Stadyum Sk. Stad 3 Apt. No:1
ŞANLIURFA
stademlakofisi@hotmail.com

ViMAX
TEMİZLİK LTD. ŞTİ.
İnşaat Sonrası
Dış Cephe
Merdiven Arası
Daire
Büro
Bahçe Düzenleme ve Temizliği
Okul, Banka ve Hastane Temizliği
Tel: 0414 313 47 13 Gsm: 0542 313 47 13
Paşabağı Mah. 753. Sk. B/4 Blok No: 38
ŞANLIURFA

GÖZLER YARI MARATON'DA

Şanlıurfa'da 25 Kasım Pazar yapılacak olan ve Şanlıurfa Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü, Şanlıurfa Valiliği, Karaköprü Belediyesi, El Ruha Otel ve Urfa Atletizm kulübünün iş birliği ile düzenlenen Yarı Maraton'a dünya'nın çeşitli yerlerinden ve Türkiye'den 478 sporcu başvuru yaptı.

Konu ile ilgili açıklamada bulunan Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürü Ertuğrul Yıldız, Türkiye'nin en önemli yarışlarından bir olma yolundan ilerlediklerini belirterek, "Bu yıl 2'si düzenlenecek olan Yarı Maraton koşumuza 18 yaşından 70 yaşına kadar herkes katılabilir. 25 Kasım Pazar günü 11 Nisan Stadyumundan başlayacak olan yarışma'ya Dünya'nın ve Türkiye'nin çeşitli yerlerinden 500'ün üzerinden sporcu katılması [illegible]. Ayrıca bu yarışma Şanlıurfa'nın tanıtımına, ekonomisine, hem de spor noktasındaki vizyonuna çok ciddi katkı sağlamaktadır. Böylesi güzel bir yarışmaya düzenlemekten dolayı çok mutluyuz. Bize destek veren Şanlıurfa Valisi Celalettin Güvenç'e, Karaköprü Belediye Başkanı Nihat Çiftçi'ye, İl Özel İdaresi Genel Sekreteri [illegible] Büyükhotipçiler, İl Genel Meclisi [illegible] Mustafa [illegible] Atletizm Kulübü'ne teşekkür [illegible] sunarım" şeklinde konuştu.

Karaköprü Belediye Başkanı Nihat Çiftçi [illegible] bu turnaya sponsor olmaktan [illegible] mutlu olduklarını ifade ederek [illegible] için büyük önem taşıyan ve [illegible] düzenlenecek olan Yarı Maraton'a [illegible] bay-bayan koşusu'na destek veren [illegible] büyük bir sevinç içerisindeyim. Bu turnuva Şanlıurfamız'a her yönden önemli bir konuma geleceğine inanıyorum. Şanlıurfamız bu tür müsabakalarla spor kenti haline gelip, adını tüm Dünya'ya duyuracaktır.

Ayrıca Karaköprü Belediyesi olarak spor her alanına destek vermeye hazırız" dedi.

Atletizm İl Temsilcisi Av. Salih Yıldız "Bu yıl 2'si düzenlenecek olan Şanlıurfa Yarı Maraton koşusuna Tüm Şanlıurfalı vatandaşlarımız davetli olduğunu ve yarışmanın Şanlıurfa için hayırlı olmasını temenni ettiklerini söyledi. (İHA)

HalkınSesi

Urfa'nın Urfalı'nın Gazetesi

23 Kasım 2012 Cuma - Yıl: 10 Sayı: 2966 Fiyatı: 25 Kr halkinsesi63@[illegible]net.com

akkaya

PAZARLAMA TİC. LTD. ŞTİ.

www.akkayapazarlama.com.tr

[illegible]KO SONY YAMAHA

[illegible] 215 15 18 (Pbx) Kurtuluş Mah. Divanyolu Cad. No: 19/C Şanlıurfa

KIZ ÇOCUKLARININ EĞİTİMİNE 10 MİLYON AVRO HİBE GELİYOR

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Avrupa Birliği Koordinasyon Dairesi Başkanlığı (İKG PRO) "Özellikle Kız Çocuklarının Okula Devam Oranlarının Artırılması Hibe Programına" yönelik uygulanacak projeleri finanse etmek üzere 10 Milyon Avro'luk bir bütçe ayırdı.

Yapılacak projelerle çerçevede eğitim sistemi dışında kalmış özellikle kız öğrencilerin eğitim sistemine dahil edilmesi ve ebeveynlerin kız çocuklarının eğitiminin önemi hakkında bilinçlendirilmesi hedefleniyor.

Proje başvurusu yapmak isteyen kurum kuruluşlara hibe programı hakkında Şair Nabi Kültür Merkezinde bilgilendirme toplantısı düzenlendi.

Düzenlenen toplantıya Vali Yardımcısı Erdoğan Konyalmaz, Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu Sektör Yöneticisi Prof. Dr. Mustafa Balcı, İl Milli Eğitim Müdürü Ahmet Pala, Çalışma Sosyal Güvenlik Bakanlığı Avrupa Birliği Koordinasyon Dairesi Başkanlığı Avrupa Birliği Uzmanı Çağatay Halat, Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki Eğitim Temsilcisi Feden Kocatürk, Okul Müdürleri ve Öğretmenler ile çeşitli uzmanlar katıldı.

Toplantıda açılış konuşmasını Çalışma Sosyal Güvenlik Bakanlığı Avrupa Birliği Koordinasyon Dairesi Başkanlığı Avrupa Birliği Uzmanı Çağatay Halat yaparak hibe programı çerçevesinde hazırlanacak projelerle ilgili bilgi verdi.

Daha sonra Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu Sektör Yöneticisi Prof. Dr. Mustafa Balcı ise Milli Eğitim Bakanlığı olarak biz Şanlıurfa'ya büyük önem veriyoruz bunun içinde Türkiye'de şu an uygulanan 3 projenin koordinasyon merkezleri Şanlıurfa'dadedi.

İl Milli Eğitim Müdürü Ahmet Pala ise değerli katılımcılar takdir edersiniz en iyi yasalar kötü insanlar elinde kötü, en kötü yasalar ise iyi insanlar elinde iyi olur. Çocuklarımızın okullaşması okula kazandırılması olayı tamamen sizlerin gayreti, çaveri çalışmalarına bağlı. Çocuklara nasıl davranıyoruz onları nasıl karşılıyoruz bu çok önemli veya okul ortamını nasıl hazırlıyoruz, nasıl çocuklarının daha sevebileceği mutlu olabileceği bir hale getiriyoruz işte o zaman çocuklarımızı okula kazanıyoruz. Özel kız çocukları diyoruz ama genel de tutun çocuklarımızın okullaşması vakası söz konusu olan. Ben [illegible] Şanlıurfa'mızda böyle bir programın düzenlenmesinde son derece mutlu oldum. Şunu biliniz ki Türkiye'den hemen hemen her yerinde özellikle Şanlıurfa'mızda hemen her gün bu tür toplantılar yapılıyor. Haberin Devamı S 3'de

ŞANLIURFA BELEDİYESİ'NE ULUSAL KALİTE BAŞARI ÖDÜLÜ

Bu yıl 20.si düzenlenen 'Ulusal Kalite Ödül Töreni'nde Şanlıurfa Belediyesi Ulusal Kalite Başarı

Fakıbaba'dan Yüzyılın Başarısı.

Şanlıurfa Belediyesi, Türkiye Kalite Derneği (KalDer) tarafından her yıl verilen 'Ulusal Kalite Başarı Ödülü'nü kazanarak 104 yıllık tarihinin en önemli başarılarından birine imza attı.

"Yaşanabilir Gelecek" temasıyla İstanbul Lütfi Kırdar Kongre Merkezi'nde düzenlenen 21. Kalite Kongresi'nin son gününde, KalDer tarafından düzenlenen 'Ulusal Kalite Başarı Ödülü'ne "Kamu Hizmetleri" kategorisinde aday olan Şanlıurfa Belediyesi ödülünü törenle aldı.

'Ulusal Kalite Ödülü Törenine Şanlıurfa Belediye Başkanı Eşref Fakıbaba'nın yanı sıra Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş, çok sayıda işadamı ve sanayici katıldı.

FAKIBABA: ÖDÜLÜ ŞANLIURFALILAR ADINA ALDIM

İstanbul Lütfi Kırdar Kongre Merkezi'nde düzenlenen törende konuşan Başkan Fakıbaba, 'Göreve geldiğimi günden bu yana çalışanlarımla birlikte iyi bir takım oluşturduğumuza yürekten inanıyorum. Şanlıurfa olarak biz başarımın en üst çıtasına yükselmeyi hedefliyoruz.

Biz beğenilip bir yere asmak için çalışmıyoruz. Hizmetin kalitesini artırmak için çalışıyoruz. Haberin Devamı S3'de

FUHUŞ PAZARLIĞI KAVGASI:5 GÖZALTI

Şanlıurfa'da ilişkiye girmek istedikleri N.K. isimli hayat kadınının arkadaşını döverek gasp ettiği ileri sürülen 5 kişi polisin nefes kesen operasyonu ile yakalanarak gözaltına alındı.

Edinilen bilgiye göre olay 15 Kasım Perşembe günü Şanlıurfa Bozova yolunda bulunan Çimento fabrikası civarında meydana geldi. İddiaya göre İ.G., M.G. ve A.G. isimli şahıslar gül kod adlı hayat kadını N.K. ile ilişkiye girmek istedi. Hayat kadını NK ile birlikte arkadaşı M.K.'yı da yanına alan 3 şüpheli akrabaları olan A.G. ve F.G.'yi de yanlarına alarak yola çıktı.

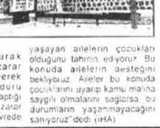
Çimento fabrikası civarında hayat kadını N.K.'nın arkadaşı olduğu ileri sürülen M.K. ile tartışan 5 şüpheli, M.K.'yı araçtan indirerek darp etti. M.K.'yı darp ettikten sonra yol kenarına bırakan 5 şüpheli M.K.'nın üzerinde bulunan bir miktar para, kredi kartı ve cep telefonunu gasp ettiler. Daha sonra gül isimli hayat kadınını da yol kenarına bırakan şüpheliler olay yerinden kaçtılar. Parası, kredi kartı ve cep telefonu çalınarak darp edilen M.K. durumu [illegible]. M.K.'nın şikayeti üzerine harekete geçen Şanlıurfa Emniyeti Gasp Büro Amirliği ekipleri şüphelilerin yakalanması için çalışma başlattı.

POLİSİN TİTİZ ÇALIŞMASI ŞÜPHELİLERİ YAKALATTI

İhbarın ardından polis söz konusu şahısların araçları ile geçtiği yollarda bulunan güvenlik kameralarının kayıtlarını inceledi. Alınan plaka ve güvenlik kamerası kayıtlarından yola çıkan polis ekipleri İ.G., M.G., A.G., A.G. ve F.G. isimli şahısların kimliklerini tespit ederek bulundukları adrese operasyon düzenleyerek gözaltına aldı. Gözaltına alınan zanlılar ifadelerinin ardından sağlık kontrolleri yapılmak üzere Şanlıurfa Eğitim ve Araştırma Hastanesine kaldırıldı. Hastanede sağlık kontrolleri yapılan 5 şüpheli daha sonra Şanlıurfa Cumhuriyet Başsavcılığına sevk edildi. UrfaHA

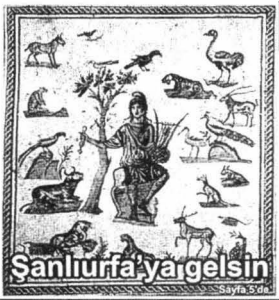
DURAKLAR KULLANILAMAZ HALDE

Şanlıurfa'nın Siverek ilçesinde, yolcu duraklarına kimliği belirsiz kişi veya kişiler tarafından zarar veriliyor.

Siverek Belediye Zabıta Amirliği Trafik Şube Müdürlüğü'nden edinilen bilgilere göre, ilçenin Ofis, Yenişehir, Abdalağa mahallelerindeki durak camlarına kırılarak zarar verildiği bildirildi. Siverek Belediye Zabıta Müdürü Abdurrahman Gümüştaş yaptığı açıklamada, "Duraklara zarar verenlerin daha çok çevrede yaşayan ailelerin çocukları olduğunu tahmin ediyoruz. Bu konuda ailelerin desteğini bekliyoruz. Aileler bu konuda çocuklarını uyarıp kamu malına saygılı olmalarını sağlarsa bu durumların yaşanmayacağını sanıyoruz" dedi. (İHA)

www.halkinsesiurfa.com

Şanlıurfa'ya gelsin

Sayfa 5'de

Arkadaşını gasp ettiler

Şanlıurfa'da iş arkadaşları arasında çıkan tartışma, gasba dönüştü

İddiaya göre, Şanlıurfa'da bir alışveriş merkezinde çalışan bayan K.D. dediği vakit çalışan ve daha önce de dosyalarında suçları bulunduğu öğrenilen M.E.Ç. (19) ve E.Ç. (20), mayıs ayında 1 bin Euro'yu aldığı ifade edildi. Daha sonra, Sarı Sadık Mahallesi'nde apartman girişinde pusuya yatıp bekleyen şüphelilerden M.E.Ç. ve E.Ç., bir kadın ve çocuğun da bulunduğu 3 kişiyi darbetti. Darbeden sonra, K.D.'nin üzerinde bulunan 1 bin Euro'yu gasp ettikleri ve kaçmaya çalıştıkları sırada, polis ekiplerince yakalanan M.E.Ç. ve E.Ç. ile beraberinde bulundukları 2 şüpheli, gözaltına alındı. Yaralanan kişiler ise hafif yaralanmalarının ardından taburcu edildi.

-HABER MERKEZİ-

Türk jetleri sınır hattında

Suriye'de Esad askerlerinin Türkiye sınırına yakın Tellebiyad bölgesini vurmasının ardından, Şanlıurfa'da Türk jetleri sınıra yakın alçak uçuşlar gerçekleştirdi. Öğlen saatlerinde Rakka'ya bağlı Tellebiyad bölgesi Esad askeri tarafından uçakla bombardımana tutulmuş çok sayıda Suriyeli vatandaş yaralanmış Şanlıurfa'ya getirilmişti. Yaşanan olayın ardından 150 zırhlı Atak Askeri Havalan üssü'nün kilitli 1-16 uçakları Şanlıurfa semalarında uçuş gerçekleştirdi.

-HABER MERKEZİ-

ŞANLIURFA
Aktif
GÜNLÜK BAĞIMSIZ SİYASİ GAZETE

ZAYİİ
KONGRE
REKLAM
İLANLARI
0217 07 00

YIL 9 SAYI 2664 FİYATI: 25 KR Günlük Bağımsız Siyasi Gazete 7 ARALIK 2012 CUMA

Çocuklara mikroplardan korunmayı anlattı

Şiddet izlenecek

Şiddetin önlenmesi ile koruyucu tedbirlerin etkin olarak uygulanması amacıyla 11 pilot ilde (Ankara, Bursa, Adana, Antalya, Denizli, İstanbul, Trabzon, Mersin, Samsun, Şanlıurfa, İzmir) oluşturulan KOZA Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerinin toplu açılışına Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın eşi Emine Erdoğan, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin ile Kadının Statüsü Genel Müdürü Özlem Bozkurt Gevrek açılışı aynı anda tele konferans yoluyla gerçekleştirildi

Vekil Şeydinç, Şanlıurfa Valisi Celalettin Güvenç'in Ramazan'da gerçekleştirdiği İşleri

Şanlıurfada DSGÜH Müdürlüğü Hizmet binasında yeralan KOZA Şiddet Önleme ve İzleme Merkezinin açılışını gerçekleştiren

Vali Yardımcısı Ayşin Kiş Duman

Sadece 5 okulda 'tekli eğitim sistemi' uygulamıyor

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından uygulamaya geçile ve öğrencilerin sabah saat 08.00'de gidip öğleden sonra 14.00'de okuldan dönmelerini kapsayan 'tekli eğim sistemi', Şanlıurfa'da sadece 5 okulda uygulanıyor

-HABER MERKEZİ-

Panele Davet

Urfanatik Gazetesinin 04-01-2013 Cuma günü saat: 15:00'da Dedeman Otelinde düzenleyeceği "Türk Hakemliğinin Tarihsel Gelişimi ve Futbolcu Hakem İlişkileri" paneline Şanlıurfa Amatör Spor Camiasın davetlidir.

Panele yorumcu olarak Eski FIFA Hakemi Eski Merkez Hakem Kurulu Üyesi Talat Tokat, Eski FIFA Hakemi Eski Merkez Hakem Kurulu Üyesi Üst Klasman Gözlemcisi Ertuğrul Dilek, Şanlıurfa'lı Milli Futbolcu Urfanatik ve Takvim Gazetesi köşe yazarı TRT Spor Yorumcusu Hayri Ülgen, Eski Süper Lig Yardımcı Hakemi ve Hakemin Sesi Dergisi İmtiyaz Sahibi Ercan Duran katılacaklardır.

Süper Amatör Liginde Haftanın Maçı

Şanlıurfa Süper amatör liginde Cuma günü saat 13:30'da Yenice S.adyumunda İl Özel İdaresspor ile lider Karaköprü Belediyespor karşı karşıya gelecek. 10. haftaya oynanacak süper amatör liginde bu hafta zorlu müsabakalara sahne olacak. Grupta Karaköprü Belediyespor 21 puanla lider durumda. (Haberi Sayfa 9'da)

Şanlıurfaspor Yönetimi Kongre Kararı Aldı

Haftalardır Şanlıurfaspor yönetimi kongre kararı alınmaması nı duyurmuştu. Bu kararın ardından Şanlıurfaspor Yönetimi yaptığı açıklamada 17.01.2013 tarihinde kongreye gidileceğini açıklandı. Şanlıurfaspor'un yeni başkanı ve yönetimi kimin olacağı merak konusu olan Kongre 17.01.2013 Perşembe günü saat: 16'00'da Şehitlik Çimlikkuyu'da yapılacak. (Haberi Sayfa 8'da)

www.urfanatik.com

URFANATİK

Günlük Bağımsız Siyasi Gazete 2 Ocak 2013 Çarşamba Yıl:4 Sayı: 1168 25 Kr

Şanlıurfa'nın En Kapsamlı Matbaası

Rose Ekol Ofset & Digital Matbaacılık

Katalog · Kartvizit · Broşür · Davetiye · Defter · Poşet · Kitap · Özel Tasarım · Defter · Kare/Özel Baskı

Atatürk Mah. 2. Sk. No: 13-C Eyyübiye/şanlıurfa
Hedef Dershanesi Altı ŞANLIURFA

0.414 312 13 2
0.555 971 57 8

Toptancı Hallerinde Düzenleme Yapılacak

"Sebze ve Meyve Halleri, daha modern ve çağdaş bir alt yapıya kavuşturulacak. Şanlıurfa'da geleneksel olarak yürütülen hal pazarlarının çehresinin değişmesi büyük mutluluk uyandırdı. Esnaf, çıkarılan kanunların bir an önce uygulama alanı bulmasını istiyor"

Günlük ve Sanayi Bakanlığı tarafından toptancı halleri daha modern ve çağdaş bir alt yapıya kavuşturulması için İstanbul'un Sebze ve Meyve Ticareti ve Toptancı Halleri Hakkında Yönetmelik'te yapılan değişiklikler Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Sebze ve Meyve Ticareti ve Toptancı Halleri Hakkında Yönetmelik ile Pazar Yerleri Hakkında Yönetmelikle, sebze ve meyve ticaretinin toptan olarak yapıldığı temel alanlar olan toptancı hallerinin belirli bir geçiş dönemi sonunda daha modern ve çağdaş bir alt yapıya kavuşturulması hedeflendiği belirtilerek, "Bunun yanında, vatan-daşlarımızın günlük ihtiyaçlarının büyük kısmını tedarik ettiği geleneksel semt pazar larımız, alışverişin daha güvenli ve sağlıklı bir şekilde yapılacağı modern alanlar haline dönüştürülmektedir. Bu kapsamda, Hal Kanunu ve ilgili mevzuatın yönetmeliklerde, sektör yönelik kokla değişiklikler öngörülmektedir. Kanunda ve buna paralel olarak yönetmeliklerde, sektörün yeni düzenlemelere uyumunu kolaylaştırmak için bir-takım geçiş süreleri bulunmaktadır. Bunun yanında sektörden, söz konusu geçiş süreleri içinde bazı değişiklikler yapılması talep edilmiştir. Belediyeler, tüccarlar, komisyoncular, pazarcı esnafı, tüketiciler ve üreticiler olmak üzere birçok tarafı olan ve yüksek oranda kayıt dışılığın mevcut olduğu sebze ve meyve ticaretinde yeni Hal Kanunu ile ortaya konulan hedeflere ulaşılması yönünde son derece önemli gelişmeler sağlandığı belirtilen açıklamada, şu ifadelere yer verildi: "Bu yeni kanunla oluşturulan düzenlemelerin tüm anlamında hedeflenen ulaşılabilmesi, tüccar, esnaf ve üreticilerimizin bu düzenlemelere uyumu ile doğru orantılıdır. Bu bağlamda, yönetmeliklerdeki bazı geçiş süreleri ve hükümler son konusu talepler de göz önünde bulundurularak yeniden düzenlenerek Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Sebze ve Meyve Ticareti ve Toptancı Halleri Hakkında Yönetmelikte bu çerçevede yapılan başlıca değişikliklerden birisi, toptancı halinde faaliyet gösterecek kişilerden halin işletmesinden sorumlu belediyeler tarafından alınacak teminat tutarının belirlenmeceği düzenlemedir." (Devamı: S.8'de)

Konser İçin Yoğun Güvenlik

Harran Üniversitesi Öğrenci Derneği'ne (HÜDER) gençlerin düzenlediği konserde Sevda Perinçek'in sahne aldığı konser öncesinde ise konserin yapılacağı alandaki yoğun güvenlik önlemleri ... (Devamı: 8'de)

Suriye'nin Recep, Tayyip ve Erdoğan'lar

Şanlıurfa'nın Akçakale ilçesinde Süleyman Şah Konaklama Tesislerinde barına Suriyeli mültecilerden Mahmut Yasin Oğ geçtiğimiz günlerde dünyaya gelen üçüzlerin Başbakan Erdoğan'ın ismini verdi. Başbaka Recep Tayyip Erdoğan da hafta sonu Akçakal temaslarında isminin verildiği üçüzleri ziyar etti. (Devamı: 8.4'te)

AK Parti'de 4 bakan gidici

Dört bakan kuruluş pbl,aya sadı cumaya hazırlanıyor. AKİ'nin do'ru kulisleme göre Başbakan Erdoğan yeni kabinede lo-eve ali.mazsızlığı bakanları kafasında değiştirdi. Örneı Başer, Mehmet Şimşek, Recep Akdağ'a Ertuğrul

AK PARTİ

Hükümlülere İş Kapısı Aralandı

Şanlıurfa'da boşalan ceza evle rinden dolayı tutuklu ve hükümlülerin ailelerinin yaşadıkları ekonomik sıkıntıları gidermek amacıyla Büyükşehir Belediyesi ile Şanlıurfa Ticaret Odası arasında protokol imzalandı. Protokol çerçevesinde hükümlülerin geri kalan cezalarının iş kurslarında geçirmesi sağlanacak. Yapılan çalışmalardan dolayı ailelerinin de geçimini sağlayacağı düşünülen hükümlülerin çalışmalarını devamlı ve yeniden başlamasının sağlanması hedefleniyor. (Devamı: 8'de)

Yekbun ERDOĞAN
Hayat Bizim
Sayfa 7'de

ŞANLIURFA'DA
Yarın
14 OCAK 2013 PAZARTESİ YIL:5 SAYI:1878 FİYATI:25 KURUŞ

Şanlıurfa'da YARIN GAZETESİ
Zayi,Tüzük,Kongre İlanlarınız İçin
0 414 312 33 22

FECİ KAZA: 1 ÖLÜ, 8 YARALI

Şanlıurfa'da meydana gelen trafik kazasında, 1 kişi öldü, 8 kişi de yaralandı.Kaza, Şanlıurfa Akçakale yolunun 30. kilometresinde meydana geldi. Sürücüsü öğrenilemeyen 22 AU 391 plakalı otomobil, 63 K 6530 plakalı minibüse arkadan çarptı. Çarpmanın etkisiyle otomobil takla atarak kanala düşerken minibüsün on tarafı parçalandı. 4'te

MADDE BAĞIMLILIĞINA ZILGITLI ÇAĞRI

Şanlıurfa'da, Yeşilay Cemiyeti ile Yahya Kemal Beyatlı Anadolu Lisesinin işbirliği ile madde bağımlılığına dikkat çekmek için "Sigarayı Bırakıyorum" paneli düzenlendi. "Cello Dede Sigarayı bırakın" adlı tiyatro gösterisi yapan öğrenciler sigarayı bırakmaya zilgıtlı göndermede bulundu. 3'te

EMNİYETTEN VATANDAŞA ÇEKİLİŞLE MOTOSİKLET HEDİYE EDİLDİ

Şanlıurfa Emniyet Müdürlüğü Toplum Destekli Polislik Şubesi tarafından yürütülen "Trafikte Yaşayalım Yaşatalım" projesi kapsamında çekilişten motosiklet kazanan vatandaşa ödülüverildi.ToplumDestekli Polislik Şubesi tarafından motorlu sürücülerin kask takmasının yaygınlaştırmak ve böylece ölümlü kazaları önaza indirmek amacıyla "Trafikte Yaşayalım ve Yaşatalım" ile "Kaskım Başım Üstüne" kampanyası düzenlendi. Kampanya süresince polisler kask takan sürücüleri belirledi ve aralarında motosiklet hediyeli çekiliş düzenledi. Çekilişte 5 bin değerindeki motoru bir petrol istasyonunda çalışan Mahmut Gül kazandı. 4'te

AGD'DEN İSTİŞARE TOPLANTISI

Anadolu Gençlik Derneği (AGD) Şanlıurfa Şubesi, basın mensupları ile istişare toplantısı yaptı.İstişare toplantısına; Anadolu Gençlik Derneği Şanlıurfa Şube Başkanı Fevzi Çelik, Anadolu Gençlik Derneği Belge Başkanı Fuat Keşkuş, eski Milli Gençlik Vakfı Başkanı Ali Uluyardımcı, Anadolu Gençlik Spor Kurulbu Başkanı Ahmet Başak ve yönetim kurulu, Yeşilay Şanlıurfa Temsilcisi Muharrem Çelik, basın mensupları ve köşe yazarlarıkatıldı. 2'de

CHP'DEN GAZETECİLERE YEMEK

Şanlıurfa CHP İl Başkanlığı tarafından 10 Ocak Çalışan Gazeteciler Günü dolayısıyla gazetecilere onuruna yemek verildi. 2'de

Stk'lardan İmralı Görüşmelerine Destek

Son günlerde hükümet tarafından başlatılan müzakereleri çok anlamlı ve önemli buluyoruz. Bu konuda birler yani STK olarak desteklıyoruz. Ülkemizin içinde bulunduğu bu kirli çatışmanın sonlanması kanın durması açılarınbirmesi için atılacak her adımınyanındayız.

Geçmiş yıllarda barışa yönelik atılan adımlarda ne yazık ki süreçolumsuz bir takım girişimler sonucu yarım bırakılmış, beklenen barış ertelenmişti. Ancak bugün yürütülen bu diyalog ortamının yarım kalmaması için ortaya konulan iradenin daha da kararlı olduğunu görmek barışaolan umutları artırmıştır.

30 yıldır devam edenbu savaş hem Türk halkınahem de Kürthalkına acıdan ve gözyaşından başka bir şey yaşatmamıştır. Barışın gerçekleşmemesi halinde olay daha da içinden çıkılamaz bir hale gelecektir. Bü kardeş kavgası kimi güçler için bir rant kimi güçler için de siyasi mälzeme olarak kullanılacaktır.

Bizlerin, yani bu ülkede yaşayan heryurttaşın bu duruma seyirci kalması düşünülemez. Ülkemizde yaşanansorunlara duyarsız kalamayız. Tarafların başlatmış olduğu diyalog sürecine katkı sunmakiçin buradayız. Hükümet kararlı ve şeffafolarak bu süreci devam ettirmeli hertürlü provokasyona karşı dikkatli ve hazırlıklı olmalıdır. Daha öncekisüreçlerde yaşanan vahim sonuçların tekrar yaşanmaması içinçoğulcu bir iradesergilenmelidir. 2'de

İNSAN HAKLARI VE MAZLUMLAR İÇİN DAYANIŞMA DERNEĞİ
MAZLUMDER
-1991-

Şanlıurfa Şöhretleri ağırlayacak Yeşilay Paneline ilgi yoğun...

Şanlıurfa Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürü Ertuğrul Yıldız 16 01 2013 Çarşamba günü Gap Arena stadın'ın ışıklandırma sorununun çözülmesi münasebetiyle Şanlıurfa Sporfa yıllarca emek sarf etmiş futbolcular ile yıllarca milli takımda oynamış Türkiye'nin en önemli futbolcular arasında yeralacak olan maç hakkında basın açıklaması düzenledi.

Şanlıurfa'da, Yeşilay Cemiyeti ile Yahya Kemal Beyatlı Anadolu Lisesinin işbirliği ile madde bağımlılığına dikkat çekmek için "Sigarayı Bırakıyorum" paneline yoğun ilgi.Yahya Kemal Beyatlı Anadolu Lisesinin konferans salonunda düzenlenen " Madde Bağımlılığının Toplum ve Birey üzerinde olumsuz etkileri ve Korunma yolları " paneline Vali Yardımcısı Aylin Kırcı Duman, Emniyet Çocuk Şube müdürü Hıdır Öztürk, Milli Eğitim Müdür Yardımcısı Mehmet Sarmış, Okul yetnecileri, veliler ve öğrenciler katıldı. Panelde Şair Adil İlköğretim Okulu 4- A sınıfı öğrencileri "Haho evim yandı " adlı bir skeç sahnelendi.Şanlıurfa'nın yerel kıyafetleriyle sahneye çıkan öğrenciler, sigaradan kocasını ve erkek kardeşini kaybeden bir annenin çocukları ile birlikte kayıpederine sigarayı bırakırma çabası anlatılıyor. Oyunun sonunda "Cello Dedenin" sigarayı bırakmasına sevinenöğrenciler madde bağımlılığına zilgıtlarla göndermede bulundu. Madde bağımlılığını bırakmaya işareteden oyun salondakiler tarafından ilgiyle karşılandı.Yeşilay Cemiyeti tarafından hazırlanan "Sigarayı Bırakıyorum" kitapçıkları konuklara dağıtıldı. 3'te

VİRANŞEHİR'DEN KINAMA

Şanlıurfa'nın Viranşehir ilçesinde toplanan bir grup BDP'li, Fransa'da 3 PKK'lı kadının öldürülmesini protesto etti. BDP İlçe Teşkilatı önünde bir araya gelen partiler arasında BDP PM Üyesi Adnan Ete, Viranşehir Belediye Başkanvekili Mehmet Burun, BDP İlçe Başkanı Mahmut Kaya da yer aldı. PKK'lı kadınların fotoğraflarının açıldığı açıklamada BDP'liler, "Hepimiz Leyla Söylemez'iz, Hepimiz Sakine Cansız'ız, Hepimiz Fidan Doğanız, Katliamı nefretle kınıyoruz" şeklinde dövizler açtılar. Protesto yapılan basın açıklamasıyla sona erdi.

PİSERRO
TEL:313 73 53 ADRES:B.Evler 2. Sok. Nedim Atlas apt.altı ŞANLIURFA

KAYNAKÇA

ALAKOM, Rohat, Eski İstanbul Kürtleri (1453-1925), Avesta Yayınları, İSTANBUL, 1998

ALAV, Orhan, Kitle İletişimi ve Yerel Medya, Fakülte Kitapevi, İSPARTA, 2001

ALEMDAR, Korkmaz, Türkiye'de Çağdaş Haberleşmenin Tarihsel Kökenleri, A.İ.T.İ.A. Ankara, 1981.

ANTER, Musa, 'Yekbun 1914'te çıkan dergi', Doğu Dergisi, Sayı.1, İstanbul, 1969,

ARVAS, İbrahim Sena, Naylon Gazeteler ve Besleme Basının Yerel Basına Etkileri, Türkiye'de Yerel Basın, İ.Ü. İletişim Fakültesi Yayınları, İSTANBUL, 2007

AYHAN Bünyamin, Olağanüstü Durumlarda Toplumsal Dayanışma ve Bütünleşmeye Basının Katkısı: Milli Mücadele Dönemi Türk Basını, S.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya, 2005.

BALİ Rıfat N. Tarz-ı Hayattan Life Style'a, İletişim Yayınları, İstanbul, 2002.

BAYKAL, Hülya, Türk Basın Tarihi- 1831-1923, Afa Yayınları, İSTANBUL, 1990

BODUR, Feyyaz, Yerel Basında Yönetim ve Örgüt Yapısı, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayını, ESKİŞEHİR, 1997

BOSTANCI, Muammer Yaşar, Anadolu'da İlk Türk Gazetesi Envar-i Şarkiyye, Ankara Gazeteciler Cemiyeti Yayınları, ANKARA, 1971

BOZDAĞ, İsmet, Dünyada ve Türkiye'de Basın İstibdadı, Emre Yayınları, İstanbul. 1992.

BULUT, Hasan, "İrfan Gazetesi 1923-1996" Yüksek Lisans Tezi, Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, AFYON, 1999

BÜYÜK LAROUSSE Sözlük ve Ansiklopedisi, Cilt.3 İSTANBUL

ÇADIRCI, Musa, Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı, TTK Yayınları, 2. Baskı, ANKARA, 1997

CELİL, Celile, Kürt Aydınlanması, Avesta yayınları, İSTANBUL, 2000

COŞAR, Ömer Sami, Atatürk ve Basın, Türkiye Gazeteciler Sendikası, İSTANBUL, 1981

DEMİR, Vedat, "Medyada Otokontrol", X. Yerel Medya Eğitim Seminerleri, 20-21 Şubat Kayseri, BYEGM, Ankara, 2004.

DEMİRKENT ,Nezih, Medya Medya, Dünya Yayınları, İSTANBUL, 1995

DENİZ ,Derya, Kürt Basını, Mizgin Dergisi, sayı:20, İSTANBUL

DUMAN, Hasan ,İstanbul Kütüphaneleri ve Arap Harfli Süreli Yayınlar Toplu Katalogu, 1828-1928/ Istanbul, IRCICA, 1986.

GEZGİN ,Suat, Gazeteciliğin ve Türk Yazılı Basınının Kısa Tarihsel Perspektifi, İ.Ü. İletişim Fakültesi Dergisi, Cilt:9, İSTANBUL

GEZGİN ,Suat, Yerel Basın ve Değerlendirme Ölçütleri, İ.Ü. İletişim Fakültesi Dergisi, Sayı.7 İSTANBUL, 1998

GİRGİN ,Atilla, Türkiye'de Yerel Basın ve Resmi İlan, İ.Ü. İletişim Fakültesi Yayınları, İSTANBUL, 2007,

GİRGİN, Atilla, Türk Basın Tarihinde Yerel Gazetecilik, İnkilap yayınları, İSTANBUL, 2001

GİRGİN ,Atilla, Yerel Gazetecilik, İnkilap yayınları, İSTANBUL, 2001

GÜNYOL, Vedat, "Matbuat" TDVİA, C.VIII, İSTANBUL, 1988

GÜRCAN, Halil- YÜKSEL, Erkan, Habercinin El Kitabı, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, ESKİŞEHİR, 2001

GÜZ ,Nurettin, Osmanlı Basını, Selçuk İletişim, No:3, KONYA, 2000

GÜZ, Nurettin 1991. Türkiye'de Basın İktidar İlişkileri (1920-1927), Gazi Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu Matbaası, Ankara.

HALEB VİLAYET SALNAMESİ, Hicri 1284-1299-1300 Yıllıkları, Haleb Vilayet Matbaası

HAZNEDAR ,Cemal, Bangi Kürdistan, Bir Dergi, sayı:1, DİYARBAKIR, 2005

İÇEL ,Kayahan, Günümüzde Basının Kamusal Görevleri, Genç Gazeteciler Eğitim Semineri, TGC Yayınları, İSTANBUL, 1986

İNUĞUR ,M. Nuri, Basın-Yayın Tarihi, Der Yayınları, İSTANBUL, 1993

KABACALI, Alpay, Başlangıçtan Günümüze Basın Sansürü, Gazeteciler Cemiyeti Yayını, İstanbul, 1990.

KALENDER ,Ahmet, Demokrasilerde Yerel Basının Önemi, TGC Yayınları, İSTANBUL, 2002

KAPAKLI ,Kemal, Urfa Hakkında Salname-1927, ŞURKAV Yayınları, ŞANLIURFA,1998

KAPAKLI, Kemal, Başlangıçtan Bugüne Urfa Basını, M.Ü. İletişim Fakültesi Dergisi, sayı:10, İSTANBUL, 1999

KAPAKLI, Kemal, Medya Kültürü, Basılmamış Ders Notları, Harran Üniversitesi, ŞANLIURFA

KAYA, Fetullah, Osmanlı Döneminde Kürt Basını, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Ünv. Sos.Bil. Ens. İSTANBUL, 2008

KAYACAN, İsa, Basınımızın Anadolu Cephesi, Ece Yayınları, ANKARA, 1996

KILIÇ, Ali Rıza, "Siverek'te bir İrfan Gazetesi Var", Evrensel Gazetesi, 07.10.2001, İSTANBUL

KOLOĞLU, Orhan, Osmanlıdan Günümüze Türkiye'de Basın, İletişim Yayınları, İSTANBUL, 1994

KOLOĞLU, Orhan, "Osmanlı Dönemi Basınının İçeriği", TGC Yayınları, İST,2010

KOYUKAN, Bilge R. "Anadolu Basını Hakkında İstatistikî Gözlemler", Kebikeç, Sayı 2. 1995.

KUNT, Metin, Sancaktan Eyalete, 1550-1650 Arasında Osmanlı Ümerası ve İl İdaresi, İstanbul 1978.

LEVENDİ, Mahmud, K. Irak ve Türkiye'de Kürt Basını-1908-1992, ÖZ-GE Yayınları, ANKARA, 1992

MALMİSANİJ, Kürt Talebe Hevi Cemiyeti, İlk Legal Kürt Ögrenci Dernegi, Avesta Yayınları, İstanbul, 2002

MARAŞ, Mehmet Atilla. Peygamberler Şehri Şanlıurfa. Şanlıurfa Belediyesi Kültür Hizmetleri Serisi. ŞANLIURFA,1997.

MERCAN ,Mehmet, Anadoluda Gazetecilik ve Diyarbakır Basını, Güneydoğu Gazeteciler Cemiyeti Yayını, DİYARBAKIR, 1998

MERETOWAR, A, AMEDİ,C, S. Azad ASLAN, Roji Kürd (Kovara Cemiyeta Hêvi "Hevi Cemiyeti Dergisi", War Yayınları, İstanbul, 2002, s.14

ÖZGEN, Murat, Türkiye'de Basının Gelişimi ve Sorunları, İ.Ü. İletişim Fakültesi Yayınları, İSTANBUL, 2000

SÖZEN, Edibe, Yerel Medya Ne Kadar Yerel, bygm.gov.tr. Seminerler, Kayseri, 8 Nisan 2006

ŞAPOLYO, Enver Behnan. Türk Gazetecilik Tarihi ve Her Yönüyle Basın, Güven Matbaası, Ankara, 1969

TOPUZ, Hıfzı, II. Mahmut'tan Holdinglere Türk Basın Tarihi, Remzi Kitapevi, 3. Basım, İSTANBUL, 2011

TUĞLACI, Pars, Tarih Boyunca Batı Ermenileri (1891-1922) Pars Yayınları, İST, 2004

TURAM, Emir, Medyanın Siyasi Hayata Etkileri, İrfan Yayıncılık, İSTANBUL,1994

ÜNAL, Şinasi, Yerel Basın ve Sorunları, Yeni Türkiye Medya Özel sayısı II, ANKARA, 1996

VARLIK, Bülent, "Yerel Basının Öncüsü Vilâyet Gazeteleri", Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi, c.I,

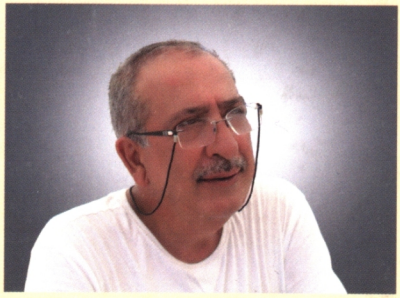
VAROL, Ali Murat, Yerel Basın ve Kamuoyu, Andolu Üniversitesi Yayınları, No:1141, ESKİŞEHİR, 1999

VURAL, Ali Murat, Yerel Kamuoyunun Kitle İletişim Aracı Olarak Yerel Basın, Yeni Türkiye Medya Özel sayısı Il, Yıl:2, sayı:12, ANKARA, 1996

VURAL, Ali Murat, Yerel Basının Kamuoyu Oluşturma Gücü, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Yayınları, ESKİŞEHİR, 1996

YENİ ŞAFAK Gazetesi,06.12.2000, İSTANBUL

YÜCEL, Müslüm, Kürt Basın Tarihi, Aram yayınları, İSTANBUL, 1998

Dr. KEMAL KAPAKLI

1953 Yılının 10 Kasım'ında Şanlıurfa'nın Akçakale ilçesinde doğdu. İlk Okulu Vatan İlkokulunda, ortaokul ve liseyi ise Şanlıurfa Lisesi'nde 1971-1972 yıllarında tamamladı. İlk gazetecilik denemelerine Urfa Lisesi'nin yayın organı Meşale'de başlarken, sahipliğini amcası Hasan Kapaklı'nın yaptığı Fırat ve Bizim Karakoyun gazetelerinde röportaj ve araştırma yazıları yazmaya başladı. 1973 yılında Ege Üniversitesi Gazetecilik ve Halkla İlişkiler Yüksek Okulunda gazetecilik eğitimine başlarken, aynı yıl EGEHABER Ajansında profesyonel olarak gazeteciliğe başlamış oldu. İlk meslek deneyimlerini Mehmet Ali Keskin ve Aziz Halkapınar'dan kazandı. Ekspres Gazetesinde kısa bir süre çalıştıktan sonra 1975 yılında Ege Telgraf Gazetesi'nde "Ustam" dediği, Sezer Doğan ile çalışmaya başladı. İlk meslek ödülünü de bu gazetede kazandı. 1976 yılında İzmir Gazeteciler Cemiyetince düzenlenen Hasan Tahsin Gazetecilik Başarı Ödülü yarışmasında seri röportaj dalında ödül aldı. 1977 yılında Fakülte'den mezun oldu.

1978 Yılında Şanlıurfa'ya dönerek, Şanlıurfa'nın ilk süreli günlük gazetesi olan Güneydoğu Gazetesini yayımlamaya başladı. 1979 Yılında Şanlıurfa basınına ilk ödülü kazandırdı. 1979 yılında, Basın Yayın Genel Müdürlüğü'nün düzenlediği "Anadolu Basını Özendirme Yarışması"nda seri röportaj dalında ödül aldı. Bugüne kadar 20 civarında "Gazetecilik Başarı Ödülü" kazanırken, 1987 yılında Bölgenin ilk ofset gazetesini yayımlama cesaret ve başarısını gösterdi. 1991 yılında Şanlıurfa'nın ilk özel radyo ve televizyonu olan Güneydoğu Radyo ve Televizyonu'nu yayın hayatına başlattı. Profesyonel olarak gazetecilik mesleğini devam ettirirken, 1992 yılında kurulan Harran Üniversitesi'ne 1995 yılında Öğretim Görevlisi olarak geçiş yaptı. Meslek Yüksek Okulu bünyesinde kurulan Radyo- Televizyon Yayıncılığı Proğramı'nda Proğram Başkanı olarak göreve başladı. Harran Üniversitesi'nde Halk Edebiyatı Anabilim dalında Yüksek Lisans, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde Gazetecilik Anabilim Dalı'nda doktora yaptı. Halen, 1997 yılında kurulan GAP Gazeteciler Cemiyeti Başkanlığını yürütürken, Harran Üniversitesi Şanlıurfa Meslek Yüksek Okulu Görsel İşitsel Teknikler Medya Yapımcılığı Bölüm Başkanlığı görevini sürdürmektedir. Ve Şanlıurfa'da yayımlanan Şanlıurfa'da Yarın ve Şanlıurfa Hakimiyet Gazetelerinin imtiyaz sahibidir.

Bugüne kadar, Toprak ve Tarım Reformunu ve sonuçlarını roman tekniği ile işleyen Türedi Ağa, Şanlıurfa'da ölüm ve doğumla ilgili inanç, örf ve geleneklerin anlatıldığı Ninni'den Ağıta, Şanlıurfa'yı tarihi, sosyal, kültürel yönleriyle tanıtan "İşte Urfa" ve Osmanlı dönemindeki Urfa'yı; sosyal, ekonomik ve siyasal yönleriyle anlatan Urfa Salnamesi'nin Osmanlıca'dan günümüz Türkçesi'ne çeviri kitabı ile Televizyonda Proğram Yapımı ve Senaryo ile Televizyon Proğramcılığı konusunda eğitim amaçlı iki kitabı ve 33 adet Halep Vilayet Salnemelerinden taranarak elde edilen bilgiler ışığında, Osmanlıca'dan günümüz Türkçesine çevrilerek hazırlanan "Halep Salnamelerinde Urfa Sancağı" kitapları yayınlanmıştır. "Urfa Basını ve Yerel Gazetecilik" yazarın en son çalışmasıdır.

Evli ve üç çocuk sahibidir.

ISBN : 978-975-7394-38-9